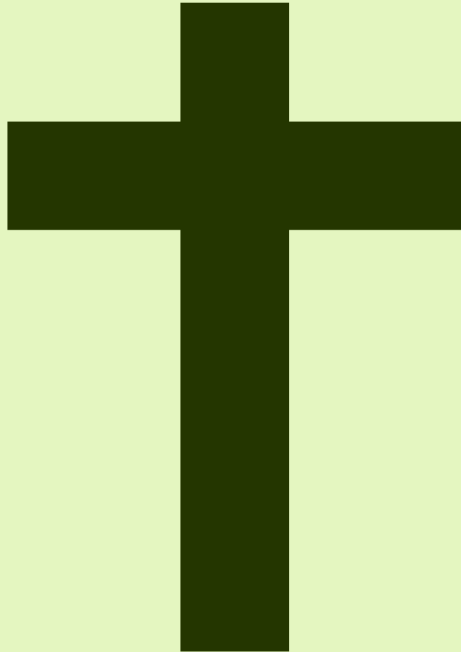

Kazuwambani ka savu n Tsikimba n abon a da a

dangasai a kazuwambani ka cau

New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)

Kazuwamgbani ka savu n Tsikimba n abon a da a dangasai a kazuwamgbani ka cau

New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

Contents

Matiyu	1
Marku	55
Luka	87
Yahaya	141
Asuki	181
Roma	231
1 Korintiya	256
2 Korintiya	279
Galatiya	294
Afisu	303
Filipi	312
Kolosi	318
1 Tasaloniya	324
2 Tasaloniya	329
1 Timoti	332
2 Timoti	339
Taitu	344
Filimo	348
Kagali ka Ibrahi	350
Yakubu	369
1 Bituru	375
2 Bituru	382
1 Yahaya	386
2 Yahaya	392
3 Yahaya	394
Yahuza	396
Kuwene	399

Kadyanshi ka Shinga ka Matiyu

Ukupka u kadyanshi

Matiyu uza da korongi tagarada u na vi, wa ta a asuvu a asuki a Yesu. Uza u Yahuda u da, kpm u korongu ta tagarada vi tsara u wenike aza a Yahuda an Yesu da Kawauwi ka a ka vana vi.

Matiyu reve ta Yesu aya magono ma mayun mi, wa lya ta tsugono tsu likimba gba. U wenike ta mayun da an Yesu shadangi kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa ka ntsumate n Kazuwambani ka Cau n yain kadyanshi a kaci ka Kawauwi ka ka woko magono ma pige. Matiyo wenishike ta tsugono tsi tsu likimba u na tsa wa, kpaci ucun tsugono tsu nala tsi tsa kotso ta. Tsugono tsu Yesu tsa shamgba ta hal ubana. U kana ta magono ma yain n ucira, tsara u wenike ucira u ne, Yesu lya ta kaci ka ukpa an u 'yangai a kasaun ka ne. Gba ili i na yi n i'ya i buwai i'a ta pini a tagarada u na vi.

Matiyu banga ta Atoni a gogo-na kpaci u tofugbuso ta tyoku da Yesu shadangi afofi a Kashila a da wa tuko ama evu n eyi. An Adamu nusukai Kashila, ama a pecene ta n eyi. Udarakpusa u Kazuwambani ka Cau u takpa mballa n na mi wa. Matiyo wenike ta tyoku da Yesu wokoi udaraka u da u asakai ama a woko evu n Kashila, kpm Yesu u nala vi aya wa lya tsugono tsu ili dem a likimba u tsunu ara.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Nkoshi n cau n ilimaci i Yesu (1:1-2:23)

Akani a Yahaya kalyubugi (3:1-12)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (3:13-4:11)

Manyan ma Yesu a Galili (4:12-18:35)

Yesu asakai Galili ubana a Urishelima (19:1-20:34)

A'ayan a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo n ukpa u ne. (21:1-27:66)

Yesu wa ta n uma. (28:1-20)

Nkoshi n cau n Yesu (Luka 3:23-38)

¹ Yesu† Kawauwi† u wuta ta a kuwa ku Dawuda† Magono, matsikaya ma Ibirahi.†
Makeci ma nkoshi n cau n ne ma na:

² Ibirahi da tata u Ishaku.†

Ishaku da tata u Yakubu.†

Yakubu da tata u Yahuza† na mmuku ma a'ali n roku.

³ Yahuza da tata u mpeshe n da a ka isa Farisa n Zera.

(Mma u le da Tama.)

Farisa da tata u Hesuruna.

Hesuruna da tata u Aram.

⁴ Aram da tata u Aminadabu.

Aminadabu da tata u Nashon.

Nashon da tata u Salumuna.

⁵ Salumuna da tata u Boza.

(Mma u ne kpm Raha.)†*

Boza da tata u Ubida.

(Mma u ne kpm Rutu.)†

Ubida da tata u Yese.†

⁶ Yese da tata u Dawuda Magono.

Dawuda da tata u Solomo.

* 1:5 Raha kashankala ka Awulawa ka. † 1:5 Rutu Kawulawa ka.

(Mma u ne kpam Beteshaba ɗa uza ɗa Dawuda bokoi ara Uriya.)‡

⁷ Solomo ɗa tata u Rihobuwam.
Rihobuwam kpam tata u Abija.

Abija ɗa tata u Asa.

⁸ Asa ɗa tata u Johoshafa.

Johoshafa kpam tata u Joram.

Joram ɗa tata u Azariya.

⁹ Azariya ɗa tata u Jotam.

Jotam ɗa tata u Ahazu.

Ahazu ɗa tata u Hazikaya.

¹⁰ Hazikaya ɗa tata u Manase.

Manase ɗa tata u Amo.

Amo ɗa tata u Josaya.

¹¹ Josaya ɗa tata u Jakoniya na mmuku ma a'ali n roku. (A'ayin yi a ɗa a kaṅa le ubana a uyamba u Babila.)†

¹² An a bidya le ubana a Babila:

Jakoniya ɗa tata u Shayalaṭiya.

Shayalaṭiya ɗa tata u Zerubabe.

¹³ Zerubabe ɗa tata u Abihuda.

Abihuda ɗa tata u Eliyakim.

Eliyakim ɗa tata u Azuro.

¹⁴ Azuro ɗa tata u Saduku.

Saduku ɗa tata u Akimu.

Akimu ɗa tata u Aliyuda.

¹⁵ Aliyuda ɗa tata u Iliyazara.

Iliyazara ɗa tata u Matan.

Matan ɗa tata u Yakubu.

¹⁶ Yakubu ɗa tata u Isuhu.†

Isuhu ɗa vali u Meri.†

Meri kpam aya mma u Yesu uza ɗa ama a ka isa Kirisiti† Kawauwi.

¹⁷ Gba aza ɗa a kecei nala vi, akaya a ɗa a'ari pini a ɗa; akaya kupa n a nishi ili i'ya i kaṅa Ibrahi hal ubana a'ayin a Dawuda Magono, n akaya kupa n a nishi ili i'ya i kaṅa a'ayin a Dawuda hal ubana a'ayin a ɗa a pura le ubana a Babila tsugbashi. N akaya kupa n a nishi ili i'ya i kaṅa a'ayin a ɗa a pura le ubana a Babila tsugbashi utuwa a'ayin a Kawauwi.

Ilimaci i Yesu Kawauwi

¹⁸ Tyoku ɗa ilimaci i Yesu Kawauwi i'ari ɗa na: Mma u ne u ɗa Meri uza ɗa Isuhu kenei tsumana. Shegai eyi a makere bawu u revei vali, aku u kaṅa katsuma n Kulu Keri.†

¹⁹ Isuhu kamana ka Meri, vuma ɗa u tsu rongo uyan ili i'ya i'ari derere, wa ciga u nei Meri vi uwono a a'eshi a ama wa, aku u yawunsai u asaṅa yi usokongi.

²⁰ A'ayin a ɗa wari pini uyawunsa ukuna vi, aku katsumate ka zuba† ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne a asuvu a alavutanshi, u danai, “Isuhu, matsikaya ma Dawuda, kotsu vu pana uwonvo u ɗa va zuwa kamana ka vunu Meri wa, kpaci Kulu Keri ka ku zuwa yi u kaṅa katsuma ki.

²¹ Wa matsa ta maku ma vali, aku vu neke yi kala Yesu,§ kpaci wa wauwa ta ama a asuvu a unyushi u cingi u le.”

²² Ukuna u na vi u gita ta tsara kazuwamgbani ka Magono ma Zuba ka shadangu, tyoku ɗa Ishaya† matsumate† u danai caupa,

²³ “Makere ma bawu ma revei vali ma yan ta katsuma,

‡ **1:6** Dawuda vaku ta n Beteshaba eyi n u woli Uriya, aku u yain ili i roku tsara vali u ne Uriya u kuwa. A ka tsara ta alabari a na yi a tagarada u 2 Sama'ila 11:1-27. § **1:21** Kalen ka kala ka “Yesu” ka “Iwauwi.”

u matsa maku ma vali,
aku a isa yi Imanuwe.”

Kalen ka kala ki ka, “Kashila ka ta kabolo n atsu.”

²⁴ A'ayin a da Isuhu rikpanakai, aku u yain dere tyoku da katsumate ki ka tonuko yi. U tukoi Meri a kuwa u woko uka u ne.

²⁵ Shegai u vaku n eyi wa hal u matsai maku mi. Aku Isuhu neke yi kala Yesu.

2

Arevi a tuwai a danasa Yesu

¹ A matsa ta Yesu a ilyuci i Batalami a uyamba u Yahuda, a'ayin da Hiridu* wari magono. Ama roku aza da a yain kaneshi u ukuna u atala, a wutai a kasana a tuwai a Urishelima†

² n a wecishiki, “Nte magono ma aza a Yahuda† ma a matsai vi? Tsu wene ta katala a kasana ka ka wenikei an a matsa yi, kpm tsu tuwai tsu lyaka yi kayala.”

³ An Hiridu Magono u panai nala, u dambula ta cika, nala dem aza da a'ari a Urishelima a rongoi a kadambula.

⁴ Aku u isa adarakpi a pige† n awenishiki a Mele† u wece le, “Nte a ka matsa Kawauwi ki?”

⁵ Aku a wushunku yi, “A ilyuci i Batalami i'ya a Yahuda. Kpaci ili i'ya Mika matsumate u korongi i'ya:

⁶ “‘Avu, Batalami u uyamba u Yahuda, va ta n kalen pini a asuvu a ilyuci i pige i pige i Yahuda.

A ka matsa ta magono a asuvu a vunu, uza da wa woko yavu kaliniki ka ama a va, aza a Isara'ila†.’ ” ◇

⁷ Pini nala, magono mi ma isa amoci a da a wutai a kasana ki a ba a sheshei ukpawunsi, kpm a tonuko yi derere a'ayin a da katala ki ka wutai.

⁸ Aku u tonuko le, “'Yangai i wala ubana a Batalami vi i boli maku mi mai. I wene yi baci, i gono i tuwai i tonuko mu, tsara mpa dem n ba n lyaka yi kayala.”

⁹ Arevi yi an a panai ili i'ya magono mi ma danai, aku a lazai. Kpm katala ka a wenei a kasana ka lazai a kapala ka le hal ka ba ka shangbai a asu u da maku mi mari.

¹⁰ An a wenei katala ki, a yan ta mazanga!

¹¹ A'ayin a da ama yi a uwai pini a kuwa ki, a wene ta maku mi n Meri mma u ne, a kudangi a lyaka yi kayala. A bidyai kune ku le ku zinariya, n ucanga u magulani, n mar† a naka yi.†

¹² Shegai Kashila ka rono le atsuvu a asuvu a alavutanshi, u da a gono a asu u magono vi wa. Aku a gonoi a uyamba u le a ure u roku kau.

A sumai ubana a Masar

¹³ An arevi yi a lazai, katsumate ka Magono ma Zuba ka tuwai ara Isuhu a asuvu a alavutanshi, u danai, “'Yanga vu daraka vu bidya maku mi na mma u ne ubana a Masar!† Vu shangba de she a'ayin a da n tonuko vu vu gono, kpaci magono ma pini ma bolo maku mi tsara u wuna.”

¹⁴ Aku u 'yangai u bidyai maku mi na mma u ne a lazai n kayin ubana a Masar,

¹⁵ nte a rongoi de hal a'ayin da magono mi ma kuwai. Ili yi i gita ta kotsu i wenike ili i'ya Magono ma Zuba ma danai a unu u Hosiya matsumate, “N isa ta maku ma va ma wuta a Masar.” ◇

Hiridu wunusai mmuku ma a'ali

* **2:1** Hiridu Magono aya Hiridu Uzapige. Maku ma ne Hiridu Antiba aya magono an Yesu kuwai. ◇ **2:6** Mik. 5:2.

† **2:11** Ucanga u da arevi a tukoi Yesu vi, ili i magulani yi furankinsen da a tsu isa i'ya kpm cirakpa tsu madanga tsa.

◇ **2:15** Hos. 1:1.

¹⁶ A'ayin ɗa magono ma wenei arevi yi a'ene a ɗa a vurusā yi a ɗa, aku u panai upan. U zuwai a wunusa gbā mmuku ma a'ali a Batalami, n ilyuci i kenu i kenu i'ya i'ari evu evu gbā, aza a ayen a re ubana a iyamba. U reve tā a'ayin a ɗa a matsai maku mi cinda arevi yi a danai.

¹⁷ Nala ili i'ya Kashilā ka danai a unā u Irimiya† matsumate i wokoi mayun:

¹⁸ “A pana tā kalagatsu a Rama,
uza roku wa sà adama a unamgbukatsuma.
Rahila† ɗa wa sà adama a mmuku n ne,
u 'yuwain u asakā uza u ne yi kadyanshi,
an u wokoi a kuwā de.” ◇

A gonoi a Nazara

¹⁹ An Magono mi ma kuwai, katsumate ka Magono ma Zuba ka tuwai ara Isuhu a asuvu a alavutanshi a'ayin ɗa wari pini a Masar vi.

²⁰ Katsumate ki ka danai, “Yanga vu bidya maku mi na mma u ne vu gono a uyamba u Isara'ila, kpaci aza ɗa a ka ciga a wuna maku mi a kuwā de.”

²¹ Aku Isuhu 'yangai u bidyai maku mi na mma u ne a gonoi a Isara'ila.

²² Shegai an u revei magono ma savu mi maku ma Hiridu Magono ma; wata, Akilayu,‡ uwonvo u kana yi. Aku u lavutansai kpam, Kashilā ka rono yi atsuvu u gono a uyamba u Galili.

²³ Pini nala, a ba a dusuki a ilyuci i'ya a ka isa Nazara. Adama a nala a shadangu tā ili i'ya ntsumate n danai: “A ka isa yi tā uza u Nazara.”

3

Yahaya Kalyubugi fobuso ure

(Marku 1:1-8; Luka 3:1-18; Yahaya 1:19-28)

¹ An a yain ayen ushani, Yahaya† Kalyubugi gitai kuɓari a kakamba ka Yahuda.

² U da, “Kpatalai† i asakā tsicingi tsu de, i gono a asu u Kashilā, kpaci tsugono tsu zuba tsu yan de evu n uyan.”

³ Ishaya matsumate u yan tā kadyanshi a kaci ka Yahaya, u da,
“Uza roku wa salasa a kakamba,
'Lapulai ure adama a Asheku,
shamkpai u ɗa mai tsara u wala!’ ” ◇

⁴ Yahaya uka tā aminya a ɗa a cai n tsileme tsu karakuma. U sirai kagbawatsu ka ukpan a cuku tsu ne, kpam ilikulya i ne i'ya abaruma n ishigi.

⁵ Ama ushani a wuta tā a Urishelima n Yahuda n iyamba i'ya i'ari ubongu u Agata a Urudu a tuwai tsara a panaka yi.

⁶ An a dansai unyushi u cingi u le, aku u lyubugu le pini a Agata a Urudu yi.

⁷ Afarishi† n aza a Sadusi ushani a tuwa tā dem a asu u ɗa Yahaya wa lyubugusu ama yi tsara a lyubugu le. An Yahaya wene le, u danai, “Eda a'eku a ɗa! Ya rono ɗa atsuvu i suma mavura ma Kashilā ka tuko n maloko?”

⁸ Yanyi ili i'ya ya wenike an i asakai unyushi u de.

⁹ Kotsu i dana ya wura mavura mi an i'ari mmuku n tsikaya mi Ibrahi wa. N tonuko ɗa, Kashilā ka fuda tā ka bidya atali a na u gonuko a ɗa mmuku n tsikaya mi Ibrahi!

¹⁰ Gogo-na naha gbam, kagovu ka tā ufoɓusi ka kapa ndanga hal a asuvu a alu a le. Madanga ma baci dem bawu ma matsai ilimaci i shinga, a ka kapa tā ma a varangu a asuvu a akina.

◇ 2:18 Iri. 31:15. ‡ 2:22 Hiridu Akilayu magono ma cingi ma aku a loko a karatsu ka tsugono. Pini nala, utoku u ne Hiridu Antiba wokoi magono. ◇ 3:3 Isha. 40:3.

¹¹ “N mini ma ma lyuḅugusu ḁa tsarā u wenike an i asakai tsicingi tsu ḁe, shegai uza ḁa wa tuwā a kucina ku va, wa lyuḅugu ḁa ta n Kulu Keri n akina. U la mu ta ucira cika, hal gbam n ratsa n banā akpata a ne wa.

¹² Wa tuwā ta n kasasu ka uwelimkpe ka ne adama a kuwelikpu. U wutukpa ilya kau a asuvu a kopō. Aku u tsungu ilya i shinga yi a asuvu a mapon ma ne, kopō kpam u runukpa ka n akina a ḁa bawu a ka cimba.”

Yahaya lyuḅugi Yesu

¹³ A'ayin a nala yi a ḁa Yesu asakai Galili u banai a Agata a Urudu tsarā Yahaya lyuḅugu yi.

¹⁴ Yahaya wari wa ciga ta u 'yuwan, u danai, “Aḁa u gain vu lyuḅugu mu. Nɗya i zuwai vu tuwai ara va tsarā n lyuḅugu vu?”

¹⁵ Yesu wushuki, “N gogo-na nala u gain u woko, kpaci u kana ta tsu yain gba ili i'ya Kashila ka ciga tsu tsu yain.” Aku Yahaya wushuki.

¹⁶ An a lyuḅugi Yesu, u wuta ḁe la vi pini a mini mi, aku zuba† u kukpai, u wenei Kulu Keri ku Kashila ku cipā yi yavu kadya.

¹⁷ A panai kalagatsu a zuba, ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza ḁa ma ciga, kpam ma pana ta kayanyan ka ne cika.”

4

Yesu n Kalapansi

(Marku 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Kulu Keri ku tonoi n Yesu ubana a kakamba, kotsu Kalapansi† ka kondo yi.

² A'ayin amangare kaara n kayin Yesu lya ilikulya wa. An a kotsoi, aku u panai kambulu.

³ Pini nala, Kalapansi ka tuwai ka tonuko yi, “Avu Maku ma Kashila† ma baci, gonuko atali a na a woko iburodi.”

⁴ Yesu wushunku yi, “A korongu ta a Tagarada u Kashila,†
“N burodi ḁa koshi vuma wa yan uma wa,
she gba n kadyanshi ka ka wutai a unā u Kashila.’ ” ♦

⁵ Aku Kalapansi ka banka yi a Urishelima ilyuci i uwulukpi,† u zuwa yi a bilibili u Kuwa ku Kashila.†

⁶ Aku u danai, “Avu Maku ma Kashila ma baci, radugu a ubana a iyamba, kpaci ukorongi u ḁa wari a Tagarada u Kashila:

“Kashila ka yanka ta atsumate a ne kadyanshi adama a vunu,
kpam a ka kibatsa vu ta a akere a le,
tsarā vu gbasha kune ku vunu a katali wa.’ ” ♦

⁷ Yesu wushunku yi, “Tagarada u Kashila u dana ta dem, ‘Va kondo Magono ma Zuba Kashila ka vunu wa.’ ” ♦

⁸ Pini nala, Kalapansi ka bidya yi ubana a zuba u masasa ma ugadi, u wenike yi gba tsugono tsu likimba kau-kau n tsupige tsu le.

⁹ Aku u danai, “Va lyaka mu baci kayala, ma naka vu ta i'ya gba.”

¹⁰ Yesu wushunku yi, “Wala vu ne mu ure Kanangasi,†* Tagarada u Kashila u dana ta,
“Lyaka Magono ma Zuba kayala, kpam aya koshi va gbashika.’ ” ♦

¹¹ Aku Kalapansi ka lazai ka asaka yi, pini nala, atsumate a zuba a tuwai a kirantai n eyi.

Yesu gitai manyan ma ne

(Marku 1:14-15; Luka 4:14-15)

♦ 4:4 U.Ml. 8:3. ♦ 4:6 Ishp. 91:11-12. ♦ 4:7 U.Ml. 6:16. * 4:10 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ♦ 4:10 U.Ml. 6:13.

¹² An Yesu panai alabari a ɗa a ukai Yahaya Kalyuɓugi a kuwa ku a'ali, aku u gonoi a uyamba u Galili.

¹³ Shegai ɗa wa rongo a ilyuci i Nazara, aku u ba u rongoi a Kafarnahum a ikengi i Kushiva ku Galili a kaɓon ka Zebulun n Nafutali.

¹⁴ Nala gita ta tsara ili i'ya Ishaya matsumate u danai i shadangu:

¹⁵ “A kaɓon ka Zebulun n Nafutali,
a ure ubana a kushiva, a kapashi ka Agata a Urudu, a Galili,
a asu u ɗa kakuma ka Awulawa† kari.

¹⁶ Ama ɗa a ka rongo a karimbi,
a ka wene ta katyashi ka pige.
A'ari a ka rongo ta a unu u ukpa,
shagai katyashi ka wantukpa ta ara le.” ◇

¹⁷ Pini nala, Yesu gitai kuɓari, u danai, “Kpatalai i asaka unyushi u cingi u ɗe, i gono a asu u Kashila, kpaci tsugono tsu zuba tsu yan ɗe evu.”

Yesu isaɗi akani a adan ama a nishi
(Marku 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸ Kain ka te, tyoku ɗa Yesu wari nwalu a ikengi i Kushiva ku Galili, aku u wenei ama a re uza n vangu. Uza u te aya Simo, uza ɗa dem a tsu isa Bituru, n Andurawu. Gba le akani a adan a ɗa, a ka vutalasa ibilili i le a kushiva ki.

¹⁹ Aku Yesu tonuko le, “Tono numu! Ma wenike ɗa ta tyoku ɗa ya tukuso ama, shegai adan kpaɗa wa.”

²⁰ Kute-kute a asakai ibilili i le, a tono yi.

²¹ An a walai kenu, aku a wenei ama a re, uza n vangu u ne, Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi. Ele pini a kpatsu n tata u le n a lapulusi ibilili, aku Yesu isa le.

²² Kute-kute a asakai kpatsu ki n tata u le a tono yi.

Yesu yankai ama aganda
(Luka 6:17-19)

²³ Yesu kyawain uyamba u Galili gba n u wenishiki a agata a Kashila, n u yansi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga† ka tsugono tsu zuba, n u tanasi aza a mɓala.

²⁴ Alabari a ne a kyawain gba uyamba u Galili, aku a tukusoi aza a mɓala, hal gbam n ama ɗa a'ari a uyamba u Suriya, n aza ɗa a ka pana ikyamba tsara a tanasa le. Aza roku a asuvu a le a'a ta n ityoni i cingi,† aza roku ipori, hal gbam n awunu. Shegai Yesu tanasa le gba.

²⁵ Kakuma ka ama ka ka wutai a Galili, n Dikafoli, n Urishelima, n gba uyamba u Yahuda hal n aza ɗa a'ari a Agata a Urudu a kasana ka tono yi.

5

Yesu wenishikei a masasa

¹ An Yesu wenei kakuma ka ama, aku u ba u yuwai a masasa u dusuki. Atoni a ne a kyawan yi,

² aku u gita le uwenishike:

Mazanga ma maci
(Luka 6:20-23)

³ “Kashila ka zuwuka ta aza ɗa a revei a ka ciga ubanga ara ne unu u shinga, kpaci tsugono tsu zuba tsu le tsa!

⁴ Kashila ka zuwuka ta aza ɗa a'ari n unamgbukatsuma unu u shinga, kpaci wa tanasa ta atakasuvu a le.

⁵ Kashila ka zuwuka ta aza ɗa a vakunki kaci ka le unu u shinga,

◇ 4:16 Isha. 9:1-2.

kpaci likimba wa woko ta u le.

⁶ Kashila ka zuwuka ta aza da a'ari n maluwa ma uyan ili i maci unā u shinga, kpaci wa naka le ta ili i'ya a ka ciga vi.

⁷ Kashila ka zuwuka ta aza a asuvayali unā u shinga, kpaci wa pana ta dem asuvayali a le.

⁸ Kashila ka zuwuka ta aza da atakasuvu a le a'ari sarara unā u shinga, kpaci a ka rongo ta kaḅolo n eyi.

⁹ Kashila ka zuwuka ta aza da a ka ciga a tuko ndishi n shinga unā u shinga, kpaci wa isa le ta mmuku n ne.

¹⁰ Kashila ka zuwuka ta aza da a ka yan mavura an a ka yansa ili i'ya Kashila ka ciga unā u shinga,

kpaci tsugono tsu zuba tsu le tsa.

¹¹ Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a wisha da. Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a ka yan da mavura. Kashila ka zuwuka da ta unā u shinga, a'ayin a da baci ama a takpa da ukuna u cingi adama a va.

¹² Ama a ka yanka da ta ili i cingi tyoku da a yankai nsumate n cau. Yanyi mazanga n ipeli, kpaci katsupi ka de ka pige ka vana da ta a zuba.”

Mkpaḍi n katyashi

(Marku 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Eḍa mkpaḍi n likimba. Shegai nte kalen ka mkpaḍi ma baci n kayanyan wa? Niḍa uza wa yankpusa kpam n da? Shegai a wotsongu n da a kpatsasa yavu ili i gbani.

¹⁴ “Eḍa katyashi ka likimba. Ilyuci i'ya a mai a zuba u masasa a ka fuda a ka sokongu i'ya wa.

¹⁵ A tsu sapa macikalu a kimba ma n kakotsu wa. Shegai a zuwa ma a kashamkpatsu ka ne, tsara katyashi ki ka wakana aza da a'ari a pini kuwa ki.

¹⁶ Nala kpam dem, i woko katyashi a asu u ama, tsara a wene manyan ma shinga ma de a cikpala Tata u de u da wari a zuba.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka Mele

¹⁷ Yesu doki u danai, “Kotsu i wene yavu tuwa da n tuwai tsara n wacinsa Mele ma Musa† ko kpam uwenishike u nsumate wa. N tuwa n wacinsa i'ya wa, shegai n tuwa ta tsara ili i'ya a danai vi i shadangu.

¹⁸ Mayun da ma tonuko da, ili i'a la ya puwan a Mele mi wa, she a'ayin a da zuba n likimba a kotsoi. Ko uḍyani u kenu ko u kenukulu wa la wa puwan wa, she ili i na yi i shadangu.

¹⁹ Adama a nala, gba uza da baci u goroi mele ma kenukulu a asuvu a Mele hal u wenishikei ama a yain dem nala, a ka gonuko yi ta dem uza u kenukulu a tsugono tsu zuba. Shegai uza da baci u tonoi Mele mi mai, u wenishikei ma kpam, wa tsara ta asu u shinga a tsugono tsu zuba.

²⁰ U kana ta utono u Mele ma Kashila u de u lai tyoku da Afarishi n awenishiki a Mele a tsu yan. U la baci nala wa, n tonuko da ya uwa a tsugono tsi wa, ko kenu.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka upan

(Luka 12:58-59)

²¹ Yesu doki u danai, “I pana ta ili i'ya Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu i wuna uma u vuma gbani wa,’ kpam ‘U kana ta a kidaga uza da baci dem u wunai uma u vuma gbani ugana.’[◇]

²² Shegai n tonuko da, va yan baci upan n uza u vunu, a ka kidaga vu ta ugana. Vu isa baci uza u vunu “Katengeshi,” a ka banka vu ta a asu u Asheshi a Pige.† Vu tonuko baci

◇ 5:21 Uwt. 20:13; U.Ml. 5:17.

uza u vunu “V̄ari n kalen wa,” vu yan t̄a evu n u d̄a a ka banka vu a akina† a d̄a bawu a'ari n utyoku.*

²³ “V̄a baci kushani a kapala ka a asud̄ar̄akpa† a Kuwa ku Kashil̄a va nāka Kashil̄a kune, kute-kute aku vu cibai an uza roku w̄ari n ukuna a kaci ka vunu,

²⁴ as̄aka ve kune ki a asud̄ar̄akpa vi, vu ba vu foli uza u nide vi, aku vu gono vu yain kune ku vunu.

²⁵ “V̄a baci n ukuna n uza roku hal wa banka vu a asu u afada, dar̄aka vu sheshi n eyi tun i'ari a ure kahu i rawa a kuwa ku afada ki. Kawa i rawa baci de, a ka nākangu vu t̄a a asu u uza u afada. Eyi kpam u nāka adagari a ne a banka vu a kuwa ku a'ali.

²⁶ Mayun n tonuko vu, va wutā pini a asu vi wa, she a'ayin a d̄a vu tsupai ili i'ya a ka tono vu gba.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka tsishankala

²⁷ Yesu lyai kapala n kadyanishi, “I pana t̄a Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu vu vaku n uka u uza wa.’ ◇

²⁸ N tonuko vu, vu wene baci uka, aku vu bankai uma u vunu n ukuna u gbani, vu yan de la vi tsishankala n eyi a katakasuvu ka vunu.

²⁹ Keshi ka ulyaki ka vunu ka zuwa vu baci vu yain unyushi u cingi, fofo ka vu varangu. Wa laka vu t̄a tsulobo vu namba kapashi ka ikyamba i vunu, n u d̄a a ka varangu ikyamba i vunu gba a asuvu a akina.

³⁰ Kukere ku ulyaki ku zuwa vu baci vu yain unyushi u cingi,† kida ka vu varangu! Wa laka vu t̄a tsulobo vu namba kapashi ka ikyamba i vunu, n u d̄a ikyamba i vunu gba ya uwa a asuvu a akina.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo

(Marku 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ Yesu doki u danai, “I pana t̄a Mele ma Musa ma danai, ‘Uza d̄a baci dem wa pece iyolo n uka u ne, u kana t̄a u nāka yi tagarada u upece u iyolo.’

³² Shegai n tonuko d̄a, kotsu vu pecene n uka u vunu wa, shegai u vaku baci n vali roku. Vu as̄aka yi baci, va zuwa yi t̄a u woko kashankala, nala kpam ko ya baci u zuwa yi, wa t̄a n unyushi u d̄a u bidyai uka u uza roku.”

Yesu wenishikei a kaci ka utsina

³³ Yesu doki u danai, “I pana t̄a kpam ili i'ya Mele ma Musa ma danai, ‘Kotsu vu kpa d̄a ushadangu kazuwamgbani ka vunu wa. U kana t̄a vu shadangu kazuwamgbani ka vu yain n Magono ma Zuba.’ ◇

³⁴ N tonuko d̄a, kotsu vu tsina n ili i roku a'ayin a d̄a baci ya yan kazuwamgbani wa! Zuba a asu u d̄a Kashil̄a kari ndishi u d̄a. Adama a nala, kotsu vu tsina n zuba wa.

³⁵ Likimba asu u d̄a a'ene a ne a tsu wunvuga d̄a. Adama a nala, kotsu vu tsina n likimba wa. Urishelima ilyuci i Magono ma Pige i'ya, adama a nala kotsu vu tsina n i'ya wa.

³⁶ Kotsu vu tsina n kaci ka vunu wa, kpaci va fuda va gonuko kenji ka te ka vunu pun ko dan wa.

³⁷ A'ayin a d̄a baci ya yan kazuwamgbani, ili i'ya i gain vu dana i'ya na koshi, ‘Nala wari,’ ko tani ‘Nala wa.’ Vu dana baci i'ya i lai la, a asu u uza u cingi vi d̄a i wutāi.”

Yesu wenishikei a kaci ka utsupa tsicingi

(Luka 6:29-30)

* **5:22** Asheshi, alya nkoshi n pige m aza a Yahuda. Shegai kalen ka pige ka ne pini na ka, uza d̄a baci u yain upan wa bana t̄a a asu u afada a Kashil̄a a asu u d̄a Kashil̄a n kaci ka ne wa yanka yi afada n ucira. ◇ **5:27** Uwt. 20:14.

◇ **5:33** Adkp. 19:12; Mkc. 30:2; U.Ml. 23:21.

³⁸ Yesu doki u lyai kapala n kadyanshi, “I pana t̄a ili i'ya Mele ma Musa ma danai, ‘Uza u foḍo baci utoku u ne a keshi, ko u takpa yi kanga, eyi dem a ka foḍo yi t̄a keshi ka ne ko takpa kanga ka ne.’ ◇

³⁹ Shegai n tonuko ḍ̄a, kotsu i t̄supa ukuna u cingi u ḍ̄a uza roku u yanka ḍ̄a n ukuna u cingi wa. Uza u ḍ̄asa vu baci a kagbaguzu ka ulyaki, kpatalaka yi ka ire ki dem.

⁴⁰ Gaawan uza roku u dana t̄a vu nusuka yi, aku u tonukoi uza u afada u wushika yi matogo ma vunu, kotsu vu aṣanka yi dem kunya.

⁴¹ Kasoje ka maṣa vu baci vu canka yi ucanga ubana mel u te, canka yi mel u re.

⁴² Uza u folo vu baci ili i roku, vu naka yi. Uza roku u bolo baci akopi ara vunu, vu naka yi.”

Ciga atokulalu

(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yesu doki u danai, “I pana t̄a ili i'ya ama a danai, ‘Ciga uza u karen u vunu, aku vu kovi utokulalu u vunu.’

⁴⁴ Shegai n tonuko ḍ̄a i ciga atokulalu a ḍ̄e, i yanka uza ḍ̄a baci dem wa yan ḍ̄a mavura gbani-gbani kvasu.

⁴⁵ I yan baci nala, ya woko t̄a mmuku n maci† n Tata u ḍ̄e ḍ̄a wari a zuba. U tsu zuwa t̄a kaara ka wuta adama a aza a cingi n aza a maci. U tsu ro t̄a mini a asu u aza ḍ̄a a ka yan ili i shinga n aza ḍ̄a a ka yan ili i cingi.

⁴⁶ Nida ya ciga Kashila ka naka ḍ̄a katsupi ka malen ma manyan ma ḍ̄e, i ciga baci aza ḍ̄a a ka ciga ḍ̄a koshi? Ko aza a uwusha u utafa dem nala a tsu yansa!

⁴⁷ Aje a ḍ̄e a ḍ̄a baci ya yansa ili i shinga koshi, i lamgbana n ama ḍ̄a a buwai wa. Ko aza ḍ̄a bawu a revei Kashila a tsu yan t̄a dem ili i shinga a asu u aje a le.

⁴⁸ Adama a nala, u kana t̄a i woko ushadangi, tyoku ḍ̄a Tata u ḍ̄e u zuba wari ushadangi.”

6

Uwenishike u Yesu a kaci ka kune

¹ Yesu lyai kapala n u wenishiki atoni a ne, “Kiranai a'ayin a ḍ̄a ya yan ili i shinga, kotsu i yain i'ya adama a ḍ̄a ama a ka wene i'ya a cikpala ḍ̄a wa. I yan baci nala, ya tsara katsupi ka malen ma manyan ma ḍ̄e a asu u Tata u ḍ̄e uza ḍ̄a wari a zuba wa.

² “Va ne baci aza a unambi kune, kotsu vu fula ukakaci tsara ama a pana a reve i'ya va yan wa, tyoku ḍ̄a aza a maci a kaban a tsu yansa a agata a Kashila n ire tsara ama a naka le karinga.” Mayun n tonuko ḍ̄a, aza a maci a kaban a nala yi a tsara ḍ̄e katsupi ka malen ma manyan ma le.

³ A'ayin a ḍ̄a baci va ne aza a unambi kune, vu yain ka usokongi, tsara kukere ku ugula ku reve ili i'ya kukere ku ulyaki ka yan wa.

⁴ Naka kune ku vunu usokongi, Tata u vunu, uza ḍ̄a u revei ili i'ya i'ari usokongi, wa naka vu t̄a katsupi ka malen ma manyan ma vunu.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka kvasu

(Luka 11:2-4)

⁵ Yesu doki u danai, “A'ayin a ḍ̄a baci ya yan kvasu, i woko tyoku u aza a maci a kaban wa! A tsu ciga t̄a a shamgba a agata a Kashila n ire a yain kvasu tsara ama a wene le. Mayun n tonuko ḍ̄a, a ts̄a ḍ̄e katsupi ka malen ma manyan ma le.

⁶ A'ayin a ḍ̄a baci va yan kvasu, uwa a asuvu a kunu ku vunu vu gidaku utsutsu. Vu yain kvasu ubana a asu u Kashila Tata u vunu uza ḍ̄a wari a asu u usokongi u nala vi. Tata u vunu uza ḍ̄a wa wene ili i'ya va yan usokongi, wa naka vu t̄a katsupi ka malen ma manyan ma vunu.

◇ 5:38 Uwt. 21:24.

⁷ Va yan baci kvasu, kotsu vu woko tyoku u ama da bawu a revei Kashila wa. A la ta uyan kadyanshi ka bawu kari n kalen. N a dani Kashila ka panaaka le adama a kakuma ka kadyanshi.

⁸ Kotsu i woko tyoku u le wa. Tata u de u reve ta ili i'ya ya ciga kahu gbam i weci yi.

⁹ “Ya yan baci kvasu, i vasi naha:

“Tata u tsunu uza da wari a zuba.

A kirana n kala ka vunu n uwulukpi.

¹⁰ Tsugono tsu vunu tsu tuwa.

Asaka a yain ili i'ya va ciga a yain a likimba, tyoku da a ka yansa i'ya a zuba.

¹¹ Ne tsu ilikulya i ara.

¹² Vu cimbusuka tsu unyushi u tsunu, tyoku da tsu tsu cimbusuka aza da a tsu nusuka tsu.

[
¹³ Kotsu vu asaka tsu tsu rukpa a ukondo wa, shegai vu wauwa tsu a asu u uza u cingi vi.']*

¹⁴ “Mayun da, vu cimbusuka baci ama unyushi u cingi u le, Tata u vunu u da wari a zuba wa cimbusuka vu ta dem.

¹⁵ Shegai vu cimbusuka baci ama wa, Tata dem wa cimbusuka vu unyushi u cingi u vunu wa.”

Uwenishike u Yesu a kaci ka kakuli

¹⁶ Yesu doki u danai, “Ya yan baci kakuli, kotsu i wenike kadambula tyoku da aza a maci a kaban a tsu yan wa. A tsu gacuwunsa ta a'eshi a le tsara ya dem reve an a ka yan kakuli. Mayun n tonuko da, aza a maci a kaban a nala yi a tsa de katsupi ka malen ma manyan ma le.

¹⁷ Shegai va yan baci kakuli, vu zadi kenji ka vunu aku vu sawa a'eshi.

¹⁸ Adama a nala, uza wa la wa reve an va yan kakuli wa, she Tata koshi, uza da bawu tsa wene. U reve ta gba ili i'ya i'ari usokongi, aya kpm wa naka vu katsupi ka malen ma manyan ma vunu.”

Utsari a zuba

(Luka 12:33-34)

¹⁹ Yesu doki u danai, “Zuwukai kaci ka de utsari a likimba wa. Kpaci karan n urungba wa nangasa ta u da, kpm aboki a ka tasa ta a uwa a yain uboki.

²⁰ Shegai zuwukai kaci ka de utsari a zuba, a asu u da bawu wa rungba ko tani karan ka nangasa, kpm aboki a ka fuda a ka yan uboki wa.

²¹ Asu u da baci utsari u de wari, nte dem katakasuvu ka de ka rongo de.

Macikaluma ma ikyamba

²² “A'eshi a'a ta tyoku u macikaluma ma ikyamba. A'eshi a vunu a lobono baci, ikyamba i vunu dem ya shadangu ta n katyashi.

²³ Shegai a'eshi a vunu a lobono baci wa, ikyamba i vunu ya shadangu ta n karimbi. Katyashi ka kari a asuvu a vunu ka karimbi ka baci, va ta a asuvu a karimbi ka pige.

Kashila n utsari

(Luka 16:13)

²⁴ “Vuma wa la wa gbashika azakuwa a re wa. Kpaci wa kovo ta uza u te, aku u cigi uza u te. Ko tani u toni ukuna u uza u te, aku u goro u uza u te. Va fuda va gbashika Kashila kabolo n utsari wa.”

* **6:13** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Matiyo a korongu ta idani i “Kpaci tsugono n ucira n tsupige tsu vunu tsa ubana. Ami.”

*Kotsu i dambula wa
(Luka 12:22-31)*

²⁵ Yesu doki u danai, “N tonuko ɗa, kotsu i yain kadambula adama a ilikulya n ili i'ya ya so kotsu i rongo n uma wa. Kotsu i yain kadambula adama a ili i'ya ya uka a ikyamba i de wa. Uma u la ta ilikulya, ikyamba kpam i la ta aminya.

²⁶ Webelei ve nnu n zuba! A tsu ce wa a tsu kapa tani wa. A'a na mpon ko kuzuwate ku ucanga wa. Gba n nala, Tata u zuba u tsu lyatangu le ta. I reve i lai nnu kalen cika wa?

²⁷ Ya wa fuda wa doku kaci ka ne uma a ulapa u uwule u te adama a kadambula?

²⁸ “Ndy a i zuwai i'ari kadambula adama a aminya? Webelei tyoku da apalu a mete a tsu gbonguro. A tsu yan manyan wa, a tsu jilaka kaci ka le aminya wa.

²⁹ Shegai n tonuko da, ko Solomo n tsupige tsu ne gba u uka aminya a ikali a da a lobonoi tyoku u a le wa.

³⁰ Kashila ka fuda baci ka guba apalu a mete a da a'ari n uma ara, nakpan a vutala le a akina. Ya fuda ta ya wushuku an Kashila ka guba da. Kotsu i rongo n upityanangu u kenu wa.

³¹ “Kotsu i dambula i dana, ‘Ndy a tsa lya?’ ko ‘Ndy a tsa so?’ ko ‘Ndy a tsa uka?’

³² Ama da bawu a revei Kashila alya a tsu dambula n ili i nala yi koshi. Tata u de u zuba u reve ta ya ciga ili i nala yi gba.

³³ Ili i'ya i gain i gita i zami i'ya tsugono tsu Kashila† n ili i'ya wa ciga. Aku ili i'ya i buwai dem a ka naka da ta.

³⁴ Kotsu i dambula adama a nakpan wa, kpaci nakpan wa ta n kadambula ka kaci ka ne. Kain dem ka ta n kadambula ka ne.”

7

*Iyanka uza afada wa
(Luka 6:37-38, 41-42)*

¹ Yesu lyai kapala n u wenishiki atoni a ne, “Kotsu i yanka uza u afada wa, adama a da Kashila ka yanka da dem.

² Kakundatsu ka i yankai aza a de afada, ka dem a ka yanka manyan tyoku da eda dem i yain.

³ “Ndy a i zuwai vu wenei macuku ma kenukulu ma mari a keshi ka utoku u vunu, aku bawu vu wenei kagbukulu ka kari a keshi ka vunu?

⁴ Nida va fuda va tonuko yi, ‘Utoku u va, asaka n takpa vu macuku ma mari a keshi ka vunu,’ avu tani vu wene kagbukulu ka kari a keshi ka vunu wa?

⁵ Avu uza u maci u kaban, gita ve vu takpa kagbukulu ka kari a keshi ka vunu. Aku vu fuda vu wene kpam vu takpa macuku ma mari a keshi ka utoku u vunu.

⁶ “Kotsu i naka nshe ili i'ya i'ari i Kashila wa. A ka fuda ta a yiralakpa a lumusa da. Kotsu i vutala igbegu i ikebe a kapala ka mburusunu wa, kpaci a ka kpatasa ta i'ya.”

*Folusoi, bolusoi, kudusai utsutsu
(Luka 11:9-13)*

⁷ Yesu doki u danai, “Rongoi ufolo, a ka ne da ta i'ya i foloi vi. Rongoi ubolo ili i'ya ya ciga, ya tsara ta. Kudusai utsutsu, Kashila ka zuwa ta a giduwuka da utsutsu vi.

⁸ Adama a nala, gba uza da baci dem u foloi, a ka ne yi ta. Uza da baci kpam u boloi, wa tsara ta. Kpam ama a lya baci kapala n ukufusa utsutsu, Kashila ka giduwuka le ta.

⁹ “Uza wa la a asuvu a de maku ma ne ma folo yi burodi, aku u naka yi katali?

¹⁰ Ko tani u foli yi kadan, aku u naka yi kali?

¹¹ Eda aza a unyushi u cingi, i tsu naka baci mmuku n de ili i shinga, bele Tata u de uza da wari a zuba uza u shinga, wa naka ta ili i shinga a asu u uza da baci dem u folo yi.

¹² Yankai ama tyoku da dem ya ciga a yanka da. Kalen ka Mele ma Musa n uwenishike u ntsumate u da gai la vi.”

Utsutsu u kenu
(Luka 13:24)

¹³ Yesu danai, “Uwai a tsugono tsu Kashila a utsutsu u kenu. Kpaci utsutsu n ure u da u tsu banka a akina wa ta n upeti cika, kpam u lobono ta nwalu. Ama ushani a da a tsu wala pini.

¹⁴ Shegai utsutsu u utsara uma u kenu u da, ure vi kpam u wuyana ta nwalu. Ama da a ka wala pini a'a ushani wa.”

Madanga n ilimaci i ne
(Luka 6:43-45)

¹⁵ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Kiranai na ntsumate n kaban. Aza da a tsu tuwa ara de yavu ncon, shegai a asuvu a le a'a ta n tsicingi yavu nleweni.

¹⁶ Ya fuda ta ya reve le a icun i manyan ma le, tyoku da i tsu reve madanga a ilimaci i ne. A tsu ta ilimaci i kapopi a kawana wa, ko kpam cinwi a kaworo wa.

¹⁷ Madanga ma shinga ma tsu matsa ta ilimaci i shinga, madanga ma cingi kpam ma tsu matsa ta ilimaci i cingi.

¹⁸ Madanga ma shinga ma tsu matsa ilimaci i cingi wa, nala kpam madanga ma cingi ma tsu matsa ilimaci i shinga wa.

¹⁹ Ama a tsu kapa ta madanga ma ma kpa dai unaka ilimaci i shinga a varangu ma a asuvu a akina.

²⁰ Nala kpam dem ya fuda ya reve ama a icun i manyan i le.”

“N reve da wa ko kenu!”
(Luka 13:25-27)

²¹ Yesu doki u danai, “Gba aza da a ka isasa mu Asheku, Asheku da a ka uwa a tsugono tsu zuba wa. Ama da koshi a ka uwa a tsugono tsi alya aza da a ka yansa ili i'ya Tata u wa u zuba wa ciga.

²² Kain ka afada, ama a ka isa mu ta Asheku a le, a dana, ‘Tsu yan ta ku'fari a asuvu a kala ka vunu, kpam tsu wutukpusa ta ityoni i cingi n kala ka vunu, tsu yansai kpam ikunesavu ushani.’

²³ Aku n wushunku le, ‘N reve da wa ko kenu, banka numu dan, eda aza a uyansa ukuna u cingi!’ ”

Amai a a'uwa ama a re
(Luka 6:47-49)

²⁴ Yesu danai, “Uza da baci dem u panai kadyanshi ka va wa yan manyan n ka, wa ta tyoku u kama ka kari n ugboji, uza da u tafangi kuma ku ne a katali ka upeti.

²⁵ An a roi mini ma pige, agata a shadangusi, uwule kpam u lapai kuwa ki, shegai ka ku rukpa wa, kpaci u ma ta ka a katali ka upeti.

²⁶ “Shegai uza da baci dem u panai kadyanshi ka va, aku u 'yuwain ka uyanka manyan, wa ta tyoku katengeshi ka ka mai kuwa ku ne a kayala.

²⁷ A'ayin a da a roi, agata a shadangusi, uwule kpam u lapai kuwa ki, aku ku wasai.”

Ucira u Yesu
(Marku 1:22; Luka 4:32)

²⁸ A'ayin a da Yesu kotsoi kadyanshi ki gba, aku kakuma ka ama ki kari uyan majiyan ma uwenishike mi.

²⁹ Wa tyoku u awenishiki a Mele wa, shegai u wenishike ta yavu uza da wari n ucira.

8

*Yesu tanasai makutu**(Marku 1:40-45; Luka 5:12-16)*

¹ A'ayin a da Yesu cipai a masasa mi, aku kakuma ka ama ka tono yi.

² Kute-kute vuma roku uza da wari makutu u tuwai u kudangi a kapala ka ne, u danai, "Asheku, vu wushuku baci, tanasa mu."

³ Yesu barakpai kukere ku ne u sawa yi, u danai, 'N wushuku ta, tana.' Kute-kute tsukutu tsi tsu asaka yi.

⁴ Yesu rono yi atsuvu, "Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala vu bana a asu u kadamkpi† u wene vu, aku vu naka kune ku Mele ma Musa ma danai ama da baci a tana a naka. Nala wa wenike ta ama an n tanasa vu."

*Yesu tanasai kagbashi ka katigi**(Luka 7:1-10)*

⁵ Aku Yesu banai a Kafarnahum. An u uwai a ilyuci yi, katigi† ka asoje a Roma† ka roku ka cina yi u folo yi u banga yi.

⁶ Katigi ki ka danai, "Asheku, ma ta n kagbashi ka ka pana ikyamba, wa ta de a kuwa nvain bawu wa fuda wa wala. Maƙala mi ma ma foro yi wa wa."

⁷ Yesu danai, "Ma bana ta n tanasa yi."

⁸ Katigi ki ka wushuki, "Asheku, mpa n rawa vu tuwa a kuwa ku va wa, shegai yan kadyanshi koshi tsara kagbashi ki ka tana.

⁹ Azapige a asoje a da pini aza da a tsu tonuko mu ili i'ya ma yan, mpa kpm ma ta n asoje a da n tsu tonuko ili i'ya a ka yan. N tsu tonuko ta uza u na, 'Wala,' aku u wala. N tonuko kpm uza u nide, 'Tuwa,' aku u tuwa. N tonuko kpm kagbashi, 'Yan naha,' aku tani u yain. N reve ta udani u vunu wa ta dem n ucira."

¹⁰ An Yesu panai nala, aku u yain majiyan. U tonukoi aza da a ka tono yi vi, "Mayun n tonuko da, upityanangu u na vi u la ta gba upityanangu u da n wenei a uyamba u Isara'ila.

¹¹ Ama ushani a ka wuta ta a kasana n kalivi a dusuku a lyai kaƙolo n Ibrahi, n Ishaku, n Yakubu a tsugono tsu zuba.

¹² Shegai aza da a'ari a gain a yain pini a tsugono tsi, a ka vutala le ta a asuvu a karimbi. Pini da a ka sa n ulumusa u a'anga."

¹³ Aku Yesu tonukoi katigi ki, "Wala vu bana a kuwa, kagbashi ka vunu ka tana ta tyoku da vu pityanangi vi." Pini a asuvu a ulapa u uwule u nala vi u da kagbashi ki ka tana.

*Yesu tanasai ama ushani**(Marku 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Pini nala, Yesu banai a kuwa ku Bituru, aku u wenei mma u uka u Bituru vi nvain n usufugbi u ikyamba.

¹⁵ Aku u sawa yi kukere, pini nala, maƙala mi ma asaka yi, u 'yangai u gita yi ufoƙusuko ilikulya.

¹⁶ An kuvuli ku yain, ama a tukusoi Yesu aza a ityoni i cingi. N udani u da koshi u tsu wutukpa ityoni i cingi yi aku i asaka le. U tanasai dem gba aza a mƙala.

¹⁷ U yansa ta ili i na yi tsara a shadangu udani u Ishaya matsumate u da u danai, "U takpai mƙala n tsunu, kpm u takpa tsu upana u ikyamba u tsunu." ◇

*Ama a ka ciga a toni Yesu**(Luka 9:57-62)*

¹⁸ An Yesu wenei kakuma ka ama ka kyawan yi, aku u tonukoi atoni a ne a wala a pasamgbana kushiva ki a gono a upashi u nide.

◇ 8:17 Isha. 53:4.

¹⁹ Kawenishiki ka Mele ka tuwai ara ne, u danai, “Kawenishiki, ma tono vu ta a asu u da dem va bana.”

²⁰ Yesu tonuko yi, “Iryanji i'a ta n a'ele a le, nnu kpam a'a ta n ikinda i le. Shegai Mpa Maku ma Vuma ma n kuwa ku kaci ku va wa, kpam ma gbam n a asu u uwunvugusa wa.”

²¹ Aku uza roku a asuvu a atoni a Yesu, u tonuko yi, “Asheku, asaka ve n ba n cidangu tata u va.”

²² Shegai Yesu tonuko yi, “Tono mu, asaka akushe a cidangu atoku a le akushe.”

Yesu vakunki abali

(Marku 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³ Yesu uwai a kpatsu kabolo n atoni a ne a ka pasa kushiva.

²⁴ Aku uwule u pige u 'yangai pini a kushiva ki, abali kpam a ka gbadasa kpatsu ki hal ka ciga ushumbugu. Shegai Yesu pini nvain wa lavuta.

²⁵ Aku atoni yi a banai ara ne a 'yangaasa yi n a salasi, “Asheku, wauwa tsu! Tsa shumbugu de!”

²⁶ U wushunku le, “Ndya i zuwai i panai uwonvo naha? Eda aza da upityanangu u de u gusai.” U 'yangai u banai uwule n abali yi, aku asu vi padai kuwin.

²⁷ Atoni yi a gitai majiyan n a wecemgbeni, “Ucun u vuma u eni u da na vi, hal uwule n abali dem a ka panaka yi?”

Yesu tanasai ama a re aza a ityoni i cingi

(Marku 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ An Yesu rawai a upashi u kushiva a kabon ka uyamba u aza a Garasa, ama roku ama a re aza da a'ari n ityoni i cingi a tuwai ara ne. Ama a na yi a asu u asaun a da a tsu ronguso, kpam uza u tsu fuda u wala pini a ure vi wa adama a tsicingi tsu le.

²⁹ Aku a gitai yi usalasa n a dansi, “Ndya i zuwai va damgbarasa tsu, avu Maku ma Kashila? Vu rawa vu zuwa tsu tsu pana ikyamba bawu a'ayin a da Kashila ka danai a yain wa.”

³⁰ Evu n asu vi, ushiga u mburusunu u da pini wa lina.

³¹ Ityoni i cingi yi a foloi Yesu, a danai, “Vu wutukpa tsu baci a asuvu a ama a na yi, vu asaka tsu tsu uwa a asuvu a mburusunu n nala mi.”

³² Aku u tonuko le, “Walai!” Ityoni i cingi yi a asakai ama yi a ba a uwai a asuvu a mburusunu mi. Pini nala, mburusunu mi gba a sumai a uwai a kushiva a kuwai pini.

³³ Aliniki yi a sumai a banai a ilyuci a tonukoi ama ili i'ya i gitai, kabolo n ili i'ya i gitai n ama a re aza a ityoni i cingi yi.

³⁴ Aku ama a ilyuci yi gba a wutai a ba a cinai Yesu, an a wene yi, a folo yi u asanka le uyamba u le.

9

Yesu tanasai kawunu

(Marku 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Yesu uwai a kpatsu, aku u gonoi a ilyuci i ne.

² An u rawai pini, ama roku a tuko yi kawunu nvain a kajiba. An u wenei upityanangu u ama da a canga yi vi, aku u tonukoi kawunu ki, “Maku, gbama asuvu, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu.”

³ Aku awenishiki a Mele a roku a ka dansa utyoku u le, a danai, “Vuma na wa yan kadyanshi yavu aya Kashila!”

⁴ Yesu tani u reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u wece le, “Nida ya yan uyawunsa u tsicingi a asuvu a atakasuvu a de?”

⁵ Ndya i lai shana da a ka dana, ‘A cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu,’ ko ‘Yanga vu wala?’

⁶ Shegai ma wenike ɗa ta an Mpa Maku ma Vuma† mari n ucira a likimba u ɗa ma cimbusa unyushi u cingi.” U tonukoi kawunu ki, “Yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala a kuwa.”

⁷ Aku vuma vi u 'yanga u lazai a kuwa.

⁸ An ama yi a wenei nala, aku a ka yan majiyan kpam a cikpai Kashila an u naka uza roku ucun u ucira u na.

Yesu isai Matiyyu

(Marku 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ An Yesu asaka asu vi, aku u wenei vuma roku uza u kala Matiyyu ndishi a kakinda ka uwusha u utafa. Aku u tonuko yi, “Tono mu.” U 'yanga u tono yi.

¹⁰ Pini nala, Yesu n atoni a ne a tuwai a ka lya ilikulya a kuwa ku Matiyyu. Awushi a utafa† n aza a unyushi a tuwai a bolomgbonoi pini a asu vi ushani.

¹¹ An Afarishi a wenei nala, aku a wecei atoni a ne, “Nɗya i zuwai kawenishiki ka ɗe ka lya kaɓolo n icun i ama a na?”

¹² An Yesu panaka le, aku u wushunku le, “Aza ɗa a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mɓala.

¹³ Walai i ba i rotsongusu kalen ka Tagarada u Kashila u ɗa u danai, ‘N u ɗa ya yanka mu uɗarakpa, n la ta uciga i woko aza a asuvayali a asu u atoku a ɗe.’ N tuwa adama a ɗa ma isa aza a maci a tono mu wa, shegai aza a unyushi u cingi.” ♦

Keci a kaci ka kakuli

(Marku 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Kain ka te, atoni a Yahaya Kalyubugi a tuwai ara Yesu a wece yi, “Niɗa atsu n Afarishi tsa yansa kakuli, shegai atoni a vunu a ka yansa wa?”

¹⁵ U wushunku le, “Aje a valisavu a ka namgba katsuma a'ayin a ɗa wari kaɓolo n ele wa. Shegai a'ayin a'a ta utuwa a ɗa a ka bidya valisavu vi a mere ma le, a'ayin a nala a ɗa a ka yan kakuli.

¹⁶ “Vuma wa padara kunya ku cau n kakashi ka savu wa. U yan baci nala, kakashi ka savu ki ka pada ta ka zuwa kunya ku cau ki ku doku ku kara. Hal gbam u lai ukara u cau vi.

¹⁷ Vuma wa tsungu mini ma cinwi† ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. Kpaci ma shita baci ma tasa ta kadele ki, aku mini ma cinwi mi ma wotsongu. Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka savu. Pini nala, gba kadele ki n mini ma cinwi mi a ka lobono ta.”

Makere ma ma kuwai n uka uza u mɓala

(Marku 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ An Yesu wari a kadyanshi, aku uzapige u kagata ka Kashila u tuwai ara ne, u kudangi a kapala ka ne u danai, “Maku ma va makere ma kuwa ɗe gogo-na. Vu tuwa baci vu tafanku yi kukere wa 'yanga ta.”

¹⁹ Aku Yesu n atoni a ne a 'yanga a tono yi.

²⁰ Uka ɗa wa lala mpasa hal ayen kupa n a re u tuwai a kucina ku Yesu, aku u sawai kaletsu ka kunya ku ne.

²¹ Kpaci u yawunsa ta a katakasuvu ka ne, u danai, “Ko kunya ku ne ka baci n sawai koshi, ma tana ta.”

²² An Yesu kpatalai u wene yi, aku u danai, “Uka, gbama asuvu, upityanangu u vunu u tansa vu ɗe.” Kute-kute aku uka vi u tana.

²³ An Yesu rawai a kuwa ku uzapige ki, aku u wenei a ka fulusa ugbali u ukpa n ama ushani a ka sa.

²⁴ Aku u tonuko le, “Ya dem wuta. Makere mi ma kuwa wa, alavu a ɗa yi!” Shegai ama yi a ka dosuso yi idyoshi i magori.

²⁵ An a wutukpāi ama yi, aku Yesu banai a asu u da makere mi māri nvain. U kānai kukere ku ne, aku u makere mi ma 'yāngai.

²⁶ Pini nala, alabari a ne a tamburai ko nte wa a asuvu a uyamba vi.

Yesu tānasai arumbā ama a re

²⁷ An Yesu asākai asu vi, eyi pini n u wali, aku arumbā ama a re a gitā yi utono n a salāsi, “Maku ma Dawuda, pana asuvayali a tsunu!”

²⁸ An u uwai a kuwa, aku arumbā yi a tuwāi ara ne. U wece le, “I wushuku ma fudā ma zuwa dā i fudā i wene?”

A wushuki, “Eye, Asheku.”

²⁹ Aku u sawai a'eshi a le, u danai, “Adama a upityanangu u de, nala wa woko.”

³⁰ Kute-kute a'eshi a le a kukpāi a wenei asu. Shegai u rono le atsuvu cika u danai, “I tonuko uza ukuna u na vi wa.”

³¹ Shegai a tamburai uyamba vi gbā n a yanyi alabari a ne.

Yesu tānasai kabebe

³² Ama a re yi n a lazi, aku ama roku a doku a tukoi Yesu kabebe, uza dā ityoni i cingi i kānai i bishinka yi kadyanshi.

³³ An u wutukpāi ityoni i cingi yi, aku vuma vi u yain kadyanshi. Aku kakumā ka ama ki ka yan majiyan, a danai, “Kotsu tsu wene ukuna a Isara'ila naha wa.”

³⁴ Shegai Afarishi a danai, “Magono ma ityoni i cingi ma ma nākā yi ucira u uwutukpā le.”

Yesu panai asuvayali a ama

(Marku 1:39; Luka 4:44)

³⁵ Yesu kyawunsa tā gbā ilyuci n une n u wenishiki a agata a Kashilā n u yanyi kūbari ku tsugono tsu Kashilā. U tānasā tā dem aza a mbālā icun kau-kau n aza dā a ka pana ikyamba.

³⁶ An u wenei kakumā ka ama kāri udoku n ka doki, aku katakasuvu ka ne ka shādangi n asuvayali, kpaci a dambula tā cika kpam ubāngā wā la wa. Tyoku u ncon n dā bawu mari n kaliniki dā a'ari.

³⁷ Aku u tonukoi atoni a ne, “Manyan ma ukapa mā tā ushani, shegai ayain a manyan yi kenu dā a'ari.

³⁸ Adama a nala, foloi Magono ma Zuba uza u manyan ma ukapa mi u tuko aza a ukapa, a yanka yi manyan ma ukapa mi.”

10

Yesu dāngasai atoni kupa n ama a re

(Marku 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Yesu isāi atoni a ne kupa n ama a re, u nākā le ucira u dā a ka wutukpā ityoni i cingi a tānasā kpam aza a mbālā.

² Uza u kagitā aya Simo uza dā dem a tsu isā Bituru, n Andurawu utoku u ne eyi dem kasuki† ka. Nala dem Yakubu maku ma Zabidi n utoku u ne Yahaya.

³ N Filibu, n Batalamawu, n Toma, n Matiyyu kawushi ka utafa, n Yakubu maku ma Halfa, n Tadawu ele dem asuki a dā.

⁴ Aza dā a buwai vi alya Simo Ziloti,* n Yahuza Isikariyoti uza dā u tuwāi u neke yi.

Yesu suki Kupanamere vi

(Marku 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ An Yesu suki Kupanamere† vi, u tonuko le tā ili i na yi, “Kotsu i bana a asu u Awulawa ko tani i uwa a ilyuci i Samariya† wa.

* **10:4** Kalen ka kala ka Ziloti ka uza dā wāri n maluwa ma uyan ili cika.

⁶ A asu u aza a Isara'ila koshi da ya bana, kpaci tyoku u ushiga u nlala n da n puwain da a'ari.

⁷ A'ayin a nwalu yi, i tonusuko le tsugono tsu zuba tsu yan de evu.

⁸ I tanasa aza a mballa, i 'yangasa akushe, i tanasa aza da a'ari n tsukutu, kpam i wutukpa ityoni i cingi. Gbani da i wushai, nala kpam dem ya naka bawu a tsupa da.

⁹ Kotsu i bidya ikebe ko zinariya, ko azurufa ko tani urim u shili wa.

¹⁰ Kotsu i bidya kasan ko matogo ma ire, ko akpata, ko kalangu wa. Ama da ya banga vi a ka naka da ta ili i'ya ya ciga.

¹¹ "A ilyuci i'ya baci dem i uwai, i zami vuma u maci i rongo pini a kuwa ku ne hal ubana a'ayin a da ya laza.

¹² A'ayin a da baci ya uwa a kuwa, i dana, 'Azakuwa, ndishi n shinga n rongo n ada.'

¹³ Ama yi a wusha da baci, asakai ndishi n shinga n de n rongo pini. Shegai a wusha da baci wa, asaka ndishi n shinga mi n gono da.

¹⁴ Kpam kuwa ko tani ilyuci i'ya baci i uwai aku a 'yuwan da uryabusa ko a 'yuwan da upanaka, kapatsai kabuta ka a'ene a de i asaka asu vi.

¹⁵ Mayun n tonuko da, kain ka afada, Kashila ka pana ta ama a Sodom† n Gomora† asuvayali cika hal a lai tyoku da wa pana ama a ilyuci i nala yi!"

Upana u ikyamba u da wa tuwa

(Marku 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶ Yesu lyai kapala n kadyanshi, "Mpa na ma suku da tyoku u ncon a mere ma nleweni. I woko aza a ugboji tyoku u kali, kpam i woko aza da a'ari yuwu tyoku u a'adya.

¹⁷ She i kirana, kpaci a ka kana da ta a banka da a asu u Asheshi a Pige, a bawan da a asuvu a agata a Kashila.

¹⁸ A rono da ubana a kapala ka igomuna na ngono, kpaci eda atoni a va a da. Nala wa woko ta ure u da ya yanka le kadyanshi ka va kpam hal likimba u reve n ka.

¹⁹ Shegai a'ayin a da baci a kana da vi, kotsu i dambula a ili i'ya ya dana ko tani tyoku da ya dana i'ya wa. A'ayin a nala yi Kashila ka naka da ta ili i'ya ya dana.

²⁰ Shegai kadyanshi ka ya dansa vi ka de ka wa, Kulu ku Tata u de ka ka dansa a asuvu a de.

²¹ "Ama a ka neke ta atoku a le a wuna le. Nala dem isheku ya yanka mmuku n le. Mmuku kpam n 'yangasaka isheku i le hal a zuwa a wuna le.

²² Ama gba a ka 'yuwan da ta adama a kala ka va. Shegai gba ama da baci dem a pityanangi hal ubana a makorishi, a ka wauwa le ta.

²³ Ilyuci i'ya baci dem ama a 'yuwan da, i daraka i bana a ilyuci i roku. Mayun n tonuko da, kahu i kyawan ilyuci ilyuci i Isara'ila gba, Maku ma Vuma ma tuwa ta.

²⁴ "Karotsongishi ka tsu la kawenishiki ka ne wa, ko tani kagbashi ka lai uzakuwa u ne wa.

²⁵ U rawa ta da karotsongishi ka woko tyoku u kawenishiki ka ne, kagbashi kpam ka woko tyoku u uzakuwa u ne. A isa baci Mpa uza da mari uzakuwa, 'Magono ma ityoni i cingi;' wata, Ba'alzabu,† eda aza a kuwa a va tani ndya a ka isa da?"

Uza da u gain a pana uwonvo

(Luka 12:2-7)

²⁶ Yesu danai, "Panai uwonvo u ama a nala yi wa, kpaci ili i'ya baci dem i'ari usokongi gogo-na ama a ka tuwa ta a ka reve i'ya.

²⁷ N tonuko da ta ukuna u na vi a karimbi, shegai ma ciga ta i tonuko le i'ya a katyashi. Ili i'ya baci ya pana ma dansa n tsubini a atsuvu a de, i dana i'ya cika a zuba u kukpa ama a pana.

²⁸ "Kotsu i pana uwonvo u aza da a ka wuna da wa. Ikyamba i de i'ya koshi a ka wuna, shegai a ka sawa uma u de wa. Kashila ka koshi ya pana uwonvo, kpaci aya uza da wa fuda wa nangasa gba uma n ikyamba a akina.

²⁹ Mberikele n re n ɗa a tsu denge kanini ka te,† shegai gb̄a n nala, ma te mā la ma kuwā bawu Tata u ɗe u revei n ma wa.

³⁰ Kashilā ka reve tā gb̄a ko kenji ka yain ka kari a kaci ka vunu.

³¹ Adama a nala kotsu i pana uwonvo wa, kpaci tsupige tsu ɗe tsu la tā tsu mberikele ushani.

Tonuko ama ukuna u Kawauwi
(Luka 12:8-9)

³² “Uza ɗa baci dem u tonukoi aza roku eyi uza u vā u ɗa a kapala ka ama, mpa dem ma tonuko tā Tata u vā u zuba uza nala vi katonif† ka vā ka.

³³ Shegai vu 'yuwan mu baci, mpa kpam ma tonuko tā Tata u vā u zuba avu uza u vā ɗa wa.”

Ndishi n shinga n ɗa n tukoi wa
(Luka 12:51-53; Luka 14:26-27)

³⁴ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Kotsu i bidya a asuvu a atakasuvu a ɗe i dana ndishi n shinga n ɗa n tukoi a likimba wa. N tuwā tsarā n tuko ndishi n shinga wa, shegai kushulu.

³⁵ N tuwā tā n 'zuwa uza u yain tsilala n asheku a ne, makere ma yain tsilala nā mma u ne, kajene kpam ka yain tsilala n anuku a le.

³⁶ Atokulalu a ka yan tā pini a asuvu a kumaci ku ɗe!’ ◇

³⁷ “Gb̄a aza ɗa baci a lai uciga asheku n anuku a le kapala nā mpa, a ratsa a woko atoni a vā wa. Gb̄a aza ɗa baci a ka ciga mmuku n le kapala nā mpa, a ratsa a woko atoni a vā wa.

³⁸ Vu canga baci mawandangbanif† ma vunu vu tonu mu wa, vu ratsa vu woko katoni ka vā wa.

³⁹ Gb̄a uza ɗa baci wa kirana n uma u ne, wa namba tā u ɗa. Uza ɗa tani u nambai uma u ne adama a vā, wa wauwa tā u ɗa.”

Katsupi ka malen ma manyan ma
(Marku 9:41)

⁴⁰ Yesu danai, “Uza ɗa baci dem u wusha ɗa, mpa u wushai. Uza ɗa baci kpam u wusha mu, u wusha tā uza ɗa u suku mu.

⁴¹ Uza ɗa u wushai matsumate adama a ɗa matsumate mi ma yanka yi kadyanshi ka Kashilā, Kashilā ka nakā yi tā katsupi ka malen ma manyan ma ne dere n matsumate mi. Uza ɗa baci kpam u wushai vuma u maci adama a ɗa vuma u nala vi wari uza u maci, a ka nakā yi tā katsupi ka malen ma manyan ma ne dere n vuma u maci nala vi.

⁴² Uza ɗa baci u nei katoni ka kenu ka vā mako ma mini adama a ɗa wari katoni ka vā, mayun n tonuko ɗa, vuma u nala vi wa tsarā tā katsupi ka malen ma manyan ma ne.”

11

Yesu n Yahaya Kalyubugi
(Luka 7:18-35)

¹ An Yesu kotsoi utonuko Kupanamere yi ukuna u na vi, aku u asakāi a asu vi u banai a ilyuci a asuvu a Galili tsarā u wenishike u yain kpam kuɓari.

² Yahaya Kalyubugi wā tā a asuvu a kuwa ku a'ali. An u panai ili i'ya Kirisiti wa yansa, aku u suki atoni a ne a roku ama a re.

³ A ba a wece yi, “Ada uza ɗa wa tuwā vi, ko tsu vana uza roku?”

⁴ U wushunku le, “Walai i tonuko Yahaya ili i'ya i wenei n ili i'ya i panai.

⁵ Arumbā a wene tā, awunu kpam a wala tā, nkutu n tanā tā, agulani a pana tā, akushe kpam a 'yangai a gonoi n uma. A yanka tā aza a unambi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga.

⁶ Kashilā ka zuwuka tā uza ɗa bawu u 'yuwan mu adama a ili i'ya n yain unā u shinga.”

† 10:29 Kondo “Anini” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ◇ 10:36 Mik. 7:6.

⁷ An atoni a Yahaya a lazai, aku Yesu gitai uyanka ama yi kadyanshi ka Yahaya, u danai, “An i banai a kakamba ki, ucun u vuma u eni u da i banai uwene? Wa tyoku u asomini a da uwule u tsu purusa a asu u da baci dem u lapanai?”

⁸ Ucun u vuma u eni u da i banai uwene? Vuma da u ukai aminya a ikali? Aza da a tsu uka aminya a ikali a a'e'bile a ngono a da a'ari.

⁹ Ya i banai uwene? Matsumate ma? Eye. N tonuko da u la ta matsumate.

¹⁰ Tagarada u Kashila u yan ta kadyanshi a kaci ka ne,
“Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka vunu,
uza da wa lapuluka vu ure.” ◇

¹¹ “Mayun n tonuko da, Yahaya Kalyubugi u la ta gba uza da baci wari n uma. Shegai uza u kenukulu gba a asuvu a tsugono tsu zuba u la yi ta.

¹² Ili i'ya i bidyai a'ayin a da Yahaya Kalyubugi tuwai hal utuwa gogo-na, tsugono tsu zuba tsa ta udoku ucira, kpam ya dem wa modono ta tsara u uwa tsa.*

¹³ Gba ntsumate n Mele ma Musa a dana ta ukuna u tsugono tsu Kashila hal utuwa a'ayin a Yahaya.

¹⁴ I wushuku baci n ele, Yahaya vi aya Iliya† matsumate ma ya vana vi.

¹⁵ I'a baci n atsuvu, panai!

¹⁶ “Nida ma dansa ukuna u ama a gogo-na? Ndy a rotsoi? A'a ta tyoku u mmuku n da mari ndishi a kuden, n a ikamgbani,

¹⁷ “Tsu fulaka da ta ugbali,

shagai i 'yuwain kuje!

Tsu shipuka da ushipa u ukpa,

shagai i sa wa!

¹⁸ “An Yahaya tuwai, u lafa ulya ilikulya wa, u so tani mini ma cinwi wa, aku i danai, ‘Wa ta n ityoni i cingi!’

¹⁹ Shegai an Mpa Maku ma Vuma ma lya na n soyi, aku i danai, ‘Kalyai ka n kasoi, kpam kaje ka aza a uwusha u utafa n aza a unyushi u cingi ka.’ Ugboji u tsu wenike ta kaci ka ne a asu u manyan ma maci ma u tsu yansa.”

Yesu bongoi ama

(Luka 10:13-15)

²⁰ A ilyuci i'ya Yesu yansai ikunesavu i ne cika, ama yi a 'yuwan ta ukpatala a gono a asu u Kashila. U gita le ubongo,

²¹ “Ter de, aza a Korasinu! Ter de, aza a Besaida! A da baci ikunesavu i'ya n yain a asuvu a de i'ya n yain a Taya n Sida, an a'ari a kpatala de caupa. A uka ta akashi a rongoi a upoluso kakomo, tsara a wenike an a kpatala a asakai unyushi u cingi u le!

²² N tonuko da, kain ka afada, Kashila ka laka ta uyanka ama a Taya n Sida ajebigi kapala n ada!

²³ Eda kpam aza a Kafarnahum, 'yangasa da wa a ka 'yangasa da a zuba? A ka vutala da ta a asuvu a akina! A da baci ikunesavu i'ya a yain ara de i'ya a yain a Sodom, an wari wa buwa ta pini hal n gogo-na.

²⁴ N tonuko da, kain ka afada, Kashila ka pana ta iyali i Sodom kapala n ada!”

Yesu nakai ama uwunvuga

(Luka 10:21-22)

²⁵ A'ayin a nala yi, Yesu danai, “Tata, Magono ma zuba n likimba, n cikpa vu ta, kpaci vu sokongu ta ukuna u na vi a asu u aza a ugboji n arevi, shegai vu wenikei u da a asu u aza da bawu a revei ili.

²⁶ Tata, nala vu wenei u gain vu yain!

◇ 11:10 Mal. 3:1. * 11:12 Ure u roku u da va reve udani u aza a Heline vi u da: “kpam aza a cingi a ka shilakanaka tsa tsara a wushi tsa n ucira.”

²⁷ “Tata u wā u nākā mu tā ili yi gbā. Uza wā la u revei Maku mi wa, she Tata vi. Kpam uza wā la u revei Tata vi wa, she Maku mi n uza dā Maku mi ma dangasai u tonuko.

²⁸ “Tuwai ara vā, gbā de aza dā a wowoi n ucanga wa araji, ma nākā dā tā uwunvuga.

²⁹ Panāka numu, tsarā i woko ama a vā. Tuwai i rotsongusu ara vā, kpaci mpa mā tā n uvakunku kaci kpam ya tsarā tā uwunvuga.

³⁰ Uwenishike u dā n danai i wushuku n u dā vi, wā tā shana, kpam ucanga u vā u razugbā wa.”

12

Yesu dā Asheku a kain ka Ashibi (Marku 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Kain ka te n kain ka Ashibi,† Yesu n atoni a ne a ka wala a mere ma ashina a ilya. Atoni a ne a ka pana kambulu, aku a gitai ukoḍuso aratu a ilya n a yuruwi n a takumi.

² An Afarishi a wenei nala, aku a tonukoi Yesu, “U gan atoni a vunu a yain nala wa! Mele ma kain ka Ashibi ma bishinka tā uyan manyan n kain ka Ashibi.”

³ Yesu wushuki, “Ma wundya i yan kaneshi u ili i'ya Dawuda n aje a nwalu a ne a yain an a ka pana kambulu vi?

⁴ U uwai a Kuwa ku Kashilā u takumai iburodi i uwulukpi, ko an u wokoi Mele ma bishinka tā a takuma i'ya. Adarākpī a dā koshi a wushunki a takuma u dā. ◇

⁵ Ma wundya i yan kaneshi u Mele ma Musa ma ma danai adarākpī a dā koshi a ka yan manyan a Kuwa ku Kashilā n kain ka Ashibi ki? Shegai ko uza wā la u danai a nusuka mele ma Ashibi wa.

⁶ N tonuko dā, uza dā u lai Kuwa ku Kashilā aya pini naha.

⁷ A dā baci i revei kalen ka Tagarāda u Kashilā u na vi, ‘N la tā uciga i woko aza a asuvayali a asu u atoku a de, n u dā ya yanka mu udarākpā,† ◇ i'ari ya kidāga ama a na yi aza dā bawu a'ari n unyushi ugana wa.

⁸ Adama a nala, mpa Maku ma Vuma Asheku a dā, hal n a kain ka Ashibi dem.”

Yesu tanasai vuma dā ili i soi kukere (Marku 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ An Yesu asakai a asu vi, aku u ba u uwai a kagata ka Kashilā ka kari evu.

¹⁰ U cina tā pini vuma dā ili i soi kukere. Afarishi a zuwuka yi a'eshi tsarā a tsarā ili i'ya a ka sapula yi n i'ya, aku a wece yi, “Wā dere a tanasā vuma n kain ka Ashibi?”

¹¹ U wushunku le, “I'a baci n macon† aku ma rukpai a ilyukoi n kain ka Ashibi, ya wutukpa ma wa? Mayun tani ya wutukpa tā ma.

¹² Ama a la tā ncon kalen, adama a nala, dere dā a yain ili i shinga n kain ka Ashibi.”

¹³ Yesu tonukoi vuma vi, “Barākpā kukere ku vunu.” An u barākpā kukere ki, aku ku gonoi mai tyoku ku ire ki.

¹⁴ Pini nala, Afarishi yi a wutai a ka sheshe tyoku dā a ka wuna Yesu.

Kagbashi ka Kashilā ka dangasai

¹⁵ Yesu reve tā ili i'ya Afarishi a ka yawunsa, aku u asakai asu vi. Ama ushani a tono yi, kpam u tanasā tā gbā aza a mbāla.

¹⁶ Shegai u ronoi ama yi atsuvu kotsu a tonuko uza ko eyi yayi wa.

¹⁷ U yan tā ili i na yi tsarā a shadangu ili i'ya Kashilā ka danai a unā u Ishaya matsumate:

¹⁸ “Kagbashi ka vā ka na, uza dā n dangasai.

Ma ciga yi tā, kpam u zuwa mu tā n panai kayanyan cika.

Ma nākā yi tā Kulu ku vā,

kpam wa tonuko tā gbā iyamba an ukuna u vā wari dere.

¹⁹ Wa nanamgbana ko tani u salasa wa,

ko kparam u yain kuɓari n isali a ire wa.

²⁰ Wa koɗuso asomini a ɗa a kaɗalaɗaɗa wa, wa cimbusa tani macikalu ma ma ciga ucimba wa.

Nala wa rongo uyansa hal she ukuna u ɗa wari dere u lya kaci ka ukuna u cingi.

²¹ Iyamba gba a ka zuwa ta uma u le ara ne.” ◇

Yesu n Ba'alzabu

(Marku 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Aku ama roku a tukoi Yesu karumba kparam kabebe ka, adama a ityoni i cingi. Aku Yesu tanasai vuma vi, kute-kute u gitai kadyanshi kparam u wenei asu.

²³ Gba ama yi a yain majiyan, a danai, “Gaawan vuma u na vi Maku ma Dawuda ma, Kirisiti Kawauwi!”

²⁴ An Afarishi a panai nala, a wushunku le, “U wutukpa ta ityoni i cingi kpaci magono ma le Ba'alzabu u naka yi ta ucira u da wa yan nala.”

²⁵ Yesu reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u tonuko le, “Uyamba u da baci u pecei kaci ka ne n u shilakani, u da wa barakpa wa. Kparam ilyuci ko kuwa ka baci ku pecei n ku shilakani, ka rukpa ta!

²⁶ Kanangasi ka wutukpa baci Kanangasi,* nala u wenike ta tsugono tsu ne tsu pece ta abon abon, kparam tsa barakpa wa aku tsu rukpa.

²⁷ I da n wutukpa ta ityoni i cingi adama a da Ba'alzabu naka mu ucira u da ma yan nala. Nala baci, ya naka atoni a de ucira u da a ka wutukpa le dem? Ili i'ya atoni a de a tsu yan i wenike ta an kadyanshi ka i tsu yansa a kaci ka va ka dere wa.

²⁸ Shegai mpa ma wutukpusa baci ityoni i cingi n Kulu Keri ku Kashila, tsugono tsu Kashila tsa tsu tuwa de la vi a asuvu a de.

²⁹ “Uza wa ciga baci u uwa a kuwa ku uza u ucira u yain uboki, she u matsa u sira ve uza u ucira vi, aku u fuda u yain uboki a kuwa ki.

³⁰ “Uza da baci bawu wari a asu u va, tsilala tsa wa yan na mpa, uza da kparam bawu wa banga mu ucirangusu, wacinsa da wa wacinsa.

³¹ N tonuko da, Kashila ka cimbusuka ta uza da u nusukai aza roku, hal n uza da wa yan kadyanshi ka cingi† a ukuna u Kashila. Shegai Kashila ka cimbusuka uza da wa yanka Kulu Keri kadyanshi ka cingi wa.

³² Kashila ka cimbusuka ta uza da baci dem u nusukai Mpa Maku ma Vuma n kadyanshi. Shegai Kashila ka cimbusuka uza da wa yanka Kulu Keri kadyanshi ka cingi wa, ili i'ya i bidyai gogo-na hal ubana a'ayin a da a ka tuwa.”

Madanga n ilimaci i ne

(Luka 6:43-45)

³³ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “I tsu reve ta madanga a ilimaci i ne. Madanga ma shinga ma tsu matsa ta ilimaci i shinga, madanga ma cingi kparam ma tsu matsa ta ilimaci i cingi.

³⁴ Eda a'eku! Eda ama a cingi a da, nida ya dana ili i shinga? Unu u tsu dana ta ili i'ya i'ari a katakasuvu.

³⁵ Ama a maci a'a ta n ili i shinga a atakasuvu a le, kparam i'ya a tsu dana. Ama a cingi kparam a'a ta n ili i cingi a atakasuvu a le, ele dem i'ya a tsu dana.

³⁶ N tonuko da, kain ka afada ya wenike ta gba kadyanshi ka gbani ka i dansai caupa vi.

³⁷ I shinga i'ya baci i dansai, Kashila ka dana ta eda aza a unyushi a da wa. Shegai i cingi i'ya baci i dansai, wa dana ta eda aza a unyushi a da.”

Ama a wecikei iryoci

(Marku 8:11-12; Luka 11:29-32)

◇ 12:21 Isha. 42:1-4. * 12:26 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapani.

³⁸ Pini nala, awenishiki a Mele n Afarishi a tuwai ara Yesu, a danai, “Kawenishiki, tsa ciga tā tsu wene iryoci tsarā tsu reve an a asu u Kashilā dā vu wutāi.”

³⁹ U wushunku le, “I ciga tā iryoci kpaci edā aza a cingi a dā, kpam ya wushuku wa. Shegai iryoci i Inusa† matsumate i'ya ya tsarā koshi.

⁴⁰ Inusa rongo tā a asuvu a katsumā ka kadan ka pige hal gbā a'ayin a tatsu. Nala kpam wa woko, Mpa Maku ma Vuma ma rongo tā a kasaun hal gbā a'ayin a tatsu.

⁴¹ Kain ka afada ama a Niniba† a ka 'yangā tā a wenike ama unyushi u de. A kpatala tā a asu u Kashilā an Inusa yanka le kūbari. Gogo-na uza dā u lai Inusa aya pini na.

⁴² Magono ma Sheba uka, wa 'yangā tā u wenike ama unyushi u de. U yan tā nwalu ma m̄bari tsarā u tuwā u pana ukuna u ugboji u Solomo n kaci ka ne. Gogo-na uza dā u lai Solomo aya pini na.”

Ugono u ityoni i cingi

(Luka 11:24-26)

⁴³ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A'ayin a dā baci ityoni i cingi i te i wutāi a asuvu a vuma, i tsu bana tā a asu u ekpi ubolo asu u dā wa wunvuga, shegai wa tsarā wa.

⁴⁴ Aku u dana, ‘Ma gono tā a kuwa ka n asakāi vi!’ An u gonoi, aku u cinai uza wā pini a kuwa ki wa. A wujumā ka de sarara a kalai ka.

⁴⁵ Aku ityoni yi i lazai i ba i tukoi ityoni i cingi i shindere i roku aza dā a la yi tsicingi, aku a rongo pini. Vuma u nala vi wa kotso tā ndishi n ne n upana u ikyamba u dā u lai u caupa vi. Ili i'ya ya gitā n ama a cingi a gogo-na dā la vi.”

Mma n a'angu a Yesu

(Marku 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶ Yesu pini a kadyanshi n ama, aku mma u ne n a'angu a ne a rawai. A shamgbai a uwotsu a dā a tonuko yi a ka ciga a wene yi.

⁴⁷ Aku uza roku u tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu alya pini a uwotsu a ka ciga a wene vu.”

⁴⁸ U wushunku yi, “Ya mma u vā? An ya a'angu a vā?”

⁴⁹ Aku u sapunki atoni a ne kukere, u danai, “Mma n a'angu a vā a dā na.

⁵⁰ Uza dā baci wa panāka Tata u vā u zuba, aya mma u vā, n vangu u vā, n utaku u vā.”

13

Agisani a uza dā u wacangusi icun

(Marku 4:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Kain ka nala ki, Yesu wutāi a kuwa ki u banai a ikengi i kushivā u dusuki wa wenishike.

² Kakumā ka ama ka kyawan yi cika hal ka zuwa yi u uwai a kpatsu u dusuki, ama yi kpam a shamgbai a kagidā.

³ U wenishike le ili ushani n agisani, u danai,

“A yan tā vuma roku uza dā u banai uwacangusu icun a kashina ka ne.*

⁴ A'ayin a dā wāri a uwacangusu icun yi, aku i roku i rukpāi a ure, nnu n kādasai i'ya.

⁵ I roku kpam i rukpāi a iyamba i atali a asu u dā bawu kayala kāri pini ushani. Iacun yi i lazai i binyai, kpaci kayala ka maci kā pini wa.

⁶ An kaara ka yain, aku ka runukpai i'ya, kpaci alu a le a gbonguro cika wa, aku i lazai i ekpei.

⁷ Iacun i roku i rukpāi a asu u awana, an i gbonguroi, aku awana yi a sapusai i'ya.

⁸ Iacun i roku kpam i rukpāi a iyamba i shinga, i wutāi i matsai mmuku. Gbā icun i'ya kacimbi ki ka wacangusi vi, i roku i nākā tā mmuku amangatawun-amangatawun, i roku tani amangatawun-amangatawun, i roku kpam kamankupa-kamankupa.

* **13:3** Iacun i'ya a ka dansakā pini na vi, aza a Yahuda a tsu ce i'ya n kushe wa, shegai a wacangusu i'ya.

⁹ Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.”

*Ili i'ya i zuwai Yesu tsu dansa n agisani
(Marku 4:10-12; Luka 8:9-10)*

¹⁰ Aku atoni a ne a wece yi, “Ndy a i zuwai vu tsu dansa n ama n agisani?”

¹¹ U wushunku le, “A dangasa da ta i reve ili i tsugono tsu zuba i'ya i'ari usokongi, shegai aza roku a ka reve ili i'ya i'ari usokongi vi wa.

¹² Kashila ka doku ta ka naka uza da wari n ili cika, shegai ama da a bawu a'ari n ili, a ka namba ta hal gbam i kenu i'ya a'ari n i'ya vi.

¹³ Ili i'ya i zuwai n tsu dansa n ele n agisani i'ya:

“A ka webele ta, shegai a ka wene wa,

a ka pana ta, shegai a ka reve wa.

¹⁴ Kazuwamgbani ka Kashila ka woko de mayun, tyoku da Ishaya matsumate u danai:

“Ya panasa ta kadyanshi ka va,
shegai ya reve wa.

Ya wenishe ta ili i'ya ma yansa,
shegai ya reve kalen ka ne wa.

¹⁵ Kpaci atakasuvu a le a gbama de,
atsuvu a le kpam a ka pana wa.

A kimba de a'eshi a le tsara a wene wa,
kpam tsara atsuvu a le a pana wa.

Kpam atakasuvu a le a ka reve wa,
bele a kpatala ara va

n tanasa le.’ ◇

¹⁶ “Shegai Kashila ka zuwuka da de una u shinga, kpaci a'eshi a de a ka wene ta, atsuvu a de kpam a ka pana ta!

¹⁷ Mayun n tonuko da, nsumate ushani n ama a maci a ciga ta a vana a wene ili i'ya i wenei, a pana kpam ili i'ya i panai, shegai a wene wa, a pana tani wa.

*Yesu wutukpai kalen ka agisani ki
(Marku 4:13-20; Luka 8:11-15)*

¹⁸ “Panai mai kalen ka agisani ka icun i'ya a wacangusi vi.

¹⁹ Iacun i'ya i rukpai a ure vi, alya ama da a panai ukuna u tsugono tsu zuba, shegai a reve u da wa. Aku uza u cingi vi u tuwai u fulai u da a atakasuvu a le.

²⁰ Iacun i'ya i rukpai a iyamba i atali tani, alya ama da a panai ukuna vi n mazanga, kpam a wushai u da mai.

²¹ Shegai alu a le a uwa a iyamba cika wa. A barakpa n uwusha ukuna vi wa, an a'ayin a ukondo a rawai adama a ukuna u tsugono vi, aku a rukpai.

²² Iacun i'ya i rukpai a asuvu a awana, alya ama da a panai ukuna vi, shegai adama a kadambula ka ili i'ya uma u nambai, n uciga u utsari u lapana le. Pini nala, kadambula ki ka gbagbala le hal a kpadai unaka ilimaci.

²³ Iacun i'ya kpam i rukpai a iyamba i shinga, alya ama da a panai ukuna u tsugono vi a revei u da mai. A gbonguro ta hal a matsai mmuku ushani, aza roku amangatawun-amangatawun, aza roku amangatatsu-amangatatsu, aza roku kpam kamankupa-kamankupa.”

Agisani a ilya n akan

²⁴ Yesu doki u yanka le agisani a roku, “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku u da u cei ilya a kashina ka ne.

²⁵ Kain ka te n kayin cina ya dem lavuta de, aku utokulalu u ne u tuwai u wacangusi akan pini a asu u ilya vi, aku u lazai.

²⁶ An ilya yi i wutai i gitai ugbonguro ya matsa, aku akan yi dem a gbonguroi.

²⁷ Pini nala, agbashi a vuma yi a tuwai ara ne, a danai, 'Vu ce ta ilya i shinga a kashina ka vunu, shegai nte akan a naha a wutai?'

²⁸ "Vuma vi u wushuki, 'Utokulalu u va da u cei a da.'

"Aku a wece yi, 'Va ciga tsu kapusa a da?'

²⁹ "U danai, 'Asakai a da pini, kpaci i da baci ya kapusa a da, ya kapusa ta dem ilya yi.

³⁰ Asakai a da n ilya yi a gbonguro kabolo hal ubana a'ayin a ukapa, aku n tonuko ayain a manyan yi: Gitai ve i bolomgono akan yi i sira a da a asu u te, tsara a tuwa a daa a da. Ilya yi kpam i bolomgono i'ya i tuko i'ya a mapon ma va.' "

Agisani a icun i musta

(Marku 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Yesu doki u tonuko le agisani a roku, "Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku da u bidyai ucun u musta u cei a kashina ka ne.

³² Ucun u kenu u da gba gba a asuvu a icun, shegai an u gbonguroi, aku u wokoi u pige a asuvu a nwurete gba. U wokoi mawurete ma hal nnu n cai pini ikinda a nsabu n ne."

Agisani a yisti

(Luka 13:20-21)

³³ Yesu doki kpam u yanka le agisani a roku, "Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Uka roku da bidyai yisti,† aku u vurai u da a akundatsu a pige a tatsu a kira a mabara u vurai mai hal ku shitai cika."

Yesu tsu dansa ta n agisani

(Marku 4:33-34)

³⁴ Yesu tsu dansa ta n kakuma ka ama n agisani, u tsu tonuko le ili bawu u bolomgonuko le n agisani wa.

³⁵ Yan da u tsu yan nala tsara u shadangu udani u da Ishaya matsumate u danai:

"Ma dansa ta n ada n agisani,

n tonuko da ili i'ya i'ari usokongi tun a'ayin a da Kashila ka yain likimba." ◇

Yesu wutukpai kalen ka agisani a ilya yi

³⁶ An Yesu asakai kakuma ka ama ki, u uwai a kuwa. Atoni a ne a tuwai ara ne, a danai, "Tonuko tsu kalen ka agisani a akan a kashina yi."

³⁷ U wushunku le, "Uza da u cei icun i shinga yi Maku ma Vuma ma.

³⁸ Kashina ki likimba da, icun i shinga yi kpam alya ama da a'ari a tsugono. Icun i akan yi kpam alya aza da a'ari a asu u uza u cingi vi.

³⁹ Utokulalu uza da u wacangusi icun i akan yi aya Kalapansi. A'ayin a ukapa yi a da a'ayin a makorishi ma likimba. Ayain a manyan aza da a ka bolomgono ilya yi, alya atsumate a zuba.

⁴⁰ "Akan a da a ka bolomgono a daa. Nala wa woko a a'ayin a makorishi.

⁴¹ Mpa Maku ma Vuma ma suku ta atsumate a va, kpam a ka wutukpa ta gba ili i'ya ya tuko unyushi u cingi hal n aza da a ka yan tsicingi dem a tsugono tsu va.

⁴² Atsumate yi a ka vutala le ta a asuvu a kudfyuku ku akina a asu u da a ka rongo kushen hal n ulumusa u a'anga.

⁴³ Shegai ama a shinga a ka lafa ta yavu kaara a tsugono tsu Tata u le. Uza da baci wari n atsuva a upana, u pana!

Agisani a kuzuwate ku ucanga ka kari usokongi

⁴⁴ "Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: Vuma roku da u tsarai kuzuwate ku ucanga ka uza roku u sokongi a kashina. U lapulai u sokongi ka, wa yan ipeli u ba u dengei gba ili i'ya wari n i'ya, aku u gonoi u tsilai kashina ki.

◇ 13:35 Ishp. 78:2.

Agisani a igbegu i ikebe

⁴⁵ “Tsugono tsu zuba tsa woko ƙa tyoku u agisani a naha: Uza u tsilaga u roku ɗa wa bolo igbegu i ikebe i shinga.

⁴⁶ An u tsarai u te u tsulobo cika, u ba u dengei ili i'ya wari n i'ya gba, aku u ba u tsilai u ɗa n ikebe yi.”

Agisani a ibilili

⁴⁷ Yesu doki u yanka le agisani a roku u danai, “Tsugono tsu zuba tsa woko ƙa tyoku u agisani a naha: Akani a adan a roku a ɗa a vutalari ibilili i le a kushiva, aku a kanasai icun i adan kau-kau.

⁴⁸ An ibilili yi i shadangi, a wutukpai i'ya a ikengi a dusuki a ka pecene adan yi. A zuwai a shinga yi a asuvu a mabana, aku a wotsongi a ɗa bawu a gain.

⁴⁹ Nala wa woko a a'ayin a makorishi. Atsumate a zuba a ka tuwa ta a pecene ama a cingi a asuvu a ama a maci.

⁵⁰ Atsumate yi a ka vutala ta ama a cingi yi a asuvu a kudfyuku ku akina, nte a ka rongo pini kushen n ulumusa u a'anga.”

Kuzuwate ku ucanga ku savu n ku cau

⁵¹ Yesu wece le, “I reve kalen ka ili i nala yi gba?”

A wushuki, “Tsu reve ta.”

⁵² Aku u tonuko le, “Gba kawenishiki ka Mele ka ka wokoi karotsongishi a tsugono tsu zuba, wa ta tyoku u uza u kuwa ɗa u wutukpai kuzuwate ku ucanga ku savu n ku cau a kunu ku kuzuwate ku ucanga.”

Aza a Nazara a 'yuwain Yesu

(Marku 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ An Yesu kotsoi udansa agisani yi, aku u lazai u asakai asu vi

⁵⁴ u gonoi a Nazara, a ilyuci i ne. An u wenishikei pini a kagata ka Kashila, ya dem u gitai majiyan n a dansi, “Nte ɗa u tsarai kakiri ka ne n uyansa ikunesavu naha?”

⁵⁵ Maku ma kashei ma na vi wa? Tsa wundya mma u ne u ɗa Meri vi? A'angu a ne kpam alya an Yakubu, Isuhu, n Simo n Yahuza?

⁵⁶ Ataku a ne kpam a'a ta na kabolo n atsu. Nida wa yansa ili i na yi gba?”

⁵⁷ Adama a nala ama yi a 'yuwan yi uwusha.

Shegai Yesu tonuko le, “Matsumate ma tsu yan n tsupige a ilyuci i ne n kuwa ku ne wa, she a kateshe.”

⁵⁸ Adama a nala, u yansa ikunesavu ushani wa, kpaci a'a n upityanangu wa.

14*Ukpa u Yahaya Kalyubugi*

(Marku 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ A'ayin a nala yi, Hiridu Antiba magono ma Galili u pana ta ukuna u Yesu.

² Aku u tonukoi agbashi a ne, “Yesu vi Yahaya Kalyubugi ɗa, uza ɗa u 'yangai a ukpa, ɗa gai i zuwai wa yansa ikunesavu yi.”

³ A'ayin a ɗa a wurai nide, Hiridu kana ta Yahaya, u sira yi u zuwa yi a kuwa ka a'ali. U yan ta nala adama a Hiridiya, uka u vangu u ne Filibu u ɗa u bokoi u wokoi uka u ne.

⁴ Yahaya Kalyubugi tonusuko yi ta, “Wa dere vu zuwa Hiridiya wa!”

⁵ Hiridu wa ciga u wuna Yahaya, shegai wa pana ta uwonvo u ama, kpaci a wushuku ta Yahaya matsumate ma.

⁶ Kain ka te an a ka yan abiki† a uciɓusa n kain ka ilimaci i Hiridu, maku ma makere ma Hiridiya ma u matsakai Filibu u gitai kuje a kapala ka Hiridu n amoci a ne, aku u panai kayanyan.

⁷ Aku u tsinai u da wa naka yi ta gba ili i'ya baci dem wa ciga.

⁸ Aku mma u makere vi u tonuko yi u ba u dana, “Ma ciga t̄a kaci ka Yahaya Kalyuḅugi a mabaluwa gogo-na!”

⁹ Magono mi ma pana kayanyan n ili i'ya u foloi vi wa. Shegai an u wokoi bawu wa ciga u kp̄ad̄a ushad̄angu kazuwamgbani ka u yain a kapala ka amoci a ne yi, aku u tonukoi asoje a ne,

¹⁰ a bana a kuwa ku a'ali a kiḁa kaci ka Yahaya Kalyuḅugi.

¹¹ A tukoi ka a mabaluwa a naḁai makere mi. Aku u bidyai ka u tukoi mma u ne.

¹² Pini nala, atoni a Yahaya a tuw̄ai a bidyai ikyamba i ne a ba a ciḁangi. Aku a ba a tonukoi Yesu.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Marku 6:30-44; Luka 9:10-17; Yahaya 6:1-14)

¹³ An Yesu panai alabari a Yahaya, aku u 'yanḡai u uwai a kp̄atsu wa bana a kakamba utyoku u ne. Shegai an kakuma ka ama ka revei, aku a tono yi n a wali a ikengi i kushiva.

¹⁴ An u rawai kakamba ki, u cinai kakuma ka ama cika ka vana yi. U panai asuvayali a le, u tan̄asai kp̄am aza ḁa a'ari na m̄bala.

¹⁵ An kaara ka yain evu n urukpa, atoni a ne a tuw̄ai ara ne a danai, “Kuvuli ku yan ḁe, kp̄am a kakamba ka tsari. Asaka ama yi a laza a bana a une une a tsilaḁa kaci ka le ilikulya.”

¹⁶ Shegai Yesu wushunku le, “U kana she ama yi a laza wa. Eḁa naka le ili i roku a lyai.”

¹⁷ Aku a danai, “Iburodi i tawun n adan a re a ḁa tsu koshi.”

¹⁸ U danai, “Tuko numu iburodi n adan yi.”

¹⁹ Aku u tonukoi ama yi a dusukusu a mete mi. U bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, u gadigbai kaci ka ne a zuba u cikpai Kashila adama a ilikulya yi. U jibamgbanasai i'ya, u naḁai atoni a ne a pecike ama yi.

²⁰ Gba ama yi a takuma t̄a hal a cuwusai. Aku atoni a ne a ḅolomgbonoi abuwu a ḁa buwai vi hal a shad̄angi mbana kupa na n re.

²¹ A'ali a ḁa a'ari pini a asu vi a raḅansa t̄a ama azu a tawun (5,000), bamu gb̄am n aka na mmuku.

Yesu walai a zuba u mini

(Marku 6:45-52; Yahaya 6:15-21)

²² Kute-kute, Yesu tonukoi atoni a ne a uwa a kp̄atsu a pasamgbana kushiva. Eyi wa shamgba t̄a ve u asaka ama yi a laza ugono a kuwa.

²³ An u asaka le a lazai, aku u banai a masasa utyoku u ne wa yan kvasu. Cina kayin ka yan ḁe kp̄am aya wari pini utyoku u ne.

²⁴ A'ayin a nala yi, kp̄atsu ku atoni a ne ka ka t̄a a mere ma kushiva, aku uwule u pige u 'yanḡai, a'ari umodono n aḅali a pige.

²⁵ N kpasani ku de, Yesu tuw̄ai ara le n u wali a zuba u mini.

²⁶ An a wene yi, aku uwonvo u kana le. Aku a salai, a danai, “Kafofu ka!”

²⁷ Shegai Yesu yanka le kadyanshi, “U ratsa t̄a, mpa! Panai uwonvo wa.”

²⁸ Bituru danai, “Asheku, aḁa baci mayun, tonuko mu n tuw̄a a mini mi.”

²⁹ U tonuko yi, “Tuwa.”

Bituru wutaḁi a kp̄atsu ki u walai a zuba u mini ubana ara ne.

³⁰ Shegai an u wenei uwule n aḅali, aku uwonvo u kana yi, u gitai uliḁa. Aku u salai, “Asheku, wauwa mu!”

³¹ Kute-kute, Yesu barakpai kukere ku ne u kana yi. U danai, “Upityanangu u vunu u gusa t̄a. Nɗa i zuwai va yan malala?”

³² An a uwai a kp̄atsu, uwule vi kp̄am u vaki.

³³ Aku aza ḁa a'ari pini a kp̄atsu ki a lyakai Yesu kayala, a danai, “Mayun ḁa, avu Maku ma Kashila ma!”

Yesu tanasai aza a mɓala a Janisara
(Marku 6:53-56)

³⁴ An a pasamgbanai kushiva, aku a rawai a uyamba u Janisara.

³⁵ An ama yi a revei Yesu, aku a tonukoi ama a asu yi gba, “Yesu tuwa ta.” Aku ama yi a tukusoi aza a mɓala ara ne.

³⁶ A folo yi u asaka aza a mɓala yi a sawa kaletsu ka kunya ku ne. Gba aza da a sawa yi vi a tana ta.

15

Gorimukoi Mele ma Kashila
(Marku 7:1-13)

¹ Afarishi n awenishiki a Mele a roku a asakai Urishelima a tuwai ara Yesu, a wece yi,

² “Ndya i zuwai atoni a vunu bawu a ka gorimuko ili i'ya nkoshi n cau n tsunu n wenishikei? Kpaci a tsu sawa akere a le kahu a lyai ilikulya wa.”

³ Yesu wushunku le, “Ndya i zuwai bawu ya gorimuko kadyanshi ka Kashila aku ya tono uwenishike u kaci u de?”

⁴ Kashila ka dana ta, ‘Naka tata u vunu na mma u vunu tsupige,’ kpam ‘Vu wisha baci tata ko mma u vunu, a ka wuna vu ta.’ ◇

⁵ Shegai ya wenishike n i dansi ama a'a baci n ili i'ya a ka banga tata ko mma u le, aku a danai, ‘Ili i na yi i Kashila i'ya,’

⁶ adama a nala u kana a naka asheku a le wa. I 'yuwan ta udani u Kashila adama a agadu a de.

⁷ Eda ama a maci a kaban! Ishaya matsumate u korongu ta dere ili i'ya Kashila ka danai:

⁸ “Ama a na yi n unu u da a ka naka mu tsupige koshi, shegai a atakasuvu a le a yan de mbari na mpa.

⁹ Ugbashika u da a ka gbashika mu vi u gbani u da.

Ili i'ya kpam a ka wenishike udani u vuma u da.’ ” ◇

Ili i'ya i tsu nangasa vuma
(Marku 7:14-23)

¹⁰ Yesu isai kakuma ka ama ki, u tonuko le, “Panai kpam i reve ili i'ya ma tonuko da.

¹¹ Ili i'ya ama a ka lyuku a unu u le i'ya ya nangasa le wa, she ili i'ya ya wuta a asuvu a unu u le i'ya i tsu nangasa le.”

¹² Aku atoni a ne a tuwai a danai, “Vu reve gbam an vu nangasai Afarishi katsuma n ili i'ya vu danai nala vi?”

¹³ U wushunku le, “Gba madanga ma baci bawu Tata u va u zuba u shigbai, wa mudu ta ma n alu a ne dem.

¹⁴ Kiranai n Afarishi a nala yi! A'a ta tyoku u arumba a da a ka rono atoku a le arumba, kpam gba le a ka rukpa ta a kadaka.”

¹⁵ Aku Bituru wushuki, “Ndya kalen ka kadyanshi ka vu yain a ukuna u ili i'ya ya nangasa ama yi?”

¹⁶ Yesu danai, “Hal n gogo-na kotsu i reve wa?”

¹⁷ Mayun i reve ta gai ilikulya i'ya i uwai a unu ya bana ta a katsuma aku i wuta.

¹⁸ Shegai kadyanshi ka cingi ka ka wutai a unu ka wuta ta a katakasuvu, kpam ili i'ya ya nangasa da i'ya gai la vi.

¹⁹ A katakasuvu ka uyawunsa u cingi n uwuna uma u vuma gbani u tsu wuta. Nvain n uka u uza roku n tsishankala a katakasuvu ka dem a tsu wuta. Nala kpam dem uboki, n kaban, n kadyanshi ka cingi a kaci ka atoku.

²⁰ Ili i'ya ya nangasa ɗa i'ya la vi. Ulya ilikulya bawu usawa u akere u tsu nangasa ɗa wa.”

Yesu ɓangai uka ɗa wari Kawulawa

(Marku 7:24-30)

²¹ Yesu asakai asu nala vi, u lazai ubana a ilyuci i Taya n Sida.

²² An u rawai, uka u aza a Ka'anaɗ roku uza ɗa wari pini na ndishi u tuwai ara ne n u salasi, “Asheku, Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va! Ityoni i cingi i shadangu de makere ma va.”

²³ Shegai Yesu dana uka vi ili wa. Aku atoni a ne a tuwai a folo yi, “Tonuko uka vi u laza a asu u na vi. Aya pini wa tono tsu n u salasi.”

²⁴ Yesu danai, “Adama a aza a Isara'ila ɗa koshi a suku mu. A'a ta tyoku u ushiga u ncon n ɗa n puwain.”

²⁵ Aku uka vi tuwai ara ne u kudangi a kapala ka ne, u danai, “Asheku, ɓanga mu!”

²⁶ U wushunku yi, “Dere ɗa vuma u bidya ilikulya i mmuku u naka nshe wa.”

²⁷ Uka vi danai, “Nala wari Asheku, shegai nshe n tsu lya ta agashi a ilikulya i'ya i tsu rukpusa.”

²⁸ U wushunki uka vi, “Uka, va ta n upityanangu u pige, ma yanka vu ta ili i'ya vu danai n yanka vu.” Dere u ulapa u uwule u nala vi u ɗa makere ma ne ma tana.

Yesu tanasai ama ushani

(Marku 7:31-37)

²⁹ Pini nala, Yesu asakai asu vi u lazai ubana a ikengi i Kushiva ku Galili, u yuwai a kagidali ka masasa u dusuki.

³⁰ Kakuma ka ama ka tuwai a tuko yi awunu ushani n aza ɗa ikyamba i le i soi. A tukoi dem abebe, n arumba, n aza a mɓala icun kau-kau. A zuwa le a kapala ka ne, aku u tanasa le gba.

³¹ Ya dem wari a majiyan ma ili i'ya u wenei n i'ya u panai. Abebe a fudai a dansai. Aza ɗa ikyamba i le i soi, a tana. Awunu a ka wala. Arumba kpam a ka fuda a ka wene. Pini nala, ya dem wari ucikpalasa Kashila ka aza a Isara'ila.

Yesu lyatangi ama azu a nishi

(Marku 8:1-10)

³² Yesu isai atoni a ne a asu u te, u tonuko le, “Ma pana ta asuvayali i ama a na yi. A'a ta kabolo na mpa ara kain tatsu ɗa pa vi, bawu ili i ulya. Ma ciga n asaka le a laza n kambulu wa, kotsu a rukpa a ure a'ayin a ɗa a ka gono a kuwa wa.”

³³ Atoni a ne a wushuki, “Asu u na vi kakamba ka. Nte tsa tsara ilikulya i'ya tsa lyatangu kakuma ka ama ka na ki?”

³⁴ Yesu wece le, “Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya?”

A wushuki, “I shindere i'ya n adan a shawu kenu.”

³⁵ Yesu tonukoi ama yi a dusuku a iyamba.

³⁶ Pini nala, u bidyai iburodi i shindere n adan yi, u cikpai Kashila. U jibamgbanasai i'ya u nakai atoni a ne, aku a pecikei ama yi.

³⁷ Ya dem takuma ta hal u cuwai. Aku atoni yi a cirangi abuwu a ɗa a buwai vi hal a shadangi mbana n pige n shindere.

³⁸ A'ali azu a nishi (4,000) a ɗa a takumai iburodi yi, bamu gbam n aka na mmuku.

³⁹ An Yesu asakai ama yi a lazai, aku u uwai a kpatsu u pasamgbana kushiva. U tuwai u cipai a iyamba i'ya i'ari evu n ilyuci i Magadan.

16

Azapige a wecikei ukunosavu

(Marku 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Afarishi n aza a Sadusi a tuwai ara Yesu a ka ciga a wanda yi n keci, a tonuko yi u yanka le iryoci i roku, tsara u wenike le an Kashila ka wushuki n eyi.

² Shegai Yesu wushunku le, "A'ayin a da i wenei kaara ka rukpa, i tsu dana ta 'Usana wa lobono ta, kpaci i wene ta zuba u shilamgbantai.'

³ N usana kpam i wene baci zuba u shilamgbantai aku u tuwai u limanai, i tsu dana ta, "Ara wa ro ta." I wenei iryoci i na a zuba i fudai i revei kalen ka le. Nala dem i wenei ili i'ya ma yansa gogo-na, shegai i fuda i reve kalen ka le wa.

⁴ Ama a cingi n aza a ukpada u upityanangu u a'ayin a na a wecike ta iryoci, shegai a ka naka iryoci wa, she iryoci i Inusa matsumate koshi." Aku Yesu asaka le u lazai.

*Kiranai n uwenishike u da bawu wari dere
(Marku 8:14-21)*

⁵ An atoni a Yesu a pasamgbantai upashi u kushiva, a asansai a bidya burodi wa.

⁶ Yesu tonuko le, "Kiranai, i yain ugboji n yisti u Afarishi n u aza a Sadusi."†

⁷ Atoni yi a ka dansa utyoku u le, "U kana ta u dana nala kpaci tsu tuko burodi wa."

⁸ An Yesu revei ili i'ya a ka tono, aku u wece le, "Ndya i zuwai ya dansa utyoku u de a ukuna u da bawu i'ari n burodi? Upityanangu u de u gusa ta.

⁹ Hal n gogo-na kotsu i reve wa? Cibai n iburodi i tawun i'ya n lyatangi ama azu a tawun (5,000), kpam cibai hal i cirangi abuwu a da a buwai mbana ushani.

¹⁰ Nida ukuna u iburodi i shindere i'ya n lyatangi ama azu a nishi (4,000)? Mbana n yain n da i shadangi n abuwu a da a buwai?

¹¹ Mpa kadyanshi ka burodi ka ma yanka da wa. Ndya i zuwai i kpada ureve? Tonuko da ma tonuko da i yain ugboji n yisti u Afarishi n u aza a Sadusi."

¹² A makorishi a tuwai a revei an kadyanshi ka yisti n burodi ka wa yan wa, shegai ukuna u uwenishike u kaɓan u Afarishi n aza a Sadusi.

*Bituru danai Yesu da Kawauwi
(Marku 8:27-30; Luka 9:18-21)*

¹³ Yesu n atoni a ne a ka walaka, an a rawai a kaɓon ka kari evu n ilyuci i Kasariya Filibi, u wece le, "Ya ama a ka dansa Maku ma Vuma mari?"

¹⁴ Aku a wushuki, "Aza roku a danai avu Yahaya Kalyubugi da. Aza roku a danai avu Iliya da, aza roku a danai avu Irimiya da, aza roku kpam a danai avu uza u te da a asuvu a ntsumate n cau."

¹⁵ Aku u wece le, "Eda tani, ya ya dansa mari?"

¹⁶ Simo Bituru wushuki, "Avu Kawauwi ka, Maku ma Kashila Uza u Uma."

¹⁷ Yesu danai, "Avu uza u una u shinga u da vari, Simo maku ma Inusa, kpaci ko uza u wenishike vu i'ya wa. Tata u va u zuba u da u wenike vu uza da mari.

¹⁸ Adama a nala, ma isa vu ta Bituru; wata, 'Katali.' A katali ka nala ka ma ma kunu ku atoni a va, kpam ucira u ukpa wa varangu ka wa.

¹⁹ Ma naka vu ta nkukpunku n tsugono tsu zuba. Ili i'ya bawu va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka a yain i'ya wa. Ili i'ya va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka ta a yain i'ya."

²⁰ Aku Yesu rono atsuvu a atoni a ne kotsu a tonuko uza a dana aya Kawauwi ki wa.

*Yesu danai tyoku da wa kuwa
(Marku 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Pini nala, Yesu gitai utonusuko atoni a ne ili i'ya ya tuwa ya gita n eyi. U danai, "U kana ta n bana a Urishelima a asu u nkoshi, n adarakpi a pige, n awenishiki a Mele. A ka zuwa mu ta n pana ikyamba cika, kpam a wuna mu, shegai a kain ka tatsu aku n 'yanga n uma."

²² Bituru rono yi a ikengi, u tonuko yi, "Asaka icun kadyanshi ka nala ki, Asheku, Kashila ka asaka ili i nala yi i gita n avu wa."

²³ Aku Yesu webele yi, u danai, “Kanangasi,* batsa dan na mpa! Va kangu mu ta uyan ili i'ya Kashila ka ciga mu n yain, kpaci uyawunsa u vunu tyoku u vuma da wari, tyoku u Kashila da wa.”

²⁴ Aku Yesu tonukoi atoni a ne, “Uza da baci wa ciga u woko katoni ka va, u kana ta u nani kaci ka ne. U kana ta kpam u canga mawandambani ma ne kain dem u tono mu.

²⁵ Kpaci uza da baci wa ciga u wauwa uma u ne, wa namba ta u da. Uza da baci u nambai uma u ne adama a va, wa tsara ta u da.

²⁶ Nte kalen ka vuma wa tsara likimba u na gba, aku u namba uma u ne? Ndy a kpam vuma wa fuda wa tsupa tsara u wauwa uma u ne?

²⁷ Kpaci Maku ma Vuma ma tuwa ta n tsupige tsu Tata u ne, n atsumate a zuba a ne, u tsupa ya dem a ili i'ya u yain.

²⁸ Mayun n tonuko da, aza roku a da pini a asuvu a de n gogo-na naha, a ka kuwa wa, she a wene mu utuwa n tsugono tsu va mpa Maku ma Vuma.”

17

Uyansaka u Yesu

(Marku 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ An a'ayin a teli a wurai, Yesu bidyai Bituru kabolo n Yakubu n vangu u ne Yahaya. A yuwa a zuba u masasa ma ugadi a rongoi de utyoku u le.

² Ele pini, aku a wenei u yansakai pini a kapala ka le, upetiwa'eshi u ne wa lada yavu kaara, aminya a ne kpam a waramai pun yavu katyashi.

³ Kute-kute, Musa n Iliya a wenikei kaci ka le ara Yesu a gitai kadyanshi n eyi.

⁴ Aku Bituru danai, “Asheku, u lobono ta an tsari pini na! Asaka tsu yain atani a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa, ka te kpam ka Iliya.”

⁵ Tyoku da wari a kadyanshi, aku kalishi ka katyashi ka kimba le. A panai kalagatsu pini a asuvu a kalishi ki, ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga cika, kpam ma pana ta kayanyan n eyi. Pana ka ni!”

⁶ An atoni a ne a panai kalagatsu ki, aku uwonvo u kana le hal a rukpai a varai upetiwa'eshi u le a iyamba.

⁷ Aku Yesu tuwai u sawa le, u danai, “Yangai, kotsu i pana uwonvo wa!”

⁸ An a gadigbai a'aci a le, a wene uza wa, she Yesu koshi.

⁹ Ele n a cipi a masasa mi, aku Yesu tonuko le, “Kotsu i tonuko uza ili i'ya i wenei na vi wa, she a'ayin a da mpa, Maku ma Vuma, n 'yanga a ukpa.”

¹⁰ Aku atoni yi a wece yi, “Ndy a i zuwai awenishiki a Mele a danai u kana ta Iliya tuwa kahu Kawauwi?”

¹¹ Aku u tonuko le, “Mayun da, Iliya wa tuwa ta u fofuso ili gba.

¹² N tonuko da, eyi u tuwa de, shegai ama a reve yi wa. A yanka yi tyoku da u gan le. Nala dem a ka zuwa Maku ma Vuma ma pana ikyamba.”

¹³ Pini nala, da atoni yi a revei an Yesu ukuna u Yahaya Kalyubugi u da wa dansa n ele.

Yesu tanasai maku uza u ityoni i cingi

(Marku 9:14-29; Luka 9:37-43a)

¹⁴ An Yesu n atoni a ne a rawai a kami ka masasa mi, kakuma ka ama kari le uvana pini. Vuma roku u tuwai u kudangi a kapala ka ne,

¹⁵ u danai, “Asheku, pana asuvayali a maku ma va! Wa ta n ityoni i cingi i ipori i ucira, kpam a'ayin a roku i tsu varangu yi ta a asuvu a akina ko a mini.

¹⁶ N tuko yi a asu u atoni a vunu tsara a tanasa yi, shegai uza wa la u fudai u tanasa yi wa.”

* 16:23 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁷ Yesu tonuko le, “Eda i ryagbaja ta, kpam i'a n upityanangu wa. Hal ubana nwere da ma rongo n ada? Kpam hal ubana nwere da ma fuda ma kawunku n ada?” U tonukoi vuma vi, “Tuko maku mi na.”

¹⁸ Aku Yesu bananai ityoni yi, aku i asakai maku mi. Kute-kute, maku mi ma tana.

¹⁹ An Yesu wari utyoku u ne, aku atoni a ne a tuwai ara ne a wece yi, “Ndya i zuwai atsu tsu kpada uwutukpa ityoni yi?”

²⁰ U wushunku le, “Upityanangu u de u gusa ta. Mayun n tonuko da, a da baci i'ari n upityanangu ko kenukulu tyoku u ucun u musta, ya fuda ta i tonuko masasa ma na, 'Muda pini na vu gono nide,' kpam she ma muda. Ili i'a la ya kpada uyan wa. [

²¹ Iacun i ili i na yi ya wuta wa she n kvasu n kakuli koshi.”*]

Yesu doki u danai ukuna u ukpa u ne

(Marku 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²² Kain ka te an a gonoi a Galili, Yesu tonuko le, “Uza roku wa neke ta Maku ma Vuma a akere a ama.

²³ A ka wuna yi ta, shegai kain ka tatsu wa 'yanga ta a ukpa.” Aku atoni yi a shadangi n unambukatsuma cika.

Yesu dansai ukuna u utsupa utafa

²⁴ An Yesu n atoni a ne a rawai a Kafarnahum, aza roku aza da a ka wushika Kuwa ku Kashila utafa u ikebe i azurufa i re i re† a tuwai ara Bituru, a wece yi, “Kawenishiki ka de ka tsu tsupa utafa a Kuwa ku Kashila?”

²⁵ Bituru wushunku le, “U tsu tsupa ta.”

An u gonoi a kuwa, kahu gbam u kukpa una u dana ukuna, Yesu tonuko yi, “An ya ngono n tsu kidaga utafa, ama a le ko gai amoci?”

²⁶ Aku Bituru danai, “Amoci a da.”

Yesu tonuko yi, “U kana la vi ama a le a tsupa utafa wa.

²⁷ Shegai tsa ciga tsu nangasa le atakasuvu wa, adama a nala wala vu bana a kushiva vu yain kafula. Kadan ka baci dem vu gitai kana, ka va bidya. Vu kukpa baci una u ne, va wene ta ukebe u azurufa u pige u te‡ pini a asuvu u da u rawai u tsupa utafa u va n u vun. Aku vu bidya u da vu banka le.”

18

Uzapige a tsugono tsu zuba

(Marku 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ A'ayin a nala yi, atoni yi a tuwai ara Yesu a wece yi, “Ya wa laka tsupige a tsugono tsu zuba?”

² Yesu isai maku ma kenu ma tuwai ma shamgbai a kapala ka le.

³ U danai, “Mayun n tonuko da, u kana ta i savada i woko tyoku u mmuku n kenu, tsara i uwa a tsugono tsu zuba.

⁴ Adama a nala, uza da baci dem u vakunki kaci ka ne tyoku u maku ma kenu ma na, aya uzapige a tsugono tsu zuba.

⁵ “Kpam uza da baci dem u wushai maku ma kenu tyoku u naha n kala ka va, mpa u wushai.”

Pana uwonvo u uyan unyushi

(Marku 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Uza da baci u zuwai uza u kenu gba a asuvu a atoni a va a na u nusai, vuma u nala vi wa laka yi ta tsulobo a varangu yi a asuvu a kushiva n katali ka kira ka araji usiri a udyoku u ne.

* **17:21** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyo a kalatsa ta makpanda ma 21. † **17:24** Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ‡ **17:27** Kondo “Ikebe i azurufa i pige” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

⁷ “Wa wuyana tani n ni n ama a likimba n ukuna u da wa zuwa le a yain unyushi u cingi. Ukuna u nala wa gitā tā, shegai ter n uza da wa zuwa u gitā vi.

⁸ Kukere ku vunu ko kune ku vunu ku zuwa vu baci unyushi, kidamgbana ka vu varangu. Wa laka vu tā shana vu namba kapashi ka ikyamba ka vunu ka te tsarā vu ɓarākpa, n u da va yan n akere a re ko a'ene a re, aku a varangu vu a kuwa ku akina a da bawu a ka kotso.

⁹ Keshi ka vunu ka zuwa vu baci unyushi, fofo ka vu varangu. Wa laka vu tā shana vu ɓarākpa n keshi ka te, n u da va yan n a'eshi a re aku a varangu vu a kuwa ku akina a da bawu a ka kotso.”

Agisani a macon ma ma puwain

(Luka 15:3-7)

¹⁰ Yesu doku tā u danai, “Kiranai, kotsu vu goro ko maku ma te a asuvu a mmuku n na mi wa. N tonuko da, a'a tā n atsumate a zuba a da a ka rongo n Tata u va u zuba.” [

¹¹ Kpam mpa Maku ma Vuma n tuwā tā n wauwa i'ya i puwain.]*

¹² “A dana kaliniki ka nā ncon amangatawun, aku ma te ma karai kakamba ma puwain, ndya wa yan? Wa asaka tā amanganishinkupa n kuci n da n buwai vi nā n lini a kagidali ka masasa u bana ubolo ma te ma ma puwain vi.

¹³ U wene baci ma, n tonuko da, wa la tā upana kayanyan a kaci ka ma te ma nala mi kapala n amanganishinkupa n kuci n da bawu n puwain vi. ¹⁴ Nala dem wari n Tata u de uza da wari a zuba, wa ciga uza u te a asuvu a mmuku n kenu n na mi u puwan wa.”

Uza roku u nusuka vu baci

(Luka 17:3)

¹⁵ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Utoku u vunu u nusuka vu baci, bana ara ne vu tonuko yi i'ya u yanka vu vi. Shegai i yain kadyanshi ki utyoku u de ama a re. U wushuku baci, vu gonuko yi de la vi a ure.

¹⁶ Shegai u 'yuwan baci uwushuku, doku vu bana ara ne n uza roku ko ama a re. Vu yan baci nala vu shadangu tā udani u da Tagarada u Kashila u danai, ama a re ko ama a tatsu a da a gain a reve n ukuna kahu a bidya uza uza u unyushi. ◇

¹⁷ U 'yuwan le baci upanaka, aku vu tonuko atoku a Atoni. U 'yuwan baci upanaka Atoni yi, aku i bidya yi yavu uza da bawu u wushuki n Kashila, ko kpam yavu kawushi ka utafa.”

Ugishinka ko kpam u'asaka uyan

¹⁸ Yesu doki u danai, “Mayun n tonuko da, ili i'ya bawu va asaka uza roku u yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka a yain i'ya wa. Ili i'ya va asaka a yain a likimba, Kashila dem a zuba wa asaka tā i'ya.

¹⁹ “Kpam i'ya baci ama a re a de a wushuki n i'ya a likimba hal i yankai i'ya kavas, Tata u va uza da wari a zuba wa yanka da tā i'ya.

²⁰ Kpaci asu u da baci ama a re ko ama a tatsu a ɓolongi a asuvu a kala ka va, ma tā pini n ele.”

Kagbashi ka ka 'yuwain ucimbusuka

²¹ Pini nala, Bituru tuwai ara Yesu u wece yi, “Asheku, utoku u va u lya baci kelime n uyansa ka mu unyushi, ku yain ka u gain n cimbusuka yi, hal ubana kushindere?”

²² U wushuki, “Kushindere ka wa, shegai kushindere kadofo amangatatsunkupa.

²³ “Tsugono tsu zuba tsa woko tā tyoku u agisani a naha: A yan tā magono ma roku uza da u yawunsai u wushi ikebe i'ya wa tono agbashi a ne.

²⁴ Tyoku da wari pini a uwusha ikebe yi, aku a tuko yi kagbashi ka roku uza da magono mi ma tono ikebe i zinariya i pige i pige azu kupa (10,000).†

* **18:11** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyo a kalatsa tā makpanda ma 11. ◇ **18:16** U.Ml. 19:15. † **18:24** Kondo “Ikebe i zinariya i pige i pige” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²⁵ Kagbashi ki ka n ikebe i'ya wa fuda wa tsupa kutan ku ne ki wa. Pini nala, magono ma danai gba ili i'ya kagbashi kari n i'ya a denge i'ya, hal n kagbashi ki n uka u ne na mmuku n ne dem. Tsara a bidya ikebe yi a tsupa magono mi kutan ku ne.

²⁶ “Shegai kagbashi ki ka kudangi ka folo yi, ‘Yanka mu ahankuri, ma tsupa vu ta gba i'ya va tono mu.’

²⁷ Pini nala, magono mi ma panai vuma vi asuvayali. U asakai vuma vi u lazai, kpmam u tonuko yi u asaka kotsu u tsupa kpmam ikebe yi wa.

²⁸ “Tyoku da kagbashi ki kari a nwalu, aku u gawunsai n kagbashi ka roku uza da wa tono ikebe i azurufa amangatawun (100).‡ Pini nala, u gaga yi udyoku, n u tonusuko yi, ‘Tsupa mu i'ya ma tono vu!’

²⁹ “Aku kagbashi ki ka kudangi ka folo yi, ‘Yanka mu ahankuri, ma tsupa vu ta i'ya va tono mu vi.’

³⁰ “Shegai kagbashi ka kagita ki ka 'yuwan yi upana iyali, u zuwai a banka yi a kuwa ku a'ali hal a'ayin a da u tsupai kutan ki.

³¹ An agbashi a da a buwai vi a panai i'ya i gitai, asuvu a le a namgba ta cika. Pini nala, a banai a asu u magono a tonuko yi i'ya i gitai.

³² “Aku magono ma isa kagbashi ka kagita ki u tonuko yi, ‘Avu kagbashi ka gbani, an vu folo mu n asansa n i'ya ma tono vu, aku n tonuko vu vu asaka she vu tsupa wa vi.

³³ She vari vu pana dem utoku u vunu kagbashi ki iyali, tyoku da n pana vu iyali.’

³⁴ Magono mi ma yan ta upan cika hal u zuwai a banka yi a kuwa ku a'ali tsara a yanka yi mavura cika, hal she a'ayin a da u fudai u tsupai i'ya magono mi ma tono yi.

³⁵ “Magono ma nala mi ma yan ta i'ya Tata u va uza da vari a zuba wa yanka da i 'yuwan baci ucimbusuka atoku a de a asuvu a atakasuvu a de.”

19

Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo

(Marku 10:1-12; Luka 16:18)

¹ An Yesu kotsoi udansa ili i nala yi, aku u lazai u asakai Galili u banai a ubongu u Yahuda a upashi u Agata a Urudu.

² Kakuma ka ama ushani ka tono yi, u tanasai aza a mbala a le.

³ Afarishi a roku a tuwai a ka ciga a wanda yi n keci, a da, “Mele ma wushunku vuma u asaka uka u ne a ukuna u da baci dem u wenei u yanyi?”

⁴ Yesu wushuki, “I yan ta kaneshi a Tagarada u Kashila an Kashila ka yain likimba, ‘U yan le ta vali n uka.’

⁵ Ili i'ya i zuwai vali wa asaka tata u ne na mma u ne u padara n uka u ne i'ya gai la vi. Ama a re a le a ka woko ta uza u te.’ ♦

⁶ A ka yan kpmam ama a re wa, shegai uza u te. Adama a nala, ili i'ya baci Kashila ka gawain, kotsu uza u peci i'ya wa.”

⁷ Afarishi yi a wece yi, “Ndya i zuwai Musa nakai Mele u da uza u naka uka u ne tagarada u upece iyolo aku u asaka yi u wala?”

⁸ U wushuki, “Asaka da Musa asaka da i peci n aka a de adama a da i ryagbajai i kpadai upana uwenishike u Kashila, shegai a kagita Kashila ka wushuku n ukuna u nala wa.

⁹ Kpmam n tonuko da, uza da baci dem u pecei n uka u ne adama a tsishankala a da baci wa, aku u zuwai u roku, tsishankala tsa vuma u nala vi wa yan n eyi.”

¹⁰ Atoni a ne a tonuko yi, “Nala baci vari a mere ma vali n uka u ne, wa laka ta la vi uza u rongo bawu u zuwai uka.”

¹¹ U wushuki, “Uwenishike u na u kana uza dem wa, shegai aza da Kashila ka nakai u da.

‡ 18:28 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ♦ 19:5 Kag. 1:27; Kag. 5:2; Kag. 2:24.

¹² Ukuna u ɗa pini u ɗa wa zuwa aza roku a kpaɗa uzuwa aka. Aza roku a matsa le ta a ka fuda a ka matsa wa. Aza roku cina a matsa le de, aku aza roku a yanka le. Aza roku kpam a bidiga ta kaci ka le a ka zuwa aka wa adama a tsugono tsu zuba. Shegai uza ɗa baci dem uwenishike vi u kana, she u wushuku n u ɗa.”

Yesu na mmuku n kenu

(Marku 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³ Ama roku a tukoi mmuku n le ara Yesu tsara u taɗanku le akere u yanka le kavas, aku atoni a ne a baranai ama yi a asaka yi udamgbarasa.

¹⁴ Shegai u danai, “Asakai mmuku n kenu n tuwa ara va, kotsu i bishinka le wa. Ama ɗa a'ari icun i mmuku n na mi alya aza a tsugono tsu zuba.”

¹⁵ An u taɗanki mmuku mi akere, aku u lazai.

Kalobo ka utsari

(Marku 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶ An nala u wurai, aku kalobo ka roku ka tuwai ara Yesu u wece yi, “Kawenishiki, icun i ili i shinga i eni i'ya ma yan aku n tsara uma u ɗa bawu wa kotso?”

¹⁷ Yesu tonuko yi, “Nɗya i zuwai va wece mu a kaci ka ili i shinga? Kashila ka koshi uza u shinga. Va ciga baci vu tsara uma u ɗa bawu wa kotso, u kana ta vu naka mele ma ne tsupige.”

¹⁸ Kalobo ki ka wecikei, “Ucun u mele ma eni?”

U wushuki, “Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu vaku n uka u ɗa bawu wari u vunu wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu siraka kaban kabetsu wa.

¹⁹ Naka mma n tata u vunu karinga.’ ‘Ciga uza u karen u vunu tyoku ɗa va ciga kaci ka vunu.’ ” ◊

²⁰ Kalobo ki ka danai, “Ma yansa ta ili i nala yi gba. Nɗya kpam i buwai i'ya i gain n yain?”

²¹ U wushuki, “Va ciga baci vu woko uza maci, wala vu ba vu denge gba i'ya vari n i'ya, vu banga aza a unambi n ikebe yi, va yan ta n utsari a zuba. Pini nala, vu tuwa vu woko katoni ka va.”

²² An kalobo ki ka panai nala, aku u lazai n unamgbukatsuma cika. Kpaci wa ta n utsari cika.

²³ Yesu tonukoi atoni a ne, “Mayun n tonuko da, wa wuyana ta uza u utsari u uwa a tsugono tsu zuba.

²⁴ N tonuko da, wa laka ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu, n u ɗa uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

²⁵ An atoni a ne a panai nala, a yain majiyan cika hal a wecikei, “Ya wa uza ɗa wa tsara iwauwi?”†

²⁶ U kondono le u danai, “Ili i'ya bawu vuma wa fuda wa yan i'ya la vi, shegai Kashila ka fuda ta ka yan ko ndya wa.”

²⁷ Bituru tonuko yi, “Tsu asaka de gba ili i'ya tsari n i'ya tsara tsu tono vu, ndya wa tsa tsara?”

²⁸ U tonuko le, “Mayun n tonuko da, mpa Maku ma Vuma n dusuku baci a karatsu ka pige ka tsugono a a'ayin a savu, eda aza ɗa i tono mu, ya dusuku ta dem a aratsu kupa n a re, i yanka agali kupa n a re a Isara'ila afada.

²⁹ Gba uza ɗa baci u asakai i'ya wari n i'ya adama a va; (wata, a'uwa, ko tata ko mma, ko atoku aka n a'ali, ko mmuku, ko ashina), a ka tsupa yi ta i'ya hal kadofo amangatawun (100). Wa tsara ta kpam uma u ɗa bawu wa kotso.

³⁰ Shegai n gogo-na ama ushani aza ɗa a'ari aza a kagita a ka woko ta aza a makorishi, ama kpam ushani aza ɗa a'ari a makorishi a ka woko ta aza a kagita.”

20

Azamaninga a kashina ka cinwi

¹ An Yesu wari a utono tyoku da tsugono tsu zuba tsari, u da, “A yan ta vuma roku uza da wari n kashina ka cinwi.† Kain ka te n kpasani, u wutai tsara u boli azamaninga aza da a ka yanka yi manyan a kashina ka ne.

² U wushuku ta wa tsupa le ikebe i uliva; wata, ukebe u azurufa u te.* Aku u tutsuku le a ba a yanka yi manyan a kashina ka ne.

³ “An kaara ka gadigba, aku wa wura a mere ma kuden, pini nala, u wenei ama roku kushani bawu a ka yan ko ili.

⁴ Aku u bidya le u tonuko le wa tsupa le ta ili i'ya i gain u tsupa le kaara ka kotso baci.

⁵ A lazai a ba a yain manyan a kashina ka ne.

“An kaara ka rawai a kaci, n ulapa u uwule u tatsu kpm, u doku ta dem u yain nala.

⁶ An ulapa u uwule u te u manyan u wokoi, eyi pini a asuvu a ilyuci yi, aku u wenei ama roku kushani. U wece le, ‘Ndy a zuwai ara ya liva bawu manyan?’

⁷ “A wushuki, ‘Tsu tsara uza da u bidya tsu manyan wa.’

“Vuma vi u tonuko le, ‘Walai i ba i yain manyan a kashina ka va.’

⁸ “An kaara ka kotsoi, aku u tonukoi uzapige u azamaninga vi, ‘Isa azamaninga yi vu tsupa le. Gitā vu tsupa aza da n korusoi ubidya ubana a asu u aza a kagita.’

⁹ “An azamaninga aza da a yain manyan ma ulapa u uwule u te koshi a tuwai uwusha ikebe i le, ya dem u wushai ukebe u azurufa u te.

¹⁰ An aza da a gitai manyan ili i kpasani a tuwai uwusha i le, ya dem zuwa ta uma u da wa tsara i'ya i lai i aza a nide. Shegai gba le a naka le dere tyoku u aza a kagita.

¹¹ An a nakai ya dem i ne, aku a tonukoi uza u kashina vi,

¹² ‘Aza da a korusoi utuwa manyan ma ulapa u uwule u te u da koshi a yain. Shegai vu tsupa le dere n atsu. Kpm tsu liva ta a manyan a kaara ka shen.’

¹³ “Uza u kashina vi u wushunki uza u te u le, ‘Uza u va, n ryafa da wa. N tsupa da ta dere tyoku da tsu zuwamgbani.

¹⁴ Bidya ukebe u vunu vu wala! Ma ciga ta n tsupa aza da n korusoi ubidya dere tyoku da n tsupa da.

¹⁵ Ma yan ta ili i'ya ma ciga n ikebe i va. Malyon ma ya yan an n yankai ama a nala yi ili i shinga?’ ”

¹⁶ Aku Yesu danai, “Nala wari. Uza u kagita wa woko ta a makorishi, uza u makorishi kpm u woko uza u kagita.”

Yesu doki u danai tyoku da wa kuwa

(Marku 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ An Yesu wari nwalu ubana a Urishelima, aku u isai Kupanamere vi paki, u tonuko le,

¹⁸ “Tsu bana baci a Urishelima, a ka neke ta Maku ma Vuma a akere a adarakpi a pige n awenishiki a Mele. A ka kidaga yi ta ugana u ukpa.

¹⁹ Aku a nakangu yi a akere a Awulawa a yan yi mavura, a bawin yi, aku kpm a wandamgbana yi a mawandamgbani. Shegai wa 'yanga ta a kain ka tatsu.”

Ufolu u mma u Yakubu n Yahaya

(Marku 10:35-45)

²⁰ Aku mma u mmuku n Zabidi u tuwai ara Yesu na mmuku n ne n re, Yakubu n Yahaya. Aku u kudangi wa folo yi u yanka yi ili i shinga.

²¹ Yesu wece yi, “Ndy a va ciga n yanka vu?”

U danai, “Vu uwa baci a tsugono tsu vunu, va asaka mmuku n re n va n dusuku evu n avu, uza u te a ulyaki uza u te kpm a ugula u vunu?”

* **20:2** Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²² Shegai Yesu wushunku le, “I reve kalen ka ili i'ya ya wecike vi wa. Ya fudā ya so mako ma upana u ikyamba ma ma so?”

Alobo yi a wushuki, “Tsa fudā tā.”

²³ Yesu wushunku le, “Mayun dā ya so mako ma upana u ikyamba ma ma so. Shegai ma fudā ma dangasa uza dā wa dusuku a ulyaki u vā ko a ugulā u vā wa. Asu u nala vi u ama dā Tata u vā u fobusukoi u dā.”

²⁴ An atoni kupa a dā a buwai vi a panai nala, aku a ka pana upan u ama a re a nala yi.

²⁵ Yesu isai atoni yi gbā a asu u te, u tonuko le, “I reve tā ngono ma Awulawa a tsu wenike tā ama ucira. Kpam azapige a le a tsu yan tā manyan n tsupige tsu le a kaci ka ama.”

²⁶ Shegai ugan nala gitā n aḍā wa. Uza dā baci dem wa ciga u woko uzapige a mere ma de, u kaṅā tā u woko kagbashi ka de.

²⁷ Ko ya baci wa ciga u woko a kapala ka de, u kaṅā tā u gbashika dā.

²⁸ Ko mpa gbam Maku ma Vuma n tuwā adama a dā ama a ka gbashika mu wa, shegai n gbashika ama, kpam n naḳā uma u dā wa wauwa ama ushani a unyushi u cingi u le.”

Yesu tanasai arumba ama a re

(Marku 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ An Yesu n atoni a ne a ka wuta a Jeriko, kakuma ka ama ushani ka tono le.

³⁰ Arumba ama a re a dā a'ari ndishi a ikengi i ure a panai a da Yesu dā wa wura, aku a gitai isali, n a dansi, “Asheku, Maku ma Dawuda! Pana asuvayali a tsunu!”

³¹ Aku kakuma ki ka tonuko le a pada, shegai a doku a salai cika, “Asheku, Maku ma Dawuda! Pana asuvayali a tsunu!”

³² An Yesu panaka le, aku u shamgbai, u wece le, “Ndya ya ciga mu n yanka dā?”

³³ A wushuki, “Asheku, tsa ciga tā tsu wene asu!”

³⁴ Aku Yesu pana le asuvayali, u sawai a'eshi a le. Kute-kute a wenei asu, aku a tono yi.

21

Yesu uwai a Urishelima

(Marku 11:1-11; Luka 19:28-40; Yahaya 12:12-19)

¹ An Yesu n atoni a ne a ka rawa evu n Urishelima, aku a uwai a ilyuci i Betafaji a Masasa ma Zayitum.† Aku u tutsuki ama a re a wala a kapala ka le.

² U tonuko le, “Walai i bana a une u dā wari a kapala. I rawa baci de, ya cina tā maku ma makparyagi na mma u ne. I tatsukpa n dā i tuko. ³ Uza roku u wece dā baci ili i'ya i zuwai ya tatsukpa n dā, i tonuko yi, ‘Asheku a dā a ka ciga n dā.’ Kute-kute wa asaka dā tā i laza na n dā.”

⁴ Nala u gitā tā tsara a shadangu ili i'ya Zakariya matsumate u danai:

⁵ “Tonukoi aza a Sihiyona:†*

‘Magono ma de ma la ma tuwā!

Uza u uvakunku kaci dā, wa walaka makparyagi.

Wari a utuwā a zuba u maku ma makparyagi.’ ” ◇

⁶ Aku atoni yi a lazai a ba a yain ili i'ya Yesu tonuko le a yain.

⁷ A tukoi maku ma makparyagi mi na mma u ne dem, aku a poloi aminya a le a zuba u le, u yuwai.

⁸ Ama ushani a polusoi aminya a le a ure, aza roku kpam a kodusoi avuku a ndanga a polusoi a ure.

⁹ Aza roku a walai a kapala ka Yesu, aza roku kpam a tono yi a kucina n a salasi, “Hosana,† cikpalai Maku ma Dawuda!”

* **21:5** Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ **21:5** Zak. 9:9. † **21:9** “Hosana” idyani i'ya ama a tsu danasa uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kpam “A cikpala yi.”

“Kashilā ka zuwuka yi unā u shinga, eyi uza da wari a utuwa n kala ka Magono ma Zuba!”

“Hosana, cikpalai Kashilā!”

¹⁰ An Yesu uwai a Urishelima, gba ama a shadangi n ipeli. A wecikei, “Ya kumbu vuma u na vi?”

¹¹ Aku kakuma ka ama ki ka danai, “Vuma u na vi aya Yesu, matsumate uza u ilyuci i Nazara u uyamba u Galili.”

Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashilā

(Marku 11:15-19; Luka 19:45-48; Yahaya 2:13-22)

¹² Yesu uwai a asuvu a Kuwa ku Kashilā, aku u lokoi gba aza da a ka yan pini tsilaga. Aku u kpatalai u wacinsai gba iteburu i ama da a ka savadasa icun i ikebe kau-kau. U wacinsai kpam ikirika i aza da a ka dengishe ntambara.

¹³ U tonuko le, “A korongu ta a Tagarada u Kashilā a da, ‘A ka isa ta kuwa ku va kuwa ku kvasu.’ Shegai i gonokoi ka kaburu ka aza a magalaka.”

¹⁴ Arumba n awunu a tuwai ara ne pini a Kuwa ku Kashilā ki, aku u tansa le.

¹⁵ Adarakpi a pige n awenishiki a Mele a wene yi wari uyansa ili i majiyan, a wenei kpam mmuku ma cikpalasa yi pini a Kuwa ku Kashilā ki, n a dansi, “Hosana, cikpalai Maku ma Dawuda.” Gba ili i nala yi i zuwai adarakpi a pige n awenishiki a Mele yi a panai upan cika.

¹⁶ Aku a wecei Yesu, “Vu pana gbam ili i'ya mmuku n naha mi mari udansa?”

U wushunku le, “N pana ta. Kotsu i taɓa ukaneshi a Tagarada u Kashilā wa, a asu u da u danai, ‘Kashilā, vu wenishike ta mmuku n shawu na mmuku n shili a shipi ishpa i icikpali?’” ◇

¹⁷ Aku u lazai u asakai ilyuci yi ubana a Batani, nte u wansai de.

Yesu yankai madanga ma kapopi unā

(Marku 11:12-14, 20-24)

¹⁸ N kpasani ku de an Yesu wa gono a ilyuci, aku kambulu ka kana yi cika.

¹⁹ U wenei madanga ma kapopi a ikengi i ure, u banai pini, shegai u cina pini ilimaci wa, she avuku koshi. Pini nala, u tonukoi madanga mi, “Va doku va matsa ilimaci kpam wa!” Kute-kute madanga mi ma ekpei.

²⁰ An atoni a ne a wenei nala, a yain majiyan. A wecikei, “Nida madanga mi ma ekpei gogo?”

²¹ U wushunku le, “Mayun n tonuko da, i'a baci n upityanangu bawu i yain malala, ya fuda ta dem ya yan ili i'ya n yankai madanga ma na mi hal gbam i'ya i lai la. Ya fuda ta i tonuko masasa ma na, ‘Wala ba vu rukpa a mala.’ I'a baci n upityanangu, nala wa woko.

²² I wushuku baci, ya tsara ta gba ili i'ya i wecikei a'ayin a da baci i yain kvasu.”

A yain malala ma ucira u Yesu

(Marku 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Yesu gonoi a Kuwa ku Kashilā u gitai uwenishike. Aku adarakpi a pige na nkoshi a tuwai ara ne, a wece yi, “Ucira u eni u da va yansa ili i na yi? Kpam ya naka vu u da?”

²⁴ U wushunku le, “Ma ta n keci ku te ka ma ciga n yan da. I fuda baci i wushuki ka, ma tonuko da ta tyoku da n tsara ucira u da ma yansa ili i na yi.

²⁵ Ya nakai Yahaya ucira u ulyubugusu?† Kashilā ka zuba ka ka naka yi u da, ko gai a asu u ama da u wutai?”

Aku a dansai utyoku u le, a danai, “Tsu dana baci, ‘A zuba u da u wutai,’ wa dana ta, ‘Nda i zuwai bawu i wushuki n eyi?’”

²⁶ Tsu dana baci, ‘A asu u ama da u wutai,’ tsa pana ta uwonvo u ili i'ya ama yi a ka yanka tsu, kpaci a bidya ta Yahaya matsumate ma.”

◇ 21:16 Ishp. 8:2.

²⁷ Aku a wushunku yi, “Tsu reve wa.”

U danai, “Mpa dem ma tonuko dā uza dā u nākā mu ucira u dā ma yansa ili i na yi wa.”

Agisani a mmuku m alobo ama a re

²⁸ Yesu danai, “Ma yanka dā tā alabari a vuma roku uza dā wari nā mmuku n re, aku i tonuko mu ili i'ya i yawunsai. Tata u le u banai ara maku ma ne ma pige, u danai, ‘Wala ba vu yain manyan a kashina ka cinwi ara!’

²⁹ “Maku mi ma wushuki, ‘Ma bana wa.’ Shegai u gonoi u banai.

³⁰ “Aku tata u le vi u banai a asu u maku ma ire mi, u tonuko yi, ‘Wala ba vu yain manyan a kashina ka cinwi ara.’

Aku maku mi ma wushuki, ‘Ma bana tā,’ shegai u bana wa.

³¹ “A asuvu a mmuku n re n na mi, ya nākai tata vi karinga?”

Aku adarākpī nā nkoshi n pige mi a wushuki, “Maku ma kagitā ma.”

Yesu tonuko le, “Mayun n tonuko dā, awushi a utafa n ashankala a ka uwa tā a tsugono tsu Kashilā kahu eḏa i uwa.

³² Yahaya Kalyubugi tuwā tā tsarā u wenike dā ure u dā ya tsarā uma. Shegai i 'yuwain uwushuku n eyi, aku awushi a utafa n ashankala a wushuku tā. Ko an i wenei ukuna u na vi, i kpādai ukpatala i asakā ure u de kpm i wushuku n eyi wa.”

Agisani a azamaninga a cingi

(Marku 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ Yesu danai, “Panai alabari a na yi: A yan tā vuma roku uza dā wari n kashina ka cinwi. U kanzai ka n kasaga, aku u gāvai kaḏakā ka ukpokuso ilimaci i cinwi yi. U mai kpm kunukuzuba ku uza u uwundya kashina ki. Aku u nākai acimbi a roku haya, eyi kpm u lazai nwalu.

³⁴ An a'ayin a uta ilimaci yi a yain, aku u suki agbashi a ne a ba a wushika yi kapashi ka ne ka ilimaci yi.

³⁵ “Shegai acimbi yi a kaṅai agbashi yi. Aku a lapai uza u te, a wunai uza u ire, uza u tatsu kpm a varasa yi n atali hal u kuwai.

³⁶ Aku uza u kashina vi u suki agbashi a roku ushani a ba a wushika yi ilimaci yi. Pini nala, a yanka le dere tyoku dā a yankai aza a kagitā yi.

³⁷ Uza u kashina vi u korusoi u suki maku ma ne ubana a asu u ama vi, kpaci u yawunsa tā ko a ka wene karinga ka ne.

³⁸ “Shegai an ama yi a wenei maku mi, a dansai utyoku u le, ‘Maku ma na ma lya tā agadu a kashina yi. Tsu wuna yi baci, ka woko tā ka tsunu!’

³⁹ Aku a kaṅa yi, a rono yi uwutā a kashina ka cinwi ki a wuna yi.”

⁴⁰ Yesu wecei adarākpī a pige n Afarishi yi, “Uza u kashina u nala vi u tuwā baci, ndya i wenei wa yanka ama a nala yi?”

⁴¹ Aku a wushuki, “Wa wuna le tā, aku u nākā aza roku kashina ki, aza dā a ka nākā yi kapashi ka ilimaci i kashina i ne a a'ayin a dā a gain.”

⁴² Yesu tonuko le, “Nala wari, i yan tā kaṅeshi u ukuna u na vi a Tagarāda u Kashilā, u dā u danai:

“Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma. Magono ma Zuba ma ma yain ili i na yi, kpm ili i majiyan i'ya ara tsunu.’ ◇

⁴³ “N tonuko dā ukuna u mayun, a ka bidya tā tsugono tsu Kashilā ara de a nākā aza dā a ka yan ili i'ya Kashilā ka ciga a tsugono tsu ne.

⁴⁴ Vuma dā u rukpai a katali ka na wa koduso tā, kpm uza dā katali ki ka varai, vuma u nala vi wa yuruwa tā yuku-yuku.” ‡

◇ 21:42 Ishp. 118:22-23. ‡ 21:44 Akorongi a cau a roku aza dā a purai a tagarāda u Matiyo a kalatsa tā makpanda ma 44.

⁴⁵ An adarākpi a pige n Afarishi a panai alabari a ɗa u yansaka le, aku a revei an n ele ɗa wa yan.

⁴⁶ A ka ciga a kaṅa yi, shegai a ka pana ta uwonvo u ama yi, kpaci ama yi a wushuku ta Yesu matsumate ma.

22

Agisani a abiki a iyolo

(Luka 14:15-24)

¹ Yesu doki u yain manyan n alabari tsara u wenishike ama,

² “Tsugono tsu zuba tsa woko ta tyoku u agisani a naha: A yan ta magono ma roku uza ɗa u fobusukoi maku ma ne abiki a iyolo.

³ U libanai ama roku a asu u abiki vi. An a ka gita abiki yi, aku u suki agbashi a ne a isa ama yi, shegai a 'yuwain utuwa.

⁴ “Aku u doki u suki agbashi a roku, u danai, ‘Tonukoi ama ɗa n libanai vi a fobuso ɗe abiki yi. A kida ta anaka a shinga a ɗa n lakai uciga a fobusoi inyama yi. Tuwai a asu u abiki vi.’

⁵ “Shegai aza ɗa u libanai vi a tuwa wa. Aza roku a lazai ubana a ashina, aza roku kpam ubana a kuden.

⁶ Aza roku kpam a kana agbashi yi a lapa le, a wunai.

⁷ Pini nala, u yain upan cika, u suki asoje a wuna aza a magalaka yi kpam a runukpa ilyuci i le.

⁸ “Aku magono mi ma tonukoi agbashi yi, ‘A kotso ɗe afofi a abiki a iyolo yi. N libana ta ama, shegai a rasta a tuwa wa.

⁹ Adama a nala, walai a ire i ilyuci yi, uza ɗa baci dem i wenei i libana yi u tuwa a asu u abiki vi.’

¹⁰ Pini nala, agbashi yi a lazai a ba a bolomgbonoi gba aza ɗa a wenei, aza a shinga n aza a cingi. Aku a asu u abiki vi u shadangi n amoci.

¹¹ “An magono mi ma tuwai tsara u wene amoci yi, aku u wenei vuma roku uza ɗa bawu u ukai aminya a shinga.

¹² U wece yi, ‘Avu, nida bawu vu ukai aminya a shinga utuwa a asu u abiki vi?’ Vuma vi u fuda u dana ko ili wa.

¹³ “U tonukoi agbashi a roku, ‘Sira niyi akere n a'ene, i vutala yi a asuvu a karimbi, nte ama a ka sa pini n ulumusa u a'anga adama a mballa.’

¹⁴ “Mayun ɗa, a libana ta ama ushani, shegai kenu ɗa a dangasai.”

Keci a kaci ka utsupa u utafa

(Marku 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Aku Afarishi a bolomgbonoi kaci tsara a wandi Yesu u dana ili i roku kotsu a tsara ili i'ya a ka kana yi n i'ya.

¹⁶ Aku a sukunku yi atoni a le a roku n atoni a Hiridu. A danai, “Kawenishiki, tsu reve ta avu vuma u maci u ɗa, kpam va wenishike ta ili i shinga i ure u Kashila. Vu bidya ta ya dem unu u te, ko ya tani baci wari.

¹⁷ Tonuko tsu uyawunsa u vunu. U gan tsu tsupa utafa ara Kaisa† magono ko tsu kpaɗa utsupa?”

¹⁸ U reve ta uyawunsa u cingi u le, aku u tonuko le, “Eda aza a maci a kaɓan! Nɗya i zuwai ya ciga i wanda mu?”

¹⁹ Wenike numu ukebe u azurufa* u ɗa i tsu tsupa utafa n i'ya.” Aku ama yi a wenike yi ukebe vi.

²⁰ U wece le, “Kulu n kala ka yai ka kari pini?”

²¹ Aku ama a wushuki, “Ka Kaisa Magono ka.”

* **22:19** Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

U tonuko le, “Nakai Kaisa ili i'ya i'ari i ne, Kashila kpm i naka yi ili i'ya i'ari i Kashila.”
 22 An a panai nala, a yain majiyan. Aku a lazai a asaka yi.

Keci a kaci ka u'yangā u ukpa
 (Marku 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 Aza a Sadusi a wushuku an ama a ka 'yangā a ukpa a kuwa baci wa. Kain ka ka nala ki, aza a Sadusi a roku a tuwai ara Yesu a wece yi,

24 “Kawenishiki, Musa dana ta, ‘Vuma u kuwa baci bawu mmuku, u kana ta utoku u ne u sotuku uka vi tsara u matsaka yi mmuku.’”

25 A yan ta ama a roku ama a shindere uza n utoku aza da a rongoi pini na. Uza u kagita u zuwai uka, shegai u kuwai bawu maku, aku uza u ire u sotuki marana mi.

26 Eyi dem u kuwai bawu mmuku, aku uza u tatsu u sotuki dem marana mi. Nala a rongoi uyansa hal u bansa le iyolo gba.

27 A makorishi, uka vi dem u kuwai.

28 Kashila ka 'yangasa baci akushe, uka u yai u da wa woko? Kpaci u wolo ta ama a shindere a le gba.”

29 U wushunku le, “Efa i reve wa, kpaci i reve ili i'ya Tagarada u Kashila u danai wa, kpm i reve n ucira u Kashila wa.

30 A'ayin a da baci akushe a 'yangai, a ka yan iyolo ko kpm a wutukpa iyolo wa. A ka woko ta tyoku u atsumate a zuba.

31 Mayun da i yan ta kaneshi u ili i'ya Kashila ka danai a ukuna u u'yangā u ukpa.

32 Kashila ka dana ta, ‘Mpa Kashila ka Ibirahi, n Kashila ka Ishaku, n Kashila ka Yakubu.’” Kashila aya Kashila ka aza a uma, shegai ka akushe wa.”

33 An kakuma ka ama ka panai nala, aku a yain majiyan ma uwenishike u ne.

Mele ma ma lai ugbonguro
 (Marku 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 An Afarishi a panai a da aza a Sadusi a fuda a wushuku wa, aku a bolomgbonoi.

35 Uza u te a asuvu a le, kawenishiki ka Mele ka, u matsai wa ciga u wandi Yesu n keci ku na:

36 “Kawenishiki, mele ma eni ma ma lai ugbonguro a asuvu a Mele ma Musa?”

37 U wushuki, “Ciga Magono ma Zuba Kashila ka vunu n katakasuvu ka vunu gba. Vu cigi yi n uma u vunu n kakiri ka vunu gba.”

38 Mele ma kagita ma la vi ma kpm ma lai ugbonguro.

39 Mele ma ire dem unā u te da mari: ‘Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.’”

40 A kaci ka Mele ma re ma na ma uwenishike u Musa n u nsumate wari.”

Kawauwi ki Maku ma yai ma?
 (Marku 12:35-37; Luka 20:41-44)

41 Afarishi yi pini a asu u te, aku Yesu wece le,

42 “Uyawunsa u eni u da i'ari uyan a kaci ka Kawauwi? Maku ma tsikaya ma yai ma?”
 A wushuki, “Ma Dawuda ma.”

43 Aku u tonuko le, “Nida Dawuda isa yi ‘Asheku’? Kulu Keri ku zuwa ta Dawuda danai,

44 “Magono ma Zuba ma tonuko ta Asheku a va:

Dusuku a ulyaki u va

hal n zuwa atokulalu a vunu a kere ka adeshikpetsu a vunu.’”

45 “An u wokoi Dawuda isa yi Asheku, nida kpm wa woko maku ma ne?”

46 Ko uza u fuda u wushunku yi wa, kpm ko uza u wuta karara bawu uwonvo u wece yi keci ku roku wa.

23

Yesu nakai azapige a roku unyushi

(Marku 12:38-39; Luka 11:43, 46; Luka 20:45-46)

¹ Yesu tonukoi kakuma ka ama ki kabolo n atoni a ne,

² “Awenishiki a Mele n Afarishi a'la ta n ucira u da a ka tonuko da ili i'ya Mele ma Musa ma danai.

³ Adama a nala, i toni i'ya a wenishike da, shegai kotsu i yain tyoku da ele a ka yansa wa. Kpaci i'ya a tsu dansa kau da n i'ya a tsu yansa.

⁴ A tsu tadanku ta ama ucanga u araji u da bawu a ka fuda a ka canga. Kpam a tsu dambula gbam a dana asaka a banka majubu a banga le ucanga wa.

⁵ “A tsu yan ta ili i shinga tsara ama a wene le. Kpam ya dem u tsu sira ta alawu a da a'ari n Kadyanshi ka Kashila, shegai alawu a Afarishi a la ta ugbonguro. Ikali i'ya i'ari a ikengi i aminya a le i la ta dem ugbonguro.

⁶ A la ta uciga a asu u ndishi u shinga a asu u abiki n asu u ndishi u kapala a agata a Kashila.

⁷ Kpam a'la baci a kuden, a tsu la ta uciga ama a danasa le n kala ka karinga; wata, ‘Kawenishiki.’

⁸ “Shegai eda she i asaka uza u isa da ‘Kawenishiki’ wa, kpaci Kawenishiki ka te ka i'ari n ka, kpam atoku a da i'ari.

⁹ Kpam kotsu i isa uza n kala ka karinga ‘Tata’ a likimba wa, kpaci Tata u te u da i'ari n u da uza da wari a zuba.

¹⁰ Kotsu i asaka uza u isa da ‘Uzakuwa’ wa, kpaci Uzakuwa u te da; wata, Kawauwi.

¹¹ Uza da baci wari uzapige, she u woko kagbashi ka atoku.

¹² Uza da baci u bidyai kaci ka ne uzapige, a ka gonuko yi ta kenu. Uza da kpam u bidyai kaci ka ne kenu, a ka gonuko yi ta uzapige.

¹³ “Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a ka ban! Kpaci i kangi ama utsutsu u u'uwa a tsugono tsu zuba. Eda i uwa a tsugono tsi wa, i asaka tani aza da a ka ciga uwa a uwa wa. [

¹⁴ Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a ka ban! Eda aza da i tsu lya ucanga u nranan a u'uwa a le, i yain kpam kavasuu ka ugadi tsara ama a wene da. A ka yan da ta mavura cika ma ma lai ma aza da a buwai.]*

¹⁵ “Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a ka ban! Kpaci i tsu pasamgbana ta mala i bana a iyamba i mbari tsara i zuwa uza u te u woko katoni. A'ayin a da baci i tsara yi aku i gono i zuwa yi u woko uza u akina hal u la da cika.

¹⁶ “Ter de eda aza da ya tonon ama, dana arumba a da i'ari! I da, ‘Ama a tsina baci n Kuwa ku Kashila a'ayin a da a ka ya kazuwamgbani, wa n ukuna wa. Shegai a tsina baci n zinariya u da wari a Kuwa ku Kashila ki, u kana ta a shamkpa kazuwamgbani ki mai.’

¹⁷ “Eda arumba a gbani, atengeshi. Ndyawa ve i lakai kalen: zinariya vi ko gai Kuwa ku Kashila ka ku zuwai zinariya vi wa rongo uwulukpi?

¹⁸ Kpam i danai,

‘Ama a tsina baci n asudarakpa, wa n ukuna wa. Shegai a tsina baci n kune ku kari a asudarakpa vi, u kana ta a shamkpa kazuwamgbani ki.’

¹⁹ “Icun i urumba u eni u da wa la! Ndyawa ve i lakai kalen: kune ki ko gai a asudarakpa u da u zuwai kune ki kari uwulukpi?

²⁰ Adama a nala, uza wa tsina baci n asudarakpa, tsina da la vi wa tsina n u da n kune ku kari pini a zuba u ne.

²¹ Nala dem uza wa tsina baci n Kuwa ku Kashila, tsina da wa tsina n ka hal n Kashila ka ka rongo pini vi.

* **23:14** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Matiyo a kalatsa ta makpanda ma 14.

²² Uza u tsina baci kpam n zuba, u tsina ta dem n karatsu ka tsugono tsu Kashila n uza da u dusuki pini.

²³ “Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaƙan! I tsu naka ta Kashila ili i te a asuvu a kupa a ili i'ya i tsarai, hal gban n icanga i awanli i kusan i'ya i lakai kenukulu, n icun i kenukulu gba. Shegai i varangi iwenishike i Mele i pige; wata, uyanka ama ili i'ya i'ari dere, n upana iyali, n ushamkpa ukuna u Kashila mai. I'ya gai i gain i yain i'ya la vi kabolo n i nide yi.

²⁴ Eda arumba a da ya tono n ama, i'a ta tyoku u vuma da u sherei mini ma uso ma ne tsara u takpa maku ma kagushi, aku u gonoi u sodugi karakuma!†

²⁵ “Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaƙan! I tsu za ta kucina ku nko n de n apara a de, shegai asuvu a le a'a ta ushadangi n ili i'ya i tsarai a asu u uryafusa ama n i'ya ya zuwa da i pana kayanyan koshi.

²⁶ Eda Afarishi arumba a da! Gitai ve i zai asuvu a nko yi n apara yi, kateshe ki kpam ka yan ta sarara!

²⁷ Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaƙan! Tyoku u asaun a da a kalai pun da i'ari. A tsu yan ta n tsulobo a kateshe, shegai asuvu a le a'a ta ushadangi n atele a akushe n ili i'ya i shamusai.

²⁸ Nala dem i'ari, i lobono ta uwundya a kateshe, shegai asuvu a de a'a ta ushadangi n ikuna i maci i kaƙan n tsicingi.

²⁹ “Ter de awenishiki a Mele n Afarishi, eda aza a maci a kaƙan! I tsu yanka ta ntsumate a asu u kacida ka shinga, kpam i tsu kala ta asaun a aza a maci.

³⁰ I da,
'A da baci tsari tsu rongoi a'ayin a nkoshi n cau n tsunu, tsara tsa banga le uwuna ntsumate wa.'

³¹ “Adama a nala i varangu ta kaci ka de an i danai eda mmuku n tsikaya† ma aza da a wunai ntsumate n da i'ari.

³² Lyayi kelime i koruso ili i'ya nkoshi n cau n de n gitai vi!

³³ “Eda a'eku na mmuku ma a'eku! Nida ya yan i dana ya wura a uvarangu da a akina?

³⁴ Adama a nala, ntsumate, arevi n awenishiki a da la ma sukunku da. Ya wuna ta aza roku a le, ya vara ta aza roku ikusa a mawandamgbani. Aza roku tani ya bawan le ta a agata a Kashila hal i tono le ubana ilyuci ilyuci n i yanki le mavura.

³⁵ Adama a nala, Kashila ka yanka da ta mavura adama mpasa m aza da i wunai bawu unyushi. Eda aza a Yahuda i gita ta i wunai Habila† vuma u maci, aku i lyai kelime n uwunusa ama hal ubana a'ayin a Zakariya maku ma Barikiya uza da i wunai a mere ma Asu u Uwulukpi u Kuwa ku Kashila n asudaraka.

³⁶ Mayun n tonuko da, ukuna u nala vi wa gita ta dem n aza da i'ari n uma gogo-na.”

*Yesu ciga ta Urishelima
(Luka 13:34-35)*

³⁷ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Eda aza a Urishelima! Ama a de a wuna ta ntsumate kpam a varasai atsumate a da a sukunku da. N tsu ciga ta n bolongu da tyoku da matoku ma tsu bolongu mmuku n ne a ashan a ne, aku i 'yuwain.

³⁸ Nala Kashila ka asaka Kuwa ku Kashila ku de, kpam ka woko ta bawu uza pini.

³⁹ N tonuko da, ya doku ya wene mu wa, she a'ayin a da ya dana, 'Kashila ka zuwuka uza da wa tuwa n kala ka Magono ma Zuba una u shinga.' ”

24

*A ka wacinsa ta Kuwa ku Kashila
(Marku 13:1-2; Luka 21:5-6)*

† 23:24 Yesu dana da u danai, “I dambulai a kaci ka ukuna u kenu, shegai ya yansa inyushi icingi i pige i pige.”

¹ Yesu aṣakāi Kuwa ku Kashilā ki u kaṅai ure u lazai, aku atoni a ne a tuwāi ara ne a wenike yi kuma ku Kuwa ku Kashilā.

² Shegai u tonuko le, “I wene kuma ku na ki? Mayun n tonuko dā, ko katali ka te a ka aṣakā ka a zuba u utoku u ne wa. Katali dem a ka waṣa tā ka.”

*Kuḅari a kaci ka upana u ikyamba
(Marku 13:3-13; Luka 21:7-19)*

³ A'ari pini, Yesu ndishi a Masasa ma Zayitum, aku atoni a ne a cina yi utyoku u ne, a danai, “Tonuko tsu, nwere dā ukuna u nala vi wa gita? Kpam ndya ya woko iryoci i'ya ya wenike an a'ayin a utuwā u wunu n ukotso u a'ayin a dā a rawai?”

⁴ U tonuko le, “Kiranai kotsu i aṣakā uza u puwunsa dā wa.

⁵ Ama ushani a ka tuwā tā n kala ka vā, a dana alya Kawauwi, kpam a ka puwunsa tā ama ushani.

⁶ Ya pana tā ukuna u kuvon n alabari a kuvon a dā a ka tuwā, shegai kotsu i pana uwonvo wa. Gbā ili i nala yi i kaṅa tā i gita kahu makorishi ma tuwā.

⁷ Kaletsu ka ama ka 'yaṅaṣakā tā aletsu, tsugono kpam tsa 'yaṅaṣakā tā tsugono. A ka yan tā a'ayin a kambulu kuten gbām wa. Iyamba ya gbāda tā a asu kau-kau.

⁸ Gbā mḅalā ma ili i na yi mā tā tyoku u mḅalā ma kagita ka ilimaci i maku.

⁹ “Ama a ka kaṅa dā tā, a ka neke dā tā tsarā a yanka dā mavura, kpam a ka wuna dā tā. Gbā ama a ka kovo dā tā an u wokoi i wushuki nā mpa.

¹⁰ Kpam ama ushani a ka aṣakā mu tā utono. A ka kpatalāka tā atoku a le kpam a 'yuwan atoku a le.

¹¹ Ntsumate n kaḅan ma tuwā tā ushani n laṅaṅasa ama ushani.

¹² Tsicingi tsa tambura tā tsu zuwa ama a 'yuwan uciga atoku a le.

¹³ Shegai aza dā a kawunki hal ubana a makorishi, Kashilā ka wauwa le tā.

¹⁴ A'ayin a dā baci Kadyanshi ka Shinga ka kyawain gbā likimba n iyamba, a tonusukoi kpam gbā aletsu, aku makorishi ma tuwā.

*Upana u ikyamba u pige
(Marku 13:14-23; Luka 21:20-24)*

¹⁵ “A'ayin a ka tuwā tā a dā ya wene ili i'ya Daniyan matsumate u danai: ‘Ili i icadi i'ya bawu i gain i'ya i nangasai

Asu u Uwulukpi u Kuwa ku Kashilā.’ ◇ (Edā aza dā ya yan kaṅeshi i reve tā kalen ka ili i na yi.)

¹⁶ A a'ayin a nala yi, u kaṅa tā aza a Yahuda a suma ubana a nsasa tsarā a lai.

¹⁷ Uza dā wari a uwotsu u kuwa, kotsu u uwa a asuvu upurā ucanga wa.

¹⁸ Uza dā wari a kashina, kotsu u gono a kuwa uzama u kunya wa.

¹⁹ A a'ayin a nala yi, ter de aka a dā a'ari n atsuma, ko kpam aza dā a'ari nā mmuku n shili!

²⁰ “Yanyi kavasuu a asu u Kashilā, kotsu i suma n ilyushi ko tani a kain ka Ashibi wa!

²¹ Nala wa woko tā a'ayin a upana u ikyamba u pige. Tun an a yain likimba, kpam a ka doku a ka yan upana u ikyamba tyoku u nala wa.

²² Shegai Kashilā ka jebe de kakuma ka a'ayin ki; a da baci wari u yain nala wa, uza wā la wa yan uma wa. Shegai Kashilā ka jebe de a'ayin yi adama ama a ne a dā u dangasai.

²³ A a'ayin a nala yi, uza roku wa tonuko dā tā, ‘Wundyai, Kawauwi ka la!’ Ko kpam uza roku wa dana tā, ‘Aya na!’ Kotsu i tonole wa.

²⁴ Awauwi a kaḅan nā ntsumate n kaḅan a ka tuwā tā a yain iryoci kpam n ikunesavu. A ka zuwa tā ama a tonole, hal gbām n ama dā Kashilā ka dangasai, hal gai wa yan baci nala.

²⁵ Panai, n rono dā tā atsuvu gampā kahu ukuna vi u gita.

◇ 24:15 Dan. 9:27; Dan. 11:31; Dan. 12:11.

²⁶ “Uza roku u tonuko da baci, ‘Wundyai, Kawauwi ka nife a kakamba,’ kotsu i bana i kondo wa. Ko kpm, ‘Wundyai, aya la ukpawin,’ kotsu i wushuku wa!

²⁷ Maku ma Vuma ma tuwa baci, ya dem wa wene yi ta, tyoku da ulada u tsu wuta a kasana ubana a kalivi.

²⁸ Asu u da baci kakushe kari, nte asakali a tsu bolomgbono pini. Ili i na iryoci i'ya ya wenike an makorishi ma yan de evu i'ya.”

Utuwa u Maku ma Vuma

(Marku 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹ “A'ayin a da baci upana u ikyamba u nala u kotsoi, kute-kute

“ ‘Kaara ka kimbata,

kpm uwoto wa doku wa nakata katyashi wa.

Atala a ka rukpusa ta,

a ka gbadata kpm ili i pige i pige i'ya i'ari u zuba.’ [◇]

³⁰ “A a'ayin a nala yi, iryoci i Maku ma Vuma ya wuta ta a kalishi. Gba ama a likimba a ka sa ta adama a uwonvo. A ka wene ta Maku ma Vuma utuwa a zuba a asuvu a kalishi n ucira u pige n tsupige.

³¹ Wa tutsuku ta atsumate a zuba a ne a kapala n mawura ma pige ma ukakaci, a ka bolomgbono ta aza da u dangasai ili i'ya i kana a kasana ubana a kalivi n gadi ubana a daka; wata, ili i'ya i bidyai a mbari n likimba n naha ubana a n nife.

Udani a kaci ka madanga ma kapopi

(Marku 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² “Gogo-na rotsongusi a iryoci i madanga ma kapopi: A'ayin a da baci i wenei atyangi a ne a limanai, aku a ka topo avuku, ya reve ta an ilyushi i yain evu.*

³³ I wene baci gba ili i na yi ya gitasa, kotsu i reve an a'ayin a yan de evu n utuwa.

³⁴ N tonuko da, gba ili i na yi ya gitata kahu ama da a'ari n uma gogo-na a kuwusa.

³⁵ Zuba n likimba wa cimbatata, shegai kadyanshi ka va ka yan ta pini bawu utyoku.

Uza reve kain ka ugono u Yesu wa

(Marku 13:32-37; Luka 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Uza wa la u revei kain ka nala ki ko kpm ulapa u uwule vi wa. Ko atsumate a zuba, hal dem n Maku mi dem u reve wa, she Tata vi utyoku u ne.

³⁷ A'ayin a da baci Maku ma Vuma ma gono, ili gba ya woko ta tyoku da i'ari a a'ayin a Nuhu.†

³⁸ A'ayin a nala yi kahu mini ma pige ma tuwa, ama a rongo ta ulya n a soyi kpm n a yansi iyolo hal ubana kain ka Nuhu uwai a kpatsu.

³⁹ A 'yanga ureve ili i'ya ya gitata wa, she na mini ma pige ma tuwai ma wunai ama gba. Nala wa woko a'ayin a da Maku ma Vuma ma gono.

⁴⁰ A'ali ama a re a ka yan manyan a kashina. A ka bidya ta uza u te, a asaka uza u te.

⁴¹ Aka ama a re a ka wurya kira a kutali. A ka bidya ta uza u te, aku a asaka uza u te.

⁴² “Adama a nala, she i rongo ufobusi, kpaci i reve a'ayin a da Asheku a de a ka tuwa wa.

⁴³ A da baci uza u kuwa u revei a'ayin a da kaboki ka tuwa, wari wa rongo ta ufobusi, wa asaka kaboki ki ka uwa yi a kuwa wa.

⁴⁴ Eda dem u kana ta i rongo ufobusi kain dem. Kpaci Maku ma Vuma ma gono ta a'ayin a da bawu i zuwai uma.

Kagbashi ka shinga

(Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Kagbashi ka eni ka a wushuki n eyi kpm kari n ugboji? Aya uza da uzakuwa u ne u zuwa yi u woko uzapige u agbashi a ne u nakasa le ilikulya a'ayin dem.

[◇] 24:29 Isha. 13:10. * 24:32 A iyamba i aza a Isara'ila, ndanga n tsu topo ta kahu usudugbi u yain.

⁴⁶ Uzakuwa u ne u gono baci u cina yi u yain manyan ma maci, wa tsarā tā katsupi ka pige ka malen ma manyan ma ne.

⁴⁷ Mayun n tonuko dā, uzakuwa u nala vi wa zuwa yi tā u kirana n utsari u ne gbā.

⁴⁸ Shegai kagbashi ka cingi ka baci, wa tonuko tā kaci ka ne uzakuwa u vā wa gono gogo wa.

⁴⁹ Aku u gitā ulapusa atoku a ne agbashi, n u lyayi n u soyi hal u gutukpa kaḅolo n atoku a ne asoi.

⁵⁰ Uzakuwa vi wa tuwā tā a a'ayin a dā bawu u zuwai uma wa tuwā.

⁵¹ Aku uzakuwa vi u tāsasā yi ikyamba n kaburu, u wutukpā yi kaḅolo n aza a maci a kaḅan, nte ama a ka sā pini n ulumusa u a'anga adama a upana u ikyamba.”

25

Agisani a nkere kupa

¹ Yesu lai kapala n kadyanshi, u da, “Tsugono tsu zuba tsa woko tā tyoku u agisani a naha: A yan tā nkere n roku ama kupa aza dā a bidyai ncikalun n le tsarā a bana a kangu valisavu.

² Ama a tawun a asuvu a le atengeshi a dā, shegai ama a tawun a dā a buwai vi a'ā tā n ugboji.

³ Aza dā a'ari atengeshi yi a bidyai ncikalun n le, shegai a ḅanā manivi ma roku wa.

⁴ Aza dā kpam a'ari n ugboji vi a bidyai ncikalun n manivi a adele a le.

⁵ An valisavu vi u ḅarakpāi bawu u rawai go, aku a gitai agbaḍigi hal a lavutai.

⁶ “N kayin ka pige, aku a panai isali, ‘Valisavu u dā la utuwā! Tuwāi tsu kangu yi!’

⁷ “Nkere mi gbā a 'yangāi a foḅusoi ncikalun n le.

⁸ Aku aza dā a'ari atengeshi yi a tonukoi aza a ugboji yi, ‘Ne tsu manivi ma de kenu, kpaci ncikalun n tsunu ma cimḅa de.’

⁹ “Shegai a wushunku le, ‘Tsarā n ma ma rawa tsu gbā tsunu wa. Walai i bana a asu u aza dā a ka dengishe i tsilāka kaci ka de.’

¹⁰ “A'ayin a dā nkere n tawun mi a lazai a ba a tsila manivi mi, aku valisavu vi u rawai. Nkere n dā m̄ari ufoḅusi vi a uwai a asu u abiki a iyolo yi kaḅolo n valisavu vi. Aku a gidaki utsutsu.

¹¹ “A'ari pini, aku nkere n nide mi n rawai, n salai, ‘Uzakuwa! Uzakuwa! Kukpunka tsu utsutsu!’

¹² “Shegai valisavu vi u wushuki, ‘Mayun n tonuko dā, n reve dā wa.’ ”

¹³ Aku u danai, “Rongoi ufoḅusi, kpaci i reve kain ko kpam a'ayin a dā ukuna u na vi wa gitā wa.”

Agisani a agbashi a tatsu

(Luka 19:11-27)

¹⁴ Aku Yesu tonuko le agisani a na yi, u da, “Tsugono tsu zuba tsa woko tā tyoku u agisani a naha: Vuma roku u dā pini uza dā u foḅusoi nwalu ubana a ilyuci i roku. Kahu u laza, aku u isai agbashi a ne u tonuko le, ‘Kotsu i guḅuka mu ucanga u vā, n laza baci.’

¹⁵ Vuma vi u reve tā ili i'ya kagbashi dem ka yan. Aku u nakai uza u kagitā ikebe i zinariya i pige i pige i tawun,* uza u ire kpam u nakā yi i re, uza u tatsu kpam u nakā yi i te. Aku u 'yangāi u lazai.

¹⁶ An vuma vi u lazai, kagbashi ka u nakai ikebe i tawun yi u yain tsilaga n i'ya, u tsarai i tawun i roku.

¹⁷ Uza dā kpam u nakai i re yi u yain nala, eyi dem u tsarai i re i roku.

¹⁸ Shegai kagbashi ka u nakai ukebe u te vi, u gavai kpele u sokongi u dā pini.

¹⁹ “An a ḅarakpāi, aku uzakuwa vi u gonoi, u wecei agbashi yi ili i'ya ya dem yankai ikebe yi.

* **25:15** Kondo “Ikebe i zinariya i pige i pige” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uḅanga.

²⁰ Kagbashi ka u naƙai ikebe i tawun yi u tukoi i ne n i'ya u tsarai vi dem. U danai, 'Uzakuwa, vu naƙa mu ta ikebe i zinariya i pige i pige i tawun, kpam n doku ta n tsarai ikebe i tawun n i'ya.'

²¹ "Uzakuwa vi u wushuki, 'Vu yan ta mai. Avu kagbashi ka shinga ka, uza da n wushuki n avu. Adama a da vu yain naha n ili i kenu i va, ma asaka vu ta vu kirana n ili i pige. Tuwa vu pana kayanyan na mpa.'

²² "Aku kagbashi ka u naƙai i re yi u tuwai u danai, 'Uzakuwa, vu naƙa mu ta ikebe i zinariya i pige i pige i re, kpam n doku ta n tsarai i re n i'ya.'

²³ "Uzakuwa vi u wushuki, 'Vu yan ta mai. Avu kagbashi ka shinga ka, uza da n wushuki n avu. Adama a da vu yain naha n ili i kenu i va, ma asaka vu ta vu kirana n ili i pige. Tuwa vu pana kayanyan na mpa.'

²⁴ "Kagbashi ka u naƙai u te vi u tuwai, u danai, 'Uzakuwa, n reve ta va yuwu wa. Vu tsu zuwa ta uma vu kapi ili i'ya vuma roku u cei.

²⁵ Adama a nala, n pana ta uwonvo aku n bidyai ukebe u zinariya vi n gawai kpele n sokongi u da pini. Ukebe u vunu u da na.'

²⁶ "Aku uzakuwa vi u wushuki, 'Avu kagbashi ka cingi ka, kpam kawonvoli. Vu da vu reve ta n tsu kapa a kashina ka uza roku u cei.

²⁷ Wari u gan ta gbam vu zuwa ikebe yi a kuwa ku ikebe tsara n tsara ili i'ya i uwa mu pini.'

²⁸ "Aku uzakuwa vi u tonukoi agbashi a da a buwai vi, 'Wusha niyi ukebe vi i naƙa kagbashi ka kari n ikebe kupa vi.

²⁹ Uza u yan baci ili i maci n i'ya wari n i'ya, Kashila ka doku ta ka naƙa yi, kpam wa tsara ta i'ya ushani. Shegai uza da bawu wari n ili, Kashila ka wusha ta i kenukulu i'ya wari n i'ya vi.

³⁰ Gogo-na vutalai kagbashi ka gbani ka nala ki a asuvu a karimbi a asu u da ama a ka sa n ulumusa u a'anga adama a upana u ikyamba.' "

Magono ma yanka ta ama gba afada

³¹ Yesu lyai kapala n uwenishike, "Maku ma Vuma ma tuwa ta a asuvu a tsupige tsu ucira tsu ne, n atsumate a zuba a ne gba. Wa woko ta Magono aku u dusuku a karatsu ka pige ka tsugono tsu ne.

³² Gba aletsu a likimba a ka bolomgbono ta a kapala ka ne, kpam wa pece le ta abolo a re tyoku da kaliniki ka tsu pece ncon na nryadiga.

³³ U zuwa ncon a ulyaki u ne, nryadiga kpam a ugula u ne.

³⁴ "Aku magono mi ma tonuko ama da a'ari a ulyaki u ne, 'Tuwai, Tata u va u zuwuka da de una u shinga u ne. Wushai tsugono tsa Kashila ka fobusuko da tun a'ayin a da u yain likimba.

³⁵ A'ayin a da ma pana kambulu, i ne mu ta ilikulya n lyai. An ma pana kakuli, i ne mu ta mini n soi. An ma yan tsumoci, i wusha mu ta.

³⁶ An mari kataba, i naƙa mu ta aminya n ukai. An mari a maƙala, i kirana ta na mpa, kpam an mari a kuwa ka a'ali, i konduso mu ta.'

³⁷ "Ama a maci yi a ka wushuku ta, 'Asheku, nwere da tsu wene vu n kambulu, aku tsu ne vu ilikulya? Ko kpam va pana kakuli, aku tsu ne vu mini?

³⁸ Nwere da tsu wene vu a tsumoci, aku tsu uka vu a a'uwa a tsunu? Nwere da tsu wene vu kataba, aku tsu naƙa vu aminya?

³⁹ Nwere da tsu wene vu a maƙala ko kpam a kuwa ka a'ali, aku tsu kiranai n avu?'

⁴⁰ "Magono mi ma wushuku ta, 'N tonuko da, a'ayin a da baci i yankai ama a va, ko aza da a lakai kenukulu, mpa i yankai.'

⁴¹ "Aku Magono mi ma tonuko aza da a'ari a ugula u ne, 'Batsai dan na mpa, eda ama da Kashila ka yankai una u cingi. Walai i ba i uwa a akina a da bawu a ka kotso a da a fobusukoi Kalapansi n atsumate a ne!

⁴² An ma pana kambulu, i ne mu ilikulya n lyai wa. An ma pana kakuli, i ne mu mini n soi wa.

⁴³ An ma yan tsumoci, i wusha mu wa. Kpam an m̄ari kataba, i naka mu aminya n uka wa. An m̄ari a mabala, kpam m̄ari a kuwa ku a'ali, i kirana na mpa wa.'

⁴⁴ "Ama a nala yi a ka wushuku ta, 'Asheku, nwere da tsu kpaɗa vu ubanga a'ayin a da va pana kambulu, ko kakuli, ko va yan tsumoci, ko vari kataba, ko kpam vari a kuwa ku a'ali bawu tsu banga vu?'

⁴⁵ "Magono mi ma wushuku ta, 'N tonuko da, a'ayin a da baci i kpaɗai ubanga ama a va, ko nida tani baci a'ari kenukulu, mpa i kpaɗai ubanga.'

⁴⁶ "Ama a nala yi a ka uwa ta a asuvu a mavura ma bawu m̄ari n utyoku, shegai ama a maci yi a ka yan ta uma bawu utyoku."

26

A sheshei tsara a wuna Yesu

(Marku 14:1-2; Luka 22:1-2; Yahaya 11:45-53)

¹ An Yesu kotsoi udansa ili i na yi, aku u tonukoi atoni a ne,

² "I reve ta gai a'ayin a re a da a buwai kotsu a yain Abiki a Upasamgbana,† kpam a ka neke ta mpa Maku ma Vuma a wandamgbana mu."

³ A'ayin a nala yi, adarakpi a pige na nkoshi a ba a gawunsai a kuwa ku Magono ma Adarakpi, uza da a ka isa Kayafa.

⁴ A sheshei tyoku da a ka kana Yesu tsara a wuna yi usokongi.

⁵ Shegai a danai, "U gan tsu yain ukuna u na vi a'ayin a Abiki a na wa, kawa ama a ka 'yangasaka tsu ta."

A tsunki Yesu manivi ma magulani

(Marku 14:3-9; Yahaya 12:1-8)

⁶ Ele n a fobusi nala, cina Yesu pini a Batani a kuwa ku Simo uza da caupa wari makutu.

⁷ Eyi pini a kuwa ki n u lyayi ilikulya, aku uka roku u tuwai n majuju ushadangi n manivi ma magulani ma ikebe cika. U tsunki Yesu a kaci.

⁸ An atoni a ne a wenei nala, a panai upan cika, a danai, "Icun i koli ka ikebe ka eni ka naha!

⁹ Wari u gan ta u denge ma n ikebe cika, aku u naka aza a unambi ikebe yi."

¹⁰ Yesu kpam reve ta gba i'ya a ka tono, aku u tonuko le, "Ndya i zuwai ya damgbarasa uka u na vi? Ili i shinga n i tsulobo i'ya u yanka mu.

¹¹ Ya rongo ta kabolo n aza a unambi kain dem, shegai mpa ma rongo n ada a'ayin ushani wa.

¹² Tsunku da u tsunku mu ma, tsara u fobuso ikyamba i va adama a kacida.

¹³ Mayun n tonuko da, asu u da baci dem a yain Kadyanshi ka Shinga a asuvu a likimba, a ka dana ta ili i'ya uka u na vi u yain, kpam ama a ka ciba ta n eyi."

Yahuza wushuki u neke Yesu

(Marku 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Aku uza u te a asuvu a Kupanamere yi, uza da a ka isa Yahuza Isikariyoti u ba u dansai n adarakpi a pige,

¹⁵ "Ndya ya naka mu n naka da baci Yesu?" Aku a naka yi ikebe i azurufa kamankupa.*

¹⁶ Pini nala, u gitai uzama tyoku da wa neke yi ara le.

Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana

(Marku 14:12-21; Luka 22:7-13, 21-23; Yahaya 13:21-30)

¹⁷ Kain ka kagita ka Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti, Kupanamere yi a tuwai ara Yesu a wece yi, "Nte va ciga tsu ba tsu fobuso ulya u Ilikulya i Abiki a Upasamgbana?"

* **26:15** Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

18 U wushuki, “Walai i bana a asuvu a ilyuci a asu u vuma roku i tonuko yi, ‘Kawenishiki ka danai: A'ayin a ɗa a ɗangasaka mu a yan ɗe evu n urawa. Ma ciga ta n lyai ilikulya yi n Kupanamere a kuwa ku vunu.’ ”

19 Aku a yain dere tyoku ɗa u tonuko le, a ba a foɓusoi ilikulya yi pini.

20 An kaara ka kotsoi, Yesu n Kupanamere yi a dusuki ulya u ilikulya.

21 Ele pini n a lyayi, aku u tonuko le, “Mayun n tonuko ɗa, uza u te a asuvu a ɗe wa neke mu ta.”

22 A namgba ta katsuma cika, aku a gita yi keci maten-maten, “Mpa ma neke vu vi, Asheku?”

23 U wushuki, “Vuma ɗa u ɗaɓai kusan unɗa u te na mpa a kabelu, aya gai wa neke mu vi.

24 U kana ta Mpa Maku ma Vuma n kuwa, tyoku ɗa a korongi a kaci ka va a'ayin ushani a ɗa a wurai. Shegai ter n uza ɗa wa neke mu vi. A'ari a matsa yi baci wa, wari wa laka yi ta tsulobo.”

25 Yahuza uza ɗa wa neke yi vi u danai, “Kawenishiki, ko mpa ma neke vu vi?”

U wushunku yi, “Nala wari, aɗa.”

Ulya u Ilikulya i Asheku

(Marku 14:22-26; Luka 22:14-20)

26 Ele pini n a lyayi ilikulya yi, aku Yesu bidyai burodi. U cikpai Kashila aku u jibamgbanasai u ɗa, u nakai atoni a ne u danai, “Wushai burodi na vi i takuma, kpaci ikyamba i va i'ya.”

27 Aku u bidyai kpam mako, u cikpai Kashila u nakai atoni a ne, u danai, “Ya dem u soi.

28 Kpaci mpasa n va n ɗa, iryoci i kazuwamgbani ka Kashila ka yain n ama a ne, n ɗa a wotsongi adama a ɗa Kashila ka cimbusa unyushi u le.

29 N tonuko ɗa, ma doku ma so mini ma cinwi wa, she kain ka ma doku ma so ma savu n aɗa a tsugono tsu Tata u va.”

30 Aku a shipai ushipa u icikpali, pini nala, a lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

Bituru wa nana ta Yesu

(Marku 14:27-31; Luka 22:31-34; Yahaya 13:36-38)

31 Yesu tonukoi atoni a ne, “Ara n kayin ka na gba ɗe ya suma ta i asaka mu utyoku u va, tyoku ɗa Zakariya matsumate u korongi, ‘Kashila ka gala ta kaliniki ki, ncon mi kpam ma wacuwa ta.’ ◇

32 “Shegai a'ayin a ɗa baci n 'yanga a ukpa, ma laza ta ubana a Galili n lasa ɗa urawa.”

33 Bituru danai, “Ko ama gba a 'yuwan vu baci, mpa ma 'yuwan vu wa!”

34 U tonuko yi, “Mayun n tonuko vu, ara gbam kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

35 Shegai Bituru danai, “Ma nana vu wa! Ma kuwa ta gbam kabolo n avu!” Nala dem atoni a ɗa a buwai vi a danai.

Yesu yain kvasu a Getisimani

(Marku 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Yesu n atoni a ne a banai a asu u roku u ɗa a ka isa Getisimani, u tonuko le, “Dusuki pini na, ma bana ta nide n yain kvasu.”

37 U bidyai Bituru na mmuku n Zabidi n re a banai kabolo. U namgba ta katsuma kpam u dambula ta cika.

38 U tonuko le, “Uma u va wa pana ta ikyamba cika yavu ma kuwa. Shamgbai pini na i rongu uma na mpa.”

◇ 26:31 Zak. 13:7.

³⁹ U lazai ubana a kapala kenu, aku u kuɗaŋgi u varai kaci ka ne a iyamba u vasai, “Tata u va, waɗi wa yan baci, takpa mu mako ma upana u ikyamba ma na mi. Shegai la ta tsulobo vu yain ili i'ya va ciga, shegai bamu n i'ya mpa ma ciga.”

⁴⁰ Aku u gonoi a asu u atoni a tatsu yi u cina le a ka lavuta. U tonukoi Bituru, “Nɗya i zuwai ama a tatsu a de gba bawu i fudai i rongoi uma a uwundya ko u ulapa uwule u te da baci?”

⁴¹ Kotsu i lavuta wa, yanyi kvasu kotsu i tsara ucira u da ya shamgba a ukonduso. Kulu ku ciga ta ku yain ili i'ya i gain, shegai ikyamba i'a n ucira wa.”

⁴² Aku u asaka le u vasai, “Tata u va! Va takpa mu baci mako ma na mi wa, she a'ayin a da n soi ma, ma yan ta ili i'ya va ciga.”

⁴³ U gonoi u cina le a ka lavuta, a kukpa gbam a'eshi a le wa.

⁴⁴ Aku Yesu asaka le u'asaka utatsu, u ba u yain kvasu tyoku u kvasu ka kagita.

⁴⁵ U gonoi a asu u atoni yi u tonuko le, “Niɗa i'ari alavu n i wunvugusi hal n gogo-na? A'ayin a yan de gogo-na. Mpa Maku ma Vuma ma a ka neke a akere a aza a unyushi u cingi.

⁴⁶ 'Yangaɗi tsu walai. Kondonoi, vuma da u neke mu vi, aya wa tuwa la.”

A kanaɗi Yesu

(Marku 14:43-50; Luka 22:47-53; Yahaya 18:3-12)

⁴⁷ Yesu pini a kadyanshi, aku Yahuza, uza u te a asuvu a Kupanamere yi, u rawai kaɓolo n kakuma ka ama n iburundu na mkpaukpau. Adaraki a pige na nkoshi alya a suki ama a na yi.

⁴⁸ Yahuza tonuko le ta kahu a tuwa, “Ya reve ta vuma vi a'ayin a da baci n ba n danasa yi n uwambatsa, i kana yi.”

⁴⁹ An a rawai, aku Yahuza banai karara she ara Yesu, u danasa yi, u danai, “Uzapige!” Pini nala, u wambatsa yi.

⁵⁰ Yesu wushunku yi, “Kaje ka va, yan ili i'ya vu tuwai uyan.” Aku ama yi a tuwai a kanaɗi Yesu.

⁵¹ Uza u te a asuvu a atoni a Yesu u talai burundu, u kapamgbanai kutsuvu ku kagbashi ka Magono ma Adaraki.

⁵² Shegai Yesu tonuko yi, “Gonuko burundu u vunu a ivin i ne. Uza da baci dem u shilakanaɗi n burundu, n burundu da dem a ka wuna yi.

⁵³ Mayun i reve ta gai ma fuda ma wece Tata u va, u naka mu abolo a atsumate a zuba kupa n a re a da a ka yanka mu kuvon ma ciga baci.†

⁵⁴ Shegai u kana ta u woko naha, tsara a shadangu ili i'ya i'ari ukorongi.”

⁵⁵ U tonukoi kakuma ka ama ki, “I tuwa mu kana n iburundu na mkpaukpau yavu uza u magalaka da mari! Kain dem n tsu dusuku ta a Kuwa ku Kashila uwenishike, kpam i kana mu wa.

⁵⁶ Shegai gba ili i na yi i gita ta, tsara ikorongi i nsumate i shadangu.” Aku atoni a ne gba a sumai a asaka yi.

Yesu a kapala ka Asheshi a Pige

(Marku 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Yahaya 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Aza da a kanaɗi Yesu vi a banka yi a kuwa ku Kayafa Magono ma Adaraki, a asu u da awenishiki a Mele na nkoshi a bolomgbonoi.

⁵⁸ Bituru tono le a kucina a mbari she pini a kuwa ku Magono ma Adaraki mi. Aku u dusuki evu n awundi a kuwa yi tsara u wene ili i'ya a ka yan n Yesu.

† 26:53 Kaɓolo dem ka ta n asoje azu a teli (6,000): Yesu danai wa fuda ta u isa atsumate a zuba azu amangatatsunkupa n azu a re (72,000) a iyamba a ganga yi u dangasa baci u yain nala.

⁵⁹ Adarākpi a pige yi n Asheshi a Pige† a da a buwai vi gbā a ka ciga a wuna Yesu. Aku a zamai ama roku aza da a ka dansa kadyanshi ka kaḅan a kaci ka ne pini a kuwa ku asheshi ki.

⁶⁰ Ama ushani a tuwāi a dansai kadyanshi ka kaḅan a kaci ka ne, shegai Asheshi a Pige yi a tsarā yi n unyushi u da u rawai a wuna yi wa.

Aku ama a re a tuwāi a danai,

⁶¹ “Vuma u na vi dana ta ‘Ma wasa ta Kuwa ku Kashila aku n gono n mai kpm ka a asuvu a a'ayin a tatsu.’ ”

⁶² Magono ma Adarākpi mi ma 'yangai u tonukoi Yesu, “Va n ili i'ya va dana a ukuna u na vi?”

⁶³ Shegai u dana ko ili wa.

Aku Magono ma Adarākpi mi ma doku ma tonuko yi, “A asuvu a kala ka Kashila Uza u Uma n zuwa ta vu tsina: Tonuko tsu ko ada Kawauwi, Maku ma Kashila.”

⁶⁴ Yesu wushunku yi, “Nala wari tyoku da vu danai vi. Shegai n tonuko da gbā de: ili i'ya i bidyai gogo-na ubana, ya wene ta Maku ma Vuma ndishi a ulyaki u Kashila Uza u Ucira Gbā utuwa a asuvu a kalishi a zuba!”

⁶⁵ An Magono ma Adarākpi ma panai nala, aku u karamgbanai aminya a ne adama a unamgbi u asuvu, u danai, “Vuma u na u yanka ta Kashila kadyanshi ka cingi! Tsa ciga kpm aza da a ka dana ukuna u roku a kaci ka ne wa: eda dem i pana ta ili i'ya u danai.

⁶⁶ Nda i wenei a ka yan n eyi?”

Aku a wushuki, “U yan ta ili i'ya i ratsai a wuna yi.”

⁶⁷ Aku a cikpunka yi atatsa a upetiwa'eshi, a sugbusa yi. Aza roku kpm a basasa yi.

⁶⁸ A danai, “Tonuko tsu ili i'ya ya gita, cinda a da Kawauwi! Ya sugba vu?”

Bituru nanai Yesu

(Marku 14:66-72; Luka 22:56-62; Yahaya 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ A'ayin a nala yi, Bituru pini ndishi a kuwa ki a ulanga, aku kagbashi ka kari makere ka tuwāi ka danai, “Avu dem va ta kaḅolo n Yesu uza u Galili.”

⁷⁰ Pini a kapala ka ama, Bituru danai, “Nala wa! N reve gbam ili i'ya va tono wa!”

⁷¹ U wutai a utsutsu u ba u shamgbai a uwotsu, makere ma roku ma wene yi, aku u tonukoi ama da a'ari pini vi, “Vuma u na vi wa ta dem n Yesu uza u Nazara.”

⁷² Bituru doku u nanai, “N tsina ta, mpa n reve vuma u na vi wa!”

⁷³ An a tsarai a barakpai kenu, aza da a'ari pini kushani, a banai ara Bituru a danai, “Mayun da, va ta kaḅolo n ama da a ka tono Yesu. Kpaci tyoku da va dansa da u wenikei ko ya vari.”

⁷⁴ Bituru danai, “N tsina ta, ukuna u mayun u da ma dansa! Asaka Kashila ka yan mu mavura n yanka da baci kaḅan! N reve vuma u na vi wa!”

Kute-kute, aku kapen ka salai.

⁷⁵ Bituru cibai n ili i'ya Yesu tonuko yi: “Kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.” Pini nala, u wutai u sai cika n unamgbukatsuma.

27

A bankai Yesu ara Bilatu

(Marku 15:1; Luka 23:1-2; Yahaya 18:28-32)

¹ Kain n ka wansi n kpasani, aku gbā adarākpi a pige na nkoshi a sheshei a kaci ka Yesu tsarā a wuna yi.

² Aku a sira yi a lazai n eyi ubana ara Bilatu† gomuna.

Ukpa u Yahuza

(Asuki 1:18-19)

† 26:59 Roku a tsu isa ta Asheshi a Pige yi Sanhidiren.

³ An Yahuza uza ɗa u nekei Yesu a asu u atokulalu a ne u wenei a kiɗagai Yesu ugana u ukpa, aku ukuna vi u gonoi u ɓala yi cika. U bidyai ikebe i azurufa kamankupa vi u gonukoi i'ya a asu u aɗarɓkpi a pige na nkoshi mi.

⁴ U danai, “Unyushi u ɗa n yain u ɗa na: N naka ɗa vuma ɗa bawu wari n unyushi u cingi tsara i wuna yi.”

Aku a wushuki, “Nɗya i birika tsu? Ukuna u vunuu u ɗa nala vi.”

⁵ Yahuza wacangi ikebe yi pini a Kuwa ku Kashila ki, aku u lazai u ba u vuruki kaci ka ne a maɗanga hal u kuwai.

⁶ Aɗarɓkpi a pige yi a tsaɗi ikebe yi a danai, “U wusha ta ikebe i na yi adama a mpasa n vuma. Mele ma dana ta tsa ɓolomɓono i'ya n ikebe i Kuwa ku Kashila wa.”

⁷ Aku a ba a tsilai uyamba u vuma roku kamai ka mgbodo tsara a ciɗangusu amoci a ɗa a ka kuwusa a Urishelima.

⁸ Ili i'ya i zuwai a ka isa asu vi “Uyamba u Mpasa” ɗa gai la vi hal utuwa a'ayin a tagarada na vi.

⁹ Ili i'ya Irimiya matsumate u danai vi i shadangu ta:
“A bidyai ikebe i azurufa kamankupa,
ikebe i'ya aza a Isara'ila a wushuki a ka tsupa yi i'ya gai la vi.

¹⁰ A tsilai uyamba u kamai ka mgbodo n ikebe yi,
tyoku ɗa Magono ma Zuba ma tonuko mu.” ♦

Yesu a kapala ka Bilatu

(Marku 15:2-5; Luka 23:3-5; Yahaya 18:33-38)

¹¹ A a'ayin a nala yi, Yesu shamgbai a kapala ka Bilatu gomuna, aku gomuna vi u wece yi, “Aɗa magono ma aza a Yahuda mi?”

Yesu wushunku yi, “Nala wari tyoku ɗa vu danai vi.”

¹² Shegai an aɗarɓkpi a pige na nkoshi aza ɗa a ka zama yi n unyushi vi a ka dansa n eyi, u paɗai bini.

¹³ Gomuna vi u tonuko yi, “Avu pana ili i'ya a ka dansa a kaci ka vunuu ki wa?”

¹⁴ Shegai Yesu dana ili wa, aku gomuna vi u yain majiyan cika.

A kiɗagai Yesu ugana u ukpa

(Marku 15:6-15; Luka 23:13-25; Yahaya 18:39-19:16)

¹⁵ Kayen dem a a'ayin a Abiki a Upasamgbana, gomuna vi u tsu asaka ta vuma u te a asuvu a kuwa ku a'ali, uza ɗa ama yi a dangasai.

¹⁶ A'ayin a nala yi, vuma roku u ɗa pini a kuwa ku a'ali ki uza ɗa a ka isa Baraba. Ya dem u reve ta vuma vi vuma u cingi u ɗa.

¹⁷ An kakuma ka ama ki ka ɓolomɓonoi, aku gomuna vi u wece le, “Vuma u eni u ɗa ya ciga a asanka ɗa a asuvu a kuwa ku a'ali? Ya ciga a asanka ɗa Baraba ɗa, ko gai Yesu uza ɗa a ka isa Kawauwi.”

¹⁸ Gomuna vi u reve ta ama yi a tuko ta Yesu ara ne adama a malyon.

¹⁹ Gomuna vi pini ndishi a asu u afada, aku uka u ne sukunku yi akani, u danai: “Kotsu vu yanka vuma u nala vi ili wa, kpaci u yan ili i roku i cingi wa. N yan ta alavutanshi a kaci ka ne ara, kpam a ɗa a foro mu ta cika.”

²⁰ Shegai aɗarɓkpi a pige na nkoshi a leshei kakuma ka ama ki a da a dana u asanka le Baraba aku a dana a wuna Yesu.

²¹ Gomuna vi u doku u wecei kakuma ki, “A asuvu a ama a re a na yi, ya ya ciga n asanka ɗa?”

A wushuki, “Baraba.”

²² U wece le kpam, “Niɗa ma yan n Yesu, uza ɗa a ka isa Kawauwi ki?”

A wushuki, “A wandamgbana yi.”

²³ U wecikei, “Nɗya i zuwai? Ili i cingi i eni i'ya u yain?”

A worukpoi cika, “Wandamgbana ni.”

²⁴ An u wenei ili i'ā la i'ya wa yan kpam wa, kpam ama a ka ciga de a gita u'yangasa atakasuvu a ama. Pini nala, u bidyai mini u sawai akere a ne a kapala ka le u danai, “Kabirika mu n uwuna vuma u na wa, eḁa ya yan u ḁa.”

²⁵ Ya dem u wushuki, “Atsa nā mmuku n tsunu a ka kaṅa n unyushi u ukpa u ne.”

²⁶ Aku Bilatu asankā le Baraba. U zuwai asoje a bawin Yesu, aku u naka le n eyi a ba a wandamgbana.

Asoje a yankai Yesu majari

(Marku 15:16-20; Yahaya 19:2-3)

²⁷ Pini nala, asoje a gomuna yi a bankai Yesu a asuvu a keḁile ku tsugono ku gomuna vi, aku a kyawan yi gbā le.

²⁸ A mondo yi aminya a ne a uka yi kunya ku san kpayaya.

²⁹ A yain funi† u awana a ukunka yi a kaci. A zuwuka yi kalangu ka tsugono a kukere ku ulyaki ku ne. A kuḁangi a kapala ka ne a ka yanka yi majari n dansi, “Tsu naka vu ta tsupige Magono ma aza a Yahuda.”

³⁰ Pini nala, a cikpunka yi atatsa. A bidyai kalangu ki a lapusa yi n ka a kaci.

³¹ An a wowo yi uyanka majari, aku a takpa yi kunya ku san ka a uka yi vi a gonoi a uka yi aminya a ne. Pini nala, a wutukpa yi a lazai n eyi ubana a asu u ḁa a ka wandamgbana yi.

A wandamgbana Yesu

(Marku 15:22-32; Luka 23:27-43; Yahaya 19:17-27)

³² Ele n a wuti, aku a gawunsai n vuma u Sirani roku uza u kala Simo. Asoje a matsa yi u canga mawandamgbani ma Yesu.

³³ Gbā le a rawai a asu u ḁa a ka isa Golugota;† (wata, Asu u Mako ma Kaci).

³⁴ Asoje yi a naka yi mini ma cinwi ma a satarai n aguma a akoni.* An u pefei ma, aku u 'yuwain ma uso.

³⁵ A'ayin a ḁa a kotso yi uwandamgbana, aku asoje yi a yankai aminya a ne uruta.

³⁶ Asoje a dusuki pini a asu vi a rongo yi a uwundya.

³⁷ Zuba n kaci ka ne, a zuwa ta iryoci i ili i'ya i zuwai a wandamgbana yi. Ili i'ya a korongi i'ya na: “YESU DA NA VI, MAGONO MA AZA A YAHUDA.”

³⁸ Asoje yi a wandamgbana ta dem aza a magalaka a roku ama a re, uza u te a kukere ku ulyaki ku ne uza u te tani a ku ugula ku ne.

³⁹ Ama ḁa a ka wura pini a asu vi a rongo yi ucirakpusa adama a magari.

⁴⁰ A rongoi udansa, “Vu da va wasa Kuwa ku Kashila, aku vu doku vu mai ka a asuvu a a'ayin a tatsu. Adama a nala, wauwa kaci ka vunu! Avu Maku ma Kashila ma baci, cipa pini a mawandamgbani mi!”

⁴¹ Adarakpi a pige n awenishiki a Mele na nkoshi a yanka yi ta dem majari.

⁴² A da, “U wauwai aza roku, shegai u fuda u wauwa kaci ka ne wa! U da aya magono ma aza a Isara'ila! Aya baci magono mi, u cipa pini a mawandamgbani mi wa wa, tsara tsu pityanangu n eyi.

⁴³ U pityanangu ta n Kashila, adama a nala asaka Kashila ka wauwa yi, wa ciga yi baci. U dana ta dem, ‘Mpa Maku ma Kashila ma.’ ”

⁴⁴ Aza a magalaka a ḁa a wandamgbana kaḁolo n eyi vi ele dem a yanka yi ta kadyanshi ka gbani.

Ukpa u Yesu

(Marku 15:33-41; Luka 23:44-49; Yahaya 19:28-30)

* **27:34** Aguma a akoni a ḁa a ka dansaka pini na vi, n avuku a ḁa a tsu yan a ḁa tsara u jebe mḁala ma ikyamba.

⁴⁵ An kaara ka rawai a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbana n karimbi hal ubana ulapa uwule u tatsu.

⁴⁶ Pini nala, Yesu salai, “Eloyi, Eloyi, lama sabakātani?” Wata, “Kashila ka va, Kashila ka va, ndya i zuwai vu varangu mu?”

⁴⁷ Aza da a'ari pini a asu vi kushani a pana ka yi, aku a danai, “Iliya da wa isa!”

⁴⁸ Kute-kute, uza u te u le u sumai u ba u bidyai kashaku, u ukai ka a asuvu a mini ma kalam, aku u sirai ka a kalangu u naka Yesu tsara u soi. ⁴⁹ Shegai aza da a buwai vi a danai, “Shamgba ve tsu wene ko Iliya vi wa tuwa u wauwa yi!”

⁵⁰ Pini nala, u salai, aku uma u ne u wutai.

⁵¹ Kute-kute, kunya ka a barakpai a asuvu a Kuwa ku Kashila ku karamgbana kure, ili i'ya i bidyai a zuba utuwa a iyamba.† Aku likimba u gada, atali a batsasai.

⁵² Asaun kpam a kukpusai, ama a Kashila ushani aza da a kuwusai a yangasai.

⁵³ A wutai a asaun yi. An Yesu yangai a ukpa, a banai a Urishelima ilyuci i uwulukpi, a wenikei kaci ka le a asu u ama ushani.

⁵⁴ An katigi ka asoje n asoje a da a'ari kabolo n eyi a wenei iyamba i gada n ili i'ya i gitasai, aku a panai uwonvo, a danai, “Mayun da, Vuma u na Maku ma Kashila ma!”

⁵⁵ Aka ushani aza da a wutai a Galili a tonoi Yesu tsara a banga yi a shamgbusai mbari a ka wundya mawandamgbani mi.

⁵⁶ Asuvu a le alya Meri Magadaliya, n Meri (mma u Yakubu n Isuhu), na mma u Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi.

Kacida ka Yesu

(Marku 15:42-47; Luka 23:50-56; Yahaya 19:38-42)

⁵⁷ Vuma roku u da pini uza da wari n utsari cika uza u kala Isuhu u Arimatiya. Eyi katonni ka Yesu ka. N kuvuli ku nala ki ka u tuwai a Urishelima.

⁵⁸ U banai ara Bilatu u foloi a naka yi ikyamba i Yesu. Bilatu tonukoi asoje a ne a naka yi.

⁵⁹ U cangai ikyamba yi u katalai i'ya n kunya ku shinga.

⁶⁰ U ukai ikyamba yi a kasaun ka savu ka ne ka a adarai a katali. U gindalakpai katali ka pige u kimbai utsutsu u kasaun vi, aku u lazai.

⁶¹ Meri Magadaliya n Meri ire vi a dusuki evu n kasaun ki a'ari uwundya.

Asoje aza a uwundya a kasaun

⁶² An kain ka wansai; wata, kain ka Ashibi ka la vi, adarakpi a pige n Afarishi a banai ara Bilatu.

⁶³ A danai, “Uzapige, tsu ci ba ta a'ayin a da uza u ka ban u nala vi wari n uma u dana ta, ‘A yan baci a'ayin a tatsu, ma yanga ta a ukpa.’

⁶⁴ Tonuko aza a uwundya kasaun yi a wundi ka mai hal a'ayin a tatsu. A yan baci nala wa, atoni a ne a ka tuwa ta a boko ikyamba yi, aku a tonuko ama u yanga de. Ka ban ka nala ki tani ka la ta ka kagita ugbonguro.”

⁶⁵ Bilatu danai, “Bidyai asoje ubana a asu u kasaun vi tyoku da ya fuda i zuwa a wundi ka mai.”

⁶⁶ Aku a lazai a ba a kpadai kasaun ki, a padarai pini cirakpa† tsu iryoci i magono a katali ki, kpam a zuwai asoje yi a wundi ka.

28

Uyanga u Yesu a ukpa

(Marku 16:1-10; Luka 24:1-12; Yahaya 20:1-10)

¹ Kain ka kagita ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi n kpasani, Meri Magadaliya n Meri ire vi a banai a kasaun ki tsara a wene ka.

† **27:51** Kunya ku na ki pece da ku pecei Asu u Uwulukpi n Asu u da u Lai Uwulukpi a Kuwa ku Kashila.

² A'ayin a nala yi, iyamba i gbaɗai n ucira. Pini nala, katsumate ka Magono ma Zuba ka wutaɗi a zuba, ka banai pini a kasaun ki ka gindalɗakpai katali ka kari a utsutsu u kasaun vi. U dusuki a zuba u katali vi. ³ Wa laɗa yavu ulaɗa u zuba, aminya a ne kpam pun cika.

⁴ Asoje a ɗa a ka wundya kasaun ki a giruwa ta cika hal a ka jeke ikyamba adama a uwonvo u katsumate ka zuba ki, hal a wokoi yavu akushe.

⁵ Katsumate ki ka tonukoi aka yi, “Kotsu i pana uwonvo wa. N reve ta Yesu ɗa a wandamgbantai ɗa ya bolo.

⁶ Wa pini na wa, u 'yanga ɗe tyoku ɗa u tonuko ɗa. Tuwai i wene asu u ɗa a'ari a zuwai ikyamba i ne.

⁷ Walai gogo i ba i tonuko atoni a ne, 'Yesu 'yanga ɗe a kukpa. U laza ɗe ubana a Galili kpam wa lasa ɗa ta urawa ɗe, nte ya wene yi ɗe.' Ili i'ya gai n tuwai n tonuko ɗa i'ya la vi.”

⁸ Pini nala, aka yi a asakai kasaun ki n uwonvo gogo, kpam n a yanyi ipeli cika. A sumai tsara a ba a tonuko atoni yi ili i'ya i gitai.

⁹ Kute-kute, Yesu gawunsai n ele aku u danasa le. A rafai evu n eyi, a wambatsa yi a a'ene a lyaka yi kayala.

¹⁰ Aku u danai, “Kotsu i pana uwonvo wa, tonukoi atoni a va a bana a Galili, nte a ka wene mu ɗe.”

Awundi a kasaun yi a yain kaban

¹¹ A'ayin a ɗa aka yi a lazai, aku a asoje a roku aza ɗa a ka wundya kasaun ki a gonoi a ilyuci a tonukoi adarakpi a pige gba ili i'ya i gitai.

¹² Adarakpi a pige a ba a cinai nkoshi a sheshei tyoku ɗa a ka yan. Pini nala, a nakai asoje yi ikebe ushani.

¹³ A tonuko le, “Tonukoi ama i dana atoni a Yesu a ɗa a tuwai a bokoi ikyamba i ne yi n kayin cina eda alavu.

¹⁴ Gomuna u pana baci ukuna vi, tsa dansa ta n eyi, tsu wauwa ɗa a upana u ikyamba.”

¹⁵ Asoje yi a wushai ikebe yi, aku a yain tyoku ɗa a tonuko le a yain. Kadyanshi ka kyawan ta gba uyamba u Yahuda, kpam hal n gogo-na a ka a tonusuko ta ama alabari a na yi.

Yesu dansai n atoni a ne

(Marku 16:14-18; Luka 24:36-49; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

¹⁶ An atoni kupa n uza u te vi a lazai, a bana ta karara she a masasa a Galili a asu u ɗa Yesu tonuko le a bana.

¹⁷ An a rawai a wene yi, aku a lyaka yi kayala, shegai aza roku a le a yan ta malala.

¹⁸ Pini nala, u banai a asu u ɗa a'ari, u danai, “Kashila ka naka mu ɗe gba ucira u ɗa wari a zuba n likimba.

¹⁹ Adama a nala walai i ba i tonuko gba ama a likimba kadyanshi ka va tsara a woko Atoni a va. I lyubugu le a asuvu a kala ka Tata, n ka Maku, n ka Kulu Keri.

²⁰ I wenishike le a yain gba i'ya n tonuko ɗa. Ma rongu ta n ada kain dem hal ubana a makorishi ma likimba.”

Kadyanshi ka Shinga ka Marku

Ukukpa u kadyanshi

Marku, uza da u korongi tagarada u na vi, u reve ta asuki. U rongo ta evu n Bituru cika, a'ayin a ukpa n u'yangā u Yesu. Marku yansa ta nwalu asu asu n Baranaba, uza roku uza da u tsu tono n ama a asuvu a Atoni. A yansa ta manyan kabolo a 'yangasai a'uwa a atoni a asu u da dem a rongoi.

Marku dana ta alabari a Yesu n u ucira. Yesu kotso baci uyan ukunosavu u tsu laza ta ubana a asu u roku u ba u yain kpm u roku de. Marku wenike ta an Yesu yansai ili ushani tsara u banga ama. U wenike tsu ta tyoku da Yesu wari kagbashi. A'ayin a nala yi, ama a rongo ta a uvana uza da wari magono ma ucira a likimba uza da a ka isa Kawauwi. Shegai an Yesu tuwai a wene yi tyoku da a zuwai uma a ka wene Kawauwi wa, kpaci Yesu lya ta tsugono tsu ne n ucira u zuba. Ama roku a kovo ta Yesu, aku a fobusoi tsara a wuna yi. Marku wenike ta tyoku da na vi wari a kapashi ka manyan ma Yesu, nala u yain manyan ma ne ma uwauwa ama.

Tagarada u na wa tonuko ta Atoni a gogo-na u da tsu woko agbashi a atoku; wata, tsu bangamgbana. U wenike ta kpm Yesu pana ta ikyamba adama a da nala Kashila ka ciga yi u gbashika ama. Nala Kashila ka panai kayanyan n ili i'ya Yesu yain, kpm gogo-na wa ta a asu u tsupige a kukere ku ulyaki ku Kashila. Tsu pana baci ikyamba gogo-na adama a uyan ili i shinga an tsa tono Kashila, Kashila ka pana ta dem kayanyan ka tsunu.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Akani a Yahaya kalyubugi (1:1-8)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (1:9-13)

Yesu a Galili (1:14-9:50)

Yesu banai a Galili n Urishelima (10:1-52)

A'ayin a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo n ukpa u ne (11:1-15:47)

Yesu wa ta n uma (16:1-8)

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne (16:9-20)

Kuɓari ku Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 3:1-12; Luka 3:1-18; Yahaya 1:19-28)

¹ Ukuna u Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Kirisiti Kawauwi Maku ma Kashila u da na.

² U gitā ta tyoku da wari ukorngu a tagarada u Ishaya matsumate, “Kashila ka danai, ‘Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka vunu, kotsu u lapuluka vu ure.’” ◇

³ Uza roku wa salasa a kakamba, ‘Lapulai ure adama a Asheku, i shamkpa ure vi mai tsara u wala.’” ◇

⁴ Katsumate ki Yahaya Kalyubugi da uza da wa lyubugusu ama n mini. Wa rongo a kakamba n u yanyi kuɓari, “Kpatalai i gono a asu u Kashila, i asaka tsicingi tsu de. A lyubugu da, kotsu Kashila ka cimbusa unyushi u de.”

⁵ Kakuma ka ama ushani ka uyamba u Yahuda n aza a Urishelima a wutai a banai ara Yahaya a dansai unyushi u le, aku u lyubugusu le a mini ma Agata a Urudu.

⁶ Yahaya u ukai aminya a tsileme tsu karakuma, u sirai kagbawatsu ka ukpan a cuku tsu ne. Kpm ilikulya i ne i'ya abaruma n ishigi.

⁷ U tonusukoi ama u danai, “Vuma da wa tuwa a kucina ku va u la mu ta cika. Mpa n ratsa n bana n kudangu n surukpa isirikatsu i akpata i a a'ene a ne wa.

⁸ Mpa n mini ma n lyuḅugusu ḁa, shegai eyi n Kulu Keri ka wa lyuḅugu ḁa.”

Ulyuḅugu n ukondo u Yesu
(Matiyu 3:13-17; Luka 3:21-22)

⁹ A'ayin a nala yi, Yesu wutaḁi a Nazara u uyamba u Galili u tuwaḁi ara Yahaya. An u rawai a Aḡata a Urudu, aku Yahaya lyuḅugu yi.

¹⁰ Yesu n u wuti a asuvu a mini mi, kute-kute u wenei zuba u kukpai, aku Kulu Keri ku cipai ara ne yavu kaḁya.

¹¹ Aku a panai kalagatsa a zuba, ka danai, “Ada Maku ma va ma n lai uciga, n avu ḁa ma pana kayanyan cika.”

¹² Kute-kute Kulu Keri ku tonoi n eyi ubana a kakamba,

¹³ asu u ḁa u rongoi a'ayin a amangare, Kanangasi* n ka kondusi yi. Nnama n mete n ḁa dem pini asu vi, shegai atsumate a zuba a bana ta n a yanki yi aḡanda.

Yesu gitai u'isa atoni a kagita
(Matiyu 4:12-22; Luka 4:14-15; Luka 5:1-11)

¹⁴ An nala wurai, a kanaḁi Yahaya a ukai a kuwa ku a'ali.† Pini nala, Yesu tuwaḁi a Galili wa dansa Kadyanshi ka Shinga ka Kashila.

¹⁵ U danai, “A'ayin yi a shadangu de, kpam tsugono tsu Kashila tsu yan de evu. Kpatalai i asaḁa unyushi u de, aku i wushuku n kadyanshi ka Kashila.”

¹⁶ Yesu n u wali a ikengi i Kushiva ku Galili, aku u wenei akani a adan ama a re, Simo n Andurawu uza n uvangu, n a kanaḁi adan n ibilili.

¹⁷ Yesu tonuko le, “Tono numu, ma wenike ḁa ta tyoku ḁa ya tukuso ama.”

¹⁸ Kute-kute a asaḁai ibilili i le, a tono yi.

¹⁹ An u walai kenu, u wenei uza n u vangu; wata, Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a kpatsu n a lapulusi ibilili i le.

²⁰ Kute-kute u isa le, aku a asaḁai tata u le n azamaninga, a tono yi.

Uza u ityoni i cingi
(Matiyu 7:28-29; Luka 4:31-37)

²¹ Yesu n atoni a ne a banai a ilyuci i Kafarnahum. Kain ka Ashibi, u uwai a kagata ka Kashila, aku u gitai uwenishike.

²² Ama a yan ta majiyan, kpaci tyoku u uza u ucira u ḁa wa wenishike le, kpam tyoku u awenishiki a Mele ḁa wari wa.

²³ A'ari pini asuvu a kagata ka Kashila ka le ki, aku uza u ityoni i cingi u tuwaḁi wa salasa n ucira,

²⁴ “Ndyava va ciga n atsu, Yesu uza u Nazara? Tuwaḁa ḁa vu tuwaḁi vu wacinsa tsu? N reve ta ko ya wari, Uza u Uwulukpi u Kashila u ḁa.”

²⁵ Yesu baranai ityoni i cingi yi, u danai, “Paḁa! Vu wuta asuvu a ne.”

²⁶ Ityoni i cingi yi i gbaḁa yi n ucira, aku i wurangi yi n ucira i wutaḁi asuvu a vuma vi.

²⁷ Gba ama a yan ta majiyan, hal a kanaḁi uwecemgbenishie, “Ndyana naha? Uwenishike u savu u ḁa? U ucira? Hal u tsu barana ityoni i cingi kpam i panaka yi!”

²⁸ Kute-kute kadyanshi ka ne ka tamburai gba uyamba u Galili.

Yesu tanasai ama ushani
(Matiyu 8:14-17; Luka 4:38-41)

²⁹ Yesu kaḅolo n Yakubu n Yahaya n atoni a ḁa a buwai, a asaḁai kagata ka Kashila ki a lazai karara she a kuwa ku an Simo n Andurawu.

³⁰ Mma u uka u Simo wari nvain n usudugbi u ikyamba, an Yesu rawai, kute-kute a laza a tonuko yi ukuna u ne.

* **1:13** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. † **1:14** Hiridu Antiba aya magono ma aza a Yahuda a'ayin a ḁa a kanaḁi Yahaya a uka yi a kuwa ku a'ali. Aya u zuwai a kana yi.

³¹ U banai ara ne u kaṅa yi kukere u 'yaṅaṣa yi, aku m̄bala mi n aṣaka yi. U gita le upecishike ilikulya.

³² N kuvuli, an kaara ka rukpai, ama a tukoi Yesu gba aza a m̄bala n aza a ityoni i cingi.

³³ Gba ama a ilyuci yi a bolomgbonoi a utsutsu u kuwa vi.

³⁴ Yesu tanasai aza a m̄bala icun kau-kau ushani, kpam u lokoi ityoni i cingi ushani. U aṣaka ityoni i cingi yi i dana ukuna wa, an a revei uza da wari.

Yesu yain kubari a Galili

(Luka 4:42-44)

³⁵ N kpasani, Yesu 'yaṅai u aṣakai kuwa ki u wutai a ilyuci yi u banai asu u da bawu ama a'ari, u yain pini kvasu.

³⁶ Simo n aza da a'ari n eyi a wuta yi ubolo.

³⁷ An a wene yi a tonuko yi, “Gba ama da pini a ka bolo vu.”

³⁸ U wushuki, “Aṣaka tsu banai ilyuci ilyuci i roku i'ya i'ari evu evu, kotsu dem n yanka le kubari ki, kpaci ili i'ya i zuwai n tuwai i'ya la vi.”

³⁹ U tambai a Galili gba n u yanki le kubari a agata a Kashila a le n u wutukpusi ityoni i cingi.

Yesu tanasai makutu

(Matiyu 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Makutu ma roku ma tuwai ara Yesu. U kudangi u folo yi, u danai, “Vu wushuku baci, va fuda ta vu tanasa mu.”

⁴¹ U pana yi asuvayali, aku u barakpai kukere ku ne u sawa yi. U danai, “N wushuku ta. Tana!”

⁴² Kute-kute tsukutu tsi tsu aṣaka yi, aku u tana.

⁴³⁻⁴⁴ Yesu rono yi atsuvu cika, “Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala ba vu wenike kaci ka vunu a asu u kadarakpi. Vu naka kune ku Musa danai a naka adama a da vu tana, kpam kotsu a reve n u da.” ◇ Aku u aṣaka yi u lazai.

⁴⁵ Shegai vuma vi u gitai uyan kadyanishi ki, hal u rawai asu u da Yesu kpadai u uwa asuvu a ilyuci a kateshe. U ba wa rongo a asu u da bawu uza wari, shegai ko n nala ama a ka wutusa ta a asu kau-kau n a bansi ara ne.

2

Yesu tanasai kawunu

(Matiyu 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ An a yain a'ayin a kenu, Yesu doku u gonoi a Kafarnahum. Ama a tsarai alabari a da wari a kuwa.

² A bolomgbonoi cika hal a nambai kabala a kunu hal kapala ka utsutsu dem. Aku u yanka le kadyanishi.

³ Ama roku, ama a nishi, a cangai kawunu a tuko yi ara ne. (Uza da bawu wa fuda wa wala ko u gbadu a'ene a ne.)

⁴ An a nambai ure u da a ka banka yi ara Yesu adama a kakuma ka ama, a dapai kukpa derere a asu u da wari. Aku a zuralakpai kajiba ka kawunu kari nvain mi.

⁵ An Yesu wenei tyoku da a pityanangi n eyi, u tonukoi kawunu ki, “Maku ma va, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu.”

⁶ Awenishiki a Mele a da a'ari pini ndishi asu vi, a ka yawunsa a atakasuvu a le.

⁷ “Nda i zuwai vuma u na u danai nala? U nusuka ta Kashila. Ya wari n ucira u da wa cimbusa unyushi u cingi bamu n Kashila?”

⁸ Kute-kute katakasuvu ka ne ka wenike yi ili i'ya a ka yawunsa a atakasuvu a le i'ya na. U tonuko le, “Nda i zuwai ya yawunsa nala?”

◇ 1:43-44 Adkp. 14:1-32.

⁹ Ndyā i lai shana: Va tonuko kawunu, ‘A cimbusā de unyushi u cingi u vunu.’ Ko gai a dana, “Yāngā vu shamgba, bidya kajiba ka vunu, vu wala.’?”

¹⁰ Adama i reve an Maku ma Vuma† mari n ucira a likimba u da wa cimbusā unyushi u cingi.” U tonukoi kawunu ki,

¹¹ “N tonuko vu, 'yāngā vu shamgba, bidya kajiba ka vunu, vu wala a kuwa.”

¹² U 'yāngāi u bidyai kajiba ka ne u wutai u lazai a'eshi a le gba. Ya dem yan tā majiyan, aku a cikpalai Kashila, a danai, “Tsu taḡa uwene ukuna naha wa!”

Yesu isaḡi Levi

(Matiyu 9:9-13; Luka 5:27-32)

¹³ U doku u wutai u banai unā u kushiva. Kakuma ka ama ka banai ara ne. Aku u gita le uwenishike.

¹⁴ Eyi n u wali, u wenei Levi maku ma Halfa ndishi a kakinda ka uwusha u utafa. Yesu tonuko yi, “Tono mu.” Aku u 'yāngāi u tono yi.

¹⁵ Pini nala, Yesu tuwai wa lya ilikulya i kuvuli a kuwa ku Levi.† Awushi a utafat ushani n aza a unyushi u cingi, a ka lya kaḡolo n eyi, n atoni a ne. Kpaci ama da pini ushani aza da a tono yi.

¹⁶ An awenishiki a Mele n Afarishi a wene yi n u lyayi n aza a unyushi u cingi n awushi a utafa, a wecei atoni a ne, “Ndyā i zuwai wa lya n awushi a utafa n aza a unyushi u cingi?”

¹⁷ An Yesu panai nala, u tonuko le, “Aza da a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mḡala. N tuwa adama a da ma isa aza a maci wa, she aza a unyushi u cingi.”

Keci a kaci ka kakuli

(Matiyu 9:14-17; Luka 5:33-39)

¹⁸ Atoni a Yahaya gba n a Afarishi a ka yan kakuli. Ama roku a tuwai a wecei Yesu, “Nida atoni a Yahaya n atoni a Afarishi a ka yan kakuli, shegai atoni a vunu a ka yan wa?”

¹⁹ U wushuki, “Ya ciga amoci a asu u iyolo a rongo bawu ilikulya? A'a. Wa yan wa! Valisavu wa baci gai n ele a ka yan nala wa.

²⁰ Kain ka a ka bidya yi a mere ma le ka tā a utuwa, kain ka nala ki ka a ka yan kakuli.

²¹ “Vuma wa padara kunya ku cau n kakashi ka savu wa. U yan baci nala, kakashi ka savu ki, ka padā tā ka zuwa kunya ku cau ki ku doku ku kara cika.

²² Kpam vuma wa tsungu mini ma cinwi† ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. Kpaci ma shita baci ma taḡa tā kadele ki, gba kadele ki n mini ma cinwi mi a ka namba le tā. Shegai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka savu.”

Yesu da Asheku a kain ka Ashibi

(Matiyu 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Kain ka te n kain ka Ashibi, Yesu wa wala a mere ma ashina a ilya. Tyoku da atoni a ne a ka wala n eyi a gitai ukofuso aratu a ilya yi n a yuruwi n a takumi.

²⁴ Afarishi a roku a tonuko yi, “Weḡele, ndya i zuwai a ka yan ili i'ya i nangasai mele ma tsunu ma Ashibi?”

²⁵ U wushuki, “I yan kaneshi u ili i'ya Dawuda yain, an eyi n aje a nwalu a ne a nambai, kpam a ka pana kambulu wa?”

²⁶ A'ayin a Abiyata Magono ma Adarakpi, Dawuda uwai a Kuwa ku Kashila,† u takumai iburodi i uwulukpi i'ya a nakai Kashila. Ili i'ya Magono ma Adarakpi ma koshi a wushunki u takuma. Kpam u nakai aje a nwalu a ne i roku.” ◇

²⁷ Aku u tonuko le, “Kashila ka yan tā Ashibi adama a vuma, shegai vuma adama a Ashibi wa.

²⁸ Adama a nala, Maku ma Vuma Asheku a da, hal a kain ka Ashibi dem.”

◇ 2:26 1 Sam. 21:1-6.

3

Yesu tanasai uza da ili i soi kukere (Matiyu 12:9-14; Luka 6:6-11)

- ¹ Yesu gonoi a kagata ka Kashila, kpm vuma da ili i soi kukere aya pini a asuvu.
² Aza roku a da pini aza da a ka ciga a tsara ili i'ya a ka sapula yi. A zuwuka yi a'eshi a wene ko wa tanasa vuma vi n kain ka Ashibi.
³ Yesu tonukoi vuma vi, "Yanga vu wuta na a kateshe."
⁴ Aku u wece le, "Ndya i'ari dere a kain ka Ashibi? Uza u yain ili i shinga ko i cingi? U wauwa uma ko u wuna?" Shegai a padai bini.
⁵ U lingana le na asuvu a upan, u namgbai asuvu adama a ugbami u asuvu u le. U tonukoi vuma vi, "Radagba kukere ku wunu." An u radagbai ka, aku ku tanai.
⁶ Pini nala, Afarishi a wutai n ama a Hiridu a ka sheshe tyoku da a ka wuna Yesu.

Kakuma a unu u Kushiva ku Galili

- ⁷ Yesu kaɓolo n atoni a ne a asakai ilyuci yi a banai a unu u Kushiva ku Galili. Aku kakuma ka pige ka wutai a kaɓon ka Galili, n uyamba u Yahuda ka tono yi,
⁸ n Idumiya n ilyuci i Urishelima, n upashi u Urudu hal n ama a kaɓon ka Taya n Sida. Kakuma ka pige ka tuwai ara ne an a panai ili i'ya wa yansa.
⁹ Adama a kakuma ki u zuwai atoni a ne a lapuluka yi kpatsu ku kenu, kotsu kakuma ki ka gbaɓaryangu yi wa.
¹⁰ Kpaci u tanasa ta ama ushani, aku aza a mɓala a ka raba evu n eyi, kotsu a tsara a sawa yi.
¹¹ A'ayin a da baci ityoni i cingi i wene yi she i rukpa iyamba, a kapala ka ne, i sala, "Avu Maku ma Kashila ma."
¹² Shegai she u ɓarana le kotsu a tonuko uza ko ya wari wa.

Yesu dangasai atoni kupa n ama a re (Matiyu 10:1-4; Luka 6:12-16)

- ¹³ Yesu yuwai a zuba u kagalala, u dangasai aza da eyi wa ciga, a tuwai ara ne.
¹⁴ U dangasai ama kupa n ama a re, u zuwa le a rongo n eyi, kotsu u suku le a wenishike,
¹⁵ kpm a tsara ucira u da a ka wutukpa ityoni i cingi.
¹⁶ Atoni a da u dangasai vi a da: Simo (uza da u nakai kala Bituru),
¹⁷ Yakubu maku ma Zabidi n utoku u ne Yahaya (aza da u nakai kala Buwanaji; wata, mmuku m makpankashila).
¹⁸ U dangasai kpm Andurawu, n Filibu, n Batalamawu, n Matiyyu, n Toma. U dangasa ta dem Yakubu maku ma Halfa, n Tadawu n Simo Ziloti,
¹⁹ n Yahuza Isikariyoti, uza da u tuwai u neke yi.

Yesu n Ba'alzabu (Matiyu 12:22-32; Luka 11:14-23; Luka 12:10)

- ²⁰ Yesu uwai a kuwa, kakuma ka doki ka ɓolomgbonoi, hal eyi n atoni a ne a kpadai ulya ilikulya.
²¹ An aza a kuwa a ne a panai nala a banai kotsu a kana yi, an a danai aya pini wa gita ufulukpa.
²² Aku awenishiki a Mele a da a wutai a Urishelima a danai, "Wa ta n Ba'alzabu magono mi ityoni i cingi, kpm n ucira u ne u da wa wutukpusa ityoni i cingi."
²³ Yesu isa le u yain kadyanshi n ele n agisani, "Nida Kanangasi ka loko Kanangasi?*"
²⁴ Tsugono tsa baci tsu pecei n tsu shilakani, tsa tsa fuda tsa shamgba wa.
²⁵ Kuwa ka baci ku pecei n ku shilakani, kuwa ku nala ka shamgba wa.

* 3:23 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

²⁶ Kanangasi ka kovo baci kaci ka ne, aku u pecei kure, wa fuda wa shamgba wa, makorishi ma ne ma la vi.

²⁷ Uza wa la wa fuda u bana a kuwa ku uza u ucira u pura yi ucanga wa, she u gita u sira yi ve, aku u pura yi ucanga vi.

²⁸ “Mayun n tonuko da, gba unyushi u cingi, n unyushi u cingi u pige u da ama a ka yansa, a ka cimbusuka le ta u da.

²⁹ Shegai uza da baci dem u nusukai Kulu Keri a ka ta ba yi ucimbusuka wa, u yan de la vi unyushi u da bawu wari n utyoku.”

³⁰ Dana da u danai nala, an a ka dansa, “Wa ta n ityoni i cingi.”

Mma n a'angu a Yesu

(Matiyu 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Mma n a'angu a Yesu a rawai. A shamgbai a uwotsu, a suki uza roku a asuvu u isa yi.

³² Kakuma ka ama ka dusuki ka kyawan yi, aku a tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu a da de a kateshe a ka bolo vu.”

³³ U wecikei, “An ya mma u va n a'angu a va?”

³⁴ Aku u webelei aza da a dusuki a kyawan yi vi, u danai, “Mma u va n a'angu a va a da na.”

³⁵ Uza da baci dem wa yan ili i'ya Kashila ka ciga aya utoku u va; vangu n utaku na mma u va.

4

Agisani a uza da u wacangusi icun

(Matiyu 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yesu doku u gitai uwenishike a ka bon ka kushiva. Kakuma ka ka bolomgbonoi ka ka kyawan yi ka ka wa wa, hal ka zuwai u uwai a kpatsu u dusuki. Kpatsu ki a ikengi i mini i'ya kari, ama yi tani a shamgbai a kagida.

² U wenishike le ili ushani n agisani, u danai,

³ “Pana. Vuma roku da u banai uwacangusu u icun.

⁴ Tyoku da wari uwacangusu icun yi, aku i roku i rukpai a ure. Nnu n wutai n kadasai i'ya.

⁵ I roku tani i rukpai a iyamba i atali bawu kayala ka maci. I lazai i binyai adama a unambi u kayala ushani.

⁶ An kaara ka yain, ka runukpai i'ya, aku i lazai i ekpei adama a ukpada u'uwa u alu a iyamba.

⁷ I roku i rukpai a asu u awana, an i gbonguroi, aku awana yi a sapsai i'ya hal i kpada ilimaci.

⁸ I roku tani i rukpai a iyamba i shinga i wutai, i gbonguroi, i matsai cika. I roku i'a ta n kamankupa-kamankupa, i roku amangatatsu-amangatatsu, i roku tani amangatawun-amangatawun.”

⁹ Yesu korusoi, “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana.”

Kalen ka agisani ki

(Matiyu 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ An u wokoi utyoku u ne, ama roku a da a'ari pini a asu vi ka bolo n atoni a ne Kupanamere,† a wece yi u wutumkpa le agisani yi a kateshe.

¹¹ U tonuko le, “Ili i'ya a sokongi i tsugono tsu Kashila a wenike da i'ya de. Shegai aza da bawu a'ari a asuvu a de n agisani a da a ka pana ko ndya wa,

¹² adama

'A uwene n a'eshi a ka wene ta, shegai a ka reve ili i'ya a wenei wa. A upana kpam a ka pana ta, shegai a ka reve wa, ka wa a ka yiraḷakpa ta Kashila ka cimbusuka le unyushi u le.' " ◇

*Yesu wutukpai kalen ka agisani ki
(Matiyu 13:18-23; Luka 8:11-15)*

¹³ Yesu wece le, "I reve agisani a naha yi wa, nida ya yansa i reve agisani a roku?"

¹⁴ Kacimbi ka nala ki ukuna u Kashila u da u wacangusi.

¹⁵ Ama roku tyoku u icun i'ya i'ari a ure a asu u da a cei ukuna vi da a'ari. N upana u le, aku Kanangasi* ka bidyai ukuna u da a cei a asuvu a le yi.

¹⁶ Aza roku tyoku u icun i'ya i rukpai a asu u atali da a'ari. N upana ukuna vi a wushai u da n ipeli.

¹⁷ Shegai u uwa asuvu a le wa, kpam a barakpa wa. An a'ayin a upana u ikyamba n a mavura adama a ukuna vi a rawai, a laza a rukpai.

¹⁸ Ama roku tani tyoku u icun i'ya a wacangusi asu u awana da a'ari. Ama a na yi alya aza da a panai ukuna vi.

¹⁹ Shegai kadambula ka uma n uciga u udukuyan n maluwa ma ili i'ya i buwai ma gbagbalai ukuna vi a kpadai unaka mmuku.

²⁰ Aza da a buwai tyoku u icun i'ya a wacangusi a iyamba i shinga da a'ari. A panai ukuna vi, a wushai u da, aku a nakai mmuku. Aza roku a nakai kamankupa kamankupa, aza roku kpam amangatatsu amangatatsu, aza roku tani amangatawun amangatawun."

*Macikalu ukimbi n kabelu
(Luka 8:16-18)*

²¹ Yesu lyai kapala, u wece le, "Vuma wa la u tabai u sapa macikalu, aku u kimbai ma n kabelu ko u ukai a kere ka ivamkpatsu? A kashamkpatsu ka ne ka wa zuwa ma wa?"

²² Ko ndya baci a sokongi a ka wutukpa ta i'ya a kateshe, kpam ko ndya baci a kimbai a ka kukpa ta i'ya.

²³ Adama a nala uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana."

²⁴ U tonuko le kpam, "Kiranai n ili i'ya i panai. Cibai, kakundatsu ka i kundunki ama ili, ka dem Kashila ka kundunku da ili, hal she u pasaka.

²⁵ Aza da baci a'ari n ili, alya a ka naka. Aza da baci bawu a'ari n ili, i kenu i'ya a'ari n i'ya vi, a ka wusa le ta i'ya."

Agisani a icun i'ya ya gbonguro

²⁶ Yesu lyai kapala u danai, "Naha da tsugono tsu Kashila tsari. Vuma roku da u cei icun a kashina.

²⁷ U vaki u 'yangai kaara n kayin, gba n nala icun yi i'ari uwuta n i gbonguri, u reve tyoku da ya gbonguro wa.

²⁸ Iyamba yi n kaci ka ne i zuwai ilya yi i gbonguroi, aku i nakai mmuku. I gitai n asungu, aku aratu aku mmuku pini aratu yi.

²⁹ An ilya yi i kuwai u kapai i'ya, kpaci a'ayin a ukapa a rawa de."

*Agisani a ucun u musta
(Matiyu 13:31-34; Luka 13:18-19)*

³⁰ Yesu wece le, "Nida tsa dana tsugono tsu Kashila tsari? Agisani a eni a da tsa yan tsu ratsanaka tyoku da tsari?"

³¹ Tyoku ucun u musta da tsari, ucun u kenu gbende u da a tsu ce a iyamba.

³² A ce baci u da u tsu gbonguro ta u lai gba iceshi. U yain nsabu n pige n pige a asu u da nnu n tsu rukpa pini a kulu ku ne."

◇ 4:12 Isha. 6:9-10. * 4:15 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapani.

³³ N agisani ushani icun i na ɗa Yesu tsu tonusuko ama akani a ne tyoku ɗa a ka reve.

³⁴ U tsu dansa n ele u bawu agisani wa, shegai u woko baci n atoni a ne koshi, aku u wutumkpā le a ɗa a kateshe.

Yesu vakunki aɓali
(*Matiyu 8:23-27; Luka 8:22-25*)

³⁵ Kain ki n kuvuli, Yesu n atoni a ne pini a ikengi i Kushivā ku Galili ki, u tonuko le, “Tsu pasamgbanai tsu gonoi upashi u nide.”

³⁶ Atoni a ne a uwai a kpatsu ku wari, a asakai kakuma ka ama, a lazai n eyi. A'atsu a roku a tono le.

³⁷ A barakpa wa, uwule u ucira u lapanai, aku aɓali a ka gbaɗa kpatsu ki, hal ka ciga ushumbugu.

³⁸ Yesu wari a kucina ku kpatsu nvain n kaci ka ne a ili i utadanku kaci wa lavuta. Atoni a ne a 'yangasa yi, a danai, “Kawenishiki, tsa shumbugu de, vu dambula wa?”

³⁹ Yesu 'yangai u baranai uwule vi, “Shamgba!” U tonukoi kpam aɓali yi, “Shamgba shiriri!” Uwule vi u vaki, aku a asu vi u wokoi shiriri.

⁴⁰ Aku u tonukoi atoni a ne yi, “Nɗya i zuwai i giruwai? Hal n ara i pityanangu wa?”

⁴¹ Uwonvo u kana le cika, aku a gitai uwecembene, “Ucun u vuma u eni u ɗa u na vi? Hal uwule n aɓali dem a ka panaka yi.”

5

Yesu tanasai uza u ityoni i cingi
(*Matiyu 8:28-34; Luka 8:26-39*)

¹ Yesu n atoni a ne a rawai a upashi u Kushivā ku Galili u uyamba u Garasa.

² An Yesu wutai a kpatsu, vuma u ityoni i cingi u wutai a asu u asaun kotsu u cina yi.

³ Asu u asaun u ɗa u tsu ronguso. Kpam ko uza wa fuda wa sira yi wa, ko n ikani.

⁴ Kpaci a so yi ta usirasa akere n a'ene, shegai u kidasai ikani yi u kodusoi irim i'ya i'ari a'ene a ne, kpam ko uza wa n ucira u ɗa wa goso yi wa.

⁵ Kaara n kayin nte wa genge pini a asu u asaun vi n kagalala, aku u rongo isali n u kaarasi ikyamba i ne n atali.

⁶ Eyi a mɓari, an u wenei Yesu u sumai u ba u kudangi a kapala ka ne.

⁷⁻⁸ Aku Yesu tonuko yi, “Wutai pini a asu u vuma vi, ityoni i cingi.” Vuma vi u salai cika, “Yesu, Maku ma Kashila ka pige, ndya va ciga na mpa? Tsina n Kashila an va kpaɗa mu uyan mavura.”

⁹ Pini nala, Yesu wece yi, “Nɗya kala ka vunu?” U danai, “Kala ka va ka Katam, kpaci tsa ta ushani.”

¹⁰ U foloi Yesu cika kotsu u loko le pini a uyamba vi wa.

¹¹ Ushiga u mburusunu u ɗa pini wa lina a kagalala ka masasa ma mari evu n a asu vi.

¹² Ityoni i cingi yi i foloi Yesu, “Asaka tsu tsu bana a asu u mburusunu, kpam vu asaka tsu tsu uwa le.”

¹³ U wushunku le, aku a wutai a ba a uwai a asuvu a mburusunu. Ushiga vi, evu na mburusunu azu a re (2,000) ɗa. A wuranai she a kushiva a uwai pini a shumbugi.

¹⁴ Aza ɗa a ka linaka mburusunu mi a sumai a ba danai a ilyuci n une. Aku ama a wutai a wene ili i'ya i gitai.

¹⁵ An a tuwai ara Yesu a wenei vuma ɗa wari n katam ka ityoni i cingi, ndishi n aminya kpam n ugboji u ne, aku uwonvo u kana le.

¹⁶ Aza ɗa a wenei ukuna vi, a tonukoi ama ili i'ya i gitai n vuma ɗa wari n ityoni i cingi na mburusunu mi dem.

¹⁷ Aku a foloi Yesu u asaka uyamba vi.

¹⁸ An Yesu wa uwa a kpatsu uza ɗa wari n ityoni i cingi caupa vi u foloi kotsu u toni yi.

¹⁹ Yesu asakā yi u toni yi wa, shegai u tonuko yi, “Bana a kuwa asu u ama a vunu vu tonuko le tyoku da Asheku a yanka vu, n tyoku da u pana vu asuvayali.”

²⁰ Vuma vi u kyawunsai gbā uyamba u Dikafoli, n u tonusuko le ili i'ya Yesu yanka yi. Aza da a panai vi gbā a yan tā majiyan.

Jayiru banai ara Yesu

(Matiyu 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ An Yesu doki u pasamgbanai a kushivā ki a kpatsu u gonoi upashi u nife, kakumā ka ama ka bolomgbonoi ka kyawan yi eyi pini a asu u kushivā vi.

²² Uza u te a asuvu a azapige a kagata ka Kashilā uza u kala Jayiru u tuwai pini. N u wene Yesu, u kudangi a kapala ka ne.

²³ U folo yi cika u da, “Maku ma vā makere ma pini a unā u ukpā, kanā asuvu vu tuwa vu sawa yi kotsu u tanā u yain uma.”

²⁴ Yesu tonu yi, kakumā ka ama ushani ka tonu yi n ka gbaḅaryangusu yi.

Uka u da u sawai Yesu kunya

²⁵ Uka da pini uza da wa pana ikyamba cika a asu u ulalā u mpasa hal ayen kupa n a re.

²⁶ U pana tā ikyamba cika a kukere ku aza a agumā kpam u wunai gbā ili i'ya wari n i'ya. Da wa yan yi shana, maḅalā mi she kapala ka mari ulya.

²⁷ An u panai ukuna u Yesu, u banai a kucinā ku ne a asuvu a kakumā ki, aku u sawa yi kunya.

²⁸ Kpaci u yawunsa tā a katakasuvu ka ne, “N sawa baci kunya ku ne koshi ma tanā ta.”

²⁹ Kute-kute ulalā u mpasa u ne u shamgbai kpam u panai a asuvu a ikyamba i ne u tanai, da u wunvugai n upana u ikyamba.

³⁰ Aku Yesu lazai u revei an ucira u wutai a asuvu a ikyamba i ne. U kpatalai a asuvu a kakumā ki, u danai, “Ya sawai kunya ku vā?”

³¹ Atoni a ne a wushuki, a danai, “Vu wenei dem kakumā ka gbaḅaryangu vu, aku vu dana ya sawa vu?”

³² Shegai Yesu lyai kapala n uweḅelische ko wa wene uza da u yain nala vi.

³³ Uka vi an u revei ili i'ya i gitai n eyi, u wutai u kudangi a kapala ka ne, n uwonvo n u jeki ikyamba. Aku u tonuko yi gbā ili i'ya i gitai.

³⁴ U tonuko yi, “Maku ma vā, upityanangu u vunu u tanasa vu de. Wala ili vunu, kpam upana u ikyamba u nala vi u pecemgbene n avu.”

Yesu yangasai maku ma Jayiru a ukpā

³⁵ An Yesu wari a kadyanshi, ama roku a wutai a kuwa ku Jayiru, uzapige u kagata ka Kashilā. A danai, “Maku ma vunu ma kuwa de. Ugan kpam vu damgbarasa kawenishiki ki wa?”

³⁶ Yesu dambula gbam n ili i'ya a ka tonu wa, u tonukoi uzapige vi, “Pana uwonvo wa, avu gai pityanangu.”

³⁷ U asakā ko uza u toni yi wa, she Bituru, n Yakubu n utoku u ne Yahaya.

³⁸ An a rawai a kuwa ku uzapige ki, Yesu panai ama a'ari kakan, a'ari kushen n isali cika.

³⁹ U uwai a asuvu, u wece le, “Ndyā i tukoi kakan n isali naha? Makere mi ma kuwa wa, alavu a da yi.”

⁴⁰ Shegai a doso yi idyoshi i magori.

Pini nala, u wutukpā le gbā le, u bidyai tata nā mma makere vi n atoni a ne a da a'ari n eyi, a uwai ubana a asu u da makere mi mari.

⁴¹ U kaṅai kukere ku makere ki u tonuko yi n kaletsu ka ne, “Talita kumi.” (“Maku ma makere, n da vu 'yaṅga.”) ⁴² Kute-kute makere mi ma 'yaṅgai ma gitai nwalu, kpaci ayen a ne kupa n a re da. N uwene naha aku a yain majiyan cika.

⁴³ U 6arana le, kotsu uza u reve ukuna vi wa, aku u tonuko le a nei makere mi ilikulya u lyai.

6

Unamba u tsupige u matsumate (Matiyu 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Yesu n atoni a ne a asakaṅai a asu vi a lazai ubana a ilyuci i ne Nazara.

² An Ashibi a yain u gitai uwenishike a kagata ka Kashila. Ama ushani a panaka yi aku a yain majiyan. A danai, “Nte vuma u naha tsarai ili i na gba? Uacun u kakiri ka eni ka a naka yi naha? Webelei ukunosavuṅ u da a'ari a uyansa a akere a ne!”

³ Kashei ka nala ka naha vi wa, maku ma Meri. Atoku a ne kpam alya an Yakubu, n Isuhu, n Yahuza, n Simo wa? Ataku a ne a da naha kabolo n atsu vi wa?” Adama a nala a 'yuwan yi.

⁴ U tonuko le, “Matsumate ma tsu namba tsupige wa, she a ilyuci i ne, n asu u ama a ne, n asuvu a kuwa ku ne.”

⁵ U fuda u yan ukunosavu wa, shegai u tsarai u sawusai aza a mballa kenu u tanasa le.

⁶ U yain majiyan cika, adama a ukpada u upityanangu u le.

Yesu suki Kupanamere (Matiyu 10:5-15; Luka 9:1-6)

Yesu kyawain une, n u wenishiki ama.

⁷ U isai asuki Kupanamere* vi u suku le ama a re ama a re, u naka le ucira a kaci ka ityoni i cingi.

⁸ U tonuko le, “Kotsu i bidya ili adama a nwalu mi wa, she kalangu koshi. Kotsu i bidya ilikulya, ko kasan, ko kpam ikebe a ijubu i de wa.

⁹ I uka akpata a a'ene, shegai kotsu i uka ntogo n re wa.

¹⁰ Kuwa ka baci dem i uwai, rongoi pini she kain ka ya asaka ilyuci yi.

¹¹ Gba ko nte baci a 'yuwan da ko a kpada da upanaka, ya wuta baci, i kapatsa kabuta ka a'ene a de, adama a iryoci a mere ma le an i wutai uwule u le.”

¹² A wutai a ba a yankai ama ku'ari ki, a kpatala a gono a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le.

¹³ A wutukpusai ityoni i cingi ushani, a sugburukai aza a mballa ushani manivi kpam a tanasa le.

Ukpa u Yahaya Kalyubugi (Matiyu 14:1-12; Luka 9:7-9)

¹⁴ Hiridu magono u panai kadyanshi ka Yesu, kpaci kala ka ne ka tambura ta ko nte wa. Aza roku a ka dansa Yahaya kalyubugi aya u 'yaṅgai a ukpa, ili i'ya i zuwai wa yansa ukunosavu da la vi.

¹⁵ Aza roku a danai, “Iliya da.” Aza roku tani a danai, “Matsumate ma yavu ntsumate n cau.”

¹⁶ Shegai an Hiridu panai nala, u danai, “Yahaya vuma da n kidai kaci u 'yaṅga de a ukpa!”

¹⁷ Kpaci aya u zuwai a kana yi, aku u zuwai a sira yi, a uka yi a kuwa ku a'ali. Yan da u yain nala adama a Hiridiya uka u vangu u ne Filibu, u da u zuwai.

¹⁸ An Yahaya tonuko yi, “U gan vu zuwa uka u vangu u vunu wa.”

* **6:7** A asuvu a atoni a ne gba, aza roku a da pini kupa n ama a re aza da a'ari evu n eyi cika, alya dem u isai “asuki.”

¹⁹ Hiridiya tani u kanai Yahaya a katsuma, hal wa ciga u wuna yi, shegai u reve tyoku da wa yan wa.

²⁰ Hiridu wa pana ta uwonvo u Yahaya, an u revei vuma u maci da kpam uza u uwulukpi, da i zuwai wa kirana n eyi. U tsu dambula ta cika wa pana ka baci Yahaya, shegai ko n nala u tsu ciga ta u pana ka yi.

²¹ A makorishi, Hiridiya tuwai u gawunkai. An kain ka ilimaci ka Hiridu ka kyawain, u libanai ngono m iyamba, n azapige a asoje, n azapige a Galili abiki yi.

²² An makere ma Hiridiya ma uwai ma jei, Hiridu n amoci a ne a panai kayanyan. Pini nala, magono ma tonuko makere mi, "Folo mu gba ili i'ya va ciga, ma naka vu ta i'ya."

²³ U tsinai u danai, "Ko ndya baci vu wecikei ma naka vu ta, ko kaon ka tsugono tsu va tsa baci."

²⁴ U wutai u ba u wecei mma u ne, "Ndya ma folo?"

Mma u ne danai, "Kaci ka Yahaya kalyubugi."

²⁵ Kute-kute u uwai asu u magono n maloko u danai, "Ma ciga ta vu naka mu gogo-na-na kaci ka Yahaya kalyubugi a mabaluwa."

²⁶ Asuvu a magono a namgbai cika, shegai adama a utsina u da u tsinai a kapala ka amoci a da a'ari pini vi, wa ciga u bishinka yi wa.

²⁷ Kute-kute u zuwai kazoli ka ne ka bana a kuwa ku a'ali u ba u kida kaci ka Yahaya ki. Vuma vi u ba u kida yi kaci ki.

²⁸ U tukoi ka a mabaluwa u nakai makere mi, makere mi ma bankai mma u ne.

²⁹ An atoni a Yahaya a panai nala, a ba bidyai ikyamba yi a cidangi.

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Luka 9:10-17; Yahaya 6:1-14)

³⁰ Asuki a Yesu yi a gonoi ara ne, a tonuko yi gba ili i'ya a yain n i'ya a wenishikei.

³¹ An u wokoi ama a yan le ushani, hal Yesu n asuki a ne a tsara kabala ka a ka lya ilikulya wa. Pini nala, u tonuko le, "Tuwai tsu banai a asu u da bawu uza wari tsara i wunvugusa."

³² Aku a lazai utyoku u le a asuvu a kpatsu ubana a asu u da bawu uza wari.

³³ Ama da a wene le n a lazi vi a reve le, aku a wutai gba a ilyuci a walai n ilyadi a lasa le urawa.

³⁴ N ucipa u Yesu a kpatsu u wenei kakuma ka ama, a yanka yi iyali, kpaci tyoku u ncon n da bawu mari n kaliniki da a'ari. U gita le uwenishike ili ushani.

³⁵ An kaara ka yain evu n urukpa, atoni a ne a banai ara ne, a tonuko yi, "Asu u na da na wa n uza wa, kpam kaara ka na ka yan de evu n urukpa."

³⁶ Tutsuku le ubana ashina n une une i'ya i'ari evu evu a ba a tsilaka kaci ka le ilikulya."

³⁷ U wushunku le, "Eda ne le ilikulya a lyai wawa."

Aku a tonuko yi, "Ciga da va ciga tsu ba tsu bidya ikebe i manyan ma uwoto kulla† tsu tsilaka ilikulya tsu naka le a lyai?"

³⁸ U wece le, "Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya? Walai i ba i kondo."

An a ba a kondoi, a danai, "I tawun i'ya n adan a re."

³⁹ Aku u tonuko le a zuwa ama yi dusukusu aolo aolo a zuba u mete ma taku.

⁴⁰ Ama yi a dusuki n a tonomgboni, aza roku amangatawun-amangatawun, aza roku amangarenkupa-amangarenkupa.

⁴¹ An u bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, u gadigbai kaci ka ne a zuba, u cikpai Kashila. Pini nala, u jibamgbanasai i'ya n u naki atoni a ne a nakasa ama, kpam u pecike le dem adan yi. ⁴² Gba le a lyai hal a cuwai.

⁴³ Aku atoni yi a cirangi abuwi a iburodi n adan yi hal mbana kupa na n re.

⁴⁴ Asuvu a ama da a takumai iburodi yi, a'ali ama azu a tawun (5,000) a da.

† **6:37** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta "ikebe i azurufa 200." Kondo "Ikebe i azurufa" a kaci ka idani ka "Ikebe" a Idani i U6anga.

*Yesu walai a zuba u mini
(Matiyu 14:22-33; Yahaya 6:15-21)*

⁴⁵ A ɓarɓkpa wa, aku Yesu tonukoi atoni a ne a uwa a kpatsu a lasa yi upasamgbana ubana a Besaida, hal n u wacinsi kakuma ki.

⁴⁶ An u wacinsa le, u banai a masasa kotsu u yain kvasu.

⁴⁷ An kuvuli ku yain, kpatsu kari a mere ma kushiva, Yesu wari a kagida utyoku u ne.

⁴⁸ An u wene le a'ari umodono n uwantika kpatsu, kpaci uwule u 'yangasaka le. N kpasani cika, u tuwai ara le wa wala a zuba u mini ma kushiva. U yain yavu wa wura le.

⁴⁹ Shegai an a wene yi wa tuwa a zuba u mini, a bidyai ko kafofu ka, a salai.

⁵⁰ Gba uwonvo u kana le an a wene yi vi.

Kute-kute, u yanka le kadyanshi, u danai, “Gbamai asuvu, ko ili i'a la wa, mpa. Panai uwonvo wa.”

⁵¹ Aku u uwai a kpatsu ku a'ari vi, pini nala, uwule vi u vaki. Atoni yi a yan ta majiyan,

⁵² kpaci a reve kalen ka burodi ki wa, an atakasuvu a le a gbamai.

*Yesu tanasai ama a Janisara
(Matiyu 14:34-36)*

⁵³ An a pasamgbana a rawai a Janisara, a sirai kpatsu ki a unu u mini.

⁵⁴ N uwuta u le a kpatsu ama a laza a reve yi.

⁵⁵ A kotsoi gba kaɓon ki n ilyadi, a cangasai gba aza a mballa nvain a ajiba a le ubana a asu u da baci dem a panai wari.

⁵⁶ Gba ko nte baci u banai ilyuci ko a une, she a vakunku aza a mballa a kuden, aku a folo yi u asaka a sawa ko unu u kunya ku ne. Aza da a sawa yi a tana ta.

7

*Agadu a nkoshi n cau
(Matiyu 15:1-9)*

¹ Afarishi n awenishiki a Mele a roku a da a wuta a Urishelima, a bolomgbonoi ara Yesu.

² A wenei atoni a ne a roku a ka lya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku da u gain.

³ (Kpaci Afarishi n aza a Yahuda a tsu lya ilikulya bawu a sawai akere a le wa, adama a utono u agadu a nkoshi n cau n le.

⁴ A wuta baci a kuden, a tsu lya ilikulya wa, she a bacangusu ve kaci ka le. Agadu a roku a da pini ushani a da a ka kirana n a da, tyoku u uza u nko, na njuju, n adele a irim.)

⁵ Afarishi n awenishiki a Mele a wece yi, “Nda i zuwai bawu atoni a vunu a ka tono agadu a nkoshi n cau, aku a tsu rongo ulya ilikulya bawu a sawai akere a le tyoku da u gain?”

⁶ U wushunku le, “Dere da Ishaya matsumate u danai a kaci ka de, ‘Eda aza a maci a kaɓan!’ Tyoku da wari ukorongi,

‘Ama na yi n unu u da a ka naka mu tsupige koshi, shegai a atakasuvu a yan de mbari na mpa.

⁷ Ugbashika u da a ka gbashika mu vi u gbani u da, kpaci mele ma a ka wenishike udani u vuma u da.’ ” ◇

⁸ Yesu danai, “I varangi udani u Kashila, aku ya tono uwenishike u ama.”

⁹ Aku u tonuko le, “Mayun, i reve ta uvarangu udani u Kashila adama i toni agadu a de!

¹⁰ Kpaci Musa dana ta, ‘Naka tata na mma u vunu tsupige; kpam uza da baci dem u wishai tata u ne ko mma u ne, a ka wuna yi ta.’ ◇

¹¹ Shegai i tsu wenishike t̄a ama a d̄e naha, vuma wa fud̄a t̄a u bidya ikebe i'ya i gain u b̄anga tata u ne n̄a mma u ne, aku u tonuko le ikebe i na yi Korba* d̄a; (wata, kune ubana asu u Kashil̄a).

¹² I buwa yi kpam u'as̄aka u n̄aka tata u ne ko mma u ne ili i roku wa.

¹³ N ucuu u uwenishike u na vi u d̄a i tsu wuna udani u Kashil̄a. Kpam ili i'ya pini icun i na yi ushani i'ya i tsu yansa.”

*Ili i'ya i tsu nangasa vuma
(Matiyu 15:10-20)*

¹⁴ U doku u is̄ai ama, u tonuko le, “Pan̄aka numu gb̄a d̄e kpam i reve.

¹⁵ Ili i'ā la a kateshe i'ya ya uwa a asuvu a ikyamba i vuma i nangasa yi wa, she ili i'ya ya wut̄a a asuvu a ne i'ya ya nangasa yi.

¹⁶ [Uza d̄a baci w̄ari n atsuvu a upana, u pana.]”†

¹⁷ An u pecenei n kaḅolo ki, u uwai a kuwa. Atoni a ne a wece yi kalen ka agisani ki.

¹⁸ U tonuko le, “I'ā n ubidya u ukuna wa? Ili i'ā la a kateshe ya uwa vuma i nangasa yi wa vi.

¹⁹ Kpaci i bana a asuvu a katakasuvu ka ne wa, shegai a katsum̄a ka i banai, aku i wut̄a yi.” Nala Yesu gonukoi gb̄a ilikulya i woko ili i ulya.

²⁰ U danai kpam, “Ili i'ya i tsu wut̄a a katakasuvu ka uza i'ya i tsu nangasa yi.

²¹ Kpaci a katakasuvu ka ukuna u cingi u tsu wut̄a, tyoku uyawunsa u cingi, n tsishankala, n uboki. Ka tsu tuko t̄a dem ukuna u mawunuka, n̄a nvain n aka kabarikete.

²² Kurura n tsicingi dem nte a tsu wut̄a pini. Katakasuvu ka tsu zuwa t̄a dem ulapan̄as̄a n ukuna u cingi. Malyon dem n kunangasu, n ar̄adi n utengeshi a tsu wut̄a dem pini.

²³ Gb̄a ili i cingi i na yi asuvu a d̄a i tsu wut̄a, kpam i tsu nangasa t̄a vuma.”

*Upityanangu u uka d̄a w̄ari Kawulawa
(Matiyu 15:21-28)*

²⁴ Pini nala, Yesu 'yanḡai u banai evu n Taya n Sida. U uwai a kuwa ku roku, kpam wa ciga ko uza u reve wa, shegai w̄ari ukpawan wa.

²⁵ Kute-kute uka roku, uza d̄a makere ma ne m̄ari n ityoni i cingi, u panai ukuna u ne, u tuw̄ai u kud̄angi a kapala ka ne. ²⁶ Uka vi Kawulawa† ka, kagali ka ne kpam Kasurofiniki ka. U foloi Yesu wutukp̄a maku ma ne mi ityoni yi.

²⁷ Yesu tonuko yi, “As̄aka ve mmuku n cuw̄a. Kpaci ugan a varanku nshe ilikulya yi mmuku wa.”

²⁸ Shegai u wushunki yi, “Eye nala Asheku, shegai nshe n tsu lya t̄a agashi a mmuku.”

²⁹ Aku u tonuko yi, “Adama a kadyanshi ka vunuu, gono a kuwa. Ityoni yi i pecemgbene d̄e n maku ma vunuu.”

³⁰ U gonoi a kuwa u cinai maku mi nvain. Ityoni yi i wut̄a d̄e a asuvu a ne mayun.

Yesu tan̄as̄ai kabebe

³¹ Yesu as̄ak̄ai kaḅon ka Taya, u tonoi a ilyuci i Sida u banai a Kushiv̄a ku Galili ku uyamba u Dikafoli.

³² Ama roku a tuko yi kabebe kpam kagulani ka dem, aku a folo yi u tad̄anku yi akere.

³³ U bidya yi a banai kapashi ka te dangi n kakum̄a ki, aku u ukai ajubu a ne a atsuvu a vuma yi, u cikp̄ai atats̄a, aku u sawai kpam kaletsu ka vuma ki.

³⁴ U gad̄igbai kaci ka ne a zuba, u tsukp̄ai kuvi ku pige, aku u tonukoi vuma vi, “Ifata!” (Wata, “Kukp̄a!”)

* **7:11** Korba agadu a d̄a a d̄a ama a tsu wenike ikebe i le i ushani tyoku u kune adama a manyan ma Kashil̄a. Nala zuwa le t̄a a wokoi fāa a asu u manyan ma le ma uyanka ikebe i le manyan a kirana n̄a nkoshi n le; shegai a un̄a u d̄a a ka n̄aka i'ya Kashil̄a, aku a gonoi a zuwai i'ya adama a manyan ma kaci ma le. † **7:16** Akorongi a cau ushani aza d̄a a pur̄ai a tagar̄ada u Marku a kalatsa t̄a makp̄and̄a ma 16.

³⁵ Kute-kute atsuvu a ne a kukpai, a surukpa yi ili i'ya i sira yi kaletsu, u kanai kadyanshi mai.

³⁶ Aku Yesu barana le kotsu a tonuko uza ukuna vi wa, shegai ubarana vi u wokoi yavu kakana da u kakana le a ba a dansa kadyanshi ki.

³⁷ Gba aza da a panai nala, a yain majiyan cika. A danai, “Ko ndya wa u yan ta i'ya mai! Hal n kagulani ka u zuwai ka panai, kabebe kpam ka yain kadyanshi.”

8

Yesu lyatangi ama azu a nishi

(Matiyu 15:32-39)

¹ A'ayin a nala yi, an kakuma ka doki ka bolomgbonoi, a'a tani n ilikulya wa. Aku Yesu isa'i atoni a ne, u tonuko le,

² “Ma pana ta asuvayali i kakuma ka na ki, kpaci a'ayin a le a tatsu a da pa vi kabolo na mpa bawu ilikulya.

³ N wacinsa le baci a gono a kuwa n kambulu, a ka kpa'ada ta a ure, aza roku tani a mbari n da a wuta'i.”

⁴ Aku atoni a ne a danai, “Nte vuma wa tsara ilikulya i'ya wa lyatangu ama a na a kakamba ka na?”

⁵ U wece le, “Iburodi i yain i'ya i'ari n i'ya?”

A danai, “I shindere i'ya.”

⁶ Aku u zuwai kakuma ki ka dusuki a iyamba. An u bidyai iburodi yi, u cikpai Kashila, u jibamgbanasai n u nakasi atoni a ne a bansaka le, a bansaka le tani.

⁷ A'a ta tani n adan a shawu kenu. An u cikpai Kashila, u zuwai a bansaka le a da dem.

⁸ A lyai, a cuwai hal atoni yi a purai abuwu a iburodi yi mbana n shindere.

⁹ Ama yi tani a ka rawa ta evu n azu a nishi. Aku u wacinsa le.

¹⁰ Kute-kute u uwai a kpatsu n atoni a ne a banai uyamba u Dalmanuta.

Afarishi a wecikei iryoci

(Matiyu 16:1-4; Luka 12:54-56)

¹¹ Afarishi a tuwai a gitai uwecishe Yesu kotsu a kondo yi, a da u wenike le iryoci i zuba.

¹² U tsukpai kuvi ku pige, u danai, “Ndy a i zuwai ama a gogo-na a lai uciga uwene iryoci? N tonuko da, iryoci i'a la a ka wenike ama a gogo-na wa.”

¹³ Pini nala, u doku u uwai a kpatsu u pasai upashi u nide u asaka le.

Kiranai n yisti u Afarishi

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Atoni a Yesu a ciba a bidya burodi wa, she u te u da a'ari n u da a kpatsu ki.

¹⁵ U rono le atsuvu u danai, “I kirana n yisti u Afarishi n u Hiridu.”

¹⁶ A yamgbanai kadyanshi utyoku u le, “An bawu tsari n burodi da u zuwai u danai nala.”

¹⁷ An Yesu revei nala aku u tonuko le, “Ndy a i zuwai i'ari a kadyanshi i'ari n burodi wa? Dana hal n ara i wene wa, kpam i reve wa? Atakasuvu a de ugbami u de da a'ari?”

¹⁸ E da la n a'eshi, ya wene wa da? I'a ta n atsuvu, ya pana wa da? Kpam i tsu ciba wa da?

¹⁹ An n jibamgbanasakai ama azu a tawun iburodi i tawun, mbana n yain n da i cirangi tipi tipi n abuwu a iburodi?”

A danai, “Kupa na n re.”

²⁰ “Iburodi i shindere i'ya tani n jibamgbanasakai ama azu a nishi tani, mbana tipi tipi n yain n da i tashai n abuwu a iburodi?”

A danai, “N shindere.”

²¹ Aku u wece le, “Hal n gogo-na i reve wa da?”

Utanaṣa u karumba a Besaida

²² A rawai a ilyuci i Besaida. Ama roku a tukoi Yesu karumba, a folo yi u sawa yi.

²³ U kaṅai kukere ku karumba ki, u banka yi a uroto u ilyuci. U cikpai atatsa a a'eshi a karumba yi, u taḍanki yi akere, aku u wece yi, “Fuda vu wene ili?”

²⁴ Karumba ki ka gaḍigbai kaci u danai, “Ma wundya ta ama, shegai tyoku u ndanga u da ma wundya le a ka tamba.”

²⁵ Aku u doki u taḍanki yi akere a a'eshi a ne. A'eshi yi a kukpai u taṅai, u wenei ko ndya wa mai. ²⁶ Yesu tonuko yi, “Wala vu gono a kuwa, kotsu vu uwa a une wa.”

Kadyanshi ka Bituru a kaci ka Yesu

(Matiyu 16:13-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Yesu n atoni a ne a 'yanga a uwusai a une une u ilyuci i Kasariya Filibi. A ure u wecei atoni a ne, “Ya ama a ka dansa mari?”

²⁸ A tonuko yi, “Aza roku a danai ada Yahaya Kalyubugi, aza roku tani Iliya, aza roku tani, uza roku asuvu ntsumate.”

²⁹ Aku u wece le, “Eda tani ya ya dansa mari?”

Bituru wushunki yi, “Avu Kawauwi ka.”

³⁰ Aku u rono le atsuvu kotsu a tonuko uza ukuna u ne wa.

Yesu danai tyoku da wa kuwa

(Matiyu 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Yesu gitā le uwenishike, “U kaṅa ta Maku ma Vuma ma pana ikyamba cika. Nkoshi n adarakpi a pige n awenishiki a Mele a 'yuwan yi, hal a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yanga n uma.”

³² U danai kadyanshi ka nala tani a kateshe. Aku Bituru rono yi a ikengi, u gitā yi ubara.

³³ Shegai an Yesu kondonoi u wenei atoni a ne, u gitai ubara Bituru, “Yan mbari na mpa, Kanangasi!* Vu yan ukuna u Kashila wa, she u ama.”

³⁴ U isa kakuma ki kabolo n atoni a ne, u danai, “Gba uza da baci wa ciga u tono mu she u 'yuwan kaci ka ne, u canga mawandamgbani ma ne u tono mu.

³⁵ Gba uza da baci dem wa kirana n uma u ne, wa namba ta u da. Uza da tani baci u namba uma u ne adama a Kadyanshi ka Shinga ka va, wa wauwa ta u da.

³⁶ Nte kalen ka vuma wa tsara likimba gba, aku u namba uma u ne?

³⁷ Nda kpam vuma wa fuda wa naka a unā u uma u ne?

³⁸ Ama a gogo-na aza a unyushi u cingi a da aza da kpatalakai Kashila kucina. Adama a nala, uza da baci dem wa pana uwono u da wa yan kadyanshi ka va a'ayin a na, Maku ma Vuma ma pana ta uwono u ne a'ayin a da baci ma tuwa n tsupige tsu Tata n tsu atsumate a eri.”

9

¹ Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko da, aza roku a da pini kushani asu naha vi, a ka kuwa wa, she a wene utuwa u tsugono tsu Kashila n ucira.”

Uyansaka u Yesu

(Matiyu 17:1-13; Luka 9:28-36)

² An a'ayin a teli a wurai, Yesu bidyai Bituru, n Yakubu, n Yahaya, kabolo n eyi a banai a masasa ma roku ma ugadi, utyoku u le. Aku u yansakai a kapala ka le.

³ Aminya a ne a waramai pun a ka lada, kazai ka la a likimba ka ka fuda ka zuwa a woko nala wa.

⁴ Aku atoni a ne ama a tatsu yi a wenei Musa n Iliya a tuwai ara Yesu a ka yanka yi kadyanshi.

* **8:33** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

⁵ Bituru kukp̄ai un̄a u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, u lobono t̄a tsari pini na. Asak̄a tsu yain atani a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa ka te kpam ka Iliya.”

⁶ Uwonvo u d̄a u kan̄a le cika, d̄a u nambai ili i'ya wa dana.

⁷ Aku kalishi ka roku ka wut̄ai ka kimba le. A panai kpam kalaḡatsu ka wut̄ai pini a kalishi ki ka danai, “Maku ma va ma na vi, uza d̄a ma ciga cika, pan̄aka ni.”

⁸ Kute-kute a webelei n maloko, a doku a wene kpam uza wa, Yesu d̄a a wenei koshi kaḅolo n ele.

⁹ A'ari ugidaḷa a masasa mi, aku Yesu rono le atsvu u danai, “Kotsu i tonuko uza ili i'ya i wenei vi wa, she a'ayin a d̄a mpa Maku ma Vuma n 'yanḡai a ukpa.”

¹⁰ A asak̄ai ukuna vi a atakasuvu a le, a ka wecemgbene kalen ka u'yanḡa a ukpa.

¹¹ A wece yi, “Ndyā i zuwai awenishiki a Mele a danai Iliya d̄a wa git̄a utuwa?”

¹² Aku u tonuko le, “Mayun d̄a Iliya wa git̄a utuwa u lapula ili. Ko n nala ndya i zuwai kadyanshi ka Kashila ka danai, Maku ma Vuma ma pana t̄a ikyamba cika, aku a 'yuwan yi?”

¹³ N tonuko d̄a, Iliya tuwa de, kpam a yanka yi de gb̄a ili i'ya i yan le tyoku d̄a u luwa le, tyoku d̄a wari ukorongi a tagar̄ada u Kashila.”

*A tan̄asai maku uza u ityoni i cingi i tsubebe
(Matiyu 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ An a gonoi a asu u atoni a Yesu a d̄a buwai vi, a wenei kakuma ka pige ka kyawan le. Awenishiki a Mele a'ari kananamgbani n ele.

¹⁵ N uwene Yesu, kakuma ki gb̄a ka yain majiyan cika, a ḅosoi n ilyadi she ara ne, a danasa yi.

¹⁶ U wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari a uyan n ele?”

¹⁷ Aku vuma roku a asuvu a kakuma ki u wushunki yi, “Kawenishiki, maku ma va ma n tuko vu, kpaci wa t̄a n ityoni i cingi i tsubebe.

¹⁸ A'ayin a d̄a baci dem i yuwa yi she i varangi yi a iyamba, un̄a u ne u rongo kapufu, n u gbori a'anga a ne. Kpam she ugbama ko nte wa. N foloi atoni a vunu a wutukpa yi i'ya, shegai a kpaḍai.”

¹⁹ U wushunku le, “Eda nida ukpaḍa u upityanangu u de wari! Hal ubana nwere d̄a ma dusuku n ad̄a kahu i wushuku? Kpam hal ubana nwere d̄a ma fuda n kawunku n ad̄a? Tuko numu n eyi.”

²⁰ A tuko yi maku mi.

An ityoni i cingi yi i wene yi, kute-kute i gbashangi maku mi, ikyamba i ne n i jeyi, u rukp̄ai u rongoi uganda, un̄a u ne wari kapufu.

²¹ Yesu wecei tata u maku vi, “A'ayin a eni a d̄a ili yi i git̄a yi?”

U danai, “Tun eyi kenu.

²² I so yi t̄a uvarangusu a asuvu akina n mini kotsu i wuna yi. Shegai va fuda baci, pana asuvayali a tsunu vu banga tsu.”

²³ Yesu tonuko yi, “Vu da ma fuda baci? Uza d̄a baci dem u wushuki, a ka yanka yi ta ko ndya wa.”

²⁴ Kute-kute tata u maku vi u 'yanḡasai kalaḡatsu, u danai, “N wushuku t̄a. Banga mu n ukpaḍa u uwushuku u va.”

²⁵ An Yesu wenei kakuma ki kari utuwa n ilyadi a asu vi, u baranai ityoni i cingi yi u tonuko yi, “Avu ityoni i cingi i tsubebe, n tonuko vu pecemgbene n eyi, kotsu vu doku vu uwa yi wa.”

²⁶ Aku ityoni yi i salai, i gbashangi maku mi cika, ikyamba i ne ya je, pini nala i pecemgbenei n eyi. Maku mi ma wokoi yavu kakushe, hal gb̄am ama ushani a danai, “U kuwa de.”

²⁷ Shegai Yesu kan̄ai kukere ku ne u 'yanḡasa yi, u 'yanḡai tani n kushani.

²⁸ An Yesu tuwai u uwai a kuwa, atoni a ne a wece yi ukpawunsi, “Ndyā i zuwai atsu tsu kpaḍai i'ya uwutukpa?”

²⁹ Aku u tonuko le, “Ucun u nala u tsu wuta wa, she n kavasū.”

Yesu doku u danai ukuna u ukpa u ne

(Matiyu 17:22-23; Luka 9:43-45)

³⁰ Pini nala, Yesu n atoni a ne a 'yangai a batsamgbanaī a uyamba u Galili, wa ciga tani uza u reve wa.

³¹ Kpaci atoni a ne a da wa wenishike, wa tonusuko le, “A ka neke ta Maku ma Vuma akere a ama a wuna yi. A wuna yi baci, a'ayin a tatsu a wurai, wa 'yanga ta.”

³² Shegai a reve ili i'ya kadyanshi ki ka tono wa, kpam a panai uwonvo u da a ka wece yi.

Ya lai tsupige?

(Matiyu 18:1-5; Luka 9:46-48)

³³ A tuwai a Kafarnahum. An u uwai a kuwa, u wece le, “Kananamgbani ka iyen ka i'ari uyan a ure?”

³⁴ A paḍai bini, kpaci a ure vi a nanamgbana ta ko ya uzapige u le.

³⁵ Aku u dusuki u isaī Kupanamere vi, u tonuko le, “Uza da baci dem wa ciga u woko uza u kapala, u kana ta she u woko uza u makorishi a asuvu a ama gba. Kpam u gbashika ko ya wa.”

³⁶ Aku u bidyai maku ma kenu u zuwa yi a mere ma le, u wofo yi u tonuko le,

³⁷ “Uza da baci dem u wushai maku ma kenu ucun u na adama a kala ka va, mpa u wushai. Uza da kpam u wusha mu, mpa koshi u wushai wa, hal n uza da suku mu da u wushai.”

Ukpaḍa u tsilala n Yesu

(Luka 9:49-50)

³⁸ Aku Yahaya tonuko yi, “Kawenishiki, tsu wene ta vuma roku wa wutukpusa ityoni i cingi n kala ka vunu, aku tsu bishinka yi kpaci wa a asuvu a tsunu wa.”

³⁹ Shegai Yesu danai, “Bishinka ni wa. Vuma wa la wa yan ukunosavu n kala ka va, aku u laza kute-kute u dana ukuna u gbani kaci ka va wa.

⁴⁰ “Gba uza da baci dem bawu wa yan tsilala n atsu, uza u tsunu u da.

⁴¹ Uza da baci dem u ne da mini ma uso a mako adama a da i'ari aza a Kawauwi, n tonuko da, maken ma la wa, wa kpaḍa utsara katsupi ka malen ma manyan ma ne wa.

Panai uwonvo u uyan unyushi

(Matiyu 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Da vuma roku wa zuwa maku ma te a asuvu a mmuku n kenu n na aza da a pityanangi na mpa u nusa, wa laka ta a siraka yi katali ka kira ka pige a udyoku u ne, a varangi yi a asuvu a kushiva.

⁴³ Kukere ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kida ka. Wa laka vu ta shana vu tsara uma n kukere ku te, n u da va uwa akina n akere a re, akina a da bawu a'ari ucimba.

⁴⁴ [Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpam a ka cimbusa akina yi wa.]

⁴⁵ Kune ku vunu ka zuwusa vu baci unyushi, kida ka. Wa laka vu ta shana vu tsara uma n kune ku te, n u da a ka varangu vu akina n a'ene a vunu a re.

⁴⁶ [Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpam a ka cimbusa akina yi wa.]

⁴⁷ Keshi ka vunu ka zuwusa vu baci unyushi, fofo ka. Wa laka vu ta vu uwa a tsugono tsu Kashila n keshi ka te, n u da a ka varangu vu akina n a'eshi a re.

⁴⁸ Asu u azun a da a ka takuma a da bawu a ka kuwa, kpam a ka cimbusa akina yi wa.

⁴⁹ “N akina a da a ka wulukpe ya dem, tyoku da a tsu wulukpe udarakpa na mkpaḍi.

⁵⁰ “Mkpaḍi ili i'ya i shinga, shegai n namgba baci bawu n yankpai kpam, n iyen i'ya a ka yankpusa n da?”

“I rongu tyoku u mkpađi a asuvu a ɔe, i dusuku ndishi n shinga n atoku a ɔe.”

10

*Uwenishike u Yesu a kaci ka upece u iyolo
(Matiyu 19:1-12; Luka 16:18)*

¹ Yesu 'yangai pini a asu vi, u banai a uɔngu u Yahuda a upashi u Agata a Urudu. Aku kakuma ka ama ka doki ka ɔolomgbonoi a asu u ne, u wenishike le tyoku da u cuwanakai.

² Afarishi a roku a tuwai ara ne a ka ciga a wandi yi, a wece yi, “U gan vuma u asaka uka u ne?”

³ U wushunku le, “Nɔya Musa tonuko da i yain?”

⁴ A danai, “Musa wushuku ta vali wa fuda ta u korongu tagarada u upece iyolo u asaka uka u ne.” ◊

⁵ Yesu wushunku le, “Adama a uryagbaji u ɔe da i zuwai Musa koronku da mele ma nala mi.

⁶ Shegai a kagita Kashila ka yan le ta vali n uka. ◊

⁷ Adama a nala, vali u asaka tata u ne na mma u ne, u padara n uka u ne.

⁸ Kpam ama a re a le gba a woko ikyamba i te. A buwa kpam ama a re wa, shegai uza u te. ◊

⁹ Adama a nala ili i'ya baci Kashila ka gawain, kotsu vuma u peci i'ya wa.”

¹⁰ An a gonoi a kuwa, atoni a ne a doku a wece yi ukuna u nala vi.

¹¹ U wushunku le, “Uza da baci dem u asakai uka u ne u zuwai u roku, tsishankala tsa wa yan n eyi.

¹² Uka u asaka baci tani vali u ne, aku u banai uza roku iyolo, tsishankala tsa dem wa yan.”

*Yesu na mmuku n kenu
(Matiyu 19:13-15; Luka 18:15-17)*

¹³ Ama a ka tukuso mmuku n kenu ara Yesu kotsu u sawa le, aku atoni a ne a barana le.

¹⁴ An Yesu wenei nala, u panai upan. U tonuko le, “Asakai mmuku n kenu-kenu n tuwa ara va, ɔishinka le wa, kpaci tsugono tsu Kashila tsu icun i le tsa.

¹⁵ Mayun n tonuko da, uza da baci dem bawu u wushai tsugono tsu Kashila tyoku da maku ma kenu ma tsu yan, wa u'uwa tsa wa.”

¹⁶ Aku u wobuso le u tɔanku le akere, u zuwusuka le unu u shinga.

*Kalobo ka utsari
(Matiyu 19:16-30; Luka 18:18-30)*

¹⁷ Gita da u gitai nwalu, aku vuma roku u wuranai n ilyadi, u kuɔangi a kapala ka ne u danai, “Kawenishiki ka shinga, ndya ma yan n tsara uma u da bawu wari n utyoku?”

¹⁸ Yesu wece yi, “Nɔya i zuwai vu isa mu uza u shinga? Uza u shinga wa la wa, she Kashila koshi.

¹⁹ Vu reve ta gai mele mi. Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu vaku n uka da bawu wari u vunu wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu siraka kaɔan kaɔetsu wa. Kotsu vu ryafa uza wa. Vu naka tata na mma u vunu tsupige.” ◊

²⁰ U danai, “Kawenishiki, tun mpa kenu da ma tono ili i nala yi.”

²¹ Yesu webele yi n a'eshi a uciga, u danai, “Ili i te i'ya i buwa vu koshi, ba vu denge gba ili i'ya wari n i'ya, vu ɔanga aza a unambi, tsara vu yain n utsari a zuba. Aku vu tuwa vu tono mu.”

²² N upana kadyanshi ka nala ki, katakasuvu ka ne ka rukpai, aku u lazai n unamgbi u asuvu, kpaci wa ta n utsari cika.

²³ Yesu webelei atoni a ne, u tonuko le, “U wuyana tani n ni, uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila?”

²⁴ Atoni a ne yi a yain majiyan ma kadyanshi ka ne. Aku Yesu doku u tonuko le, “Mmuku n va, u wuyana tani n ni uza u utsari u uwa tsugono tsu Kashila?”

²⁵ Wa la ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu n u da uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

²⁶ Atoni yi a lapulai a yain majiyan cika, aku a ka wecemgbene, “Nala baci ya wa la vi wa tsara iwauwi?”

²⁷ U wundyana le, u danai, “A asu u ama ili i uyan i'ya wa, shegai a asu u Kashila ili dem i uyan i'ya.”

²⁸ Bituru tonuko yi, “Atsu wa tani na, aza da tsu asakai gba ili i tsunu tsu tono vu?”

²⁹⁻³⁰ U wushuki, “Mayun n tonuko da, uza da baci dem u asakai kuwa n kashina ka ne adama a va n kadyanshi ka va, wa wusha ta ili i'ya i lai i'ya u asakai vi kakuma a'ayin a gogo-na. Wa tsata a'uwa amangatawun (100), hal n ashina dem kabolo n mavura. Nala kpam dem uza da baci u asakai atoku n amaku na mma n tata na mmuku n ne adama a va, wa tsata amangatawun u atoku n amaku na mma n tata na mmuku kabolo n mavura. Kpam a'ayin a da a ka tuwa wa tsata uma u da bawu wari n utyoku.

³¹ Shegai aza da a'ari a kapala ushani a ka woko ta makorishi, aza a makorishi tani a kapala.”

Yesu doku u danai tyoku da wa kuwa

(Matiyu 20:17-19; Luka 18:31-34)

³² Yesu n atoni a ne a lyai kelime na nwalu ubana a Urishelima, kpam aya a kapala. Atoni yi a yain majiyan, aza da a ka tono yi kpam a panai uwonvo. U doku u purai Kupanamere vi paki, u tonuko le ili i'ya ya ba i rukpa a kaci ka ne.

³³ U danai, “Atsa na tsa bana a Urishelima. A ka neke ta Maku ma Vuma a akere adarakpi a pige n awenishiki a Mele. A ka kidaga yi ta ugana u ukpa, aku a neke yi a akere a Awulawa.

³⁴ A ka yanka yi ta majari, a cikpunka yi atatsa, a bawan yi, aku a wuna yi. A'ayin a tatsu a wura baci, aku u 'yanga.”

Ufolu u Yakubu n Yahaya

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Aku Yakubu n Yahaya mmuku n Zabidi a tuwai ara Yesu, a danai, “Kawenishiki, tsa ciga ta vu yanka tsu ukuna u roku tsu folo vu baci.”

³⁶ U wece le, “Ndya ya ciga n yanka da?”

³⁷ A wushuki, “Kain ka va dusuku a tsugono tsu pige tsu vunu, asaka uza u te u tsunu u dusuku a ulyaki u vunu, uza u ire tani a ugula.”

³⁸ U danai, “I reve ili i'ya ya folo vi wa. Ya fuda ya so mako ma upana ikyamba tyoku da mpa ma tuwa n soi ko a lyubugu da tyoku da a ka lyubugu mu?”

³⁹ A danai, “Tsa fuda ta.”

U tonuko le, “Ya fuda ta ya so mako ma upana ikyamba tyoku da ma so, a lyubugu da tyoku da a ka lyubugu mu.

⁴⁰ Shegai ndishi a ulyaki ko a ugula u va, mpa ma naka wa. U aza da Kashila ka fobusukoi u da.”

⁴¹ An atoni a ne kupa da a buwai a panai nala, a gitai upana upan u Yakubu n Yahaya.

⁴² Yesu isa le gba a asu u te, u danai, “Aza da a revei n tsugono tsu Awulawa, a tsu wenike le ta ucira, kpam ngono n pige n tsu wenike le ta ucira cika.

⁴³ Shegai ara de nala wa, uza da baci dem wa ciga u woko uzapige a mere ma de, u kana ta u woko kagbashi ka de.

⁴⁴ Kpam ko ya baci wa ciga u woko a kapala, u kana ta u woko kagbashi ka ama gba.

⁴⁵ Kpaci Maku ma Vuma ma tuwā adama a da a ka gbashika yi wa, shegai u gbasha, u naḳaḳa kḳam uma u ne katsupi adama a ama ushani.”

Batimawu karumbā u wenei
(*Matiyu 20:29-34; Luka 18:35-43*)

⁴⁶ Yesu n atoni a ne a rawai a ilyuci i Jeriko kaḳolo n kakumā ka ama ushani. An a ka wuta a ilyuci yi, karumbā ka roku ndishi a ikengi i ure wa folo. Kala ka ne ka Batimawu maku ma Timawu.

⁴⁷ An u panai Yesu uza u Nazara da, u gitai isali, “Yesu, maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

⁴⁸ Ama ushani a barana yi a tonuko yi u pada, shegai u lapulai u salai cika, “Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

⁴⁹ Yesu shamgbai, u danai, “Isa ni.” Aku a ba a isa yi, a tonuko yi, “Pana kayanyan! 'Yanga! Wa isa vu.”

⁵⁰ Aku u varangi kunya ku uwambana ku ne, u 'yangai n ucira she ara Yesu.

⁵¹ Yesu wece yi, “Ndya va ciga n yanka vu?”

U danai, “Kawenishiki, ma ciga n wene asu.”

⁵² Yesu danai, “Wala, upityanangu u vunu u tanaṣa vu de.”

Kute-kute u lazai u wenei asu, aku u tonoi Yesu a lazai.

11

Aza Urishelima a ryabusai Yesu
(*Matiyu 21:1-11; Luka 19:28-40; Yahaya 12:12-19*)

¹ An Yesu n atoni a ne a yain evu n Urishelima, n Betafaji, n Batani a asu u Masasa ma Zayitum, u suki atoni a ne a re.

² U tonuko le, “Uwai a une u da wari a kapala ka de nala vi, n u'uwa u de ya wene ta maku ma makparyagi ma bawu a tabai uyuwa usiri. I surukpa ma i tuko.

³ Uza da baci dem u wece da ili i'ya i zuwai ya tatsukpa ma, i tonuko yi, ‘Asheku a da a ka ciga ma, kḳam wa gonuko ta ma gogo-na.’ ”

⁴ Aku a lazai a ba a cinai maku ma makparyagi mi usiri a uwotsu u kuwa evu n ure. An a ka surukpa ma,

⁵ ama da a'ari pini kushani a asu vi a wece le, “Ndya i zuwai ya surukpa ma?”

⁶ A wushunku le tyoku da Yesu tonuko le, aku ama yi a asaḳa le a lazai.

⁷ An a tuko yi maku ma makparyagi mi, a polusoi aminya a upalaka a le a zuba u ne, aku u yuwai.

⁸ Ama ushani a polusoi aminya a upalaka a le a ure, aza roku tani a polusoi avuku a da a satasai a agbaji.

⁹ Aza a kapala n aza a kucina a rongoi isali n a dansi, “Hosana,* cikpalai Kashila! Kashila ka zuwuka uza da u tuwai n kala ka Magono ma Zuba unā u shinga! ◇

¹⁰ Kashila ka zuwuka tsugono tsu tata u tsunu Dawuda tsa tsa tuwa na vi unā u shinga! Hosana, cikpalai Kashila!”

¹¹ Aku u uwai a Urishelima u uwai a Kuwa ku Kashila. An u webelischei ko ndya wa, u wenei kaara ka kotsoi, aku u wutai u banai a Batani kaḳolo n Kupanamere vi.

Yesu yankai madanga ma kapopi unā
(*Matiyu 21:18-19*)

¹² An kain ka wansai, a asaḳai Batani, Yesu panai kambulu.

* **11:9** “Hosana” idyani i'ya ama a tsu danasa uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kḳam “A cikpala yi.” ◇ **11:9** Ishp. 118:25-26.

¹³ An u wenei maɗanga ma kapopi ma mari n avuku a m̄ari, u ba u webelei ko ma matsa. An u rawai a asu vi, u wene ili wa she avuku, kpaci a'ayin a ilimaci a kapopi a ɗa wa.

¹⁴ Aku u tonukoi kapopi ki, “Uza wa doku wa lya kpam ilimaci i kapopi ara vunu wa.” Kpam atoni a ne a panaƙa yi ta u danai nala.

Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila
(Matiyu 21:12-17; Luka 19:45-48; Yahaya 2:13-22)

¹⁵ N urawa a Urishelima, Yesu uwai a Kuwa ku Kashila, aku u gitai uloko aza ɗa a ka tsila n a dengi pini. U mutsukpusai iteburu i aza a usavadaɗa ikebe n ikirika i adengi ntambara.

¹⁶ Kpam u asaka uza ɗa u cangai ili i roku u wura pini a ulanga u Kuwa ku Kashila ki wa.

¹⁷ Aku u wenishike le u danai, “A korongu wa, a da ‘A ka isa kuwa ku va kuwa ku kvasu ka ama a iyamba gba wa.’? ◇ Shegai eɗa i gonukoi ka kaaɓuru ka aza a magalaka.”

¹⁸ An adarakpi a pige n awenishiki a Mele a panai, a gitai ubolo ure u ɗa a ka wuna yi, kpaci a ka pana ta uwonvo u ne an ama gba a yain majiyan n uwenishike u ne.

¹⁹ An kuvuli ku yain, aku a asakai ilyuci yi.

Uwenishike a kaci ka u'ekpe u kapopi
(Matiyu 21:20-22)

²⁰ An a ka wura n usana, aku a wenei maɗanga mi ma ekpei hal n alu.

²¹ Bituru cibai, aku u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, webele, maɗanga ma vu yankai una vi ma ekpe de.”

²² U wushunku le, “Pityanangi n Kashila.

²³ Mayun n tonuko da, vuma da baci dem u tonukoi masasa ma na, ‘Muda ba vu rukpa a kushiva,’ kpam bawu u yain malala a katakasuvu ka ne, shegai u pityanangi ili i'ya u danai, a ka yanka yi ta i'ya.

²⁴ Adama a nala n tonuko da, ili i'ya baci dem i foloi n kvasu, wushuki i tsara i'ya de, kpam ya woko ta i de.

²⁵ A'ayin a da baci dem i shamgbai uyan kvasu, i'a baci n uza da ya pana upan, cimbusuka ni. Tata u de uza da wari a zuba wa cimbusuka da ta dem unyushi u cingi u de.

²⁶ [Shegai i cimbusuka baci ama wa, nala dem Tata u de uza da wari a zuba wa cimbusuka da unyushi u cingi u de wa.]”

Keci a kaci ka ucira u Yesu
(Matiyu 21:23-27; Luka 20:1-8)

²⁷ A doki a gonoi a Urishelima, tyoku da Yesu wari nwalu a asuvu a Kuwa ku Kashila, adarakpi a pige n awenishiki a Mele na nkoshi n pige a tuwai ara ne.

²⁸ A wece yi, “N ucira u eni u da va yansa ili i naha gba? Kpam ya naka vu ucira u da va yansa i'ya?”

²⁹ U wushunku le, “Ma yan da ta dem keci. I wushunku mu baci, mpa dem ma tonuko da ta ucira u da ma yansaka ili i na yi.

³⁰ Tonuko numu: Ucira u ulyubugusu u Yahaya a zuba da u wutai ko a asu u ama?”

³¹ A dansai utyoku u le a danai, “Tsu dana baci a zuba da u wutai, wa dana ta ndya i bishinka tsu uwushuku n eyi?”

³² Kpam tsu dana baci a asu u ama da u wutai, kakuma ka na ka pana ta upan u tsunu.” A panai uwonvo u kakuma ki, kpaci ya dem u bidya ta Yahaya matsumate ma.

³³ Aku a wushunki yi a danai, “Tsu reve wa.”

Aku u tonuko le, “Mpa dem ma tonuko da ko ucira u eni u da ma yansaka ili i na yi wa.”

12

Agisani a azamaninga a cingi (Matiyu 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Yesu gitā le uyanka kadyanshi n agisani u danai, “Vuma roku u da u yain kashina ka cinwi, u kanzai ka u gāvai kadākā ka ukpokuso ilimaci i cinwi yi. U mai kpmam kunukuzuba ku uza u uwundya kashina ki. Aku u nākai acimbi a roku haya u lazai nwalu.

² An a'ayin a uta a yain, u suki kagbashi ka ne ka te a asu u aza a haya yi u wushika yi a asuvu ucanga u kashina vi.

³ Acimbi yi a kaṅa yi a lapai, aku a loko yi akere a de.

⁴ Aku u doku u sukunku le kagbashi ka roku, eyi kpmam a gbasha yi a kaci, a yanka yi uwono.

⁵ U doki u suki kpmam uza roku, eyi tani a wuna yi. Nala u sukusi ama ushani, a lapusai aza roku, aza roku tani a wunusa le.

⁶ U buwai n uza u te, maku ma ne ma wa ciga cika. A makorishi u suki yi, u danai, ‘A ka wene tā karinga ka maku ma va!’

⁷ Shegai aza a haya yi a sheshei utyoku u le, ‘Maku ma kagitā ma ne ma gai pa vi. Tuwāi tsu wuna ni, tsarā agadu yi a woko a tsunu.’

⁸ Aku a kaṅa yi a wunai, a varangi yi a uroto u kashina vi.

⁹ “Ndyā uza u kashina vi wa yan? Wa tuwā tā u wuna aza a haya yi, u nākā ka aza roku.

¹⁰ I taḅa uyan kaṅeshi a tagarāda u Kashilā naha wa?

‘Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.

¹¹ Manyan ma Asheku ma la vi, ara tsunu tani ili i majiyan i'ya.’ ” ♦

¹² Azapige a aza a Yahuda yi a bolo tā kotsu a kaṅa yi, kpaci a reve tā a kaci ka le ka u yain agisani yi. Shegai a ka pana tā uwonvo u ama, adama a nala a asākā yi u lazai.

Utsupa u utafa ara Kaisa Magono (Matiyu 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ An nala wurai, azapige a aza a Yahuda yi a sukunki Yesu Afarishi a roku n ama a Hiridu a wandi yi n keci.

¹⁴ An a rawai ara ne, a tonuko yi, “Kawenishiki, tsu reve tā vu tsu dansa tā ukuna u mayun, kpmam ya dem unā u te da vu bidya yi. A'ayin a da dem va wenishike ukuna u Kashilā, vu tsu dansa tā ukuna u mayun, vu tsu dambula n ukuna u da azapige a tsu dansa a kaci ka vunu wa. Tonuko tsu, ugan tsu tsupa Kaisa magono utafa?”

¹⁵ Tsu tsupa ko tsu kpaḍā utsupa?

Eyi tani an u revei wanda da a ka wanda yi, u tonuko le, “Ndyā i zuwai ya kondo mu? Tuko numu ukebe u azurufa* n wene.”

¹⁶ A tuko yi. Aku u wece le, “Kulu n kala ka yai ka kari pini a ukebe vi?”

A danai, “Ku Kaisa ka.”

¹⁷ Aku u tonuko le, “Nākai Kaisa ili i'ya i'ari i Kaisa; Kashilā kpmam i nākā yi ili i'ya i'ari i Kashilā.”

A yain majiyan cika.

Keci a kaci ka u'yangā u ukpa (Matiyu 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Aku aza a Sadusi† (aza da bawu a wushuki n u'yangā u ukpa) a tuwāi ara Yesu, a wece yi,

¹⁹ “Kawenishiki, Musa koronku tsu tā a kaci ka tsirāṅa. U da uza u kuwā baci u asākai uka bawu mmuku, u kaṅa tā utoku u ne u sotoku uka vi u matsāka yi mmuku.

♦ 12:11 Ishp. 118:22-23. * 12:15 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uḅāṅga.

²⁰ A yan t̄a a'ali a roku ama a shindere, uza n utoku u ne. Uza u kagit̄a u zuwai uka, u kuw̄ai u aṣak̄a maku wa.

²¹ Uza u ire (uza ḍa u tonoyi) u sotuki maraṇa mi, eyi dem u kuw̄ai u aṣak̄a maku wa. Nala dem n uza u tatsu.

²² Gb̄a le gai uza w̄a la u aṣak̄ai maku wa. A makorishi uka vi dem u kuw̄ai.

²³ Kain ka u'yanḡa a ukpa, uka u yai u ḍa wa woko, cinda gb̄a le a zuwusa yi?"

²⁴ Yesu wushuki, "An bawu i revei Tagar̄ada u Kashil̄a,† kpam i reve ucira u Kashil̄a wa, ḍa i zuwai i puw̄ain.

²⁵ Kpaci a 'yanḡa baci a ukpa a ka yan iyolo wa, kpam a ka wutukpa iyolo wa. Shegai tyoku u atsumate a zuba a ḍa a ka woko.

²⁶ A ukuna u u'yanḡa u akushe, i taḅa ukaneshi a tagar̄ada Musa a asu u alabari a maku ma maḍanga ma ma tasa akina wa, an Kashil̄a ka danai, 'Mpa Kashil̄a ka Ibrahi, Kashil̄a ka Ishaku, n Kashil̄a ka Yakubu?' ◊

²⁷ Eyi Kashil̄a ka akushe ka wa, shegai ka aza a uma. Mayun ḍa i puw̄ain."

Mele ma ma lai ugbonguro

(Matiyu 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Aku kawenishiki ka Mele ka roku ka tuw̄ai ka pan̄aka le a'ari kananamgbani. An u wenei Yesu wushunku le mai, aku u wece yi, "Gb̄a a asuvu a mele, ma eni ma ma lai ugbonguro?"

²⁹ U wushunku yi, "Ma ma lai ugbonguro ma, 'Panai, aza a Isara'ila! Magono ma Zuba Kashil̄a ka tsunu, aya koshi Magono ma Zuba.

³⁰ Ciga Magono ma Zuba Kashil̄a ka vunu n katakasuvu ka vunu n uma u vunu gb̄a. Vu cigi yi kpam n kakiri ka vunu n ucira u vunu gb̄a.' ◊

³¹ Ma ma tonoyi tani ma, 'Ciga uza u karen u vunu tyoku ḍa va ciga kaci ka vunu.' ◊ Mele ma roku ma la ma ma lai ma nala mi wa."

³² Aku kawenishiki ka Mele ka danai, "Mayun ḍa vu, Kashil̄a ka te ka, uza roku w̄a tani la wa, she eyi. ◊

³³ A cigi yi gb̄a n katakasuvu, gb̄a n kakiri, gb̄a n ucira. Kpam vu cigi uza u karen u vunu tyoku ḍa va ciga kaci ka vunu, ili i na yi i la t̄a uḍarakpa u urunukpa n ukidasa a m̄bari." ◊

³⁴ An Yesu wenei u wushunki yi mai, u tonuko yi, "V̄a m̄bari n tsugono tsu Kashil̄a wa." Pini nala, uza u doku kawan kpam u wece yi wa.

Keci a kaci ka maku ma Dawuda

(Matiyu 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ An Yesu wa wenishike a Kuwa ku Kashil̄a, u wecikei, "Nida awenishiki a Mele a ka dana Kirisiti Kawauwi maku ma Dawuda magono ma?"

³⁶ Kulu Keri ku zuwai Dawuda danai, 'Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a v̄a, dusuku a ulyaki u v̄a, hal she n taḍangu vu a zuba u atokulalu a vunu.' ◊

³⁷ "Dawuda n kaci ka ne u isa baci Kawauwi Asheku, nida wa yansa u woko maku ma Dawuda?" Kakuma ka pan̄aka yi n ipeli.

Yesu toḍugboi awenishiki a Mele

(Matiyu 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Tyoku ḍa wa wenishike le, u danai, "Kiranai n awenishiki a Mele aza ḍa a ka ciga kutambu n aminya a pige. A tsu la t̄a uciga a danasa le a kuden n tsupige.

³⁹ Kpam a lai n uciga a asu u ndishi u ḍa u lai tsulobo a agata a Kashil̄a, n a asu u shinga a asu u abiki.

◊ 12:26 Uwt. 3:6. ◊ 12:30 U.Ml. 6:4-5. ◊ 12:31 Adkp. 19:18. ◊ 12:32 U.Ml. 4:35. ◊ 12:33 Hos. 6:6. ◊ 12:36 Ishp. 110:1.

⁴⁰ Shegai a tsu lyasa ta ucanga u nraṅa, a rongo kpam uyansa kavasu ka ugadi adama a ukimbuṣa u a'eshi. Icun i ama a nala a ka yan le ta mavura cika.”

Kune ku maraṅa
(Luka 21:1-4)

⁴¹ Yesu dusuki evu a asu u uzuwusa u ikebe u Kuwa ku Kashila, wa wundya tyoku da ama a ka zuwusa ikebe a asu u uzuwusa u ikebe vi. Aza a utsari ushani a tsungi pini ikebe ushani.

⁴² Aku maraṅa ma roku uza u unambi u tuwa u zuwai irim i re i kenu.† ⁴³ Aku u isaṅi atoni a ne u tonuko le, “Mayun n tonuko da, maraṅa ma nala ma la ta gba aza da a zuwai ikebe i le a asu u uzuwusa u ikebe u nala vi.

⁴⁴ Kpaci ele a asuvu a utsari u le u da a zuwusai, shegai eyi asuvu a unambi u ne u da u bidyai gba, u zuwai ikebe i ulyaka ilikulya i ne.”

13

Kadyanshi ka uwasu u Kuwa ku Kashila
(Matiyu 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ N uwuta u Yesu a Kuwa ku Kashila, katonu ka ne ka te ka tonuko yi, “Kawenishiki, kondo ve icun i atali a nala yi! N icun i kuma ku nala ki!”

² Yesu wushunki yi, “Vu wene kuma ku pige ku nala? Katali ka la ka a ka asaṅa utadangi a zuba u utoku u ne bawu a wasai ka wa.”

Kagita ka upana u ikyamba
(Matiyu 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Tyoku da Yesu wari ndishi a Masasa ma Zayitum ma ma wundyamgbana n Kuwa ku Kashila, Bituru n Yakubu n Yahaya n Andurawu a wece yi a ikengi,

⁴ “Tonuko tsu, nwere da a ka yan ili i nala yi? Kpam icun i iryoci i eni i'ya a ka wene ya ciga baci i gita?”

⁵ U tonuko le, “Kiranai kotsu uza roku u puwunsa da wa.

⁶ Ama ushani a ka tuwa ta n kala ka va, a dana aly a Kirisiti Kawauwi, hal a puwunsa ama ushani.

⁷ I pana baci ukuna u kuvon n alabari a kuvon, kotsu asuvu a de a 'yanga wa. U kana ta u gita nala, shegai makorishi ma kotsu wa.

⁸ Kaletsu ka ama ka 'yangasaka ta kaletsu ka ama roku. Tsugono kpam tsu 'yangasaka tsugono. Iyamba ya gada ta a asu kau-kau, kpam a ka yan ta kambulu. Shegai gba nala vi kagita ka upana u ikyamba ka ve.

⁹ “Shegai eda she i kirana. A ka kana da ta a banka a asu u Asheshi a Pige, a bawan da a asuvu a agata a Kashila. A neke da akere a aza a tsugono na ngono adama a kala ka va, an i tonuko le ukuna u va.

¹⁰ Shegai kahu makorishi ma tuwa, she a yanka aletsu a ama gba Kadyanshi ka Shinga ka va.

¹¹ A'ayin a da baci dem a banka da a asu u afada a neke da, kotsu i dambula a ili i'ya ya dana wa. Shegai gba ili i'ya baci dem a naka da i'ya ya dana. Kpaci eda ya dansa wa, Kulu Keri ka.

¹² Vuma wa neke ta utoku u ne a wuna yi, tata kpam dem nala wa yanka maku ma ne. Mmuku kpam n 'yangasaka isheku i le hal a zuwa a wuna le.

¹³ Ama gba a ka 'yuwan da ta adama a kala ka va. Shegai gba uza da baci dem u kawunki hal ubana a makorishi, a ka wauwa yi ta.

Upana u ikyamba u pige
(Matiyu 24:15-28; Luka 21:20-24)

† 12:42 Kondo “Irim i kenu” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

14 “A'ayin a'a ta a utuwa, ada ya wene ili i icadi i shamgba a asu u da bawu i gain i shamgba.” (Uza da wa yan kaneshi, u reve ili i'ya asu u na wa tono!) “Aza da a'ari a uyamba u Yahuda she a bana a nsasa.

15 Uza da baci dem wari a zuba u kukpa ku kunu ku ne, kotsu u cipu u uwa a kuwa u bidya ili i roku wa.

16 Uza da wari a kashina, kotsu u gono a ilyuci u bidya kunya ku upalaka ku ne wa.

17 Ter de aka a atsuma n aza a mmuku n shili a a'ayin a nala yi!

18 Yanyi kvasu kotsu ukuna u nala vi u gitai n ilyushi wa.

19 A'ayin a nala yi a ka yan ta upana u ikyamba u pige, u da bawu a tabai uyan tun a'ayin a da Kashila ka yain likimba hal utuwa ara. A ka doku a ka yan a da kpam wa hal ubana a makorishi.

20 U woko baci Magono ma Zuba ma jebai a'ayin yi wa, uma wa la wari wa la wa. Shegai adama a aza da a dangasai vi da i zuwai u jebai a'ayin yi.

21 “A'ayin a nala yi ko ya baci tonuko da webelei Kawauwi ka na, ko webelei aya de! Kotsu i wushuku wa.

22 Kpaci awauwi a ka ban na ntsumate n ka ban a ka tuwa ta a yain iryoci n ikunesavu kotsu a puwunsa aza da a dangasai, wa yan baci.

23 Kiranai, kpaci n tonuko da ta ko ndya wa gampa.

*Utawa u Maku ma Vuma
(Matiyu 24:29-31; Luka 21:25-28)*

24 “Shegai a'ayin a upana u ikyamba a nala a wura baci, kaara ka limana ta, uwoto tani wa naka katyashi wa.

25 Atala a ka rukpusa ta, kpam a gada ili i pige i pige i'ya i'ari a zuba.

26 A'ayin a nala a da a ka wene Maku ma Vuma ma tuwa a asuvu a alishi, n ucira u pige u tsugono.

27 Aku u suku atsumate a zuba a bolomgbono aza da a dangasai a abon a nishi a likimba; wata, ili i'ya i bidyai a mbari n likimba n naha ubana a utyoku u zuba u nide.

*Udani a kaci ka madanga ma kapopi
(Matiyu 24:32-35; Luka 21:29-33)*

28 “Rotsongusi a iryoci i madanga ma kapopi. A'ayin a da baci i wenei atyangi a ne a limana, aku a gitai utopo avuku, i reve ta an ilyushi i yain evu.

29 Nala kpam dem a'ayin a da baci dem i wenei ili i nala yi ya gitasa, ya reve ta an a'ayin a yain evu n uyan.

30 Mayun n tonuko da, ama a gogo-na a ka kotso wa, she a shadangu ili i na yi ga.

31 Zuba n likimba wa cimba ta, shegai kadyanshi ka va ka cimba wa.

*Kain ka ugono u Kawauwi
(Matiyu 24:36-44; Luka 17:26-30, 6)*

32 “Shegai ukuna u kain ka nala ki ko ulapa u uwule vi, uza wa la u revei ka wa. Atsumate a zuba ko Maku, a reve ka wa. Tata da koshi u revei ka.

33 Kiranai i rongo n afofi n i yanyi kvasu. Kpaci i reve a'ayin a da ulapa u uwule vi wa yan wa.

34 “Utawa u Maku ma Vuma wa ta tyoku u vuma da u yain nwalu, u asankai agbashi a ne manyan ma ya dem wa yan, aku u tonukoi uza u uwundya u utsutsu n rongo n afofi.

35 Rongoi n afofi, kpaci i reve kain ka uza u kuwa wa gono wa, wa fuda ta u gono n kuvuli, ko a mere ma kayin, ko n kpasani, ko n usana.

36 Kotsu u tuwa u danda da n i lavuti wa.

37 Ili i'ya n tonuko da kpam ma tonuko ya dem i'ya, i rongo n afofi.”

14

*A boloi ure u ɗa a ka wuna Yesu
(Matiyu 26:1-5; Luka 22:1-2; Yahaya 11:45-53)*

¹ A'ayin a re a ɗa a wokoi, a yain Abiki a Upasamgbana n Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti. Aku aɗaraƙpi a pige n awenishiki a Mele a boloi ure u ɗa a ka ƙana Yesu usokongi kotsu a wuna.

² A danai, “Shegai tsa kawan tsa yan u ɗa a a'ayin a abiki a na wa, kawa ama a ka 'yaŋaƙa tsu ta.”

*A tsunki Yesu manivi ma magulaɗi
(Matiyu 26:6-13; Yahaya 12:1-8)*

³ A'ari pini Yesu waɗi a Batani a kuwa ku Simo uza ɗa caupa waɗi makutu. Eyi pini n u lyayi ilikulya, uka roku u tuwaɗi n majuju ma manivi. Manivi mi ma magulaɗi* ma kpam ma ta n ikebe cika. U kukpaɗi unɗa u majuju mi, u tsalaɗi manivi mi gba a kaci ka Yesu.

⁴ Ama roku a ɗa a'ari pini a asu vi a panai upan. A yamgbanaɗi kadyanshi, “Nɗya kalen ka koli ka manivi naha?”

⁵ Ma raɗsa ta a denge ma ikebe i'ya i lai i'ya uza wa yan manyan ma uwoto kupa n u re,† aku a pecike aza a unambi.” A ƙana yi uyanka tsali n asuvu a shen.

⁶ Shegai Yesu danai, “Aƙa ni shiriri! Nɗya i zuwai ya damgbaraɗa yi? Ili i shinga i pige i'ya u yanka mu.

⁷ Kain dem i'a ta kaɓolo n aza a unambi, kain ka baci dem, ya ciga ya fuda ta i yanka le ili i shinga. Shegai mpa ma kaɓolo n aɗa kain dem wa.

⁸ Eyi gbaɗu u daraka ta hal u tsunki ikyamba i va n manivi kahu kacida ka va.

⁹ Mayun n tonuko da, gba ko nte baci a ka yan Kadyanshi ka Shinga a likimba, she a yan kadyanshi ka ili i shinga i'ya uka u naha vi u yain, kpam a ka rongo yi ta ucibusa.”

*Yahuza Isikariyoti u wushuki u neke Yesu
(Matiyu 26:14-16; Luka 22:3-6)*

¹⁰ Yahuza Isikariyoti uza u te a asuvu Kupanamere yi, u banai a asu u aɗaraƙpi a pige kotsu u neke Yesu ara le.

¹¹ An a panai nala a yain mazanga hal a zuwamgbanaɗi a ka naka yi ikebe. Eyi tani u gitai uzama tyoku da wa yan u neke yi.

*Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana
(Matiyu 26:17-25; Luka 22:7-14; Luka 22:21-23; Yahaya 13:21-30)*

¹² Kain ka kagita ka Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti, kain ka a cuwanaƙai ukidasa mmuku ma a'ondom, kain ka Abiki a Upasamgbana ka la vi. Atoni a ne a wece yi, “Nte va ciga tsu ba tsu foɓusuko vu a asu u da va lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana?”

¹³ Aku u suki atoni a ne a re. U tonuko le, “Uwai a ilyuci, ya bana ta i gawunsa n vuma roku u cangai malanda ma mini, i toni yi,

¹⁴ kuwa ka baci dem u uwai, i tonuko uzakuwa vi, kawenishiki ka danai, nte kunu ka wa lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana n atoni a ne kari?”

¹⁵ Wa wenike da ta kunukuzuba ka a foɓusoi ucanga, nte ya foɓusuko tsu pini.”

¹⁶ Atoni yi a 'yangaɗi a uwai a ilyuci. A cinai tani tyoku da u tonuko le. Aku a foɓusoi Abiki a Upasamgbana.

¹⁷ An kuvuli ku yain, aku u tuwaɗi kaɓolo n Kupanamere vi.

¹⁸ A'ari ulya ilikulya, Yesu danai, “Mayun n tonuko da, vuma u te a asuvu a de wa neke mu ta, kpam uza da tsa lya kaɓolo n eyi.”

* **14:3** A yan ta majuju mi n katali ka a ka isa alabasta. Manivi mi kpam a yan ta ma n ili i'ya a ka isa naraɗi. † **14:5** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 300.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uɓanga.

¹⁹ A namgba t̄a katsumā cika, aku a gitā yi uwecishe maten-maten, “Mpa wa?”

²⁰ U wushunku le, “Uza u te d̄a gai a asuvu a Kupanamere, uza d̄a tsa lya kaḅolo a kapara ka te.

²¹ Maku ma Vuma ma kuwā t̄a tyoku d̄a a korongi ukuna u ne. Ter! Vuma d̄a wa neke Maku ma Vuma mi, a'ari a matsa yi baci wa, wāri u laka yi t̄a.”

Yesu n atoni a ne a lyai ilikulya

(Matiyu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Korintiya 11:23-25)

²² A'ari pini ulya ilikulya yi, Yesu bidyai burodi u cikpai Kashilā, aku u jibaṅgbaṅṅasāi u d̄a. U nākāi atoni a ne u danai, “Wushai na vi ikyamba i vā i'ya.”

²³ U bidyai mako ma mini ma cinwi u cikpai Kashilā. U nākā le a soi.

²⁴ Aku u danai, “Naha vi mpasa n vā n d̄a n d̄a a wotsongi a adama a ama ushani. Kashilā ka yan t̄a manyan nā mpasa n na mi tsarā u yain kazuwamgbani ka savu n ama a ne. ²⁵ Mayun d̄a an bawu ma doku ma so mini ma cinwi she kain ka ma so ma savu a tsugono tsu Kashilā.

²⁶ An a kotsoi ulya ilikulya yi, a shipai ushipa a cikpalai Kashilā. Pini nala, a lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

Bituru wa nana t̄a Yesu

(Matiyu 26:31-35; Luka 22:31-34; Yahaya 13:36-38)

²⁷ Yesu tonuko le, “Gb̄a d̄e ya suma t̄a i asakā mu, kpaci nala wāri ukorongi a tagarāda u Kashilā,

‘Ma gālā t̄a kaliniki ki, ncon mi kpam ma wacuwa t̄a.’ ◇

²⁸ Shegai a 'yangāsā mu baci, ma lasa d̄a t̄a ubana a asuvu a Galili.”

²⁹ Bituru tonuko yi, “Ko atoku a vā a suma baci gb̄a le, mpa ma suma wa.”

³⁰ U danai, “Mayun n tonuko vu, n kayin ka na kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu t̄a vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

³¹ Shegai Bituru lapulai u wushuki n ucira, “Ko wuna d̄a baci a ka wuna mu kaḅolo n avu, ma nana an n reve vu wa.” Gb̄a le dem nala a dansai.

Yesu yain kavas̄u a Getisimani

(Matiyu 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² A rawai a asu u d̄a wāri nā ndanga n zayitum asu u d̄a a ka isā Getisimani. Yesu tonukoi atoni a ne, “Dusuki ve pini na hal n ba n yain kavas̄u.”

³³ Aku u bidyai Bituru n Yakubu n Yahaya. Kpam u gitā d̄e upana ikyamba cika n kadambula ushani.

³⁴ Aku u tonuko le, “Uma u vā wa pana t̄a ikyamba cika, yavu ma kuwā. Rongoi na n afofi.”

³⁵ An u lyai kapala kenu, aku u kud̄angi u varai kaci a iyamba u yain kavas̄u, ko wa yan a takpa yi ulapa u uwule vi.

³⁶ Aku u danai, “Tata, ili dem i uyan i'ya ara vunu. Takpa mu mako ma m̄ḅalā mi. Ko n nala ukuna u vā u d̄a a ka tono wa, she u vunu.”

³⁷ Aku u gonoi a asu u atoni a ne yi u cina le n a lavuti. U tonukoi Bituru, “Bituru alavu a d̄a vāri? Va fuda va rongo n vu wundi ulapa u uwule u te wa?

³⁸ Rongoi n afofi n kavas̄u, kotsu i tuwā i rukpā a asuvu a ukondo wa. Kulu ku d̄e ku ciga t̄a ku yain ili i'ya i gain, shegai ikyamba i'ā n ucira wa.”

³⁹ Aku u doku u gonoi uyan kavas̄u, u rongoi utonusuko kadyanshi ka baci ki.

⁴⁰ An u gonoi u doku u cina le alavu, kpaci alavu a shad̄angu le d̄e a'eshi cika, ele tani a nambai ili i'ya a ka tonuko yi.

◇ 14:27 Zak. 13:7.

41 An u gonoi u tatsu, u wece le, “Hal n gogo-na alavu a da i buwai n i wunvugusi? U ratsa ta nala ulapa u uwule u yan de. A neke de Maku ma Vuma a akere a aza a unyushi u cingi.

42 'Yangai tsu walai. Kaneki ka va ka la ka tuwa.”

A kana Yesu

(Matiyu 26:47-56; Luka 22:47-53; Yahaya 18:3-12)

43 U kimbā gbām unā wa, aku a wenei Yahuza uza u te a asuvu a Kupanamere yi, n kakumā ka ama, n iburundu nā mkpaukpau a akere a le. Adaraki pi a pige n awenishiki a Mele nā nkoshi a lya a tutsuku le.

44 Kaneki ki ka sheshike le ta kahu a tuwa, u danai, “Uza da baci n wambatsai, aya, i kana yi, i laza n eyi.”

45 N urawa u ne, u banai ara Yesu u danai, “Kawenishiki.” Aku u wofo yi.

46 Ele tani a kana yi.

47 Shegai uza u te a asuvu aza da a'ari kushani ki, u talai burundu u ne, aku u kapangbanai kutsuvu ku kagbashi ka Magono ma Adaraki pi u takpangbanai ka.

48 Yesu wece le, “Tuwa da i tuwai n iburundu nā mkpaukpau i kana mu, yavu uza u magalaka?”

49 Kain dem ma ta kabolo n ada a Kuwa ku Kashila na n wenishiki, kpam i kana mu wa. Shegai yan da a yain nala tsara a shadangu udani u tagarada u Kashila.”

50 Pini nala, atoni a ne a sumai a asaka yi.

51 Kalobo ka roku kpam n kunya ku uwambana ku ne koshi, u tonoyi. An a zara kotsu a kana yi,

52 u asanka le kunya ki, u sumai kataba.

Yesu a kapala ka Asheshi a Pige

(Matiyu 26:57-68; Luka 22:54-71; Yahaya 18:13-24)

53 Pini nala, a bankai Yesu a asu u Magono ma Adaraki pi. Gba adaraki pi a pige na nkoshi n awenishiki a Mele a bolomgbonoi ara ne. 54 Bituru tani wa tonoyi mbari mbari, hal she a ulanga u kuwa ku Magono ma Adaraki pi mi. U dusuki a asuvu adagari a Kuwa ku Kashila ki, wa lyashuku akina.

55 Adaraki pi a pige gba n Asheshi a Pige a boloi unyushi a kaci ka Yesu, kotsu a wuna yi. Shegai a tsara wa.

56 Ama ushani a shamkpai kadyanshi ka kaban a kaci ka ne, shegai unā u le u tuwa u te wa.

57 Aza roku kpam a 'yangai a shamkpai kadyanshi ka kaban a danai,

58 “Tsu panaka yi ta u danai wa wasa ta Kuwa ku Kashila ka ama a mai, aku u mai ku roku a asuvu a a'ayin a tatsu. Kpam kuma ku uza ka wa.”

59 Gba n nala ushamkpa u kaban u le u tonomgbono wa.

60 Magono ma Adaraki pi ma shamgbai a mere ma le, u wece yi, “Va n ili i'ya va wushuku a kaci ka kadyanshi ka ama a ka tukuso a kaci ka vunu wa? Pada da va pada bini?”

61 Shegai u padai ili i ne, u wushuku ko i te wa. Aku Magono ma Adaraki pi ma doku ma wece yi, “Ada Kirisiti Maku ma Kashila Uza u Tsupige vi?”

62 U wushuki u danai, “Mpa. Ya wene ta Maku ma Vuma ndishi a ulyaki u Kashila Uza u Ucira Gba, kpam i wene yi utuwa a asuvu a alishi.”

63 Aku Magono ma Adaraki pi ma karasai aminya a ne, u danai, “Iryoci i eni i'ya kpam tsa bolo?”

64 I pana ta gai u yankai Kashila kadyanshi ka cingi. Nda i wenei?”

Gba le a wushuki, “U nusa ta, a wuna yi.”

65 Aza roku gbām a laza a gita yi ucikpusuka atatsa. A sira yi a'eshi a sugbusa yi n a tonusuki yi, “Tonuko tsu ili i'ya ya gita. Ya sugba vu.” Adagari a Kuwa ku Kashila tani a rongo yi ubasasa.

*Bituru nanai an u revei Yesu
(Matiyu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yahaya 18:15-27)*

⁶⁶ Bituru wari a iyamba a ulanga u kuwa vi, kagbashi ka kari makere ka Magono ma Adarakpi ka tuwai.

⁶⁷ An u wenei Bituru wa lyashuku a akina aku u vara yi a'eshi, u danai, "Avu dem kabolo ka vari n Yesu uza u Nazara nala vi!"

⁶⁸ U nanai u danai, "Mpa n reve gbam i'ya va tono wa." Aku u wutai a kebile ki, kute-kute kapen ka salai.

⁶⁹ An kagbashi ka kari makere mi u wene yi pini, aku u tonukoi aza da a'ari pini a asu vi kushani, "Eyi na dem uza u le u da."

⁷⁰ Aku u doku u nanai kpam.

An a barakpai kenu, aza da a'ari kushani a tonukoi Bituru, "Malala ma la wa, avu dem uza u te u da a asuvu a le, kpaci avu uza u Galili u da."

⁷¹ Aku u kanai uyansaka kaci ka ne unan u tsinasi n u dansi, "N reve ve gbam vuma da ya dansaka vi wa."

⁷² Kute-kute, kapen ka salai isali i ire. Aku Bituru cibai kadyanshi ka Yesu tonuko yi, "Kahu kapen ka sala isali i ire, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu." An u cibai nala, aku u tasai n kushen.

15

*A bankai Yesu ara Bilatu
(Matiyu 27:1-2, 4; Luka 23:1-5; Yahaya 18:28-38)*

¹ Kain n ka wansi n kpasani ku de, adarakpi a pige na nkoshi n awenishiki a Mele n Asheshi a Pige gba a sheshei, aku a sirai Yesu a lazai n eyi ubana ara Bilatu gomuna.

² An a rawai, Bilatu wece yi, "Avu magono ma aza a Yahuda ma?"

U wushunki yi u danai, "Nala wari tyoku da vu danai vi."

³ Adarakpi a pige a lyai kapala n utonusuko Bilatu ukuna u Yesu.

⁴ U doku u wece yi, "Va n ili i uwushuku wa, vu pana gbam ili i'ya ama a na a'ari utono a kaci ka vunu?"

⁵ Shegai Yesu doku u dana ili wa. Bilatu wenei nala, hal u yain majiyan.

*A kidagai Yesu ugana u ukpa
(Matiyu 27:15-26; Luka 23:13-25; Yahaya 18:39-19:16)*

⁶ Kayen dem a a'ayin a Abiki a Upasamgbana, Bilatu cuwanaka ta u asanka le vuma u te u da ama a foloi u asanka le a asuvu ama da a ukai a kuwa ku a'ali.

⁷ Vuma roku da pini uza u kala Baraba. Wa ta usiri adama a u'yangasasa atakasuvu a ama kabolo n atoku a ne aza da a wunai ama, a kain ka a 'yangasai atakasuvu a ama.

⁸ Ama a banai ara Bilatu a folo yi u yanka le ili i'ya u cuwanakai.

⁹ U wushunku le u danai, "Gogo-na ciga da ya ciga n asanka da magono ma aza a Yahuda mi?"

¹⁰ Kpaci u reve ta adama a malyon a da adarakpi a pige a bankai Yesu ara ne.

¹¹ Adarakpi a pige a matsai ama a dana a wutumkpa le Baraba.

¹² Aku Bilatu danai, "Ndya ma yan n uza da ya isa magono ma aza a Yahuda mi?"

¹³ Ama a worukpoi a danai, "A wandamgbana yi."

¹⁴ U wece le, "Adama a iyen, ili i cingi i eni i'ya u yain?"

Shegai ama yi a lapulai a worukpoi, a danai, "A wandamgbana yi."

¹⁵ An Bilatu wa ciga ama a pana kayanyan ka ne, aku u wutumkpa le Baraba. U zuwai a bawain Yesu, aku u naka le a ba a wandamgbana yi.

*Asoje a yankai Yesu majari
(Matiyu 27:27-31; Yahaya 19:2-3)*

¹⁶ Asoje a banai n Yesu a asuvu a kefile ku tsugono, aku a ɓolomgbonoi gba kakuma ka asoje.

¹⁷ A ukunka yi aminya a ngono a mini ma galura. Aku a yain funi u awana, a zuwuka yi u da a kaci. ¹⁸ A gitā yi idyani, “Uzapige, uzapige, magono ma aza a Yahuda.”

¹⁹ A rongo yi ukufusa a kaci n kalangu, n a cikpusuki yi atatsa. Aku a kudangi a da a ka naka yi tsupige.

²⁰ An a kotso yi uyanka majari, a mondo yi aminya a ngono yi. A uka yi aminya a ne. Pini nala, a wutukpa yi a kateshe, kotsu a wandamgbana yi.

A wandamgbanaɗi Yesu

(Matiyu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yahaya 19:17-27)

²¹ Vuma roku da pini uza u kala Simo uza u Sirani, tata u Alizanda n Rafu, u wutaɗi a une wa wura. Asoje a shamkpa yi a matsa yi u canga mawandamgbani ma Yesu.

²² A bankai Yesu a asu u da a ka isa Golugota;† (wata, Asu u Mako ma Kaci).

²³ A naka yi mini ma cinwi kabolo n aguma a da a ka isa mar, shegai u 'yuwain ma uso.

²⁴ Aku a wandamgbana yi. A pecishei aminya a ne utyoku u le. A varangi uruta, tsara a wene ili i'ya ya dem wa tsara.

²⁵ N ulapa uwule u kuci u usana u da a wandamgbana yi.

²⁶ Uza da baci a wandamgbanaɗi, a tsu korongu ta unyushi u ne zuba n kaci ka ne. Ili i'ya a koronki Yesu i'ya na: MAGONO MA AZA A YAHUDA.

²⁷ A wandamgbanaɗi kpm dem aza a magalaka ama a re. Uza u te a ulyaki u ne, uza u te tani a ugula. [

²⁸ Nala a shadangi udani u da u danai, “A kece yi a asuvu a aza a unyushi.”]*

²⁹ Aza da a ka wurusa, a rongo yi uyansaka kadyanshi ka gbani, n a gbaɗi a'aci a le. “Mhm! Avu uza da vu da va wasa Kuwa ku Kashila, aku vu mai ka a asuvu a'ayin a tatsu.

³⁰ Cipa wawa! Vu wauwa kaci ka vunu.”

³¹ Nala tani kpm dem adarakpi a pige n awenishiki a Mele a rongo yi uyanka majari. A danai, “U wauwai aza roku, shegai u fuda u wauwa kaci ka ne wa.

³² Kawauwi ka na ki, magono ma aza a Isara'ila, u cipa pini a mawandamgbani mi tsu wene wawa tsara tsu pityanangu n eyi.”

Hal n aza a magalaka a da a wandamgbanaɗi kabolo n eyi dem a yanka yi kadyanshi ka gbani.

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yahaya 19:28-30)

³³ N kaara a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbanaɗi n karimbi hal ubana ulapa uwule u tatsu.

³⁴ N ulapa uwule u tatsu vi, Yesu salai, “Eloyi, Eloyi, lama sabakatanɗi.” (Wata, “Kashila ka va, Kashila ka va, ndya i zuwai vu varangu mu?”)

³⁵ An ama da a'ari pini kushani a panai nala, a danai, “Panai, wa isa Iliya.”

³⁶ Aku vuma u te u sumai u ba u reki kashaku n mini ma kalam, u sapai ka a kalangu, u sakunki yi kotsu u soi. Aku u danai, “Asakai tsu wene ko Iliya wa tuwa u cipuka yi.”

³⁷ Yesu salai cika, aku u uma u ne u wutaɗi.

³⁸ Kute-kute kunya ka a barakpai a asuvu a Kuwa ku Kashila ki ku pecemgbenei kure. Ili i'ya i kanaɗi a zuba hal ubana a iyamba. ³⁹ An katigi ka ka shamgbai ka wundya Yesu, u wenei tyoku da u kuwai. U danai, “Mayun vuma u naha vi, Maku ma Kashila ma.”

⁴⁰ Aka a roku a da pini a shamgbai a ka yan akalu a mbari. A asuvu a le alya Meri Magadaliya, n Solomi, n Meri (mma u Yakubu u kenu n Isuhu).

* 15:28 Akorongɗi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Marku a kalatsa ta makpanda ma 28.

⁴¹ Alya a tonon yi, tun a Galili n a yanki yi manyan. N aka a ɗa a tuwai kaɓolo n eyi a Urishelima alya dem pini.

Kaciɗa ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yahaya 19:38-42)

⁴² Gba ukuna u na vi u gita ta a Kain ka Afobi; wata, kain ka wansa baci aku Ashibi. An kuvuli ka yan,

⁴³ aku Isuhu u Arimatiya u ghamai asuvu u banai ara Bilatu, u folo yi u naka yi ikyamba i Yesu u cidangu. (Isuhu vuma da uza da a ka pana n eyi a asuvu a Asheshi a Pige yi, uza da wa vana utuwa u tsugono tsu Kashila tsu rawa.)

⁴⁴ Bilatu yan ta majiyan an u panai a da Yesu kuwa de. U isai katigi ka ka wundya Yesu vi. Aku u wece yi ko u barakpa de n ukpa.

⁴⁵ An katigi ki ka tonuko yi u kuwa de, aku u naka Isuhu ikyamba yi.

⁴⁶ Pini nala, u ba u tsilai kunya, aku u katalai pini ikyamba yi, u ba u ukai i'ya a kasaun ka a sadarai a katali. An u kotsoi, aku u gindalakpai katali ka pige u kimbai utsutsu u kasaun vi.

⁴⁷ Meri Magadaliya n Meri mma u Isuhu a wene ta a asu u da a cidangi ikyamba i Yesu yi.

16

Uyanga u Yesu a ukpa

(Matiyu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yahaya 20:1-10)

¹ An Ashibi a wurai, Meri Magadaliya, n Meri mma u Yakubu, n Solomi a tsilai ucanga u magulani, kotsu a ba a tsunku ikyamba i Yesu.

²⁻³ N kpasani ku kain ka kagita ka a a'ayin a shindere a kana ure. Ele a nwalu a ka yawunsa uza da wa ba u gindalakpuka le katali ka a kimbugai utsutsu u kasaun vi. Kaara n ka batsi ele n a rawi pini a utsutsu u kasaun vi.

⁴ A webelei na a wenei katali ki a gindalakpa ka de, ka la a ikengi ka pige ka tani.

⁵ An a uwai a wenei kalobo ka roku n aminya a eri ndishi a ulyaki, aku uwonvo u kana le.

⁶ Pini nala, kalobo ki ka tonuko le, "Panai uwonvo wa. N reve ta Yesu uza u Nazara, uza da a wandamgbani vi aya ya bolo. Webelei asu u da a'ari a zuwai ikyamba i ne da na, wa kpm pini wa, u 'yanga de.

⁷ Walai i ba i tonuko Bituru n atoni a ne a da a buwai, i tonuko le wa lasa da ta ubana a uyamba u Galili. Nte ya ba i wene yi de tyoku da u tonuko da a'ayin a da wari n ada."

⁸ Aku a wutai a wuranai n ilyadi ikyamba n i jeyi, kpm alya la ulapani a dana uza ukuna wa adama a uwonvo.

Meri Magadaliya wenei Yesu

⁹ [N kpasani ku kain ka kagita ka a'ayin a shindere ka Yesu 'yanga. Vuma da u gita yi uwene, Meri Magadaliya da, uka da u wutukpai ityoni i cingi i shindere ara ne.

¹⁰ U ba u tonukoi atoni a Yesu, u cina le atsuma unamgbi n a sayi.

¹¹ Shegai an u tonuko le Yesu 'yanga de, hal gbam u wene yi ta, a 'yuwain uwushuku.

Yesu wenikei kaci ka a asu u atoni a re

(Luka 24:13-35)

¹² Yesu yansakai tyoku u roku, aku u asakai atoni a ne ama a re aza da a ka bana a ilyuci a wene yi.

¹³ Aku a gonoi a ba a tonukoi atoku a le. Atoku yi a 'yuwain uwushuku n ili a danai.

Yesu asakai kupa n uza u te vi a wene yi

(Matiyu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

¹⁴ Pini nala, u asakai atoni a ne kupa n uza u te vi a wene yi, a'ayin a da a ka lya ilikulya. Aku u bongo le adama a ugbama u asuvu a le n ukpada u uwushuku n ili i'ya ama da a wene yi a tonuko le.

¹⁵ Aku u tonuko le, “Walai i bana a asuvu a likimba i yanka ama Kadyanshi ka Shinga ka va.

¹⁶ Gba uza da baci dem u wushuki n kadyanshi ki hal a lyubugi yi, a ka wauwa yi ta. Kpam uza da baci u 'yuwain ka, a ka varangu yi ta.

¹⁷ Iryoci i na ya tono ta aza da a wushuki asuvu a kala ka va a ka wutukpa ta ityoni i cingi a asuvu a ama. A ka yan ta dem kadyanshi n aletsu a roku.

¹⁸ A ka bidya ta a'ali n akere a le, kpam a ka yanka le ili wa. Uza u so baci tsukonu, tsa tsa yan yi ili wa ko kenu. Kpam a ka sawa ta aza a mbala a tansa le.”

A cangai Yesu ubana a zuba

(Luka 24:50-53; Asuki 1:9-11)

¹⁹ An Yesu kotso le uyanka kadyanshi, aku a canga yi ubana a zuba. U ba u dusuki a kukere ku ulyaki ku Kashila. ²⁰ Atoni a ne tani a lazai, a rongoi uyan kubari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, ko nte wa a asuvu a likimba. Asheku n a banga le asu u da u asaka le a ka yansa ikunesavu n i weniki kadyanshi ki mayun da.]

Kadyanshi ka Shinga ka Luka

Ukukpa u kadyanshi

Luka, uza da u korongi tagarada u na vi, kanaƙi ka aguma ka kahu u woko katonu ka Yesu. Adama a nala, u korongu ta n kakiri kpam u naka ta ikuna i maci a kaci ka Yesu. Aya kpam dem u korongi Tagarada u Asuki. Itagarada i nala yi i walamgbana ta tsara i dansa alabari a Yesu n atoni a ne.

A tagarada u na vi iwenishike i'ya pini i pige: Uwenishike u pige u kagita u da uciga u Kashila a asu u ya dem. Uwenishike u pige u ire u da Yesu tuwa ta a likimba u woko Kawauwi ka ama gba. Luka korongu ta iwenishike i roku i'ya ama roku bawu a korongusi. Iryoci i te i'ya alabari a uza u Samariya u shinga. Luka wenike ta kpam kvasu ka ta n kalen ara Yesu. U korongu ta idani i Yesu an u vasai. U wenike ta kpam tyoku da Kulu Keri ku yain manyan a asuvu a ama a a'ayin a da Yesu wari pini naha a likimba. Adama a da wari kanaƙi ka aguma, a yinsa yi a a'ayin a ukpa a Kawauwi wa hal dem n u'yangar u ne a ukpa. U tonuko tsu Yesu takuma ta kadan a'ayin a da u 'yangai a ukpa. Nala u wenike ta an mayun da Kashila ka 'yangasai Yesu a ukpa.

Tagarada u na u naka ta Atoni a gogo-na iryoci i shinga i'ya a ka tono, iryoci i Yesu tyoku da u rongoi n ama. U wenike ta tyoku da tsa banga aza a unambi, n tyoku da tsa yan kvasu. Kpam dem u zuwa ta upityanangu u tsunu u gbama kpaci Luka wushuku ta n eyi u wene ta gba ili i'ya Yesu yansai, kpam u wenike tsu ta an Yesu 'yangai a ukpa.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Ili i'ya i zuwai Luka korongi tagarada u na vi (1:1-4)

Ilimaci i Yahaya kalyubugi n Yesu (1:5-2:52)

Akani a Yahaya kalyubugi (3:1-20)

Ulyubugu n ukondo u Yesu (3:21-4:13)

Manyan ma Yesu a Galili (4:14-9:50)

Yesu bansai a Galili ubana a Urishelima (9:51-19:27)

Ukana n ukpa u Yesu (19:28-23:56)

Yesu wa ta n uma (24:1-12)

Yesu wenikei kaci ka ne n tyoku da kpam a canga yi ubana a zuba (24:13-53)

Ikorongi i alabari a Yesu

¹ Uzapige Tiyofilu: Ama ushani a bidya ta a korongu ukuna u da u gitai a mere ma tsunu.

² Ama yi a korongu ta dere tyoku u aza da a yain ukuna vi a a'eshi a le, alya ayain a manyan ma udani mi, kpam a tonuko tsu.

³ Adama a nala, an u wokoi mpa n kaci ka va n vecei ukuna vi a kagita ben, n wenei u lobono ta n koronku vu ukuna vi tyoku da u tonomgbonoi.

⁴ Tsara vu reve ukuna u da a wenishike vu vi mayun da u gitai.

Ilimaci i Yahaya

⁵ A'ayin a Hiridu† Magono ma Yahuda, a yan ta kafarakpi† ka roku, uza u kala Zakariya, uza da wari a kaƙon ka kaƙolo ka adarakpi ka Abija. Uka u ne Alisabatu uza u kagali ka Haruna† kafarakpi ka.

⁶ Ama a re le a ka wala ta dere a a'eshi a Kashila, kpam a ka kirana n udani u Kashila.

⁷ Shegai a'ari n maku wa, kpaci Alisabatu madari ma, kpam gba le a kutsa de.

⁸ Kain ka kabon ka adarakpi ka Zakariya kari a manyan a Kuwa ku Kashila,* wari a uyan tsudarakpi a kapala ka Kashila.

⁹ Uruta u rukpai a kaci ka ne tyoku u agadu a adarakpi, u woko uza da wa uwa a asuvu a Asu u Uwulukpi, u runukpa ili i magulani. ¹⁰ An a'ayin a urunukpa a ili i magulanif a yain, kakuma ka ama ka ka lya kayala kari a ulanga a uyan kvasu.

¹¹ Aku katsumate ka zuba ka Kashila ka wenikei kaci ka ne ara Zakariya a ulyaki u asudarakpa u ili i magulani vi.

¹² An u wenei nala, u giruwai, uwonvo u kana yi cika.

¹³ Aku katsumate ki ka tonuko yi, "Zakariya, pana uwonvo wa, kpaci a pana de kvasu ka vunu. Uka u vunu Alisabatu wa matsaka vu ta maku ma vali. Vu neke yi kala Yahaya.

¹⁴ Wa woko ta ili i ipeli n i kayanyan ara vunu. Ama ushani a ka pele ta adama a ilimaci i ne.

¹⁵ Kpaci wa woko ta uzapige a kapala ka Magono ma Zuba. Wa tuwa u soi mini ma cinwi ko ili i'ya ya zuwa umaka wa. Kpam a ka shadangu yi ta n Kulu Keri, eyi pini a katsuma ka mma u ne.

¹⁶ Wa gonuko ta aza a Isara'ila ushani a asu u Magono ma Zuba Kashila ka le.

¹⁷ Kpam wa lasa ta Asheku, n kulu n ucira tyoku u Iliya. U yiralakpa atakasuvu a asheku ubana a asu u mmuku n le, n uyawunsa u aryagbaji uwoko tyoku u uyawunsa u ama a maci. U fobuso atakasuvu a ama adama a utuwa u Asheku."

¹⁸ Zakariya wece yi, "Nida ma wushuku n ukuna u na vi? Mpa na n yan de makoshi, kpam uka u va dem u yan de mamici."

¹⁹ Katsumate ki ka wushunku yi, "Mpa Jibura'ilu, uza da wari kushani a kapala ka Kashila. Suku da a suku mu n tuwa n danasa vu, kpam n tonuko vu ukuna u shinga u na vi.

²⁰ Gogo-na, adama a ukpada u upityanangu u vunu, va woko ta kabebe. Va doku kpam va dana ukuna wa, she a'ayin a da a shadangi ukuna u na vi, a kain ka a zuwai u da. Kpam nala wa woko."

²¹ Ama a'ari a ulanga a uvana Zakariya, a'ari uyan majiyan ma ili i'ya i zuwai u barakpai a asuvu a Asu u Uwulukpi vi.

²² An u wutai, u fuda u dana ukuna wa. Ama a revei u wene ta pini kuwene. U rongo le u wenishike iryoci n u radagbusi akere.

²³ An a'ayin a manyan a ne a shadangi, u lazai u gonoi a kuwa.

²⁴ An a'ayin a nala a wurai, Alisabatu uka u ne u yain katsuma, u kana uronguso a kuwa bawu u wutai hal uwoto u tawun.

²⁵ U danai, "Webelei ili i'ya Magono ma Zuba ma yanka mu. A a'ayin a da a yan yi, da u takpa mu uwono a a'eshi a ama."

A danai ukuna u ilimaci i Yesu

²⁶ A uwoto u teli u katsuma ka Alisabatu, Kashila ka suki katsumate ka zuba ka ne Jibura'ilu a Nazara, ilyuci i'ya i'ari a uyamba u Galili.

²⁷ U bana a asu u makere ma roku ma bawu ma revei vali. Uza da vuma roku uza u kala Isuhu, uza u kagali ka Dawuda magono, u kenei tsumana. Kala ka makere mi ka Meri.

²⁸ Katsumate ka banai ara ne, u danai, "A danasa vu Meri, macigi ma Kashila. Magono ma Zuba ma ta n avu."

²⁹ Shegai Meri dambula ta cika, wa yawunsa icun i idyani i eni i'ya nala.

³⁰ Katsumate ka tonuko yi, "Pana uwonvo wa, Meri, kpaci Kashila ka bidya ta ka zuwuka vu unu u shinga.

³¹ Va yan ta katsuma, vu matsa maku ma vali, kpam vu neke yi kala Yesu.

³² Wa woko ta uzapige. A isa yi kpam Maku ma Kashila ka Zuba. Magono ma Zuba Kashila wa naka yi ta tsugono tsu akaya a ne Dawuda.

* 1:8 Kondo kulu ku Kuwa ku Kashila a makukpi ma XX.

³³ Wa lya t̄a tsugono tsu kagali ka Yakubu hal ubana. Tsugono tsu ne tani ts̄a t̄a pini hal ubana bawu utyoku.”

³⁴ Meri wece yi, “Nida ukuna u na wa git̄a, an u wokoi mpa n reve vali wa?”

³⁵ Katsumate ka wushunku yi, “Kulu Keri ka cipa t̄a ara vunū, ucira u Kashila ka Zuba wa palasa vu t̄a. Adama a nala uza u uwulukpi u da va matsa vi, a ka isa yi t̄a Maku ma Kashila.

³⁶ Alisabatu dem, kumaci ku vunū w̄a t̄a n katsuma n tsumici tsu ne! Uwoto u teli u da yi pa vi. Eyi uza da a danai madari ma.

³⁷ Ili i'ā la i'ya Kashila ka kpaḍa uyan wa.”

³⁸ Meri danai, “Mpa kagbashi ka Magono ma Zuba ka. U woko mu tyoku da vu danai.” Aku katsumate ki ka lazai ka asaka yi.

Meri ba u kondoi Alisabatu

³⁹ A'ayin a nala yi, Meri yain maloko u fofusoi u banai a uyamba u Yahuda, a ilyuci i roku, a kaḅon ka nsasa.

⁴⁰ U uwai a kuwa ku Zakariya u danasai Alisabatu.

⁴¹ An u panai idyani i ne, aku maku ma mari a katsuma ka ne ma gbaḍai n ucira. Pini nala, a shadangi Alisabatu n Kulu Keri.

⁴² U 'yangasai kalagatsu ka ne n ucira, u danai, “Avu uza u unā u shinga u da a asuvu a aka gba. Maku ma kpam va matsa vi, uza u unā u shinga u da.

⁴³ Nida ukuna u shinga u na u tsara mu, hal anuku a Asheku a va u tuwai ara va?

⁴⁴ An n panai kalagatsu ka idyani i vunū, aku maku ma mari a katsuma ka va ma gbaḍai n ucira adama a ipeli.

⁴⁵ Uza u unā u shinga u da vari Meri, avu uza da vu wushuki n ili i'ya Magono ma Zuba ma tonuko vu ya shadangu.”

Ushipa u Meri

⁴⁶ Aku Meri danai, “Katakasuvu ka va ka naka t̄a Magono ma Zuba tsupige.

⁴⁷ N Kashila Kawauwi ka va ka uma u va wari a ipeli.

⁴⁸ Kpaci u webelei uvakunku u kaci u kagbashi ka ne. U da na gba ama a ka tuwa a ka isa mu uza u unā u shinga.

⁴⁹ Kpaci Uza u Ucira Gba u yanka mu t̄a ili i pige. Uwulukpi u da kala ka ne kari.

⁵⁰ Upasamgbansa u da upana u iyali u ne u tsu pasamgbansa a agali a da a ka pana uwonvo u Kashila ubana.

⁵¹ U yain manyan ma pige n akere a ne, u wacinsai aza a aradi n uyawunsa u atakasuvu a le.

⁵² U takpai ngono a tsugono tsu le, aku u nakai aza da a vakunki kaci ka le tsupige.

⁵³ U cuwatangi aza a kambulu n ili i shinga, aza a utsari tani u tutsuku le akere a de.

⁵⁴ U banga kagbashi ka ne Isara'ila, kpaci wa cibusa t̄a n asuvayali a ne.

⁵⁵ Tyoku da u zuwamgbantai wa pana iyali i isheku i tsunu, Ibirahi n kagali ka ne ubana.”

⁵⁶ Meri dusuki n Alisabatu evu n uwoto u tatsu, aku u gonoi a kuwa.

Ilimaci i Yahaya Kalyubugi

⁵⁷ An a'ayin a ilimaci a Alisabatu a yain, u matsai maku ma vali.

⁵⁸ Aza a karen n amaci a ne, a panai tyoku da Magono ma Zuba ma panai iyali i ne, hal a banga yi ipeli.

⁵⁹ Kain ka kulla, a tuwai kotsu a kida maku mi kacombi.† A'ari a ka ciga a neke yi kala ka asheku a ne Zakariya.

⁶⁰ Shegai mma u ne u danai, “Nala wa, kala ka ne ka Yahaya.”

⁶¹ Aku a danai, “Iyen! A kumaci ku vunū uza roku w̄a la n kala ka nala wa.”

⁶² A yankai asheku a ne kadyanshi n kukere u tonuko le kala ka wa ciga a isa maku mi.

⁶³ U zamai a tuko yi kagbagala ka ikorongi, aku u korongi, “Kala ka ne ka Yahaya.” Gba le a yain majiyan.

⁶⁴ Kute-kute, unā u ne u kukpai, kaletsu ka ne kpam ka tatsukpai. Aku u gitai kadyanshi u rongoi ucikpala Kashila.

⁶⁵ Uwonvo u kanai aza a karen yi gba. A rongoi utambura kadyanshi ka ukuna vi gba a kaƙon ka nsasa ka uyamba u Yahuda.

⁶⁶ Gba aza da a panai ukuna vi a kanai u da a atakasuvu a le, a ka tono, “Ndyu maku ma na ma tuwa ma woko?” Kpaci ucira u Magono ma Zuba ma ta n eyi.

Ushipa u Zakariya

⁶⁷ Aku a shadangi asheku a ne Zakariya n Kulu Keri, u yain kadyanshi ka ukuna u Kashila, u da,

⁶⁸ “A cikpala Magono ma Zuba, Kashila ka Isara'ila, kpaci u tuwa ta a asu u ama a ne u wutukpa le.

⁶⁹ U 'yangaŋaŋa tsu Kawauwi ka ucira, a asuvu a kagali ka kagbashi ka ne Dawuda.

⁷⁰ (Tyoku da caupa u danai a unā u nsumate n ne n da a wulukpei.)

⁷¹ U wauwa tsu a akere a atokulalu a tsunu, hal gba n aza da a 'yuwan tsu.

⁷² Tsara u wenike asuvayali a ne a asu u nkoshi n cau n tsunu. U ci6a kpam kazuwamgbani ka uwulukpi ka ne.

⁷³ Kazuwamgbani ka u tsinakai asheku a tsunu Ibirahi ka la vi.

⁷⁴ Kpaci u wauwa tsu ta a asu u atokulalu a tsunu, tsu gbashika yi bawu upana uwonvo.

⁷⁵ Tsu gbashika yi n uwulukpi n ukuna u maci a kapala ka ne, gba a'ayin a tsunu.

⁷⁶ Avu kpam maku ma va, a ka isa vu ta matsumate ma Kashila Uza u Ucira Gba, kpaci va lasa ta Asheku, tsara vu fo6usuko yi ure.

⁷⁷ Vu tonuko ama a ne ukuna u iwauwi i utsara ucimbusa u unyushi u le.

⁷⁸ Adama a asuvayali a maci a Kashila ka tsunu, a zuba da katyashi ka kpasani ka wuta tsu.

⁷⁹ Tsara u wakana aza da a'ari ndishi a karimbi, n aza da a ka tuwa a kuwa. U toni n atsu a ure u ndishi n shinga.”

⁸⁰ Aku maku ma gbonguroi a ikyamba n kulu cika. U dusuki a kakamba hal kain ka u wenikei kaci ka ne a asu u Isara'ila.

2

Ilimaci i Yesu (Matiyu 1:18-25)

¹ A'ayin a nala, Kaisa Agusta magono ma pige ma Roma, u zuwai a keci gba ama da a'ari a uyamba vi.

² (Makeci ma a gitai uyan ma la vi, a'ayin a tsugono tsu Kiriniyu uza u karatsu ka pige u Suriya.)

³ Ya dem gonoi a ilyuci i ne tsara a korongu yi.

⁴ Isuhu dem 'yangaŋaŋa a ilyuci i Nazara, a uyamba u Galili, u banai a uyamba u Yahuda. U banai a ilyuci i Dawuda i'ya a ka isa Batalami, kpaci eyi uza u kagali ka Dawuda da.

⁵ Tsara a korongu yi n Meri kamana ka ne, uza da kpam wari n katsuma.

⁶ Ele pini de, a'ayin a ilimaci a Meri a yain.

⁷ Aku u matsai maku ma vali ma kapala ma ne, u palasa yi n kunya, aku u vakunku yi a asu u uneshe kuzuwate ilikulya. Kpaci a tsara kunu ku amoci pini a kuwa ki wa.

Aliniki n atsumate a zuba

⁸ N kayin ka nala ki, aliniki a roku a ɗa pini a uroto u ilyuci vi, a ka wundya ishiga i nlala n le.

⁹ Aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara le. Aku tsupige tsu Magono ma Zuba tsu kyawan le n katyashi, hal uwonvo u ƙana le.

¹⁰ Shegai katsumate ki ka tonuko le, “Panai uwonvo wa, ukuna u shinga u ipeli u ɗa n tuko ɗa, u ɗa wa woko u ama gba.

¹¹ Ara na a matsaka ɗa ta Kawauwi a Batalami, ilyuci i Dawuda, aya Kirisiti Asheku.

¹² Iryoci i'ya ya wene i'ya na: Ya cina ta a vakunki maku a asu u uneshe kuzuwate ilikulya, upalasi n kunya.”

¹³ Kute-kute, kaɓolo ka aza a kuvon a zuba a ɓolomgbonoi n katsumate ki, a ka cikpala Kashila n a dansi,

¹⁴ “Unaka u tsupige ubana a asu u Kashila u shamgba ta a asuvu a zuba a asu u ɗa u lai tsupige. A likimba tani ndishi n shinga n shamgba ta a asu u ama ɗa wa pana kayanyan ka le cika.”

¹⁵ An atsumate yi a gonoi a zuba, aliniki yi a tonukoi kaci ka le, “Tsu banai a Batalami tsu wene ili i'ya Magono ma Zuba ma tonuko tsu i gitai vi.”

¹⁶ A banai n maloko, a ba a cinai Isuhu, n Meri, n maku mi dem nvain a asu u uneshe kuzuwate ilikulya. ¹⁷ Aku aliniki a tonukoi ya dem ili i'ya i gitai n i'ya katsumate ka zuba ka tonuko le a kaci ka maku ma na mi.

¹⁸ Gba ama ɗa a panai ukuna u na vi, a rongoi uyan majiyan ma ukuna u ɗa aliniki yi a tonuko le.

¹⁹ Shegai Meri kana ukuna vi n kabini a katsuma ka ne, aku u rongoi u cibusa u ɗa.

²⁰ Aliniki yi a gonoi, a rongoi unaka Kashila tsupige n a cikpali yi, adama a ili i'ya katsumate ki ka tonuko le. Kpam n adama a ɗa a wenei maku mi tyoku ɗa katsumate ki ka tonuko le.

A bankai Yesu a Kuwa ku Kashila

²¹ An kain ka kulla ka kyawain, kain ka a ka kiɗa yi kacombi, a neke yi kala Yesu. Kala ka katsumate ka zuba ka naka yi, kahu a yain katsuma ka ne.

²² An a'ayin a uwulukpe a le a yain, tyoku ɗa u wari a Mele ma Musa, a matsa baci maku. Aku Isuhu n Meri a bankai Yesu a Urishelima, a naka yi a asu u Magono ma Zuba.

²³ (Tyoku ɗa wari ukorongi, Mele ma Kashila ma danai, “Maku ma uka u gitai u matsa kalobo ka baci, u kana ta a naka yi a asu u Magono ma Zuba.”)

²⁴ A yain uɗaraka tyoku ɗa Mele ma Kashila ma danai, “A'adya a re ko tani mmuku ma ntambara n re.” ◇

²⁵ Vuma roku u ɗa pini a Urishelima a ka isa Saminu, vuma u maci kpam uza ɗa wa gbashika Kashila. Wa ta n Kulu Keri, kpam u barakpai wa vana utuwa u Kirisiti Kawauwi u tuwa u wauwa aza a Isara'ila.

²⁶ Kulu Keri ku wenike yi wa kuwa wa, she a'ayin a ɗa u wenei Kirisiti u Magono ma Zuba.

²⁷ Kain ki, Kulu Keri ku zuwai u uwai a Kuwa ku Kashila. Meri n Isuhu a tuwai, kotsu a naka Yesu a asu u Magono ma Zuba, tyoku ɗa Mele ma ɗa a yain.

²⁸ Aku Saminu wofo yi, u cikpai Kashila, u danai,

²⁹ “Gogo-na, Ashekapige, she vu asaka kagbashi ka vunu ka laza bawu ukuna u roku, tyoku ɗa vu danai.

³⁰ Kpaci n wene de iwauwi i vunu

³¹ i'ya vu foɓusoi a kapala ka ama gba.

³² Aya katyashi ka ka wenike Awulawa† ure u vunu, aya kpam tsupige tsu ama a vunu Isara'ila.”

³³ Tata na mma u ne a yain majiyan a ili i'ya a danai a kaci ka ne.

◇ 2:24 Adkp. 12:6-8; Uwt. 13:2-12.

³⁴ Aku Saminu zuwuka le unā u shinga. Aku u tonukoi mma u ne vi, “Vu wene maku ma na mi? Aya a zuwai u woko ure u urukpa u aza roku n u u'yangā u aza roku ushani a asuvu a Isara'ila. Kpam Kashilā ka suku yi tā u woko iryoci, shegai aza roku a ka 'yuwan yi tā.

³⁵ Kotsu a wutukpa uyawunsa u atakasuvu ushani a kateshe. Avu tani burundu wa batsamgbana tā katakasuvu ka vunu.”

³⁶ Matsumate ma mārī uka, uza u kala Hanatu, wā tā dem pini a Kuwa ku Kashilā ki, ukere u Fanuyila u da, uza u kagali ka Ashiru. Marānā ma, kpam u kutsa tā cika. Iyolo i ayen a shindere a da u yain n vali u ne an u bidya yi n tsikere.

³⁷ Gbā ayen a ne hal n a da a tsirānā tsu ne dem a da yi amanganishi n a nishi.* U asāka Kuwa ku Kashilā wa, shegai ulya kayala kaara n kayin, n u yanyi kakuli n kavasū.

³⁸ Tyoku da Saminu wārī a kadyanshi n Isuhu n Meri, eyi dem u tuwāi evu n ele, u cikpai Kashilā. U kānāi kadyanshi ka maku mi a kapala ka ama da a ka vana uwutukpa u Urishelima.

³⁹ An a kotsoi gbā ili i'ya Mele ma Kashilā ma danai, a gonoi a ilyuci i Nazara u uyamba u Galili.

⁴⁰ Nte maku mi ma gbonguroi u tukoi ucira pini. A shadāngu yi n ugboji u da u wurai a'ayin a ne. Kpam Kashilā ka zuwuka yi unā u shinga.

Yesu uwai a Kuwa ku Kashilā

⁴¹ Kayen dem, isheku i Yesu i tsu bana tā a Urishelima a'ayin a Abiki a Upasamgbana.

⁴² An u yain ayen kupa n a re, a banai Abiki yi tyoku da a cuwanakai.

⁴³ An a kotsoi Abiki yi, isheku i ne i kānāi ure u ugonu. Yesu shamgbai a Urishelima, bawu a revei.

⁴⁴ A yain nwalu ma ulivā, a ka wundya ko wā pini a asuvu a kaḅolo ki, shegai a wene yi wa. Aku a kānā yi uzama a asu a amaci† n aje a le.

⁴⁵ An a kpaḍā yi uwene, a gonoi a Urishelima ubolo u ne.

⁴⁶ An a'ayin a tatsu a wurai, a cina yi ndishi a asuvu a Kuwa ku Kashilā a mere ma awenishiki. Wa panāka le n u yansi le keci.

⁴⁷ Gbā ama da a panāka yi a yain majiyan n ureve u ne, n tyoku da wa wushukusu.

⁴⁸ An isheku i ne i wene yi, a yain majiyan, aku mma u ne danai, “Maku ma vā, ndya i zuwai vu yanka tsu naha? Mpa n asheku a vunu tsārī vu uzama n katsumā unamgbi.”

⁴⁹ Aku u wece le, “Ndya i zuwai ya zama mu? I reve u kānāi n rongo a asu u Tata u vā wa?”

⁵⁰ Shegai a reve ili i'ya u tonuko le wa.

⁵¹ Aku u gonoi a Nazara kaḅolo n ele, u rongo le unākā tsupige. Mma u ne tani u kānāi ukuna u nala vi a katakasuvu ka ne.

⁵² Yesu gbonguroi a ikyamba n kakiri, kpam Kashilā n ama da a reve yi a ciga yi.

3

Kubari ku Yahaya Kalyubugi

(Matiyu 3:1-12; Marku 1:1-8; Yahaya 1:19-28)

¹ A kayen ka kupa n u tawun ka tsugono tsu Kaisa Tibariya magono ma pige ma Roma, a yan tā ngono n nishi aza da a lyai tsugono tsu iyamba i Isara'ila a kere ka ne, alya: Bontu Bilatu wārī gomuna u Yahuda, Hiridu Antiba wārī magono ma Galili, vangu u ne Filibu wārī magono ma Ituriya n Tarakunita, Lisaniya wārī magono ma Abiliya.

² A'ayin a Hanana n Kayafa ngono m adarākpi, kadyanshi ka Kashilā ka tuwāi ara Yahaya maku ma Zakariya a kakamba.

* **2:37** Kalen ka roku ka: ayen amanganishi n a nishi a da a wurai, an vali u ne u kuwāi.

³ U banai gb̄a a iyamba i'ya i'ari u**̄**bongu u Agat̄a u Urudu n u yanyi ku**̄**fari: ama a kpatala ubana a asu u Kashil̄a a as̄ak̄a tsicingi tsu le, aku a lyu**̄**bugu le tsar̄a u wenike an a cimbusuk̄a le.

⁴ Tyoku d̄a wari ukorongi a Tagar̄ada u Ishaya matsumate a ukuna u Yahaya Kalyu**̄**bugi: “Kalaḡatsu ka uza roku ka sal̄asa a kakamba, ‘Lapulukai Asheku Kawauwi ure, i shamkpa u d̄a mai tsar̄a u wala.

⁵ A ka shadangu t̄a gb̄a arar̄a, kpam a betelikpe gb̄a nsasa n agal̄ala. A shamkpa ire i'ya i kotolusoi, aku a gbandala i'ya i'ari n ad̄aka.

⁶ Kpam ama gb̄a a ka wene t̄a iwauwi i Kashil̄a.’ ” ♦

⁷ Yahaya tonukoi kakum̄a ka ama ka ka tuwus̄a tsar̄a u lyu**̄**bugusu le vi, “Ed̄a a'eku! Ya barana d̄a i suma unamgbukatsum̄a u Kashil̄a u d̄a wa tuw̄a?”

⁸ Yanyi ili i'ya ya wenike ukpatala u d̄e. Kotsu i bidya a asuvu a atakasuvu a d̄e Ibrahi d̄a asheku a d̄e wa, nala wa b̄anga d̄a wa. N tonuko d̄a, Kashil̄a ka fud̄a t̄a ka 'yanḡas̄aka Ibrahi mmuku a asuvu a atali a na yi.

⁹ N gogo-na naha a tadangu d̄e kagovu a ami a nd̄anga. Mad̄anga ma baci dem ma kpad̄ai u nak̄a ilimaci i maci, a ka kapa t̄a ma, a varangu a asuvu a akina.”

¹⁰ Kakum̄a ka ama ka wece yi, “Ndȳa w̄a tsa yan gogo-na?”

¹¹ U wushuki, “Uza u ntogo n re, u peci n uza d̄a bawu wari n ma. Uza u ilikulya kpam dem u yain nala.”

¹² Awushi a utafa a roku a tuw̄ai tsar̄a a lyu**̄**bugu le, a wece yi, “Kawenishiki, ndȳa tsa yan?”

¹³ U tonuko le, “Kotsu i pas̄aka a ili i'ya a da i wushi wa.”

¹⁴ Aku asoje a roku a wece yi, “Ātsu tani, ndȳa tsa yan?”

U tonuko le, “Kotsu i wusa uza ikebe wa. Ko i dana uza u nusa t̄a, kpam u nusa wa. I kawunku gai n katsupi ka d̄e.”

¹⁵ Ama gb̄a a'ari a ka vana t̄a utuw̄a u Kirisiti Kawauwi, aku a'ari a uyawunsa a atakasuvu a le, ko Yahaya d̄a Kawauwi ki.

¹⁶ Yahaya wushunku le gb̄a, u danai, “Mpa gai n mini ma ma lyu**̄**bugusu d̄a, shegai uza d̄a u la mu wa tuw̄a t̄a. Uza d̄a mpa n rats̄a n surukpa isirikatsu i akpata i a'ene a ne wa. Aya wa lyu**̄**bugu d̄a n Kulu Keri n akina.

¹⁷ Kasasu ka uwelimkpe ka ne k̄a t̄a a kukere ku ne, wa wujum̄a t̄a asu u ulapa ilya vi, aku u cir̄angu ilya yi u tsungu i'ya a mapon. Shegai wa runukpa t̄a kopo ki n akina† a d̄a bawu a ka cim̄ba.”

¹⁸ N icun i ku**̄**fari ku na ki ushani, ka Yahaya yankai ama Kadyanshi ka Shinga ka Kashila.

¹⁹ Shegai Yahaya baranai Hiridu Antiba magono a kaci ka Hiridiya, uka u vangu u ne u d̄a u zuwai, n ukuna u cingi u roku u d̄a u yain.

²⁰ Adama a nala u gbagiryai Yahaya a kuwa ku a'ali, u dokunki kaci ka ne unyushi u cingi u na vi.

*A lyu**̄**bugi Yesu*

(Matiyu 3:13-17; Marku 1:9-11)

²¹ An a lyu**̄**bugusi ama gb̄a, a lyu**̄**bugi dem Yesu. Tyoku d̄a Yesu wari a kavas̄u, zuba u kukpai.

²² Pini nala, Kulu Keri ku cip̄ai ara ne yavu kad̄ya. A panai kalaḡatsu ka wut̄ai a zuba, ka danai, “Ad̄a Maku ma v̄a ma ma ciga. Ma pana t̄a kayanyan n avu cika.”

Nkoshi n cau n Yesu

(Matiyu 1:1-17)

²³ A'ayin a d̄a Yesu git̄ai manyan ma ne, w̄a t̄a n ayen evu n kamankupa. Tyoku d̄a kpam ama a bidyai Yesu maku ma Isuhu ma.

Isuhu maku ma Heli ma.
²⁴ Heli maku ma Matat ma.
Matat maku ma Levi ma.
Levi maku ma Malaki ma.
Malaki maku ma Yana ma.
Yana maku Isuhu ma.
²⁵ Isuhu maku ma Matiya ma.
Matiya maku ma Emos ma.
Emos maku ma Nahum ma.
Nahum maku ma Hasali ma.
Hasali maku ma Najaya ma.
²⁶ Najaya maku ma Ma'ata ma.
Ma'ata maku ma Matiya ma.
Matiya maku ma Shimeya ma.
Shimeya maku ma Isuhu ma.
Isuhu maku ma Yahuda ma.
²⁷ Yahuda maku ma Yowana ma.
Yowana maku ma Risa ma.
Risa maku ma Zerubabe ma.
Zerubabe maku ma Shayalatiya ma.
Shayalatiya maku ma Niri ma.
²⁸ Niri maku ma Malaki ma.
Malaki maku ma Adi ma.
Adi maku ma Kosuma ma.
Kosuma maku ma Alumadama ma.
Alumadama maku ma Iri ma.
²⁹ Iri maku ma Yosi ma.
Yosi maku ma Eliyaza ma.
Eliyaza maku ma Yorima ma.
Yorima maku ma Matat ma.
Matat maku ma Levi ma.
³⁰ Levi maku ma Saminu ma.
Saminu maku ma Yahuza ma.
Yahuza maku ma Isuhu ma.
Isuhu maku ma Yunam ma.
Yunam maku ma Eliyakim ma.
³¹ Eliyakim maku ma Malaya ma.
Malaya maku ma Mainana ma.
Mainana maku ma Matata ma.
Matata maku ma Natan ma.
Natan maku ma Dawuda ma.
³² Dawuda maku ma Yese ma.
Yese maku ma Ubida ma.
Ubida maku ma Boza ma.
Boza maku ma Salumuna ma.
Salumuna maku ma Nashon ma.
³³ Nashon maku ma Aminadabu ma.
Aminadabu maku ma Aram ma.
Aram maku ma Hesuruna ma.
Hesuruna maku ma Farisa ma.
Farisa maku ma Yahuza ma.
³⁴ Yahuza maku ma Yakubu ma.
Yakubu maku ma Ishaku ma.
Ishaku maku ma Ibrahi ma.
Ibrahi maku ma Tera ma.
Tera maku ma Naho ma.
³⁵ Naho maku ma Seru ma.

Seru maku ma Reyu ma.
 Reyu maku ma Fele ma.
 Fele maku ma Eba ma.
 Eba maku ma Shela ma.
³⁶ Shela maku ma Kenan ma.
 Kenan maku ma Afakasha ma.
 Afakasha maku ma Shem ma.
 Shem maku ma Nuhu ma.
 Nuhu maku ma Lame ma.
³⁷ Lame maku ma Metusela ma.
 Metusela maku ma Anuhu ma.
 Anuhu maku ma Jare ma.
 Jare maku ma Mahalalel ma.
 Mahalalel maku ma Kenan ma.
³⁸ Kenan maku ma Enos ma.
 Enos maku ma Shitu ma.
 Shitu maku ma Adamu† ma.
 Adamu kpam uza da u wutaɪ a asu u Kashila da.

4

Ukondo u Yesu *(Matiyu 4:1-11; Marku 1:12-13)*

¹ Pini nala, Yesu asakaɪ Agata a Urudu ushadangi n Kulu Keri, aku Kulu Keri ku tonoi n eyi ubana a kakamba.

² U yan ta a'ayin a amangare, Kalapansi kari yi ukonduso. A asuvu a a'ayin a nala yi u lya ko ili wa, an a'ayin yi a kotsoi, aku u panai kambulu.

³ Pini nala, Kalapansi ka tonuko yi, "Avu Maku ma Kashila ma baci, yanka katali ka na kadyanshi ka gono burodi."

⁴ Yesu wushunku yi, "Ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, 'N burodi da koshi vuma wa yan uma wa.' " ◇

⁵ Kalapansi ki ka banka yi a zuba a asu u roku, u wenishike yi gba tsugono tsu likimba, kahu a yain a'eshi rapu.

⁶ U tonukoi Yesu, "Ma naka vu ta gba tsupige n ucira u le, kpaci mpa a nakai. Ma ta n ucira u da ma naka uza da ma ciga.

⁷ Va lyaka mu baci kayala, ya woko ta i vunu gba."

⁸ Yesu wushunku yi, "Ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, 'Lyaka Magono ma Zuba Kashila ka vunu kayala, aya koshi va gbashika.' " ◇

⁹ Aku Kalapansi ka banka yi a Urishelima, u zuwa yi u shamgbai a zuba u Kuwa ku Kashila ku ugadi bilibili. U tonuko yi, "Avu Maku ma Kashila ma baci, radugu a utuwa a iyamba.

¹⁰ Kpaci ukorongi u da wari a Tagarada u Kashila, 'Wa yanka ta atsumate a zuba a ne kadyanshi adama a vunu, a kirana n avu.

¹¹ Kpam a ka kebe vu ta a akere a le, adama a da va gbasha kune a katali.'* "

¹² Yesu wushunku yi, "A korongu ta dem, 'Va kondo Magono ma Zuba Kashila ka vunu wa.' " ◇

¹³ An Kalapansi ka kotsoi ukonduso u ne gba, aku u asaka yi ve.

Yesu gitai manyan a Galili *(Matiyu 4:12-17; Marku 1:14-15)*

◇ 4:4 U.Ml. 8:3. ◇ 4:8 U.Ml. 6:13. * 4:11 Wanda da Kalapansi ka ciga ka wanda Yesu a asu u na vi. Ishipa 91:11-12 u danai Kashila ka suku ta atsumate a zuba a ne a kebe vu kotsu vu tadatsa wa. Nala wa zuwa a kana vu wa, vu yan baci utengeshi vu radugu asu u bilibili. ◇ 4:12 U.Ml. 6:16.

14 Pini nala, Yesu gonoi a uyamba u Galili, ucira u Kulu Keri wā tā kabolo n eyi. Ukuna u ne u kyawain gbā a uyamba vi.

15 U rongoi a uwenishike a agata a Kashilā a le, gbā ama n a nāki yi tsupige.

A 'yuwain Yesu a Nazara

(Matiyu 13:53-58; Marku 6:1-6)

16 An Yesu tuwāi a Nazara (asu u da a wo yi), aku u uwai a kagata ka Kashilā kain ka Ashibi, tyoku da u cuwanakai. U 'yangai kushani, kotsu u yain kaneshi.

17 A naka yi tagarada u Ishaya matsumate, u barakpai tagarada vi, u cinai a asu u da a korongi: 18 “Kulu ku Magono ma Zuba ka tā kabolo na mpa, u dangasa mu n yanka aza a unambi Kadyanshi ka Shinga ka Kashilā. U suku mu n tuwā n yain kadyanshi ka utatsukpa a asu u aza da a sirai, n kukpa a'eshi a arumba, n wauwa aza da a 'yanki,

19 n yain kadyanshi ka kayen ka Magono ma Zuba ma yan ili i shinga.” ◇

20 U katalai tagarada vi u gonukoi a asu u uza u manyan, aku u dusuki tsara u wenishike. Gbā aza da a'ari pini a kagata ka Kashilā ki a gita yi akalu.

21 Aku u gita le utonusuko, “Ara, udani naha u shadangu de a atsvu a de.”

22 Gbā le a cikpala yi, a yain majiyan ma kadyanshi ka shinga ka u yain, hal a danai, “Eyi na maku ma Isuhu ma wa?”

23 U tonuko le, “Ya yanka mu tā tsizagadi tsu na tsi, ‘Kanaiki ka aguma, tanasa kaci ka vunu.’ Wata, ‘Gbā ikunesavu i'ya tsu panai vu yansai a Kafarnahum, yan i'ya dem pini na a ilyuci i vunu.’

24 Mayun da n tonuko da, matsumate ma la ma a wushuki n eyi a ilyuci i ne wa.

25 “Shegai mayun n tonuko da, a'ayin a Iliya, nraṅa n da pini ushani a Isara'ila. A'ayin a da a shamkpai mini ma zuba hal ayen a tatsu n uwoto u teli, a'ayin a da kambulu ka pige ka kimbai gbā uyamba vi.

26 Gbā n nala, a suku Iliya a asu ko uza a asuvu a le wa, she a asu u marana ma mari a Zarafatu a uyamba u Sida. ◇

27 A'ayin a Elishaṯ matsumate, a yan tā nkutu ushani a uyamba u Isara'ila. Uza wā tani la uza da a tanasai wa, she Na'amanṯ koshi, vuma u uyamba u Suriya.” ◇

28 Ama da a'ari pini a kagata ka Kashilā ki a panai upan, an a panai nala vi.

29 Aku a 'yangai a wutukpa yi a uroto u ilyuci. A banka yi a zuba u masasa ma mari evu n ilyuci yi, kotsu a varangu yi a iyamba.

30 Shegai u wurai a mere ma le, u yain nwalu n ne.

Yesu wutukpai ityoni i cingi

(Matiyu 7:28-29; Marku 1:21-28)

31 Pini nala, Yesu banai a Kafarnahum, ilyuci i roku a uyamba u Galili, wari le a uwenishike kain ka Ashibi.

32 A yain majiyan n uwenishike u ne, kpaci kadyanshi ka ne n ucira u da kari.

33 A kagata ka Kashilā ki tani, uza u ityoni i cingi u da pini. Aku u 'yangasai kalagatsu ka ne n ucira, u salai,

34 “Wayai! Ndyai i birika vu n atsu, Yesu uza u Nazara? Tuwā da vu tuwāi vu wuna tsu? N reve tā uza da vari. Uza u uwulukpi u nala vi u da u Kashilā.”

35 Aku Yesu barana yi, u da, “Pada bini! Pecemgbene n eyi!” Aku ityoni i cingi yi i varangu yi a iyamba a mere ma le, i pecemgbenei n eyi. U yanka yi tani ukuna u cingi wa.

36 A yain majiyan gbā le, a ka dansa utyoku u le, “Icun i kadyanshi i eni i'ya na vi? Ka na n ucira n tsupige, hal u tsu barana ityoni i cingi, aku a wuta?”

37 Ukuna u ne tani u tamburai ko nte wa a uyamba vi.

Yesu tanasai koku u Bituru
(*Matiyu 8:14-17; Marku 1:29-34*)

³⁸ Aku Yesu asakai kagata ka Kashila ki, u uwai a kuwa ku Bituru. Mma u uka u Bituru tani wa ta n usufugbi u ikyamba, aku a folo yi u tanasa yi.

³⁹ U shamgbai evu n kaci ka ne, u baranai mabala mi, aku ma asaka yi. Kute-kute, u yangai u gita le uyanka manyan.

⁴⁰ An kaara ka rukpai, gba aza da a'ari n aza a mabala icun kau-kau, a tuwusuka le a asu u ne. Aku u tadangusuku le akere a a'aci a le, u tanasa le.

⁴¹ Ityoni i cingi kpam i wutai a asu u ama ushani, a'ari iyoroli n a dansi, "Avu Maku ma Kashila ma!"

Shegai u barana le, u fishinka le kadyanshi, kpaci a reve ta eyi Kirisiti Kawauwi da.

Yesu yain kuɓari a Galili
(*Marku 1:35-39*)

⁴² An kain ka wansai, Yesu wutai u banai a asu u da bawu uza wari pini. Aku kakuma ka ama kari yi uzama, a banai a asu u da wari. Uciga u le u da a shamkpa yi, kotsu u asaka le wa.

⁴³ Shegai u tonuko le, "U kana ta n yain kadyanshi ka tsugono tsu Kashila a ilyuci i'ya i buwai, kpaci adama a nala a da a suku mu."

⁴⁴ Aku u lyai kapala n u yanyi kuɓari a agata a Kashila a uyamba u Yahuda.†

5

Yesu isaɓi atoni a kagita
(*Matiyu 4:18-22; Marku 1:16-20*)

¹ Kain ka te, Yesu wari kushani a ikengi i Kushiva ku Galili,* kakuma ka ama ka gbaɓaryangu yi, a'ari upana kadyanshi ka Kashila.

² U wenei a'atsu a re a da akani a adan a asakai ikengi i kushiva yi. A'ari ubacangusu ibilili i le.

³ Aku u ba u uwai a asuvu a kpatsu ku Simo. An u uwai a asuvu, u tonukoi Simo jebe u vinga kpatsu ki kenu u asaka ikengi i kushiva yi. Aku u dusuki u kana uwenishike ama, eyi pini a asuvu a kpatsu ki.

⁴ An u kotsoi kadyanshi, u tonukoi Simo, "Uka kpatsu ki a asu u da wari n kadaka, kotsu i vutala ibilili i de i kana adan."

⁵ Simo wushunku yi, "Uzakuwa, nte kain ka wansa tsu pini na tsari uyan manyan, kpam ko i te tsu kana wa. Shegai an u wokoi vu danai nala, ma vutala ta ibilili yi."

⁶ An a yain nala, a kana adan ushani, hal ibilili i le i kana ukidasa.

⁷ Adama a nala, a isaɓi atoku a le a da a'ari a kpatsu ku ire ki a tuwa a banga le. A tuwai a shadangusi a'atsu yi a re gba n adan, hal a'atsu yi a yain yavu a ka shumbugu.

⁸ Pini nala, an Simo uza da a ka isa Bituru wenei nala, u kudangi a kapala ka Yesu, u danai, "Asheku, batsa pini dan na mpa, kpaci mpa uza u unyushi u cingi u da."

⁹ Ili i'ya i zuwai tani, eyi n atoku a ne a yan ta majiyan, an a kana adan nala.

¹⁰ Nala tani kpam dem Yakubu n Yahaya, mmuku n Zabidi, atoku a manyan a Simo. Yesu tonukoi Simo, "Pana uwonvo wa. Ili i'ya i bidyai gogo-na naha ubana a kapala, ma gonuko vu ta uza da wa tukuso ama."

¹¹ A wutukpai a'atsu a le a kagida, aku a asakai gba ili i'ya a'ari n i'ya, a tono yi.

Yesu tanasai makutu
(*Matiyu 8:1-4; Marku 1:40-45*)

† 4:44 Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Luka a korongu ta "Galili." * 5:1 N Tsiheline, a korongu ta "Kushiva ku Janisara" a tsu isa ta dem ka "Kushiva ku Galili."

¹² Kain ka te, Yesu wari a ilyuci i roku a uyamba u nala vi, aku vuma roku, uza u mɔala n tsukutu, u tuwai ara ne. An u wenei Yesu, u kudangi a kapala ka ne, u folo yi u da, “Asheku, vu wushuku baci, va ta n ucira u da va tanasa mu.”

¹³ Yesu barakpai kukere, u sawa yi, u da, “N wushuku ta, tana.” Kute-kute, tsukutu tsi tsu asaka yi.

¹⁴ Uronoi vuma vi atsvu, u da, “Kotsu vu tonuko uza wa, shegai wala vu ba vu wenike kaci ka vunu a asu u kadarakpi. Kpam vu naka kune tyoku da Musa danai a yain, adama a da vu tana, tsara ama a reve n u da.” [◇]

¹⁵ Shegai gba n nala, kadyanshi ka Yesu kari a utambura, hal kakuma ka ama ushani ka tuwusa ka panaka yi, tsara a tanasa mɔala n le.

¹⁶ Shegai u tsu bana ta a asu u da bawu ama a'ari, n u yanyi kvasu.

*Yesu tanasai kawunu
(Matiyu 9:1-8; Marku 2:1-12)*

¹⁷ Kain ka te, an Yesu wari a uwenishike, Afarishi n awenishiki a Mele a roku a'a ta pini ndishi. Aza da a wutai gba a ilyuci i uyamba u Galili n aza a Yahuda n Urishelima. Kpam ucira u Magono ma Zuba u utanasa u mɔala wa ta n eyi.

¹⁸ Ama roku a tuwai n kawunu, a canga yi a kajiba. A ka ciga a uka yi a kunu, tsara a zuwa yi a kapala ka Yesu.

¹⁹ An a kpada utsara ure u da a ka uka yi, adama a kakuma ka ama, a yuwai a zuba u kukpa. A dapai kukpa ki, aku a zuralakpai vuma vi a mere ma kakuma ki, pini a kapala ka Yesu.

²⁰ An Yesu wenei upityanangu u le, u da, “Uza u va, a cimbusuka vu de unyushi u cingi u vunu.”

²¹ Aku awenishiki a Mele n Afarishi yi a gitai uyawunsa a atakasuvu a le, “Ucun u vuma u eni u da na n uyansaka Kashila kadyanshi ka cingi naha? Ya wa fuda u cimbusa unyushi u cingi? She Kashila koshi.”

²² Shegai an Yesu revei tyoku da a ka yawunsa, u wece le, “Ndya i zuwai ya yawunsa naha a atakasuvu a de?”

²³ Ndya i lai shana u da a ka dana, ‘A cimbusa de unyushi u cingi u vunu,’ ko, “Yanga vu wala?”

²⁴ Kondoi na, kotsu i reve an mpa Maku ma Vuma mari n ucira u da ma cimbusa unyushi u cingi a likimba.” U tonukoi kawunu ki, “N tonuko vu, 'yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala a kuwa.” ²⁵ Kute-kute a kapala ka le, u 'yanga u bidyai kajiba ka ne. U lazai a kuwa n u cikpali Kashila.

²⁶ A yain majiyan cika, gba kakuma ki ka rongoi ucikpalasa Kashila, uwonvo kpam u kana le, a danai, “Ara tsu wene ta ukuna u savu.”

*U'isa u Levi
(Matiyu 9:9-13; Marku 2:13-17)*

²⁷ An nala u wurai, aku Yesu wutai. Pini nala, u wenei kawushi ka utafa ka roku uza u kala Levi. U cina yi ndishi a kakinda ka uwusha u utafa ka ne. Aku u tonuko yi, “Tono mu.”

²⁸ U asakai ko ndya wa, u 'yanga u tono yi.

²⁹ Levi fobusuko yi abiki a pige a kuwa ku ne. Kpam awushi a utafa a roku a da dem pini ushani n ama roku a ka lya kabolo n ele.

³⁰ Aku Afarishi n awenishiki a Mele a ka yanka atoni a ne tsali, a danai, “Ndya i zuwai ya lya kabolo n awushi a utafa n aza a unyushi u cingi?”

³¹ Yesu wushunku le, “Aza da a'ari n alafiya a ka ciga uza u aguma wa, she aza a mɔala.

³² N tuwa adama a da ma isa aza a maci wa, shegai adama a aza a unyushi u cingi, tsara a kpatala.”

[◇] 5:14 Adkp. 14:1-32.

Keci a kaci ka kakuli
(Matiyu 9:14-17; Marku 2:18-22)

³³ A tonukoi Yesu, “Atoni a Yahaya a tsu yansa ta kakuli n kvasu, nala dem atoni a Afarishi, shagai ndya i zuwai atoni a vunu a ka lya n a soyi?”

³⁴ U wece le, “Amoci a asu u abiki a iyolo a tsu yan kakuli, a ka yan baci abiki kaɓolo n valisavu vi?”

³⁵ A'ayin a'a ta a utuwa a da a ka bidya valisavu vi a mere ma le, a'ayin a nala a da a ka yan kakuli.”

³⁶ U tonuko le kpam agisani a na yi, u danai, “Uza wa kara kakashi a kunya ku savu, aku u padara ka a kunya ku cau wa. U yan baci nala, wa nangasa ta ku savu ki. Kpam kakashi ka savu ka a padarai a kunya ku cau ki ka rotso ka wa.

³⁷ “Vuma wa tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka ukpan ka cau wa. U yan baci nala, ma tsa ta kadele ki ma wotsongu. Kadele ki tani ka namgba.

³⁸ Shagai a tsungu mini ma cinwi ma savu a kadele ka ukpan ka savu.

³⁹ Kpam uza wa la wa so mini ma cinwi ma cau, aku u dana wa ciga ma savu wa. Kpaci wa dana ta, ‘Ma cau mi ma la ta ma savu mi tsulobo.’ ”

6

Yesu da Asheku a kain ka Ashibi
(Matiyu 12:1-8; Marku 2:23-28)

¹ Kain ka te n kain ka Ashibi, Yesu wa wura ashina a ilya kaɓolo n atoni a ne, pini nala, atoni yi a gitai ukodusu aratu a ilya n a yuruwi n a takumi.

² Afarishi a roku a danai, “Ndya i zuwai ya yan ili i'ya i nangasai mele ma Ashibi?”

³ Yesu wushunku le, “Eda kotsu i yan kaneshi u ili i'ya Dawuda yain, a'ayin a da u panai kambulu, eyi n aje a nwalu a ne wa?”

⁴ An u uwai a Kuwa ku Kashila, u bidyai iburodi i uwulukpi u takumai. Ili i'ya adarakpi a da koshi a wushunki a takuma. Kpam u nakai aje nwalu n ne i roku.” ◇

⁵ Pini nala, u tonuko le, “Maku ma Vuma ma Asheku a kain ka Ashibi.”

Uza da ili i soi kukere
(Matiyu 12:9-14; Marku 3:1-6)

⁶ Kain ka Ashibi ka roku, Yesu uwai a kagata ka Kashila wari a uwenishike. Pini a asuvu yi, uza roku u da pini uza da ili i soi kukere ku ulyaki ku ne.

⁷ Aku awenishiki a Mele n Afarishi a ka putsa yi ko wa tansa yi n kain ka Ashibi ki, kotsu a tsara unyushi u da a ka ba a sapula yi.

⁸ Eyi tani u revei uyawunsa u le, aku u tonukoi vuma vi, “Yanga vu shamgba a mere.” Aku u yangai u shamgai.

⁹ U tonuko le, “Ma wece da, ndya i'ari dere kain ka Ashibi? A yain ili i shinga, ko a yain i cingi? A wauwa uma, ko a wuna u da?”

¹⁰ Aku u lingana le gba le, u tonukoi vuma vi, “Barakpa kukere ku vunu.” U barakpai kukere ki, aku ku tana.

¹¹ A panai upan cika, a gitai usheshe tyoku da a ka yan n Yesu.

Yesu dangasai atoni kupa n ama a re
(Matiyu 10:1-4; Marku 3:13-19)

¹² A'ayin a nala yi, Yesu wutai u yuwai masasa tsara u yain kvasu. U rongoi uyan kvasu ubana a asu u Kashila hal kain ka wansai.

¹³ An kain ka wansai, u isai atoni a ne, aku u dangasai kupa n ama a re a asuvu a le, u isa le asuki.

¹⁴ Alya Simo (uza da u isai Bituru) n utoku u ne Andurawu n Yakubu, n Yahaya, n Filibu, n Balamawu.

◇ 6:4 1 Sam. 21:6.

¹⁵ U dangasa ta dem Matiyu, n Toma n Yakubu maku ma Halfa, n Simo uza da a ka isa Ziloti.

¹⁶ U dangasai kpam Yahuza maku ma Yakubu, n Yahuza Isikariyoti uza da u tuwai u neke yi.

*Yesu yanka ta ama ushani manyan
(Matiyu 4:23-25)*

¹⁷ Aku u gidalai kaɓolo n ele, u shamgbai a asu u da wari kateshe. Kakuma ka atoni a ne, n kakuma ka ama ushani a tuwai a panaka yi, tsara a tansa le. A wutusa a uyamba u Yahuda n Urishelima, n aza da a'ari a Taya n Sida u una u kushiva.

¹⁸ N aza da ityoni i cingi ya yan mavura dem, a tansa le.

¹⁹ Gba ama yi a ka ciga a sawusa yi, kpaci ucira wa wutusa ta a asuvu a ne, u tansa le gba le.

*Una u shinga n u cingi
(Matiyu 5:1-12)*

²⁰ Aku Yesu gadigbai kaci ka ne, u webelei atoni a ne, u danai: “Eda aza a una u shinga a da, eda aza a unambi, kpaci tsugono tsu Kashila tsu de tsa.

²¹ Eda aza a una u shinga a da, eda aza da ya yan kambulu gogo-na, kpaci a ka cuwatangu da ta. Eda aza a una u shinga a da, eda aza da ya sa gogo-na, kpaci ya dosuso ta.

²² Eda aza a una u shinga da, a'ayin a da ama a 'yuwan da, a wutukpa da a asuvu a le, a wisha da, a panai icadi i de adama a va Maku ma Vuma.

²³ “Pelei a kain ki, i radugusu n mazanga, kpaci katsupi ka malen ma manyan ma de ka ta ushani a zuba. Nala dem akaya a le a yankai nsumate.

²⁴ “Shegai ter de eda aza a utsari, kpaci i wusha de upana u kayanyan u de.

²⁵ Ter de, eda aza da i'ari n ucuwi gogo-na, kpaci ya tuwa ta i yain kambulu. Ter de, eda aza da ya dosuso gogo-na, kpaci ya namgba ta katsuma, kpam i sai.

²⁶ Ter de, eda aza da ama a ka cikpalasa, kpaci nala dem akaya a le a cikpalasai nsumate n kaban.”

*Ciga atokulalu a vunu
(Matiyu 5:38-48; Matiyo 7:12)*

²⁷ Yesu doki u danai, “Shegai n tonuko da, eda aza da ya panaka mu, i cigi atokulalu a de, i yanka aza da a 'yuwan da ukuna u shinga.

²⁸ I zuwuka aza da a ka wishisa da una u shinga. Aza da a ka kovo da kpam i yanka le kvasu.

²⁹ Uza da u basa vu a kagbaguzu ka te, kpatalaka yi ka ire ki. Uza da u wusa vu kunya, kotsu vu bishinka yi matogo ma vunu wa.

³⁰ Gba uza da baci u folo vu ili, vu naka yi. Uza da baci kpam u wusa vu ucanga, kotsu vu boli i'ya wa.

³¹ Yankai ama tyoku da ya ciga a yanka da.

³² “Aza da a ka ciga da alya baci ya ciga koshi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka ya tsara? Ko aza a unyushi u cingi dem a ka ciga ta aza da a ka ciga le.

³³ Aza da baci a ka yanska da ukuna u shinga a da baci ya yanka ukuna u shinga koshi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka i'ari n ka? Ko aza a unyushi u cingi dem nala a ka yansa.

³⁴ Kpam aza da baci i wenei a ka tuwa a tsupa da a da baci ya naka akopi, katsupi ka malen ma manyan ka eni ka i'ari n ka? Ko aza a unyushi u cingi dem, a tsu naka ta aza a unyushi u cingi akopi, tsara a tsupa le dere.

³⁵ Shegai i cigi atokulalu a de, i yanka le ukuna u shinga. Nakai akopi, kotsu i zuwa a'eshi a tsupa da wa. Katsupi ka malen ma manyan ma de kpam ka yan ta ushani. Ya

woko t̄a kpam mmuku n Kashil̄a ka Zuba, kpaci eyi uza u ukuna u shinga u d̄a a asu u aza d̄a bawu a tsu cikpa n aza a cingi.

³⁶ I woko aza a asuvayali, tyoku d̄a Tata u d̄e w̄ari uza u asuvayali.”

*Kotsu i tadanku ko uza u unyushi wa
(Matiyu 7:1-5)*

³⁷ Yesu doki u danai, “Kotsu i tadanku uza unyushi wa, adama a d̄a a ka tadanku d̄a dem. I kid̄aga uza ugana wa, adama a d̄a a ka kid̄aga d̄a dem. I cimbus̄a unyushi u d̄a a yanka d̄a, kotsu a cimbusuk̄a d̄a dem.

³⁸ Nak̄ai, kotsu a nak̄a d̄a dem: kakundatsu ka shinga ka a shad̄angi, a sovonoi, a colukpoi hal ka wotsongusu. Aku a tsunku d̄a a matogo. Kakundatsu ka i kundunki ka a ka kundunku d̄a.”

³⁹ U yanka le agisani a roku u danai, “Karumb̄a ka fud̄a ka rono utoku u ne karumb̄a? Ama a re a le gb̄a she a rukp̄a a kad̄aka wa?

⁴⁰ Karotsongishi ka tsu la kawenishiki ka ne wa. Shegai uza d̄a baci a wenishikei mai, she u woko tyoku u kawenishiki ka ne.

⁴¹ “Ndya i zuwai va wundya macuku ma kenukulu ma m̄ari a keshi ka utoku u vunu, aku vu kp̄ad̄ai ukirana n kagbukulu ka k̄ari a keshi ka vunu?

⁴² Nid̄a va fud̄a vu tonuko utoku vunu, ‘Utoku u va, as̄aka n takpa vu macuku ma m̄ari a keshi ka vunu,’ avu tani vu wene kagbukulu ka k̄ari a keshi ka vunu wa? Avu uza maci u kaban, git̄a ve vu takpa kagbukulu ka k̄ari a keshi ka vunu, aku vu wene mai tyoku d̄a va takpa macuku ma m̄ari a keshi ka utoku u vunu.”

*Madanga n ilimaci i ne
(Matiyu 7:16-20; Matiyo 12:33-35)*

⁴³ Yesu doki u danai, “Madanga ma shinga m̄a la ma ma matsa ilimaci i cingi wa, madanga ma cingi m̄a tani la ma ma matsa ilimaci i shinga wa.

⁴⁴ Kpaci madanga dem, a ilimaci i ne i'ya a tsu reve ma. A tsu ta ilimaci i kapopi a kawana wa, ko kpam cinwi a kaworo wa.

⁴⁵ Vuma u maci u tsu wutukp̄a t̄a ili i'ya i'ari i shinga a katakasuvu ka shinga ka ne. Vuma u cingi tani a asuvu a katakasuvu ka ne ka u tsu wutukp̄a ili i cingi. Kpaci ili i ushani i'ya i'ari a katakasuvu ka vuma, i'ya u tsu dansa.”

*Amai a a'uwa ama a re
(Matiyu 7:24-27)*

⁴⁶ Yesu doki u danai, “Adama a iyen a d̄a ya is̄a mu ‘Asheku, Asheku,’ kpam ya yan tani ili i'ya n tonuko d̄a i yain wa?

⁴⁷ Gb̄a uza d̄a baci u tuw̄ai ara va, wa pan̄aka mu, aku wa tono udani u va, ma wenike d̄a t̄a ucun u ne.

⁴⁸ W̄a t̄a tyoku u uza d̄a wa ma kuwa, u gav̄ai lyungu-lyungu, aku u zuwai cuku tsi a katali ka upeti. An agat̄a a wayai, mini ma agat̄a ma lapai ubana a kuwa ki. Shegai ma gb̄ad̄a ka wa, kpaci a ma t̄a ka mai.

⁴⁹ Shegai uza d̄a u panai kadyanshi ka va u 'yuwain ka uyanka manyan, w̄a t̄a tyoku u uza d̄a u mai kuwa a kayala, bawu u zuwai cuku tsu maci. A'ayin a d̄a mini ma agat̄a ma lapai ka, kute-kute aku ku rukp̄ai ku yuruwai yukuyuku.”

7

*Upityanangu u katigi
(Matiyu 8:5-13)*

¹ An Yesu kotsoi udansa ukuna u d̄a wa ciga u dana a kapala ka ama ki, u uwai a Kafarnahum.

² A ilyuci yi, katigi ka aza a Roma ka roku ka pini, uza ɗa kagbashi ka ne ƙari a unā u ukpa, kpam wa ciga yi wa wa.

³ An u panai ukuna u Yesu, u sukunku yi nkoshi n Yahuda n roku, wa folo yi u tuwā u tanasakā yi kagbashi ka ne.

⁴ A'ayin a ɗa a rawai ara ne, a folo yi cika, a da, “Vuma u na u rawa tā vu yanka yi ili i na yi.

⁵ Kpaci wa ciga tā ukuna u tsunu, hal u maka tsu kagata ka Kashilā.”

⁶ An u panai nala, u lazai kaɓolo n ele.

Shegai an a yain evu n kuwa ki, aku katigi ki ka suki aje a ne a ba a tonuko yi, “Asheku, dambula kaci ka vunu vu tuwā a kuwa ku vā wa. Kpaci n rawa va uwa a kuwa ku vā wa.

⁷ Nala kpam n wenei n raɗsa n tuwā a asu u ɗa vāri wa. Shegai dana ukuna koshi, kagbashi ka vā ka tana tā.

⁸ N reve tā nala kpaci mpa vuma ɗa wāri a kere ka ucira ka, kpam mā tā n asoje a kere ka vā. N tsu tonuko tā uza u na, ‘Wala,’ aku tani u wala. N tonuko uza u nide, ‘Tuwā,’ aku tani u tuwā. N tonuko kagbashi ka vā, ‘Yan naha,’ aku tani u yain.”

⁹ An Yesu panai nala, u yain majiyan a kaci ka ne. Aku u yiralakpai u kondoi kakuma ka ama ka ka tono yi vi, aku u tonuko le, “Mayun n tonuko ɗa, ko a asuvu a Isara'ila n wene ucun u upityanangu u pige naha wa.”

¹⁰ An aza ɗa a suki vi a gonoi a kuwa, a cinai kagbashi ki ka tana ɗe.

Yesu 'yangasai maku ma marana

¹¹ An a tsarai a barakpai kenu, u banai a ilyuci i roku i'ya a ka isa Nayim. Aku atoni a ne n kakuma ka ama ka banai kaɓolo n eyi.

¹² An u yain evu n utsutsu u ilyuci vi, u wenei a cangai kalobo ka roku kakushe, aya tani utyoku u ne a asu u mma u ne. Mma u ne kpam marana ma. Ama a ilyuci yi ushani a'a tā kaɓolo n marana mi.

¹³ An Asheku a wene yi, asuvayali a kana yi, u tonuko yi, “Sa wa.”

¹⁴ Aku u rabai u sawai ili i'ya a cankai kakushe ki, aku aza ɗa a cangai i'ya vi a shamgbai a asu u te. Aku u danai, “Kalobo, n da vu 'yanga.”

¹⁵ Kakushe ki ka 'yangai ka dusuki ka kana kadyanshi. Aku Yesu naka yi mma u ne.

¹⁶ Gba le a panai uwonvo, aku a cikpalai Kashilā a ka dansa, “Matsumate ma pige ma wuta ɗe a asuvu a tsunu. Kpam Kashilā ka tuwā ɗe ka banga ama a ne.”

¹⁷ Ama a rongoi kadyanshi ka ili i'ya Yesu yain na vi gba uyamba u Yahuda n iyamba i'ya i kyawain u ɗa.

Yesu n Yahaya Kalyubugi (Matiyu 11:2-19)

¹⁸ A'ari pini, atoni a Yahaya a tonuko yi gba ukuna u Yesu.

¹⁹ Aku Yahaya isa atoni a ne ama a re, u suku le a asu u Asheku, a wece yi, “Ada uza ɗa wa tuwā vi, ko tsu vana uza roku?”

²⁰ An ama yi a tuwai ara Yesu, a tonuko yi, “Yahaya Kalyubugi ɗa u suku tsu ara vunu, u da, ‘Ada va tuwā vi, ko tsu vana uza roku?’ ”

²¹ A'ayin a nala yi tani, Yesu tanasa tā ama ushani aza a mballa icun kau-kau n aza a ityoni i cingi. Kpam arumba ushani a wene tā asu.

²² Yesu wushunku le, “Walai i ba i tonuko Yahaya ili i'ya i wenei, n i'ya i panai. Arumba a wene tā asu, awunu a wala tā, nkutu n tana tā, agulani a pana tā, akushe a 'yanga tā n uma. A yanka tā aza a unambi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga.

²³ I tonuko yi kpam, ‘Uza ɗa baci bawu u tadatsai adama a va, uza u unā u shinga u ɗa.’ ”

²⁴ An atsumate a Yahaya yi a lazai, Yesu kanai uyanka ama kadyanshi ka Yahaya, “An i banai a kakamba ki, ndya ya ciga i wene? Asomini a da uwule u tsu purusa a asu u da baci dem u lapanai, ko iyen?”

²⁵ Ko vuma da u ukai aminya a ikebe, aya ya ciga i wene? A'a. A a'ebile a ngono a da aza da a ka ukusa aminya a shinga, n a pani kayanyan a'ari, shegai a kakamba wa.

²⁶ Matsumate ma ya bolo uwene? Eye, kpam u la ta matsumate.

²⁷ Yahaya da gai Tagarada u Kashila wa dansaka vi, an a danai, ‘Ma suku ta katsumate ka va a kapala ka vunu, uza da wa lapuluka vu ure.’ ♦

²⁸ N tonuko da gba a asuvu a ama da aka a matsai, uza wa la u la yi wa. Shegai gba n nala, uza u kenukulu gba a asuvu a tsugono tsu Kashila u la yi ta.”

²⁹ (An ama, hal gban n awushi a utafa a da a'ari pini a panai nala, a wushuki an uyan u ukuna u Kashila u da ili i maci. An u wokoi a wushuki Yahaya lyubugusu le.)

³⁰ Shegai Afarishi n arevi a Mele a 'yuwain ili i'ya Kashila ka ciga le n i'ya; an a 'yuwain u lyubugusu le.)

³¹ Yesu danai, “N iyen i'ya ma ratsanaka ama a gogo-na? Ndyawa a rotsoi?”

³² Iacun yi mmuku n da mari a kuden ndishi, n a ikamgbani da a'ari. N a dani, ‘Tsu fulaka da ta ugbali u mazanga, shegai i 'yuwain kuje. Tsu shipai ushipa u ukpa, shegai i sa wa.’

³³ “Kpaci Yahaya Kalyubugi tuwai u laba ulya ilikulya wa, u so tani mini ma cinwi wa, aku i danai, ‘Wa ta n ityoni i cingi.’

³⁴ An mpa Maku ma Vuma† ma lya na n soyi, aku i danai, ‘Kalyai ka n kasoi, kpam kaje ka aza a uwusha utafa n aza a unyushi u cingi ka.’

³⁵ Shegai ama a ka wene ta tyoku da ugboji u Kashila wari mai a asu u aza da a ka tono yi.”

Yesu a kuwa ku Simo Kafarishi

³⁶ Kafarishi ka roku uza u kala Simo, u libanai Yesu ulya ilikulya. Aku u banai a dusuki ulya u ilikulya vi.

³⁷ Uka roku, uza u unyushi a ilyuci yi, u panai a da aya pini de wa lya ilikulya a kuwa ku Kafarishi ki. Aku u tukoi majuju ma shinga ma a shadangi n manivi ma magulani ma ikebe cika.

³⁸ U kudangi a a'ene a Yesu wa sa, aku u rekpishei a'ene yi n meshi, u yansasai ma n kenji ka ne. U rongoi a uwobuso a'ene yi, aku u tsunki a da manivi mi.

³⁹ Pini nala, an Kafarishi ka ka libanai Yesu ulya u ilikulya vi u wenei nala, u danai a katakasuvu ka ne, “A da baci vuma u na matsumate ma, wari wa reve ta ko ucun u uka u eni u da wa sawusa yi vi; kpaci uza u unyushi u cingi u da.”

⁴⁰ Yesu wushunku yi, “Simo, ma ta n ili i'ya ma tonuko vu.”

U wushuki, “Kawenishiki, tonuko mu.”

⁴¹ Yesu danai, “Vuma roku u da u kopuki ama roku ama a re ikebe, uza u te ikebe i'ya uza wa yan manyan ma uwoto* kamanga, uza u te tani amangarenkupa.

⁴² Ama a re a le gba a tsara ikebe i utsupuka wa. Adama a nala u tonuko le a asansa n i'ya. Asuvu a le ya wa laka uciga vuma vi?”

⁴³ U wushuki, “A uwene u va, uza da kutan ku ne ku lai ushani.”

Yesu danai, “Vu wushuku ta mai.”

⁴⁴ U yiralakpai a asu u uka vi, aku u tonukoi Simo, “Vu wene ili i'ya uka u na vi wa yanka mu? An n uwai a kuwa ku vunu, vu ne mu mini ma ma bacangusu a'ene a va wa, shegai eyi bacangusu mu a da de n meshi ma ne. U yansasai a da kpam n kenji ka ne.

⁴⁵ Vu ryabusa mu n uwambatsa wa, shegai uka u na an n uwai a kuwa ku vunu, u asaka uwobuso a'ene a va wa.

♦ 7:27 Mal. 3:1. * 7:41 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 500.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Ufanga.

⁴⁶ Vu tsunku kaci ka v̄a manivi wa, shegai eyi tani manivi ma magulani ma u tsunki a'ene a v̄a.

⁴⁷ Adama a nala, n tonuko vu, a cimbusuk̄a yi de unyushi u cingi u ushani u ne, kpaci u wenike t̄a uciga u pige. Uza da baci a cimbusuk̄ai kenu, uciga u kenu u da u wenikei.”

⁴⁸ Aku Yesu tonukoi uka vi, “A cimbusuk̄a vu de unyushi u cingi u vunu.”

⁴⁹ Aza da a'ari pini a asu u ulya ilikulya kabolo n eyi vi, a gitai udansa a atakasuvu a le, “Ucun u vuma u eni u da naha, hal wa cimbusuk̄a uza unyushi u cingi?”

⁵⁰ U tonukoi uka vi, “Upityanangu u vunu, u wauwa vu de. Wala ili i vunu.”

8

Aka a roku a da a tonoi Yesu

¹ A barakpa wa, Yesu kyawunsai ilyuci n une n u yanyi kuɓari. Wa yan kadyanshi ka tsugono tsu Kashila. Kupanamereɗ vi a'a t̄a kabolo n eyi,

² n aka a roku aza da a pecei n ityoni i cingi na mɓala n le kpam. Asuvu a le alya Meri, uza da a ka isa Magadaliya, uza da a wutukpai ityoni i cingi i shindere a asuvu a ne.

³ Yuwana uka u Kuza (uza da wari kabangi ka Hiridu), n Suzana dem a tono yi t̄a, kabolo pini n aka a roku ushani. Gba aka a na yi a banga le t̄a n ili i kukere i le.

Agisani a uza da u wacangusi icun

(Matiyu 13:1-9; Marku 4:1-9)

⁴ An kakuma ka ama ka ɓolongi, ama a'ari u tuwusa ara Yesu ilyuci ilyuci. Aku u tonuko le agisani,

⁵ “Kacimbi ka ka banai uce. A'ayin a da wari a wacangusu icun yi, aku i roku i rukpusai a ure. A kpatsai i'ya, nnu kpam n kaɗasai.

⁶ I roku kpam i rukpai a atali. An i wutai aku i ekpei, kpaci kutanu ka pini wa.

⁷ I roku kpam i rukpai a awana. An a gbonguroi kabolo, awana yi a sapsai i'ya.

⁸ I roku kpam i rukpai a iyamba i shinga, i gbonguroi, i yain mmuku aman-gatawun-amangatawun hal i lai tyoku da a cei.”

An u danai nala, aku u 'yangasai kalagatsu, u danai, “Gba uza da wari n atsuvu a upana, u pana.”

Kalen ka agisani ki

(Matiyu 13:10-17; Marku 4:10-12)

⁹ Atoni a Yesu a wece yi kalen ka agisani ki.

¹⁰ Aku u danai, “Eda a wushunku da t̄a i reve ukuna u da wari a asuvu a tsugono tsu Kashila. Shegai aza da a buwai, she n agisani. Kpaci tyoku da wari ukorongi, ◇ ‘A uwene a ka wene t̄a, shegai a ka reve ili i'ya a wenei vi wa; a upana kpam a ka pana t̄a, shegai a ka reve ili i'ya a panai vi wa.’

Yesu wutukpai kalen ka agisani ki

(Matiyu 13:18-23; Marku 4:13-20)

¹¹ “Kalen ka agisani ki ka na: icun yi ukuna u tsugono tsu Kashila u da.

¹² Iacun i'ya i rukpai a ure, alya aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. Aku Kalapansi ka wusai u da a atakasuvu a le, tsara a pityanangu n Kashila a tsara iwauwi wa.

¹³ I atali yi tani, alya aza da a pana baci ukuna vi, aku a wushi u da n ipeli, shegai a'a n alu wa. A barakpa n uwushuku wa, an a'ayin a ukondo a tuwai, aku a lazai a rukpai.

¹⁴ I'ya i rukpai a asuvu a awana tani, alya aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. An a yain a'ayin kenu, aku kadambula ka likimba, n utsari, n upana kayanyan ka likimba ka gbagbala le, hal a kpaɗai uyan ili i maci.

◇ 8:10 Isha. 6:9.

¹⁵ I'ya a cei a uyamba u shinga, alya ama a maci, aza da a panai ukuna u tsugono tsu Kashila vi. A kana i u da gbam-gbam a atakasuvu a le, a kawunki n u da pini, a gbonguroi, a naka mmuku.”

Macikalu ukimbi n kabelu
(Marku 4:21-25)

¹⁶ Yesu doki u danai, “Uza wa la wa sapa macikalu aku u kimba ma n kabelu wa, ko kpm u zuwa ma a kere ka ivamkpatsu wa. Shegai u zuwa ma a kashamkpatsu ka ne, adama a aza da a ka uwa a wene katyashi.

¹⁷ I'ya baci dem i'ari usokongi, a ka kpa da i'ya uwutukpa wa. Ukuna wa kpm la u da wa kpa da u wuta a kateshe wa.

¹⁸ Kiranai n i'ya ya pana. Uza da wari n ili, aya a tsu doku. Uza da bawu wari n ili, maku ma ili ma wa wundya wari n ma vi, a ka wusa yi ta i'ya.”

Mma n a'angu Yesu
(Matiyu 12:46-50; Marku 3:31-35)

¹⁹ Mma n a'angu Yesu a tuwai a asu u ne, shegai a fuda a rawa a asu u ne wa, adama a kakuma.

²⁰ Aku a tonuko yi, “Mma u vunu n a'angu a vunu alya de kushani a uwotsu, a ka ciga a wene vu.”

²¹ U wushunku le, “Aza da a tsu pana kadyanishi ka Kashila a kirana n ka, alya mma u va n a'angu a va.”

Yesu vakunki abali
(Matiyu 8:23-27; Marku 4:35-41)

²² Kain ka te, Yesu uwai a kpatsu n atoni a ne. U tonuko le, “Tsu pasamgbanai upashi u nide.” Aku a uwai a kpatsu ki a lazai.

²³ A'ari a asuvu a nwalu, aku alavu a pura yi. Uwule n abali a 'yangai a kushiva ki. Kpatsu ku le ku gitai ushadangu n mini, hal ka shumbugu.

²⁴ A banai a ba a 'yangasa yi a danai, “Uzakuwa, uzakuwa, tsa shumbugu de!”

U 'yangai, u baranai uwule vi n abali yi. Aku a vaki, asu vi u wokoi shiriri. ²⁵ Pini nala, u wece le, “Nte upityanangu u de?”

A panai uwonvo a yain majiyan, aku a dansai utyoku u le, “Ya kumbu na vi, hal u tsu barana uwule n abali, hal a panaka yi?”

Yesu tanasai uza u ityoni i cingi
(Matiyu 8:28-34; Marku 5:1-20)

²⁶ Pini nala, Yesu n atoni a ne a rawai a uyamba u Garasa u da wari a upashi u Kushiva ku Galili.

²⁷ N uwuta u Yesu a kpatsu ki, uza u ityoni i cingi u roku, uza u ilyuci vi, u tuwai u gawunsai n eyi. U barakpa ta u uka aminya wa kpm u tsu dusuku a kuwa wa, shegai a asu u asaun.

²⁸ An u wenei Yesu, u rukpai a kapala ka ne, aku u 'yangasai kalagatsu u danai, “Ndya i birika vu na mpa, Yesu Maku ma Kashila ka Zuba? Ma folo vu kotsu vu yan mu mavura wa.”

²⁹ Dana da u danai nala, kpaci an a ka gawunsa vi, Yesu barana ta ityoni i cingi yi i wuta a asuvu a vuma vi. I tsu varangusu yi ta a'ayin ushani. A tsu kana yi ta a sira n ikani n irim, aku u kidasa i'ya. Ityoni i cingi yi i zuwa yi u laza she a mete.

³⁰ Yesu wece yi, “Ndya kala ka vunu?”

U danai, “Katam,” kpaci ityoni i cingi i'a ta ushani a asuvu a ne.

³¹ Aku a rongu yi ufolo, kotsu u tonuko le a uwa a kadaka ka bawu kari n utyoku wa.

³² A asu vi tani, ushiga u pige u mburusunu u da pini wa lina a kagalala ka masasa. Aku a folo yi u asaka le a uwa a asuvu a le, aku u asaka le tani a uwa.

³³ Ityoni i cingi yi i wutaḡi a asu u vuma vi, a uwai a ushiga u mburusunu vi. Ushiga vi tani u gidaḡai n ilyaḡi she a kushiva, a kuwaḡi pini a mini mi.

³⁴ An aliniki a mburusunu a wenei ili i'ya i gitai, a sumai a ba a dansai ukuna vi a ilyuci n une.

³⁵ Ama ushani a tuwai a wene ukuna u ḡa u gitai. An a tuwai a asu u Yesu, aku a cinai uza ḡa ityoni i cingi i wutaḡi ara ne vi ndishi a kapala ka ne. Uza vi u uka ta aminya, kpmam n ugboji u ne. Aku a panai uwonvo.

³⁶ Aza ḡa a wenei ukuna vi, a tonuko le tyoku ḡa a taḡasaḡi uza u ityoni i cingi vi.

³⁷ Gba aza a uḡongu u uyamba u Garasa a foloi Yesu u asaḡka le a asu vi. Kpaci uwonvo u kana le ta cika.

An u uwai a kpatsu ki wa laza,

³⁸ uza ḡa ityoni i cingi i wutaḡi yi vi, u folo yi u asaḡka yi u toni yi. Shegai u tonuko yi u wala, u danai,

³⁹ “Gono a kuwa, vu ba vu dana ukuna u pige u ḡa Kashila ka yanka vu.” Aku u banai a asuvu a ilyuci u danai manyan ma pige ma Yesu yanka yi.

Utanaḡa u makere ma Jayiru n uka u mpasa

(Matiyu 9:18-26; Marku 5:21-43)

⁴⁰ An Yesu kpatalai u gonoi a upashi u kushiva vi, ama ushani a ryabusa yi, kpaci aya a'ari a uvana.

⁴¹ Aku vuma roku u rawai, uza u kala Jayiru, uzapige u kagata ka Kashila. U kuḡangi a kapala ka ne, u folo yi u bana a kuwa ku ne,

⁴² adama a maku ma makere ma ne ma maḡari a una u ukpa. Aya utyoku u ne a asu u asheku a ne, wa ta n ayen evu n kupa n a re.

An Yesu wari a nwalu, shegai kakuma ka ama kari yi a umatsa.

⁴³ Aku uka roku, uza ḡa u yain ayen kupa n a re n maḡala ma ulala u mpasa. [U wunai gba i'ya wari n i'ya a asu u aguma.]* Shegai ko uza u fuda u taḡasa yi wa.

⁴⁴ U raḡai a kucina ku ne, u sawai kaletsu ka kunya ku ne. Kute-kute, mpasa mi n asaḡai ulala.

⁴⁵ Aku Yesu danai, “Ya sawa mu?”

An ama yi gba a nanai, Bituru danai, “Uzakuwa, kakuma ka ama ka ka yain ushani ka geḡishe vu.”

⁴⁶ Shegai u danai, “A sawa mu ta. Kpaci n pana ta ucira u wutaḡi a asuvu a va.”

⁴⁷ An uka vi u wenei wari n tyoku ḡa wa kpawan wa, aku u raḡai evu, n u jeki ikyamba. U kuḡangi a kapala ka ne, u danai a kapala ka ama gba ili i'ya i zuwai u sawa yi, n tyoku ḡa kpmam u taḡai kute-kute.

⁴⁸ Yesu tonuko yi, “Maku ma va, upityanangu u vunu u taḡasa vu ḡe, wala ili i vunu mai.”

⁴⁹ Eyi pini a kadyanshi, aku uza roku u wutaḡi a kuwa ku uzapige u kagata ka Kashila ki, u rawai u danai, “Makere mi ma kuwa ḡe, kotsu vu damgbaraḡa kawenishiki ki kpmam wa.”

⁵⁰ An Yesu panai nala, u wushunki Jayiru vi, “Kotsu vu pana uwonvo wa. Avu gai pityanangu, wa taḡa ta.”

⁵¹ An u rawai a kuwa ki, u wushuku uza u uwa pini kaḡolo n eyi wa, she Bituru, n Yahaya, n Yakubu, n tata u maku mi na mma u ne.

⁵² Shegai gba a'ari a kushen, hal n a lapi akamba adama a ukpa u makere mi. Yesu danai, “Asaḡai kushen, kuwa ḡa u kuwaḡi wa, alavu a ḡa yi.”

⁵³ Aku a ka dosuso yi idyoshi i magori, an a revei u kuwa ḡe.

⁵⁴ U kanaḡi kukere ku makere ki, u 'yangaḡai kalagatsu, u danai, “Makere, 'yanga.”

⁵⁵ Uma u ne u gonoi, kute-kute u 'yangaḡi. Aku u danai a ne yi ilikulya.

* **8:43** Akorongi a cau ushani aza ḡa a purai a tagarada u Luka a kalatsa ta udani u “U wunai gba i'ya wari n i'ya a asu u aguma.”

⁵⁶ Tata u ne nā mma u ne a yain majiyan. Shegai u ɓarana le, kotsu a tonuko uza ili i'ya i gitai wa.

9

*Yesu suki Kupanamere vi
(Matiyu 10:5-15; Marku 6:7-13)*

¹ Kain ka te, Yesu isaɓi Kupanamere vi, aku u naƙa le gba ucira u da a ka fuda a wutukpa ityoni i cingi, a tanasa kpam mɓala icun kau-kau.

² Aku u suku le a ba a yain kuɓari ku tsugono tsu Kashila, a tanasa kpam aza a mɓala.

³ U tonuko le kpam, “I bidya ili adama a nwalu n de wa, ko kalangu, ko katsan, ko ilikulya wa. Kpam i bidya ikebe ko ntogo n re wa.

⁴ Kuwa ka baci dem i uwai, rongoi pini she a'ayin a da ya asaka ilyuci yi.

⁵ Ama yi a wusha da baci wa, a'ayin a da baci ya wuta a ilyuci yi i kapatsa kabuta ka a'ene a de,* kotsu u woko iryoci i'ya i wutai uwule u le.”

⁶ A 'yangai a uwai a ilyuci i pige n une n a yanyi kuɓari n a tanasi ama ko nte wa.

*Ukpa u Yahaya Kalyubugi
(Matiyu 14:1-12; Marku 6:14-29)*

⁷ A'ayin a nala yi, Hiridu Antiba magono ma Galili u panai ukuna u ili i'ya a ka yansa, u dambulai cika. Aza roku a danai Yahaya da 'yangai a ukpa.

⁸ Aza roku a danai Iliya da gonoi. Aza roku a danai matsumate ma cau ma ma 'yangai a ukpa.

⁹ Hiridu danai, “N kida ta kaci ka Yahaya. Ya kumbu mari a upana ukuna u ne vi?” U zama yi uwene.

*Yesu lyatangi ama azu a tawun
(Matiyu 14:13-21; Marku 6:30-44; Yahaya 6:1-14)*

¹⁰ An asuki yi a gonoi, a tonukoi Yesu gba ili i'ya a yain. Aku u bidya le a lazai ubana a ilyuci i roku i'ya a ka isa Besaida.

¹¹ Shegai an kakuma ka ama ki ka revei a asu u da wa bana, a tono yi. U wusha le u yanka le kadyanshi ka tsugono tsu Kashila, u tanasai aza a mɓala.

¹² An kaara ka ciga urukpa, aku Kupanamere vi a tuwai ara ne a danai, “Tutsuku kakuma ka ama ki a une n ashina a na, a zamuka kaci ka le ilikulya n asu u nvain, kpaci a asu u da tsari vi uza wa pini wa.”

¹³ U tonuko le, “Eda naka le ili i'ya a ka lya.”

Aku a wushuki, “Ili i'ya tsari n i'ya i la iburodi i tawun n adan a re wa. Shegai tsa uwa baci a ilyuci tsu tsilaka le ilikulya.”

¹⁴ (Kpaci ama evu n azu a tawun a da a'ari a asu vi a'ali.)

U tonukoi atoni a ne yi, “Tonuko le a dusukusu aɓolo aɓolo, kaɓolo dem evu n ama amangarenkupa.”

¹⁵ A yain tani nala, a zuwai ama yi gba a dusukusi.

¹⁶ Pini nala, u bidyai iburodi i tawun n adan a re yi, aku u gadigbai kaci ka ne a zuba, u cikpai Kashila. Pini nala, u jibamgbanasai i'ya u nakai atoni a ne a pecike kakuma ka ama ki.

¹⁷ Gba le a cuwusai, aku a cirangi abuwu a iburodi yi hal mbana kupa na n re.

*Kadyanshi ka Bituru a kaci ka Yesu
(Matiyu 16:13-19; Marku 8:27-29)*

¹⁸ Kain ka te, an Yesu wa yan kvasu utyoku u ne, atoni a ne a'ari evu n eyi, aku u wece le, “Ya ama a ka dansa mari?”

* 9:5 Kapatsa da a kapatsai kabuta ka a'ene a le, kotsu a wenike an a 'yuwain gba ili i asu yi, hal n kabuta ki dem.

19 A wushuki, “Aza roku a danai avu Yahaya Kalyuḡugi ḡa, aza roku tani Iliya. Aza roku a danai matsumate ma cau ma ma 'yāḡai a ukpa.”

20 U wece le, “Eda tani ya ya dansa mari?”

Aku Bituru wushuki, “Avu Kawauwi ka, uza ḡa Kashila ka suki.”

21 U rono le atsuvu kotsu a tonuko uza ukuna u na vi wa.

Yesu danai tyoku ḡa wa kuwa

(Matiyu 16:21-28; Marku 8:31; 9:1)

22 Pini nala, Yesu lyai kapala n kadyanshi, “U kana ta Maku ma Vuma ma pana ikyamba. Nkoshi n pige, n adarakpi a pige, n awenishiki a Mele a 'yuwan yi hal a wuna yi. Kain ka tatsu kpm u 'yanga a ukpa.”

23 U tonuko le gba, “Uza ḡa baci wa ciga u tono mu, u kana ta u 'yuwan kaci ka ne, u canga mawandambani ma ne kain dem u tono mu.

24 Uza ḡa baci wa kirana n uma u ne, wa namba ta u ḡa. Shegai uza ḡa baci u nakai uma u ne adama a va, wa wauwa ta u ḡa.

25 Nte kalen ka vuma wa tsara likimba gba, aku u namba uma u ne?

26 Gba uza ḡa baci u panai uwono u va n kadyanshi ka va, mpa Maku ma Vuma ma pana ta uwono u ne, n gono baci n tsupige tsu va n tsupige tsu Tata n tsu atsumate a eri a zuba.”

27 Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko ḡa, aza roku a ḡa pini na vi kushani aza ḡa bawu a ka kuwa, she a wene tsugono tsu Kashila.”

Uyansaka u Yesu

(Matiyu 17:1-8; Marku 9:2-8)

28 Evu n a'ayin kulla a wurai, an Yesu yain kadyanshi ka nala ki, u banai a masasa kaḡolo n Bituru n Yahaya n Yakubu, kotsu u yain kavasuu.

29 Wari a uyan kavasu, aku upetiwa'eshi u ne u yansakai. Aminya a ne a waramai pun a ka lada.

30 Pini nala, ama a re, Musa n Iliya a wenikei kaci ka le ara ne a ka dansa n eyi.

31 Ama a re a na a wenikei kaci ka le n tsupige, aku a ka yan kadyanshi ka ukpa u ne a Urishelima. Kpaci ili i'ya i zuwai Kashila ka suku yi i'ya la vi.

32 Bituru n aza ḡa a'ari kaḡolo n eyi, alavu a pura le. An a rikpanakai a wenei tsupige tsu ne, n ama a re a ḡa a'ari kaḡolo n eyi vi.

33 An ama yi a ka laza a asaka yi, aku Bituru tonuko yi, “Uzakuwa, u lobono ta tsari pini na. Asaka tsu yain atani a kavasu a tatsu, ka te ka vunu, ka te ka Musa, ka te kpm ka Iliya.” U reve tani ili i'ya wa tono wa.

34 Tyoku ḡa wari a kadyanshi, kalishi ka kimbā le, aku uwonvo u kana le cika.

35 Kalagatsu ka wutai pini a kalishi ki ka danai, “Maku ma va ma n dangasai ma na vi, panaka ni.”

36 An kalagatsu ki ka kotsoi kadyanshi, aku a wenei Yesu utyoku u ne. A'ayin a ḡa a wenei ukuna u nala vi, a pada ta bini, a tonuko uza ili i'ya a wenei vi wa.

Yesu tanasai maku uza u ityoni i cingi

(Matiyu 17:14-18; Marku 9:14-27)

37 An kain ka wansai, cina a cipa ḡe a masasa mi, kakuma ka ama ka cina yi.

38 Uza roku u isa yi pini a kakuma ki, u danai, “Kawenishiki, n folo vu, kondo maku ma va n a'eshi a iyali, kpaci aya mu koshi.

39 Ityoni i cingi i tsu kumba yi ta, aku u sala bawu kagita. I tsu zuwa ta ikyamba i ne i rongo uje hal unā u ne u rongo kapufu. I tsu asaka yi wa, she a'ayin a ḡa i kparasa yi cika.

40 N foloi atoni a vunu a wutukpa i'ya, shegai a kpadai.”

⁴¹ Yesu wushuki, “Eda ama a a'ayin a na, aza a ukpada u upityanangu n aryagbaji; hal ubana nwere da ma rongo n ada na n kawunki n ada?” U tonukoi vuma vi, “Tuko maku mi na.”

⁴² An a ka tuko maku mi, aku ityoni i cingi yi i gbashangu yi a iyamba cika, i zuwai ikyamba i ne ya je. Shegai Yesu banai ityoni i cingi yi, aku u tanasai maku mi. U gonuko yi a asu u tata u ne.

⁴³ Gba le a yain majiyan, an a wenei ucira u pige u Kashila.

*Yesu doku danai ukuna u ukpa u ne
(Matiyu 17:22-23; Marku 9:30-32)*

An ama a'ari a uyan majiyan ma ili i'ya Yesu wa yansa, u tonukoi atoni a ne,

⁴⁴ “Panai mai ili i'ya ma ciga n tonuko da: a ka neke ta Maku ma Vuma a akere a ama a cingi.”

⁴⁵ Shegai a reve kaci ka ukuna ki wa. Kpam a sokonku le u da, tsara a reve wa. Ele tani a panai uwonvo u da a ka wece yi ukuna vi.

*Ya wa woko uzapige?
(Matiyu 18:1-5; Marku 9:33-40)*

⁴⁶ Kananamgbani ka uwai a mere ma le a kaci ka uza da wa woko uzapige a mere ma le.

⁴⁷ Shegai an Yesu revei ili i'ya a ka yawunsa, aku u bidyai maku ma kenu u zuwa yi a kaƙon ka ne.

⁴⁸ U tonuko le, “Gba uza da baci u wushai maku ma kenu ma na adama a kala ka va, mpa u wushai. Kpam uza da baci dem u wusha mu, uza da u suku mu aya u wushai. Kpaci uza u kenukulu a asuvu a de gba, aya uzapige.”

⁴⁹ Yahaya danai, “Uzapige, tsu wene ta uza roku wa wutukpusa ityoni i cingi n kala ka vunū, atsu tani tsu bishinka yi, kpaci wa a asuvu a tsunu wa.”

⁵⁰ Shegai Yesu tonuko yi, “Bishinka ni wa. Gba uza da baci bawu wa yan tsilala n ada, uza u de u da.”

Ama a Samariya a yuwain Yesu

⁵¹ An a'ayin a da a ka canga Yesu ubana a zuba a yain evu, u zuwai a katakasuvu ka ne u bana a Urishelima.

⁵² U suki atsumate a re a kapala ka ne, aza da a lazai a ba a uwai a une u aza a Samariya, tsara a fobuso urawa u ne.

⁵³ Shegai aza a Samariya a wushuku n eyi wa, an u wokoi a danai a Urishelima da wa bana vi.

⁵⁴ An atoni a ne aza da a ka isa Yakubu n Yahaya a panai nala, aku a wece yi, “Asheku, va ciga tsu zuwa akina a zuba a tuwa a lya le?”

⁵⁵ Shegai u yiralakpai u barana le.

⁵⁶ Aku a lyai kapala a banai a une u roku.

*Aza da a ka ciga a toni Yesu
(Matiyu 8:19-22)*

⁵⁷ Tyoku da a'ari a nwalu, aku vuma roku u tonukoi Yesu, “Ma tono vu ta a asu u da dem va bana.”

⁵⁸ U tonuko yi, “Iryanji i'a ta n a'ele a le, nnu kpam ma ta n ikinda i le. Shegai mpa Maku ma Vuma ma n asu u nvain wa.”

⁵⁹ U tonukoi vuma roku, “Tono mu.”

Vuma vi u tonuko yi, “Asheku, asaka ve n ba n cidangu tata u va.”

⁶⁰ Yesu tonuko yi, “Asaka akushe a cidangu atoku a le akushe. Avu wala vu ba vu yain kadyanshi ka tsugono tsu Kashila.”

⁶¹ Uza roku kpam u tonuko yi, “Asheku, ma tono vu ta, shegai asaka ve n ba n tonuko aza a kuwa a va.”

⁶² Yesu tonuko yi, “Uza ɗa baci dem u kanai maberu ma anaka, aku u webelei kucina, u rɗsa u yain manyan a tsugono tsu Kashila wa.”

10

Yesu suki ama amangatatsunkupa n ama a re

¹ An nala u wurai, Yesu dangasai ama a amangatatsunkupa n ama a re u suku le ama a re ama a re.* A lasa yi urawa a asu u ɗa dem wa ciga u bana.

² U tonuko le, “Manyan ma ukapa ma ta ushani, shegai ayain a manyan yi kenu ɗa a'ari. Adama a nala, foloi Magono ma Zuba ma ukapa u suku ayain a manyan a kapuka yi.

³ Walai, n suku ɗa ta tyoku u mmuku ma ncon a mere ma nleweni.

⁴ Kotsu i bidya makpakata ma ikebe wa, ko katsan, ko akpata a roku wa. Kpam kotsu i shamgba idyani i bululu n uza a ure wa.

⁵ “Kuwa ka baci dem i uwai i gita i dana, ‘Ndishi n shinga n rongo a kuwa ku na ki.’

⁶ Uza u ndishi n shinga wa baci pini a kuwa ki, wa wusha ta n ɗa. Wa tani baci pini wa, ma gono ta ara de.

⁷ I dusuku pini a kuwa ki, i lyai i soi icun i ilikulya i'ya baci dem a naka ɗa, kpaci kayain ka manyan ka gan ta ka wushi katsupi ka ne. Kotsu i rongo a usavafasa a'uwa wa.

⁸ “Ilyuci i'ya baci dem i uwai a wusha ɗa, i lyai i soi i'ya a naka ɗa.

⁹ I tanasa aza a mballa a ɗa a'ari pini. I tonuko le, ‘Tsugono tsu Kashila tsa ta evu n ada.’

¹⁰ Shegai ilyuci i'ya baci dem i uwai i'ya bawu a wusha ɗa, i kyawan a ure dem n i dansi,

¹¹ ‘Ko kabuta ka ilyuci i de ka ka padarai a a'ene a tsunu, tsu kapatsaka ɗa ka de. Shegai gba n nala, i reve tsugono tsu Kashila tsu yan de evu.’

¹² N tonuko ɗa, kain ka nala ki, ilyuci i cingi i Sodom gbam ya yan ta shana n ilyuci i nala yi.”

Ilyuci i'ya i 'yuwain uwusha kadyanshi ki (Matiyu 11:20-24)

¹³ Yesu doki u danai, “Ter de aza a Korasinu, ter de aza a Besaida. A'ari a da baci ukunosavu u ɗa a yain a asuvu a de u ɗa a yain a Taya n Sida, an a'ari a kpatala de caupa. A rongo ta n akashi u'uki n a polusi kakomo, adama a katsuma ka lima.

¹⁴ Shegai kain ka afada, Taya n Sida a ka laka ta utsara ajebigi kapala n ada.

¹⁵ Ada kpam aza a Kafarnahum 'yangasa ɗa a ka 'yangasa ɗa hal ubana a zuba? Nala wa, shegai a gonuko ɗa hal ubana a asu u ukpa u ama a cingi.

¹⁶ “Uza ɗa panaka ɗa, mpa u panakai. Uza ɗa kpam u 'yuwan ɗa, mpa u 'yuwain. Uza ɗa u 'yuwan mu, mpa u 'yuwain wa. Uza ɗa u suku mu, aya u 'yuwain.”

Pini nala, aku a lazai.

Ugono u ama amangatatsunkupa n ama a re (Matiyu 11:25-27; Matiyo 13:16-17)

¹⁷ Aku ama amangatatsunkupa n ama a re vi a gonoi n ipeli, a danai, “Asheku, hal ityoni i cingi dem i panaka tsu, adama a kala ka vunu.”

¹⁸ U tonuko le, “N wene ta Kanangasi† ka wuta a zuba ka rukpai tyoku u ulafa.

¹⁹ U ɗa na n naka ɗa ucira u udeshe a'ali n adabu, kpam i lyai ucira u utokulalu vi. Ili i'la i'ya ya ne da usan wa.

²⁰ Gba n nala, kotsu i yain ipeli an ityoni i cingi i panaka ɗa wa, shegai i yain ipeli an a korongi a'ala a de a zuba.”

* **10:1** Akorongi a cau a roku aza ɗa a purai a tagarada u Luka a korongu ta “70.” † **10:18** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²¹ A'ayin a nala yi, Yesu yan ta ipeli cika n Kulu Keri, u danai, “N cikpa vu ta, Tata Magono ma Zuba n likimba, kpaci vu sokongu ta ukuna u na vi a asu u arevi n aza da a rotsongusi. Vu todfugboi u da a asu u aza da bawu a revei ili. Kpaci nala u yan vu, vu yain ili i shinga.

²² “Gba ili, Tata u va naka mu i'ya de. Uza wa tani la u revei Maku mi wa, she Tata vi. Uza wa kpam la u revei Tata vi wa, she Maku mi, she kpam aza da Maku mi ma cigai u wenike.”

²³ Aku u kpatalai u webelei atoni a ne u tonuko le usokongi, “Aza a una u shinga a da a'eshi a da a wenei ili i shinga i'ya i wenei.

²⁴ N tonuko da, ntsumate na ngono ushani aza da a cigai a wene ili i'ya i wenei, shegai a wene wa. A pana kpam ili i'ya i panai, shegai a pana wa.”

Uza u Samariya u yain ili i shinga

²⁵ Aku uza u te a asuvu a arevi a Mele u 'yangai kushani wa ciga u kondo Yesu, u danai, “Kawenishiki, ndya ma yan kotsu n tsara uma u da bawu wari n utyoku?”

²⁶ Yesu tonuko yi, “Ndya i'ari a asuvu a Mele? Nida vu tsu yan i'ya Kaneshi?”

²⁷ Aku u danai, “Vu cigi Magono ma Zuba Kashila ka vunu n katakasuvu ka vunu, n uma u vunu gba. Vu cigi yi n ucira u vunu n kakiri ka vunu gba. Vu cigi kpam uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.” ◇

²⁸ Yesu tonuko yi, “Vu wushuku ta mai. Yansa nala, va tsara ta uma.” ◇

²⁹ Shegai vuma vi an wa ciga u gonuko kaci ka ne dere, u wecei Yesu, “Ya uza u karen u va?”

³⁰ Yesu wushunku yi n agisani, “Vuma roku u da u 'yangai a Urishelima wa bana a Jeriko. Aku aza a magalaka a kangu yi, a monduso yi aminya, a lapa yi cika. Aku a lazai a asaka yi a una u ukpa.

³¹ Pini nala, kafarakpi ka roku ka tono pini a ure u nala vi. An u wene yi, aku u katsai a ikengi u lazai ili i ne.

³² Nala kpam uza u Levi u roku, an u rawai pini a asu vi u wene yi, eyi dem u katsai ikengi u lazai u asaka yi.

³³ A'ari pini uza u Samariya u roku u wutai nwalu u rawai pini a asu u da wari vi, an u wene yi, aku asuvayali a kana yi.

³⁴ U banai pini a asu u vuma vi, u sirasa yi a asu u da u tsarasa usan vi, u tsungusu yi manivi n mini ma aguma. Aku u tadangu yi a zuba u makparyagi ma ne, u banka yi a kuwa ku amoci, u kiranai n eyi.

³⁵ An kain ka wansai, u bidyai ikebe i azurufa i re,‡ u naka uza u kuwa vi. U danai, ‘Vu kirana n eyi, gba i'ya baci vu wunai bamu n i na yi, n gono baci ma tsupa vu ta.’

³⁶ “A asuvu a ama a tatsu a na yi, ya vu wenei wari uza u karen u vuma da aza a magalaka a lapai vi?”

³⁷ Aku u danai, “Uza da u yanka yi ili i shinga.”

Yesu tonuko yi, “Bana dem vu yansa nala.”

Yesu a kuwa ku Meri n Marta

³⁸ An Yesu n atoni a ne a'ari a nwalu, aku a uwai a une u roku. Uka roku uza u kala Marta u cipuka yi a kuwa ku ne.

³⁹ Wa ta n utaku, uza u kala Meri uza da u dusuki a kapala ka Asheku wa pana kadyanshi ka ne.

⁴⁰ Shegai Marta afofi a pura yi ugboji, aku u banai ara ne u danai, “Asheku, avu wene utaku u va u asaka mu ma yan manyan utyoku u va wa? Tonuko yi u tuwa u banga mu wawa.”

◇ 10:27 U.Ml. 6:5; Adkp. 19:18. ◇ 10:28 Adkp. 18:5. ‡ 10:35 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

⁴¹ Shegai Asheku a wushunku yi, “Marta, Marta, vu dambula ta, kpam va dambula a kaci ka ili ushani.

⁴² Shegai ili i te i'ya a ka ciga, Meri dangasa ta ili i shinga. A ka wusa yi tani i'ya wa.”

11

Uwenishike u Yesu a kaci ka kavasuu (*Matiyu 6:9-13; Matiyu 7:7-11*)

¹ Kain ka te, Yesu wa yan kavasuu a asu u roku. An u kotsoi, katonii ka ne ka te ka tonuko yi, “Asheku, wenishike tsuu kavasuu tyoku da Yahaya wenishikei atoni a ne.”

² U tonuko le, “Ya yan baci kavasuu, i dana, ‘Tata, a naka kala ka vunu tsupige, tsugono tsuu vunu tsuu tuwa.’

³ Ne tsuu kain dem ilikulya.

⁴ Cimbusuka tsuu unyushi u cingi u tsunu, kpaci atsu n kaci ka tsunu tsuu tsuu cimbusuka ta aza da a nusuka tsuu. Kpam kotsu vu banka tsuu a asu u ukondo wa.’ ”*

⁵ U doki u tonuko le, “A dana uza u te de wa n kaje, aku u banai ara ne n kayin ka pige, u tonuko yi, ‘Kaje ka va, kopuku mu iburodi i tatsuu.

⁶ Kaje ka va ka ka cipai nwalu gogo-na, kpam ma n ili i'ya ma naka yi u lyai wa.’

⁷ “Aku u wushuku eyi pini de a asuvu, u dana, ‘Kotsu vu damgbarasa mu wa, n gbagirya de utsutsu u kuwa vi. Mpa na mmuku n va tsuu vaku de, ma fuda ma 'yanga ma naka vu ili wa.’

⁸ Asaka n tonuko da, ko wa 'yanga baci wa naka yi ili an wari kaje ka ne wa, wa 'yanga ta wa naka yi gba ili i'ya wa ciga, adama a umatsa u da u matsai.

⁹ “Kpam n tonuko da, rongoi ufolo, a ka ne da ta. Rongoi ubolo, ya tsara ta. Kudusai utsutsu, a ka giduwunka da ta.

¹⁰ Uza da baci dem u foloi, a ka ne yi ta. Kpam uza da baci dem u boloi, u tsuu tsara ta. A tsuu giduwunka ta uza da baci dem u kuda utsutsu.

¹¹ “Tata u eni u da a asuvu a de maku ma ne ma [folo yi burodi aku u naka yi katali?]+ Ko kpam u foli yi kadan, aku u bidya kali u naka yi?

¹² Ko kpam u foli yi kako, aku u bidya kuda bu u naka yi?

¹³ Eda ama a cingi i reve baci unaka mmuku n de ili i shinga, nala dem Tata u de uza da wari a zuba wa naka aza da a folo yi Kulu Keri.”

Yesu n Ba'alzabuu (*Matiyu 12:22-30; Marku 3:20-27*)

¹⁴ Kain ka te, Yesu wa wutukpa ityoni i cingi i tsubebe. An ityoni i cingi yi i wutai, aku kabebe ki ka danai ukuna, ama kpam a yain majiyan.

¹⁵ Shegai ama roku a danai, “N ucira u Ba'alzabu† magono ma ityoni i cingi u da wa wutukpasa ityoni i cingi.”

¹⁶ Kpam aza roku a ka konduso yi, aku a boloi u wenike le iryoci i roku i zuba.

¹⁷ Yesu reve ta ili i'ya a ka yawunsa, aku u tonuko le, “Tsugono tsa baci dem tsuu pecei kaci ka ne kure n tsuu shilakani, tsugono tsuu nala tsa wacuwa ta. Nala dem kuwa ka baci ku pecei kaci ka ne kure n ku shilakani, ka wacuwa ta.

¹⁸ Kanangasi‡ ka pece baci kaci ka ne kure n u shilakani, nida tsugono tsuu ne tsa yan tsuu shangba? N dana ta nala an i danai n ucira u Ba'alzabu u da ma wutukpasa ityoni i cingi.

¹⁹ N ucira u Ba'alzabu u da baci ma wutukpasa ityoni i cingi, n ucira u eni u da wa kpam atoni a de a ka wutukpasa le? Adama a nala a ka woko ta aza a afada a de.

* **11:4** Kavasuu ka tagarada u Matiyu ka la ta ugadi. † **11:11** Akorongi a cau a ushani aza da a purai a tagarada u Luka a korongu ta, “U folo yi burodi, aku u naka yi katali?” ‡ **11:18** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²⁰ N ucira u Kashilā u da baci ma wutukpusa ityoni i cingi, tsugono tsu Kashilā tsu tuwa ta la vi ara de.

²¹ “Uza u ucira u bidya baci iwunukatsu wa wundya kuwa ku ne, ko i te ya tsara udukuyan u ne wa.

²² Shegai uza roku uza da u la yi ucira u 'yangasaka yi baci, hal u fudai u wusha yi iwunukatsu i'ya u pityanangi n i'ya vi, aku u pecike udukuyan u ne.

²³ “Uza da baci dem bawu wari kabolo na mpa, tsilala tsa wa yan na mpa. Uza da baci bawu u banga mu ucirangusu, uwacinsa u da yi.

Ugono u ityoni i cingi

(Matiyu 12:43-45)

²⁴ “Ityoni i cingi i wuta baci a asu u uza, i tsu tono ta a asu u da bawu mini mari ubolo u asu uwunvuga. I tsara baci wa, aku i dana, ‘Ma gono ta a asu u da n wuta.’

²⁵ I gono baci i cinai kuwa ki uwujumi sarara kpam a kalai ka,

²⁶ aku i ba i bidya ityoni i cingi i shindere i roku i'ya i la yi tsicingi, a uwa a dusuku pini. Vuma u nala makorishi ma ndishi n ne ma la ta n kagita unamgba.”

²⁷ Tyoku da wari a kadyanshi, aku uka roku a asuvu a kabolo ki u 'yangasai kalagatsu u danai, “Uza da u matsa vu kpam u comuko vu uza u unā u shinga da.”

²⁸ U danai, “Unā u shinga u la ta uwoko a asu u aza da a panai kadyanshi ka Kashilā a yankai ka manyan.”

Iryoci i Inusa

(Matiyu 12:38-42; Marku 8:11-12)

²⁹ An kakuma kari a udoku n ka doki, aku Yesu danai, “Ama a a'ayin a na ama a cingi a da. A ka bolo ta iryoci, shegai iryoci i'la la a ka wenike wa, she iryoci i Inusa.

³⁰ Wata, tyoku da Inusa wokoi iryoci i aza a Niniba, nala dem Maku ma Vuma ma woko a a'ayin a na yi.

³¹ Magono ma Sheba ma mari uka ma 'yanga ta kain ka afada ma sapunku unyushi u ama a a'ayin a na yi. Kpaci a mbari n likimba n da u wuta u panakai ugboji u Solomo. Shegai uza da u lai Solomo aya naha.

³² Ama a Niniba a ka 'yanga ta kain ka afada n a sapunki unyushi u ama a a'ayin a na yi, kpaci a kpatalai adama a kubari ku Inusa. Gogo-na uza da u lai Inusa aya naha.

Macikalum ma ikyamba

(Matiyu 5:15; Matiye 6:22-23)

³³ “Uza wa sapa macikalum u sokongu ma a asu u da a tsu sokongu ili wa, ko u kimba ma n kabelu wa, shegai u zuwa ma a zuba u kashamkpatsu ka ne, tsara ama da a ka uwa a wene katyashi.

³⁴ A'eshi a da macikalum ma ikyamba i vunu. A'eshi a vunu a lobono baci, ikyamba i vunu ya shadangu ta n katyashi. Shegai a namgba baci, ikyamba i vunu ya shadangu ta n karimbi.

³⁵ Webele ko katyashi ka wari n ka vi karimbi ka.

³⁶ Adama a nala, ikyamba i vunu i shadangu baci n katyashi gba, bawu kaon ka ka kari n karimbi. Gba ya woko ta katyashi, tyoku da macikalum ma tsu naka vu katyashi.”

Unā u cingi u teli

(Matiyu 23:1-36; Marku 12:38-40)

³⁷ An Yesu kotsoi kadyanshi, aku Kafarishi ka roku ka libana yi ulya ilikulya. An u uwai, aku u dusuki a asu u ulya ilikulya.

³⁸ An Kafarishi ka wenei Yesu dusuki ulya ilikulya bawu u sawai akere, u yain majiyan.

³⁹ Asheku kpam a tonuko yi, “Eda Afarishi i tsu za ta kucina ku mako n ku kapara, shegai a asuvu a de i shadangu ta n kurura n tsicingi.

⁴⁰ Eda atengeshi! Uza da u yain kucina ki, aya dem u yain asuvu yi wa?

⁴¹ Adama a nala, zayi asuvu yi a asu u uneshe aza a unambi ili i'ya i'ari n i'ya, kotsu a wulukpe da gba.

⁴² “Ter de Afarishi, kpaci i tsu naka ta Kashila u te a asuvu a kupa u icun i kashaun, n tsulu, n icun i ishuwan kau-kau, shegai i kpaɗai uyanka ama ili i'ya i'ari dere, kpam i ciga Kashila wa. U laka ta i'ari i yain u makorishi vi n u kagita vi dem.

⁴³ “Ter de Afarishi, kpaci i la ta uciga u asu u ndishi u shinga a agata a Kashila. Kpam ya ciga ama a rongu da udanasa a asuvu a kuden.

⁴⁴ “Ter de Afarishi, kpaci tyoku u asaun a da a yain bawu uza wa wene a da i'ari, a da ama a ka kpatsa bawu a revei.”

⁴⁵ Karevi ka Mele ka roku ka wushunku yi, “Kawenishiki, ili i'ya vu danai nala vi, inyashi i'ya vu taka tsu i'ya.”

⁴⁶ Yesu wushuki, “Ter de arevi a Mele, kpaci i tsu tafangusuku ta ama ucanga u araji, kpam i tsu zuwa ko majubu i dana ya banga le wa.

⁴⁷ “Ter de, kpaci asaun a nsumate n da isheku i de i wunusai a da ya masaka ikali.

⁴⁸ U woko la vi de an i wushuki n manyan ma isheku i de. Kpaci alya a wunusa le, eda kpam ya masa ikali a asaun a le.

⁴⁹ Ili i'ya i zuwai Kashila a asuvu a ugboji u ne, u danai, ‘Ma sukunku le ta nsumate n asuki. A ka wuna ta aza roku, aza roku tani a yan le mavura.’

⁵⁰ Adama a nala a ka wecike ta mpasa ma nsumate n da a wotsongi a likimba. Ili i'ya i bidyai a kagita ka uyan likimba a kaci ka ama a a'ayin a na.

⁵¹ Ili i'ya i kana a mpasa n Habila hal ubana a mpasa n Zakariya uza da a wunai a mere ma asuɗaraka n Asu u Uwulukpi. § Mayun n tonuko da, a ka kece ta n da a kaci ka ama a a'ayin a na.

⁵² “Ter de arevi a Mele, kpaci i bidyai makukpunku ma ureve. Eda i uwa wa, kpam i bishinkai aza da a ka ciga u'uwa a uwa.”

⁵³ An u wutai pini a asu vi, awenishiki a Mele n Afarishi a gita yi uraga, tsara u dansa ili ushani.

⁵⁴ Kpam a ka ciga a kana yi n unyushi a asuvu a kadyanshi ka ne.

12

Kuɓari a kaci ka aza a maci a kaban (Matiyu 10:26-27)

¹ Pini nala, an kakuma ka ama ka bolomgbonoi ushani* hal ka deshene. Yesu gitai u kpatalai a asu u atoni a ne, u barana le u danai, “Kiranai n yisti u Afarishi, wa ta n kusokongi ku gbani.

² Ili i'a la a kimbai i'ya a ka kpaɗa ukukpa wa, ili i'a la i'ya a sokonki i'ya a ka kpaɗa utodugbo wa.

³ Adama a nala i'ya baci i danai a karimbi a ka pana ta i'ya a katyashi. Kpam ili i'ya baci i danai n kabini a kunu ku asuvu, a ka dansa ta dem i'ya a kateshe.

Uza da u gain a pana uwonvo (Matiyu 10:28-31)

⁴ “Eda aje a va, n tonuko da ta, kotsu i pana uwonvo u ama da a ka wuna ikyamba wa. A wuna baci a'a n ili i'ya a ka yan kpam wa.

⁵ Shegai ma wenike da ta uza da u gain i pana uwonvo. I pana uwonvo u uza da u wuna baci, wa fuda wa vutala a asuvu a kadaka ka akina. Mayun n tonuko da, i pana yi uwonvo.

§ 11:51 Kondo kulu ku Kuwa ku Kashila a makukpi ma XX. * 12:1 Udani “kakuma ka ama ka wura ta azu a re (2,000)” u da Luka yankai manyan.

⁶ Ma wundya mberikele n tawun n ɗa a tsu denge anini a re† vi? Ko n nala, Kashila ka asansa ko n ma te wa.

⁷ Gba kenji ka kaci ka de, ka ta a ukece, adama a nala, panai uwonvo wa. Tsupige tsu de ubana a asu u Kashila tsu la ta tsu mberikele ushani.

*Udana u ukuna u maci a kaci ka Yesu
(Matiyu 10:32-33; Matiyu 12:32; Matiyu 10:19-20)*

⁸ “N tonuko da, gba uza da baci dem u tonukoi aza roku eyi uza u va u da a kapala ka ama, mpa Maku ma Vuma ma dana ta dem a kapala ka atsumate a zuba a Kashila eyi na katonni ka va ka.

⁹ Shegai uza da baci u 'yuwan mu a kapala ka ama, a ka 'yuwan yi ta a kapala ka atsumate a zuba a Kashila.

¹⁰ Ko n nala, uza u nusuka baci Maku ma Vuma, a ka cimbusuka yi ta. Shegai uza da baci dem u wishai Kulu Keri a ka cimbusuka yi unyushi u ne wa.

¹¹ “Kpam a banka da baci a agata a Kashila, ko a asu u ngono, ko asu u ukida u ugana, she i dambula a ili i'ya ya dana kotsu i banga kaci ka de wa.

¹² Kpaci Kulu Keri ka wenishike da ta ili i'ya ya dana pini a asu vi.”

Uza u utsari u da bawu wari n ugboji

¹³ Vuma roku a asuvu a kakuma ka ama ki u tonukoi Yesu, “Kawenishiki, zuwa utoku u va u peci ucanga u da tata u tsunu u kuwai u asakai vi na mpa.”

¹⁴ Yesu wushunku yi, “Uza va, ya naka mu ucira u da ma woko da uza u afada?”

¹⁵ Aku u tonuko le, “Kiranai, i pecembene n kurura ku gbani, kpaci kakuma ka ucanga ka uma wa.”

¹⁶ U yanka le agisani a na yi, u danai, “Kashina ka uza u utsari u roku ka matsai cika.

¹⁷ U danai a katakasuvu ka ne, ‘Ndyama yan? Mpa na ma n asu u da ma zuwa ucanga u kashina u va wa.

¹⁸ Ili i'ya ma yan i'ya, she n tasha mpon n va n mai n pige n pige, aku n tsungu pini ucanga u kashina u va n utsari u va pini gba.

¹⁹ Pini nala, n tonuko kaci ka va, “Uma u va, va ta n utsari ushani uzuwi u da wa rawa vu ayen ushani. Wunvuga ili i vunu, vu lyai, vu soi, vu pana kayanyan.”

²⁰ “Shegai Kashila ka tonuko yi, ‘Katengeshi, n kayin ka na a ka ciga ta uma u vunu. Ucanga u da vu tsarai vi, u yai u da wa woko?’

²¹ “Nala wa woko n uza da u ciranki kaci ka ne udukuyan, shegai wa n udukuyan a asu u Kashila wa.”

*Dambulai wa
(Matiyu 6:25-34)*

²² Yesu tonukoi atoni a ne, “N tonuko da, yanyi kadambula ka uma u de a ili i'ya ya lya ko kpam ya uka a ikyamba wa.

²³ Kpaci uma u la ta ilikulya, ikyamba kpam i la ta aminya.

²⁴ Webelei agawun: a tsu ce wa, a tsu kapa tani wa, a'a kpam na mpon n kuzuwate ku ucanga wa. Gba n nala Kashila ka tsu lyatangu le ta. Eda i la ta nnu cika tani.

²⁵ A asuvu a de, ya wa fuda wa doku kaci ka ne uma ulapa u uwule u te adama a kadambula?

²⁶ Cinda bawu ya fuda ya yan ili i kenu i na, ndya i banka da kadambula ka ili i'ya i buwai?

²⁷ “Webelei tyoku da apalu a tsu gbonguro, a tsu yan manyan ko a jilaka kaci ka le aminya wa. Ko Solomo n tsupige tsu ne gba u uka aminya a ikali a da a lobonoi tyoku u a le wa.

²⁸ Kashila ka guba baci apalu a mete a da a'ari n uma ara, nakpan a vutala le a akina. Aminya a da Kashila ka naka da a ka la a naha wa? Eda aza da upityanangu u de u gusai.

† 12:6 Kondo “Anini” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²⁹ Dambulai a ili i'ya ya lya ko ya so wa, kparam kotsu i asaka atakasuvu a de a 'yanga wa.

³⁰ Uyawunsa u ama a likimba nte wari pini a icun i nala yi, shegai eda Tata u reve ta ya ciga i'ya.

³¹ I gita i zami ve tsugono tsu Kashila, a ka doku da ta ili i nala yi.

Kuzuwate ku ucanga a zuba

(Matiyu 6:19-21)

³² "Eda ushiga u kenu, panai uwonvo wa, kpaci Tata u de wa pana ta kayanyan ka wa naka da tsugono tsu ne.

³³ Dengei utsari u de, aku i banga aza a unambi. I zamuka kaci ka de atsan a ikebe a da bawu a ka kutsa; wata, utsari u da bawu wa kotso a zuba, a asu u da bawu aboki a ka raba evu. Ko karan ka la ka ka nangasa u da wa.

³⁴ Kpaci a asu u da utsari u vunu wari, nte dem katakasuvu ka vunu ka yan pini de."

Fo6usoi adama a utuwu u Asheku

³⁵ Yesu doki u danai, "Wampuki aminya a de adama a manyan, kparam i asaka ncikalu n de usapi.

³⁶ I rongo tyoku u ama da a ka vana uzakuwa u le u gono a asu u abiki, kotsu a giduwunka yi utsutsu n ukuda u utsutsu u ne.

³⁷ Agbashi a da baci uzakuwa u le u cinai n a vani yi a ka pana ta kayanyan. Mayun n tonuko da, wa sira ta kunya a cuku u zuwa le a dusuku a asu u ulya u ilikulya, aku u pecike le ilikulya yi.

³⁸ Agbashi a da baci uzakuwa u le wa gono n kayin ka pige ko kparam ubana kpasani u cina le ufobusi, a ka pana ta kayanyan.

³⁹ Ma ciga ta i reve, a da baci uza u kuwa u revei a'ayin a da kaboki ka tuwa, wari wa asaka kaboki ka uwa yi a kuwa wa.

⁴⁰ Eda dem i gan ta i rongo n afobi a da ya wusha Maku ma Vuma, kpaci wa tuwa ta a'ayin a da bawu i zuwai uma wa tuwa."

Kagbashi ka shinga

(Matiyu 24:45-51)

⁴¹ Aku Bituru wece yi, "Asheku, a tsa va yanka agisani a na yi, ko gai ya dem da?"

⁴² Asheku a wushunku yi, "Ya kagbashi ka maci kparam uza u ugboji? Uza da uzakuwa u ne u naka yi u kirana n kuwa ku ne u nakasa le ilikulya.

⁴³ Uzakuwa u ne u gono baci u cina yi n u yanyi nala, wa pana ta kayanyan.

⁴⁴ Mayun n tonuko da, uzakuwa vi wa zuwa yi ta u kirana n utsari u ne gba.

⁴⁵ Shegai kagbashi ki ka yawunsa baci a katakasuvu ka ne u danai, 'Uzakuwa u va da na u gono gogo wa,' aku u gitai ulapusa agbashi yi aka n a'ali, n u lyayi n u soyi hal u gutukpa.

⁴⁶ Uzakuwa u kagbashi u nala wa gono ta a kain n ulapa u uwule u da bawu a zuwai uma wa tuwa. Kparam wa yanyi ta mavura cika, aku u varangu yi a asu u ama da a 'yuwain uwushuku.

⁴⁷ "Kagbashi ka baci dem ka revei ili i'ya uzakuwa u ne wa ciga, aku u 'yuwain i'ya uyan, wa so ta malapa cika.

⁴⁸ Shegai uza da baci bawu u revei, aku u yain ili i malapa, a ka lapa yi ta kenu. Uza da baci a nakai ili ushani, ili ushani i'ya a ka ciga ara ne. Uza da kparam a nakai uganu u ili ushani, ili ushani i'ya a ka ciga ara ne."

Yesu tukoi upecene

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Yesu doki u danai, "Tuwa da n tuwai n tsungu akina a likimba, uciga u va u da, a dana naha dem a ka tasa de.

⁵⁰ Shegai mā tā n ulyuḅugu u ḁa a ka lyuḅugu mu, katakasuvu ka va ka dusuku wa, she a'ayin a ḁa a kotsoi.

⁵¹ Ya wundya tuwā ḁa n tuwāi n tuko ndishi n shinga a likimba? Nala wa, upecene u ḁa n tuko ḁa.

⁵² Ubana a kapala, kuwa ku ama a tawun ka pece tā kure: ama a tatsu a yain tsilala n ama a re, ama a re kpam a yain tsilala n ama a tatsu.

⁵³ Nala a ka pecene. Tata u yain tsilala n maku ma ne, maku kpam ma yain tsilala n tata u ne. Mma u yain tsilala n makere ma ne, makere kpam ma yain tsilala nā mma u ne. Kajene ka yain tsilala n anuku a ne, anuku kpam a yain tsilala n kajene ka ne.”

Ureve u iryoci i a'ayin

(Matiyu 16:2-3; Marku 8:11-13)

⁵⁴ Aku Yesu tonukoi kakuma ka ama ki, “I wene baci alishi a 'yāngai a kalivi,‡ kute-kute she i dana, ‘A ka ro tā,’ nala tani u tsu woko.

⁵⁵ I wene baci uwule u 'yāngai a ḁaka, she i dana, ‘Wa sudugba tā,’ kpam nala.

⁵⁶ Aza a maci a kaḁan, ya fuda tā ya reve iryoci i'ya iyamba n kubain ku zuba a ka wenike, shegai ndya i bishinka ḁa i reve iryoci i a'ayin a naha?

Sheshei kananamgbani ka ḁe

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ “Ndyā i bishinka ḁa ya bidiga kaci ka ḁe ili i shinga?

⁵⁸ Ya bana baci a asu u afada n uza ḁa u banka vu, darāka vu sheshi n eyi a ure, kawa u banka vu baci a asu u uza u ukida u ugana. Uza u ukida u ugana vi wa nākangu vu tā a kukere ku katigi, katigi ki tani ka zuwa vu tā a kuwa ku a'ali.

⁵⁹ N tonuko vu va wuta wa, she vu tsupa gbā ili i'ya a ka tonu vu.”

13

Aṣakāi tsicingi tsu ḁe ko a wuna ḁa

¹ Pini nala, aza ḁa a'ari pini a asu vi a yankai Yesu alabari a aza a Galili aza ḁa Bilatu wunai a Kuwa ku Kashilā, hal mpasa n le n ḁolomgbanoi nā n ḁa ma udarāka u ḁa a yain.

² Yesu wushunku le, “Ya wundya aza a Galili a nala yi a la aza a Galili a ḁa a buwai vi unyushi u cingi ḁa, an a panai ikyamba i nala yi?

³ N tonuko ḁa, nala wa. I aṣakā baci tsicingi tsu ḁe wa, gbā ḁe dem nala ya kuwā.

⁴ Ko kpam ya wundya ama kupa n kullā aza ḁa a kuwāi an kasaga ka ugadi ka Silawamu ka rukpai ka vara le vi, a la aza a Urishelima unyushi u cingi ḁa?

⁵ N tonuko ḁa, nala wa. I aṣakā baci tsicingi tsu ḁe wa, ya kuwā tā gbā ḁe tyoku u le.”

⁶ U tonuko le agisani a na yi, “Vuma roku u ḁa u wari n maḁanga ma kapopi a kashina ka ne, aku u tuwāi n u boli ilimaci i ne, shegai u tsarā wa.

⁷ Aku u tonukoi uza ḁa wa guḁa kashina ki, ‘Ayen a tatsu a ḁa pa vi ma tuwā nā n boli ilimaci i kapopi i na yi, n tsarā tani wa. Kapa ma, nida ma kangu asu gbani?’

⁸ “U wushunku yi, ‘Uzakuwa, aṣakā ve ma ma kyawan kayen ka lala, n zaḁagba kami ki, n tsunku ma kayala ka tsishinda.

⁹ Ma matsa baci ilimaci kayen ka ugono, aku a aṣakā ma. Ma matsa tani baci wa, aku a kapa ma.’ ”

A tanasai uka u ukeliki kain ka Ashibi

¹⁰ Kain ka te kain ka Ashibi, Yesu wa wenishike a kagata ka Kashilā ka roku.

¹¹ Aku uka roku u ḁa wari n ityoni i cingi i maḁalā ma ukeliki hal ayen kupa n kullā, uza ḁa u kelikei gbā wa fuda wa gadigba kpam wa.

‡ 12:54 A uyamba u ḁa Yesu rongoi, a kalivi ka alishi n uwule u ucira kaḁolo nā mkpankashilā n mini a tsu 'yānga.

¹² An Yesu wene yi, u isa yi u tonuko yi, “Uka, a pecemgbene vu de n maɓala ma vunu.”

¹³ U taɗanku yi kukere, kute-kute u gaɗigbai u cikpai Kashila.

¹⁴ Shegai uzapige u kagata ka Kashila vi u panai upan, an Yesu taɗasa yi n kain ka Ashibi. U tonukoi ama yi, “A'ayin a da pini ushani hal a teli a da a gain a yain manyan, tuwai a taɗasa da, shegai bamu n kain ka Ashibi.”

¹⁵ Asheku a wushunku yi, “Eɗa aza a maci a kaɓan, uza u kanaka ko makparyagi u tsu tatsukpa ma n kain ka Ashibi u ba u ne yi mini wa?”

¹⁶ U gan uka u naha, kumaci ku Ibirahi, uza da Kanangasi* ka sirai ara ayen kupa n kulla a tatsukpa yi n kain ka Ashibi wa?”

¹⁷ An u danai nala, atokulalu a ne a panai uwono, gba kakuma ka ama ka rongoi ipeli adama a ili i shinga i'ya Yesu wa yansa.

Agisani a ucun u musta n yisti

(Matiyu 13:31-33; Marku 4:30-32)

¹⁸ Yesu danai, “Niɗa tsugono tsu Kashila tsari? Nɗya ma ratsanaka tsa n i'ya?”

¹⁹ Tyoku u ucun u musta da tsari, u da vuma roku u ba u cei a kashina ka ne. U gbonguroi u wokoi mawurete ma hal nnu n cai pini ikinda a nsabu n ne.”

²⁰ U doki u danai, “N iyen i'ya ma ratsanaka tsugono tsu Kashila?”

²¹ Tyoku u yisti u da tsari, u da uka u roku u bidyai u vurai u da a akundatsu a pige a tatsu a kira hal ku vurai n yisti vi gba.”

Utsutsu u kenu

(Matiyu 7:13-23)

²² Yesu kanai nwalu n u wenishike a ilyuci n une i'ya u wurusai, hal wa rawa a Urishelima.

²³ Uza roku u wece yi, “Asheku, ama a da a ka tsara iwauwiɗ a'a gbam ushani?”

U tonuko le,

²⁴ “Modonoi i uwa a utsutsu u kenu. Kpaci n tonuko da, ama ushani a ka zama ta a uwa, shegai a ka fuda wa.

²⁵ Uza u kuwa u 'yanga baci u gidaki utsutsu vi, i gita de la vi kushani a uwotsu n i kudusi utsutsu, n i dansi, ‘Uza u kuwa, giduwuka tsu.’

‘Eyi kpam u wushuku, ‘N reve a asu u da i wutai wa.’

²⁶ “Aku i dana, ‘Tsu lya ta tsu soi kpam n avu, hal vu wenishikei a ire i tsunu.’

²⁷ “Eyi kpam u dana, ‘N tonuko da n reve a asu u da i wutai wa. Banka numu dan aza a unyushi u cingi.’

²⁸ “A'ayin a nala yi ya wene ta Ibirahi n Ishaku n Yakubu na ntsumate a tsugono tsu Kashila, eɗa kpam she a loko da, nte ya sa pini hal n i lumusi a'anga.

²⁹ Ama a ka tuwa ta a kasana n kalivi n gadi n daka, a dusuku a asu u le a tsugono tsu Kashila.

³⁰ Gogo-na aza a kucina a ka woko ta aza a kapala, aza a kapala kpam a woko aza a kucina.”

Yesu panai iyali i Urishelima

(Matiyu 23:37-39)

³¹ Pini nala, Afarishi a roku a tuwai a tonuko yi, “‘Yanga vu wuta pini na vi, kpaci Hiridu Antiba magono wa ciga ta u wuna vu.”

³² U tonuko le, “Walai i ba i tonuko mashe ma mete ma nala mi, ‘Ara ma wutukpa ta ityoni i cingi, n taɗasa kpam ama. Nakpan kpam nala. Kain ka tatsu, aku n kotso manyan ma va.’

³³ Gba n nala ma lya ta kapala na nwalu n va, ara n nakpan n nakpan kuten. Kpaci u gan a wuna matsumate a asu u roku wa, she a Urishelima.

* **13:16** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

³⁴ “Eda aza a Urishelima, aza a Urishelima, awuni a ntsumate, aza a uvarasa aza da a suki ara de. N tsu ciga ta n bolongu da tyoku da matoku ma tsu bolongu mmuku n ne a ashan a ne, aku i 'yuwain.

³⁵ Wundyai, kuwa ku de ka la a asanka da uvarangi. N tonuko da ya doku ya wene mu wa, she kain ka ya tuwa ya dana, ‘Kashila ka zuwuka uza da wa tuwa a asuvu a kala ka Magono ma Zuba unā u shinga.’ ”

14

Yesu a kuwa ku Kafarishi

¹ Kain ka te n Ashibi, Yesu uwai a kuwa ku uzapige u Afarishi u roku ulya ilikulya, ama kpm a zuwuka yi a'eshi.

² A kapala ka ne tani vuma roku u da pini uza da akere a ne n a'ene a ne a shitasai.

³ Yesu wecei Afarishi n arevi a Mele, “U gan a tansasa mabala n kain ka Ashibi, ko u gan wa?”

⁴ Shegai a padai bini bini. Aku u kana vuma vi u tansasa yi, u tonuko yi u wala.

⁵ U wece le, “A asuvu a de, ya maku* ma ne ko kanaka ka ne ka rukpa a ilyukoi kain ka Ashibi, aku u kpadā ka uwutukpa n maloko?”

⁶ A fuda a wushuku keci ku ne wa.

⁷ An u wenei tyoku da aza da a libanai vi a dangasai asu u ndishi u shinga u shinga, u wenishike le uwenishike u na vi:

⁸ “Kain ka baci uza roku u libana vu abiki a iyolo, kotsu vu yain maloko vu dusuku a karatsu ka shinga wa, gaawan a libana ta uza da u la vu tsupige.

⁹ Nala baci uza da u libana da ama a re a de yi, wa tuwa ta u tonuko vu, ‘Naka vuma u na a asu u ndishi u vunu.’ Aku vu woko n uwono, vu gono a karatsu ka kenu.

¹⁰ Shegai a libana vu baci abiki, dusuku a karatsu ka kenu, tsara uza da u libana vu vi, u tuwa baci u tonuko vu, ‘Kaje ka va, 'yanga vu gono a asu u shinga.’ She vu tsara tsupige a asu u a'eshi a atoku a vunu amoci.

¹¹ Gba uza da baci u radagba kaci ka ne, a ka vakunku yi ta. Uza da kpm u vakunki kaci ka ne, a ka radagba yi ta.”

¹² Yesu tonukoi uza da u libana yi vi, “Va libana baci uza abiki a ulya ilikulya n kaara ko kayin, kotsu vu libana aje a vunu, ko atoku a vunu, ko aza a kuwa a vunu, ko aza a karen a vunu aza a utsari wa. Kawa ele dem a ka libana vu ta, a tsupa vu.

¹³ Shegai va libana baci ama abiki a ulya ilikulya, vu libana aza da bawu a'ari n ili, n aza a mabala ma ukeliki, n awunu, n arumba.

¹⁴ Kpm a ka zuwuka vu ta unā u shinga, kpaci a ka tsupa vu wa. Shegai va tsara ta katsupi ka malen ma manyan ma vunu kain ka aza a maci a ka 'yanga a ukpa.”

Agisani a abiki a pige

(Matiyu 22:1-10)

¹⁵ An uza u te a asuvu a aza da a ka lya kabolo, u panai nala, u tonukoi Yesu, “Uza da wa lya ilikulya i abiki a tsugono tsu Kashila uza u unā u shinga u da.”

¹⁶ Yesu wushunku yi, “Vuma roku u da u fobuso abiki a ulya ilikulya a pige, aku u libanai ama ushani.

¹⁷ An a'ayin a ulya ilikulya a yain, u suki kagbashi ka ne ka ba ka tonuko amoci a da u libanai vi, ‘Tuwai, kpaci a fobuso de ko ndya wa.’

¹⁸ “Shegai gba le a gitai utukuso kadambula. Uza u kagita u danai, ‘N tsila ta kashina, kpm u kana ta n ba n wene ka. Ma folo vu, vu yanka mu ahankuri.’

¹⁹ “Uza roku kpm u danai, ‘N tsila ta anaka a kulima kupa, gogo-na kpm ma ciga ta n ba n kondo a da. Ma folo vu, vu yanka mu ahankuri.’

* **14:5** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Luka a korongu ta “makparyagi” kpaci n Tsiheline “makparyagi” n “maku” u'isa u le u rotsono ta.

20 “Uza roku kpmam u danai, ‘Gogo-na-na da n yain iyolo, adama a nala ma fuda ma bana wa.’

21 “Kagbashi ki ka gonoi ka tonukoi uzakuwa vi. Katsuma ka namgbai uzakuwa vi, aku u tonukoi kagbashi ki, ‘Wuta gogo a ire na mbakuru ma ilyuci mi vu tuko aza a unambi, n aza a mballa ma ukeliki, n arumba, n awunu.’

22 “Kagbashi ka danai, ‘N yan de i'ya vu danai n yain vi, shegai hal n gogo-na asu u da pini u buwai.’

23 “Aku u uzakuwa vi u tonukoi kagbashi ki, ‘Wala a kateshe ka ilyuci, vu bana a ire i pige n i kenu, vu zuwa ama da a'ari pini a tuwa a uwa a kuwa ku va, tsara ku shadangu.’

24 N tonuko da, uza wa la a asuvu a aza da n libanai n kagita, wa pefe ilikulya i abiki a va wa.’ ”

*Upana u ikyamba u utono u Yesu
(Matiyu 10:37-38)*

25 Pini nala, kakuma ka ama ka tonoi Yesu, aku u kpatalai u tonuko le,

26 “Uza da baci wa ciga u tuwa ara va, u kana ta she u ciga mu kapala n tata u ne, na mma u ne, n uka u ne. U cigi mu kpmam kapala na mmuku n ne, n atoku a ne aka n a'ali. U kana ta dem u cigi mu kapala n uma u ne, kawa u ratsa u woko katoni ka va wa.

27 Vu ratsa vu woko katoni ka va wa, vu canga baci mawandambani ma vunu vu tono mu wa.

28 “A asuvu a de, ya wa gita kuma ku pige bawu dusuki u kecei i'ya wa wuna, u wene ko wa n ikebe i'ya wa kotsu kuma ki?

29 Kawa u gita baci aku u kpadai ka usalakpa, gba uza da baci dem u wenei wa dosuso yi ta.

30 A dana, ‘Vuma u na u gitai kuma, shegai u kpadai ka usalakpa.’

31 “Ko kpmam magono ma eni ma ma bana kuvon n magono ma roku, aku u kpada u dusuku u yawunsa u wene ko eyi uza u asoje azu kupa wa fuda wa yan kuvon n magono uza u asoje azu kamanga?

32 U wene baci ufuda wa, she u suku atsumate a ba a cina uza nide vi a folo yi ndishi n shinga, cina u buwai ve a mbari.

33 Nala dem gba de, uza da baci bawu u fudai u asakai gba ili i'ya wari n i'ya, u ratsa u woko katoni ka va wa.

*Mkpadi n da n namgbai
(Matiyu 5:13; Marku 9:50)*

34 “Mkpadi ili i shinga i'ya, shegai n namgba baci bawu n yankpai kpmam, n iyen i'ya a ka yankpusa n da?

35 N da ma n kalen a iyamba wa, ma tani n kalen a ili i tsishinda wa. Wotsongu da a ka wotsongu n da.

“Uza u atsuvu a upana, u pana.”

15

*Agisani a macon ma ma puwain
(Matiyu 18:12-14)*

1 Aku awushi a utafa n aza a unyushi u cingi a ka rabusa evu n Yesu tsara a panaka yi.

2 Adama a nala, Afarishi n awenishiki a Mele a'ari uyan tsali a ka dansa, “Vuma u na wa wusha aza a unyushi u cingi, hal wa lya kabolo n ele.”

3 U tonuko le agisani a na yi,

4 “Ya asuvu a de wa yan na ncon amangatawun, aku ma te ma karai kakamba ma puwain bawu wa asaka amanganishinkupa n kuci n da n buwai vi a asu u kalina u bana ubolo ma te ma ma puwain vi hal she u wene ma?

5 U wene baci ma, wa canga ta ma a kutanga n u peli.

⁶ U rawa baci a kuwa, wa ɓolongu ta aje a ne n aza a karen a ne. U tonuko le, ‘Banga numu ipeli, n wene de macon ma ma puwan mu vi.’

⁷ N tonuko da, nala dem a ka yan ipeli a zuba a kaci ka uza u unyushi u cingi u te da baci u asakai tsicingi tsu ne. Hal i lai i aza a maci a amanganishinkupa n kuci da bawu a'ari n unyushi u cingi.

Agisani a ukebe u da u puwan

⁸ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A dana uka roku wa n ikebe i azurufa kupa.* Aku u te u puwan yi. Nda wa yan? She u sapa macikal, u wujuma kuwa ki, u zami u da sawu hal u ba u wene u da. ⁹ U wene baci u da, she u ɓolongu aje a ne n aza a karen a ne u dana, ‘Banga numu ipeli, n wene de ukebe u da u puwan mu vi.’

¹⁰ N tonuko da, ili i ipeli i'ya a asu u atsumate a zuba a Kashila a kaci ka uza u unyushi u da baci dem u asakai unyushi u cingi u ne.”

Agisani a maku ma ma puwan

¹¹ Yesu doki u danai, “A yan ta vuma roku uza u mmuku ma a'ali n re.

¹² Aku uza u kenu vi u tonukoi tata u ne, ‘Tata, naka mu ucanga u agadu u va.’ Aku tata u le, u pecike le ucanga u ne vi.

¹³ “An a yain a'ayin kenu, aku uza u kenu vi u purai utsari u ne vi gba u kana ure ubana a uyamba u roku u mbari. Pini nala, ucanga u ne u kotsoi a asu u ure u gbani, aku u rongoi ndishi n gbani.

¹⁴ An ucanga u ne u kotsoi gba, aku kambulu ka uwai a uyamba vi, u uwai dem kambulu.

¹⁵ U ba u ɓolomgbonoi kaci n uza roku uza u uyamba vi, eyi tani u zuwa yi u woko kaliniki ka mburusunu.

¹⁶ U tsu ciga ta u lyai ilikulya i'ya mburusunu n tsu lyasa, shegai ko uza wa naka yi ili wa.

¹⁷ “U tuwai u yawunsai, u danai, ‘Agbashi a tata u va a da de a'a ta n ilikulya i'ya i rawa le hal i buwai, mpa tani na mari a ukuwa n kambulu.

¹⁸ Asaka n 'yanga n bana a asu u tata u va n dana, “Tata, n nusuka ta Kashila kpam n nusuka vu ta.

¹⁹ U gan gbam a doku a isa mu maku ma vunu wa. Gonuko mu tyoku u uza u te a asuvu a agbashi a vunu.”

²⁰ Aku u 'yanga u banai a asu u tata u ne.

“Eyi ubuwi a mbari, tata u ne wene yi, aku asuvayali a kana yi, u sumai u wambatsa yi wari yi a upapurusa.

²¹ “Aku maku mi ma tonuko yi, ‘Tata, n yanka ta Kashila unyushi, kpam n nusuka vu ta. U gan gbam a doku a isa mu maku ma vunu wa.’

²² “Shegai tata vi u tonukoi agbashi a ne, ‘Yanyi maloko i tuko yi matogo ma ma lakai tsulobo, i uka yi. I uka yi makawani n akpata.

²³ Tukoi madyondyom ma pige ma nala mi i kida ma, tsu takumai, tsu yain ipeli.

²⁴ Kpaci maku ma na mari ma kuwa ta, shegai gogo-na u gono de n uma. Wari u puwan ta, shegai gogo-na a wene yi de.’ Pini nala, a gitai uyan mazanga.

²⁵ “A'ayin a nala yi, maku ma pige ma ne ma bana ta a kashina. Eyi n u goni, an u yain evu n kuwa, aku u panai a ka keme n a jeyi.

²⁶ U isa kagbashi ka roku ka kuwa ki u wece yi ili i'ya i tukoi ukuna u nala vi.

²⁷ U tonuko yi, ‘Vangu u vunu u da u gonoi. Tata u de kpam u kidai madyondyom ma pige ma nala mi adama a da u tsara yi bawu usan u roku.’

²⁸ Aku uza u pige vi u yain upan, u 'yuwain u'uwa a kuwa ki. Tata u ne u wutai u rongo yi uleshe.

* 15:8 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²⁹ U wushunki tata u ne u danai, ‘Wundya ve ayen a ushani a ɗa n gbashika vu, n kpaɗa tani ugorimuko udani u vunu wa. Gba n nala, kain ka la ka vu naka mu maku ma malala ma ma yan mazanga n aje a va wa.

³⁰ Shegai an maku ma vunu ma tuwai uza da u puwunsai utsari u vunu a asu u ashankala, aku vu kidaga yi madyondyom ma pige ma nala mi.’

³¹ Aku tata u ne u tonuko yi, ‘Maku ma va, kain dem va ta kabolo na mpa, kpmam i'ya baci dem i'ari i va, i vunu i'ya dem.

³² Dere da a yain mazanga n ipeli adama a vangu u vunu da wari u kuwai, shegai gogo-na u gonoi n uma. Wari u puwain, a wene yi kpmam.’ ”

16

Agisani a kagbashi ka ugboji

¹ Yesu doku u tonukoi atoni a ne, “A yan ta uza u utsari u roku uza da wari n uza da wa gubuga yi utsari u ne. A tonukoi uza u utsari vi, uza da wa gubuga yi utsari vi wa nangasa yi ta u da.

² Pini nala, u isa yi u danai, ‘Ndy a n panai na a kaci ka vunu? Naka mu tyoku da wa tono n utsari u va, kpaci va lya kapala n ukirana n utsari u va wa.’

³ “Uza da wa guba utsari vi u tonukoi kaci ka ne, ‘Uzakuwa u va u da na wa loko mu a asu u manyan ma va. Ndy a ma yan? Ma n ucira u da ma cimba wa, kpmam ma pana ta uwono u ufolu.

⁴ N reve ta ili i'ya ma yan gogo-na kotsu n tsara ama da ka wusha mu a a'uwa a le, manyan ma va ma kotso baci.’

⁵ “Adama a nala u isa gba ama da uzakuwa u ne wa tono atan. Aku u wecei uza u kagita, ‘I yain i'ya uzakuwa u va wa tono vu?’

⁶ “U wushuki, ‘Adele a pige a manivi a amangatawun.’* ”

“U tonuko yi, ‘Tagarada u vunu u da na, dusuku vu shadangu amangarenkupa.’

⁷ “U wecei kpmam uza roku, ‘Avu tani i yain i'ya a ka tono vu?’

“U wushuki u da, ‘Akpakpa a ilya amangatawun.’† ”

“Uza da wa guba utsari vi u tonuko yi, ‘Tagarada u vunu u da na korongu amanganishi.’

⁸ “Adama a nala uzakuwa u uza da wa guba utsari vi, u cikpala yi adama a ugboji u ne. Kpaci ama a likimba a gawunsa baci n ama a likimba u le, a la ta ama a katyashi ugboji cika.”

⁹ Yesu lyai kapala u danai, “Adama a nala n tonuko da, yankai utsari u likimba u de manyan i banga aza roku n u da tsara i yain aje, pini nala, a'ayin a da baci utsari vi u kotsoi, a wushi da a a'uwa a da bawu a ka kotso.

¹⁰ “Uza da baci wari n ukuna u maci a ukuna u kenu, wa yan ta n ukuna u maci a ukuna u pige. Uza da baci bawu wari n ukuna u maci a ukuna u kenu, wa yan n ukuna u maci a ukuna u pige wa.

¹¹ I yan baci ukuna u maci a asu u ubana u icanga i likimba wa, nida a ka yan a naka da icanga i maci i zuba?

¹² Kpmam i yan baci ukuna u maci n icanga i aza roku wa, ya wa naka da ili i'ya i'ari i de?

¹³ “Kagbashi ka la ka gbashika aza a a'uwa a re wa. Ucu n u kagbashi u nala wa kovo ta uza u te, aku u cigi uza u te. Ko tani u toni ukuna u uza u te, aku u goro u uza u te. Va fuda va gbashika Kashila kabolo n utsari wa.”

Yesu doki u wenishikei

(Matiyu 11:12-13; Matiyu 5:31-32; Marku 10:11-12)

* **16:6** Yesu yankai kakundatsu ka asu ki manyan, kpmam ka wenike ta kakuma ka manivi ki derere da kari n adele amangatawunkulla (800). † **16:7** Kakuma ka ilya ki a denge baci i'ya, ikebe ya rawa ta i'ya kayain ka manyan ka tsara a kayen.

¹⁴ An Afarishi a panai nala, ele tani a wokoi acigi a ikebe a ɗa, aku a cirakpa yi.

¹⁵ U tonuko le, “Eda i tsu gonuko ta kaci ka de ama a da a'ari dere a a'eshi a ama. Shegai Kashila ka reve ta atakasuvu a de. Ili i'ya ama a bidyai n tsupige cika, ili i icadi i'ya a kapala ka Kashila.”

¹⁶ Yesu doki u danai, “Mele ma Musa n itagarada i Ntsumate, i'ya awenishiki a de hal ubana a a'ayin a Yahaya. A'ayin a Yahaya a da a gitai uyan kubari ku tsugono tsu Kashila, kpam ya dem wa modono tsara u uwa pini.

¹⁷ Gba n nala, wa laka ta shana zuba n iyamba a cimba, n u da ufyani u te u kenu u tagarada u Mele wa gusa.

¹⁸ “Uza da baci u asakai uka u ne, u zuwai uza roku, tsishankala tsa wa yan n eyi. Uza da kpam u zuwai uka u da uza roku u asakai, tsishankala tsa wa yan.”

Uza u utsari n Li'azaru

¹⁹ Yesu doki u danai, “A yan ta uza u utsari u roku, uza da u tsu ukusa aminya a mini ma galura n a da a ka lada a pun a shinga, aku u rongo a upana kayanyan ka ne kain dem.

²⁰ A utsutsu u kuwa u ne, kafoloni ka roku ka pini a zuwai uza u kala Li'azaru. Ikyamba i ne gba a'utsu a da.

²¹ U tsu ciga ta u lyai ilikulya i'ya i tsu rukpusa vuma vi wa lya baci ilikulya. Hal gbam nshe n tsu tuwusa ta na n pedishi yi a'utsu yi.

²² “Kain ka te kafoloni ki ka kuwai, aku atsumate a zuba a canga yi ubana a asu u Ibrahi. Uza u utsari vi dem u tuwai u kuwai, aku cidangu yi.

²³ Eyi a asuvu a akina a tsukonu wari a upana ikyamba, u gadigbai kaci ka ne u wenei Ibrahi mbari n Li'azaru a asu u ne.

²⁴ U isa yi u danai, ‘Tata Ibrahi, pana asuvayali a va. Suku Li'azaru u uka kaci ka majubu ma ne a mini u tuwa u dakanku mu a kaletsu ka va. Kpaci ikyamba i'ya ma pana a asuvu a akina a na yi.’

²⁵ “Shegai Ibrahi danai, ‘Maku ma va, ci6a ndishi n vunu a likimba, vu soi kayanyan ka utsari u vunu. Li'azaru tani u panai ikyamba, shegai gogo-na kayanyan ka a ka neshe yi. Avu tani va pana ikyamba.

²⁶ Bamu n u nala, a mere ma tsunu n ada, kadaka ka pini ka pige ka ka bishinka aza da a'ari a asu u de utuwa ara tsunu. Nala kpam aza da a'ari ara tsunu a ka pasamgbana utuwa ara de wa.’

²⁷ “Uza u utsari vi u danai, ‘Tata, ma folo vu, vu suku yi a kuwa ku tata u va,

²⁸ kpaci ma ta n atoku a'ali ama a tawun. U ba u rono le atsuvu, kotsu ele dem a tuwa a asu u upana u ikyamba u na vi wa.’

²⁹ “Shegai Ibrahi tonuko yi, ‘Aa ta n itagarada i Musa na i Ntsumate, asaka a pana ka le.’

³⁰ “Aku u danai, ‘Nala wa, tata Ibrahi, uza roku a asuvu a akushe u bana le baci, a ka kpatala ta a asaka tsicingi tsu le.’

³¹ “Ibrahi tonuko yi, ‘A pana ka baci itagarada i Musa na i Ntsumate wa, ko uza roku u 'yanga baci a asuvu a akushe wa fuda wa zuwa le a asaka tsicingi tsu le wa.’ ”

17

Pana uwonvo u uyan unyushi

(Matiyu 18:6-7; Matiyu 18:21-22; Marku 9:42)

¹ Yesu tonukoi atoni a ne, “U kana ta ili i'ya ya zuwa uza u rukpa i tuwa, shegai ter n u uza da wa zuwa i tuwa.

² Wa laka ta shana a siraka yi katali ka kira a udyoku u ne a varangu yi a kushiva, n u da wa zuwa uza u te a asuvu a mmuku n kenu n na u nusa.

³ Adama a nala, kiranai n kaci ka de.

“Utoku u vunu u nusuka vu baci, ɓarana yi. U folo vu baci, vu cimbusuka yi unyushi u ne.

⁴ U nusuka vu baci kushindere a kain ka te, aku kɓam u tuwaj ara vunu kushindere u foloi, vu cimbusuka yi.”

⁵ Atoni a ne a tonuko yi, “Doku upityanangu u tsunu!”

⁶ U tonuko le, “A da baci i'ari n upityanangu kenukulu tyoku u ucun u musta, she i tonuko makuli ma na mi, ‘Mudɗa vu ba vu shigba kaci ka vunu a kushiva.’ She tani u toni udani u de.

⁷ “A dana a asuvu a de, uza roku wa n kagbashi ka ka limusuka yi ko kɓam wa linasaka yi ncon. U wuta baci a kakamba u rawai, uzakuwa wa laza wa tonuko yi, ‘Tuwa vu dusuku vu lyai ilikulya.’? Wa yan nala wa.

⁸ Shegai wa tonuko ta kagbashi ki, ‘Foɓusuko mu ilikulya, aku vu foɓuso kaci ka vunu tsara vu tuko mu ilikulya. N kotso baci ulya n uso, aku avu lyai.’

⁹ Wa cikpa kagbashi ki an u yain ili i'ya u tonuko yi u yain? Ko kenu.

¹⁰ Eda dem nala, i yan baci i'ya a da i yain, she i dana, ‘Atsu agbashi a da gai gbani, kpaci i'ya i gain tsu yain i'ya tsu yain koshi.’ ”

Utanasɗa u nkutu kupa

¹¹ Kain ka te, Yesu wa bana a Urishelima, wa wala a karen ka Samariya n Galili.

¹² Tyoku da wa uwa a une u roku, nkutu n roku ama kupa a shamgbai a mɓari,

¹³ aku 'yangaɗai alagatsu a le tsara a shamkpa yi, a danai, “Yesu Asheku, pana asuvayali a tsunu.”

¹⁴ An u wene le, u tonuko le, “Walai i ba i wenike kaci ka de a asu u adarakpi.” Tyoku da a'ari a nwalu, aku a tanaɗi.

¹⁵ An uza u te a asuvu a le u wenei a tanaɗa yi, aku u kpatalai u gonoi n u cikpali Kashila n ucira.

¹⁶ U kudangi a kapala ka Yesu wari a ucikpa. Vuma vi tani uza u Samariya u da.

¹⁷ Yesu wece yi, “Ma wundya eda ama kupa aza da a tanaɗai vi, ama kuci vi alya te?”

¹⁸ A tsara uza da wa gono u cikpala Kashila wa, she kamoci ka na koshi.”

¹⁹ Yesu tonuko yi, “Yanga vu yain nwalu n vunu, upityanangu u vunu u tanaɗa vu de.”

Utuwa u tsugono tsu Kashila

(Matiyu 24:23-41; Marku 13:32-37)

²⁰ Pini nala, Afarishi a wece yi kain ka tsugono tsu Kashila tsa tuwa. U wushunku le, “Utuwa u tsugono tsu Kashila n a'eshi a da a ka wene tsa wa.

²¹ Kɓam a ka dana, ‘Tsa naha,’ ko ‘Tsa nide,’ wa. Kpaci a asuvu a de a da tsugono tsu Kashila tsari.”

²² U tonukoi atoni a ne, “A'ayin a'a ta a utuwa a da ya bolo uwene kain ka te a asuvu a a'ayin a Maku ma Vuma, shegai ya wene wa.

²³ Ama a ka tonuko da ta, ‘Aya de,’ ko ‘Aya na.’ Kotsu i bana wa, kɓam i tono le wa.

²⁴ Kpaci tyoku da ulada u tsu wuta walu a zuba aku u laɗai a kaɓon ka na ubana a ka nide, nala Maku ma Vuma ma woko a kain ka ne.

²⁵ Shegai u kana ta u pana ve ikyamba icun kau-kau, ama a a'ayin a na kɓam a 'yuwan yi.

²⁶ “Tyoku da wari a a'ayin a Nuhu, \diamond nala dem wa woko a a'ayin a Maku ma Vuma.

²⁷ A rongoi a ulya n a soyi, a rongoi uyansa iyolo n a wutukpi iyolo, hal kain ka Nuhu uwai a kpatsu. Aku mini ma pige ma tuwaj ma kaduwan le gba.

²⁸ “Nala dem a yain a a'ayin a Lutu.† A rongoi a ulya n a soyi, a rongoi a utsilasa n a dengi, a rongoi a iceshi n a masi.

²⁹ Shegai kain ka Lutu wutaj pini a Sodom vi, a roi akina n kanga ka akina a eri. A kaduwan le gba. \diamond

³⁰ “Nala dem wa woko a kain ka utuwa u Maku ma Vuma.

³¹ Kain ka nala ki, uza da baci wari a asu u uwunvugusa,* aku ucanga u ne a asuvu a kuwa, she u dana wa ba wa bidya u da wa. Nala dem uza da wari a kashina, u gono a kuwa wa.

³² Ci bai n uka u Lutu! ◇

³³ Uza da baci dem wa ciga u wauwa uma u ne, wa namba ta u da. Shegai uza da baci dem u nekei uma u ne, wa wauwa ta u da.

³⁴ N tonuko da, n kayin ka nala ki, ama a re a ka vaku ta a ivamkpatsu i te, a ka a bidya ta uza u te a asaka uza u te.

³⁵ Aka a re a ka wurya ta a katali ka kira ka te, a ka bidya ta uza u te, a asaka uza u te. [

³⁶ Ama a re a ka bana ta a kashina ka te, a bidya uza u te a asaka uza u te.]†

³⁷ A wece yi, “Asheku, nte wa la vi?”

U wushunku le, “A asu u da kakushe kari, nte asakali a tsu bolomgbono pini.”

18

Agisani a marana n uza u afada

¹ A'ari pini, Yesu yankai atoni a ne agisani tsara u wenike an u gain a rongo a uyansa kvasu bawu ubula.

² U danai, “A ilyuci i roku a yan ta uza u afada u roku uza da bawu wa pana uwonvo u Kashila, kpam u wula uza wa.

³ A ilyuci yi tani, marana ma roku ma pini uza da u rongoi ubansa ara ne n u foli u yanka le afada a da a'ari dere a mere ma ne n utokulalu u ne.

⁴ “Wari u 'yuwan ta, shegai u tuwai u danai a katakasuvu ka ne, ‘Ko u wokoi bawu ma pana uwonvo u Kashila, kpam ko bawu n wulai uza,

⁵ tyoku da marana ma na ma damgbarasa mu ma yanka le ta afada a da a'ari dere. Kute wa, wa togboluso mu ta n utuwusa kure kure.’ ”

⁶ Aku Asheku a danai, “Panai ili i'ya uza u afada u cingi u na vi u danai.

⁷ Ya wundya Kashila ka yanka adangi a ne a da a ka saka yi kaara n kayin ukuna u da wari dere wa? Wa barakpa a asu u uwushunku le da?

⁸ N tonuko da, wa yanka le ta ukuna u da wari dere gogo. Shegai, a'ayin a da baci mpa Maku ma Vuma n tuwai, ma cina gbam ama ushani n upityanangu a likimba?”

Agisani a Kafarishi n kawushi ka utafa

⁹ Yesu yanka le agisani a aza roku aza da a bidyai kaci ka le ama a maci a da, aku a goroi aza da a buwai. U da,

¹⁰ “Ama a roku ama a re, a uwai a Kuwa ku Kashila uyan kvasu. Uza u te Kafarishi ka, uza u ire tani kawushi ka utafa.

¹¹ Kafarishi ki ka 'yangai ka shamgbai ka yanka kaci ka ne kvasu ka na ki, u da, ‘Kashila, n cikpa vu ta an u wokoi mpa ma tyoku u ama da a buwai wa. Wata, aza a magalaka, aza da bawu a ka yan dere, ashankala, ko kpam tyoku u kawushi ka utafa ka na ki.

¹² N tsu yan ta kakuli kure a asuvu a a'ayin a shindere. Kpam n tsu wutukpa ta u te a asuvu a kupa a ili i'ya baci dem n tsarai.’

¹³ “Kawushi ka utafa ki tani kari kushani dan. U wushuku gbam u gadigba kaci ka ne a zuba wa, shegai u shamgbai wa lapa makamba ma ne adama a katsuma ka lima, n u dansi, ‘Kashila, pana asuvayali a va, mpa uza u unyushi u cingi u da.’

* **17:31** Luka korongi, “ama a zuba ukupa.” Asu u da Yesu rongoi, ma da a tsu ma tyoku da uza wa kumba a zuba u kupa u rongo ko u wunvugusa pini. ◇ **17:32** Kag. 19:26. † **17:36** Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Luka a kalatsa ta makpanda ma 36.

14 “N tonuko ɗa, kawushi ka utafa ka na ka gono ta a kuwa n katakasuvu ka ne dere a kapala ka Kashila. Tyoku uza nife u da wa. Kpaci uza da baci u bidyai kaci ka ne ili i roku, a ka vakunku yi ta. Uza da baci kpam u vakunki kaci ka ne, a ka 'yangaŋa yi ta.”

*Yesu na mmuku n kenu
(Matiyu 19:13-15; Marku 10:13-16)*

15 A'ari pini, ama a ka tukuso Yesu mmuku n kenu n kenu kotsu u sawa le. An atoni a ne a wenei nala, a barana le.

16 Shegai u isa mmuku ara ne u danai, “Asakai mmuku n tuwa ara va, bishinka le wa. Kpaci tsugono tsu Kashila tsu icun i le tsa.

17 Mayun n tonuko da, gba uza da baci bawu u wushai tsugono tsu Kashila tyoku u maku ma kenu, wa uwa tsa wa.”

*Uzapige uza u utsari
(Matiyu 19:16-30; Marku 10:17-31)*

18 Uzapige u roku u wecei Yesu, “Kawenishiki ka shinga, ndya ma yan n tsara uma u da bawu wari n utyoku?”

19 U wushunku yi, “Ndya i zuwai vu isa mu uza u shinga? Uza u shinga wa la wa, she Kashila koshi.

20 Vu reve ta gai Mele ma na mi: ‘Kotsu vu vaku n uka da bawu wari u vunu wa. Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa. Kotsu vu boko wa. Kotsu vu siraka kaƙan kaƙetsu wa. Vu naka tata na mma u vunu tsupige.’ ” ♦

21 Aku uzapige vi u danai, “Tun mpa kenu da mari a utono ili i na yi.”

22 An Yesu panai nala, u tonuko yi, “Hal n gogo-na ili i te i'ya pini i gusa vu. Denge gba ili i'ya wari n i'ya, vu pecike aza a unambi. Va yan ta n utsari a zuba. Aku vu tuwa vu tonon mu.”

23 An u panai nala, ukuna u bala yi cika, kpaci uza u utsari u da cika.

24 Yesu wundyana yi u danai, “U wuyana tani n ni uza u utsari u uwa a tsugono tsu Kashila!

25 U la ta shana karakuma ka wura a kpele ka kujulu, n u da uza u utsari wa uwa a tsugono tsu Kashila.”

26 Aza da a panai kadyanshi ki a danai, “Nala baci, ya wa la vi wa tsara iwauwi?”

27 Shegai Yesu danai, “Ili i'ya baci bawu vuma wa fuda wa yan, Kashila ka fuda ta ka yan i'ya.”

28 Bituru danai, “Atsa na tsu asaka de gba i'ya tsari n i'ya, tsu tonon vu.”

29 Yesu tonuko le, “Mayun n tonuko da, uza u fuda baci u asakai kuwa ku ne, u asakai uka u ne, u asakai atoku a ne, u asakai kpam isheku i ne, wa ta n katsupi. Uza u fuda baci dem u asakai mmuku n ne gba adama a tsugono tsu Kashila,

30 wa wusha ta ili i'ya i lai i'ya u asakai a'ayin a gogo-na. Kpam n a'ayin a da a ka tuwa, wa wusha ta uma u da bawu wari n utyoku.”

*Yesu doki u danai tyoku da wa kuwa
(Matiyu 20:17-19; Marku 10:32-34)*

31 Yesu isa Kupanamere yi paki, u tonuko le, “Atsa na tsa bana a Urishelima. Gba ili i'ya i'ari ukorongi a kaci ka Maku ma Vuma a akere a nsumate ya shadangu ta.

32 Kpaci a ka neke yi ta a akere a Awulawa, a yanka yi majari, a goruso yi, a cikpunka yi atatsa.

33 A ka bawan yi ta, a wuna yi, aku u 'yanga a kain ka tatsu.”

34 Shegai ko ukuna u te a fuda a reve a asuvu a ili i'ya u tonon vi wa. Kpaci sokongu da a sokongi u da, a reve ili i'ya u danai wa.

♦ 18:20 Uwt. 20:12-16; U.Ml. 5:16-20.

A kukpai a'eshi a karumba
(Matiyu 20:29-34; Marku 10:46-52)

³⁵ An Yesu yain evu n Jeriko, karumba ka roku kari a ikengi i ure wa folo.

³⁶ An u panai kakuma ka ama a ka wura, aku u wecikei ko ndya a ka yan.

³⁷ A tonuko yi, “Yesu uza u Nazara da wa wura.”

³⁸ U 'yangasai kalagatsu u danai, “Yesu Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

³⁹ Aku aza da a'ari a kapala a barana yi u pada. Shegai u lapulai u salai cika, “Maku ma Dawuda, pana asuvayali a va!”

⁴⁰ Aku Yesu shamgbai, u zuwai a tuko yi ara ne. An u rabai evu n eyi, u wece yi,

⁴¹ “Ndy a va ciga n yanka vu?”

U danai, “Asheku, ma ciga n wene asu.”

⁴² Yesu tonuko yi, “Wene asu, upityanangu u vunu u tansa vu de.”

⁴³ Kute-kute u wenei asu. U tonoi Yesu n u cikpalasi Kashila. An ama a wenei nala, ele dem a cikpalai Kashila.

19

Zaka kawushi ka utafa

¹ Kain ka te, Yesu uwai a Jeriko, wa wura pini.

² Aku uza roku uza u kala Zaka, uzapige u da a asuvu a aza da a ka wusha utafa, kпам uza u utsari da.

³ Wa ciga u wene Yesu, shegai u fuda u wene yi wa, adama a kakuma ka ama, kpaci eyi magbidi ma.

⁴ Aku u sumai u yuwai makuli, kotsu u wene yi kpaci nte wa tono pini.

⁵ An Yesu rawai pini a asu vi, u gadigbai kaci u tonuko yi, “Zaka, cipā gogo! Ara a kuwa ku vunu ka ma cipā.”

⁶ U yain maloko u cipai, u wusha yi n ipeli.

⁷ An a wenei nala, gba le a gitai tsali, a danai, “A kuwa ku uza u unyushi u cingi u da u cipai.”

⁸ Zaka 'yangai kushani, u tonukoi Asheku, “Asheku, ma pece ta utsari u va kure, ma naka ta aza a unambi kapashi ka te. Uza da baci dem n wusai ili, ma gonuko yi ta i'ya n wusa yi i'ya vi hal kunishi.”

⁹ Yesu tonuko yi, “Ara iwauwi i tuwa ta a kuwa ku na ki, kpaci vuma u na dem maku ma Ibrahi ma.

¹⁰ Mpa Maku ma Vuma n tuwa ta n zami i'ya i puwain, n wauwa kпам i'ya.”

Agisani a ikebe i irim kupa
(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Ele n a pani nala, Yesu lyai kapala n u tonusuko le agisani, kpaci wa ta evu n Urishelima. Kпам a ka wundya yavu tsugono tsu Kashila tsa tuwa kute-kute.

¹² U danai, “Vuma roku u da uza u tsugono, u banai a ilyuci i roku i mbari, u wushi tsugono aku u gono.

¹³ U isai agbashi a ne kupa u naka le ikebe i zinariya i te i te.* U tonuko le, ‘Yankai i'ya tsilaga hal na n goni.’

¹⁴ “Shegai ama a ilyuci i ne a 'yuwan yi, hal a sukunku yi azapige a danai ele a ka ciga u lyai tsugono a kaci ka le wa.

¹⁵ “Gba n nala, an u tsarai tsugono tsi, aku u gonoi. U zuwai a isaka yi agbashi a da u naka ikebe yi u wene ili i'ya a tsarai a asu u tsilaga tsu le.

¹⁶ “Pini nala, uza u kagitā u tuwai ara ne u danai, ‘Ukebe u te u vunu u tuko ta ikebe kupa.’

* 19:13 Kondo “Ikebe i zinariya” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

17 “U tonuko yi, ‘A danasa vu kagbashi ka shinga! An u wokoi a cina vu uza u maci a kaci ka ili i kenu. Wusha tsugono tsu ilyuci kupa i woko katsupi ka malen ma manyan ma vunu.’

18 “Uza ire u tuwai u tonuko yi, ‘Ukebe u te u vunu u tuko ta ikebe i tawun.’

19 “Eyi dem u tonuko yi, ‘A naka vu ta tsugono tsu ilyuci i tawun.’

20 “Uza roku kpmam u tuwai u danai, ‘Uzapige, ukebe u te u vunu u da na, a makashi ma n sirai u da n sokongi.

21 Kpaci ma pana ta uwonvo u vunu, adama a da bawu vari yuwu. Vu tsu bidya ta ili i'ya bawu vu zuwai. Vu cai kpmam ili i'ya bawu vu cei.’

22 “U tonuko yi, ‘Kagbashi ka cingi, ma kidaga vu ta ugana a kaci ka ili i'ya vu danai n unu u vunu. Dana vu reve ta bawu mari yuwu? Uza da n tsu bidya ili i'ya bawu n zuwai? N cai kpmam ili i'ya bawu n cei?’

23 Ndya i zuwai bawu vu bankai ukebe vi a kuwa ku ikebe, tsara n gono baci n wushi i'ya hal n apashani?’

24 “U tonukoi aza da a'ari pini a asu vi, ‘Wushai ukebe vi a kukere ku ne, i naka uza da vari n ikebe kupa vi.’

25 “A tonuko yi, ‘Asheku, wa ta tani n ikebe kupa.’

26 “U da, ‘N tonuko da, uza da yankai ili i'ya a naka yi manyan mai, aya a ka doku. Uza da kpmam bawu u yain ili, i kenu i'ya vari n i'ya vi, she a wusa yi i'ya.

27 Atokulalu a va a nala yi aza da bawu a ka ciga n lyai tsugono a kaci ka le ki, tuko le na a kapala ka va a wuna le.’ ”

Aza a Urishelima a ryabusai Yesu

(Matiyu 21:1-11; Marku 11:1-11; Yahaya 12:12-19)

28 An Yesu danai nala, aku u lazai n atoni a ne, wa bana a Urishelima.

29 An u yain evu n Betafaji n Batani a asu u masasa ma a ka isa Masasa ma Zayitum, u suki atoni a ne ama a re.

30 U tonuko le, “Uwai a une u da vari nala a kapala ka de ki. N u'uwa u de, ya wene ta maku ma makparyagi usiri ma bawu kotsu uza u yuwai. I surukpa ma i tuko.

31 Uza da baci dem u wece da ‘Ndya i zuwai ya surukpa ma?’ I tonuko yi, ‘Asheku a da a ka ciga ma.’ ”

32 Aku aza da a suki vi a lazai a ba a cinai tyoku da u tonuko le vi.

33 A'ari pini a usurukpa makparyagi mi, aku aza a ili yi a tonuko le, “Adama a iyen a da ya surukpa makparyagi mi?”

34 A danai, “Asheku a da a ka ciga ma.”

35 Aku a tukoi ma a asu u Yesu. A polusoi aminya a le a zuba u makparyagi mi. A tadangi Yesu pini a zuba.

36 Wari a asuvu a nwalu, aku ama a polusoi aminya a le a ure.

37 An u rawai evu n kagidali ka Masasa ma Zayitum, gba kakuma ka atoni a ne a gitai mazanga a ka cikpala Kashila n kalagatsu ka ucira adama a ukunosavu u da a wenei.

38 A danai, “Uza u unu u shinga da Magono ma ma tuwa a asuvu a kala ka Magono ma Zuba! Ndishi n shinga a zuba, tsupige kpmam a asu u Kashila!” ◇

39 Afarishi a roku a asuvu a kakuma ki a tonuko yi, “Kawenishiki, barana atoni a vunu!”

40 Aku u danai, “N tonuko da, ko ama a pada baci bini, she atali a gita isali i mazanga.”

41 An u rawai evu n Urishelima u wenei ilyuci yi, aku u sakai i'ya.

42 U danai, “A'ari a dana vu reve ili i'ya ya tuko ndishi n shinga, shegai gogo-na i'a ta usokongi ara vunu.

43 A'ayin a ka tuwa ta a da atokulalu a vunu a ka maka vu agalala a kasaga ka vunu ukyawan, a kpada vu ko nte wa.

⁴⁴ A ka wāsā vu t̄a hal she a iyamba avu n ama a vunu gba. A ka asāka katali a zuba u utoku u ne a asuvu a vunu wa, an bawu vu wushai kune ku Kashilā a'ayin a dā ku tuwā dā.”

Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashilā
(Matiyu 21:12-17; Marku 11:15-19; Yahaya 2:13-22)

⁴⁵ Aku Yesu uwai a Kuwa ku Kashilā u gitai uloko aza a tsilaga.

⁴⁶ U tonuko le, “Ukorongi u dā wari, a danai, ‘Kuwa ku vā ka woko t̄a kuwa ku kavasu,’ shegai i gonukoi ka ‘kaḅuru ka aza a magalaka.’ ” ♦

⁴⁷ Kain dem, u tsu wenishike t̄a a Kuwa ku Kashilā, shegai adaraki a pige, n awenishiki a Mele, n azapige a ama a zamai a wuna yi.

⁴⁸ A nambai tyoku dā a ka yan n eyi, kpaci kadyanshi ka ne ka purā t̄a ama atakasuvu.

20

Keci a kaci ka ucira u Yesu
(Matiyu 21:23-27; Marku 11:27-33)

¹ Kain ka te, tyoku dā Yesu wari a uwenishike ama a Kuwa ku Kashilā, n u yanyi Kadyanshi ka Shinga ka Kashilā. Pini nala, adaraki a pige n awenishiki a Mele kaḅolo nā nkoshi n pige, a tuwai ara ne.

² A danai, “Tonuko tsu, n ucira u eni u dā va yansa ili i na yi, kpam ya naka vu u dā?”

³ U wushunku le, “Mpa dem ma yan dā t̄a keci. Tonuko numu,

⁴ ulyufugu u Yahaya, a zuba dā u wutai ko a asu u ama?”

⁵ A dansai utyoku u le, a danai, “Tsu dana baci, ‘A zuba dā,’ wa dana t̄a, ndya i zuwai tsu kpadai uwushuku n eyi?”

⁶ Tsu dana baci, ‘A asu u ama,’ ama yi a ka varasa tsu t̄a, kpaci a bidya t̄a Yahaya matsumate ma.”

⁷ Aku a wushuki, “Tsu reve a asu u dā u wutai wa.”

⁸ Yesu tonuko le, “Nala kpam mpa dem ma tonuko dā ko ucira u eni u dā ma yansa ili i na yi wa.”

Agisani a azamaninga a cingi
(Matiyu 21:33-46; Marku 12:1-12)

⁹ Yesu gitai uyanka ama agisani a na yi, u danai, “Vuma roku u dā u yain kashina ka cinwi, aku u nakai acimbi a roku haya. U lazai a uyamba u roku u ba u barakpai.

¹⁰ An a'ayin a uta a yain, u suki kagbashi ka ne ka roku a asu u aza a haya yi, tsara a naka yi a asuvu a ucanga u kashina vi. Shegai acimbi yi a lapa yi, a loko yi akere a de.

¹¹ U suki kpam kagbashi ka roku, eyi dem a lapa yi, a yanka yi uwono, a loko yi akere a de.

¹² U doki u suki uza u tatsu, eyi tani a zumgbusa yi, aku a loko yi.

¹³ “Uza kashina vi u danai, ‘Ndya ma yan? Ma suku t̄a maku ma vā ma ma ciga. Gaawan a ka wene t̄a karinga ka ne.’

¹⁴ “Shegai an acimbi yi a wene yi, a tonukoi kaci ka le, ‘Maku ma kagita ma ne ma na vi. Tsu wuna ni tsara agadu yi a woko a tsunu.

¹⁵ Aku a wutukpa yi a uroto u kashina vi a wuna yi.’

“Ndya wā uza u kashina vi wa yan?”

¹⁶ Wa tuwā t̄a u wuna acimbi yi, u naka aza roku kashina ki.”

An ama yi a panai nala, a danai, “Kashilā ka jebige!”

¹⁷ Shegai Yesu webele le, u danai, “Ndya kalen ka ili i'ya i'ari ukorongi a tagarada u Kashilā? ♦ ‘Katali ka aza a kuma a 'yuwain, ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.’

18 Uza da baci dem u rukpai a zuba u katali ka nala ki, wa koduso ta. Shegai ka rukpa baci ka varai uza, ka yuruwa yi ta.”

Utsupa u utafa ara Kaisa Magono
(Matiyu 22:15-22; Marku 12:13-17)

19 Aku awenishiki a Mele n adarakpi a pige a zamai ure u da a ka kana Yesu pini a a'ayin a nala yi, kpaci a reve ta a kaci ka le ka u yain agisani yi. Shegai a panai uwonvo u ama.

20 A gita yi uwandasa, a suki aza a akalu, ele tani a yain yavu aza a mayun a da. A ka ciga a kana yi n kadyanshi ka ne, tsara a banka yi a asu u uza u tsugono a yan yi mavura.

21 A wece yi, “Kawenishiki, tsu reve ta kadyanshi ka vunu n uwenishike u vunu u maci u da. Ya dem una u te u da vu bidya yi, kpm ure u Kashila u da va wenishike mai.

22 U gan tsu tsupa utafa ara Kaisa magono, ko tsu kpadfa utsupa?”

23 Eyi tani u revei wanda da a ka wanda yi, aku u tonuko le,

24 “Wenike numu ukebe u azurufa. * Kulu n kala ka yai ka kari pini a ukebe vi?”

A danai, “Ku Kaisa ka.”

25 Aku u tonuko le, “Nakai Kaisa ili i'ya i'ari i Kaisa, Kashila kpm i naka yi ili i'ya i'ari i Kashila.”

26 A fuda a kana yi n kadyanshi ka u yain a kapala ka ama wa. Adama a majiyan ma uwushuku u ne, a padai bini.

Keci a kaci ka u'yanga u ukpa
(Matiyu 22:23-33; Marku 12:18-27)

27 Ama a roku a da pini aza a Sadusi,† a tuwai ara Yesu. Ama a na yi alya aza da a danai u'yanga u ukpa wa la wa.

28 A wece yi, “Kawenishiki, Musa koronku tsu ta, u danai, ‘Uza u kuwa baci u asakai uka bawu mmuku, u kana ta utoku u ne u sotuku uka vi, u matsaka yi mmuku.’

29 A yan ta ama roku ama a shindere, uza n utoku. Uza u kapala u zuwai uka, u kuwai u asaka maku wa.

30 Uza u ire u sotuki marana mi, eyi dem u kuwai bawu maku.

31 Uza u tatsu kpm u sotuki marana mi, eyi dem u kuwai. Nala gba ama a shindere yi a zuwusai uka vi, hal a kuwusai gba le, uza wa la u asakai maku wa.

32 A makorishi, uka vi dem u kuwai.

33 An u wokoi gba ama a shindere a le a zuwusa yi vi, uka u yai u da wa woko a a'ayin a u'yanga a ukpa?”

34 Yesu wushuki, “Ama a gogo-na a ka yansa ta iyolo n a wutukpi iyolo.

35 Shegai aza da baci a wenei a gain a uwa a'ayin a da a ka tuwa, kpm n u'yanga u ukpa vi, a ka yan iyolo ko a wutukpa iyolo wa.

36 A ka doku a ka kuwa wa, kpaci dere da a'ari n atsumate a zuba, kpm mmuku n Kashila n da an a wokoi mmuku ma u'yanga u ukpa n da.

37 Ukuna u akushe n u u'yanga u ukpa tani, Musa dem dana ta a ukuna u maku ma madanga ma ma tasa akina a asu u da u isa Magono ma Zuba ‘Kashila ka Ibrahi, n Kashila ka Ishaku, n Kashila ka Yakubu.’ ◇

38 Eyi Kashila ka akushe ka wa, shegai ka aza a uma ka, kpaci ara ne ya dem wa ta n uma.”

39 Aku aza roku a asuvu a awenishiki a Mele yi a danai, “Kawenishiki, vu wushuku ta dere.”

40 Pini nala, uza u doku u kawan u wece yi ukuna wa.

Kawauwi ki Maku ma yai ma?
(Matiyu 22:41-46; Marku 12:35-37)

* 20:24 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. ◇ 20:37 Uwt. 3:6.

⁴¹ Aku Yesu wece le, “Nida a ka a dana Kawauwi Maku ma Dawuda ma?”

⁴² Dawuda n kaci ka ne u danai a Tagarada u Ishipa,† ‘Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a va, dusuku a ulyaki u va,

⁴³ hal she n tadangu vu a zuba u atokulalu a vunuu.’ ♦

⁴⁴ Dawuda isa yi baci ‘Asheku’, nida wa yansa u gono u woko maku ma ne?”

*Yesu baranai ama a kaci ka awenishiki a Mele
(Matiyu 23:1-36; Marku 12:38-40)*

⁴⁵ Yesu tonukoi atoni a ne a kapala ka ama gba,

⁴⁶ “Kiranai n awenishiki a Mele aza da a ka ciga kutambu n aminya a pige, a ka ciga a danasa le a kuden n tsupige. Kpam a lai uciga u asu u ndishi u da u lai tsulobo a agata a Kashila, n asu u shinga u asu u abiki.

⁴⁷ Alya a lyai ucanga u nraṅa, n a yanyi kvasu ka ugadi adama a ukimbusa u a'eshi. Iacun i ama a nala yi, a ka yan le ta mavura cika.”

21

*Kune ku marana
(Marku 12:41-44)*

¹ Kain ka te, Yesu wari a Kuwa ku Kashila, aku u gadi gbai kaci ka ne u wenei tyoku da aza a utsari a ka zuwusa ikebe i le a asu u uzuwusa ikebe.

² U wenei kpam marana ma roku uza u unambi, ma zuwai pini irim i re i kenu* a asuvu.

³ Pini nala, u da, “Mayun n tonuko da, ili i'ya marana uza u unambi u nala u zuwai, i la ta gba ili i'ya ele a zuwusai.

⁴ Kpaci gba le a asuvu a utsari u le u da a kenei a zuwusai. Shegai eyi a asuvu a unambi u ne u da u bidyai gba ikebe i ulyaka ilikulya i ne.”

*Iryoci i a'ayin a makorishi
(Matiyu 24:1-2; Marku 13:1-2)*

⁵ Aza roku a asuvu a atoni a ne, a'ari a kadyanshi tyoku da a kalai Kuwa ku Kashila n atali a shinga, n kune ku a naka Kashila. Shegai Yesu danai,

⁶ “Gba ili i'ya i wenei pini na, a'ayin a'a ta a utuwa a da ko katali ka te a ka asaka utadangi a zuba u utoku u ne, bawu a wasai ka wa.”

*Upana u ikyamba u pige u da wa tuwa
(Matiyu 24:3-14; Marku 13:3-13)*

⁷ Pini nala, a wece yi, “Kawenishiki, nwere da ukuna u nala vi wa gita? Iacun i iryoci i eni i'ya a ka wenike ya ciga baci ugita?”

⁸ U tonuko le, “Kiranai kotsu uza roku u puwunsa da wa. Ama ushani a ka tuwa ta n kala ka va a dana alya Kirisiti Kawauwi. Kpam a dana, ‘A'ayin a yan de evu.’ Kotsu i toni le wa.

⁹ A'ayin a da baci i panai ukuna u kuvon n ibili, kotsu i giruwa wa. U kana ta ukuna u nala u gita, shegai makorishi ma kotsu wa.”

¹⁰ U tonuko le kpam, “Kaletsu ka ama ka 'yangasaka ta kaletsu ka ama, tsugono kpam tsu 'yangasaka tsugono.

¹¹ Iyamba ya gada ta a asu kau-kau, n kambulu n usara a asu kau-kau. A ka yan ta ili i uwonvo n ikunesavu i pige i pige a zuba.

¹² “Shegai kahu ukuna u nala u gita, a ka kana da ta a yan da mavura. A banka da a agata a Kashila n a'uwa a a'ali. A banka da a asu u azapige na ngono adama a kala ka va.

¹³ Nala wa woko da ta ure u da ya yanka le kadyanshi ka va.

¹⁴ Shegai i vakunku atakasuvu a de, i dambula n tyoku da ya gonuko kadyanshi wa.

♦ 20:43 Ishp. 110:1. * 21:2 Kondo “Irim i kenu” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

¹⁵ Kpaci mpa ma naka da ta ucira n ugboji u da bawu atokulalu a de a ka fuda a nanamgbana, ko a nani u da wa.

¹⁶ Hal n isheku i de n atoku a de n kumaci ku de, n aje a de a ka neke da ta, hal a wuna gbam aza roku a asuvu a de.

¹⁷ Ya dem wa 'yuwan da ta adama a kala ka va.

¹⁸ Shegai ko kenji ka kaci ka de ka te ka la ka namgba wa.

¹⁹ Akawunki a de a da a ka wauwa da.”

Uwacinsa u Urishelima
(*Matiyu 24:15-21; Marku 13:14-19*)

²⁰ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “A'ayin a da baci i wenei asoje a kyawain Urishelima, u gan ta i reve an a yain evu n uwacinsa u da.

²¹ Adama a nala, asaka aza da a'ari a uyamba u Yahuda a suma a bana a nsasa. Aza da a'ari a ilyuci a wuta a suma, kpam aza da a'ari a une kotsu a uwa a asuvu a ilyuci wa.

²² Kpaci a'ayin a katsupi ka upana u ikyamba a da, tsara a shadangu i'ya i'ari ukorongi.

◇

²³ Ter de aka a atsuma n aza a mmuku n shili a a'ayin a nala yi! Kpaci a ka yan ta upana u ikyamba u pige a uyamba vi, aku upan u Kashila u rukpa a kaci ka ama ki.

²⁴ A ka wuna ta aza roku n iburundu, a kana sa kpam aza roku a bansaka le a asu u tsugbashi a iyamba i likimba. Awulawa kpam a ka kpatsa ta Urishelima hal a'ayin a Awulawa a shadangu.

Utuwa u Maku ma Vuma
(*Matiyu 24:29-31; Marku 13:24-27*)

²⁵ Yesu doku u danai, “A ka wene ta iryoci a kaara n uwoto n atala. A likimba kpam, aletsu a ama a ka dambula ta cika. A dambula cika adama a mawura ma kushiva n abali.

²⁶ Ama a ka limusa ta adama a uwonvo, n a pani uwonvo u ili i'ya ya gitasa a likimba. Kpaci a ka gbadu ta ili i pige i pige i'ya i'ari a zuba.

²⁷ A'ayin a nala a da a ka wene Maku ma Vuma utuwa a asuvu a alishi n ucira n tsupige tsu pige.

²⁸ A'ayin a da baci ukuna u nala wa gitasa, i gadigba a'aci a de i kondo zuba kpaci uwutukpa u de wa yan de evu.”

Uwenishike a kaci ka kapopi
(*Matiyu 24:32-35; Marku 13:28-31*)

²⁹ Aku Yesu yanka le agisani a na yi u da, “Webelei madanga ma kapopi na ndanga n da n buwai.

³⁰ N gitu baci utopo avuku, ya wene ta n kaci ka de kpam i reve an ilyushi i yain evu.

³¹ Nala dem, a'ayin a da baci i wenei ukuna u nala wa gitasa, i reve ta an tsugono tsu Kashila tsu yain evu.

³² “Mayun n tonuko da, ama a gogo-na a ka kotso wa, she a shadangu ili i na yi.

³³ Zuba n likimba wa cimba ta. Shegai kadyanshi ka va ka cimba wa.”

Uwenishike a kaci ka afofi

³⁴ Pini nala, Yesu danai, “Kiranai n kaci ka de, kotsu uma u de u laka a asu u kulya ku gbani, n kuso ku umaka wa, n kadambula ka likimba, hal kain ka nala ka danda da tyoku u utyangi wa.

³⁵ Kpaci nala wa woko a kaci ka ama a likimba gba.

³⁶ Kain dem i rongo n afofi, n i yanyi kavasu, tsara i tsara i lai a asuvu a ukuna u da wa ciga u gitu vi. Kpam tsara i fuda i shamgba a kapala ka Maku ma Vuma.”

³⁷ Kain dem, u tsu wenishike ta a Kuwa ku Kashila. Kaara ka kotso baci aku u wuta u ba u wansa a masasa ma a ka isa Masasa ma Zayitum.

³⁸ Kpam ama a tsu tuwusā t̄a a Kuwa ku Kashilā n usana u de, tsarā a panāka yi.

22

*Yahuza Isikariyoti wushuki u neke Yesu
(Matiyu 26:1-5; Marku 14:1-2; Yahaya 11:45-53)*

¹ A'ayin a Abiki a Ulya u Ilikulya i'ya i Nambai Yisti† a da dem a ka isā Abiki a Upasamgbana a yain evu.

² Aku adarākpi a pige n awenishiki a Mele a ka zama tyoku da a ka wuna Yesu, shegai a ka pana t̄a uwonvo u ama. ³ Kanangasi* ka uwai Yahuza, uza da a ka isā Isikariyoti, uza u te a asuvu a Kupanamere yi.

⁴ U ba u dansai n adarākpi a pige n azapige aza a uwundya Kuwa ku Kashilā tyoku da wa neke yi ara le.

⁵ A yain mazangā hal a zuwamgbana i a ka tsupa yi n ikebe.

⁶ Eyi kpam u wushuki u gitai uzama tyoku da wa neke yi ara le, kakumā ka ama ka wacuwa baci.

*Yesu lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana
(Matiyu 26:17-30; Marku 14:12-26; Yahaya 13:21-30; 1 Korintiya 11:23-25)*

⁷ Kain ka Abiki a Ulya Ilikulya i'ya i Nambai Yisti ka rawai; wata, kain ka ukidasa mmuku ma a'ondom ma Abiki a Upasamgbana.

⁸ Aku Yesu suki Bituru n Yahaya, u tonuko le, “Walai i ba i fofōsuko tsu Abiki a Upasamgbana yi, tsarā tsu lyai.”

⁹ A wece yi, “Nte da va ciga tsu fofōsuo?”

¹⁰ U tonuko le, “N u'uwa u de a ilyuci yi, ya gawunsa t̄a n vuma roku u cangai malanda ma mini. I toni yi hal a kuwa ka wa uwa.”

¹¹ I tonuko uza u kuwa vi, ‘Kawenishiki ka danai: Nte da a asu u da ma lya ilikulya i Abiki a Upasamgbana yi n atoni a va?’

¹² Wa wenike da t̄a kunukuzuba ku pige ka ucanga u ne wari ufofōsi. Nte ya fofōsuko tsu pini.”

¹³ Aku a lazai a ba a cinai tyoku da u tonuko le vi. Pini nala, a fofōsoi ilikulya i Abiki a Upasamgbana yi pini.

¹⁴ An a'ayin a yain, Yesu dusuki ulya ilikulya n asuki yi.

¹⁵ U tonuko le, “Mari ma ciga t̄a gbam n lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana i na yi n ada, kahu n pana ikyamba.”

¹⁶ Kpaci n tonuko da, ma doku ma lya i'ya wa, she a'ayin a da a shadangi u da a tsugono tsu Kashilā.”

¹⁷ U bidyai mako ma mini ma cinwi, u cikpai Kashilā aku u danai, “Wushai na i soi.

¹⁸ N tonuko da, ili i'ya i bidyai n gogo-na ma doku ma so mini ma cinwi wa, she a'ayin a da tsugono tsu Kashilā tsu tuwai.”

¹⁹ U bidyai burodi u cikpai Kashilā, u jibamgbanasai u da, u naka le. U danai, “Ikyamba i va i'ya na vi i'ya a nekei adama a de. Rongoi uyansa nala tsarā i cifusa na mpa.”

²⁰ An a kotsoi ulya u ilikulya vi, u bidyai mako mi, u danai, “Mako ma na mi, kazuwamgbani ka savu ka a asuvu a mpasa n va n da a ka neke adama a de.

²¹ Shegai uza da wa neke mu vi, aya pini na wa lya kaolo na mpa.

²² Mayun da mpa Maku ma Vuma ma laza tyoku da a zuwai, shegai ter n uza da wa neke mu vi.”

²³ A gitai uwecemgbene ko ya wa neke yi a asuvu a le yi.

Kananamgbani adama a tsupige

²⁴ Kananamgbani ka uwai a mere ma le, ko ya wa woko uzapige u le.

* **22:3** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

²⁵ U tonuko le, “Ngonon ma Awulawa a tsu ciga t̄a a wenike le ucira. Akid̄i a ugana a le kpam a tsu zama t̄a a isa le Aḅangi a Ama.

²⁶ Shegai ara ḁe nala wa. Uza ḁa wari uzapige a asuvu a ḁe, u woko tyoku u uza u kenu. Uza ḁa wa tono n aḁa, u woko tyoku u kagbashi.

²⁷ Ya lai tsupige, uza ḁa u dusuki wa lya ilikulya ko gai kagbashi? Uza ḁa u dusuki wa lya ilikulya ḁa wa? Mpa tyoku u kagbashi ḁa mari a asuvu a ḁe.

²⁸ Eḁa i shamgbai ara va a ukonduso u ḁa n soi.

²⁹ Tyoku ḁa Tata u va u naka mu tsugono, nala mpa dem ma naka ḁa ucira,

³⁰ tsara i lyai i soi na mpa a tsugono tsu va. I dusuku kpam a aratsu a tsugono, n i lyayi tsugono tsu agali kupa n a re a Isara'ila.

Yesu danai Bituru wa nana yi ta

(Matiyu 26:31-35; Marku 14:27-31; Yahaya 13:36-38)

³¹ Ele pini n a lyayi, aku u danai, “Simo, Simo, Kanangasi† ka folo t̄a u welikpe ḁa tyoku u ilya.

³² Shegai ma yanka vu t̄a kvasu, tsara upityanangu u vunu u gusa wa. Avu kpam a'ayin a ḁa vu gonoi, vu gbatangu aza a vunu.”

³³ Bituru wushunku yi, “Asheku, ufoḁusi u ḁa mari n bana n avu a kuwa ku a'ali, ko a ukpa.”

³⁴ Yesu danai, “N tonuko vu Bituru, ara gbam kahu kapen ka sala, va nana mu t̄a vu dana vu reve mu wa hal kutatsu.”

³⁵ Yesu wece le, “A'ayin a ḁa n suku ḁa bawu makpakata, bawu katsan, bawu akpata, ili i'a la i'ya i nambai?”

A danai, “Ko i te tsu namba wa.”

³⁶ U ḁa, “Gogo-na uza ḁa baci wari n makpakata u bidya, nala kpam uza ḁa wari n katsan. Uza ḁa bawu wari n burundu, u denge kunya ku ne u tsila.

³⁷ N tonuko ḁa, mayun ḁa ukuna u ḁa a korongi a kaci ka va u kana t̄a u shadangu, ‘A kece yi t̄a a asuvu a aza ḁa a 'yangasakai tsugono.’ ◊ Kpaci ili i'ya a danai a kaci ka va, ushadangu u ne u rawa ḁe.”

³⁸ Aku a tonuko yi, “Asheku, iburundu i'ya na i re.”

U tonuko le, “U rawa t̄a.”

Yesu yain kvasu a Masasa ma Zayitum

(Matiyu 26:36-46; Marku 14:32-42)

³⁹ Yesu wutai u banai a Masasa ma Zayitum tyoku ḁa u cuwanakai, atoni a ne dem a tono yi.

⁴⁰ An u rawai a asu vi, u tonuko le, “Yanyi kvasu kotsu i rukpa a ukondo wa.”

⁴¹ U asaka le kenu, tyoku u mbari ma uvutala katali, u kudangi u yain kvasu.

⁴² U danai, “Tata, vu wushuku baci, takpa mu mako ma upana u ikyamba ma na mi, shegai udani u va u ḁa a ka tono wa, she u vunu.”

⁴³ [Aku katsumate ka zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne, wari yi a ugbamatangu asuvu.

⁴⁴ Kpaci wa pana t̄a ikyamba cika. U matsai kvasu cika, hal malen ma ne ma ḁaka yavu mpasa.]

⁴⁵ An u 'yangai a asu u kvasu vi, u gonoi a asu u atoni a ne. U cina le n a lavuti adama a uwowi u unambukatsuma.

⁴⁶ U wece le, “Ndyai i zuwai ya lavuta? 'Yangai i yain kvasu, kotsu i rukpa a ukondo wa.”

A kana Yesu

(Matiyu 26:47-56; Marku 14:43-50; Yahaya 18:3-11)

† 22:31 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◊ 22:37 Isha. 53:12.

⁴⁷ Yesu pini a kadyanshi, aku u wenei kakuma ka ama ka tuwa yi. Uza da a ka isa Yahuza Isikariyoti, uza u te a asuvu a Kupanamere yi, wa tono n ele kapala. U ra'ai evu n Yesu kotsu u wambatsa yi.

⁴⁸ Aku Yesu wece yi, "Yahuza, n uwambatsa u da va neke Maku ma Vuma?"

⁴⁹ Aza da a'ari evu n eyi, an a wenei ili i'ya ya gita, a wece yi, "Asheku, tsu kapusa n iburundu da?"

⁵⁰ Aku uza u te u le u kapamgbanai kutsuvu ku ulyaki ku kagbashi ka Magono ma Adarakpi.

⁵¹ Yesu danai, "Kotsu i doku wa." U sawai kutsuvu ku kagbashi ki, u tansa yi.

⁵² U tonukoi aza da a 'yangasaka yi vi; wata, adarakpi a pige, n azapige a awundi a Kuwa ku Kashila, na nkoshi, "I tuwai n iburundu na mkpaukpau yavu aza a ukana aza a magalaka? ⁵³ A'ayin a da mari n ada kain dem a asuvu a Kuwa ku Kashila, i barakpa akere a de i dana ya kana mu wa. Shegai a'ayin a de a da na vi, n a'ayin a ucira u karimbi."

*Bituru nanai an u revei Yesu
(Matiyu 26:57-75; Marku 14:53-72; Yahaya 18:12-27)*

⁵⁴ Pini nala, a kana'i Yesu a lazai n eyi, a banka yi a kuwa ku Magono ma Adarakpi. Bituru wari le a utono mbari mbari.

⁵⁵ A tasuki akina a mere ma kuwa mi a dusuki. Bituru dem dusuki ka'olo n ele.

⁵⁶ Aku kagbashi ka kari makere ka wene yi a'ayin a da katyashi ka akina ka wakanai, pini nala, kagbashi ki ka danai, "Vuma u na dem ka'olo n eyi da wari."

⁵⁷ Shegai u nanai u danai, "Mpa n reve yi wa."

⁵⁸ An a barakpai kenu, aku uza roku u wene yi u danai, "Avu dem uza u te u le u da." Bituru danai, "Uza u va, mpa n reve yi wa."

⁵⁹ A doki a barakpai hal ulapa u uwule u te, uza roku u matsa yi, u danai, "Malala ma la wa, vuma u na ka'olo ka a'ari, kpaci uza u Galili u da."

⁶⁰ Bituru danai, "Uza u va, n reve gbam i'ya va tono wa." Kute-kute kahu u kimba una u ne, kapen ka salai.

⁶¹ Asheku a kpatalai a kondonoi Bituru. Aku u ci'ai n kadyanshi ka Asheku, u da, "Ara gbam kahu kapen ka sala, va nana mu ta vu dana vu reve mu wa hal kutatsu."

⁶² Aku u wutai a ulanga u sai cika.

*Asoje a yankai Yesu majari
(Matiyu 26:67-68; Marku 14:65)*

⁶³ Ama da a ka wundya Yesu vi a rongo yi uyanka majari n a lapusi yi.

⁶⁴ A sira yi a'eshi, aku a danai, "Tonuko tsu ili i'ya ya gita. Ya lapa vu?"

⁶⁵ A rongo yi a uyansaka kadyanshi ka gbani ka gbani ushani n a wishisi yi.

*A bankai Yesu a asu u Asheshi a Pige
(Matiyu 26:59-66; Marku 14:55-64; Yahaya 18:19-24)*

⁶⁶ An kain ka wansai, aku Asheshi a Pige,† (asuvu a adarakpi a pige, n awenishiki a Mele) a bolomgbonoi a asu u te. A bankai Yesu a asu u Asheshi a Pige a le, a tonuko yi,

⁶⁷ "Avu Kirisiti Kawauwi da baci, tonuko tsu."

U danai, "Ko n tonuko da baci, ya wushuku wa.

⁶⁸ N yan da baci kpam keci, ya wushunku mu wa.

⁶⁹ Shegai ili i'ya i bidyai gogo-na ubana a kapala, Maku ma Vuma ma dusuku ta a ulyaki u Kashila Uza u Ucira."

⁷⁰ Gba le a danai, "Dana, avu Maku ma Kashila ma?"

U tonuko le, "I dana ta dere, mpa."

⁷¹ Aku a danai, "Iryoci i eni i'ya kpam tsa bolo? Tsu pana ta n kaci ka tsunu a una u ne."

23

A bankai Yesu ara Bilatu

(Matiyu 27:11-14; Marku 15:1-5; Yahaya 18:28-38)

¹ Pini nala, gbà kabòlo ka Asheshi a Pige yi a 'yàngàì a bankai Yesu ara Bilatu gomuna u Yahuda.

² A sapula yi, a danai, “Tsu cina tà vuma u na vi wa puwunsa a ama a tsunu. Kpam n u 6ishinki ama a tsupa utafa ara Kaisa. N u dansi kpam aya Kirisiti Kawauwi Magono.”

³ Bilatu wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

Aku u wushunku yi, “Nala wàri tyoku òa vu danai vi.”

⁴ Bilatu tonukoi adarakpi a pige yi n kakumà ka ama ki, “N tsarà vuma u na vi n unyushi wa.”

⁵ A doki a matsa yi n a dansi, “Wa 'yàngasasa tà atakasuvu a ama n uwenishike u ne a uyamba u Yahuda. U gitai ukuna u nala vi a Galili hal utuwà na.”

A bankai Yesu ara Hiridu

⁶ An Bilatu panai nala, u wecikei ko vuma vi uza u Galili u òa.

⁷ An u revei Yesu a kabon ka tsugono tsu Hiridu Antiba tsa u wutai, u gebengu yi ara Hiridu uza òa wari dem a Urishelima a'ayin a nala yi.

⁸ An Hiridu wenei Yesu, u yain mazanga cika kpaci wa ciga tà u wene yi caupa. An u panai ukuna u ne, kpam wa ciga tà u wene ukunosavu u òa Yesu wa yansa.

⁹ U rongo yi a uyansa keci, shegai u wushunku yi ili wa.

¹⁰ Adarakpi a pige n awenishiki a Mele a òa pini kushani a rongo yi usapulusa ushani.

¹¹ Hiridu n asoje a ne a yanka yi magori, a yanka yi kpam majari. A uka yi aminya a tsugono, aku a gonuko yi ara Bilatu.

¹² Kain ka nala ka tsije tsu Hiridu n Bilatu tsu gitai. Kpaci caupa atokulalu a òa.

A kidagai Yesu ugana u ukpa

(Matiyu 27:15-26; Marku 15:6-15; Yahaya 18:39-19:16)

¹³ Bilatu bolomgbonoi adarakpi a pige, n aza a tsugono, n ama.

¹⁴ U tonuko le, “I tuko tà vuma u na i da wa puwunsa tà ama. Kpam an n vece yi a kapala ka òe, n tsarà yi n unyushi ko u te a asuvu a ikuna i'ya i danai vi wa.

¹⁵ Nala dem Hiridu u tsarà yi n unyushi wa, kpaci aya u gonuko yi ara tsunu. U yan ili i'ya i ratsai a ka wuna yi wa.

¹⁶ Adama a nala, ma bawan yi tà n asaka yi.” [

¹⁷ U tsu asanka le tà vuma u te a asuvu a ama òa a'ari a kuwa ku a'ali a a'ayin a abiki.]

¹⁸ Gbà ama a 'yàngasai alagatsu a le, a danai, “Rawuka vuma u na vi! Asanka tsu Baraba!”

¹⁹ (Baraba aya uza òa a zuwai a kuwa ku a'ali adama a u'yàngasa u atakasuvu a ama u òa a yain n mawunuka a ilyuci yi.)

²⁰ Aku Bilatu doku u yanka le kadyanshi, kpaci wa ciga tà u asaka Yesu.

²¹ Shegai a worukpoi n a dansi, “Wandamgbana yi! Wandamgbana yi!”

²² U doki u tonuko le u tatsu, “Ndya i zuwai? Ili i cingi i eni i'ya u yain? N tsarà yi n ili i'ya i ratsai a ka wuna yi wa. Adama a nala ma bawan yi tà n asaka yi.”

²³ Shegai a rongo yi a umatsa, a 'yàngasai alagatsu a le a danai a wandamgbana yi, hal isali i le i fudai Bilatu.

²⁴ Aku Bilatu kidaga yi ugana, tsarà a yanka le i'ya a ka ciga.

²⁵ U asanka le uza òa a foloi vi; wata, uza òa a zuwai a kuwa ku a'ali, adama a u'yàngasa atakasuvu a ama n mawunuka. U naka le Yesu tyoku òa a ka ciga.

A wandamgbanaì Yesu

(Matiyu 27:32-44; Marku 15:21-32; Yahaya 19:17-27)

26 A'ari pini a nwalu n eyi, aku a kanai vuma roku uza u kala Simo uza u Sirani, u wutai a une. A tafanku yi mawandamgbani mi u canga u toni Yesu.

27 Kakuma ka ama ushani ka tono yi hal n aka a roku aza da a rongoi kushen n a pani mballa ma ulaza u ne.

28 Yesu kpatalai ara le u danai, "Aka a Urishelima, asakai kushen adama a va. Shegai, i saka kaci ka de na mmuku n de.

29 A'ayin a'a ta a utuwa a da a ya dana, 'Aza a una u shinga a da ndari, n atsuma a da bawu a matsai mmuku, kpam n mani ma bawu ma comukoi maku.'

30 A'ayin a nala a da a ka gitai ufolo nsasa n pige n pige, 'Rukpai a kaci ka tsunu.' A foli kpam agalala a dana, 'Cidangu tsu.' ◇

31 A yanka baci madanga ma taku ukuna u naha, ndya ya gitai ma ekpe baci?"*

32 A banka ta dem ama roku ama a re aza a magalaka, tsara a wuna le kabolo n eyi.

33 An a rawai a asu u da a ka isa Mako ma Kaci, nte a wandamgbana yi pini n aza a unyushi u cingi a nala yi uza te a ulyaki, uza te a ugula.

34 Yesu danai, "Tata, cimbusuka le, kpaci a reve ili i'ya a ka yan wa." A varangi uruta a pecishei aminya a ne.

35 Ama a shamgbai a'ari a akalu. Azapige tani a ka yanka yi majari a danai, "U wauwai aza roku, u wauwa kaci ka ne wawa, aya baci uza da Kashila ka dangasai u woko Kirisiti Kawauwi u Kashila."

36 Asoje dem a yansaka yi ta majari. A banai ara ne a naka yi mini ma kalam.

37 A danai, "Ada baci magono ma aza a Yahuda, wauwa kaci ka vunu."

38 Ikorongi i'ya pini zuba n kaci ka ne, EYI NA MAGONO MA AZA A YAHUDA MA.

39 Uza u te a asuvu a aza da a wandamgbana kabolo n eyi vi, u yanka yi kadyanishi ka gbani, u danai, "Ma wundya a da Kawauwi ki. Wauwa kaci ka vunu n atsu."

40 Shegai uza u te vi u barana yi u da, "Avu ko uwonvo u Kashila va pana an gba tsunu a kidaga tsu ugana u ukpa wa?"

41 Atsu tani dere da tsa wusha katsupi ka manyan ma tsunu, shegai vuma u na ko ili i cingi i te u yan wa."

42 U danai, "Yesu, kotsu vu cifa na mpa a'ayin a da baci vu uwai a tsugono tsu vunu."

43 Yesu tonuko yi, "N tonuko vu, ko ara va ta kabolo na mpa a asu u uwunvugusa a zuba."

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Marku 15:33-41; Yahaya 19:28-30)

44 An kaara ka rawai a kaci, aku uyamba vi gba u likpamgbana n karimbi hal ubana ulapa u uwule u tatsu.

45 Kaara ka naka kpam katyashi wa. Aku kunya ka a barakpai a Kuwa ku Kashila ku pecemgbenei kure.

46 Yesu 'yangasai kalagatsu n ucira u danai, "Tata, a akere a vunu a da ma naka kulu ku va." An u danai nala, aku u uma u ne u wutai.

47 An katigi ka wenei ili i'ya i gitai u cikpalai Kashila, u da, "Vuma u na, mayun ili i birika yi wa."

48 Kakuma ka ama ka ka banai akalu a wenei ili i'ya i gitai, a lazai n a lapi akamba a le adama a unamgbi u asuvu.

49 Shegai gba ama da a reve yi, kabolo n aka a da a gitai yi utono tun a Galili, a shamgbai a mbari a'ari a uwundya ukuna u nala vi.

Kacida ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Marku 15:42-47; Yahaya 19:38-42)

◇ 23:30 Hos. 10:8. * 23:31 Kalen ka tsizagadi tsu Yesu tsa, "A yanka mu baci ili i na gogo-na, nida wa la vi n ada?"

⁵⁰ Vuma roku uza da wari a asuvu a Asheshi a Pige, kala ka ne ka Isuhu vuma u Arimatiya u uyamba u Yahuda, vuma u maci da.

⁵¹ U wushuku n tyoku da a sheshei n i'ya a yain wa. Shegai utuwa u tsugono tsu Kashila u da wa vana.

⁵² Pini nala, u banai ara Bilatu u foloi a naka yi ikyamba i Yesu.

⁵³ U cipuka yi u palasa yi n aminya a pun u zuwa yi a kasaun ka a shei a katali, a asu u da bawu kotsu a vakunki uza.

⁵⁴ Kain ka nala ki Kain ka Afo6i ka, kpaci Ashibi a yan de evu n uyan.

⁵⁵ Aka a da a wutai a Galili ka6olo n Yesu, a tonoi Isuhu kucina. A wenei kasaun ki n tyoku da a zuwai ikyamba i ne.

⁵⁶ Aku a gonoi a kuwa a ba a fobusoi ucanga u awanli n u magulani n manivi. Aku a wunvugai kain ka Ashibi ki tyoku da Mele ma danai a yain.

24

U'yangā u Yesu a ukpa

(Matiyu 28:1-10; Marku 16:1-8; Yahaya 20:1-10)

¹ Kain ka kagita ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi n kpasani, aka a banai a asu u kasaun vi n ucanga u magulani u da a fobusoi.

² A cinai a gindalakpa de katali ka kasaun ki, ³ shegai an a uwai a wene ikyamba i Yesu Asheku wa.

⁴ A'ari a uyan majiyan ma ukuna mi, kute-kute ama a re u'uki n aminya a da ka lafa a shamgbai evu n ele.

⁵ Adama a uwonvo, aka yi a varai a'aci a le, shegai ama yi a tonuko le, “Ndyā i zuwai ya bolo uza u uma a asuvu a akushe?”

⁶ Wa pini na wa; u 'yangā de! Ci6ai ili i'ya u tonuko da, a'ayin a da wari ka6olo n ada a Galili.

⁷ “U kana ta a neke Maku ma Vuma a akere a aza a unyushi u cingi, a wandamgbana yi, aku u 'yangā a kain ka tatsu.”

⁸ Aku a ci6ai n kadyanshi ka ne.

⁹ An a wutai a kasaun ki a gonoi a kuwa, a tonukoi atoni kupa n u te n ama da a buwai gba ukuna vi.

¹⁰ (Meri Magadaliya n Yuwana n Meri mma u Yakubu n aka a roku a da a'ari ka6olo n ele, alya a tonukoi atoni yi ukuna u na vi.)

¹¹ Shegai a wushuku n ukuna vi wa, a gonukoi u da yavu ukuna u gbani u da.

¹² Bituru 'yangai u sumai ubana a kasaun ki, u kelikei u webelei, aku u wenei kunya ka a palaka yi vi koshi. Aku u gonoi a kuwa wari uyan majiyan ma ukuna vi.

Ama a re a ure u Imawu

(Marku 16:12-13)

¹³ Kain ka nala ki, ama a re a asuvu a atoni a Yesu, a ka bana a une u roku u da a ka isa Imawu. M6ari n ne n ubana a Urishelima, evu na nwalu m ulapa u uwule u re n da.*

¹⁴ A'ari a kadyanshi ka ili i'ya i gitai vi.

¹⁵ Ele pini a kadyanshi ki n a yawunsi utyoku u le, tyoku da ukuna vi u gitai, aku Yesu n kaci ka ne u raba le, a lazai ka6olo.

¹⁶ Shegai a'eshi a le a kukpa a ka reve yi wa.

¹⁷ Yesu wece le, “Ukuna u iyen u da i'ari a udansa an ya wala vi?”

A shamgbusai, n a 6ali asuvu n katsuma ka lima.

¹⁸ Uza da a ka isa Kiliyoba wushunku yi, “Avu kamoci ka a Urishelima? Va ciga vu dana vu reve i'ya i gitai a asuvu a a'ayin a na yi wa?”

¹⁹ U wece le, “Ukuna u eni u da la vi?”

* **24:13** M6ari m mel u shindere da a ka dansaka pini na dere da u wari n kilomita kupa n u te.

A tonuko yi, “Ukuna u Yesu uza u Nazara, matsumate ma tani ma ucira a asuvu a manyan ma ne n kadyanshi a kapala ka Kashila n ama.

²⁰ Adaraki pi pige na ngono a neke yi, a kidaga yi ugana u ukpa a wandamgbana yi.

²¹ Tsara tsu zuwuka yi tani ta a'eshi tsu da aya wa wutukpa Isara'ila. Ara kain tatsu da pa vi an ukuna u na vi u gitai.

²² Ara aka a roku a asuvu a tsunu a yanka tsu ta ukuna u majiyan, a banai pini a kasaun ki n usana u de.

²³ An bawu a cinai ikyamba i ne, a gonoi a tonuko tsu a wene ta kuwene ku atsumate a zuba aza da a tonuko le wa ta n uma.

²⁴ Aza roku a tsunu a banai pini a kasaun ki, a ba a cinai tyoku da aka yi a danai vi nala. Shegai eyi kaci ka ne a wene yi wa.”

²⁵ Yesu tonuko le, “Eda aza da bawu i'ari n ugboji. Aza da atakasuvu a de a razugbai bawu i wushuki gba n ikorongi i ntsumate.

²⁶ U kana Kirisiti Kawauwi u pana ikyamba, aku u tsara tsupige tsu ne wa?”

²⁷ U gitai n tagarada u Musa hal ubana a itagarada i Ntsumate, wa wutumkpusuka le ukuna u da wari a kaci ka ne a asuvu a itagarada yi.

²⁸ A yain evu n une u da a ka bana vi. U yain yavu wa wura le.

²⁹ A matsa yi a danai, “Tuwa vu cipa ara tsunu, kpaci kaara ka kotso de, kayin kpan ka yan de.” U wushuki u cipai ara le.

³⁰ An wari a ulya ilikulya kabolo n ele, u bidyai burodi u cikpai Kashila, u jibai u naka le.

³¹ A'eshi a le a kukpai aku a reve yi. Pini nala, u puwunka le.

³² A dansai utyoku u le, “Ipeli i tuwa ta a atakasuvu a tsunu a'ayin a da wa dansa n atsu a ure vi, wa wutumkpusuka tsu itagarada.”

³³ Kute-kute a 'yangai a gonoi a Urishelima a ba a cinai atoni kupa n u te vi a asu u te kabolo n aza da a'ari n ele.

³⁴ Atoni yi a danai, “Mayun da! Asheku a 'yanga ta, hal gbam u wenike ta kaci ka ne ara Bituru.”

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni

(Matiyu 28:16-20; Marku 16:14-18; Yahaya 20:19-23; Asuki 1:6-8)

³⁵ Ama a re yi dem a danai ili i'ya i gitai n ele a ure, hal n tyoku da a reve yi a asu u da u jibai burodi.

³⁶ An a'ari pini a udansa ukuna u nala vi, kute-kute Yesu tuwai u shamgbai a mere ma le u dansa le, “Ndishi n shinga ara de.”

³⁷ Shegai a giruwai cika a panai uwonvo. A ka wundya kafofu ka a wenei.

³⁸ U tonuko le, “Ndya i zuwai i giruwai? Ndy a zuwai ya yan malala a atakasuvu a de?”

³⁹ Webelei akere a va n a'ene a va. Mpa n kaci ka va, sawa numu i pana. Kafofu ka n inyama ko atele tyoku da i wenei mari n i'ya wa.”

⁴⁰ An u danai nala, u wenike le akere n a'ene a ne.

⁴¹ Shegai adama a mazanga n majiyan, a fuda a wushuku gogo wa. U wece le, “I'a pini na n ilikulya?”

⁴² A naka yi kafirisa ka kadan ka a zungi.

⁴³ U wushai ka u takumai a kapala ka le.

⁴⁴ U doki u tonuko le, “Kadyanshi ka va ka pa vi ka n tonuko da a'ayin a da tsari kabolo, “U kana ta a shadangu ili i'ya i'ari ukorongi a kaci ka va a asuvu a itagarada i Mele ma Musa, n i'ya i Ntsumate hal n Tagarada u Ishipa.”

⁴⁵ Aku u kukpai atakasuvu a le tsara a reve itagarada yi.

⁴⁶ U tonuko le, “Nala wari ukorongi, u kana ta Kirisiti Kawauwi u pana ikyamba, kain ka tatsu aku u 'yanga a ukpa.

⁴⁷ Kpam a ka yan tā kuɓari ku ukpatala n ku ucimbusā u unyushi u cingi a asuvu a kala ka ne. A ka gitā tā a Urishelima ubana a aletsu a ɗa a buwai.

⁴⁸ Eɗa aza ɗa i wenei ili i nala yi, kpam i dana i'ya.

⁴⁹ Ma sukunku ɗā tā Kulu Keri ka Tata u vā u yain kazuwamgbani n aɗā. Shegai i vana ve a Urishelima, hal n sukunku ɗā ka kpam ku shadangu ɗā n ucira u ɗa wa wutā a zuba.”

A cangai Yesu ubana a zuba

(Marku 16:19-20; Asuki 1:9-11)

⁵⁰ U wutāi n ele ubana a kateshe, hal ubana evu n Batani. U 'yangāsāi akere a ne u zuwuka le unā u shinga. ⁵¹ Eyi pini a uzuwusuka le unā u shinga vi, aku u pecenei n ele a canga yi ubana a zuba.

⁵² A lyaka yi kayala, a gonoi a Urishelima n katsumā ka eri cika.

⁵³ A rongoi a ubansa a Kuwa ku Kashilā kain dem, n a cikpalasi Kashilā.

Kadyanshi ka Shinga ka Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya, uza da korongi tagarada u na vi u rongo ta evu n Yesu a'ayin a da Yesu yain manyan ma ne pini na a likimba. An nala u wurai, Yahaya tuwa ta u wokoi uzapige a asuvu a atoni a Yesu. A tagarada u na vi, u yan ta kadyanshi ka ili i'ya i gitai an wari kabolo n Yesu.

A tagarada u na vi tsa wene ta ili i'ya Yesu dansai n i'ya u yansai an wari kabolo n ama. Tsa wene ta alabari a uka u aza a Samariya uza da u wushai mini ma unaka uma ma Yesu, uka da a kana n unyushi u cingi, kaje ka ne Li'azaru uza da u 'yangasai a ukpa, n ili i roku ushani i'ya u yansai. Yesu isa ta kaci ka ne "Mpa" kala ka lakai uwulukpi ka Kashila a kaletsu ka aza a Yahuda. U wenike ta iryoci ushani i'ya ya wenike an eyi kaliniki ka shinga ka, kpam aya katyaci ka mayun. Yahaya wenike ta ikunesavu i shindere i'ya Yesu yain i'ya i wenikei tyoku da Yesu wari. U te a asuvu a le u da, an Yesu tanasai kawunu, wa ta tyoku u tata u ne, uza da bawu wa asaka manyan ma ne.

Yahaya korongu ta ili i na yi tsara ama a pityanangu n Yesu, kpaci aya Kawauwi. A masala ma 3 makpanda ma 16, tsa wene ta kadyanshi ka ucira ka ka wenike tyoku da Kashila ka ciga ama a asuvu a likimba u na. Cinda Yahaya wenei ili i na yi n a'eshi a ne, u gan ta tsu wushuku n ili i'ya u danai vi mayun da.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Ushipa adama a ucikpala udani vi (1:1-18)

Akani a Yahaya Kalyubugi (1:19-34)

Yesu dangasai atoni a ne a kagita (1:35-51)

Ikunesavu i shindere i Yesu (2:1-12:50)

A'ayin a shindere a makorishi a Yesu: Ukondo u ne n ukpa u ne (13:1-19:42)

Yesu wa ta n uma (20:1-10)

Yesu wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne (20:11-21:25)

Udani u da u tsu naka uma

¹ Kahu a yain likimba, Udani* wa ta pini. Wa ta kabolo n Kashila, kpam dem Kashila ka.

² A kagita wa ta kabolo n Kashila.

³ U yan ta ili i'ya i'ari pini gba, ili i'a la i'ya bawu u yain wa.

⁴ Aya kami ka uma, kpam uma u nala vi u tuko ta ama katyashi.

⁵ Katyashi ki ka wakana ta a asuvu a karimbi, kpam karimbi ki ka fuda ka cimbusa ka wa.

⁶ Kashila ka suku ta vuma roku, uza da a ka isa Yahaya,† n kadyanshi.

⁷ U tuwa ta u tonuko ama ukuna u mayun u katyashi vi, tsara ya dem u pityanangu adama a ili i'ya u danai vi.

⁸ Aya katyashi ki wa, shegai u tuwa ta u tonuko ama ukuna u mayun u katyashi vi.

⁹ A'ayin a da baci katyashi ka mayun ki ka tuwai a likimba, ka naka ta ama gba katyashi.

¹⁰ Udani vi wari ta a likimba, kpam Kashila ka yan ta manyan n eyi an u yain likimba, kpam gba n nala ama a likimba a reve yi wa.

* **1:1** Aza a Yahuda a bidya ta Udani vi Kashila ka, kpaci caupa de a tsu isa kala ka Kashila karara wa, shegai "Udani" ko "Tata." A mkpanda n 10 n 14 n wenike tsu ta an Yahaya wa dansa a kaci ka Yesu an u yankai "Udani" manyan.

† **1:6** Yahaya u makpanda ma na mi Yahaya Kalyubugi da, Yahaya kasuki uza da korongi tagarada u na vi u da wa.

11 U tuwā tā a uyamba u ne, shegai ama a ne a wusha yi wa.

12 Ama roku a wusha yi tā, kpam a wushuki n eyi. Adama a nala u zuwa le a wokoi mmuku n Kashilā.

13 A'ayin a da isheku i le i matsa le a likimba, ilimaci i nala i zuwa le a woko mmuku n Kashilā wa. Kashilā ka ka zuwa le a wokoi mmuku n ne.

14 Udani vi u woko tā vuma, kpam u rongoi n atsu. Wā tā ushadangi n ukuna n shinga n u mayun. Tsu wene tā tsupige tsu ne; wata, tsupige tsa u wushai vi, kpaci aya koshi Maku ma Tata.

15 Yahaya dana tā ukuna u mayun a kaci ka Udani vi, kpam u tonukoi ama, “Uza da n yanka da kadyanshi a kaci ka ne aya gai na vi, ‘Uza roku da pini wa tuwā a kucina ku va, u la mu tā tsupige, kpaci wā tā pini kahu mpa.’ ”

16 Adama a nala, uciga u da wa ciga tsu cika da u tsu yansaƙa tsu ukuna u shinga,† kpam u tsu zuwusuka tsu tā unā u shinga maco.

17 Musa da tukoi ama Mele, Yesu Kawauwi kpam u tukoi ama ukuna u shinga n u mayun.

18 Kotsu uza wā la u wenei Kashilā wa. Shegai Maku mi ma zuwa tā ama a revei tyoku da Kashilā ƙari, kpaci aya koshi Maku ma mari ili i te n Kashilā ki, kpam wari evu n Tata.

*Yahaya Kalyubugi danai ukuna u Yesu
(Matiyu 3:1-12; Marku 1:1-8; Luka 3:1-18)*

19 Azapige a aza a Yahuda a Urishelima a suki adarƙpi n aza a Levi ubana ara Yahaya a weci yi ko ya wari.

20 Yahaya kpaɗa le uwushunku wa, shegai u dansai n ele karara, “Mpa Kawauwi ki wa.”

21 Aku a wece yi, “Ada baci Kawauwi ki wa, ada yai? Ada Iliya‡ vi?”

U wushunku le, “A'a, mpa wa.”

A doku a wece yi, “Avu Matsumate§ ma a dangasai vi ma?”

U wushuki, “A'a, mpa wa.”

22 Aku a doku a wece yi, “Ada yai? Wushunku tsu tyoku da tsa ba tsa tonuko aza da a suku tsu. Ya vu bidyai kaci ka vunu?”

23 Yahaya wushunku le n kadyanshi ka Ishaya matsumate:
“Mpa kalagatsu ka ka salasa a kakamba, n ka dansi,
‘Lapulai ure adama a Asheku a da a ka tuwā!’ ” ◇

24 Afarishi a da a suki atsumate yi.

25 A wece yi, “Ada baci Kawauwi, ko Iliya, ko Matsumate ma a dangasai vi wa, nida va lyubugusu ama naha?”

26 Yahaya wushunku le, “Mpa n mini ma ma lyubugusu, shegai n gogo-na naha uza roku da pini a asuvu a kakuma ka ama uza da bawu i revei.

27 Aya uza da wa tuwā a kucina ku va. Mpa n ratsa n surukpa isirikatsu i akpata a ne wa.”

28 Yahaya wa lyubugusu ama a ilyuci i Batani, kasana n Agata a Urudu nte ili i na yi i gitai pini gba.

Yesu da Maku ma Kondom ma Kashilā

29 An kain ka wansai, Yahaya wenei Yesu, an wa gawunsa n eyi, aku u tonukoi ama, “Maku ma Kondom ma Kashilā† ka yankai manyan tsara u cimbusuka ama a likimba unyushi u cingi u le ma na.

30 Aya gai ma dansaka an n danai, ‘Uza roku da pini wa tuwā a kucina ku va, u la mu tā tsupige, kpaci wā tā pini kahu mpa.’

‡ 1:21 Adama a da Kashilā ka bidyai Iliya ubana a zuba n uma u ne, da aza a Yahuda a'ari a uvana ugono u ne. § 1:21 Musa yan tā kazuwamgbani n aza a Isara'ila u da Kashilā ka sukunku le tā Matsumate tyoku u ne. Pini nala, aza a Yahuda a'ari a uvana Matsumate mi. ◇ 1:23 Isha. 40:3.

³¹ M̄ari n reve an aya wa, shegai m̄ari ulyuḅugusu n mini tsar̄a n zuwa aza a Yahuda a reve ko aya yai.”

³² Aku Yahaya danai, “N wene t̄a Kulu Keri ku wut̄ai a zuba ku cip̄ai ara ne yavu kad̄ya ku woko yi pini.

³³ M̄ari n reve an aya wa, shegai an Kashil̄a ka suku mu n lyuḅugu ama n mini, ḁa u tonuko mu, ‘Vu wene baci Kulu Keri ku cip̄ai ara uza roku aku ku woko yi pini, vuma u nala vi aya ya vana vi. Aya wa lyuḅugu ama n Kulu Keri.’

³⁴ N wene t̄a ili i nala yi i git̄ai n Yesu. Adama a nala, n tonuko ḁa ukuna u mayun, aya Maku ma Kashil̄a mi.”

Atoni a Yesu a kagita

³⁵ An kain ka wansai, Yahaya pini n u lyuḅugusi ama kaḅolo n ama a re a asuvu a atoni a ne,

³⁶ aku u wenei Yesu wa wala, u danai, “Maku ma Kondom ma Kashil̄a ma gai na vi!”

³⁷ An atoni a re yi a panai Yahaya danai nala, a tonoi Yesu.

³⁸ An Yesu kpatalai u wenei a ka tono yi, u wece le, “Ndya ya bolo?”

Aku a wushuki, “Rabbi,† nte va rongo?” (“Rabbi;” wata, “Kawenishiki.”)

³⁹ U wushunku le, “Tuw̄ai i wene.” (A'ayin a nala yi evu n ulapa u uwule u nishi u ḁa u kaara.) Aku a lazai n eyi a wenei asu vi, a rongoi pini hal kaara ka rukp̄ai.

⁴⁰ Uza te a asuvu a atoni a re yi aya Andurawu utoku u Simo Bituru uza ḁa a'ari tata u te.

⁴¹ Ili i'ya Andurawu git̄ai uyan i'ya u zamai utoku u ne vi u tonuko yi, “Tsu wene t̄a Kawauwi ka a yanka tsu kazuwamgbani ki!” (N Tsiyahuda a yanka t̄a manyan n “Kawauwi” kpam ili i'ya i te n udani u “Kirisiti” n Tsiheline.)

⁴² Aku Andurawu bidyai utoku u ne vi ubana ara Yesu.

Yesu kondono yi u danai, “Aḁa Simo, kala ka tata u vunu ka Yahaya. A ka isa vu t̄a Kefa.” (“Kefa” ili i te i'ya n “Bituru.”)*

Yesu dangasai Filibu n Nataniya

⁴³ An kain ka wansai, Yesu yawunsai u bana a Galili. Aku u ba u cinai Filibu, u tonuko yi, “Tono mu.”

⁴⁴ Besaida ḁa ilyuci i Filibu, n ilyuci i Andurawu n Bituru.

⁴⁵ Filibu ba u boloi Nataniya, aku u tonuko yi, “Tsu wene t̄a vuma ḁa Musa korongi ukuna u ne a Mele mi. Kpam dem ntsumate n korongu t̄a ukuna u ne. Aya Yesu maku ma Isuhu, kpam ilyuci i ne i'ya Nazara.”

⁴⁶ Shegai Nataniya wece yi, “Ili i shinga i'a la ya wuta a Nazara?”

Filibu wushunku yi, “Tuw̄a vu wene.”

⁴⁷ An Yesu wenei Nataniya wa raḁa evu n eyi, aku u danai, “Eyi na matsikaya ma aza a Yahuda ma mayun ma. Uza maryafuka ḁa wa.”

⁴⁸ Nataniya wece yi, “Nida vu yansai vu reve mu?”

U wushunku yi, “Kahu Filibu isa vu, n wene vu t̄a a kulu ku maḁanga ma kapopi.”

⁴⁹ Aku Nataniya tonuko yi, “Kawenishiki, avu Maku ma Kashil̄a ma. Aḁa Magono ma aza a Yahuda.”

⁵⁰ Yesu danai, “Wushuku ḁa vu wushuki na mpa an n tonuko vu n wene vu t̄a a kulu ku maḁanga ma kapopi? Va wene t̄a ili i'ya i lai i naha ugbonguro.”

⁵¹ U tonuko le kpam, “Mayun n tonuko ḁa, Ya wene t̄a zuba u kukp̄a kpam atsumate a zuba a Kashil̄a n a yuwi n a cipi a zuba u Maku ma Vuma.”

2

Yesu zuwai mini ma wokoi mini ma cinwi

* 1:42 Kalen ka a'ala a Kefa n Bituru ka “katali.”

¹ Pini nala, a kain ka tatsu, a ka yan abiki a iyolo a ilyuci i Kanan u Galili. Mma u Yesu wa ta dem pini a asu vi.

² A libana ta dem Yesu n atoni a ne.

³ An mini ma cinwi mi ma kotsoi, aku mma u Yesu u tonuko yi, “Mini ma cinwi mi ma kotso de.”

⁴ Yesu wushunku yi, “Mma, ndya i zuwai va damgbarasa mu naha? Kotsu a'ayin a va a yan wa.”

⁵ Mma u ne u tonukoi agbashi yi, “Yanyi gba ili i'ya u tonuko da i yain.”

⁶ Caupa, Kashila ka naka ta aza a Yahuda mele tyoku da a ka yansa kuza. Adama a nala, aza a kuwa yi a'a ta na mmuru n mini n teli n da a shei a atali. Maru dem ma gbonguro ta hal ma fuda ta ma bidya evu na nlanda n mini n teli.

⁷ Yesu tonukoi agbashi yi, “Shadangi mmuru mi n mini.” Aku a shadangi n da tipi-tipi.

⁸ U tonuko le, “Gogo-na kenei i banka uzapige u abiki vi.”

Aku a yain tyoku da u tonuko le a yain.

⁹ An uzapige vi u pedei, aku u wenei ma gono de mini ma cinwi. U reve tani asu u da mini ma cinwi mi ma wuta wa, shegai agbashi a da a tukoi ma vi a reve ta. Aku u isa valisavu vi,

¹⁰ u tonuko yi, “Mini ma cinwi ma shinga ma a tsu gita a tuko, a'ayin a da baci ama a sosoi, aku a tuko ma bawu ma cinai ma kagita kayanyan. Shegai avu vu sokongu ta mini ma cinwi ma shinga mi she gogo-na!”

¹¹ A Kanan u Galili da Yesu yain ukunosavu u kagita u ne. Nte da u wenikei pini tsupige tsu ne, kpam atoni a ne a wushuki n eyi.

¹² An nala wurai, aku u lazai ubana a ilyuci i Kafarnahum kabolo na mma u ne, n atoku a ne, n atoni a ne. A rongo ta pini a'ayin kenu.

*Yesu lokoi aza a tsilaga a Kuwa ku Kashila
(Matiyu 21:12-13; Marku 11:15-17; Luka 19:45-46)*

¹³ Yesu banai a Urishelima, kpaci a'ayin a Abiki a Upasamgbana a yan de evu.

¹⁴ An u uwai a Kuwa ku Kashila ki, aku u cinai aza a udengishe anaka, na nlala, na ntambara. U wenei aza da a tsu dusukusu a asu u iteburu i le n a savaɗasi ikebe icun kau-kau.

¹⁵ U zamai a'awun u cai kaban u yain kajaɗu. U lokoi ama yi pini a Kuwa ku Kashila ki, kabolo na nlala n le n anaka a le dem. U mutsukpusai iteburu i aza da a ka savaɗasa ikebe u wacinsai ikebe yi.

¹⁶ U tonukoi aza da a ka dengishe ntambara, “Takpai ili i na yi pini na! Kotsu i gonuko kuwa ku Tata u va kuden wa!”

¹⁷ An nala gitai, aku atoni yi a cibai n ili i'ya a korongi caupa a asuvu a Tagarada u Kashila: “Adama a uciga u da ma ciga kuwa ku vunu cika, u da wa zuwa mu n kuwa.” ◇

¹⁸ Azapige a aza a Yahuda a wecei Yesu, “Ukunosavu u eni u da va yan tsara u wenike tsu tyoku da vu tsara ucira u uyan ili i na yi?”

¹⁹ U wushunku le, “Wasai kuwa ku Kashila ku na ki, ma ma ta ka kpam a asuvu a a'ayin a tatsu.”

²⁰ A wushunku yi, “An a gitai kuma ku Kuwa ku Kashila ku na ki, a yan ta ayen amangare n a teli kahu a kotso ka! Nida va fuda va ma ka a asuvu a a'ayin a tatsu?”

²¹ Shegai an Yesu danai “kuwa ku Kashila ki,” ikyamba i ne i'ya wa dansaka.

²² A'ayin a da u tuwai u 'yangai a ukpa, da atoni yi a cibai u tonuko le ta ukuna vi. Aku a wushuki gba ili i'ya Yesu dansai n i'ya a korongusi a Tagarada u Kashila.

Yesu reve ta tyoku da ama a'ari

²³ An Yesu wari a Urishelima adama a Abiki a Upasamgbana yi, ama ushani a wushuku ta n eyi kpaci a wene ta ikunesavu i'ya u yansai.

²⁴ Yesu reve t̄ tyoku d̄a atakasuvu a ama a'ari, adama a nala u wushuku u asank̄a le kaci wa.

²⁵ Adama a d̄a u revei atakasuvu a ama gb̄a, she kpm uza u tonuko yi ukuna u roku a kaci ka uza wa, kpaci eyi n kaci ka ne u reve t̄ ili i'ya i'ari a asuvu a vuma.

3

Nikodimu tuw̄ai ara Yesu

¹ A asuvu a Asheshi a Pige yi, uza roku d̄a pini uza d̄a a ka isa Nikodimu, Kafarishi ka.

² Kain ka te n kayin, u banai ara Yesu, u danai, “Uzapige, tsu reve t̄ Kashil̄a ka ka suku vu ara tsunu vu wenishike tsu. Kpaci ko uza wa fud̄a wa yan ikunesavu tyoku d̄a va yansa wa, shegai Kashil̄a k̄a baci n eyi.”

³ Yesu wushuki, “Mayun n tonuko vu, uza w̄a la wa uwa a tsugono tsu Kashil̄a wa, she a doku a matsa yi ilimaci i ire.”

⁴ Nikodimu wece yi, “Vuma u kutsa baci, nid̄a w̄a kpm a ka doku a matsa yi? Wa doku kpm wa uwa a katsum̄a ka mma u ne wa. Nid̄a a ka yan a matsa vuma ilimaci i ire?”

⁵ Shegai u wushunku yi, “Mayun n tonuko vu, uza w̄a la wa uwa a tsugono tsu Kashil̄a wa, she a matsa yi ilimaci i ire n mini n Kulu Keri.

⁶ Isheku i vuma alya a tsu zuwa ikyamba i vuma i tsar̄a uma, shegai Kulu Keri ku Kashil̄a ka ku tsu zuwa kulu ku vuma ku tsar̄a uma.

⁷ Kotsu vu yain majiyan an n tonuko vu, ‘She a doku a matsa d̄a ilimaci i ire wa.’

⁸ Uwule u tsu lapana t̄ a asu u d̄a dem wa ciga, kpm vu tsu pana t̄ mawur̄a ma ne, shegai vu tsu reve asu u d̄a u git̄ai ko kpm a asu u d̄a wa bana wa. Nala dem w̄ari Kulu Keri ku matsa baci vuma.”

⁹ Nikodimu wece yi, “Nid̄a wa yan u git̄a nala?”

¹⁰ U wushunku yi, “Avu kawenishiki ka ka pige a asuvu a Isara'ila. Nid̄a vu yansai vu kpad̄ai ureve ukuna u na?”

¹¹ Mayun n tonuko vu, ukuna u d̄a tsu revei u d̄a tsa dansa, kpm tsu yain kadyanshi ka ili i'ya tsu wenei. Shegai i wushuku n ili i'ya tsu tonuko d̄a wa.

¹² N tonuko d̄a t̄ ukuna u likimba naha, shegai i wushuku n kadyanshi ka v̄a wa. Adama a nala, ya fud̄a ya wushuku n̄ mpa n tonuko d̄a baci ili i'ya i'ari a zuba wa.

¹³ Mpa Maku ma Vuma, mpa koshi n wut̄ai a zuba n tuw̄ai a likimba, kpm ma doku ma gono a zuba.

¹⁴ Tyoku d̄a Musa saki kali ka urim u shili a kakamba, nala dem a ka saku Maku ma Vuma.

¹⁵ Adama a nala, uza d̄a baci dem u wushuki n Maku ma Vuma, wa tsar̄a t̄ uma u d̄a bawu wa kotso.

¹⁶ “Tyoku d̄a Kashil̄a ka cigai ama a likimba cika u d̄a na: u neke t̄ Maku ma te ma ne koshi tsar̄a uza d̄a baci dem u wushuki n eyi kotsu u kuw̄a wa, shegai u tsar̄a uma u d̄a bawu w̄ari n utyoku.

¹⁷ Kashil̄a ka suku Maku ma ne a likimba tsar̄a u kid̄aga ama ugana u ukp̄a wa. Shegai u suku yi t̄ tsar̄a u wauwa le.

¹⁸ A ka kid̄aga aza d̄a a wushuki n Maku mi ugana wa. Shegai a kid̄aga d̄e aza d̄a bawu a wushuki vi ugana, kpaci a wushuku n Maku ma te ma Kashil̄a mi wa.

¹⁹ Ili i'ya i zuwai a ka kid̄aga le ugana i'ya na: Katyashi ka tuw̄a t̄ a likimba. Shegai a ciga katyashi ki wa, aku a gonoi a ka ciga karimbi, kpaci manyan ma cingi ma a ka yansa.

²⁰ Aza d̄a a ka yansa ukuna u cingi a tsu ciga katyashi wa, kpm a ka tuw̄a evu n ka wa, kpaci a ka ciga uza u wene manyan ma cingi ma a ka yansa wa.

²¹ Shegai aza d̄a a ka tono ure u mayun a ka tono t̄ katyashi, ya dem wa wene t̄ a ka yansa ili i'ya Kashil̄a ka ciga le a yain.”

Yahaya Kalyubugi cikpalai Yesu

²² An a yain a'ayin kenu, Yesu n atoni a ne a banai uɓongu u Yahuda, a tsā tā a ɓarākpai pini kenu n a lyuɓugusi ama.

²³⁻²⁴ A'ayin a nala yi kotsu a banka Yahaya a kuwa ku a'ali wa. Yahaya rongo tā ulyuɓugusu ama a Ayino evu n Salima, kpaci asu vi mini ma pini ushani. Ama a rongo tā ubansa ara ne cika tsarā u lyuɓugu le.

²⁵ Kananamgbani ka rukpa tā a mere ma atoni a Yahaya n uza u Yahuda u roku a kaci ka uwulukpe u ikyamba.

²⁶ Aku a banai ara Yahaya, a danai, “Kawenishiki, vuma ɗa vu cinai a kapashi ka Agata a Urudu vi, uza ɗa vu danai Kawauwi ka vi, aya dem pini wa lyuɓugusu ama. Kpam ya dem nte wa bansa ɗe, n u ɗa a ka tuwā ara tsunu.”

²⁷ Aku Yahaya wushunku le, “Ili i'ya Kashila ka naƙai vuma i'ya koshi wa tsarā.

²⁸ I panaka mu tā an n danai, ‘Mpa Kawauwi ki wa, shegai mpa Kashila ka suki n tuwā n lapula ure adama a ne.’

²⁹ Ukasavu u tsu bana tā a asu u ɗa vali u ne wari. Kaje ka valisavu ka tsu pana tā kalagatsu ka valisavu ki, u yain kpam mazanga kaɓolo n eyi. Mpa kaje ka valisavu ka, kpam ma pana tā kayanyan cika an u lyai kaci ka ukuna.

³⁰ U kana tā u lyai kapala n uwoko n tsupige, mpa kpam n woko uza u kenu.”

Uza ɗa u wutai a zuba

³¹ Yahaya doki u danai, “Uza ɗa u wutai a zuba u la tā ama gba tsupige. Uza ɗa u wutai a likimba uza u likimba u ɗa, kpam ukuna u likimba u ɗa koshi u tsu rongo udansa. Shegai uza ɗa u wutai a zuba vi u la tā ya dem tsupige.

³² U tsu yan tā kadyanshi a kaci ka ili i'ya u wenei kpam u panai, shegai ko uza u tsu wushuku n i'ya wa tono wa.

³³ Uza ɗa baci dem u wushuki n i'ya u danai, u wenike tā an u wushuku tā la vi n ili i'ya Kashila ka danai mayun ɗa.

³⁴ Uza ɗa Kashila ka suki vi, ukuna u Kashila u ɗa u tsu dansa, kpaci Kashila ka naƙa yi tā ucira u Kulu Keri gbende.

³⁵ Tata vi u ciga tā Maku mi cika, adama a nala u naƙa yi tā ucira a kaci ka ili gba.

³⁶ Aza ɗa a wushuki n Maku mi, a'a tā n uma u ɗa bawu wa kotso. Shegai aza ɗa bawu a ka panaka Maku mi, a ka tsarā uma wa. Asuvu a upan a Kashila a'a tā a kaci ka le maco.”

4

Yesu dansai n uka u aza a Samariya

¹ Afarishi a pana tā alabari an Yesu wa tsarasa atoni ushani hal a lai atoni a Yahaya kakuma, kpam n u lyuɓugusi le.

² (Ko an u wokoi aya n kaci ka ne wa lyuɓugusu ama yi wa, atoni a ne a ɗa.)

³ An u revei Afarishi a pana tā ukuna vi, aku u lazai u asakai Yahuda ugono a Galili.

⁴ Ure vi u pasamgbana tā a uyamba u Samariya.

⁵ Eyi pini a nwalu a Samariya vi, aku u rawai a ilyuci i roku i'ya a ka isa Saika, asu vi u ɓarākpā n kashina ka Yakubu naƙai maku ma ne Isuhu wa.

⁶ Ilyukoi i Yakubu i'a tā pini. N kaara a kaci, an Yesu wowoi cika, kpaci u yan tā nwalu ma mɓari, aku u dusuki a ikengi i ilyukoi yi.

⁷⁻⁸ A'ayin a ɗa atoni a ne a banai a asuvu a ilyuci tsarā a tsila ilikulya, aku uka u aza a Samariya u roku u tuwai ukene mini. Yesu folo yi, “Ne mu mini n soi.”

⁹ Uka vi u yan tā majiyan cika, kpaci aza a Yahuda a 'yuwan tā ili i'ya ya gawan le n aza a Samariya. Aku u tonuko yi, “Avu uza u aza a Yahuda ɗa, mpa kpam uka u aza a Samariya ɗa mari. Ndya i zuwai va folo mu mini?”

¹⁰ U wushunku yi, “Vu reve ili i'ya Kashilā ka ciga ka nākā vu wa, kpam vu reve uza da wari vu a ufolo mini ma uso mi wa. A da baci wari vu revei, wari va folo mu ta mini ma ma nākā uma.”

¹¹ Uka vi u danai, “Uzapige, va gbam n ili i ukenike mini wa, kpam ilyukoi yi i'a ta lyungu-lyungu. Nte va tsara mini ma ma nākā uma vi?”

¹² Akaya a tsunu Yakubu da gavuga tsu ilyukoi i na yi, eyi n aza a kuwa a ne na nnama n kuwa n le a soso ta pini mini. Avu la Yakubu tsupige da?”

¹³ U wushuki, “Uza da baci dem u soi mini ma na mi, wa doku ta wa pana kakuli.

¹⁴ Shegai aza da a ka so mini ma ma nākā le vi, a ka doku a ka pana kakuli wa. Mini ma ma nākā le vi ma woko ta tyoku u keshi ka mini a asuvu a le. Mini ma nala mi ma nākā le ta uma u da bawu wa kotso.”

¹⁵ Uka vi u tonuko yi, “Uzapige, ne mu mini ma nala mi n soi, tsara n doku n pana kakuli wa. Kotsu n doku n gono a asu u ilyukoi i na yi ukene u mini wa.”

¹⁶ U tonuko yi, “Wala ba vu isa vali u vunu i tuwa kabolo n eyi.”

¹⁷ Uka vi u wushuki, “Mari n vali wa.”

U wushunku yi, “Mayun da an vu danai wari n vali wa.

¹⁸ Vu bansa ta a'ali a tawun iyolo, kpam uza da wari kabolo n eyi gogo-na vi, vu yan iyolo n eyi wa. Ukuna u da vu tonuko mu vi mayun da.”

¹⁹ Uka vi u danai, “Uzapige, n reve ta avu matsumate ma.

²⁰ Isheku i va i gbashika ta Kashilā a Masasa ma Gerizim, shegai eda aza a Yahuda i da Urishelima da koshi asu u ulya kayala.”

²¹ U tonuko yi, “Uka, wushuku na mpa, a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ama a ka lyaka Tata kayala ko a masasa ko kpam a Urishelima.

²² Eda aza a Samariya kenu da i revei a kaci ka uza da ya lyaka kayala. Atsu kpam aza a Yahuda tsu reve ta ukuna ushani a uza da tsa lyaka kayala, kpaci Kashilā ka sukunku ta ama iwauwi a kukere ku aza a Yahuda.

²³ A'ayin a ka tuwa ta, mayun gbam a da a rawa de, a da Kulu Keri ka zuwa ama a lyaka Tata kayala tyoku da wari mayun. Tyoku da Tata wa ciga ama a lyaka yi kayala da la vi.

²⁴ Kashilā kulu ka, kpam u kana ta ama a lyaka yi kayala a asuvu a kulu ku le tsara a lyaka yi kayala dere.”

²⁵ Uka vi u danai, “N reve ta Kawauwi ka tuwa ta, aya a tsu isa Kirisiti. A'ayin a da baci u tuwai, wa todugbusuko tsu ta ili dem.”

²⁶ U wushunku yi, “Mpa uza da gai ma dansa n avu na vi, mpa vuma u nala vi.”

Atoni a gonoi a asu u ilyukoi

²⁷ Kute-kute, atoni a Yesu yi a gonoi. A yan ta majiyan cika an a cina yi wa dansa n uka. Shegai ko uza u wece uka vi, “Ndya va ciga?” wa, ko kpam a weci Yesu, “Nida va dansa n eyi?” wa.

²⁸ Uka vi u asakai malanda ma mini ma ne, u lazai a ubana a ilyuci yi u tonukoi ama ukuna vi, u danai,

²⁹ “Tuwai i wene vuma da u tonuko mu gba ili i'ya n yansai! Ko wa yan aya Kawauwi ki?”

³⁰ Aku a wutai a ilyuci yi a ba a cinai Yesu.

³¹ An a'ari pini uyan nala, aku atoni a ne a tonuko yi, “Kawenishiki, yan ahankuri tsa vu lyai ili i roku.”

³² Shegai u tonuko le, “Ma ta n ilikulya i'ya bawu i revei n i'ya.”

³³ Aku atoni yi a ka wecemgbene n a dansi, “Uza roku u tuko yi ilikulya da?”

³⁴ U wushunku le, “Ilikulya i va i'ya n yain manyan ma uza da u suku mu wa ciga mu n yain, kpam n kotso ma.

³⁵ I'a ta n tsizagadi tsa tsu danai, ‘Iwoto i nishi i wura baci, da ama a tsu kapa ilya.’ Shegai n tonuko da webelei mai, ya wene ta ilya i gewe de ya ciga ukapa.

³⁶ N gogo-na naha, uza da wa kapa vi wa tsarasa de katsupi ka ne, kpam wa cirangusu de ili i'ya u kapai vi adama a uma u da bawu wa kotso. Uza da u cei n uza da u kapai vi a ka zangana ta kabolo.

³⁷ Tsizagadi tsu na tsi mayun da, 'Uza u naha u cei, uza u nide kpam u kapai.'

³⁸ N suku da ta i kapi ilya i'ya bawu i yain manyan ma le. Ama roku a da a gitai manyan mi, aku eda kpam i koruso ma."

Aza a Samariya ushani a wushuki

³⁹ Aza a Samariya ushani a ilyuci yi a wushuku ta n Yesu adama a ukuna u na u da uka vi u tonuko le: "U tonuko mu ta gba ili i'ya n yansai."

⁴⁰ An aza a Samariya a tuwai ara Yesu, a folo yi u cipa ara le, aku u doki u dusuki pini a'ayin a re.

⁴¹ Pini nala, aza roku ushani a doku a wushuki adama a ili i'ya u danai.

⁴² A tonukoi uka vi, "A kagita tsu wushuku ta n Yesu adama a ili i'ya vu tonuko tsu, shegai gogo-na tsu wushuku ta adama a da tsu panaka yi n kaci ka tsunu. Tsu reve ta vuma u na vi aya Kawauwi ka likimba."

Yesu tanasqi maku ma uzapige (Matiyu 8:5-13; Luka 7:1-10)

⁴³ An a'ayin a re a wurai, aku Yesu lazai ubana a kaon ka Galili.

⁴⁴ (Wari u dana ta caupa ama a tsu wushuku n matsumate a ilyuci i ne wa.)

⁴⁵ An u rawai a Galili, ama yi a ryabusa yi. Adama a da a wene ta gba ili i'ya u yansai de a'ayin a Abiki a Upasamgbana a Urishelima, kpaci a'a ta dem pini a asu vi.

⁴⁶ Yesu pini a Galili, aku u gonoi a ilyuci i Kanan a asu u da u gonukoi mini ma wokoi mini ma cinwi. A ilyuci i Kafarnahum, uzapige u roku da pini uza da maku ma ne mari n mabala.

⁴⁷ An u panai a da Yesu wuta ta a Yahuda u tuwai a Galili, aku u banai ara ne u folo yi u tuwa a Kafarnahum u tanasa maku ma ne, kpaci maku mi ma ta a una u ukpa.

⁴⁸ Yesu wushunku yi, "Uza wa la a asuvu a de wa wushuku wa, she u wene iryoci n ikunesavu."

⁴⁹ Uzapige vi u danai, "Kawenishiki, tuwa a kuwa ku va kahu maku ma va ma kuwa."

⁵⁰ U wushuki, "Wala vu gono a kuwa. Maku ma vunu ma yan ta uma."

Vuma vi u wushuki n ili i'ya Yesu tonuko yi, aku u lazai ugono a kuwa.

⁵¹ Eyi pini a nwalu a ugono, aku u gawunsai n agbashi a ne a roku, a tonuko yi, "Maku ma vunu ma tana de!"

⁵² U wece le a'ayin a da maku mi ma tana. A wushunku yi, "Mabala mi ma asaka yi ta nayain dere u ulapa u uwule u iyan u kaara."

⁵³ Aku tata vi u revei derere u a'ayin a nala yi a da Yesu danai, "Maku ma vunu ma yan ta uma." Pini nala, vuma vi n ama da a'ari a kuwa ku ne a wushuki n Yesu.

⁵⁴ Ukunosavu u ire u da la vi u da Yesu yain an u asakai Yahuda u rawai a Galili.

5

Yesu tanasqi kawunu

¹ An nala wurai, Yesu lazai ubana a Urishelima a asu u abiki a aza a Yahuda.

² A Urishelima vi, kadaka ka mini ka pini evu n Utsutsu u Ncon u da a ka isa Betesida n Tsi'arama. A kyawan ta ka n afalaka a tawun.

³ Aza a mabala ushani a tsu vakusu ta pini evu n mini mi. Aza roku arumba a da, aza roku awunu, n aza da ili i soi. [A'ari a uvana mini mi ma vura,

⁴ kpaci gaawan katsumate ka zuba ka tuwa ta ka vura ma. Uza da baci u gitai pini u'uwa a'ayin a da mini mi ma vurai vi wa tana ta.]*

* 5:4 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Yahaya a kalatsa ta mkpanda n 3a-4.

⁵ Vuma roku u ɗa pini nvain a asu vi, uza ɗa u yain ayen kamankupa n kulla n maɓala.

⁶ Yesu wene yi nvain, aku u revei vuma vi u ɓarɓkpa ta nvain n maɓala mi. Aku u wece yi, “Va ciga vu tana?”

⁷ Vuma vi u wushuki, “Uzapige, ma n uza ɗa wa banka mu a mini mi wa, a vura baci ma. A'ayin a ɗa baci ma raɓa evu n mini mi, aku uza roku u lasa mu.”

⁸ Yesu tonuko yi, “Yanga vu bidya kajiba ka vunu vu wala.”

⁹ Kute-kute vuma vi u tana. U bidyai kajiba ka ne u gitai nwalu.

N kain ka Ashibi ka ukuna vi u gitai.

¹⁰ An azapige a aza a Yahuda a wenei vuma vi u cangai kajiba ka ne, aku a tonuko yi, “Kain ka Ashibi ka! Mele ma bishinka ta a canga kajiba n kain ka Ashibi.”

¹¹ U wushunku le, “Vuma ɗa u tansa mu vi aya u tonuko mu, ‘Bidya kajiba ka vunu vu wala.’ ”

¹² A wece yi, “Ya uza ɗa u tonuko vu vu yain nala vi?”

¹³ Shegai u fuda u reve uza ɗa u tansa yi vi wa, kpaci ama ɗa pini ushani a asu vi kpam cina Yesu laza ɗe n kabini.

¹⁴ A'ari pini, aku Yesu cinai vuma vi a Kuwa ku Kashila, u tonuko yi, “Vu tana ɗe gogo-na. Asaka uyansa unyushi u cingi kotsu ili i'ya i lai i na i gita n avu wa.”

¹⁵ Aku vuma vi u lazai u banai u tonukoi azapige yi Yesu ɗa tansa yi.

¹⁶ Adama a nala, azapige a aza a Yahuda a gitai uraga Yesu adama a ɗa u yain ili i nala n kain ka Ashibi.

¹⁷ Yesu tonuko le, “Manyan ma Tata u va u tsu rongu uyansa maco, nala dem mpa.”

¹⁸ Adama a nala, azapige yi a matsai tsara a wuna yi adama a ɗa u kpaɗai utono mele ma Ashibi. Hal gai an u korusoi u danai Kashila ka Tata u ne, u ɗa u zuwa yi u wokoi una u te n Kashila.

Tata naka Maku mi ucira

¹⁹ Yesu danai, “Mayun n tonuko ɗa, Maku mi ma yan ukuna utyoku u ne wa. Ili i'ya u wenei Tata u ne u yain i'ya koshi u tsu yan. Ili i'ya dem Tata vi u yain i'ya Maku mi dem ma tsu yan.

²⁰ Tata vi u ciga ta Maku mi, kpam u wenike yi ta gba ili i'ya u tsu yansa. U tsu wenike yi ta ili i pige i pige i'ya i lai i na tsara i yain majiyan gba ɗe.

²¹ Maku mi ma tsu naka ta aza ɗa u dangasai uma tyoku ɗa Tata vi 'yanga le a ukpa u naka le kpam uma.

²² Tata vi u tsu kidaga uza ugana wa, shegai u zuwai Maku ma ne ma woko uza ɗa wa kidaga ya dem ugana.

²³ Tata vi u ciga ta ama a naka Maku mi tsupige tyoku ɗa a tsu naka yi tsupige. Uza u 'yuwan baci unaka Maku mi tsupige, u 'yuwan dem ɗe la vi unaka Tata ɗa u suku yi vi tsupige.

²⁴ “Mayun n tonuko ɗa, uza ɗa baci dem u panai ili i'ya n danai, kpam u wushuki n uza ɗa u suku mu, wa ta n uma u ɗa bawu wa kotso. Vuma u nala vi a ka kidaga yi ugana wa, shegai u pasa ɗe ukpa ubana uma u ɗa bawu wa kotso.

²⁵ Mayun n tonuko ɗa, a'ayin a ka tuwa ta hal gbam a ɗa a rawa ɗe a ɗa akushe a ka pana kalagatsu ka va, mpa Maku ma Kashila, aza ɗa a panai ka vi a ka tsara ta uma.

²⁶ Tata vi wa ta n ucira u ɗa wa naka uma, kpam u naka ta dem Maku mi ucun u ucira u nala vi.

²⁷ U naka ta dem Maku mi ucira u kidaga ya dem ugana, kpaci aya Maku ma Vuma.

²⁸ “Kotsu i yain majiyan adama a ukuna u na vi wa: A'ayin a ka tuwa ta a ɗa akushe a ɗa a'ari a asaun a le gba a ka pana kalagatsu ka ne.

²⁹ Aku a wuta a asuvu a asaun a le. Aza ɗa a yain ili i shinga a ka 'yanga ta a yain uma, aza ɗa kpam a yain tsicingi a ka 'yanga ta aku a kidaga le ugana.

Yesu Maku ma Kashila ma

³⁰ “N tsu yan ili adama a kaci ka va wa. Tata u da u suku mu aya u tonuko mu tyoku da ma kida ugana. N tsu kida ta ugana derere, kpaci n tsu yan ta ili i'ya i tsu zuwa yi u pana kayanyan, n tsu yan ili i'ya ya zuwa mu n pana kayanyan wa.

³¹ “A da baci mpa koshi n tsu dansa ukuna u kaci u va, uza wari wa wushuku n kadyanshi ka va wa.

³² Shegai uza roku u da pini uza da wa dansa ukuna u va, kpam n reve ta gba ili i'ya u dansai a kaci ka va mayun da.

³³ I suku ta atsumate ara Yahaya, kpam u tonuko le ta ukuna u mayun a kaci ka va.

³⁴ Shegai udani u vuma u da n pityanangi n u da wa, ko an u wokoi n cibuga da ukuna u kadyanshi ka Yahaya tsara i tsara iwauwi.

³⁵ Yahaya rongo ta n katyashi tyoku u macikalu ma a sapai, kpam i pana ta kayanyan ka katyashi ka ne a a'ayin kenu.

³⁶ “Shegai ili i roku i'ya pini i'ya i lai i Yahaya ugbonguro i'ya i wenikei ukuna u maci a kaci ka va. Ili i'ya Tata u naka mu n yain i'ya ma dansaka! Ili i na yi i wenike ta an Tata u da u suku mu.

³⁷ Tata u da u suku mu vi dem u yan ta kadyanshi a kaci ka va, shegai i pana kalagatsu ka ne ko kpam i wene yi wa.

³⁸ Udani u ne vi u dusuku a atakasuvu a de wa, kpaci i wushuku n uza da u suki vi wa.

³⁹ I tono ta Tagarada u Kashila mai kpaci ya wundya ta nte ya tsara pini uma u da bawu wa kotso, kpam Tagarada u nala vi mpa wa dansaka!

⁴⁰ Shegai i 'yuwan ta utuwa ara va tsara n naka da uma u da bawu wa kotso vi.

⁴¹ “Icikpali i ama i'ya ma ciga wa.

⁴² N reve da ta, ko uza wa la wa ciga Kashila wa.

⁴³ N tuwa ta a asuvu a kala ka Tata u va, i wusha mu wa. Shegai i gonoi ya wusha ama da a ka tuwusa adama a kaci ka le.

⁴⁴ I tsu ciga ta icikpali a asu u atoku a de, shegai i tsu dambula i zami icikpali i Kashila wa. Nida ya wushuku na mpa?

⁴⁵ “Kotsu i wundi yavu mpa ma sapula da a asu u Tata wa, Musa da wa sapula da! Ko an u wokoi aya uza da i zuwai uma wa banga da.

⁴⁶ Musa korongu ta ukuna u maci a kaci ka va, i wushuku baci n Musa, u gan ta dem i wushuku na mpa.

⁴⁷ I wushuku baci n ili i'ya Musa korongi wa, nida ya fuda ya wushuku n ili i'ya n danai?”

6

Yesu lyatangi ama azu a tawun

(Matiyu 14:13-21; Marku 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ An ukuna u nala u wurai, Yesu lazai ubana a upashi u Kushiva ku Galili (ka dem a ka isa Kushiva ku Tibariya.)

² Kakuma ka ama ushani ka tono yi kpaci a wene yi ta wa yansa ikunesavu an wa tanasasa aza a mbala.

³⁻⁴ Kpam a'ayin a Abiki a Upasamgbana a aza a Yahuda a yan de evu, aku Yesu banai a masasa n atoni a ne a dusuki.

⁵ An Yesu wenei kakuma ka ama ka tuwa ara ne, aku u wecei Filibu, “Nte tsa tsara iburodi i'ya tsa lyatangu ama a na yi?”

⁶ (Wece da u wece yi tsara u kondo yi, kpaci u reve ta ili i'ya wa ciga u yain.)

⁷ Filibu wushuki, “Ikebe i manyan ma uwoto kulla* ma fuda ma tsila iburodi i'ya ya dem wa tsara kajibi pini na wa.”

* **6:7** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “Ikebe i azurufa 200.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

⁸ Katoni ka ne ka roku uza da a ka isa Andurawu utoku u Simo Bituru, u danai,

⁹ “Kalobo ka roku ka na ka kari n iburodi i kenu i kenu† i tawun n adan a re. Shegai a da a ka rawa kakuma ka ama ka na ki wa.”

¹⁰ Yesu danai, “Tonukoi ama yi a dusuku.” Asu vi kpm wā tā n mete ushani, kpm ama evu n azu a tawun (5,000) a'ali a dusuki pini.

¹¹ U bidyai iburodi yi u cikpai Kashila. Aku u nakai aza da a'ari pini ndishi evu n eyi. Nala kpm dem u yain n adan yi, hal ya dem cuwai.

¹² An ya dem takumai, aku u tonukoi atoni a ne, “Cirangi abuwi a da a buwai vi. Tsa yanka a da koli wa.”

¹³ A cirangi abuwi a iburodi a da a buwai vi hal mbana kupa na n re.

¹⁴ An ama yi a wenei ukunosavu u da Yesu yain, aku a danai, “Maken ma la wa, aya gai Matsumate ma a dangasai ma tuwa a likimba vi.”

¹⁵ Yesu reve ta ama a fobuso ta a tuwa a bidya yi n ucira a gonuko yi magono ma le, aku u lazai n kabini u banai a masasa utyoku u ne.

*Yesu walai a zuba u mini
(Matiyu 14:22-33; Marku 6:45-52)*

¹⁶ An kaara ka rukpai, atoni a Yesu a banai a kushiva.

¹⁷ A uwai a kpatsu a ka pasa kushiva ubana a Kafarnahum. An karimbi ka yain, Yesu tani kotsu u tuwa a asu u le wa.

¹⁸ Kute-kute uwule u ucira wa lapana hal u 'yangasai a'ali a pige pini a kushiva ki.

¹⁹ An atoni yi a walakai kpatsu ki ubana a mere ma kushiva,‡ aku a wenei Yesu utuwa a zuba u mini. U gitai uraba evu n kpatsu ki, aku a panai uwonvo cika.

²⁰ U tonuko le, “Mpa, kotsu i pana uwonvo wa.”

²¹ Pini nala, a wushuki a uka yi pini a kpatsu ki. Kute-kute kpatsu ki ku rawai a asu u da a ka ciga a bana.

²² An kain ka wansai, aza da a buwai a upashi u kushiva vi, a reve ta kpatsu ku te ki ka koshi ku buwai de. A reve ta kpm Yesu uwa ka u tonu atoni a ne wa, atoni yi a da a lazai koshi bawu eyi.

²³ A'atsu ushani a wuta ta a ilyuci i Tibariya a rawai evu n asu u da Asheku a cikpai Kashila n iburodi i'ya ama yi a takumai vi.

²⁴ An kakuma ki ka wenei Yesu wa kpm pini a asu vi wa, atoni a ne dem a'a pini wa, aku a uwai a'atsu ubana a Kafarnahum tsara a boli le.

Yesu da ilikulya i'ya i tsu naka uma

²⁵ An a rawai a wene yi, aku a wece yi, “Kawenishiki, nwere da vu tuwai pini na?”

²⁶ Yesu wushunku le, “Mayun n tonuko da, i'a mu ta uzama adama a da i takumai burodi i cuwai, shegai adama a kalen ka ikunesavu i va i'ya i wenei wa.

²⁷ Kotsu i zuwa ucira adama a da ya tsara ilikulya i'ya ya namgba wa, shegai i zuwa ucira a ilikulya i'ya ya naka uma u da bawu wari n utyoku. Ilikulya i'ya Maku ma Vuma ma naka da i'ya gai na vi, kpaci aya Kashila Tata u wushunki u yain nala.

²⁸ Aku a wece yi, “Ndy Kashila ka ciga tsu tsu yain?”

²⁹ U wushunku le, “Ili i'ya Kashila ka ciga da i yain i'ya na: Wushuki n uza da u suki.”

³⁰ Aku a danai, “U kana ta vu wenike tsu ukunosavu, va ciga baci tsu wushuku n avu. Ndy va yanka tsu?”

³¹ Isheku i tsunu a takuma ta mana† a kakamba. A korongu ta ukuna u na vi a Tagarada u Kashila: ‘Musa naka le ta ilikulya i'ya i wuta a zuba tsara a lyai.’ ◇ ”

† 6:9 A'ayin a nala yi aza a unambi a tsu yan ta burodi n ilya i'ya i rotsi ityabi. ‡ 6:19 Tagarada dana ta “mel u tatsu ko u nishi” cinda Kushiva ku Galili ki upeti u ne mel u shindere da ugadi kpm mel kupa n u re, atoni yi a mere ma Kushiva ma a'ari. Mel u tatsu ko u nishi, ili i'ya i te n kilomita u tawun ko u teli. ◇ 6:31 Uwt. 16:4, 15.

³² U tonuko le, “Mayun n tonuko ḁa, Musa ḁa naka ḁa ilikulya i'ya i wutaḁi a zuba vi wa. Tata u va u ḁa uza ḁa wa naka ḁa ilikulya i mayun a zuba.

³³ Kpam ilikulya i'ya Kashila ka tsu naka vi i'ya gai i wutaḁi a zuba i nakaḁi ama a likimba uma vi.”

³⁴ Ama yi a danai, “Uzapige, nakaḁa tsu ilikulya i na yi kain dem.”

³⁵ Aku u danai, “Mpa ilikulya i'ya i tsu naka uma. Uza ḁa baci dem u tuwaḁi ara va wa pana kambulu wa, uza ḁa kpam u wushuki na mpa, wa pana kakuli wa.

³⁶ Mari n tonuko ḁa ḁe, n ḁa i wene mu ta, shegai i wushuku na mpa wa.

³⁷ Tata vi u tsu naka mu ta ama a va. Ya dem a asuvu a le wa tuwaḁi ta ara va, mpa kpam ma loko yi wa, ko kenu.

³⁸ N wutaḁi ta a zuba n tuwaḁi tsara n yain ili i'ya Kashila ka ciga mu n yain, shegai adama a ili i'ya mpa ma ciga wa.

³⁹ Ili i'ya uza ḁa u suku mu vi wa ciga n yain i'ya na: Kotsu ko uza u te a asuvu a aza ḁa u naka mu vi u puwan wa, shegai n 'yangasa le gba kain ka makorishi.

⁴⁰ Aza ḁa a wenei Maku mi kpam a wushuki n eyi, a ka tsara ta uma u ḁa bawu wa kotso, kpam ma 'yangasa le ta kain ka makorishi. Ili i'ya Tata u va wa ciga i'ya gai la vi.”

⁴¹ Ama a gitai tsali a kaci ka ne, an u danai, “Mpa ilikulya i'ya i wutaḁi a zuba.”

⁴² A danai, “Yesu ḁa na vi maku ma Isuhu. Tsu reve ta tata na mma u ne. Nida wa dana, ‘A zuba u ḁa n wutaḁi?’”

⁴³ U wushunku le, “Asakai uyan tsali.

⁴⁴ Tata ḁa u suku mu. Uza wa la wa tuwaḁi ara va wa, she Tata vi u tuko yi, kpam ma 'yangasa ta vuma u nala vi kain ka makorishi.

⁴⁵ Ntsumate n korongu ta, ‘Kashila ka wenishike le ta gba le.’ ◇ Gba uza ḁa baci u panakai Tata kpam u rotsongusi ili i'ya wa wenishike, wa tuwaḁi ta ara va.

⁴⁶ Uza wa la u wenei Tata vi wa, she mpa uza ḁa Kashila ka suki, mpa koshi n wene yi.

⁴⁷ Mayun n tonuko ḁa, uza ḁa baci u wushuki na mpa wa ta n uma u ḁa bawu wari n utyoku.

⁴⁸ Mpa ilikulya i'ya i tsu naka uma.

⁴⁹ Isheku i ḁe i takuma ta mana a kakamba, gba n nala a kuwusai.

⁵⁰ Ilikulya i'ya i wutaḁi a zuba i'ya na. Uza ḁa baci dem u lyai ilikulya i na yi wa kuwa wa.

⁵¹ Mpa gai ilikulya i'ya i tsu naka uma vi, i'ya i wutaḁi a zuba. Uza ḁa baci dem u lyai i'ya, wa tsara ta uma u ḁa bawu wari n utyoku. Ilikulya i'ya ma naka ḁa vi ikyamba i va i'ya, i'ya ma naka ama a likimba a tsara uma.”

⁵² Aku aza a Yahuda a gitai kananamgbani utyoku u le, “Nida vuma u na wa naka tsu ikyamba i ne tsu takuma?”

⁵³ U tonuko le, “Mayun n tonuko ḁa, i takuma baci ikyamba i Maku ma Vuma kpam i soi mpasa n ne wa, ya tsara uma vi wa.

⁵⁴ Uza ḁa u takumai ikyamba i va kpam u soi mpasa n va, wa tsara ta uma u ḁa bawu wari n utyoku, kpam ma 'yangasa yi ta kain ka makorishi.

⁵⁵ Ikyamba i va ilikulya i maci i'ya, mpasa n va kpam ili i uso i maci i'ya.

⁵⁶ Uza ḁa u takumai ikyamba i va kpam u soi mpasa n va, wa ta kabolo na mpa, mpa kpam ma ta kabolo n eyi.

⁵⁷ Tata uza u uma, aya u suku mu, kpam adama a ne a ḁa mari n uma. Uza ḁa baci dem u takumai ikyamba i va, wa tsara ta uma a adama a va.

⁵⁸ Mpa ilikulya i'ya i wutaḁi a zuba. Uza ḁa baci dem u lyai i'ya, wa tsara ta uma bawu utyoku, kpam wa kuwa tyoku ḁa isheku i ḁe i kuwai wa, ko an u wokoi a takumai mana.”

⁵⁹ Yesu dansa ta ikuna i na yi eyi n u wenishiki a kagata ka Kashila a Kafarnahum.

Atoni ushani a qasakai utono Yesu

⁶⁰ An atoni a Yesu a panai nala, aku a danai, “Ukuna u na vi u wuyana t̄a ureve. Ya wa wushuku n u d̄a?”

⁶¹ Yesu reve t̄a atoni a ne a ka yan tsali, aku u wece le, “Ukuna u na vi u b̄al̄a d̄a d̄a?”

⁶² Nida ya yawunsa a'ayin a d̄a baci i wenei mpa Maku ma Vuma ugono a zuba?

⁶³ Kulu ka ku tsu n̄ak̄a uma u d̄a bawu w̄ari n utyoku. Ucira u vuma wa fud̄a wa yan ili wa. Kadyanshi ka n tonuko d̄a ka zuwa d̄a t̄a i tsar̄ai Kulu Keri ku Kashil̄a ka ku tsu n̄ak̄a uma.

⁶⁴ Shegai aza roku a asuvu a d̄e a wushuku wa.” (Yesu w̄ari u git̄a t̄a u revei aza d̄a a ka 'yuwan uwushuku n uza d̄a wa neke yi.)

⁶⁵ U danai, “Adama a nala n tonuko d̄a, “Tata u tuko baci uza ara v̄a wa, wa fud̄a wa tuw̄a wa.’”

⁶⁶ Adama a kadyanshi ka Yesu yain, atoni a ne ushani a kpatal̄aka yi t̄a kucinā a as̄aka yi utono.

⁶⁷ Aku u wecei Kupanamere, u danai, “Ed̄a dem ya laza d̄a?”

⁶⁸ Simo Bituru wushuki, “Asheku, ara yai d̄a tsa laza ubana? V̄a t̄a n kadyanshi ka ka n̄ak̄a uma u d̄a bawu w̄ari n utyoku.

⁶⁹ Tsu wushuku t̄a kpam tsu reve t̄a ad̄a Uza u Uwulukpi u Kashil̄a.”

⁷⁰ U danai, “N danḡasa d̄a t̄a Kupanamere. Shegai uza u te Kalap̄ansi ka!”

⁷¹ Yahuza maku ma Simo Isikariyoti d̄a wa dans̄aka. Aya wa tuw̄a wa neke yi, ko an u wokoi eyi dem w̄a t̄a a asuvu a Kupanamere yi.

7

A'angu a Yesu a wushuku n ili i'ya u danai wa

¹ An nala u wurai, Yesu kyawunsai gb̄a kaḅon ka Galili. Wa ciga u wala a kaḅon ka Yahuda wa, kpaci azapige a aza a Yahuda a d̄a pini a ka ciga a wuna yi.

² Evu n a'ayin a Abiki a Atani a aza a Yahuda† a d̄a.

³ Aku a'angu a Yesu a banai ara ne a danai, “As̄ak̄a asu u na vi vu bana a Yahuda tsar̄a atoni a vunu a nide yi dem a wene ikunesavu i'ya va yansa.

⁴ Uza d̄a baci dem wa ciga u zuwa ama a reve yi, u tsu sokongu ili i'ya u tsu yansa wa. Ad̄a baci va yansa ili i na yi, wenike kaci ka vunu a likimba.”

⁵ Ko a'angu a ne dem a wushuku n eyi wa.

⁶ Yesu wushunku le, “A'ayin a d̄a ma bana vi kotsu a yan wa, shegai ed̄a ya fud̄a t̄a ya bana ko nwere d̄a baci.

⁷ Ama a likimba a na a ka kovo d̄a wa, mpa a ka kovo, kpaci n tsu tonuko le t̄a ikuna i cingi i'ya a ka yansa.

⁸ Walai ubana a asu u abiki vi. Mpa kotsu n foḅuso ubana d̄e wa, kpaci a'ayin a d̄a ma bana d̄e kotsu a yan wa.”

⁹ An u danai nala, aku u shamgbai pini a Galili.

Yesu wenishikei a Kuwa ku Kashil̄a

¹⁰ An a'angu a Yesu a lazai ubana a asu u abiki vi, aku Yesu banai dem, shegai ukpawunsi u d̄a u banai.

¹¹ Azapige a aza a Yahuda a ka ciga a wene yi pini a asu u abiki vi, a rongoi a uwecishike, “Nte w̄ari?”

¹² Pini a asuvu a kakum̄a ki, ama ushani a ka dansa n tsubini a kaci ka Yesu, aza roku a danai, “Vuma maci d̄a.”

Aza roku kpam a ka dansa, “Kaḅan ka wa yans̄aka ama.”

¹³ Shegai ko uza u dansa n a pani wa, kpaci a ka pana t̄a uwonvo u azapige a aza a Yahuda.

¹⁴ Kain ka nishi ka abiki yi,* Yesu banai a Kuwa ku Kashil̄a ki u git̄ai uwenishike.

* 7:14 A'ayin kull̄a d̄a a tsu yan Abiki a Katani ka Kavas̄u.

15 Aza a Yahuda yi a yain majiyan, a danai, “Vuma u na u vi u dusuku a kukere ku kawenishiki wa, niḡa a yansai u revei ili ushani naha?”

16 U wushunku le, “Ili i'ya ma wenishike ara va ḡa i wutaḡi wa, shegai Kashilaḡ uza ḡa u suku mu, aya u naḡa mu i'ya.

17 Ama a dangasa baci a yain ili i'ya Kashilaḡ ka ciga, a ka reve taḡ uwenishike vi a asu u Kashilaḡ ḡa u wutaḡi, ara va ḡa wa.

18 Aza ḡa a tsu wenishike n ucira u kaci u le, icikpali i ama i'ya a tsu bolo. Shegai uza ḡa u tsu ciga a cikpala uza ḡa u suku yi, ukuna u mayun u ḡa u tsu dansa. U tsu yan kaḡan wa.

19 Musa naḡa ḡa taḡ Mele, shegai ko uza u te u ḡe u tono ma wa. Niḡa ya ciga i wuna mu?”

20 Ama yi a wushuki, “Va taḡ n ityoni i cingi! An ya a ka ciga a wuna vu?”

21 U wushuki, “N yan taḡ ukunosavu u te, aku i yain majiyan.

22 Musa tonuko ḡa taḡ i kiḡa mmuku n ḡe acombi. (Shegai isheku i cau i ḡe i'ya i gitai n ukuna vi, Musa ḡa wa.) I tsu kiḡa taḡ maku kacombi hal n kain ka Ashibi dem.†

23 Ya kiḡa baci maku kacombi n kain ka Ashibi an Mele ma Musa ma wushunku ḡa nala, niḡa ya pana mu upan an n tanasai uza u maḡalaḡ gbḡ gbḡ n kain ka Ashibi?

24 Asakaḡi uyan afada adama a tyoku ḡa i bidyai ukuna wari, shegai i yain afada n ukuna u maci.”

Yesu ḡa Kawauwi ki?

25 Pini a a'ayin a nala yi, aza a Urishelima a roku a ka dansa utyoku u le, “Vuma ḡa azapige a ka ciga a wuna ḡa gai na vi.

26 Shegai wa wenishike taḡ a asu u ḡa ya dem wa wene kpam u panaka yi, kpam azapige yi a shamkpa yi wa. Gaawan a reve taḡ aya Kawauwi ki.

27 Shegai tsu reve taḡ ilyuci i vuma u na vi. Kawauwi ka mayun ka tuwaḡ baci, ko uza wa reve ilyuci i ne wa.”

28 Yesu n u wenishiki pini a Kuwa ku Kashilaḡ ki, aku u 'yangasai kalagatsu, “Eye, i reve mu taḡ, kpam i reve taḡ ilyuci i va. Mpa n suki kaci ka va wa, uza ḡa u suku mu vi u dansa taḡ ukuna u mayun, shegai eḡa i reve yi wa.

29 Mpa n reve yi taḡ, kpaci a asu u ḡa wari u ḡa n wutaḡi, kpam aya u suku mu.”

30 An u danai nala, aku ama yi a ka ciga a kana yi, shegai uza waḡ la u fudai u sawa yi wa, kpaci kotsu a'ayin a rawa wa.

31 Ama ushani a wushuku taḡ n Yesu. A ka dansa, “Ko Kawauwi ka tuwaḡ baci, wa la gbam vuma u naha vi uyan ikunesavu ushani?”

A suki awundi a Kuwa ku Kashilaḡ a kana Yesu

32 An Afarishi a panai kakumaḡ ka ama a ka dansa ikuna i na yi a kaci ka Yesu n tsubini, aku a bolomgbonoi kaci n adarakpi a pige a suki aza a uwundya u Kuwa ku Kashilaḡ a kana yi.

33 Yesu danai, “Ma rongo taḡ kaḡolo n aḡa a'ayin kenu, aku n laza ubana a asu u uza ḡa u suku mu.

34 A'ayin a nala yi ya zama mu taḡ, shegai ya wene mu wa. Kpam ya fuda ya tuwaḡ a asu u ḡa mari wa.”

35 Aku aza a Yahuda a gitai uwecishe kaci ka le, “Nte vuma na wa ciga u bana ḡa bawu tsa fuda tsa wene yi? A ilyuci ilyuci i Nheline i'ya wa wa bana a asu u ḡa ama a tsunu a'ari na ndishi, tsaraḡ u ba u wenishike le ḡe?

36 Ndyā kalen ka kadyanshi ka u yain an u danai, ‘Ya zama mu taḡ uwene, shegai ya wene mu wa,’ kpam ‘Ya fuda ya tuwaḡ a asu u ḡa mari wa?’”

Mini ma ma tsu naḡa uma

† 7:22 Tun a a'ayin a Ibrahi, aza a Yahuda a tsu kiḡa taḡ mmuku n le acombi a kain ka kulla. Kagitaḡ 17:12.

³⁷ Kain ka makorishi ka abiki yi; wata, kain ka pige ka la vi, Yesu shamgbai a kapala ka ama ki, u 'yangasai kalagatsu u danai, “Gbā uza da baci wa pana kakuli, u tuwā ara vā u soi.

³⁸ Tagarāda u Kashilā u dana tā, ‘Uza da baci dem u pityanangi nā mpa, a asuvu a katakasuvu ka ne ka agatā a mini ma ma tsu nākā uma ma rongo uwutusā ushani.’‡ ”

³⁹ Ukuna u Kulu Keri u da wa dansaka. Kotsu Kashilā ka nākā Kulu ki wa, kpaci kotsu u raḍagbā Yesu u nākā yi tsupige wa. Shegai ubana a kapala, ama da a wushuki n Yesu vi a ka wusha tā Kulu Keri.

Ama yi a pecenei

⁴⁰ An ama yi a panakai Yesu, aku aza roku a danai, “Vuma u na vi Matsumate ma a dangasai vi ma mayun.”

⁴¹ Aza roku a danai, “Kawauwi ka.”

Shegai aza roku a danai, “Kawauwi ka wutā a asuvu a Galili wa.

⁴² Tagarāda u Kashilā u dana tā, Kawauwi ki a kumaci ku Dawuda Magono ka wa wutā, kpam a Batalami da a ka matsa yi, a ilyuci i'ya Dawuda rongoi.” ◇

⁴³ Aku ama yi a pecenei tyoku da a ka yawunsa a kaci ka ne.

⁴⁴ Aza roku a ka ciga a kaṅa yi, shegai ko uza u sawa yi wa.

Azapige a 'yuwain uwushuku n Yesu

⁴⁵ Aku aza da a ka wundya Kuwa ku Kashilā ki a gonoi a asu u adarakpi a pige n Afarishi yi, aku a wece le, “Ndyā i zuwai i kpaḍai utuko Yesu vi pini na?”

⁴⁶ Aza a uwundya Kuwa ki a wushuki, “Ko uza wā la u dansai tyoku da vuma u na vi u dansai wa.”

⁴⁷ Afarishi yi a danai, “Edā dem u puwunsa da de!

⁴⁸ Uza wā la a asuvu a tsunu aṣu adarakpi a pige n Afarishi u wushuki n Yesu wa. §

⁴⁹ Shegai kakumā ka ama ka bawu ka revei n Mele ma Musa mi, Kashilā ka wacinsa le tā.”

⁵⁰ Nikodimu, uza u te a asuvu a Afarishi yi, aya uza da u banai tsarā u wene Yesu caupa. U tonukoi atoku a ne,

⁵¹ “Mele ma tsunu ma wushunku tsu tsu wuna uza bawu tsu panai ili i'ya wa dana wa. U gan tsu kidāga le ugana bawu tsu revei ili i'ya a yain wa.”

⁵² Aku a wushunku yi, “Avu dem uza u Galili u da? Tono Tagarāda u Kashilā mai, va wene tā matsumate mā la ma wutā a kaḅon ka Galili wa.”

[
⁵³ Aku ndishi mi n kotsoi, ya dem lazai ugono a kuwa.

8

A kaṅai kashankala

¹ Pini nala, Yesu lazai ubana a Masasa ma Zayitum.

² An kain ka wansai n usana u de, aku u lazai ubana a Kuwa ku Kashilā. Ama yi a tuwai a asu u ne, aku u dusuki n ele u gitā le uwenishike.

³ Awenishiki a Mele n Afarishi a tukoi uka roku uza da a kaṅai n tsishankala, aku a zuwa yi u shamgba a kapala ka kakumā ka ama.

⁴ A danai, “Kawenishiki, a kaṅa tā uka u na n u yanyi tsishankala.

⁵ Mele ma Musa ma wenishike tsu tā, uza da baci dem a kaṅai n ucun u ili i na yi a varasa yi n atali a wuna yi. Ndyā vu danai?”

‡ 7:38 Izkkel 47:1; Zakariya 14:8. Ire i re i'ya a ka fuḍa a ka yawunsa ko ara yai da mini ma wutā. 1) Aza da a pityanangi n 2) ara Yesu, kagitā ka iwauwi. ◇ 7:42 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2. § 7:48 Uza u Yahuda u isa baci uza 'uza u Samariya' inyashi i'ya. A reve tā an Yesu wutā a Galili, shegai a Samariya wa.

⁶ A dana ta ukuna u na vi tsara a wandi Yesu tsara a tsara ili i'ya a ka sapula yi. Shegai Yesu kelikei a iyamba, u gitai uyan ikorongi n majubu ma ne.

⁷ A matsa yi n keci a kaci ka uka ki. Aku u tuwai u 'yangai u danai, "Gba uza da bawu wari pini na n unyushi, u gitai u fuluku katali u vara yi."

⁸ Aku Yesu doki u kelikei u yain ikorongi.

⁹ An a panai nala, aku a lazasai maten-maten. Nkoshi n da a gitai a lazasai, aku a asakai Yesu n uka vi pini utyoku u le.

¹⁰ Yesu 'yangai u wece yi, "Nte ama yi? Uza wa la u shamgbai u kidaga vu ugana wa?"

¹¹ U wushuki, "Uzapige, ko uza u buwa wa."

Aku Yesu tonuko yi, "Mpa dem ma kidaga vu ugana wa. Wala ili i vunu, kotsu vu doku vu yain unyushi u cingi wa.]"*

Yesu da katyashi ka likimba

¹² Yesu doki u dansai n ele, "Mpa uza da u tsu naka ama a likimba katyashi. Uza da baci dem u tono mu, wa tsara ta katyashi ka ka tsu naka uma, kpam wa wala a asuvu a karimbi wa."

¹³ Afarishi yi a tonuko yi, "Ama a re a dansa baci a kaci ka ukuna, tsa wushuku ta.† Shegai a'ayin a da baci va dansaka kaci ka vunu, ada koshi vu tsu bidya kadyanshi ki mayun da, adama a nala, atsu tsa wushuku n ili i'ya vu danai wa."

¹⁴ U wushunku le, "Mayun da, a kaci ka va ka ma yan kadyanshi ka na ki, kpam mayun da kari. N reve ta asu u da n wutai n asu u da ma bana. Shegai eda i reve asu u da n wutai n asu u da ma bana wa."

¹⁵ Eda aza da i tsu yan afada tyoku da ama a tsu yansa. Mpa ma yanka uza u afada wa.

¹⁶ Shegai ko ma yan baci afada, a da mpa ma yan a maci a da, kpaci mari utyoku u va wa. Tata u da u suku mu wa ta kabolo na mpa.

¹⁷ Mele ma de ma dana ta, ama a re a dana baci ili i te a kaci ka ukuna, u kana ta i wushuku n ili i'ya a danai.

¹⁸ Ma ta a asuvu a aza da a ka yan kadyanshi a kaci ka va, Tata u da u suku mu vi, aya uza u ire vi."

¹⁹ Aku a wece yi, "Nte tata u vunu vi?"

U wushunku le, "I reve mu wa, kpam i reve Tata u va wa. I reve mu baci, ya reve ta dem Tata u va."

²⁰ U yan ta kadyanshi ka na ki a'ayin a da wari a uwenishike a Kuwa ku Kashila, evu n asu u da a ka zuwusa ikebe. Shegai ko uza u kana yi wa, kpaci kotsu a'ayin a ne a yan wa.

Ya fuda ya bana a asu u da ma bana wa

²¹ Yesu doki u tonukoi ama yi, "Ma laza ta n asaka da, kpam ya zama mu ta, shegai i lya baci kapala n unyushi u cingi u de, ya kuwa ta. Ya fuda ya bana a asu u da ma bana wa."

²² Aku azapige a aza a Yahuda a danai, "U da tsa fuda tsa bana a asu u da wa bana wa. Wa ciga u dana wa wuna kaci ka ne da?"

²³ U danai, "Eda aza a likimba u na da a iyamba, shegai mpa a zuba u da n wutai. Eda aza a likimba u na da, shegai mpa uza u likimba u da wa."

²⁴ Da gai i zuwai n danai ya kuwa ta kabolo n unyushi u cingi u da ya yansa vi. I 'yuwan baci uwushuku an mpa uza da n da mari vi, mayun ya kuwa ta a asuvu a unyushi u cingi u de."

²⁵ Aku a wece yi, "Ada yai?"

U wushunku le, "Mpa gai uza da n tsu tonusuko da mari vi."

* **8:11** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Yahaya a kalatsa ta mkpanda n 7:53-8:11. † **8:13** Udani u na vi ili i te i'ya n u da wari a 8:17.

²⁶ Ili i'ya pini ushani i'ya ma dansa a kaci ka de, kpam n kidaga da ugana. Shegai uza da u suku mu u tsu dansa ta ukuna u maci. Kpam n tonuko aza a likimba ili i'ya u tonuko mu koshi.”

²⁷ Shegai ama yi a fuda a reve an ukuna u Tata u da wari le utonusuko wa.

²⁸ U danai, “A'ayin a da baci i radagbaji Maku ma Vuma a zuba a mawandambani, ya reve ta an mpa gai uza da n tonuko da mari vi. Kpam ya reve ta an n tsu yan ili adama a kaci ka va wa. Ili i'ya Tata u va u wenishike mu i'ya n tsu dansa.

²⁹ Uza da u suku mu wa ta kabolo na mpa, u asaka mu utyoku u va wa, kpaci n tsu rongo ta uyansa ili i'ya u tsu pana kayanyan.”

³⁰ Ama ushani aza da a panakai Yesu n u dansi ikuna i na yi, a wushuku ta n eyi.

Ukuna u mayun wa tuko da ta utsara u kaci

³¹ Yesu tonukoi aza da a wushuki n eyi, “Ilya baci kapala n utono uwenishike u va, eda atoni a va a da a mayun.

³² Kpam ya reve ta ukuna u mayun, u tuko da kpam utsara u kaci.”

³³ Aku a wushuki, “Atsu mmuku n tsikaya ma Ibirahi n da, kpam kotsu tsu gbashika uza roku wa. Nida va dana a ka tuko tsu utsara u kaci?”

³⁴ U wushunku le, “Mayun n tonuko da, gba uza da baci dem u yain unyushi u cingi, kagbashi ka unyushi u cingi ka.

³⁵ Kagbashi ka tsu rongo a kuwa ku uzapige maco wa, shegai maku ma vuma mi ma tsu rongo ta a kuwa ku tata u ne maco.

³⁶ Adama a nala, Maku mi ma tuko da baci utsara u kaci, ya tsara ta utsara u kaci u mayun.

³⁷ N reve ta eda mmuku ma Ibirahi n da, shegai ya ciga ta i wuna mu adama a da bawu i wushuki n uwenishike u va.

³⁸ Ili i'ya Tata u va u wenike mu i'ya ma tonuko da, shegai ya yansa ili i'ya tata u de u tonuko da.”

³⁹ A wushuki, “Ibirahi da tata u tsunu.”

U tonuko le, “A da baci eda mmuku ma Ibirahi n da mayun, ya yansa ta ili i'ya Ibirahi yain.

⁴⁰ N tonuko da ta ukuna u mayun u da n panai a asu u Kashila, aku ya ciga i wuna mu. Ibirahi wa yan ucun u ukuna nala wa.

⁴¹ Shegai ya yan derere ili i'ya tata u de wa yansa.”

Aku a wushuki, “Atsu ilimaci i kateshe i'ya wa! Kashila n kaci ka ne aya Tata u tsunu u mayun.”

⁴² U tonuko le, “Kashila ka baci kari Tata u de, i'ari ya ciga mu ta, kpaci a asu u Kashila da n wutai n tuwai ara de. N tuwa adama a kaci ka va wa, shegai aya u suku mu.

⁴³ I reve ili i'ya n danai wa, kpaci ya wushuku n uwenishike u va wa.

⁴⁴ Kalapansi ka tata u de, kpam ili i'ya u tsu ciga i'ya i tsu yan derere. Eyi uza u nkunu da n uza u kaban tun a kagita. Ili i'a la i mayun a kaci ka ne wa. Kaban ka u tsu rongo a uyansa, kpaci eyi uza u kaban da. Uza u kaban da gbam koshi wa, shegai tata u kaban u da dem.

⁴⁵ An u wokoi ma tonusuko da ukuna u mayun da i zuwai bawu i wushuki na mpa.

⁴⁶ A asuvu a de ya wa fuda wa wuta karara u dana mpa uza u unyushi u cingi u da? An u wokoi ma tonusuko da ukuna u mayun, ndya i zuwai i kpadai uwushuku na mpa?

⁴⁷ Maku ma Kashila† dem ma tsu pana ta kadyanshi ka Kashila. Shegai eda mmuku n Kashila n da wa, da gai i zuwai bawu i panai vi.”

Yesu da uzapige n Ibirahi

⁴⁸ Aza a Yahuda a wushunki Yesu, “Dere da tsu danai avu uza u Samariya u da, kpam va ta n ityoni i cingi!”

⁴⁹ U danai, “Ma n ityoni i cingi a asuvu a va wa. N naka ta Tata u va tsupige, shegai eda i 'yuwan mu unaka tsupige.

⁵⁰ Kumodu ka mari tsara n tsaraka kaci ka va tsupige wa, shegai uza roku u da pini uza da wa ciga mu n wushi tsupige. Aya kpm dem wa yan afada.

⁵¹ Mayun n tonuko da, uza da baci dem u tonoi uwenishike u va, wa kuwa wa.”

⁵² A danai, “Gogo-na tsu reve ta an vari n ityoni i cingi a asuvu a vunu! Ko Ibrahi na nsumate a kuwusa ta. Shegai avu vu danai, ‘Gba uza da baci u tonoi uwenishike u va, wa kuwa wa.’

⁵³ Vu la tata u tsunu Ibrahi tsupige da? U kuwa ta, nala dem nsumate. Ya vu bidyai kaci ka vunu?”

⁵⁴ U wushunku le, “N naka baci kaci ka va tsupige, tsupige tsu va tsa woko ili i roku wa. Uza da u naka mu tsupige aya Tata u va, eda kpm i danai aya Kashila ka de.

⁵⁵ Eda kotsu i reve yi wa, mpa tani n reve yi ta. N da baci kotsu n reve yi wa, ma woko ta uza u kaban tyoku u de. Shegai n reve yi ta, kpm n tono ta ili i'ya u danai.

⁵⁶ Tata u de Ibrahi zangan ta u wene utuwa u va, kpm u wene ta u yain kpm mazanga cika.”

⁵⁷ Aku a danai, “Nida va dana vu wene Ibrahi, ada tani na kotsu vu rawa ayen amangarenkupa wa?”

⁵⁸ Aku u tonuko le, “Mayun n tonuko da, kahu a matsa Ibrahi, Mpa† pini.”‡

⁵⁹ An Yesu danai nala, aku ama yi a bidisai atali tsara a wuna yi. Shegai u puwain, u lazai u asaka Kuwa ku Kashila ki.

9

Yesu tanasai karumba

¹ An Yesu wari a nwalu, aku u wenei vuma roku uza da a matsai karumba.

² Aku atoni a ne a wece yi, “Kawenishiki, ndya i zuwai a matsai vuma u na karumba? Nusa da u nusai, ko gai isheku i ne i'ya i yain unyushi vi?”

³ U wushunku le, “Vuma u na u rumbana adama a unyushi u ne, ko kpm u isheku i ne wa. Matsa da a matsa yi nala tsara Kashila ka wenike ucira u ne ara ne.

⁴ U kana ta tsu yain manyan ma uza da u suku mu n kaara. Kayin ka yan ta da bawu uza wa yan manyan.

⁵ A'ayin a da mari pini naha a likimba, mpa n tsu zuwa katyashi a asu u ama a likimba.”

⁶ An u danai nala, aku u cikpai atatsa a iyamba, u vurai kalyon n a da, aku u gbarai kalyon ki a a'eshi a vuma yi.

⁷ Aku u tonukoi vuma vi, “Wala ba vu sawa a'eshi a vunu a kadaka ka mini ka a ka isa Silawamu.” (Kalen ka “Silawamu” ka “Uza da a Suki.”) Aku vuma vi u banai u sawai a'eshi a ne. U gono ta n u weni.

⁸ Ama a da a'ari a asu vi n aza da a revei karumba ki uza da wari u tsu folo vi, a wecikei, “Vuma da u tsu dusukusu pini n u foli u da na vi wa?”

⁹ Aza roku a danai, “Aya gai vi.”

Aza roku kpm a danai, “Aya wa, rotsono da gai a rotsonoi.”

Karumba ki ka rongoi gai udansa, “Mpa gai na vi!”

¹⁰ Aku a wece yi, “Nida vu yansai va wene gogo-na?”

¹¹ U wushunku le, “Vuma da a ka isa Yesu da u vurai kalyon, aku u gbaraka mu a'eshi. Pini nala, u tonuko mu n bana a Kadaka ka Silawamu n sawa a'eshi yi. An n ba n sawai, aku n wenei.”

¹² Aku a wece yi, “Nte vuma vi?”

U danai, “N reve wa.”

Afarishi a matsai uvece tyoku da u tanai

‡ **8:58** An Yesu danai “Mpa,” aza a Yahuda a nala yi a cifa ta an Kashila ka tonukoi Musa kala ka ne ka “Mpa.” Uwuta 3:14.

13 A bidyai vuma da wari karumba caupa vi, a banka yi a asu u Afarishi.

14 Kain ka Yesu vurai kalyon u tanasai vuma vi, kain ka Ashibi ka.

15 Pini nala, Afarishi yi a wecei vuma vi, “Nida a yain vu tsarai a'eshi a vunu?”

U wushunku le, “Aya u gbara ka mu kalyon a a'eshi, aku n sawai, pini nala, n wenei.”

16 Afarishi a roku a danai, “Yesu na vi a asu u Kashila da u wutai wa, kpaci wa tono mele ma Ashibi wa.”

Shegai aza roku a danai, “Vuma da wari n unyushi u cingi wa fuda wa yan ikunesavu naha wa.” Aku ka kpadai le utuwa ka te.

17 A doku a wecei vuma vi, “Nda va dana a kaci ka vuma da u tanasa vu a'eshi yi?”

U wushunku le, “Matsumate ma.”

18 Azapige a aza a Yahuda a wushuku an vuma vi karumba ka caupa, kpam gogo-na wa fuda wa wene wa, aku a suki a isa isheku i ne.

19 A wece le, “Maku ma de ma na vi? I da nala i matsa yi n urumba, nida a yain aku gogo-na wa wene?”

20 Aku a wushuki, “Tsu reve ta gai maku ma tsunu ma, kpam nala tsu matsa yi n urumba.

21 Shegai tsu reve tyoku da a yain wa wene wa. Kpam dem tsu reve uza da u tanasa yi wa. Wece ni. U ratsa ta u wushunku da n kaci ka ne.”

22 A dana ta nala adama a da a ka pana uwonvo u azapige yi. Alya a danai gba uza da baci dem a kanai u da Yesu Kawauwi ka, wa doku wa uwa a kagata ka Kashila kpam wa.

23 Da gai i zuwai isheku i ne a danai, “Wece ni, u ratsa ta u wushunku da n kaci ka ne.”

24 A doku a isai vuma da a matsai karumba ki, a tonuko yi, “Tsina n Kashila vu tonuko tsu ukuna u mayun! Tsu reve ta vuma da u tanasa vu na vi uza u unyushi u cingi da.”

25 U wushuki, “Ko wa n unyushi u cingi, ko wa n u da wa, mpa n reve wa. Ili i'ya gai n reve i'ya: Caupa mari ta n urumba, shegai gogo-na ma wene ta.”

26 A wece yi, “Nda u yanka vu? Nida u tanasa vu?”

27 U wushunku le, “N tonuko da de, shegai i pana ka mu wa. Nida ya ciga i doku i pana ukuna vi kpam? Ya ciga i woko atoni a ne a da dem?”

28 Aku a wisha yi a danai, “Ada gai katoni ka ne, atsu atoni a Musa a da.

29 Tsu reve ta Kashila ka dansa ta n Musa, shegai tsu reve gbam ilyuci i'ya vuma u na u wutai wa.”

30 Vuma vi u danai, “Ili i majiyan i'ya! U tanasa ta a'eshi a va, shegai nida i kpadai ureve a asu u da u wutai?”

31 Atsu gai tsu reve ta Kashila ka tsu pana ka aza a unyushi u cingi wa, shegai u tsu pana ka ta uza da baci dem wa lyaka yi kayala kpam wa yansa ili i'ya u danai.

32 Tun an Kashila ka yain likimba, uza wa la u tanasai a'eshi a vuma da a matsai karumba wa.

33 A da baci vuma u na Kashila ka ka suku yi wa, wa fuda wa yan ko i te wa.”

34 A tonuko yi, “Avu uza u unyushi u cingi u da mayun mayun tun kain ka a matsa vu! Va wundya va fuda va wenishike tsu ili i roku da?” Aku a loko yi pini a kagata ka Kashila ki.

Urumba u Afarishi

35 An Yesu panai ili i'ya i gitai, aku u boloi vuma vi u wece yi, “Vu wushuku wa n Maku ma Vuma?”

36 Vuma vi u wushuki, “Uzapige, tonuko mu ko eyi yayi, tsara n wushuku n eyi!”

37 U tonuko yi, “Vu wene yi de, kpam aya gai wa dansa n avu gogo-na vi.”

38 Vuma vi u danai, “Asheku, n wushuku ta!” Aku vuma vi u lyakai Yesu kayala.

39 Yesu tonuko yi, “N tuwa ta tsara n pecene ama a likimba. N tuwa ta n zuwa arumba a wene, aza da kpam a ka wundya ele a ka wene n wenike le ele arumba a da.”

⁴⁰ An Afarishi a ɗa a'ari pini vi a panaka yi u danai nala, aku a wece yi, “Va wundya atsu arumba a ɗa?”

⁴¹ U wushunku le, “A ɗa baci eɗa arumba a ɗa gmaɗ wa, i'ari ya yan n unyushi u cingi wa. Shegai an i danai eɗa ya wene ta, i'a ta pini n unyushi u cingi u ɗe.”

10

Agisani a kaliniki

¹ Yesu danai, “Mayun n tonuko ɗa, aboki n aza a magalaka a ɗa koshi a tsu radugu a yuwa kasaga a unu u ɗa a ka uwa a utsutsu u asu u ɗa a tsu zuwa ncon.

² Uza ɗa u tsu uwa a utsutsu aya kaliniki ka ncon ki.

³ Uza ɗa u tsu wundya utsutsu vi, aya u tsu giduwuka yi u ɗa. Kpam ncon n ne mi n tsu pana ta kalagatsu ka ne. U tsu isa ta n ne ya dem n kala ka ne, aku u wutukpa le.

⁴ A'ayin a ɗa baci u wutukpa le, aku u uwa a kapala ka le, ele n a toni kpaci a reve ta kalagatsu ka ne.

⁵ A tsu tonu vuma roku wa, shegai a suma yi, kpaci a reve kalagatsu ka ne wa.”

⁶ Yesu tonuko le ta agisani a na yi, shegai a reve ili i'ya wa tonu wa.

Yesu ɗa kaliniki ka shinga

⁷ Yesu doki u danai, “Mayun n tonuko ɗa, Mpa utsutsu u asu u ncon vi.

⁸ Gba aza ɗa a lasa mu utuwa, aboki a ɗa n aza a magalaka. Ncon mi a panaka le wa.

⁹ Mpa utsutsu vi, kpam uza ɗa u uwai a asu u va, wa tsara ta iwauwi, wa fuda ta wa uwa kpam u wuta u zami ijani i utakuma.

¹⁰ Kaboki ka tsu tuwa ta uboki, u wuna, kpam u nangasa, shegai mpa n tuwa ta tsara n naka uma kpam a tsara u ɗa ushani.

¹¹ “Mpa kaliniki ka shinga. Kaliniki ka shinga ka tsu neke ta uma u ne tsara u kangu ncon n ne.

¹² Uza ɗa a bidyai manyan ma kalina wa tyoku u kaliniki uza ɗa wari na ncon mi wa. U wene baci maleweni a utuwa, wa suma ta u asaka ncon mi utyoku u le. Aku maleweni mi ma ba ma zara ncon mi ma wacinsa le.

¹³ Vuma vi u suma ta kpaci bidya ɗa a bidya yi manyan kpam u dambula a kaci ka ncon mi wa.

¹⁴⁻¹⁵ “Mpa kaliniki ka shinga. N reve ta ncon n va, nala dem Tata u va u reve mu. Ncon n va dem a reve mu ta, tyoku ɗa dem n revei Tata vi. N neke ta uma u va tsara n banga ncon mi.

¹⁶ Ma ta na ncon n roku n ɗa bawu mari a asuvu a ushiga u na vi, kpam u kana ta n tuko le dem. A ka pana ta kalagatsu ka va, kpam gba a ka woko ta ushiga u te n kaliniki ka te.

¹⁷ Tata vi wa ciga mu ta kpaci ma ta ufoɓusi tsara n naka uma u va, kpam n tuwa n wushi u ɗa.

¹⁸ Uza wa fuda wa wusa uma u va ara va wa. N naka ta u ɗa adama a uciga u kaci u va. Ma ta n ucira u ɗa ma neke u ɗa kpam n wushi u ɗa, tyoku ɗa Tata u va u tonuko mu n yain.”

¹⁹ Aza a Yahuda a doku a wushuku wa, aku ka kpaɗa le kpam utuwa ka te.

²⁰ Aza roku a le a danai, “Ityoni i cingi i'ya i uwa yi i'ya i zuwa yi ijan. Ndya i zuwai ya panaka yi?”

²¹ Shegai aza roku a danai, “Uza ɗa baci ityoni i cingi i uwai u tsu yan kadyanshi naha wa. Ityoni i cingi ya fuda ya kukpa a'eshi a karumba ɗa?”

A 'yuwain Yesu

²² An a'ayin a uyolu a rawai, a'ayin yi a ɗa a tsu yan Abiki a Uciɓusa Unaka Kuwa ku Kashila† a Urishelima.

²³ Kain ka te, Yesu wa wala pini a Kuwa ku Kashilā a asu u ḏa a tsu isā Kafalaka ka Solomo.

²⁴ Aku aza a Yahuda yi a bolomgbonoi a kyawan yi, a danai, “Hal ku yain ka va zuwa tsu uyan malālā ko avu ya vāri? Aḏa baci Kawauwi ki, tonuko tsu karara.”

²⁵ Yesu wushunku le, “N tonuko ḏa ḏe caupa, shegai i kpāḏai uwushuku. Ikunesavu i'ya n yansai a asuvu a kala ka Tata u vā i wenike tā ko mpa yayi.

²⁶ Shegai i 'yuwain uwushuku, kpaci eḏa ncon n vā n ḏa wa.

²⁷ Ncon n vā n tsu pana tā kalāḡatsu ka vā, n reve le tā, ele kpam dem a tsu tonu mu tā.

²⁸ N nākā le tā uma u ḏa bawu wa kotso, kpam a ka kuwā wa. Uza wā kpam la wa wusa le a kukere ku vā wa.

²⁹ Tata u vā u ḏa u nākā mu n ele, u la tā ili gbā tsupige, kpam uza wa fuda wa wusa le a kukere ku Tata u vā wa.

³⁰ Tata vi nā mpa ili i te i'ya.”

³¹ Pini nala, a doki a bidisai atali tsarā a wuna yi.

³² Shegai u tonuko le, “N wenike ḏa tā ili i shinga i shinga i'ya Tata u vā u suku mu n yain. N ukuna u eni u ḏa a asuvu a le ya ciga i varāsa mu?”

³³ Aku a wushuki, “Adama a ḏa vu yain ili i shinga i'ya i zuwai tsa ciga tsu varāsa vu wa, shegai adama a ḏa vu yankai Kashilā kadyanshi ka cingi ḏa. Avu vuma ḏa, shegai vu danai dere ḏa vāri n Kashilā!”

³⁴ U wushunku le, “A korongu tā a Mele ma ḏe ma Kashilā ka danai, ‘N ḏa, eḏa ashilā a ḏa.’ ◇

³⁵ Tsu reve tā ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai mayun ḏa wāri hal ubana a makorishi. Kpam Kashilā ka isā tā ama a nala yi ashilā, aza ḏa u nākai udani u ne.*

³⁶ Mpa gai, Tata u ḏangasa mu tā kpam u suku mu a asuvu a likimba. Nida ya dana n yanka Kashilā kadyanshi ka cingi an n danai, ‘Mpa Maku ma Kashilā ma?’

³⁷ Manyan ma Tata u vā wa yansa ma baci ma yansa wa, kotsu i wushuku nā mpa wa.

³⁸ Shegai ili i'ya Tata u vā wa yansa i'ya baci ma yansa, u gan tā i wushuku adama a nala, ko i wushuku baci n kadyanshi ka vā wa. Aku i reve an Tata vi ili i te i'ya nā mpa, mpa kpam ili i te i'ya n Tata vi.”

³⁹ A doki a matsai tsarā a kaṅa yi, shegai u lai.

⁴⁰ Aku u ba u pasai Aḡatā a Urudu ubana a asu u ḏa Yahaya gitai ulyuḡugusu, u rongoi ḏe.

⁴¹ Ama ushani a tuwai ara ne. A ka dansa utyoku u le, “Yahaya yan ukunosavu wa, shegai gbā ili i'ya Yahaya danai a kaci ka vuma u na mayun ḏa.”

⁴² Pini nala, ama ushani a wushuki n Yesu.

11

Ukpā u Li'azaru

¹ Kain ka te, maḡalā ma kaṅai vuma roku uza ḏa a ka isā Li'azaru, uza ḏa wa rongo a ilyuci i Batani n ataku a ne Meri n Marta.

² Meri na vi, uza ḏa vangu u ne wāri n maḡalā mi, aya uza ḏa u tuwai u tsungi manivi ma magulani a a'ene a Asheku, aku u yansai a ḏa n kenji ka ne.

³ Pini nala, Meri n Marta a suki uza roku u ba u tonuko Yesu, “Asheku, uza ḏa va ciga vi, maḡalā ma kaṅa yi ḏe.”

⁴ An Yesu panai nala, u danai, “Maḡalā ma nala ma kotso a ukpā wa. Nala u gitā tā tsarā a tuko tsupige a asu u Kashilā, nā mpa Maku ma Kashilā, n wushi tsupige adama a nala.”

⁵ Yesu wa ciga tā Marta n a'angu a ne.

◇ 10:34 Ishp. 82:6. * 10:35 Aza ḏa a wushai akani a Kashilā a Masasa ma Sinai mi, a lya Musa n aza a Isara'ila.

⁶ Shegai an u panai a da maḅala ma kana ta Li'azaru, aku u doki u shamgbai pini a asu u da wari vi a'ayin a re.

⁷ Aku u tonukoi atoni a ne, “Tsu gonoi a Yahuda.”

⁸ Atoni yi a danai, “Kawenishiki, kotsu u barakpa an azapige a aza a Yahuda a ka ciga a varasa vu a wuna vu wa. Ndy a i zuwai va ciga vu doku vu gono de?”

⁹ U wushuki, “Uliva dem wa ta n ulapa uwule kupa n ure. A'ayin a da baci dem katyashi kari la, ama a ka wala ta kpm a ka tadatsa wa. A ka wene ta kpaci a'a ta n katyashi ka likimba u na.

¹⁰ Shegai a wala baci n karimbi, a ka tadatsa ta, kpaci a'a n katyashi wa.”

¹¹ Aku u tonuko le, “Kaje ka tsunu Li'azaru aya pini wa lavuta, nte ma bana de tsara n 'yangasa yi.”

¹² Aku atoni yi a danai, “Asheku, alavu a da yi baci, wa tana ta!”

¹³ Ele n a dani ko alavu a maci a da Yesu tonuko le wa lavuta, shegai Yesu tonuko da wa tonuko le Li'azaru kuwa de.

¹⁴ Aku u wutumkpa le a kateshe, u danai, “Li'azaru kuwa de.

¹⁵ Shegai n pana ta kayanyan an bawu mari de. Adama a nala, ya rotsongusu ta i wushuku na mpa. Tuwai tsu banai ara ne gogo-na.”

¹⁶ Aku katonni ka roku Toma (uza da a ka isa “Mapeshe”) u tonukoi aza da a buwai, “Tsu soki kawenishiki ki gba tsunu, tsara tsu kuwa de kabolo n eyi!”

Yesu n Meri n Marta

¹⁷ An Yesu rawai evu, u cinai cina a cidangu de Li'azaru n a'ayin a nishi.

¹⁸ Batani n Urishelima a'a ta evu evu, evu n mel u re da.

¹⁹ Adama a nala, aza a Yahuda ushani a bansa ta idyani i ukpa ara Marta n Meri adama a ukpa u vangu u le.

²⁰ An Marta panai a da Yesu wa tuwa, aku u banai u gawunsai n eyi, shegai Meri shamgbai pini a kuwa.

²¹ Marta tonukoi Yesu, “Asheku, a da baci wari pini, vangu u va wari wa kuwa wa.

²² Shegai ko n gogo-na n reve ta Kashila ka naka vu ta ili i'ya baci dem vu folo yi.”

²³ U danai, “Vangu u vunu wa 'yanga ta u yain kpm uma.”

²⁴ Marta wushuki, “N reve ta an wa 'yanga kain ka makorishi, Kashila ka 'yangasa baci gba akushe.”

²⁵ U wushunku yi, “Mpa n tsu 'yangasa ukpa, mpa kpm uma. Aza da baci a wushuki na mpa, ko a kuwa baci a ka 'yanga ta.

²⁶ Uza da wari n uma kpm u wushuki na mpa, wa kuwa wa. Marta, vu wushuku wa?”

²⁷ U danai, “N wushuku ta, Asheku. Ada Kawauwi, Maku ma Kashila, uza da wa tuwa a likimba vi.”

Yesu sai

²⁸ An Marta danai nala, aku u gonoi u ba u tonukoi vangu u ne Meri koshi, u danai, “Kawenishiki ki ka rawa de, kpm ada wa wecike.”

²⁹ An Meri panai nala, aku u 'yangai gogo wa bana ara Yesu.

³⁰ Kotsu u rawa a ilyuci yi wa, nte u buwai ve de a asu u da Marta gawunsai n eyi.

³¹ Ama ushani a tuwa le ta uwene, shegai an a wenei Meri wutai a kuwa ki gogo, aku a yawunsai nte wa bana de a asu u kasaun vi tsara u sai. Aku a tono yi.

³² Meri vi u banai a asu u da Yesu wari. An u wene yi, aku u kudangi a kapala ka ne u danai, “Asheku, a da baci wari pini na, vangu u va wari wa kuwa wa.”

³³ U wene yi wa sa, ama da a'ari kabolo n eyi dem a ka sa, aku u dambulai cika.

³⁴ U wece le, “Nte i cidangu yi?”

A wushunku yi, “Asheku, tuwa vu wene asu vi.”

³⁵ Aku Yesu dem u sai.

³⁶ Ama da a'ari kushani pini evu a danai, “I wene ta tyoku da wa ciga Li'azaru cika.”

³⁷ Shegai aza roku a le a danai, “U zuwa ta karumba ka wenei. Wari u gan ta u bishinka Li'azaru ukuwa.”

Yesu yangasai Li'azaru a ukpa

³⁸ Eyi pini a kadambula ki, aku u banai a asu u kasaun vi. Kasaun ki tani kaaɓuru ka, kpam a kimba ta ka n katali ka roku a utsutsu vi.

³⁹ Aku u tonuko le, “Gindalakpai katali ki a ikengi.”

Shegai Marta danai, “Asheku, vu reve ta Li'azaru kuwa de a'ayin a nishi, kawan ka yan ta pini.”

⁴⁰ Yesu tonuko yi, “Vu asansa an n tonuko vu, ‘Vu wushuku baci va wene ta tsupige tsu Kashila?’”

⁴¹ Aku a gindalakpai katali ki a ikengi. U webelei zuba u danai, “Tata, n cikpa vu ta an vu panaka mu.

⁴² N reve ta vu tsu panaka mu ta maco, shegai n dana ta nala adama a ama da a kyawan mu na vi. Ma ciga ta a wushuku an ada vu suku mu.”

⁴³ An u kotsoi kavasuu, aku u salai, “Li'azaru, wuta!”

⁴⁴ Aku u wutai. Akere n a'ene a ne ucaci n aminya a eri, a cacai kpam upetiwa'eshi u ne n kunya.

Aku Yesu danai, “Surukpa ni i asaka yi u wala.”

A sheshei tsara a wuna Yesu

(Matiyu 26:1-5; Marku 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Ama ushani a da a tuwai tsara a wene Meri vi a wenei ili i'ya Yesu yain, aku a wushuki n eyi.

⁴⁶ Aza roku a le a banai a asu u Afarishi a tonuko le ili i'ya Yesu yain.

⁴⁷ Aku adarakpi a pige n Afarishi a bolomgbonoi Asheshi a Pige a asu u te, a danai, “Ndy tsa yan? Vuma u na wa yansa ta ikunesavu ushani.

⁴⁸ Tsu asaka yi baci u lyai kapala n uyansa ili i na yi, ya dem wa wushuku ta n eyi. Aku asoje a aza a Roma a tuwa a wacinsa Kuwa ku Kashila ku tsunu n uyamba u tsunu.”

⁴⁹ Uza roku a asuvu a Asheshi a Pige yi; wata, Kayafa, uza da wari Magono ma Adarakpi a kayen ki, u danai, “Eda i reve ili i'ya i'ari pini wa!

⁵⁰ Nida ya asaka uyamba gba u kuwa? Wa la ta tsulobo uza u te u na vi u kuwa n u da a ama gba a ka kuwa.”

⁵¹ Uyawunsa u na vi a katakasuvu ka Kayafa ka u wutai wa. Shegai an wari Magono ma Adarakpi a kayen ka nala ki da i zuwai wa yan kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa ya gitai: Dana da wa dana Yesu wa kuwa ta adama a aza a Yahuda.

⁵² Adama a unyushi u aza a Yahuda a da koshi Yesu wa kuwa wa. Wa kuwa ta tsara u bolomgbono ama a Kashila a da a wacinsai a asuvu a likimba.

⁵³ Kain ka nala ki ka azapige a aza a Yahuda a gitai ufobuso tyoku da a ka wuna Yesu.

⁵⁴ Adama a nala, Yesu doku u wala a kateshe a Yahuda wa, aku u asakai Urishelima. U lazai ubana a ilyuci i Ifuramu, i'ya i'ari a ikengi i kakamba, aku u dusuki de n atoni a ne.

⁵⁵ An a yain evu n Abiki a Upasamgbana, aku ama ushani aza da a'ari a ilyuci i kenu kenu a lazai ubana a Urishelima kahu abiki yi, tsara a wulukpe kaci ka le tyoku da Mele ma danai a yansa.

⁵⁶ A ka ciga a wene Yesu, ele pini a Kuwa ku Kashila ki, aku a ka wecemgbene, “Ndy a wenei? Wa tuwa gbam a asu u abiki vi?”

⁵⁷ Adarakpi a pige n Afarishi yi a tonukoi ama, uza da baci dem u wenei Yesu, u tonuko le, kotsu a kana yi.

12

Meri tsunki Yesu manivi ma magulani

¹ An a'ayin a teli a wokoi kahu Abiki a Upasamgbana yi, Yesu banai a Batani u rawai a kuwa ku Li'azaru uza da u 'yangasai a ukpa.

² A fobusukoi Yesu ilikulya, Marta aya uza da wa pecike ilikulya, Li'azaru kpam wa ta pini ndishi kaɓolo n aza da a ka lya ilikulya n eyi.

³ Aku Meri bidyai kolubo u manivi ma mari n ikebe cika u pige, u tsunki Yesu a a'ene. U yansai ma n kenji ka ne. Magulani ma manivi mi ma shadangi kuwa ki.

⁴ Katoni ka a ka isa Yahuza Isikariyoti wa ta dem pini. Aya wa tuwa wa neke Yesu a asu u azapige. U danai,

⁵ “Manivi ma nala mi ma rawa ta ikebe i'ya uza wa yan manyan ma kayen ka te.* Wari u gan ta a denge ma, aku a naka aza a unambi.”

⁶ Shegai Yahuza vi u dambula gbam n aza a unambi yi wa. U dana ta nala kpaci kaboki ka. Aya uza da wa banan makpakata ma ikebe kpam u tsu bidya ta i roku u yanka manyan ma kaci ma ne.

⁷ Shegai Yesu tonuko yi, “Kotsu vu damgbarasa yi wa. U yan ta nala tsara u fobuso ikyamba i va adama a kacida.

⁸ Ya rongo ta n aza a unambi maco, shegai ya rongo na mpa maco wa.”

A ka ciga a wuna Li'azaru

⁹ A'ari pini, aku kakuma ka ama ka panai a da Yesu rawa de a Batani. Aku a banai an u wokoi Yesu wari de, kpam tsara a wene Li'azaru uza da Yesu 'yangasai a ukpa vi.

¹⁰ Adarakpi a pige yi a fobusoi dem tsara a wuna Li'azaru.

¹¹ Adama a Li'azaru, ama ushani a asaka le utono, aku a ka wushukusu n Yesu.

Yesu uwai a Urishelima

(Matiyu 21:1-11; Marku 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² An kain ka wansai, aku kakuma ka ama ka ka tuwai uyan Abiki a Upasamgbana vi, a panai a da Yesu da pini utuwa a Urishelima.

¹³ Aku a bidisai akere a nshuwan tsara a ba a gawunsa n eyi, n a salasi, “Hosana,† cikpalai Kashila!”

“Kashila ka zuwuka uza da wari a utuwa a asuvu a kala ka Magono ma Zuba unu u shinga!

Kashila ka zuwuka Magono ma aza a Isara'ila unu u shinga.”

¹⁴ An Yesu tsara maku ma makparyagi ma roku, u yuwa ma. Tyoku da Tagarada u Kashila u danai u da la vi,

¹⁵ “Aza a Sihiyona,‡ kotsu i pana uwonvo wa!

Magono ma de ma pini a utuwa, uyuwu a maku ma makparyagi.” ◊

¹⁶ A a'ayin a nala yi, atoni a ne kotsu a reve n ukuna vi wa. Shegai a ubana a kapala, an a tuwai a 'yangasa yi ubana a tsupige, da a cibai an Tagarada u Kashila u danai ukuna vi a kaci ka ne, hal gbam a yanka yi u da de.

¹⁷ Ama da pini ushani kaɓolo n Yesu a'ayin a da u 'yangasai Li'azaru a ukpa, kpam u tonuko yi u wuta a kasaun ki. Gogo-na alya a ka tonusuko ama ili i'ya u yain.

¹⁸ Ama ushani a bana ta tsara a cina Yesu, kpaci a pana ta ukuna u ukunosavu vi.

¹⁹ Aku Afarishi yi a ka dansa utyoku u le, “Wundyai, tsu rukpa de gba gba! Likimba gba aya a ka tonu!”

Nheline n roku ma ciga n wene Yesu

²⁰ Nheline n roku n bana ta a Urishelima ulya kayala a'ayin a Abiki a Upasamgbana.

* **12:5** Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 300.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uɓanga. † **12:13** “Hosana” idyani i'ya ama a tsu dansa uzapige i'ya tsara a naka yi tsupige. Kalen ka ne ka, “Kashila ka wauwa yi!” ko kpam “A cikpala yi.” ‡ **12:15** Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◊ **12:15** Zak. 9:9.

21 A banai ara Filibu (uza da u wutaɪ a ilyuci i Besaida a Galili) a danai, “Uzapige, tsa ciga ta tsu wene Yesu.”

22 Filibu banai u tonukoi Andurawu, aku a lazai ama a re a le a ba a tonukoi Yesu.

23 Aku u tonuko le, “A'ayin a yan de a da Maku ma Vuma ma wusha tsupige tsu ne.

24 Mayun n tonuko da, ucun u ulya u te u rukpa baci a iyamba u kuwai wa, wa la u te vi wa. A'ayin a da baci u kuwai, aku u woko ushani.

25 Uza da baci wa ciga uma u ne a likimba u naha, wa namba ta u da. Uza da baci u 'yuwain uma u ne a likimba u naha, wa tsara ta uma u da bawu wari n utyoku.

26 Uza da baci wa ciga u gbashika mu u kana ta u tono mu, tsara kagbashi ka va ka rongo a asu u da baci dem mari, kpmam Tata u va wa naka ta uza da baci dem u gbashika mu tsupige.”

Yesu dansai ukuna u ukpa u ne

27 Yesu lyai kapala n kadyanshi, “Gogo-na n dambula ta cika. Ndya ma dana? N dana wa, ‘Tata, wauwa mu a a'ayin a na yi’? Nala wa, n tuwa ta a'ayin a na adama a na, tsara n pana ikyamba.

28 Tata, wenike ama tsupige tsu vunu!”

Aku kalagatsu ka wutaɪ a zuba ka danai, “N wenike ta tyoku da mari n tsupige kpmam ma doku ta ma wenike.”

29 Kakuma ka ama ka kari pini kushani vi a pana ta kalagatsu ki, aku aza roku asuvu a le a danai makpankashila ma. Shegai aza roku a danai, “Katsumate ka zuba ka ka dansai n eyi!”

30 Aku Yesu tonuko le, “Adama a de a da kalagatsu ki ka tuwai, adama a va a da wa.

31 Gogo-na a'ayin a yan de a da Kashila ka yanka ama a likimba afada. Kpmam dem a'ayin a da, a da wa loko uza da wa lya tsugono tsu likimba u na.

32 A 'yangasa mu baci a zuba u mawandamgbani, ma zuwa ta ya dem u tuwa ara va.”

33 Yesu dana ta nala tsara u wenike tyoku da wa kuwa.

34 Kakuma ki ka danai, “Mele ma tsunu ma tonuko tsu ta Kawauwi ka rongo ta n uma hal ubana. Nida va dana a ka 'yangasa ta Maku ma Vuma a zuba u mawandamgbani? Ya Maku ma Vuma mi?”

35 Yesu wushuki, “Ya tsara ta katyashi a'ayin kenu. Rongoi a nwalu a'ayin a da i'ari a katyashi, tsara i tadatsa wa a'ayin a da baci karimbi ka danda da. Shegai ya wala baci a karimbi, ya fuda ya reve asu u da ya bana wa.

36 Wushuki n uza da u tsu zuwa katyashi ka tuwa tun wari kabolo n ada, tsara i woko aza da a a'ari a katyashi.”

Aza roku a 'yuwain uwushuku n Yesu

An Yesu danai nala, aku u lazai u ba u kpawain tsara a wene yi wa.

37 Ko an u wokoi u yansai ikunesavu a kapala ka le, a wushuku n eyi wa.

38 Nala gita ta tsara ili i'ya Ishaya matsumate u danai i shadangu, “Magono ma Zuba, ya wushuki n ili i'ya tsu danai?

Magono ma Zuba, ya vu wenikei ucira u vunu?” ◇

39 Matsumate mi ma doku ta ma danai, ili i'ya i zuwai a kpaɗai uwushuku i'ya na:

40 “Magono ma Zuba ma zuwa ta a'eshi a ama yi a rumbanai, kpmam u zuwa le a ryagbajai.

Mpa Magono ma Zuba, n yan ta nala tsara a wene ko a reve wa, kpmam kotsu a kpatala utuwa ara va, tsara n tanasa le wa.” ◇

41 Matsumate mi ma dana ta nala kpaci u wene ta tsupige tsu Yesu, kpmam u dansai ukuna u ne.

⁴² A'ayin a nala yi, azapige ushani a wushuku t̄a n eyi. Shegai an a ka pana uwonvo u Afarishi, a kawan a dansa u d̄a a kateshe wa, kotsu a wutukp̄a le a asuvu a kagata ka Kashil̄a wa.

⁴³ A tsu la t̄a uciga icikpali i ama kapala n icikpali i Kashil̄a.

Yesu tuw̄a t̄a u wauwa likimba

⁴⁴ Yesu 'ȳangas̄ai kalaḡatsu ka ne u danai, “Gb̄a uza d̄a baci dem u wushuki n̄a mpa, n̄a mpa d̄a koshi u wushuku wa, hal dem n uza d̄a u suku mu d̄a u wushuki.

⁴⁵ Uza d̄a kpam u wene mu, u wene t̄a dem uza d̄a u suku mu.

⁴⁶ N tuw̄a t̄a a likimba n woko katyashi, tsar̄a uza d̄a baci dem u wushuki n̄a mpa u rongo a asuvu a karimbi wa.

⁴⁷ “Uza d̄a u panai kadyanshi ka v̄a aku u 'yuwain ka utono, mpa ma kid̄aga yi ugana wa. Kpaci n tuw̄a tsar̄a n kid̄aga likimba ugana wa, shegai n wauwa u d̄a.

⁴⁸ Uza d̄a wa kid̄aga uza d̄a u 'yuwan mu ugana aya pini; wata, kadyanshi ka n dansai, ka ka kid̄aga yi ugana kain ka makorishi.

⁴⁹ Ili i'ya n wenishikei ara v̄a d̄a i wut̄ai wa. Tata u d̄a u suku mu aya u tonuko mu ili i'ya ma dana n i'ya ma wenishike.

⁵⁰ N reve t̄a ili i'ya u danai ama a yain i zuwa t̄a ama a yain uma hal ubana. Da i zuwai n tonuko d̄a dere ili i'ya Tata u tonuko mu.”

13

Yesu ɓacangusi a'ene a atoni a ne

¹ Cina u woko kain ka te kahu kain ka Abiki a Upasamgbana ka yain. Yesu reve t̄a a'ayin a yan d̄e a d̄a wa as̄ak̄a likimba u na u gono a asu u Tata. Wa ciga t̄a ama a ne a d̄a a'ari a likimba, kpam gogo-na pini na u wenike le t̄a uciga vi gb̄a gb̄a bawu utyoku.

² Yesu n atoni a ne a ka lya kaɓolo n kuvuli. Cina Kalap̄ansi ka zuwa d̄e Yahuza Isikariyoti maku ma Simo u yawunsa tsar̄a u neke yi.

³ Yesu reve t̄a Tata n̄ak̄a yi t̄a ucira u ili gb̄a, u wut̄a t̄a a asu u Kashil̄a, kpam nte wa gono d̄e ara ne.

⁴ An a'ari a ulya ilikulya, Yesu 'ȳanḡai u mondoi matogo ma pige ma ne, aku u sirai mayaga a cuku tsu ne.

⁵ U tsungi mini a kabelu u git̄ai uɓacangusa a'ene a atoni a ne, aku u yansai a d̄a n mayaga ma u sirai a cuku tsu ne tsi.

⁶ Yesu tuw̄ai ara Simo Bituru, eyi kpam u tonuko yi, “Asheku, aɗa va ciga vu ɓacangusu mu a'ene?”

⁷ Yesu wushunku yi, “Vu reve ili i'ya m̄ari uyan wa, shegai va tuw̄a t̄a va reve.”

⁸ Bituru danai, “Nala wa, va ɓacangusu a'ene a v̄a wa.”

Yesu wushuki, “N ɓacangusu baci a'ene a vunu wa, avu uza u te d̄a a asuvu a ama a v̄a wa.”

⁹ Simo Bituru danai, “Asheku, ɓacangusu gb̄am a'ene a v̄a koshi wa! Sawa mu dem akere n kaci.”

¹⁰ Yesu danai, “Vuma u sumb̄a baci, ikyamba i ne gb̄a i tsu takpa t̄a sarara. A'ene a ne a d̄a koshi wa ɓacangusu. Ed̄a ama i'̄a t̄a sarara, shegai gb̄a d̄e d̄a wa.”

¹¹ Yesu reve t̄a uza d̄a wa kpatal̄aka yi, d̄a gai i zuwai u danai, “Gb̄a d̄e d̄a i'ari sarara wa.”

¹² An u kotsoi uɓacangusu a'ene a le gb̄a, aku u ukai matogo ma ne u gonoi u dusuki. U wece le, “I reve ili i'ya n yanka d̄a gogo-na vi?”

¹³ I tsu is̄a mu t̄a 'Kawenishiki' n 'Asheku' kpam dere d̄a w̄ari, kpaci ili i'ya m̄ari i'ya la vi.

¹⁴ Mpa, Asheku n Kawenishiki, n ɓacangusu t̄a a'ene a d̄e gogo-na. Ed̄a dem i ɓacangusu a'ene a atoku a d̄e.

¹⁵ N yan t̄a nala tsar̄a u woko d̄a iryoci tsar̄a i yain dem tyoku d̄a n yanka d̄a.

16 Mayun n tonuko ɗa, kagbashi ka tsu la uzakuwa u ne tsupige wa. Katsumate ka tsu la uza ɗa u suku yi tsupige wa.

17 I reve ta ili i na yi gba kpm Kashila ka zuwuka ɗa ta unā u shinga i tono baci i'ya.

18 “Gba ɗe ɗa ma yanka kadyanshi wa. N reve ta aza ɗa n dangasai. Shegai u kana ta ili i'ya Tagarada u Kashila u danai i woko mayun. Kpm a dana ta, ‘Vuma ɗa wa lya kabolo na mpa u kpatalaka mu ta kucina!’

19 “Tonuko ɗa ma tonuko ɗa kahu ukuna vi u gita, tsara u gita baci kotsu i wushuku an mpa mari uza ɗa wari pini maco.

20 Mayun n tonuko ɗa, uza ɗa baci u wushai katsumate ka va, mpa u wushai. Uza ɗa baci kpm u wusha mu, u wusha ta uza ɗa u suku mu.”

Yesu danai ili i'ya ya gita n eyi

(Matiyu 26:20-25; Marku 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 An Yesu danai nala, u dambula ta cika. U tonuko le a kateshe, “Mayun n tonuko ɗa, uza u te ɗe wa neke mu ta.”

22 A fuda a reve gbam kalen ka kadyanshi ka Yesu yain wa. Aku a ka wundyamgbana.

23 Uza u te a asuvu a atoni yi uza ɗa Yesu wa uciga cika wa ta ndishi evu n eyi.

24 Simo Bituru yanka yi iryoci n kukere u danai, “Wece yi, ya wa dansaka?”

25 Katoni ki ka rabai evu n Yesu ka wece yi, “Asheku, ya va dansaka a asuvu a tsunu?”

26 Yesu wushuki, “Ma ɗaba ta kawon ka na a kusan. Uza ɗa baci n nakai ka, aya gai wa kpatalaka mu vi.” Aku u ɗabai kawon ki a kusan u nakai Yahuza maku ma Simo Isikariyoti.

27 An Yahuza wushai kawon ki, aku Kanangasi* ka uwa yi.

Yesu danai, “Yahuza, wala gogo vu ba vu yain ili i'ya va yan.”

28 Uza wa la a asuvu a aza ɗa a ka lya kabolo n Yesu u revei kalen ka ili i'ya i zuwai u tonuko yi nala wa.

29 Shegai adama a ɗa wari kazuwi ka ikebe ka le, aku a yawunsai a ɗa tonuko ɗa Yesu tonuko yi u ba u tsupa ikebe i ilikulya ko kpm u ba u nei aza a unambi ikebe.

30 An u lyuki kawon ka Yesu naka yi vi, aku u wutai n maloko, n kayin ka tani.

Mele ma savu

31 An Yahuza lazai, Yesu danai, “A'ayin a tuwa ta a ɗa mpa Maku ma Vuma ma uwa a asuvu a tsupige tsu va, kpm Kashila ka wusha ta tsupige adama a ili i'ya ya gita na mpa.

32 Kashila ka wusha baci tsupige adama a va, Kashila n kaci ka ne wa wenike ta ama tyoku ɗa tsupige tsu Maku ma Vuma tsi tsari gogo.

33 “Mmuku n va, ma tsā ta n barakpa n aɗa kenu. Ya tuwa ta ya zama mu, shegai ya wene mu wa. N tonuko ɗa tyoku ɗa n tonuko i ama, ‘Ya bana a asu u ɗa ma bana wa.’

34 “Shegai mele ma savu ma ma naka ɗa. I cigi atoku a ɗe dere tyoku ɗa n ciga ɗa.

35 Ya cigamgbana baci, ya dem wa reve ta eɗa atoni a va a ɗa.”

Yesu danai Bituru wa nana yi ta

(Matiyu 26:31-35; Marku 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Simo Bituru wecei Yesu, “Asheku, nte va bana?”

Yesu wushuki, “Asu u ɗa ma bana ya fuda ya bana wa, shegai ya tuwa ta ya bana.”

37 Bituru wece yi, “Asheku, ndya i zuwai bawu ma tono vu gogo-na? Ma ta ufoɓusi tsara n kuwa adama a vunu!”

38 Yesu wece yi, “Vari ufoɓusi vu kuwa adama a va? Mayun n tonuko vu, kahu kapen ka sala, va nana mu ta hal kutatsu, vu dana vu reve mu wa.”

* 13:27 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

14

Yesu da ure ubana a asu u Tata

¹ Yesu tonukoi atoni a ne, “Kotsu i dambula wa. Wushuki n Kashila, i wushuku kpam na mpa.

² A'unu a da pini ushani a kuwa ku Tata u va, kpam nte ma bana de tsara n foBusuko da asu. A da baci nala wari wa, mari ma tonuko da ta.

³ A'ayin a da baci n yain nala, aku n gono n bidya da ubana ara va, aku tsu rongoi de kaBolo.

⁴ I reve ta ure u asu u da ma bana.”

⁵ Toma tonuko yi, “Asheku, tsu reve asu u da va bana wa. Nida tsa reve ure u ubana de?”

⁶ U wushuki, “Mpa ure u da wa wenike ukuna u maci u Kashila, u naka kpam ama uma. Uza wa la wa bana a asu u Tata wa, she u tono mu.

⁷ I reve mu baci, ya reve ta dem Tata u va. Shegai gogo-na i reve yi ta, kpam i wene yi ta.”

⁸ Filibu danai, “Asheku, wenike tsu Tata vi, kpaci ili i'ya tsa ciga i'ya la vi koshi.”

⁹ Yesu wushuki, “Filibu, n rongu ta n ada a'ayin ushani. Ndya i zuwai vu kpa dai ureve ko ya mpa mari? Uza da baci dem u wene mu, u wene ta dem Tata vi. Nida vu danai 'Wenike tsu Tata vi'?”

¹⁰ Vu wushuku an mpa ili i te i'ya tsari n Tata vi, kpam Tata vi ili i te na mpa wa? Kadyanshi ka n yanka da ara va da ka wutai wa. Tata da wari a asuvu a va, aya u tsu yan ili i'ya wa ciga u yain.

¹¹ Wushuki na mpa an n danai Tata vi ili i te i'ya tsari, kpam mpa vi ili i te i'ya tsari n Tata vi. Ya wushuku baci adama a kadyanshi ka va wa, u gan ta i wushuku adama a ikunesavu i na yi.

¹² Mayun n tonuko da, uza da baci u wushuki na mpa, wa fuda ta wa yan dere ili i'ya n yansai. Mayun da, aza da a wushuki, a ka yan ta hal gban ili i'ya i lai la, kpaci ma bana ta ma rongu de n Tata u va.

¹³ Kpam i folo baci ili a asuvu a kala ka va, ma yanka da ta i'ya, tsara Maku mi ma tuko tsupige a asu u Tata.

¹⁴ Ma yan ta ili i'ya baci dem i foloi a asuvu a kala ka va.

Kazuwamgbani ka utuwa u Kulu Keri

¹⁵ “Ya ciga mu baci, ya yan ta ili i'ya n danai i yain.

¹⁶ Ma folo ta Tata, eyi kpam wa naka da ta KaBangi ka roku, uza da wa rongu n ada hal ubana.

¹⁷ Aya Kulu Keri ka ku tsu wenike ukuna u maci u Kashila. Ama a likimba a wusha yi wa, kpaci a wene yi ko a reve yi wa. Shegai i reve yi ta, kpaci u rongu ta ara de kpam wa rongu ta a asuvu a de.

¹⁸ N laza baci, ma asaka da utyoku u de tyoku u mkpan wa, ma gono ta ara de.

¹⁹ A'ayin kenu ama a likimba a na a ka fuda a wene mu wa, shegai eda ya wene mu ta. Kpam adama a da mari n uma, eda dem ya yan ta uma.

²⁰ Kain ka nala ka tuwa baci, ya reve ta an ili i te i'ya mari n Tata vi. Ya reve ta eda dem ili i te i'ya i'ari na mpa, mpa kpam ili i te i'ya mari n ada.

²¹ Uza da baci dem wa ciga mu, wa yan ta ili i'ya n danai, kpam Tata u va wa ciga yi ta. Mpa dem ma ciga yi ta, kpam n wenike yi ko mpa yayi.”

²² Aku Yahuza (shegai Yahuza Isikariyoti wa), u danai, “Asheku, ndya i zuwai vu foBusoi vu wenike kaci ka vunu ara tsunu, bawu va wenike kaci ka vunu a asu u ama a likimba a da a buwai?”

²³ Yesu wushuki, “Ama a ciga mu baci, a ka yan ta ili i'ya n tonuko le a yain. Tata u va wa ciga le ta, aku tsu tuwa ara le tsu dusuku n ele.

²⁴ Shegai uza ɗa baci bawu wa ciga mu, u tsu yan ili i'ya n danai wa. Ili i'ya i panai n danai na vi, ara va ɗa i wutai wa, shegai ara Tata ɗa u suku mu.

²⁵ “N tonuko ɗa ta ili i na yi tun mari kaɓolo n aɗa.

²⁶ Kaɓangi ki ka wenishike ɗa ta ili dem, kpam wa zuwa ɗa ta i ciɓa gba ili i'ya n tonuko ɗa. Kaɓangi ka nala ki aya Kulu Keri ka Tata wa suku n kala ka va.

²⁷ N zuwa ɗa ta i panai mazanga a atakasuvu a de. I cun i mazanga ma mari a katakasuvu ka va ka ma zuwa ɗa i tsara. N zuwa ɗa i tsara ndishi n shinga n na mi dere tyoku ɗa ama a likimba a zuwa ɗa i tsarai wa. Adama a nala kotsu i namgba katsuma ko i pana uwonvo wa.

²⁸ “I panaka mu ta an n danai ma laza ta kpam ma bana ta ma gono ara de. Ya ciga mu baci mayun, u gan ta i yain mazanga ma ma gono ara Tata, kpaci u la mu ta tsupige.

²⁹ N tonuko ɗa ta ili i na yi gba gogo-na kahu i tuwa i gita, tsara i gita baci, i wushuku.

³⁰ Ma barakpa n aɗa na n dansi wa, kpaci uza ɗa wa lya tsugono tsu likimba u naha wa ta a utuwa. Shegai wa n ucira a kaci ka va wa.

³¹ Ili i'ya Tata u va u tonuko mu n yain i'ya n tsu yan, tsara ya dem a likimba u reve ma ciga yi ta.

“Gogo-na tuwai tsu walai.”

15

Katyaci n atyangi

¹ Yesu lyai kapala n kadyanshi n atoni a ne, “Mpa kami ka katyaci ka mayun. Tata u va u da kacimbi.

² Katyangi ka baci kari a asuvu a va bawu ka matsai, aku u kapa ka. U tsu gyara ta kpam u lapula katyangi ka baci dem ka matsasa tsara ka doku ka matsa cika.

³ Ili i'ya n tonuko ɗa i zuwa ta i lapulai.

⁴ Ya rongo baci kaɓolo na mpa, ma rongo ta dem kaɓolo n aɗa. Katyangi ka tsu matsa n kaci ka ne wa. Kafuda ta ka matsa ka baci kaɓolo n kami ka ne. Nala dem eda ya fuda ya yan ili wa, she i'a kaɓolo na mpa.

⁵ “Mpa kami ka katyaci ki, eda atyangi. Uza ɗa baci wa rongo kaɓolo na mpa, mpa kpam ma rongo kaɓolo n eyi, wa matsa ta ilimaci cika. Shegai ya fuda ya yan ili wa, she n banga ɗa.

⁶ Uza ɗa baci bawu wari kaɓolo na mpa, wa ta tyoku u katyangi ka a varangi aku ka ekpei. Ama a tsu bidya ta atyangi a ekpi tsara a varangu a da a akina, a runukpa a da.

⁷ I rongo baci kaɓolo na mpa kpam i tonoi uwenishike u va, ya folo ta Tata ili i'ya baci dem ya ciga, eyi kpam wa naka ɗa ta i'ya.

⁸ Ya matsasa baci ilimaci ushani, nala wa wenike ta ama eda atoni a va a da, kpam ya wenike ta ama tsupige tsu Tata u va.

⁹ “Ma ciga ɗa ta tyoku da dem Tata wa ciga mu. Gogo-na rongoi a asuvu a ucigi u va.

¹⁰ I yan baci ili i'ya n danai, ya rongo ta a asuvu a uciga u va. Tyoku da n yain ili i'ya Tata u va u tonuko mu n yain, kpam ma rongo a asuvu a uciga u ne.

¹¹ N tonuko ɗa ta ili i nala yi tsara i tsara mazanga ma dem n tsarai, kotsu mazanga ma de ma namba ili wa.

¹² Ili i'ya ma tonuko ɗa i yain i'ya na: Cigai atoku a de tyoku da dem mpa n ciga ɗa.

¹³ Vuma u kuwa baci adama a kaje ka ne, nala wenike ta an wari n uciga u pige u da u lai u ya dem.

¹⁴ Eda aje a va a da, i tono baci ili i'ya n danai.

¹⁵ N buwa ɗa kpam u'isa agbashi wa, adama a da uzakuwa u tsu tonuko agbashi a ne ili gba wa. Shegai n isa ɗa ta aje kpaci n tonuko ɗa ta gba ili i'ya Tata u va u tonuko mu.

¹⁶ I dangasa mu wa, mpa n dangasa da. Kpam n naka da manyan ma na i yain: walai i ba i matsa ilimaci, icun i ilimaci i'ya ya barakpa. Aku Tata u naka da gba ili i'ya baci dem i foloi n kala ka va.

¹⁷ Ili i'ya n tonuko da i yain i'ya na: Cigai atoku a de.

Ama a likimba a kovo atoni

¹⁸ “Ama a likimba a na a kovo da baci, cibai a gita ta a kovo mu.

¹⁹ Eda aza a likimba a da baci, wa ciga da ta tyoku da u tsu ciga ama a ne. Shegai n dangasa da ta a asuvu a likimba, kotsu i woko ama a ne wa. Da i zuwai likimba u kovo da.

²⁰ Cibai ili i'ya n tonuko da: Kagbashi ka tsu la uzakuwa u ne tsupige wa. Ama a yanka mu baci mavura, a ka yanka da ta dem. Kpam a yan baci ili i'ya n wenishike le, a ka yan ta dem ili i'ya ya tonuko le.

²¹ Shegai a ka yan da ta mavura adama a da i'ari ama a va. A ka yan ta nala kpaci a reve uza da u suku mu wa.

²² A da baci n tuwai n dansai n ele wa, a'ari a ka yan n unyushi u unyushi u cingi wa. Shegai gogo-na a'a n ure u uwuta a unyushi u cingi u le wa.

²³ Uza da baci dem u kovo mu, u kovo ta dem Tata u va.

²⁴ N yan ta ikunesavu cika i'ya bawu uza kotsu u yain. A da baci mari n yain manyan ma nala wa, a'ari a ka yan n unyushi u unyushi u cingi wa. Shegai gogo-na a wene ta ili i'ya n yain, gba n nala a kovo mu n Tata u va dem.

²⁵ Nala gita ta tsara ili i'ya i'ari ukorongi a Mele ma le i woko mayun: ‘A kovo mu bawu kagita.’ ◇

²⁶ “Ma sukunku da ta uza da a ka isa Kabangi. Wa wuta ta a asu u Tata, aku u tuwa ara de. Aya Kulu ku mayun. U tuwa baci, wa dansa ta ukuna u va.

²⁷ Eda dem u kana ta i tonuko ama ukuna u va, kpaci i rongo ta kabolo na mpa tun a'ayin a da n gitai uwenishike.”

16

¹ Yesu lyai kapala n kadyanshi, “N tonuko da ta ukuna u na kotsu i asaka uwushukusu na mpa wa.

² A ka loko da ta a agata a Kashila. Kpam a'ayin a ka tuwa ta a da ama a ka wunusa da, a yan baci nala a ka wene ta yavu Kashila ka a ka gbashika.

³ A ka yansa ta ikuna i nala yi kpaci a reve Tata vi wa, kpam a reve mu wa.

⁴ Shegai n tonuko da ta ukuna u na vi gampa, tsara a'ayin yi a rawa baci a da a ka yan ikuna i nala yi, ya ciba ta ili i'ya n tonuko da.

Manyan ma Kulu Keri

“A'ayin a da n gitai uwenishike, n tonuko da ili i na yi wa, adama a da mari kabolo n da.

⁵ Gogo-na ugono u da mu a asu u uza da u suku mu. Shegai ko uza a asuvu a de wa la u wece mu, ‘Nte va bana?’ wa.

⁶ Gogo-na an n tonuko da, atakasuvu a de a shadangu de n unamgbukatsuma.

⁷ Shegai ukuna u mayun u da ma tonuko da, wa laka da ta tsulobo n laza. N laza baci, ma sukunku da ta Kabangi ki. Shegai n laza baci wa, Kabangi ka nala ki ka tuwa wa.

⁸ A'ayin a da baci Kabangi ki ka tuwai, wa wenike ta ama a likimba an a nusai a udani u da a danai, ‘Tsu reve ta n ukuna u unyushi u cingi, tsu reve ta kpam n ili i'ya i'ari dere, n tyoku da Kashila ka tsu yanka unyushi u cingi afada.’

⁹ A nusa ta a ukuna u unyushi u cingi, adama a da bawu a wushuki na mpa.

¹⁰ A nusa ta a ukuna u ili i'ya i'ari dere, kpaci a asu u Tata u da ma bana kpam ya doku ya wene mu wa.

◇ 15:25 Ishp. 35:19; Ishp. 64:4.

11 A nusa ta a ukuna u afada, kpaci Kashila ka kidaga de uza da wa lya tsugono tsu likimba u na ugana.

12 Ma ta n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko da, shegai gogo-na i la ta ucira u da ya reve.

13 A'ayin a da baci Kulu ka ku tsu wenike ukuna u mayun u Kashila ku tuwai, ka zuwa da ta i reve gba ikuna i mayun i'ya i tsu wuta a asu u Kashila. Wa dansa ili i'ya i wutai ara ne wa, shegai u dansa ili i'ya u panai koshi, kpam wa tonuko da ta ili i'ya ya tuwa.

14 Wa naka mu ta tsupige, kpaci wa bidya ta ili i'ya n danai u tonuko da.

15 Gba ili i'ya Tata wari n i'ya, i va i'ya dem. Da gai i zuwai n danai Kulu ka bidya ta ili i'ya n danai u tonuko da vi.

Unamgbukatsuma wa woko ta mazanga

16 "A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i doku i wene mu."

17 Aza roku a asuvu a atoni a ne a ka dansa utyoku u le, "Ndya kalen ka kadyanshi ka Yesu danai vi, 'A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i wene mu.' Kpam ndya kalen ka u danai 'Adama a da ma gono a asu u Tata'?"

18 A doki a wecikei, "Ndya kalen ka 'a'ayin kenu yi'? Tsu reve ili i'ya wa tono wa."

19 Yesu reve ta atoni yi a ka ciga ta a yan yi keci a ukuna vi, aku u tonuko le, "Kaci ka de ka ya wecemgbenishen an n danai, 'A'ayin kenu ya wene mu wa, a yan baci a'ayin kenu kpam aku i wene mu'?"

20 Mayun n tonuko da, ya sa ta kpam i namgba katsuma, shegai likimba wa pele ta. Ya namgba ta katsuma, shegai unamgbukatsuma u de wa woko ta mazanga.

21 A'ayin a da baci uka wa matsa, u tsu pana ta mballa, kpaci a'ayin a ilimaci a ne a rawa de. Shegai u kotso baci ilimaci yi, aku u asansa na mballa mi, adama a da wari ipeli an u matsai maku mi a likimba.

22 Nala dem wari ara de. Gogo-na i namgba ta katsuma, shegai ma doku ta ma wene da, kpam i yain mazanga ma bawu ko uza wa fuda wa shamkpa da ma.

23 A'ayin a nala a rawa baci, ya yan mu keci wa. Mayun n tonuko da, Tata u va wa naka da ta gba ili i'ya baci i foloi n kala ka va.

24 Kotsu i folo icun ili i na caupa wa. Rongoi ufoluso, Kashila ka naka da ta i'ya, tsara i shadangu n ipeli.

Kawauwi ka lya ta kaci ka likimba

25 "N yan ta kadyanshi ka na ki n agisani, shegai a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ma doku ma yan nala. Aku n tonuko da gba ikuna i Tata karara.

26 Ya folo ta Tata vi n kala ka va, shegai u kana mpa n foluko da Tata vi wa.

27 Kashila Tata u ciga da ta adama a da ya ciga mu, kpam i wushuki an ara ne da n wutai.

28 Asu u Tata u da n wutai, aku n tuwai a likimba. Gogo-na kpam ma asaka likimba n gono a asu u Tata."

29 Atoni yi a danai, "Gogo-na da va dansa n atsu karara! N agisani a da kpam va dansa wa.

30 Gogo-na da tsu revei an vu revei ili gba. Va wushunku ta uza keci ku ne tun kahu gbam u wecike. Nala u zuwa tsu ta tsu wushuki an a asu u Kashila u da vu wutai."

31 Yesu wushuki, "Mayun da i wushuki gogo-na vi?"

32 A'ayin a ka tuwa ta, kpam gbam a rawa de, a da a ka wacinsa da gba de, ya dem u gono a kuwa ku ne, aku i asaka mu utyoku u va. Shegai Tata wa rongo ta kabolo na mpa, adama a nala ma rongo utyoku u va wa.

33 "N tonuko da ta ikuna i na yi tsara i tsara ipeli i maci adama a da i wokoi ili i te na mpa! Likimba wa zuwa da ta i pana ikyamba, shegai kotsu i gbama asuvu, kpaci n lya ta kaci ka ucira u likimba."

17

Yesu yankai atoni a ne kvasu

¹ An Yesu kotsoi udansa gba ili i na yi, u webelei zuba u danai, “Tata, a'ayin a yan de. Naka Maku ma vunu tsupige, tsara Maku mi dem ma naka vu tsupige. ² Vu naka ta Maku mi ucira a kaci ka ama gba, tsara Maku mi ma naka uma u da bawu wari n utyoku a asu u aza da vu naka yi gba.

³ Ure u utsara uma u da bawu wari n utyoku u da na: a reve vu, uza da wari Kashila ka mayun koshi, kpam a reve Yesu Kawauwi, uza da vu suki.

⁴ N wenike ta tsupige tsu vunu a likimba an n kotsoi manyan ma vu naka mu n yain.

⁵ Gogo-na Tata, doku vu naka mu tsupige tsa mari n tsa an mari kaɓolo n avu kahu a yain likimba.

⁶ “Vu naka mu ta atoni a roku pini a likimba u naha, kpam n wenike le ta tyoku da wari. Aza a vunu a da caupa, shegai vu naka mu n ele, kpam a gorimuko ta kadyanshi ka vunu.

⁷ A reve ta vu naka mu gba ili i'ya mari n i'ya.

⁸ Kpaci n tonuko le ta ili i'ya vu tonuko mu, kpam a wushuku ta n i'ya. A reve ta n wuta ara vunu, kpam a wushuku ta an ada vu suku mu.

⁹ Ma le ta uyanka kvasu. Aza a likimba a da mari uyanka kvasu wa, shegai aza da vu naka mu, adama a da a'ari aza a vunu.

¹⁰ Gba ama a nala yi aza da a'ari atoni a va aza a vunu a da, kpam gba aza da a'ari atoni a vunu aza a va a da dem. Mayun a wenike ta tyoku da tsupige tsu va tsari.

¹¹ Ma ta utuwa ara vunu. Ma shamgba a likimba kpam wa. Shegai atoni a va a buwa ta ve pini a likimba. Wenike ucira u kala ka vunu; wata, kala ka vu naka mu, tsara ko ili i sawa le wa. Aku a bolomgbono a woko ili i te n atoku a le, tyoku da mpa n avu tsari ili i te.

¹² N ucira u vunu u da, ucira u da vu naka mu tun mari a likimba n u da n bishinkai ili i sawa le. Ko uza u te u le u puwan wa, shegai uza da u ukai kaci ka ne a asuvu a ukpa vi koshi, tsara a shadangu ili i'ya Tagarada u Kashila u danai.

¹³ “Gogo-na mpa la a utuwa ara vunu. Shegai n dansa ta ili i na yi tun mari a likimba, tsara atoni a va a shadangu n mazanga tyoku da dem mari.

¹⁴ N tonuko le ta akani a vunu. Shegai ama a likimba a na a kovo le ta, adama a da bawu a'ari ili i te n ama a likimba. Tyoku da dem mpa mari ili i te n likimba wa.

¹⁵ Tonuko da ma tonuko vu vu wutukpa le a asuvu a likimba vi wa, shegai vu bishinka uza u cingi vi u sawa le.

¹⁶ Mari a asuvu a aza a likimba u na wa, nala dem ele aza a likimba a da wa.

¹⁷ Gonuko le sarara vu wulukpe le a asu u uwenishike u akani a vunu a da a'ari a mayun.

¹⁸ N suku le ta a likimba, tyoku da dem vu suku mu a likimba.

¹⁹ N neke ta kaci ka va n gbashika vu kotsu ele dem a neke kaci ka le a gbashika vu.

²⁰ “N yanka ta atoni a nala yi kvasu, kpam dem ma yanka ta aza da a ka tuwa a wushuku na mpa kvasu adama a ili i'ya atoni a va a ka tonuko le a kaci ka va.

²¹ Ma ciga ta gba le a woko ili i te n atoku, tyoku da mari ili i te n avu, avu kpam ili i te n na mpa. Ma ciga ta dem a woko ili i te n atsu. Ama a likimba kpam a ka wushuku ta an a da vu suku mu.

²² N naka ta ama a na tsupige tsa vu naka mu tsara a woko ili i te, tyoku da mpa n avu tsari ili i te.

²³ Mpa ili i te i'ya mari n ele, avu kpam ili i te i'ya wari na mpa, tsara a woko ili i te gba. Tsara ama a likimba a reve an ada vu suku mu. A reve kpam an va ciga atoni a va tyoku da va ciga mu.

²⁴ “Tata, vu naka mu ta ama a na yi, kpam ma ciga le ta a rongu a asu u da mari, tsara a wene tsupige tsu va, tsupige tsa vu naka mu adama a da va ciga mu kahu uyan u likimba.

²⁵ “Tata, ada v̄ari uza u shinga. Likimba reve vu wa, shegai n reve vu t̄a, kpmam a n a reve t̄a an vu suku mu.

²⁶ N wenike le t̄a tyoku da v̄ari, kpmam ma lya t̄a kapala n uyansa nala. Kotsu a cigangbana dere tyoku da vu ciga mu, tsar̄a n bolomgbono n ele.”

18

A kanai Yesu

(Matiyu 26:47-56; Marku 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ An Yesu kotsoi kvasu, aku a lazai kabolo n atoni a ne a pasai Karar̄a ka Kidiron. A rawai a asu u da wari na ndanga n zayitum ushani, aku a uwai pini.

² A tsu bansa t̄a pini asu u vi, adama a nala a da i zuwai Yahuza, uza da u nekei Yesu u revei asu u da a'ari.

³ Adarakpi a pige n Afarishi a roku a suki aza a uwundya u Kuwa ku Kashila tsar̄a a soku Yahuza. Kabolo ka asoje ka aza a Roma ka dem pini, ama a na yi a'a t̄a ubani n iwunukatsu na ncikalu, n avasu. Yahuza da tonoi n ele hal ubana a asu vi.

⁴ Yesu reve t̄a gba ili i'ya ya gita n eyi, aku u rabai a kapala u wece le, “Ya ya zama?”

⁵ A wushuki, “Yesu uza u Nazara.”

U wushunku le, “Mpa Yesu!” (Yahuza uza da u kpatalakai Yesu vi, wa t̄a kushani pini n asoje yi.)

⁶ An u tonuko le, “Mpa gai vi,” aku a batsai n kucinacina hal a rukpusai a iyamba.

⁷ U doku wece le, “Ya ya zama?”

A danai “Yesu uza u Nazara.”

⁸ U wushunku le, “N tonuko da de mpa gai Yesu vi. Mpa baci ya zama vi, asakai atoni a va a laza.”

⁹ Nala gita t̄a tsar̄a ili i'ya u danai caupa i woko mayun: “N puwunsa ko uza u te a asuvu a aza da vu naka mu wa.”

¹⁰ Aku Simo Bituru talai burundu u ne u kapamgbana kutuvu ku ulyaki ku kagbashi ka Magono ma Adarakpi. (Kala ka kagbashi ki ka Malaku.)

¹¹ Yesu tonukoi Bituru, “Gonuko burundu vi a ivin i ne. Va wundya ma wushuku n soi mako ma upana ikyamba tyoku da Tata u va u fobusoi wa?”

A bankai Yesu a asu u Magono ma Adarakpi

(Matiyu 26:57-58; Marku 14:53-54; Luka 22:54)

¹² Uzapige u kuvon† u Roma n asoje a ne, kabolo n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a kanai Yesu aku a sira yi.

¹³ A gita a banka yi ara Hanana, koku u Kayafa, uza da wari Magono ma Adarakpi a kayen ki.

¹⁴ Kayafa da wari u tonukoi azapige a aza a Yahuda caupa, u da, “Wa la t̄a tsulobo uza u te u na vi u kuwa n u da a ama gba a ka kuwa.”

Bituru nanai Yesu

(Matiyu 26:69-70; Marku 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Simo Bituru n katoni ka roku a tonoi Yesu. Katoni ki n Magono ma Adarakpi mi a revemgbene t̄a, adama a nala u uwa t̄a pini a ulanga u kuwa ku Magono ma Adarakpi mi kabolo n Yesu.

¹⁶ Shegai Bituru vana yi pini a utsutsu u kuwa vi. Aku katoni ki ka gonoi ka dansai n makere ma mari kagbashi uza da wari a utsutsu. Aku u asakai Bituru uwai,

¹⁷ makere mi ma wece yi, “Avu dem katoni ka Yesu ka, ko nala wa?”

Bituru wushuki, “Nala wa, mpa wa!”

¹⁸ A'ayin yi a ka yan t̄a kutanu, aku agbashi yi n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a tasuki akina a ka lyashuku. Pini nala, Bituru banai dem u shamgbai tsar̄a u lyashuku.

*Magono ma Adaraki ma yansai Yesu keci
(Matiyu 26:59-66; Marku 14:55-64; Luka 22:66-71)*

¹⁹ Magono ma Adaraki ma yansai Yesu keci a kaci ka atoni a ne n uwenishike u ne.

²⁰ Yesu wushuki, “N yansa ta kadyanshi tsara ya dem pana. N rongo ta uwenishike a agata a Kashila n Kuwa ku Kashila, a asu u da gba aza a Yahuda a tsu bolomgbono. N tsu dana ili ukpawunsi wa.

²¹ Nida va yan mu keci ku na? Wece ama da a panai uwenishike u va. A reve ta ili i'ya n dansai.”

²² An Yesu danai nala, aku uza da wa wundya Kuwa ku Kashila ki u basa yi, u danai, “Ya vari hal va dansa n Magono ma Adaraki naha?”

²³ Yesu wushuki, “N dana baci ili i roku i'ya Mele ma danai i gan wa, she i dana i'ya. Shegai ili i'ya n danai mayun da baci, nida u basa mu?”

²⁴ Yesu pini usiri, aku Hanana tutsuku yi ara Kayafa Magono ma Adaraki.

Bituru doki u nanai Yesu

²⁵ A'ari pini, Simo Bituru pini kushani evu n akina n u lyashuki, aku a wece yi, “Avu dem katonni ka Yesu ka, ko nala wa?”

Shesai Bituru nanai u danai, “Nala wa, mpa wa!”

²⁶ Kagbashi ka Magono ma Adaraki ka roku ka pini dem a asu vi. Kumaci ku vuma da a kapai kutsuvu. U danai, “Yavu va da n wene vu ta a asu u ndanga n zayitum kabolo n eyi, ko n wene vu wa?”

²⁷ Aku Bituru doki u nanai, kute-kute kapen ka salai.

*A bankai Yesu ara Bilatu
(Matiyu 27:1-2, 4; Marku 15:1-5; Luka 23:1-5)*

²⁸ Kayafa kotsu ta uyanka Yesu afada n kpasani. Aku a banka yi ara Bilatu, gomuna a asuvu a tsugono tsu Roma. Shegai ama yi a uwa pini a kuwa ki wa. A da baci uza roku a asuvu a le wari u uwai pini, wari wa woko ta n ashinda, kpam Mele ma asaka yi u lyai ilikulya i Abiki a Upasamgbana wa.

²⁹ Aku Bilatu wutai a uwotsu vi u wece le, “Kadyanshi ka eni ka i tukoi vuma u na n ka?”

³⁰ A wushuki, “A da baci vuma u na wari uza u unyushi wa, tsara tsa tuko yi ara vunu wa.”

³¹ Bilatu tonuko le, “Bidya ni n kaci ka de i ba i yanka yi afada tyoku da Mele ma de ma danai i yanka yi.”

Aku a wushuki, “Eda aza a Roma i tsu asaka tsu tsu zuwa a wuna vuma wa.”

³² Ili i'ya a danai i wenike ta kadyanshi ka Yesu yain a ukuna u tyoku da wa kuwa, wa woko de mayun.

³³ Aku Bilatu gonoi a kuwa ku tsugono tsi, u isai Yesu u wece yi, “Avu magono ma aza a Yahuda ma?”

³⁴ U wushunku yi, “Keci ku vunu ka na vi, ko gai aza roku a da a tonuko vu ukuna u va?”

³⁵ Bilatu wece yi, “Vu reve ta gai mpa uza u Yahuda da wa! Ama a vunu a da n adaraki a pige a vunu alya a naka mu n avu. Ndya vu yain?”

³⁶ U wushuki, “Tsugono tsu va tsu likimba u na tsa wa. A da baci tsu likimba u na tsa, agbashi a va a ka shilakana ta tsara a bishinka ama a neke mu a akere a azapige a aza a Yahuda a na. Mpa tyoku u ngono n da ma lya tsugono tsu likimba u na da mari wa.”

³⁷ Bilatu wece yi, “Dana avu magono ma?”

U wushuki, “Vu dana ta mpa magono ma, kpam vu dana ta mai. Adama a nala a da a matsa mu kpam adama a nala a da n tuwai a likimba tsara n tonuko ama ukuna u mayun. Kpam gba uza da wa ciga ukuna u mayun u tsu panaka mu ta.”

³⁸ Bilatu wece yi, “Ndyu ukuna u mayun vi?”

*A kidagai Yesu ugana u ukpa**(Matiyu 27:15-31; Marku 15:6-20; Luka 23:13-25)*

An Bilatu danai nala, aku u lazai ubana a asu u aza a Yahuda yi u tonuko le, “Vuma u na u yan ili i roku i'ya i rawai ma dana, ‘U kaṅa ta u kuwa’ wa.

³⁹ I reve ta gai n tsu asaṅa ta vuma u te a asuvu a kuwa ku a'ali a'ayin a Abiki a Upasamgbana dem. Ya ciga n asaṅa da ‘magono ma aza a Yahuda da?’”

⁴⁰ A worukpoi, “A'a, eyi na wa! Baraba da tsa ciga.” (Baraba tani uza u magalaka da.)

19

¹ Pini nala, Bilatu zuwai asoje a ba a bawin Yesu.

² A cacai funi u awana kakondori aku a ukunkai yi a kaci, a ukunka yi kunya ku mini ma galura.*

³ A tuwusai ara ne n a dansi, “Uma u vunu u barakpa, magono ma aza a Yahuda!” A rongo yi kpm u basasa a upetiwa'eshi.

⁴ Bilatu doki u banai a uwotsu vi u tonukoi ama yi, “Panai, ma tuko yi ta pini naha tsara n wenike an bawu n tsara unyushi u da u rawai n wuna yi.”

⁵ Aku Yesu wutai, u'uki n funi u awana n kunya ku mini ma galura. Bilatu tonuko le, “Vuma da da na!”

⁶ An adarakpi a pige n aza a uwundya u Kuwa ku Kashila a wene yi, aku a salai, “Wandamgbana ni! Wandamgbana ni!”

Shegai Bilatu wushunku le, “Eda bidya ni i ba i wandamgbana. N tsara yi n unyushi u da u rawai n wuna yi wa.”

⁷ Azapige a aza a Yahuda yi a wushuki, “U da aya Maku ma Kashila. Adama a nala, Mele ma tsunu ma dana ta u kuwa.”

⁸ An u panai nala, aku u doki u giruwai cika.

⁹ U doki u gonoi a asuvu u wecei Yesu, “Nte vu wutai?” Shegai u wushunku yi wa.

¹⁰ Bilatu danai, “Va wushunku mu wa? Ciba, ma ta n ucira u da ma zuwa a asaṅa vu ko kpm a wandamgbana vu.”

¹¹ Yesu wushunku yi, “Va fuda ta va zuwa ama a yanka mu ili i'ya vu zuwa le adama a da Kashila ka zuwa vu vu fuda vu yain nala. Vuma da u zuwai a tuko mu ara vunu u la vu ta unyushi u cingi.”

¹² An Bilatu panai nala, aku wa ciga u asaṅa Yesu. Shegai azapige a aza a Yahuda yi a rongoi isali, “Vu asaṅa baci vuma u na, vu buwa kpm kaje ka Kaisa Magono wa! Uza da baci dem u gonokoi kaci ka ne magono, utokulalu u Kaisa da!”

¹³ An Bilatu panai ili i'ya a'ari utono, aku u wutukpai Yesu a ulanga u da a ka isa Ulanga u da a Kirai n Atali (N Tsi'arama tani “Gabata”). Eyi kpm u dusuki a karatsu ka afada a ulanga u kuwa ku tsugono.

¹⁴ N kaara a kaci ka Kain ka Afo6i ka Abiki a Upasamgbana ka.

Aku Bilatu tonukoi aza a Yahuda yi, “Magono ma de ma na!”

¹⁵ Aku a worukpoi cika, “Wuna ni! Wuna ni! Wandamgbana ni!”

U wece le, “Ya ciga mu n wandamgbana magono ma de da?”

Adarakpi a pige a wushuki, “Tsa n magono ma roku ma ma wurai Kaisa wa.”

¹⁶ Aku Bilatu naka le Yesu tsara a ba a wandamgbana yi.

*A wandamgbana Yesu**(Matiyu 27:32-44; Marku 15:21-32; Luka 23:26-43)*

Pini nala, asoje yi a bidyai Yesu a lazai n eyi.

¹⁷ An wa wuta a ilyuci yi, aku u cangai mawandamgbani ma ne ubana a asu u da a ka isa Mako ma Kaci. (Asu vi a tsu isa ta u da dem “Golugota”† n Tsi'arama).

* **19:2** A'ayin a nala yi, Kaisa Magono u tsu uka ta avuku a da a piyanlasai kakondori n a da a'ari n mini ma galura. A yanka ta Yesu nala tsara a yanka yi majari.

18 Nte a varai Yesu pini n ikusa. Nala dem a yankai aza a kuwa ku a'ali a roku ama a re, ya dem a kapashi ka te, Yesu aya a mere ma le.

19 Bilatu zuwa le a zuwa iryoci a mawandamgbani mi. I danai, “YESU UZA U NAZARA, MAGONO MA AZA A YAHUDA.”

20 A korongu ta i'ya hal kutatsu: i kagita n Tsiyahuda, n Tsiroma, aku n Tsiheline.† Ama ushani a yan ta i'ya kaneshi, kpaci a asu u da a wandamgbanai Yesu vi, wari mbari n ilyuci yi wa.

21 Adarakpi a pige a tonukoi Bilatu, “Kotsu vu korongu ‘Magono ma aza a Yahuda wa,’ shegai korongu ‘Vuma u na u danai aya Magono ma aza a Yahuda.’ ”

22 Bilatu wushunku le, “N korongu ta u da nala, kpam nala wa woko.”

23 An asoje yi a varai Yesu ikusa a mawandamgbani, aku a bidyai aminya a ne a pecei a da a asu u kunishi, kasoje dem ka tsarai ka te. A bidyai dem matogo ma bululu ma ne ma mari kunya ku te ka a cai ili i'ya i bidyai a zuba ubana a iyamba.

24 Aku asoje yi a dansai utyoku u le, “Tsa kara ka wa. Asaka tsu varanki ka uruta tsara tsu wene uza da wa tsara ka.” Nala gita ta tsara udani u Tagarada u Kashila u na u woko mayun:

“A pecei aminya a va,
aku a varanki matogo ma va uruta.” ◇

Nala tani asoje yi a yain.

25 Mma u Yesu u shamgba ta a ikengi i mawandamgbani mi kabolo n anukakenu a ne, n Meri uka u Kulofa. Meri Magadaliya wa ta dem pini kushani.

26 Katoni ka Yesu wa ciga cika ka dem pini kushani evu na mma u Yesu vi. An Yesu wene le gba, u tonukoi mma u ne, “Vuma u na aya maku ma vunu gogo-na.”

27 U tonukoi kpam katoni ki, “Mma u vunu u da na gogo-na.” Pini nala, katoni ki ka bidyai mma vi ubana a kuwa ku ne.

Ukpa u Yesu

(Matiyu 27:45-56; Marku 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 Yesu reve ta gogo-na u kotso de manyan ma ne. Shegai an wa ciga u shadangu udani u Tagarada u Kashila, aku u danai, “Ma pana ta kakuli!” ◇

29 Kadele ka pini ushadangi n mini ma cinwi ma kalam, aku asoje yi a ukai pini kashaku, a sirai ka a kalangu, a radagbai ka ubana a una u ne.

30 An u comoi ma, aku u danai, “A kotso de.” Aku u varai kaci ka ne a iyamba, pini nala, uma u ne u wutai.

A sapai Yesu a mabele

31 Kain ka Afobi ka, kain ka wansa baci Ashibi kpam a doku ta ka kalen kpaci kain ka Abiki a Upasamgbana† ka. An u wokoi aza a Yahuda bawu a ka ciga ikyamba yi i woko pini a mawandamgbani n kain ka Ashibi, a foloi Bilatu tonuko asoje a koduso a'ene a aza da a'ari a mawandamgbani mi. Aku kpam a takpusa ikyamba yi a zuba u mawandamgbani mi.

32 Asoje yi a gitai a koduso a'ene a ama a re aza da a'ari a apashi a re a Yesu yi.

33 Shegai an a rawai ara Yesu, a cina yi cina u kuwa de, a kodo a'ene a ne wa.

34 Uza u te a asuvu a asoje yi u bidyai masari ma ne u sapai yi n ma a mabele. Aku mpasa n mini ma wutai.

35 Tsu reve ta ukuna vi mayun da, kpaci uza da u wenei u da a'ayin a da ukuna vi u gitai aya u danai. U tonuko tsu ta tsara i wushuku.

◇ 19:24 Ishp. 22:18. ◇ 19:28 Ishp. 69:21; Ishp. 22:15. † 19:31 Abiki a Upasamgbana a ka fuda ta a ka woko ko kain ka eni ka baci a asuvu a a'ayin a shindere. Adama a nala, Abiki a Upasamgbana yi a kana ta a kain ka Ashibi a kayen ka a wandamgbanai Yesu, pini nala, aku a doki kain ki kalen.

³⁶ Ukuna vi u gita ta tsara udani u Tagarada u Kashila u woko mayun: “Ko katele ka te ka ne ka la ka kodo wa.” ◇

³⁷ Tagarada u Kashila kpm dem u dana ta, “A ka webele ta uza da a sapai n masari.” ◇

Kacida ka Yesu

(Matiyu 27:57-61; Marku 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ An nala wurai, Isuhu u Arimatiya, u wecei Bilatu ko wa asaka u bidya ikyamba i Yesu. (Isuhu katoni ka Yesu ka shegai a ukpawunsi, kpaci wa pana ta uwonvo u azapige a aza a Yahuda.) Bilatu wushuku ta, pini nala, Isuhu vi u lazai u ba u cangai ikyamba yi u lazai n i'ya.

³⁹ Nikodimu uza da wari u tuwai ara Yesu n kayin ki u soku yi ta. U tukoi ili i magulani i utsunku akushe icun kure i'ya i rawai evu n uratsanaka amangatawun (100).

⁴⁰ Ama a re a na yi a bidyai ikyamba i Yesu a cacai i'ya ukyawan n aminya kabolo n ili i magulani yi. Tyoku da aza a Yahuda a tsu yan da la vi a ka cidangu baci kakushe.

⁴¹ Asu u uwandamgbansa vi wa ta evu n kashina ka ndanga, a asu u da wari n kasaun ka savu ka bawu kotsu a zuwai pini uza.

⁴² An u wokoi Kain ka Afobi ka kahu Abiki a Upasamgbana kpm kasaun ki kari evu, aku a ukai ikyamba i Yesu pini.

20

Uyanga u Yesu a ukpa

(Matiyu 28:1-8; Marku 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ N kpasani ku kain ka kagita ka a'ayin a shindere; wata, kain ka Aladi, Meri Magadaliya banai a kasaun ki, u wenei a gindalaka de katali ki a giduwai unu u kasaun vi.

² Aku u sumai ugono a asu u Simo Bituru n katoni ka roku, uza da Yesu cigai, u tonuko le, “A bidya de Asheku a kasaun ki, kpm tsu reve a asu u da a zuwa yi wa!”

³ Bituru n katoni ki a lazai ubana a kasaun ki.

⁴ A'ari ilyadi gba le, aku katoni ki ka wurai Bituru u lasa yi urawa pini a kasaun ki.

⁵ An u kelikei u webelele a asuvu, u wenei aminya a kacida yi uzuwi, shegai u uwa pini wa.

⁶ Aku Simo Bituru rawai u uwai pini a asuvu. U wenei aminya a kacida yi uzuwi.

⁷ Aku kpm u wenei kakashi ka a palakai upetiwa'eshi u Yesu vi, a katilai ka a asu u ne kau.

⁸ Aku katoni ka ka gitai urawa a kasaun ki, eyi dem u uwai. U wenei kpm u wushuki Yesu 'yanga de a ukpa.

⁹ (Kotsu a'ari a reve an Tagarada u Kashila u danai u kana ta Yesu 'yanga a ukpa wa.)

¹⁰ Aku atoni yi a gonoi a kuwa.

Meri Magadaliya wenei Yesu

(Matiyu 28:9-10; Marku 16:9-11)

¹¹ Shegai Meri shamgbai a ulanga u kasaun vi, n u sayi. U kelikei u webelele a asuvu a kasaun ki.

¹² U wenei atsumate a zuba a re pini, a ukai aminya a eri. Aku a dusuki a asu u da ikyamba i Yesu i'ari caupa. Uza u te a asu u kaci uza u te kpm a asu u a'ene.

¹³ A wece yi, “Ndya i zuwai va sa?”

U wushuki, “A bidya de Asheku a va, kpm n reve a asu u da a zuwa yi wa.”

¹⁴ An Meri danai nala, aku u kpatalai u wenei Yesu kushani pini a asu vi, shegai u reve an aya wa.

¹⁵ Yesu wece yi, “Ndya i zuwai va sa? Ya va zama?”

Meri n u wundi uza da wa kirana n kashina ka ndanga ki aya, aku u danai, “Uzapige, vu bidya baci ikyamba i ne, ma folo vu, tonuko mu tsara n bana n bidya.”

¹⁶ Yesu tonuko yi, “Meri.”

Meri kpatalai ara ne u danai, “Rabboni!” (Wata, “kawenishiki ka va” n Tsi'arama.)

¹⁷ Yesu tonuko yi, “Kotsu vu kana mu wa, kpaci kotsu n gono ara Tata wa. Shegai wala vu bana a asu u atoni a va vu tonuko le, ‘Ma gono ta ara Tata u va uza da dem wari Tata u de. Aya Kashila ka va, kpam aya dem Kashila ka de.’ ”

¹⁸ Aku Meri Magadaliya gono u tonukoi atoni yi u wene ta Asheku. U tonuko le kpam ili i'ya u tonuko yi.

Atoni a Yesu a wene yi

(*Matiyu 28:16-20; Marku 16:14-18; Luka 24:36-49*)

¹⁹ Pini n kayin ka Aladi ka nala ki, atoni yi a bolomgbonoi a kunu aku a gidakusi itsutsu yi gba, kpaci a ka pana ta uwonvo u aza a Yahuda. Aku Yesu uwai u shamgbai a asuvu a le u danasa le, u danai, “Ndishi n shinga n rongo n ada.”

²⁰ An u danai nala, aku u wenike le a'utsu a da a'ari a akere a ne n a mabele ma ne. Atoni yi a shadangu ta n mazanga cika an a wenei Asheku.

²¹ U doki u danai, “Ndishi n shinga n rongo n ada. Tyoku da Tata u va u suku mu, nala dem ma suku da.”

²² Aku u fulaka le kuvi ku ne, u danai, “Wushai Kulu Keri.

²³ Aza da baci i cimbusukai unyushi u cingi u le, Kashila dem ka cimbusuka le ta, kpam a woko de ucimbusuki. Aza da baci kpam bawu i cimbusukai unyushi u cingi u le, Kashila dem ka cimbusuka le wa.”

Yesu n Toma

²⁴ Uza u te a asuvu a Kupanamere yi; wata, Toma (uza da a tsu isa Mapeshe), wari pini kabolo n ele wa, a'ayin a da Yesu wenikei kaci ka ne vi.

²⁵ An u rawai, atoni a da a buwai vi a ka tonusuko yi, “Tsu wene ta Asheku!”

Shegai Toma danai, “Ma wushuku wa she n wene a'utsu a da a vara yi n ikusa yi, n uka pini kujubu ku va, kpam n uka kukere ku va a mabele ma ne.”

²⁶ An a yain a'ayin a shindere, aku atoni yi a doki a bolomgbonoi a kunu ki, Toma pini dem kabolo n ele. A gidakusi ta dem itsutsu yi tyoku da a yain caupa, pini nala, Yesu tuwai u shamgbai a mere ma le. U danasa le u danai, “Ndishi n shinga n rongo n ada.”

²⁷ Aku u tonukoi Toma, “Wene akere a va, uka kujubu ku vunu a a'utsu yi. Uka kukere ku vunu pini a mabele ma va. Asaka ukpada u uwushuku vu wushuku.”

²⁸ Toma wushuki, “Ada Asheku a va n Kashila ka va.”

²⁹ Aku Yesu tonuko yi, “Vu wushuku ta an u wokoi vu wene mu. Aza da a wushuki bawu a wene mu, a ka yan ta ipeli i mayun.”

Ili i'ya i zuwai Yahaya korongi tagarada na

³⁰ Atoni a Yesu a wene yi ta u yansai ikunesavu ushani i'ya bawu a korongi a asuvu a tagarada u na.

³¹ N korongu ta ikuna i na yi tsara i wushuku an Yesu aya Kawauwi Maku ma Kashila, kpam adama a da i wushuki n eyi, ya tsara ta uma.

21

Ibilili ushadangi n adan

¹ Aku Yesu tuwai u doki u wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne a ikengi i Kushiva ku Galili.* Tyoku da ukuna vi u gitai da na:

² Atoni a ne ushani alya a pini: Simo Bituru, n Toma (uza da a tsu isa Mapeshe), n Nataniya u Kanan u Galili, na mmuku n Zabidi, n atoni a re a roku.

* **21:1** Kushiva ku Tibariya kala ka dem ka Kushiva ku Galili.

³ Simo Bituru tonukoi aza da a buwai vi, “Ma bana ta ukanasa adan.”

Aku a danai, “Tsa bana ta dem kabolo n avu.” Aku a lazai a asuvu a kpatsu ku le. Shegai a kana ko i te wa n kayin ka nala ki.

⁴ An kain ka wansai n usana u de, aku Yesu shamgbai a ikengi i kushiva, shegai atoni yi a reve an Yesu da wa.

⁵ U isa le u danai, “Ama a va, i kana gbam adan?”

A wushuki, “A'a.”

⁶ Aku u tonuko le, “Vutalaji ibilili i de a kapashi ka ulyaki ka kpatsu ki, ya kana ta.” Aku a yain nala, a fuda gbam a rono ibilili yi wa kpaci adan a da pini ushani.

⁷ Aku katonni ka Yesu wa ciga vi u tonukoi Bituru, “Asheku a da!” An u panai a danai Asheku a da, aku u ukai matogo ma ne (kpaci wari u mondo ta ma an wa yan manyan), aku u radugi u rukpai pini a mini mi.

⁸ Atoni a da a buwai vi a rawai a kpatsu ki, aku a ka bana ibilili yi ushadangi n adan. A'ari mbari n kagida wa, evu n iyadi amangatawun (100) i'ya.

⁹ An atoni yi a wutai a kpatsu ki, a wenei wa ta n ilikulya, kpam wa zungu adan a akina.

¹⁰ Aku Yesu danai, “Tukoi adan a roku a asuvu a da i kana vi.”

¹¹ Aku Simo Bituru gonoi a kpatsu ki u rono ibilili yi ubana a kagida. Adan a pige amangatawun n amangarenkupa n a tatsu (153) a da a'ari pini, gba n nala ibilili yi i kara wa.

¹² Yesu tonuko le, “Tuwai i lyai ilikulya.” Ko uza u te a asuvu a atoni yi u kawan u wece yi, “Ada yai?” wa, kpaci a reve ta Asheku a da.

¹³ Aku Yesu banai u bidyai burodi u naka le. U naka le kpam dem adan yi.

¹⁴ Tatsu da la vi an Yesu wenikei kaci ka ne ara le an u 'yangai a ukpa.

Yesu n Bituru

¹⁵ An a kotsoi ulya ilikulya, Yesu wecei Simo Bituru, “Simo maku ma Yahaya, va ciga mu kapala n uciga u da atoni a na a ka ciga mu?”

U wushuki, “Eye, Asheku, vu reve ta ma ciga vu.”

Yesu danai, “Linaka mmuku ma ncon n va.”

¹⁶ Yesu doki u wecikei u ire, “Simo maku ma Yahaya, va ciga mu?”

Bituru wushuki, “Eye, Asheku, vu reve ta ma ciga vu!”

Yesu danai, “Kirana na ncon n va.”

¹⁷ U doki u wecikei utatsu, “Simo maku ma Yahaya, va ciga mu?”

Aku Bituru namgbai katsuma an Yesu wece yi hal kutatsu u da wa ciga yi. Aku u tonukoi Yesu, “Asheku, vu reve ta ko ndya wa. Vu reve ta ma ciga vu.”

Yesu tonuko yi, “Linaka ncon n va.”

¹⁸ Mayun n tonuko vu, a'ayin a da vari kalobo, vu tsu uka ta aminya n kaci ka vunu vu bana a asu u da dem va ciga vu bana. Shegai vu kutsa baci, va barakpa ta akere a vunu uza roku u uka vu, u rono vu ubana a asu u da bawu va ciga vu bana.”

¹⁹ (Yesu dana ta nala tsara u wenike tyoku da Bituru wa kuwa tsara u naka Kashila tsupige.) Aku Yesu tonukoi Bituru, “Tono mu!”

²⁰ Bituru yiralakpai aku u wenei katonni ka Yesu wa ciga vi wa tono le, aya kpam dem uza da u rabai evu n Yesu an a ka lya ilikulya aku u wecikei, “Asheku, ya uza da wa neke vu vi?”

²¹ An u wene yi, u wecei Yesu, “Asheku, ndya ya tuwa ya gita n eyi?”

²² Yesu wushunku yi, “N da baci ma asaka yi n uma hal a'ayin a da ma gono, ndya i birika vu? Avu gai tono mu.”

²³ Aku alabari a kyawain a asu u atoni a da eyi nala vi wa kuwa wa. Shegai Yesu dana da u danai eyi na wa kpada ukuwa wa. Dana da gai u danai, “N da baci ma asaka yi n uma hal a'ayin a da ma gono, ndya i birika vu?”

²⁴ Katoni ka nala ki aya u dansai gba ili i na yi. U korongi i'ya, kpam tsu reve ta ukuna u mayun u da wa dansa.

²⁵ Yesu yansa ta ili i roku ushani. A da baci a ka korongu gba ili i na yi a itagarada, a uwene u va kabala ka la a likimba ka ka bidya i'ya wa.

Tagarada u Manyan ma Asuki

Ukukpa u kadyanshi

Luka uza da korongi tagarada u Luka, aya dem u korongi tagarada u Manyan ma Asuki u na vi. Ciga da wa ciga u dana ili i'ya i gitai n ama a da a ka tono Yesu. Tagarada u Manyan ma Asuki vi u gitai ta alabari a ne a asu u da tagarada u Luka u shamgbai.

Tagarada u Manyan ma Asuki u yan ta kadyanshi ka ili i'ya i gitai n ama a da a ka tono Yesu cina u kuwa de. U yan ta kadyanshi ka tyoku da a kyawunsai n a yanki ama kadyanshi a kaci ka Yesu, u yain kpam kadyanshi ka tyoku da ama yi a tsu yan a pana baci kadyanshi ki. Kulu Keri ku tsu kangu ta kpam ku banga ama a na yi. A kagita, ama a da a'ari kaletsu ka te alya a yankai kadyanshi ka na ki koshi; wata, aza a Yahuda. Ko a asuvu a aza a Yahuda yi, aza roku a wushuku n ili i'ya a danai wa, kpam a wuna ta aza roku a asuvu a Atoni yi adama a ili i'ya a ka dansa a kaci ka Yesu. Ubana de, pini a asuvu a tagarada vi, Kashila ka yan ta kadyanshi n Atoni yi a yanka aza da bawu a'ari a kaletsu ka aza a Yahuda kadyanshi a kaci ka Yesu.

Tagarada u Manyan ma Asuki u yan ta alabari a tyoku da akani a Atoni a tamburai hal a wurai ubongu u Isara'ila. U yan ta alabari a tyoku da Bituru yain n Bulus, n ama ushani. U yan ta kadyanshi ka tyoku da aza da a kpatalai usavu, n tyoku da a bangamgbana pini a kaƙon ka le n tyoku da a sukuuki kune ubana a asu u Atoni a da a'ari a asu u roku. Nala a'uwa a Atoni a da tsu revei gogo-na vi a gitai.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

A yan ta Kadyanshi ka Shinga a Urishelima (1:1-8:3)

A yan ta Kadyanshi ka Shinga a Yahuda n Samariya (8:4-12:25)

Bulus yain nwalu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (13:1-14:28)

Uyawunsa u shinga a Urishelima (15:1-35)

Bulus doku u yain nwalu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (15:36-18:22)

Bulus doku u yain nwalu n tatsu tsara u dansa Kadyanshi ka Shinga (18:23-21:16)

A kana Bulus a Urishelima (21:17-23:22)

A bankai Bulus a Kasariya (23:23-26:32)

A bankai Bulus a Roma (27:1-28:31)

Kazuwamgbani ka utuwa u Kulu Keri

¹ Uzapige Tiyoflu:

An n koronku vu caupa vi, n korongu ta gba ili i'ya Yesu yansai kpam u wenishikei, ili i'ya i bidyai a'ayin a da u gitai manyan ma ne

²⁻³ hal ubana kain ka a canga yi ubana a zuba.

An u 'yangai a ukpa, u wenishike ta kaci ka ne a asu u asuki a ne a da u dangasai hal a'ayin amangare. U yansa ta ili ushani i'ya i wenikei an wari n uma mayun. An a'ayin a da a ka canga yi ubana a zuba a yain evu, u dansa ta n ele ukuna u tsugono tsu Kashila u tonusuko le kpam ili i'ya a ka yan. Gba ili i na yi u yansa ta i'ya a asuvu a ucira u Kulu Keri.

⁴ Kain ka te an wari kaƙolo n ele a asu u ulya ilikulya, u tonuko le, "Kotsu i laza pini a Urishelima wa hal she Tata u sukunku da kune ku u zuwamgbana vi. Mari n tonuko da de ukuna u na vi caupa.

⁵ Yahaya lyubugusu ta ama n mini, shegai ubana a kapala kenu, a ka lyubugu da ta n Kulu Keri."

A cangai Yesu ubana a zuba

⁶ Kain ka te, an asuki yi a ɓolomgbonoi a asu u te kaɓolo n Yesu, a wece yi, “Asheku, a'ayin a ɗa va gonuko aza a Isara'ila tsugono tsu le a ɗa na vi?”

⁷ U tonuko le, “Tata ɗa koshi wari n ucira u ɗa wa reve a'ayin a ɗa u foɓusoi vi, eɗa ya reve wa.

⁸ Shegai ya wusha ta ucira a'ayin a ɗa Kulu Keri ku cipai asuvu a ɗe. Ya woko ta aza ɗa ya shamkpa mu a Urishelima, n gba a asuvu a Yahuda. I tonuko kpam aza a Samariya hal ubana a asuvu a likimba gba.”

⁹ An u kotsoi kadyanshi ka na ki, ele n a wundi yi, aku a canga yi a mere ma le ubana a zuba. Pini nala, kalishi ka kimba yi, a doku a wene yi kpam wa.

¹⁰ A'ayin a ɗa a'ari pini a uwundya zuba vi, kute-kute ama a re u'uki n aminya a eri a shamgbai evu n ele.

¹¹ A tonuko le, “Aza a Galili, ndya i zuwai i'ari kushani ya wundya zuba? Yesu ɗa i wenei a cangai ubana a zuba na vi, nala kpam wa gono.”

A dangasai kasuki ka savu

¹² Aku asuki yi a lazai pini a Masasa ma Zayitum mi a gonoi a Urishelima, kpam nte masasa mi mari pini evu n Urishelima vi; wata, kagbidi ka mel u te.*

¹³ An a rawai a ilyuci yi, aku a yuwai a kunukuzuba a asu u ɗa a tsu cipa. Ama ɗa a'ari pini vi alya; Bituru, n Yahaya, n Yakubu. Andurawu, n Filibu, n Toma a'a ta dem pini. Aza ɗa a'ari pini a ɓolomgbono ta dem n Batalamawu, n Matiyu, n Yakubu maku ma Halfa, n Simo uza ɗa a ka isa Ziloti, n Yahuza maku ma Yakubu. ¹⁴ A tsu ɓolomgbono ta kpam a nakai kaci ka le adama a kvasu n katakasuvu ka te. Aka roku a ɗa dem pini hal n Meri mma u Yesu n a'angu a Yesu yi.

¹⁵ A'ayin a nala yi, kakuma ka ama ka ka rawai ama amangatawun n kamanga (120) aza ɗa a pityanangi ka ka ɓolomgbonoi. Pini nala, Bituru shamgbai a mere ma le u danai,

¹⁶ “Ama a va, u kana ta a shadangu udani u Kashila u ɗa Kulu Keri ku danai caupa a una u Dawuda a kaci ka Yahuza, uza ɗa u tonoi n aza ɗa a kana Yesu.

¹⁷ Kpaci caupa uza u te u ɗa a asuvu a tsunu, kpam a naka yi ta kapashi ka manyan ka ne a asuvu a manyan ma na mi.”

¹⁸ (U tsila ta uyamba n ikebe i'ya u tsarai a asu u manyan ma cingi mi. Pini nala, u rukpai kaci uvari, aku katsuma ka ne ka tasai, ucanga u katsuma vi u tsalai a iyamba.

¹⁹ Gba aza ɗa a'ari a Urishelima a pana ta ukuna u na vi, aku a nekei asu vi kala, Akaladama n kaletsu ka le; wata, “Uyamba u Mpasa.”)

²⁰ Bituru lyai kapala n kadyanshi, “Kpaci wa ta ukorongi a asuvu a Tagarada u Ishipa,† ‘Asaka kuwa ku ne ku woko uvarangi, kpam kotsu uza u dusuku pini wa.’

“Kpam a dana ta,

‘Kapashi ka manyan ka ne ki uza roku u bidya ka.’ ◇

²¹ “Adama a nala u kana ta a dangasa uza roku a asuvu a ama a na yi, uza ɗa wari kaɓolo n atsu caupa a'ayin a ɗa Yesu Asheku wari n atsu.

²² U kana ta vuma vi u woko uza ɗa u rongoi n atsu tun a'ayin a ɗa Yahaya lyuɓugi Yesu hal ubana a'ayin a ɗa a canga yi ubana a zuba. U kana ta vuma vi u ɓolomgbono kaci n atsu, u woko uza ɗa wa tonuko ama ukuna u u'yang'a u ne a ukpa.”

²³ Pini nala, a wutukpai ama a re, Isuhu Barasaba uza ɗa a ka isa Yusutu, n Mataya.

²⁴ Asuki yi a yain kvasu a danai, “Asheku, ya dem vu reve ta katakasuvu ka ne. Wenike tsu uza ɗa vu dangasai a asuvu a ama a re a na yi,

* **1:12** Kaletsu ka aza a Yahuda ka ɗa, mɓari mi “Nwalu n kain ka Ashibi n ɗa koshi.” Mele ma aza a Yahuda ma wushuku uza u yain nwalu n ɗa n wurai kilomita u te, ko kpam kagbidi ka mel u te n kain ka Ashibi wa. N ɗa ma wura la vi nwalu n minti kupa ko kpam udeshe azu a tatsu wa. ◇ **1:20** Ishp. 69:25; Ishp. 1:20b; Ishp. 109:8.

²⁵ u woko kasuki. U bidya manyan ma Yahuza kasuki u aṣakāi kpaci u bana ɗe asu u ɗa u yain dere n eyi.”

²⁶ A varangi uruta, aku u rukpai a kaci ka Mataya, pini nala, a zuwa yi u woko kasuki kaḅolo n kupa n u te vi.

2

Utuwa u Kulu Keri

¹ An kain ka Abiki a Kain ka Amangarenkupa†* ka yain, gba Atoni yi a ɓolomɓonoi a asu u te.

² Kute-kute a panai mawura ma uwule u pige u ɗa u wuta a zuba u shadangi kuwa ka a'ari pini ndishi vi.

³ Aku a wenei ili i roku yavu aletsu a akina a ka pecenishe n a cipusi a zuba u a'aci a le. ⁴ A shadangu le n Kulu Keri, aku a gitai kadyanshi n aletsu a roku kau-kau tyoku ɗa Kulu Keri ki ku tonoi n ele.

⁵ A'ayin a nala yi, aza a Yahuda a roku aza ɗa a ka tonon Kashila a wuta a iyamba i likimba gba ya dem n kaletsu ka ne a tuwai pini a Urishelima vi na ndishi.

⁶ An a panai mawura ma uwule mi, aku kakuma ka ama ka sumai ka banai tsara a wene ili i'ya ya gita. Aku a yain majiyan kpaci gba le ya dem pana ta kaletsu ka ne a asu u Atoni yi a ka dansa ka.

⁷ A yain majiyan cika, hal a ka wecishike, “Aza ɗa a ka dansa na vi tsa wundya gba le aza a Galili a ɗa vi?”

⁸ Nida kpa m gba tsunu tsu pana ka le a ka dansa aletsu a tsunu?

⁹ A tsa tani na tsu wuta ta iyamba kau-kau, aza a roku aza a Paratiya a ɗa, n aza a Madaya, n aza a Elam. Tsa ta dem n aza a Masopotamiya, n aza a Yahuda, n aza a Kapadosiya, n aza a Pontu, n aza a Asiya asuvu a tsunu.

¹⁰ Aza a Firijiya, n aza a Bamafiliya n aza a Masar a ɗa dem pini. Hal n aza a kaḅon ka kapashi ka Libiya evu n Sirani, n amoci a uyamba u Roma aza ɗa a'ari aza a Yahuda n aza ɗa a uwai utono u adini a aza a Yahuda.

¹¹ A tsa tani na aza a Kiriti n aza a Arabi, gba tsa pana ka le a ka dansa ukuna u manyan ma pige ma Kashila ka yain n aletsu a tsunu.”

¹² Gba le a yain majiyan, hal a lapana a ka wecembene, a da, “Nɗya kalen ka ukuna u naha vi?”

¹³ Shegai aza roku a ka yanka le majari, a danai, “Mini ma cinwi ma a soi hal a gutukpai.”

Bituru yankai kakuma ka ama kubari

¹⁴ Bituru 'yanga kushani kaḅolo n asuki kupa n uza u te vi, u danai, “Aza a va, aza a Yahuda n aza ɗa a'ari ndishi a Urishelima, panai na, kpa i kirana n ili i'ya ma tonuko ɗa.

¹⁵ Ama a na yi, so ɗa a soi tyoku ɗa i'ari uyawunsa wa. U yan ta usana cika, ama a tsu so a gutukpa n ulapa u uwule u kuci n usana u de naha wa.

¹⁶ Ili i na yi, ili i'ya Juwelu matsumate u danai i'ya:

¹⁷ ‘Kashila ka danai,

A'ayin a makorishi a rawa baci, ma naka ta ya dem Kulu Keri.

Mmuku n ɗe aka n a'ali a ka yan ta kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa.

Alobo a ka wene ta kuwene.

Nkoshi kpa ma lavutansa ta.

¹⁸ A'ayin a nala yi ma naka ta agbashi a va aka n a'ali Kulu Keri, kpa a ka dansa ta kadyanshi ka va.

* **2:1** Abiki a Kain ka Amangarenkupa a ɗa a ka isa “Pentekos,” kpa kala ka abiki a ukapa u ilya ka. A tsu yan ta ɗa a kotso baci Abiki a Upasamgbana n a'ayin amangarenkupa. Kain ka amangare n kuci ka la vi an Yesu 'yanga ukpa.

19 Ma wenike t̄a ikunesavu a zuba u alishi,
n iryoci i savu a likimba;
wata, mpasa n akina,
n k̄anga ka alishi.

20 Kaara ka woko t̄a karimbi,
uwoto kpam u woko san yavu mpasa.

Ili i na yi ya gita t̄a kahu kain ka tsupige n ka ucira ka Magono ma Zuba ka tuw̄a.

21 A'ayin a nala yi, uza d̄a baci dem u yain kvasu a asuvu a kala ka Magono ma Zuba wa tsar̄a t̄a iwauwi.' ◇

22 Ed̄a aza a Isara'ila panai na! An Yesu uza u Nazara u yansai gb̄a iryoci n ikunesavu yi, i wenike t̄a an Kashil̄a ka ka suki yi mayun, kpam gb̄a d̄e i reve t̄a nala i'ari.

23 Caupa Kashil̄a ka reve t̄a ili i'ya ya gita, kpam i'ya u fobusoi vi i gita t̄a an a nekei Yesu ara d̄e. I wandamgbana yi t̄a a mawandamgbani, i wuna yi a akere a aza a unyushi u cingi.

24 Shegai Kashil̄a ka wutukp̄a yi t̄a a asuvu a ucira u ukp̄a, kpaci ukp̄a w̄a n ucira u d̄a wa k̄ana yi wa.

25 Dawuda Magono u yan t̄a kadyanshi ka na a kaci ka Yesu, u danai,
'Magono ma Zuba m̄a t̄a n̄a mpa kain dem,
ili i'a la ya ne mu uwonvo wa,
kpaci w̄a t̄a a kukere ku ulyaki ku v̄a.

26 Adama a nala katakasuvu ka v̄a ka shad̄angu t̄a n maz̄anga,
un̄a u v̄a wa sala t̄a icikpali i ne,
kpam ikyamba i v̄a ya rongo t̄a n uzuwa u uma.

27 Kpaci va as̄ak̄a uma u v̄a a asuvu a kasaun wa,
kpam va as̄ak̄a ikyamba i Uza u Uwulukpi u vunu i shama wa.

28 Vu wenike mu t̄a tyoku d̄a ma tsar̄a uma,
kpam vu shad̄angu mu t̄a n maz̄anga kpaci va rongo t̄a kabolo n̄a mpa.' ◇

29 "Ama a v̄a aza a Isara'ila, ma fud̄a t̄a ma dansa ukuna u akaya a tsunu Dawuda n ad̄a bawu mal̄ala. U kuw̄a d̄e, a cid̄angu yi, kpam kasaun ka ne ka pini hal n ara.

30 Eyi matsumate ma, kpam Kashil̄a ka yanka yi t̄a kazuwamgbani, u da wa zuwa t̄a uza roku a asuvu a kagali ka ne u woko magono, tyoku d̄a u zuwa yi u wokoi magono.

31 An Dawuda wenei nala, aku u yain kadyanshi ka ukuna u u'yanga u ukp̄a u Kawauwi, u da,
'A ka as̄ansa n ikyamba i ne a kasaun wa,
kpam i'ya ya shama wa.'

32 "Kashil̄a ka 'yangasa t̄a Yesu u na vi a ukp̄a, kpam at̄su dem tsu wene t̄a ukuna vi.

33 "Gogo-na aya pini ndishi a ulyaki u Kashil̄a a asu u tsupige, kpam Kashil̄a Tata u ne u n̄ak̄a yi t̄a Kulu Keri tyoku d̄a u zuwamgbanai. Gogo-na Yesu vi u tsunku tsu d̄e ka a a'aci a tsunu, aya u tukoi ili i'ya tsu wenei kpam tsa pana na vi.

34 Dawuda d̄a yuw̄ai a zuba wa, shegai eyi n kaci ka ne u dana t̄a,
'Magono ma Zuba ma tonukoi Asheku a v̄a,
dusuku a ulyaki u v̄a,

35 hal n zuwa vu tad̄anku atokulalu a vunu a'ene.' ◇

36 "Adama a nala, ed̄a aza a Isara'ila she i reve an Yesu d̄a i wandamgbanai nala vi, Kashil̄a ka gonuko yi d̄e Asheku n Kawauwi."

37 An a panai nala, aku kadyanshi ki ka sawa le atakasuvu cika, a wecei Bituru n asuki a d̄a a'ari pini vi, "Atoku a tsunu, ndya tsa yan?"

³⁸ Bituru wushunku le, “Ukaṅa ta i asaka tsicingi tsu de i kpatala ubana a asu u Kashila. A lyubugu da a asuvu a kala ka Yesu Kirisiti, kotsu Kashila ka cimbusuka da unyushi u cingi u de, tsara i tsara kune ku Kulu Keri.

³⁹ Kazuwambani ka Kashila ka na ki adama a de a da na mmuku n de hal gbam n aza da a'ari a mbari: aza da Magono ma Zuba Kashila ka tsunu ka isa ubana ara ne.”

⁴⁰ Bituru lyai kapala n u yanki le kuɓari cika, n u dansi, “Wauwai kaci ka de a upana u ikyamba u da wa tuwa a kaci ka ama a cingi a a'ayin a na yi.”

⁴¹ Ama ushani a wushuku ta n kadyanshi ka ne, aku a lyubugu le. Ama yi a raɓansa ta ama azu a tatsu (3,000) aza da a bolomgbonoi n atoni kain ki.

Tyoku da Atoni yi a rongoi

⁴² A gonukoi ugboji u le a asu u uwenishike u asuki vi, n a rongi kaɓolo, n a lyayi ilikulya, n a yanyi kavasu.

⁴³ Aku ya dem panai uwonvo n majiyan, adama a iryoci n ikunesavu i'ya Kashila ka yansa a akere a asuki.

⁴⁴ Gba Atoni yi a bolomgbonoi a asu u te, n a yanyi manyan n ili i'ya a tsara kaɓolo.

⁴⁵ A dengishei utsari u le aku a neshei ama da bawu a'ari n ili dere tyoku da a ka ciga.

⁴⁶ Kain dem a tsu gbashika ta Kashila a Kuwa ku Kashila, a gawunsusa a a'uwa a le a lyai ilikulya kaɓolo n katakasuvu ka te.

⁴⁷ N a cikpali Kashila kain dem, kpam gba ama yi a ka naka le ta tsupige. Kain dem Asheku a dokusu le ta ama ushani aza da a ka tsarasa iwauwi.

3

A tanasai kawunu

¹ Kain ka te, Bituru n Yahaya a ka bana a Kuwa ku Kashila a'ayin a uyan kavasu, n ulapa u uwule u tatsu u kuvuli.

² A utsutsu u da a ka isa Utsutsu u Shinga, vuma roku da pini uza da a matsai kawunu. Kain dem a tsu canga yi ta ubana a utsutsu u Kuwa ku Kashila vi tsara u foli kune a asu u aza da a ka uwusa pini.

³ An u wenei Bituru n Yahaya a ka uwa a Kuwa ki, u folo le kune.

⁴ Bituru n Yahaya a webele yi, aku Bituru tonuko yi, “Kondono tsu.”

⁵ Kawunu ki ka zuwa ta uma u ne a ara le n u wundi wa tsara kune.

⁶ Bituru tonuko yi, “Ma n ikebe wa, shegai ili i'ya mari n i'ya, i'ya ma naka vu. A asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, uza u Nazara, 'yanga vu wala.”

⁷ Pini nala, u kana yi kukere ku ulyaki u radagba yi, aku a'ene n a'asha'ene a ne a gbamai.

⁸ Kute-kute, u zadagbai u 'yanga kushani u gitai nwalu, u uwai a Kuwa ku Kashila ki kaɓolo n ele, wa wala hal n u impusi n u cikpali Kashila.

⁹ Gba ama yi a wene yi n u wali n u cikpali Kashila.

¹⁰ A wene ta ukuna u pige a yain kpam majiyan ma ili i'ya i gitai n eyi, kpaci a reve ta an aya wari u tsu dusukusu a Utsutsu u Shinga u Kuwa ku Kashila n u foli vi.

Kuɓari ku Bituru a Kuwa ku Kashila

¹¹ Cina vuma vi buwai kaɓolo n Bituru n Yahaya, ama a wuranasai n ilyadi a tuwai pini a kafalaka ka Kuwa ku Kashila ka a ka isa Kafalaka ka Solomo n a yanyi majiyan a kaci ka vuma vi.

¹² An Bituru wenei nala, u tonukoi ama yi, “Aza a Isara'ila, ndya i zuwai ya yan majiyan ma ili i na yi? Ndya i zuwai ya wundya tsu yavu n ucira u kaci u tsunu, ko kpam adama a utono u Kashila u tsunu u da i zuwai vuma na vi u walai?”

¹³ Kashilā ka Ibirahi, n Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu, Kashilā ka akaya a tsunu ka ka raḍaḡbaḡi kagbashi ka ne Yesu. Aya uza ḍa i nekei, kpam i 'yuwan yi a kapala ka Bilatu gomuna, gba n uciga u ḍa Bilatu wari wa ciga u asaḡa yi.

¹⁴ Shegai i 'yuwain Uza u Shinga vi, uza ḍa wari bawu unyushi, i foloi a asaḡa ḍa uza ḍa u wunai ama.

¹⁵ I wunai uza ḍa wari kami ka uma, shegai Kashilā ka 'yangasa yi a ukpa. Atsu tsu wene ta ukuna u nala vi.

¹⁶ Kawunu ka na ki ka tana ta adama a ḍa u pityanangi n Yesu. Vuma ḍa gai na vi kpam i reve yi ta! U tana ta gba gba an u wushuki n Yesu, gba ḍe i wene ta tyoku ḍa ukuna u na vi u gitai.

¹⁷ “Ama a va, n reve ta a asuvu a unamba u ureve u ḍa i yain ili i nala yi, tyoku ḍa aza ḍa a ka tono n adā dem a yain.

¹⁸ Kpam nala Kashilā ka shadangi ili i'ya u danai a unā u ntsumate, ‘Kirisiti u ne wa pana ta ikyamba.’

¹⁹ Adama a nala kpatalai i asaḡa unyushi u cingi u ḍe, i gono a asu u Kashilā, tsara a cimbusuka ḍa unyushi u cingi u ḍe gba, Magono ma Zuba kpam ma naka ta atakasuvu a ḍe uwunvuga.

²⁰ Wa sukunku ḍa ta Kirisiti Kawauwi ka u dangasai caupa; wata, Yesu.

²¹ U kana ta Yesu rongo a zuba, hal ubana a'ayin a ḍa a ka gonuko ili dem i woko i savu, tyoku ḍa Kashilā ka danai caupa a unā u ntsumate n shinga.

²² Kpaci Musa dana ta, ‘Magono ma Zuba Kashilā ka ḍe, ma sukunku ḍa ta matsumate a asuvu a aza a ḍe tyoku u va. U kana ta i pana ili i'ya wa tonuko ḍa.’ ◇

²³ Kpam, ‘Wa kana ta gba uza ḍa u kpaḍai upanaka matsumate ma nala mi, a ka pece yi ta n ama a ne gba a wacinsa yi.’ ◇

²⁴ “Mayun, gba ntsumate n ḍa n yain kadyanshi ki, ili i'ya i kanaḡi tun Sama'ila hal ubana, a yan ta kadyanshi ka a'ayin a na yi.

²⁵ Eḍa mmuku ma ntsumate mi, eḍa kpam ya lya agadu a kazuwamgbani ka Kashilā ka yankai akaya a ḍe, an u tonukoi Ibirahi, ‘A asu u mmuku n vunu n ḍa a ka zuwuka gba agali a likimba unā u shinga.’ ◇

²⁶ An Kashilā ka dangasai kagbashi ka ne, u gita ta u suku yi ara ḍe tsara u zuwuka ḍa unā u shinga, u zuwa ya dem a asuvu a ḍe u asaḡa tsicingi tsu ne.”

4

A kanaḡi Bituru n Yahaya

¹ A'ayin a ḍa Bituru n Yahaya a'ari uyanka ama kadyanshi, aku adarakpi n azapige, n uzapige u adagari a Kuwa ku Kashilā, n aza a Sadusi* a tuwai ara le.

² A yain upan kpaci asuki yi a ka wenishike ta ama, a danai akushe a ka 'yanga ta a ukpa tyoku ḍa Yesu 'yangai.

³ A kana le a gbagirya le hal kain ka wansai, kpaci n kuvuli ka.

⁴ Shegai ama ushani aza ḍa a panai kuḡari ki a pityanangu ta, pini nala, kakuma aza ḍa a pityanangi vi ka doki ushani hal ka rawai ama azu a tawun (5,000) a'ali.†

⁵ An kain ka wansai, aku azapige a aza a Yahuda yi, na nkoshi n le, n awenishiki a Mele a bolomgbonoi a Urishelima.

⁶ Hanana Magono ma Adarakpi wa ta kabolo n Kayafa n Yahaya n Alizanda n gba aza ḍa a'ari kumaci ku te n Magono ma Adarakpi mi.

⁷ A zuwai Bituru n Yahaya a mere ma le, a wece le, “N ucira u eni u ḍa ko kpam n kala ka eni ka i yain ili i na yi?”

◇ 3:22 U.Ml. 18:15. ◇ 3:23 U.Ml. 18:19. ◇ 3:25 Kag. 22:18. * 4:1 Aza a Sadusi yi, azapige a aza a Yahuda a ḍa aza ḍa bawu a wushuki n u'yanga u ukpa. † 4:4 A kece aka na mmuku aza ḍa a'ari atoni wa.

⁸ Shegai Bituru an wari ushadangi n Kulu Keri u tonuko le, “Eda azapige na nkoshi ma ama,

⁹ wece da ya wece tsu ara a kaci ka ukuna u shinga u da a yankai vuma na vi, kpm ya ciga i reve uza da u tanasa yi vi?

¹⁰ Tsa ciga ta gba de i reve hal n aza a Isara'ila dem, a asuvu a kala ka Yesu uza u Nazara uza da i wandamgbana kpm Kashila ka 'yangasa yi a ukpa vi, a asuvu a kala ka nala ka vuma na wari kushani n alafiya a kapala ka de.

¹¹ Tagarada u Kashila u dana ta aya
 “Katali ka aza a kuma a 'yuwain
 ka ka lakai kalen cika a asu u kuma.’ ◇

¹² “Yesu nala vi da koshi wari n ucira u wauwa uma. Gba a asuvu a likimba, kala ka ne ka koshi ama a ka fuda a isa aku a tsara iwauwi.”

¹³ Azapige yi a yain majiyan cika an a wenei Bituru n Yahaya bawu a panai uwonvo u kadyanshi, kpaci a reve ta ama a na yi a'a u ureve u roku wa. Kpm a reve le ta a'ayin a da a'ari kabolo n Yesu.

¹⁴ An kpm azapige yi a wenei vuma da a tanasai vi kabolo n asuki yi, aku a nambai ili i'ya a ka dana.

¹⁵ A tonukoi asuki yi a wuta pini a asu u Asheshi a Pige yi, ele kpm a sheshei.

¹⁶ A danai, “Ndy a tsa yan n ama a na yi? Kpaci gba aza da a ka rongo a Urishelima a reve ta an a yain iryoci i pige a akere a ama a na yi, ts a tani n tyoku da tsa dana nala wari wa.

¹⁷ Shegai tsara kotsu ukuna vi u tambura a asuvu a ama wa, asaka tsu barana le a doku a tonuko uza ukuna a asuvu a kala ka nala ki wa.”

¹⁸ Pini nala, a isa asuki yi, a barana le kotsu a doku a tonuko uza ukuna ko a wenishike a asuvu a kala ka Yesu wa.

¹⁹ Shegai Bituru n Yahaya a wushunku le, “Mai da wa wari a asu u Kashila tsu lai upana kadyanshi ka de n ka ka Kashila? Kondo ve i wene.

²⁰ Kpaci atsu gai tsa fuda tsa pada bini a kaci ka ili i'ya tsu panai kpm tsu wenei wa.”

²¹ An a doki a barana le, aku a asaka le. A nambai tyoku da a ka yan a yan le mavura, kpaci gba ama a ka cikpala ta Kashila adama a ili i'ya i gitai.

²² Vuma da a matsai kawunu ki kpm a tanasa yi n ukunosavu vi, ayen a ne a la ta amangare.

Atoni yi a yain kvasu

²³ An a asakai Bituru n Yahaya, a banai a asu u aza a le, a yanka le alabari a ili i'ya adarakpi a pige n azapige yi a tonuko le.

²⁴ Ele kpm an a panai nala aku a 'yangasai alagatsu a le ubana a asu u Kashila n katakasuvu ka te a danai, “Ashikapige, uza da u yain zuba n likimba n kushiva n gba ili i'ya i'ari a asuvu a le.

²⁵ A asu u Kulu Keri, vu yain kadyanshi n kagbashi ka vunu; wata, akaya a tsunu Dawuda, vu da,

‘Ndy a i zuwai Awulawa a yain upan?

Ndy a i zuwai ama a ka yansa afobi a gbani?

²⁶ Ngonon likimba kpm a fobusoi kushulu,
 aza da a ka tonon ama kpm dem a bolomgbonoi a'aci a le,
 a ka yan tsilala n Magono ma Zuba n Kawauwi ka u suki.’ ◇

²⁷ “Mayun da ili i na yi i gitai ta pini na a Urishelima. Hiridu† magono n Bontu Bilatu a bolomgbono ta kaci n Awulawa n aza a Isara'ila n a yanyi tsilala n kagbashi ka vunu Yesu Uza u Uwulukpi, uza da vu gonukoi Kawauwi.

²⁸ A bolomgbonoi tsara a yain ili i'ya vu fobusoi ya gitai a asuvu a ucira u vunu n tyoku da va ciga.

²⁹ Gogo-na Magono ma Zuba, kondo ve tyoku da a ka ciga a bishinka tsu manyan. Atsu agbashi a vunu a da, ne tsu ucira u da tsa yan kadyanshi ka vunu bawu uwonvo.

³⁰ Rongo usukusu kukere ku utanasa, vu yansa iryoci n ikunesavu a asuvu a kala ka kagbashi ka vunu Yesu Uza u Uwulukpi.”

³¹ An a kotsoi kavasu, aku asu u da a bolomgbonoi vi u gbadai. A shadangu le n Kulu Keri, a rongoi udansa kadyanshi ka Kashila bawu uwonvo.

Atoni a nembenei ucanga u le

³² Gba ka6olo ka atoni ki katakasuvu ka te ka le, uyawunsa u da le dem u te, uza wa la u danai ili i'ya wari n i'ya vi i ne i'ya koshi wa, shegai i gba le.

³³ N ucira u pige u da asuki yi a danai ukuna u u'yangā u Yesu Asheku a ukpa. Ukuna u shinga u Kashila ushani wa ta a kaci ka ya dem a asuvu a le.

³⁴ Kpam uza wa la u nambai ili a asuvu a le wa, kpaci gba aza a uyamba ko a'uwa a rongo ta udengishe n a tukusi ikebe yi,

³⁵ a ka zuwusa a kapala ka asuki yi. Kpam a ka pecishike i'ya ko ya wa tyoku da m6ala n le mari.

³⁶ Nala uza roku uza u kala Isuhu yain, eyi uza u Levi u da, kumaci ku uyamba u Sayipuru, uza da asuki yi a tsu isa Baranaba; (wata, Uza da wa Gbamatangu Asuvu.)

³⁷ U denge ta uyamba u ne u roku, u tukoi ikebe yi a kapala ka asuki yi.

5

Ananiya n Sahiratu

¹ Vuma roku da pini uza u kala Ananiya n uka u ne Sahiratu, u dengei uyamba u ne u roku.

² Aku u sokongi ikebe i roku n ureve u uka u ne, u tukoi i'ya i buwai vi u zuwai a kapala ka asuki u da i'ya gai la vi gba.

³ Bituru wece yi, “Ananiya, nida vu asakai Kanangasi* ka uwai a katakasuvu ka vunu? Vu yankai Kulu Keri ka6an, kpam vu sokongi ikebe i roku a asuvu a i'ya vu dengei uyamba vi?”

⁴ Uyamba vi u vunu u da ko vu dengei ko bawu vu dengei. Vu denge baci, va fuda ta va yanka ikebe yi tyoku da va ciga. Nida vu yawunsai vu yain ucun u ukuna u naha? Atsa vu yankai ka6an wa, Kashila ka vu yankai.”

⁵ N u pani kadyanshi ki, aku u rukpai u kuwai. Ama da kpam a panai ukuna vi uwonvo u kana le cika.

⁶ Alobo a roku a cacai yi ikyamba yi n aminya a eri a wutukpa yi a kunu ki, a ba a cidangu yi.

⁷ An ulapa u uwule u tatsu u wurai, aku uka u ne uwai, shegai u reve ili i'ya i gitai wa.

⁸ Aku Bituru wece yi, “Utyoku u ikebe i'ya i dengei uyamba u de i'ya na vi?”

U danai, “Utyoku u da gai la vi.”

⁹ Bituru wece yi, “Nida i bolomgbonoi unā tsara i kondo Kulu Keri ku Magono ma Zuba? Pana nwalu ma aza da a cidangi vali u vunu a utsutsu, kpam a ka canga vu ta dem a wutukpa vu.”

¹⁰ Kute-kute u rukpai a kapala ka Bituru u kuwai. An alobo yi a uwai, a cina yi cina u kuwa dem de. Aku a canga yi a ba a cidangi evu n vali u ne.

¹¹ Atoni yi n ama da a panai alabari a ukuna vi a panai uwonvo cika.

Asuki a tanasqi ama ushani

¹² Asuki yi a yain iryoci n ikunesavu i roku ushani a asu u ama. Atoni yi a tsu bolomgbono ta a Kafalaka ka Solomo a Kuwa ku Kashila.

* 5:3 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

¹³ Shegai a asuvu a ama ɗa a buwai, uza wa la u fudai u gbamai asuvu u ɓolomgbonoi kaci n ele wa. Gba n nala, ama a ka naƙasa le ta tsupige.

¹⁴ Gba n nala aka n a'ali ushani a ka wushukusu n Asheku.

¹⁵ Hal gbam ama a'ari a uwutukpusa aza a mɓala a ure n a zuwusi le a zuba u ivamkpatu n ajiba tsara Bituru wa wura baci kulu ku ne ku sawa le.

¹⁶ Ama ushani a ilyuci i'ya i'ari evu n Urishelima a'ari utukuso aza a mɓala n aza ɗa ityoni i cingi ya yan le mavura, kpam gba le a tana ta.

A ukai asuki a kuwa ku a'ali

¹⁷ Magono ma Adarakpi n aza ɗa a'ari n eyi; wata, aza a Sadusi a yain malyon cika.

¹⁸ Pini nala, a kana asuki yi a ukai a kuwa ku a'ali.

¹⁹ Shegai an kayin ka yain, aku katsumate ka Magono ma Zuba ka kukpusai itsutsu yi u wutukpa le, ka danai, ²⁰ “Banai i shamgba a ulanga u Kuwa ku Kashila i tonuko ama gba ukuna u uma u savu.”

²¹ N a pani nala, aku a uwai a Kuwa ku Kashila ki n usana u de a gitai uwenishike.

A'ayin a ɗa Magono ma Adarakpi n aza ɗa a'ari kaɓolo n eyi a ɓolomgbonoi, a isa Asheshi a Pige n nkoshi n pige m aza a Isara'ila gba, aku a sukunki aza a kuwa ku a'ali ki a tuko asuki yi.

²² Shegai an adagari a Kuwa ku Kashila ki a banai pini a kuwa ku a'ali ki a cina le pini wa, a gonoi a yain alabari a danai,

²³ “Tsu cina ta kuwa ku a'ali ki ugbagiri, aza ɗa kpam a ka wundya kuwa ki alya pini a itsutsu, shegai an tsu giduwa tsu cina pini uza wa.”

²⁴ An uzapige u adagari a Kuwa ku Kashila ki n adarakpi a pige yi a panai nala, aku a dambulai cika n a yanyi kacoco ka ili i'ya ukuna u na wa tuko.

²⁵ Uza roku u tuwai u tonuko le, “Wundyai, ama ɗa i ukai a kuwa ku a'ali ki, alya pini kushani a Kuwa ku Kashila a ka wenishike ama.”

²⁶ Uzapige u adagari vi n aza ɗa a ka tono yi vi a ba a tukoi asuki yi, shegai n ucira wa, kpaci a ka pana ta uwonvo u ama kotsu a varasa le n atali wa.

²⁷ An a tuwai n ele, aku a shamkpa le a kapala ka Asheshi a Pige, Magono ma Adarakpi ma tonuko le,

²⁸ “Tsu tonuko da ta, kotsu i doku i wenishike a asuvu a kala ka nala ki wa, shegai i kyawan de Urishelima n uwenishike u de hal gbam ya ciga i takpa tsu ukpa u ne.”

²⁹ Bituru n asuki yi a wushunku le, “U gan ta tsu gorimuko udani u Kashila kapala n u vuma.

³⁰ Kashila ka akaya a tsunu u 'yangasa ta Yesu uza ɗa i wandamgbani a mawandamgbani.

³¹ Aya Kashila ka zuwai a ulyaki u ne, u woko Uzapige n Kawauwi tsara u kukpunka aza a Isara'ila ure u u'asaka tsicingi tsu le, kpam a tsara ucimbusa u unyushi u cingi u le.

³² Atsa tsu wenei ukuna vi, nala kpam dem Kulu Keri ku tonukoi ama ukuna u na vi mayun da. Kashila ka suku ta Kulu Keri ku ne a asu u aza ɗa a gorimuko yi.”

³³ An a panai nala, aku a panai upan cika hal a ka ciga a wuna le.

³⁴ Shegai a asuvu a Asheshi a Pige yi, Kafarishi ka roku ka pini a ka isa Gamaliya. Kawenishiki ka Mele ka uza ɗa ama a ka naka tsupige. U 'yangai u danai a wutukpa le ve a ulanga.

³⁵ Pini nala, u tonukoi Asheshi a Pige yi, “Atoku a va aza a Isara'ila, kiranai n ili i'ya ya ciga i yanka ama a na yi.

³⁶ Ayen a ɗa a wurai, a yan ta vuma roku uza u kala Tuda uza ɗa u bidyai kaci ka ne n kalen cika. Ama amangatawanishi (400) a ɗa a ɓolomgbonoi kaci n eyi. Shegai a wuna yi. Aza ɗa kpam a ka tono yi vi a wacuwai, ko i te ukuna u nala u lekede wa.

³⁷ An u ne u kotsoi, vuma roku kpm uza u kala Yahuza uza u Galili u wutaḡi a'ayin a ḡa a ka yan makeci. Eyi dem tsaraḡi ama ḡa a tono yi ushani. Shegai eyi dem a wuna yi, atoni a ne a wacuwai.

³⁸ Gogo-na adooki a va a ḡa na a kaci ka ama a na yi, tsu asaḡa le shiriri. Manyan ma a ka yan na vi n ucira u kaci u le u ḡa baci a ka yan ma, a ka baraḡkpa wa a ka kpaḡḡa ta ma.

³⁹ N ucira u Kashila u ḡa baci kpm, ya fuda ya bishinka le wa, shegai i boluko kaci ka ḡe ukuna n Kashila gbani.”

⁴⁰ A wushuki n adooki a ne, a isaḡi asuki yi a bawan le. Aku a bara le kotsu a doku a yain kadyanshi n kala ka Yesu wa. Pini nala, a asaḡa le a lazai.

⁴¹ An asuki yi a lazai pini a kapala ka Asheshi a Pige yi, aku a gitai mazanga, kpaci a wene ta a rawai a yan le mavura adama a kala ka Yesu.

⁴² Kain dem a tsu bana ta a Kuwa ku Kashila n a wenishiki ama n a dansi Yesu aya Kawauwi, hal n a toni a'uwa a'uwa a ama.

6

Uḡangasa u ama a shindere

¹ A a'ayin a nala yi an kakuma ka Atoni kari a udoku, aku aza a kaletsu ka Tsiheline a ka yan tsali a kaci ka aza a kaletsu ka Tsiyahuda, an a kpaḡḡi ukirana na nraḡa n le a asu u unakasa le ilikulya ushani kain dem tyoku u aza ḡa a buwai.

² Asuki kupa n ama a re yi a bolongi gba Atoni yi asu u te a danai, “U gan tsu asaḡa kuḡari ku kadyanshi ka Kashila tsu uwa kapeci ka ilikulya wa.

³ Adama a nala atoku, ḡangasai ama a shindere asuvu a ḡe aza ḡa a'ari n ahali a shinga, ushadangi n Kulu Keri n ugboji, kotsu tsu naka le manyan mi.

⁴ A tsu tani tsu tsara kabala ka kvasu n uwenishike u kadyanshi ka Kashila.”

⁵ Ama yi gba a panai kayanyan ka ili i'ya a danai. A ḡangasai Isitifanu vuma ḡa u pityanangi cika kpm ushadangi n Kulu Keri, n Filibu, n Burukoro. A ḡangasa ta dem Nikana, n Timan, n Baramina, n Nikala vuma u Antakiya uza ḡa u uwai utono u adini a aza a Yahuda.

⁶ Ama a na a ḡa a bankai a asu u asuki yi, aku a yain kvasu a tadanku le akere.

⁷ Kadyanshi ka Kashila ka tamburai, kakuma ka Atoni a uyamba u Urishelima ka doki cika, kpm adarakpi ushani a pityanangi.

A kanaḡi Isitifanu

⁸ Isitifanu ushadangi n kune ku ukuna u shinga u Kashila n ucira, u yain iryoci n ikunesav a mere ma ama.

⁹ Aku aza a kagata ka Kashila ka a ka isa Kagata ka U'asaḡa Agbashi, a gitai kananamgbani n Isitifanu. Ama a na yi aza a Yahuda a ḡa a wutaḡi a Sirani n Alizandariya nala dem n aza a kaḡon ka Kilikiya n Asiya.

¹⁰ Shegai adama a ureve u kadyanshi ka ne kaḡolo n Kulu Keri a fuda a nanamgbana n eyi wa.

¹¹ A leshei ama roku usokongi tsara a yain kaḡan, a dana, “Tsu panaḡa yi ta n u wishisi Musa n u yanki Kashila kadyanshi ka cingi.”

¹² Nala a 'yangaḡai atakasuvu a ama n azapige n awenishiki a Mele, aku ele tani a kanaḡi Isitifanu a banka yi a kapala ka Asheshi a Pige.

¹³ Aku aza a kaḡan yi a tonukoi Asheshi a Pige yi, a danai, “Vuma na kain dem ḡa wa yansa kadyanshi ka gbani a kaci ka asu u uwulukpi u na n Mele ma Musa.

¹⁴ Tsu panaḡa yi ta n u dansi, Yesu uza u Nazara nala vi wa wasa ta asu vi aku u savada gba agadu a ḡa Musa asanka tsu.”

¹⁵ Gba ama ḡa a'ari pini ndishi a asu u usheshe vi a zuwuka yi a'eshi, aku a wenei upetiwa'eshi u ne u wokoi tyoku u katsumate ka zuba.

7

Isitifanu dansai a kapala ka Asheshi a Pige

¹ Magono ma Adarākpi ma wece yi, “Ikuna i na yi mayun da i'ari?”

² Aku Isitifanu danai, “Eda atoku a va n azapige, pana ka numu, Kashila uza u tsupige u wenike ta kaci ka ne a asu u akaya a tsunu Ibrahi, a'ayin a da wari a uyamba u Masopotamiya kahu u ba u dusuku a Haran.

³ U tonuko yi, ‘Yanga a uyamba u de, vu asaka atoku a vunu, vu bana a uyamba u da ma wenike vu.’ ◇

⁴ Aku u 'yanga a uyamba u aza a Kaldiya u ba u dusuki a uyamba u Haran.

“An tata u ne u kuwai da Kashila ka tuko yi a uyamba u da i'ari ndishi gogo-na vi.

⁵ Shegai u naka yi agadu a uyamba vi ko udeshe u te wa. U yan ta kazuwamgbani n eyi wa naka yi u da, eyi na mmuku n tsikaya n da ma tuwa a kucina ku ne, ko an u wokoi bawu wari n maku a'ayin yi.

⁶ Kashila ka tonuko yi kpm, ‘Kagali ka vunu ka gbasha ta a uyamba u tsumoci. Aza a uyamba vi kpm a ka foro le ta cika hal ayen amangatawanishi (400).

⁷ Ma yanka ta aza a uyamba u da a gbashikai vi mavura. Nala u wura baci, aku a tuwa a gbashika mu a asu u na vi.’ ◇

⁸ “Kashila ka naka yi kazuwamgbani a ukuna u ukida u kacombi. An Ibrahi matsai Ishaku, aku u kida yi kacombi eyi n a'ayin kulla. Ukuna vi u lya ta kelime an Ishaku matsai Yakubu, kpm an Yakubu matsai isheku i tsunu aza da a wokoi aletsu kupa n a re.

⁹ “Shegai an mmuku n Yakubu mi ma takuma vangu u le Isuhu upan, aku a denge yi ubana a uyamba u Masar. Shegai Kashila ka ta n eyi,

¹⁰ kpm u wutukpa yi a asuvu a upana u ikyamba. Kashila ka naka yi ugboji, kpm u naka yi mapasa ma shinga ara Firi'auna† magono ma aza a Masar. U zuwa yi u lyai tsugono tsu Masar, u zuwa yi kpm u kirana n kuwa ku tsugono.

¹¹ “Kambulu ka cipai a uyamba u Masar n Ka'ana ka bolo n upana u ikyamba u pige, hal isheku i tsunu a nambai ilikulya.

¹² An Yakubu panai a da ilya i'ya pini a Masar, aku u suki isheku i tsunu de, nwalu n kagita n da la vi.

¹³ Nwalu n le n ire n da Isuhu tofugboi kaci ka ne ara le, u wenike le kpm ara Firi'auna.

¹⁴ “Aku Isuhu sukunki tata u ne Yakubu u tuwa, n atoku a ne gba ama amangatat-sunkupa n ama a tawun.

¹⁵ Yakubu gonoi a Masar, nte u kuwai de n isheku i tsunu.

¹⁶ Aku a purai ikyamba i le a gonuko le a Shekem, a zuwa le a kasaun ka Ibrahi tsilai n ikebe i azurufa* a asu u mmuku n Hamo pini a Shekem vi.

¹⁷ “An a'ayin a yain evu a da Kashila ka shadangu kazuwamgbani ka ne ara Ibrahi, aku kakuma ka ama a tsunu ka doki cika a uyamba u Masar,

¹⁸ hal a yain magono ma roku uza da bawu u revei Isuhu.

¹⁹ Magono ma nala mi ma ryafa ta isheku i tsunu aku u zuwa le a panai ikyamba, hal gbam u zuwai a varangusi mmuku n shili tsara a yain uma wa.

²⁰ “A a'ayin a nala yi a da a matsai Musa, aya la tsulobo tsu de, aku a wo yi a kuwa ku tata u ne uwoto u tatsu.

²¹ U kana ta a wutukpa yi pini a kuwa ki, pini nala, makere ma kuwa ku Firi'auna ma tsara yi u wo yi yavu maku ma ne hal u gbonguroi.

²² A wenishike yi gba ugboji u aza a Masar, eyi tani vuma da uza u ucira a asu u kadyanshi n manyan ma ne.

◇ 7:3 Kag. 12:1. ◇ 7:7 Kag. 15:13-14. * 7:16 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga.

²³ “An Musa yain ayen amangare, aku u da ʼasakā ve u ba u kondo ama a ne aza a Isara'ila.

²⁴ An u wenei vuma u Masar u roku wa lapa vuma u ne uza u Isara'ila, aku u ba u 6angā yi u wunai vuma vi.

²⁵ N u dani atoku a ne a ka reve an ara ne ɗa Kashilā ka wutukpā le, shegai a reve wa.

²⁶ “An kain ka wansai, u wenei ama a re aza a Isara'ila a ka shilakana, aku u tuwai tsarā u wansa le, u danai, ‘Eda ama a na, uza n utoku u ɗa i'ari, niɗa ya shilakana?’

²⁷ “Uza ɗa u gitai n kushulu ki u gamai Musa, u danai, ‘Ya zuwa vu vu woko uzapige n uza u afada a tsunu?’

²⁸ Wata, wuna ɗa va ciga vu wuna mu tyoku ɗa vu wunai vuma u Masar nala nayain vi?’ ◊

²⁹ An Musa panai nala, u sumai u gonoi a uyamba u tsumoci a Midiya, nte u matsai pini ɗe mmuku ma a'ali n re.

³⁰ “An ayen amangare a wurai, aku katsumate ka zuba ka wenikei kaci ka ne ara Musa a kakamba evu n Masasa ma Sinai. U wenei katsumate ki a asuvu a katyashi ka akina a asuvu a madanga ma kenu.

³¹ An u wenei ili i nala yi, uwonvo u kana yi cika, aku u raɓai evu tsarā u wene i'ya mai. Aku u panai kalagatsu ka Magono ma Zuba ka tonuko yi,

³² ‘Mpa Kashilā ka isheku i vunu, Kashilā ka Ibirahi, n Kashilā ka Ishaku, n Kashilā ka Yakubu.’ Aku ikyamba i Musa i gitai uje, u fuda gbam kpam u webele wa.

³³ “Magono ma Zuba ma tonuko yi, ‘Fodo akpata a vunu, kpaci asu u ɗa vari na vi wa ta uwulukpi.

³⁴ Mayun n wene ta mavura ma a ka yanka ama a va a ɗa a'ari a Masar, n pana ta ma'ika ma le, kpam n tuwa ta tsarā n wauwa le. Tuwa gogo n suku vu a Masar.’ ◊

³⁵ “Musa ɗa a 'yuwain vi, hal a danai, ‘Ya zuwa vu vu woko uzapige n uza u afada a tsunu vi?’ Aya Kashilā ka suki u woko uzapige n kawauwi n ubanga u katsumate ka zuba ka ka wenikei kaci ka ne ara ne a madanga mi.

³⁶ U wutukpā le a asuvu a Masar, u yain kpam iryoci n ikunesavu a uyamba u Masar a Mala ma Shilit hal ayen a amangare a kakamba.

³⁷ “Musa na vi ɗa u tonukoi aza a Isara'ila, ‘Kashilā ka dangasaka ɗa ta matsumate a asuvu a ama a ɗe tyoku u va.’ ◊

³⁸ U ɓolomgonoi ama yi a kakamba. U rongoi ɗe kaɓolo n isheku i tsunu n katsumate ka zuba ka ka yanka yi kadyanshi a Masasa ma Sinai† mi. Aya kpam u naka yi kadyanshi ka unaka uma a asu u Kashilā, aku u tonuko tsu.

³⁹ “Shegai isheku i tsunu a 'yuwan yi upanaka, a 'yuwan yi. A'ari uyan maluwa a gono a Masar.

⁴⁰ A tonukoi Haruna, ‘Yanka tsu ameli a ɗa a ka tono n atsu. Kpaci Musa ɗa wutai n atsu a Masar vi tsu reve ili i'ya i gitai n eyi ɗe wa.’ ◊

⁴¹ A'ayin a nala yi a ɗa a yain kameli ka ka rotsoi madyondyom. A yanka yi uɗaraka, a'ari uyan mazanga a adama a ili i'ya a yain n akere a le.

⁴² Adama a nala, Kashilā ka kpatalaka le kucina, u asaka le a gbashika atala, tyoku ɗa wari ukorongi a asuvu a itagarada i Ntsumate, ‘Eda aza a Isara'ila, i kidaga mu nnama kpam i yanka mu uɗaraka a a'ayin a ɗa i rongoi a kakamba ayen amangare wa.

⁴³ I naka asu u ɗa a ka gbashika Meleki kameli tsupige, hal n kameli ka katala ka ɗe Rafani.

I yain ameli a nala yi i gbashika le. Adama a nala ma tutsuku ɗa ta ɗe a kucina ka uyamba u Babila.’ ◊

⁴⁴ “Caupa isheku i tsunu a'ari ta n Katani ka Kvasu ka iryoci a kakamba. A yan ta ka tyoku ɗa Kashilā ka tonukoi Musa yain ka.

⁴⁵ An ayen ushani a wurai, aku Joshuwa† tonoi n kuvon n iyamba i Awulawa, uyamba u da Kashila ka loko le. A cangai Katani ka Kavasuf ki ubana a uyamba u savu vi. Nte kari pini hal utuwa a'ayin a Dawuda magono.

⁴⁶ Kashila ka pana ta kayanyan ka Dawuda. Aku Dawuda folo yi u maka Kashila ka Yakubu Kuwa ku Kashila,

⁴⁷ shegai Solomo da mai ka.

⁴⁸ “Gba n nala, Kashila Uza u Ucira Gba u dusuku a kuwa ka ama a mai wa. Tyoku da matsumate ma danai, an u yain kadyanshi ka Magono ma Zuba,

⁴⁹ ‘Zuba da karatsu ka tsugono tsu va,

likimba kpam a asu u da a'ene a va a ka wunvuga.

Icun i kuma ku eni ka kpam ya maka mu?

Ko kpam nte a asu u uwunvuga u va?

⁵⁰ Mpa n yain ili i na yi gba n akere a va wa?’ ◇

⁵¹ “Eda aryagbaji, aza da bawu i'ari n upanaka kpam i 'yuwain Kulu Keri. Eda tyoku u isheku i de u da i'ari aza da a tsu rongo kushulu n Kulu Keri kain dem.

⁵² A asuvu a nsumate, matsumate ma eni ma isheku i de i kpadai uwisha? Hal gbam a wunusai aza da a danai Uza u Uwulukpi wa ta utuwa. Kpam gogo-na i neke de Kawauwi i wuna yi kpam.

⁵³ Eda i wushai Mele a akere a atsumate a zuba, shegai i kpadai ma utono.”

A varasai Isitifanu a wunai

⁵⁴ An azapige a aza a Yahuda a panai ili i'ya Isitifanu danai, aku a namgbai katsuma cika hal a lumai ajubu a le.

⁵⁵ Shegai Isitifanu wa ta ushadangi n Kulu Keri, u webelei zuba, aku u wenei tsupige tsu Kashila n Yesu kushani a kukere ku ulyaki ku Kashila.

⁵⁶ U danai, “Wundyai, n wene ta zuba u kukpai aku n wenei Maku ma Vuma kushani a kukere ku ulyaki ku Kashila!”

⁵⁷ Aku a salai a palai atsuvu a le, kute-kute a kana yi.

⁵⁸ A wutukpa yi a uroto u ilyuci a gitay yi uvarasa n atali tsara a wuna yi.

Aza da a wenei ukuna vi a zuwusai aminya a le a kapala ka kalobo ka roku uza u kala Shawulu.†

⁵⁹ An a'ari yi uvarasa, aku u yain kavasuu, u danai, “Asheku Yesu, wusha kulu ku va.”

⁶⁰ Aku u kudangi u salai, “Asheku, kotsu vu kana unyushi u cingi u na a kaci ka le wa.” An u danai nala, aku uma u ne u wutai.

8

¹⁻² Shawulu da pini kushani wa wundya kpam u wushuki n uwuna u Isitifanu. Aku ama roku aza da a ka tono Kashila a cidangu yi n a sayi cika.

Shawulu yankai Atoni mavura

A a'ayin a nala yi mavura ma pige ma rukpai a mere ma Atoni a Yesu a Urishelima, aku gba le a wacuwai a asuvu a uyamba u Yahuda n Samariya. Shegai asuki yi alya koshi a wokoi pini a Urishelima.

³ Shawulu tani u rongoi uyan Atoni yi mavura cika. U uwusai a'uwa a'uwa wa ronuso aka n a'ali, wa ukusa le a kuwa ku a'ali.

Filibu yain kubari a Samariya

⁴ Ama da a sumai a asakai Urishelima vi, a rongoi ukyawunsa n a tonusuki ama ukuna u Yesu.

◇ **7:50** Isha. 53:7-8. † **7:58** Shawulu: Kala ka vuma u na ka tuwa ta ka wokoi Bulus, kpam u woko ta Katoni ka Yesu ka maci.

⁵ Filibu* dem banai a ilyuci i pige i roku a uyamba u Samariya, wa tonusuko le ukuna u Kawauwi.

⁶ Aku ama a kyawan yi tsarā a pana ili i'ya wa dana, kpaci a wene tā iryoci i'ya u yain.

⁷ U wutukpā tā ityoni i cingi a asuvu a ama ushani. An ityoni i cingi yi i wutai a asuvu a ama yi, aku i kanai isali cika. U tanasai kpam aza da ili i soi ikyamba n awunu ushani.

⁸ Adama a nala ilyuci yi i shadangi n ipeli.

Simo kayain ka adabu

⁹ Vuma roku u da pini uza u kala Simo, uza da wari wa yansa adabu pini a ilyuci yi. Aza a Samariya† a yain majiyan ma ili i'ya u tsu yansa, hal u lapai makamba u danai eyi vuma u pige u da.

¹⁰ Ama a Samariya azapige na mmuku a danai, “Vuma u na uza u ucira u da, u da a ka isa, Ucira u Kashila.”

¹¹ A'ayin ushani Simo wari uyansa adabu n u zuwusi le majiyan, adama a nala u wokoi uza u ucira a asuvu a ilyuci yi.

¹² Shegai an a wushuki n Kadyanshi ka Shinga ka Filibu yain a kaci ka tsugono tsu Kashila n kala ka Yesu Kawauwi, aku a lyubugu le gba le aka n a'ali.

¹³ Hal dem Simo vi n kaci ka ne u wushuki dem n kadyanshi ki. An a lyubugu yi, aku u kanai utono Filibu. An u wenei tyoku da Filibu wa yansa iryoci n ikunesavu, aku u yain majiyan cika.

¹⁴ An asuki a da a'ari a Urishelima a panai a da aza a Samariya a wushuku de n kadyanshi ki, aku a sukunku le Bituru n Yahaya.

¹⁵ An a rawai, aku a yanka le kvasu tsara a wushi Kulu Keri.

¹⁶ A'ayin a nala yi a lyubugu le ta a asuvu a kala ka Yesu Asheku, shegai ko uza u te u le wari u wusha Kulu Keri wa.

¹⁷ Aku Bituru n Yahaya a tadanku le akere, aku Kulu Keri ku cipa le.

¹⁸ An Simo wenei tyoku da a ka nakasa Kulu Keri a asu u utadangusu akere, aku wa ciga u naka le ikebe,

¹⁹ u danai, “Mpa dem naka numu ucun u ucira u nala vi tsara uza da baci dem n tadanki kukere u tsara Kulu Keri.”

²⁰ Shegai Bituru wushunku yi, “Kashila ka wuna vu ta n ikebe i vunu dem! Va wundya n ikebe i'ya va tsara kune ku Kashila?”

²¹ Ko ili i pada vu n manyan ma na wa, kpaci katakasuvu ka vunu ka dere n Kashila wa.

²² She vu kpatala vu asaka tsicingi tsu vunu, vu foli Asheku a cimbusuka vu unyushi u cingi u ili i'ya vu fobuso a katakasuvu ka vunu.

²³ Kpaci n wene ta vu shadangi n malyon ma cingi, kpam usiri a asuvu a unyushi u cingi.”

²⁴ Simo wushuki, “Yanka numu kvasu, tsara ili i'ya vu danai na vi i gita na mpa wa.”

²⁵ Bituru n Yahaya a yain kuɓari ku kadyanshi ka Asheku a Samariya, an a kotsoi, aku a gonoi a Urishelima. A lyai kapala n kadyanshi ki ele n a goni a une i'ya a cinasai a ure.

Filibu n vuma u Habasha

²⁶ A'ayin a nala yi, katsumate ka zuba ka yankai Filibu kadyanshi, “Yanga vu toni ubana a daka, vu toni ure u kakamba u da u wutai a Urishelima ubana a Gaza.”

²⁷ U kanai ure, eyi a nwalu, u cinai vuma roku kazuwi ka ikebe ka uyamba u Habasha,† kpam kagbashi ka shegai wa ta n tsupige a tsugono tsu Kandakatu Magono, kpam uka da magono ma Habasha mi. A Urishelima da u banai tsara u lyai kayala.

* **8:5** Filibu da a ka dansaka pini na vi, aya dem a ka dansaka a 6:5. † **8:27** Kaletsu ka Tsheline ka yanka ta manyan n ili i'ya i'ari n kalen ka “kagbashi ka a wutukpai asanda.” Caupa ama a tsu yawunsa ta yavu a wutukpa baci agbashi a le asanda a ka yan ta manyan ma le mai.

28 An wa gono a kuwa, aku u dusuki a maringongo ma adoki ma ne, u kukpai tagarada u Ishaya wa yan kaneshi.

29 Aku Kulu Keri ku tonukoi Filibu, “Ra6a evu n maringongo ma nala mi.”

30 U sumai u banai asu u ne, u panaka yi wari a kaneshi u tagarada u Ishaya matsumate. U wecei vuma vi, “Vu reve ili i'ya wari a kaneshi?”

31 U wushunku yi, “Nte tani, she uza roku u 6anga mu.” Aku u tonukoi Filibu u yuwa maringongo mi u dusuku kabolo n eyi.

32 Kabon ka tagarada ka wa yan kaneshi vi ka na:
“A rono yi yavu macon† ma a ka bana ukida.

Tyoku da maku ma kondom ma tsu pada bini a ka kidasa yi baci tsileme tsu ikyamba i ne, nala dem u padai.‡

33 A yanka yi uwono hal a kidaga yi ugana n ukuna u da bawu wari dere.

Uza wa la wa yan kpam kadyanshi ka mmuku, na mmuku n tsikaya n ne wa.

Nte tani, kpaci a wuna yi kahu u tsara le.” ◇

34 Vuma vi u tonuko yi, “N folo vu, tonuko mu kalen ka asu ki. A kaci ka yai ka matsumate mi ma yain kadyanshi ki, n kaci ka ne ka wa yan ka, ko gai uza roku u da kau?”

35 Aku Filibu gitai asu u tagarada u nala vi, u yanka yi alabari a Yesu.

36 Ele pini a nwalu a cinai asu u roku n mini. Pini nala, vuma vi u danai, “Mini ma na, ndya ya bishinka vu vu lyubugu mu?”

37 Filibu danai, “Vu wushuku baci n katakasuvu ka te, ma lyubugu vu ta.”

Vuma vi u wushuki. “N wushuku ta n Yesu Kawauwi, Maku ma Kashila.”]§

38 U zuwai a shamkpai maringongo ma adoki mi. Ama a re a le gba a cipai a uwai a asuvu a mini mi, aku u lyubugi yi.

39 An a wutai a asuvu a mini mi, Kulu Keri ku Magono ma Zuba ku cangai Filibu. Vuma vi u doku u wene yi wa. Aku u lyai kapala na nwalu n ne ushadangi n ipeli.

40 Filibu wenei kaci ka ne a ilyuci i Azatu. U tambai ilyuci ilyuci n u yanyi ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga ka Asheku hal u rawai a Kasariya.

9

Shawulu wokoi Katoni

1 A'ayin a da Shawulu wari pini a uyanka Atoni a Asheku mavura cika, hal n u dani wa wuna le. Aku u banai a asu u Magono ma Adarakpi,

2 u folo yi u naka yi ukanikorongi u ubana a agata a Kashila a Damasuka. Tsara u cina baci Atoni a da a wushuki n Ure u Asheku aka ko a'ali, aku u tuwa n ele usiri a Urishelima.

3 Eyi pini a nwalu, hal u yain evu n Damasuka, kute-kute u wenei katyashi ka ucira ka wutai a zuba ka wakana yi ukyawan.

4 Aku u rukpai a iyamba u panai kalagatsu ka danai, “Shawulu, Shawulu, ndya i zuwai va yan mu mavura?”

5 Shawulu wecikei, “Asheku, ada yai?”

Aku kalagatsu ki ka wushuki, “Mpa Yesu uza da wari a uyan mavura.

6 'Yanga vu uwa a ilyuci yi, a ka tonuko vu ta i'ya va yan.”

7 Aza da a ka walaka kabolo ki a fuda a dana ukuna wa, a pana ta kalagatsu ki, shegai a wene uza wa.

‡ 8:32 A asu u nala vi, ncon mi ma ta n tsileme ugadi ugadi. Uza wa fuda ta gbam wa kidasa tsa u yanka kunya bawu u kidai macon mi. ◇ 8:33 Isha. 53:7-8. § 8:37 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a'ari n makpanda ma 37 wa.

⁸ Aku Shawulu 'yangai, shegai an u kukpai a'eshi a ne u wene asu wa. Atoku a ne a da kana yi kukere a banka yi pini a ilyuci i Damasuka yi.

⁹ U yan ta a'ayin a tatsu pini a Damasuka vi bawu u wenei asu, kpam u lya ili wa, u so tani ili wa.

¹⁰ A Damasuka vi katonni ka pini uza u kala Ananiya. Asheku a isa yi a asuvu a kuwene, u danai, "Ananiya!"

Aku u wushuki, "Mpa na, Asheku."

¹¹ Asheku a tonuko yi, "Yanga vu bana a ure u da a ka isa Ure u Karara vu wecike kuwa ku Yahuza. Uza roku da pini uza u Tarsu, uza da a ka isa Shawulu. Aya pini wa yan kvasu.

¹² N wenike yi ta gbam kuwene. A asuvu a kuwene ki u wene ta vuma da a ka isa Ananiya u tafanku yi kukere a kaci tsara u wene asu."

¹³ Ananiya wushuki, "Asheku, n so ta upanasa alabari a vuma u nala vi a ili i cingi i'ya wa yansa aza a uwulukpi a vunu a Urishelima.

¹⁴ Kpam adarakpi a pige a wushunku yi de u kana gba uza da baci dem wa isa asuvu a kala ka vunu."

¹⁵ Asheku a tonuko yi, "Avu gai wala, kpaci aya n dangasai u dansa kala ka va a asu u Awulawa, na ngono n le, kpam n a asu u aza a Isara'ila.

¹⁶ Ma wenike yi ta tyoku da wa pana ikyamba adama a kala ka va."

¹⁷ Ananiya ba u uwai a kuwa ki. U 'yangasai kukere u sawai Shawulu u danai, "Utoku u va, Asheku a da a suku mu; wata, Yesu uza da u wenikei kaci ka ne ara vunu a ure u da vu walai vi. Wa ciga ta vu doku vu wene asu, kpam u shadangu vu n Kulu Keri."

¹⁸ Kute-kute aku ili i roku i rukpai a a'eshi a Shawulu yavu apici, aku u wenei asu. Pini nala, u 'yangai a lyubugu yi.

¹⁹ An u lyai ilikulya, aku ucira u ne u gonoi.

Shawulu yain kuɓari a Damasuka

Shawulu yain a'ayin pini a asuvu a Damasuka kaɓolo n Atoni a da a'ari pini vi.

²⁰ A ɓarakpa wa, aku u gitai kuɓari ku kadyanshi ka Kashila a agata a Kashila n u dansi Yesu da Maku ma Kashila.

²¹ Gba aza da a pana ka yi a yain majiyan, a danai, "Vuma na vi aya u 'yangasakai Atoni n u yansa ki le mavura a Urishelima vi wa? Tuwa da u tuwai tsara u kana le u sirasa u banka le a asu u adarakpi a pige wa ko?"

²² Shegai Shawulu doki ucira u kuɓari, wari a uvurusu atakasuvu a aza a Yahuda aza da a'ari a Damasuka, n u dansi Yesu da Kawauwi.

²³ An a yain a'ayin ushani, aza a Yahuda a sheshei a wuna yi.

²⁴ Shegai u panai alabari a ili i'ya a sheshei. A'ari uwundya itsutsu i ilyuci yi kaara n kayin tsara a kana yi a wuna.

²⁵ Pini nala, kayin ka pige aɓangi a ne a zuralakpa yi a ilinuku i kasaga ka ilyuci a asuvu a mabana ma pige.

Shawulu banai a Urishelima

²⁶ An Shawulu rawai a Urishelima, u cigai u ɓolomɓono kaci n Atoni yi, shegai a panai uwonvo u ne kpaci a wushuku an eyi katonni ka wa.

²⁷ Shegai Baranaba tuko yi a asu u asuki, u tonuko le tyoku da Shawulu wenei Asheku a ure n tyoku da Asheku a dansai n eyi. N tyoku da kpam u yain kuɓari ku kadyanshi ka Kashila n u dansi kala ka Asheku a Damasuka bawu uwonvo.

²⁸ Asuki yi a wushuki n Shawulu. Pini nala, u dusuki n ele a Urishelima n u tamba asu asu, n u yanyi kuɓari n kala ka Asheku bawu uwonvo.

²⁹ U dansa ta n u yanyi kananamɓani n aza a Yahuda a da a ka pana kaletsu ka Tsiheline, adama a nala, a'ari uzama ure u da a ka wuna yi.

³⁰ An atoku a ne a panai nala, aku a banka yi a Kasariya a tutsuku yi a kpatsu ubana a Tarsu ilyuci i ne.

³¹ Gbā Atoni a ɗa a'ari a uyamba u Yahuda, n u Galili, n u Samariya a tsarai ndishi n shinga. A panai uwonvo u Asheku, a yain ucira, Kulu Keri kpam kari a ugbamatangusu le hal a'ari a udoku kakuma.

Bituru tanasai Iniyasu

³² A'ayin a nala yi, Bituru kyawunsai uyamba vi gbā, u ba u kondoi ama a Kashila ɗa a'ari a ilyuci i Lida.

³³ Nte a gawunsai pini n vuma roku uza u kala Iniyasu, uza ɗa wari nvain na mɓala n tsuwunu hal ayen kulla.

³⁴ Aku Bituru tonuko yi, “Iniyasu, Yesu Kawauwi tanasa vu ɗe, 'yanga vu katala kajiba ka vunu.” Kute-kute u 'yanga.

³⁵ Gbā aza a Lida n aza a uyamba a Sarana a wenei vuma ɗa a tanasai vi, pini nala, a kpatalai a asu u Asheku.

Bituru 'yangasai Dokas a ukpa

³⁶ Uka roku ɗa pini a Japa uza u kala Tabita; wata, Dokas* n Tsiheline, uka vi katoni ka. U naka ta kaci ka ne a asu u manyan ma maci n u banga aza a unambi.

³⁷ A'ayin a nala yi a ɗa u yain maɓala aku u kuwai. Pini nala, a sumba yi a vakunku yi a kunukuzuba.

³⁸ An Atoni yi a panai alabari cina Bituru pini a Lida evu n Japa, aku a suki ama a re a ba a foli yi a danai, “Tuwa gogo.”

³⁹ Bituru lazai kaɓolo n ele. An a rawai, aku a banka yi a kunukuzuba ki. Nra na n shamgbai evu n eyi a ka sa, kpam a ka wenishike yi ntogo n aminya a ɗa Dokas yanka le cina eyi n uma.

⁴⁰ Bituru wutukpa le a ulanga, aku u kudangi u yain kavas. U kpatalai a asu u kakushe ki u danai, “Tabita, 'yanga.” Aku u kukpai a'eshi, an u wenei Bituru, u 'yanga i dusuki.

⁴¹ Bituru kana yi kukere u banga yi tsara u 'yanga. Aku u isa Atoni yi na nra mi gbā, u naka le n eyi n uma.

⁴² Alabari yi a tamburai gbā a uyamba u Japa, kpam ama a wushuki n Asheku.

⁴³ Bituru dusuki a Japa a'ayin ushani, a kuwa ku uza u manyan ma ikpan uza u kala Simo.

10

Koniliyu isa Bituru

¹ A yan ta vuma roku a ilyuci i Kasariya uza u kala Koniliyu, katigi ka a asuvu a kaɓolo ka asoje ka a ka isa Kaɓolo ka Asoje a Italiya.

² Vuma u maci u ɗa, u tsu rongo ta ulyasaka Kashila kayala a'ayin dem. Nala dem aza ɗa a'ari a kuwa ku ne. U tsu naka sa ta aza a unambi kune, n u yansi kavas u ubana a asu u Kashila.

³ Kain ka te, evu n ulapa u uwule u tatsu u kaara, aku u wenei katsumate ka zuba a asuvu a kuwene ka tuwai ka tonuko yi, “Koniliyu.”

⁴ Koniliyu wa wundya yi tuntu n uwonvo. U wecei katsumate ki, “Ndya yi, Asheku?” Aku u wushuki, “Kashila ka wushuku ta kavas ka va yansa ubana ara ne, kpam u reve ta n kune ku va yansa aza a unambi.”

⁵ Suku ama roku ubana a ilyuci i Japa a ba a isa vuma roku uza u kala Simo, uza ɗa dem a tsu isa Bituru.

* 9:36 Kala ka Tabita n Tsi'arama, n Dokas n Tsiheline gbā kalen ka le ka te, kpam ka “maren.”

⁶ Aya pini wa rongō n vuma roku uza ɗa dem a tsu isa Simo, vuma vi manyan ma ikpan ma wa yansa. Kuwa ku ne evu n kushiva ɗa kari.”

⁷ An katsumate ki ka lazai, aku Koniliyu isa agbashi a ne a re n kasoje ka roku, uza ɗa wa tonō Kashila a asuvu aza ɗa a ka yansa ka yi manyan kain dem.

⁸ Aku u tonuko le gba ili i'ya i gitai, pini nala, u suku le a Japa.

Bituru wenei kuwene

⁹ An kain ka wansai, n kaara a kaci ele a asuvu a nwalu, cina a yain evu n ilyuci yi, aku Bituru yuwa a zuba u kunu u yain kavasū.

¹⁰ Pini nala, kambulu ka kana yi, ele pini a ufoɓuso ilikulya yi, aku u wenei kuwene.

¹¹ U wenei zuba u kupa aku ili i roku yavu kunya ku pige ku ngan n nishi ubaraki a ka cipuka ka utuwa a iyamba.

¹² A kunya ki gba icun i nnama n ɗa mari n a'ene a nishi na n ɗa ma kabura na nnu n ɗa mari pini.*

¹³ Aku u panai kalagatsu ka danai, “Bituru, 'yanga vu kida vu takuma.”

¹⁴ Shegai Bituru wushuki, “A'a, Magono ma Zuba, kotsu n takuma ili i'ya bawu a wulukpei ko kpan i'ya i'ari n icadi i'ya Mele ma tsunu ma bishinka tsu utakuma wa.”

¹⁵ Aku u doki u panai kalagatsu ki upana u ire, “Kotsu vu isa ili i'ya Kashila ka wulukpei, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi wa.”

¹⁶ An ukuna u nala u gitai hal kutatsu, kute-kute aku a bidyai kunya ki ugonō a zuba.

¹⁷ Bituru pini a kadambula ka kalen ka kuwene ku nala ki, aku ama ɗa Koniliyu suki vi a rawai a utsutsu, cina a wecike ɗe kuwa ku Simo ki.

¹⁸ A danai, “Azakuwa,” aku a wecikei ko nte Simo uza ɗa a ka isa Bituru vi wari pini.

¹⁹ Eyi pini a uyawunsa a kaci ka kuwene ka u wenei vi, aku Kulu Keri ku tonuko yi, “Ama a tatsu ɗa la a ka bolo vu.

²⁰ Cipa vu tonō le. Kotsu vu yain malala wa, kpaci mpa n suku le.”

²¹ Bituru cipa u cinai ama yi, u danai, “Mpa ya bolo. Nɗya ya boluko mu n i'ya?”

²² A danai, “Katigi ka aza a Roma, uza u kala Koniliyu aya u suku tsu. Vuma maci u ɗa, uza ɗa u tsu rongō a ulyaka Kashila kayala, uza ɗa kpan gba aza a Yahuda a ka naka karinga. Katsumate ka zuba ka kari uwulukpi ka ka tonuko yi u isa vu vu bana ara ne tsara u pana i'ya va dana.”

²³ Pini nala, Bituru uwai n ele a asuvu a kuwa, u naka le asu u ɗa a ka wansa.

Bituru banai a kuwa ku Koniliyu

An kain ka wansai, Bituru, kaɓolo n Atoni a roku aza a Japa, a wutai a lazai kaɓolo n aza ɗa Koniliyu suki vi.

²⁴ An kain ka doki ka wansai, aku a uwai a Kasariya. Alya Koniliyu wari a uvana hal gbam u libanai amaci a ne n aje a ne.

²⁵ Bituru n u uwi a kuwa ki, aku Koniliyu ryabusa yi, u rukpai a kapala ka ne u lyaka yi kayala.

²⁶ Aku Bituru 'yanga yi u tonuko yi, “'Yanga, mpa dem vuma ɗa.”

²⁷ An Bituru wari kadyanshi n eyi, aku u uwai u cinai kakuma ka ama ushani.

²⁸ U tonuko le, “Eɗa n kaci ka ɗe i reve ta u gan uza u Yahuda u gawan kaci ko kpan u ba u kondo Kawulawa wa. Shegai Kashila ka wenike mu ta u da, kotsu n isa uza roku uza u ashinda wa.

²⁹ Adama a nala, an i isa mu n 'yuwan utuwa wa. Gogo-na ma ciga n pana ili i'ya ya isaka mu vi.”

³⁰ Koniliyu wushuki, “A'ayin a nishi a ɗa a wurai dere n gogo-na naha, a ulapa u uwule u tatsu u kaara an mari a uyan kavasū, aku vuma roku u tuwa mu n aminya a eri a ulada u shamgbai a kapala ka va.

* **10:12** A asuvu a kunya ki nnama n roku n ɗa pini n ɗa aza a Yahuda a tsu takuma kpan na n ɗa bawu a tsu takuma adama a Mele.

³¹ U danai, ‘Koniliyu, a wushuku de kvasu ka vunu, kpm kune ku va neshe aza a unambi yi ku woko de ili i ucibusu a asu u Kashila.

³² Adama a nala she vu suku a ubana a Japa a ba a isa Simo uza da a ka isa Bituru. Aya pini u cipai a kuwa ku Simo uza u manyan ma ikpan, uza da wa rongo evu n kushiva.’

³³ Da i zuwai n suki ama n maloko a isa vu vi, kpm u gan ta an vu tuwai. Gogo-na atsa na gba tsunu tsu bolomgbonoi a asu u te tsara tsu pana ili i'ya Asheku a tonuko vu vu tonuko tsu.”

Bituru dansai a kuwa ku Koniliyu

³⁴ Pini nala, Bituru gitai kadyanshi, “Mayun da, n reve ta Kashila kari n kudyangi wa.

³⁵ Shegai u wushi gba ama da a ka pana yi uwonvo, n a yanyi ili i'ya wa ciga, a asuvu a kaletsu dem.

³⁶ I reve ta n akani a da Kashila ka sukunki aza a Isara'ila, n a tonusuki le alabari a kayanyan ka ndishi n shinga a asu u Yesu Kawauwi. Aya kpm Asheku a ama gba.

³⁷ I reve ta n ili i'ya i gitai a uyamba u Yahuda, an Yahaya danai a lyubugu ko ya wa. Kpm a Galili da ukuna u na vi u gitai.

³⁸ I reve ta Kashila ka ka nakai Yesu uza u Nazara tsupige, Kulu Keri ka ta n eyi, kpm wa ta n ucira cika. U tamba ta n u yansi ukuna u shinga, n u tanasi aza da Kalapansi ka 'yanki, kpaci Kashila ka ta n eyi.

³⁹ “Atsa tsu wenei ukuna u da u gitai n eyi a uyamba u Yahuda, n Urishelima. Alya a wuna yi a mawandamgbani.

⁴⁰ Shegai Kashila ka 'yangasa yi a kain ka tatsu, kpm u zuwa yi u wenike kaci ka ne a asu u ama.

⁴¹ U wenike kaci ka ne a asu u ama gba wa, shegai ara tsunu; wata, atsu aza da Kashila ka dangasai caupa, tsara tsu woko aza da a wenei ukuna vi. Atsa aza da tsu lyai kpm tsu soi kabolo n eyi an u 'yangai a ukpa.

⁴² Kpm u tonuko tsu tsu yanka ama kuɓari, tsu tonuko le Yesu da Kashila ka dangasai u yanka aza uma n akushe afada.

⁴³ Gba ntsumate n yan ta kadyanshi ka ne a danai, ‘Gba uza da baci u wushuki n kala ka ne, a ka cimbusuka yi ta unyushi u cingi u ne.’ ”

Awulawa a tsarqi Kulu Keri

⁴⁴ Bituru pini a kadyanshi ki, aku Kulu Keri ku cipai a kaci ka aza da a ka panaka yi vi.

⁴⁵ Aku aza a Yahuda a da a'ari Atoni a asuvu a aza da a tuwai n Bituru vi, a yain majiyan an a wenei dem Awulawa a wushai kune ku Kulu Keri ki.

⁴⁶ Kpaci a panaka le ta a ka dansa n aletsu a roku, n a cikpali Kashila.

Pini nala, Bituru danai,

⁴⁷ “Awulawa a na yi dem a wusha ta Kulu Keri tyoku da atsu tsu wushai. Uza wa la wa bishinka a lyubugu le wa.”

⁴⁸ Aku u zuwai a lyubugu le a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi. Pini nala, a folo yi u doku u yain a'ayin n ele.

11

Bituru gonoi a Urishelima

¹ Asuki yi n Atoni a da a'ari a Yahuda a panai alabari a da Awulawa a wushai kadyanshi ka Kashila.

² Shegai an Bituru gonoi a Urishelima, aku Atoni a roku aza da a'ari aza a Yahuda a yanka yi kushulu.

³ A danai, “Ndya i zuwai vu banai a asu u Awulawa, hal vu lyai kabolo n ele?”

⁴ Aku Bituru tonuko le ili i'ya i gitai.

⁵ U danai, “Kain ka te a Japa, tyoku da mari a kvasu aku n wenei kuwene. N wenei ili i roku yavu kunya ku pige ku ngan n nishi ubarakpi a ka cipuka ka utuwa a iyamba, hal ku rawai evu na mpa.

⁶ An n webelele kunya ki mai n wenei gba icun i nnama n kenu, na nnama n mete, n ili i nkaburu, na nnu.

⁷ Aku n panai kalagatsu ka danai, ‘Bituru, 'yanga vu kida vu takuma.’

⁸ “Pini nala, n wushuki, ‘Ko kenu, Magono ma Zuba, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi, ko i icadi i'ya Mele ma tsunu ma bishinka tsu utakuma kotsu i uwa a unu a va wa.’

⁹ “Shegai kalagatsu ka ka wutai a zuba vi ka doki ka danai ukuna u ire, ‘Kotsu vu isa ili i'ya Kashila ka wulukpei, ili i'ya bawu i'ari uwulukpi wa.’

¹⁰ Kutatsu ka a yain nala kahu a canga ili yi ubana a zuba.

¹¹ “Derere u ukuna vi u da ama a tatsu a da a suki a Kasariya a rawai a kuwa ka mari vi.

¹² Aku Kulu Keri ku tonuko mu n toni le kpm n dambula an a wokoi Awulawa wa. Atoku a va ama a teli a na yi alya a soku mu, hal tsu uwai a kuwa ku uza da u suku le vi.

¹³ U tonuko tsu kpm tyoku da u wenei katsumate ka zuba ka shamgbai a kuwa ku ne ka tonuko yi, ‘Suku a ba a isa Simo uza da a ka isa Bituru a Japa.

¹⁴ Aya wa tonuko vu tyoku da avu n kuwa ku vunu gba ya tsara iwauwi.’

¹⁵ “Kadyanshi ka n gitai le uyanka, aku Kulu Keri ku cipai ara le dere tyoku da ku cipa tsu a kagita.

¹⁶ Pini nala, aku n cibai an kadyanshi ka Kashila ka danai, ‘Yahaya gai n mini ma u lyubugusi, shegai eda Kashila ka lyubugu da ta n Kulu Keri.’

¹⁷ An u wokoi Kashila ka yanka le kune derere tyoku da u yanka tsu a'ayin a da tsu wushuki n Yesu Asheku Kawauwi, ya mpa n bishinka Kashila?”

¹⁸ An a panai nala aku a nambai ili i'ya a ka dana, pini nala, a kanai ucikpala Kashila a danai, “Gogo-na dem Kashila ka wushuku de Awulawa a kpatala utuwa ara ne, kpm u ne le de uma.”

Atoni a Antakiya

¹⁹ An Isitifanu kuwai, aku a gitai uyan Atoni yi mavura, hal a wacuwai ubana a mbari. A rawa ta a Finisiya n Sayipuru n Antakiya u Suriya. A yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashila, shegai aza a Yahuda a da a yankai kuɓari ki koshi.

²⁰ Asuvu a Atoni a da a wacuwai vi aza roku a wutai a Sayipuru n Sirani a banai a Antakiya, a kanai uyanka Awulawa Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Asheku.

²¹ Ucira u Asheku wa ta kabolo n ele, hal ama ushani a wushuki a kpatalai asu u Asheku.

²² An Atoni a da a'ari a Urishelima a panai ili i'ya i gitai a Antakiya, a suki Baranaba ubana de.

²³⁻²⁴ Vuma u maci da uza da wari ushadangi n Kulu Keri kpm u pityanangi. An u rawai u wenei ukuna u shinga u da Kashila ka yanka le, u yain ipeli cika. Aku u rono le atsuvu a pityanangu n Asheku n katakasuvu ka le ubana. Ama ushani a doku ta a kpatalai ubana a asu u Asheku.

²⁵ Pini nala, Baranaba banai a Tarsu uzama Shawulu.

²⁶ An u wene yi, aku u tuko yi a Antakiya. Ama a re a le gba a shamgbai pini n Atoni yi hal kayen ka te dere, n a wenishiki kakuma ka ama. A Antakiya da a gitai u'isa atoni a Yesu n kala ka Aza a Kirisiti.†

²⁷ A'ayin a na yi a da nsumate n roku n wutai a Urishelima a banai a Antakiya.

²⁸ Uza u te a asuvu a le uza u kala Agaba u 'yangai u yain kadyanshi n ucira u Kulu Keri u danai, “A ka tuwa ta a yain kambulu ka pige a likimba gba.” (A'ayin a da Kaladiyu wa lya tsugono tsu Roma da udani u na vi u shadangi.)

²⁹ A'ayin a nala yi, Atoni a sukunku ta atoku a le a da a'ari a Yahuda kune. Ya dem suki utyoku u ucira u ne.

³⁰ Nala a yain a sukunki nkoshi ma atoni a Yahuda kune a akere a Baranaba n Shawulu.

12

Bituru a kuwa ku a'ali

¹ A'ayin a nala yi a da Hiridu Agaripa magono u gitai uforo ama a Kashila.

² Hal gbam u zuwai a kapamgbana kaci ka Yakubu utoku u Yahaya n burundu.

³ An u wenei aza a Yahuda a panai kayanyan ka ili i'ya u yain, aku u kana dem Bituru. A'ayin a Ulya u Ilikulya i'ya i Nambai Yisti† da ukuna vi u gitai.

⁴ An u kana yi, aku u gidaku yi a kuwa ku a'ali. U nakangu yi a akere a asoje a nishi a nishi hal asu kunishi a wundi yi, tsara a kotso baci Abiki yi, u tuko yi a kapala ka ama u yanka yi afada.

⁵ A'ayin a da Bituru wari pini a kuwa ku a'ali ki, aku ama a Kashila a'ari uyan kvasu adama a ne.

Katsumate ka zuba ka wauwai Bituru

⁶ N kayin ka Hiridu wa yawunsa kain ka wansa baci u wutukpa yi tsara u yanka yi afada yi, Bituru wari alavu a mere ma asoje a re usiri n ikani i re. Kpam asoje a re aza da a ka wundya kuwa ki kushani a utsutsu.

⁷ Kute-kute aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka wenikei kaci ka ne ara ne, aku katyashi ka wakanai kunu ki. Aku katsumate ki ka sawai Bituru a ikengi u yangasa yi u danai, "Yanga gogo!" Pini nala, ikani yi i saruwai.

⁸ Katsumate ki ka tonuko yi, "Uka matogo n akpata a vunu." Aku u yain nala. U tonuko yi kpam, "Wambana kunya ku vunu, vu tono mu."

⁹ Aku u wutai u tono yi, kpam u reve an ili i'ya katsumate ki ka yan vi mayun da wa, eyi n u dani kuwene ka a ka wenike yi.

¹⁰ An a wurai asoje a da a ka wundya kuwa ki aza a kagita n aza a ire, aku a rawai a utsutsu u urim, utsutsu u uwa a ilyuci yi. Aku utsutsu vi u giduwai n kaci ka ne, aku a wutai. An a rawai a nsandu ma ure, kute-kute katsumate ki ka asaka yi.

Bituru gonoi asu u aza a ne

¹¹ Pini nala, ugboji u Bituru u gono yi, u danai, "Gogo-na n reve ta Magono ma Zuba ma ma suki katsumate ka zuba ka ne tsara u wauwa mu a kukere ku Hiridu, n ukuna u cingi u da aza a Yahuda a fobusoi a kaci ka va."

¹² An u revei nala, aku u banai a kuwa ku Meri mma u Yahaya uza da kpam dem a ka isa Marku, a asu u da ama ushani a bolomgonoi a'ari uyan kvasu.

¹³ An u kudai utsutsu u danai aza a kuwa, aku kagbashi ka kari makere uza u kala Ruda tuwai tsara u wene ko yayi.

¹⁴ An u revei kalagatsu ka Bituru ka, u giduwa kpam utsutsu vi wa adama a mazanga, aku u gonoi a asuvu a kuwa n ilyadi, u danai, "Bituru da pini kushani a utsutsu u kuwa."

¹⁵ A danai, "Ijan i'ya vu?" Eyi tani u matsai n u dansi aya. Aku a danai, "Yan maken wa, katsumate ka ne ka!"*

¹⁶ Bituru gai lyai kapala n ukufusa utsutsu vi, aku a giduwai a wene yi, a yain majiyan cika.

¹⁷ U yanka le iryoci n kukere u da a pada bini. U tonuko le tyoku da Magono ma Zuba ma wutukpa yi a kuwa ku a'ali. U doki u tonuko le, "Tonukoi Yakubu n Atoni a da a buwai ukuna vi." Aku u yangai u banai a asu u roku.

¹⁸ An kain ka wansai, ugiruwu u kenu u da asoje yi a giruwai wa, adama a ili i'ya i gitai n Bituru.

* **12:15** A a'ayin a nala yi, ama roku a bidya ta Kashila ka tsu suku ta atsumate a ne a kirana n vuma dem, kpam katsumate ki ka tsu tuwa ta a asu u vuma vi yavu vuma da.

¹⁹ An Hiridu zama yi bawu u wene yi. Aku u wecishei asoje a ɗa a ka wundyā yi vi. Pini nala, u zuwai a wuna le.

Ukpā u Hiridu

An nala u wurai, Hiridu 'yaŋgāi a Yahuda ubana a Kasariya u yain a'ayin ɗe.

²⁰ A'ayin a nala yi, Hiridu wā tā n upan u ama a Taya n Sida. Shegai an a ka ciga ilikulya a asu u tsugono tsu Hiridu, aku a tuwāi ara ne n katakasuvu ka te. A boloi uɓolomgbono u kaci u Bilasutu kagbashi ka ka kirana n kunu ku magono, a zamai ndishi n shinga.

²¹ Kain ka te an a fobusoi, aku Hiridu ukai aminya a tsugono u dusuki a karatsu ka tsugono, u yanka le kadyanshi.

²² An kakumā ka ama ki ka panai, aku a 'yaŋgasaī alaḡatsu a le a danai, “Kaḡatsu ka kashilā ka roku ka na vi, ka vuma ka wa.”

²³ Kute-kute, aku katsumate ka zuba ka Magono ma Zuba ka gbasha yi, kpaci u bidiga tā kaci ka ne tsupige aku u 'yuwain unākā Kashilā tsupige. Pini nala, azun a katsumā a gitā yi utakuma hal u kuwāi.

Atoni a doki ushani

²⁴ Kadyanshi ka Kashilā kpam kari a ulya kapala n ka tamburi.

²⁵ An Barānaba n Shawulu a kotsoi manyan ma a nākā le a Urishelima, aku a gonoi a Antakiya kaɓolo n Yahaya Marku.

13

A suki Barānaba n Shawulu

¹ A asuvu a Atoni a ɗa a'ari a Antakiya vi, ntsumate n ɗa pini hal n awenishiki; wata, Barānaba, n Saminu uza ɗa a ka isa “Uza u ɗan,” n Lusiya uza ɗa u wutai a Sirani, n Manayan, uza ɗa u gbonguroi kaɓolo n Hiridu Antiba, n Shawulu.

² Kain ka te, tyoku ɗa ama a na a'ari ulyaka Magono ma Zuba kayala n a yanyi kakuli, Kulu Keri ku danai, “Takpa numu Barānaba n Shawulu adama a manyan ma n isa le n ma.”

³ An a doki a yain kakuli n kvasu, aku a taɗanki Barānaba n Shawulu akere a tutsuku le a kaṅa ure.

Barānaba n Shawulu a banai a Sayipuru

⁴ An Kulu Keri ku suki Barānaba n Shawulu a banai a Salusiya, a uwai a kpatsu ubana a uyamba u mere ma mini u Sayipuru. ⁵ An a rawai a ilyuci i Salami, a yain kuɓari ku kadyanshi ka Kashilā a agata a Kashilā a aza a Yahuda. Yahaya Marku dem bana tā kaɓolo n ele wa ɓaṅga le.

⁶ An a kyawunsai uyamba vi gba hal ubana a ilyuci i Pafasu. Aku a gawunsai n uza u Yahuda u roku uza u aɗabu uza u kala Bara-Yesu. Eyi matsumate ma kaɓan ma,

⁷ uza ɗa wari kaɓolo n gomuna Sarajiya Bulus. Gomuna vi vuma ɗa uza u ugboji. U libana le a bana ara ne, kpaci wa ciga tā u pana kadyanshi ka Kashilā.

⁸ Shegai Alimasu uza u aɗabu vi u ɓolomgbono kaci n ele wa. (Alimasu ɗa a ka isa Bara-Yesu vi n Tsiheline.) Wa ciga a kpatala ugboji u gomuna vi tsara u pityanangu wa.

⁹ Shegai Shawulu, uza ɗa a ka isa Bulus, ushaɗangi n Kulu Keri aku ku tonoi n eyi, u wundyanai Alimasu, u danai,

¹⁰ “Avu maku ma Kalapansi uza u tsilala n i'ya i'ari i maci! Vu shaɗangu tā n tsukunu n ulaɓanasa. Va asaka unangasa ire i shinga i Magono ma Zuba wa?”

¹¹ Gogo-na asuvu a upan u Kashilā a ka rukpa tā a kaci ka vunu, va rumbana tā, ubana a'ayin kenu va wene asu wa.”

Kute-kute karimbi ka kimba yi a'eshi, aku u kaṅai upapa wa bolo uza ɗa wa kaṅa yi kukere.

¹² An gomuna wenei ili i'ya i gitai, aku u wushuki, u yain majiyan ma uwenishike u Asheku.

Bulus n Baranaba a Antakiya u Bisidiya

¹³ Bulus n atoku a nwalu a ne a asakai ilyuci i Pafasu a uwai a kpatsu ubana a uyamba u Bamafiliya. An a rawai a ilyuci i Paraga, a wutai a kpatsu ki, aku Yahaya Marku asaka le u gonoi a Urishelima.

¹⁴ Shegai Bulus n Baranaba a 'yangai a Paraga a lyai kapala a banai a Antakiya* u uyamba u Bisidiya.

Kain ka Ashibi a uwai a kagata ka Kashila a dusuki.

¹⁵ An a yain kaneshi a itagarada i Mele ma Musa n i Ntsumate, aku azapige a kagata ka Kashila a suki a tonuko le, "Atoku, i'a baci n kadyanshi ka kuɓari ku ya doku ama, she i yain."

¹⁶ Bulus 'yangai u yanka le iryoci n kukere a pada bini, u danai, "Aza a Isara'ila n Awulawa a da a ka lyaka Kashila kayala, panaaka numu!

¹⁷ Kashila ka aza a Isara'ila ka dangasai isheku i tsunu, u zuwai a yain kakuma a'ayin a da a rongoi a uyamba u Masar. N ucira u pige u ne u da u wutukpa le pini a uyamba vi.

¹⁸ U kawunki n ele hal ayen amangare a kakamba.†

¹⁹ U wusai uyamba u aletsu a shindere a Ka'ana, aku u nakai u da ama a ne u wokoi agadu a le.

²⁰ Nala gita ta a asuvu a ayen amangatawanishi n amangarenkupa (450).

"U naka le aza a afada, kpam a rongoi pini hal ubana a'ayin a Sama'ila† matsumate.

²¹ Shegai aza a Isara'ila a zamai a naka le magono, aku Kashila ka naka le Shawulu maku ma Kishu uza u kagali ka Bayami† u lyai tsugono.

²² An Kashila ka takpa yi tsugono, u zuwai Dawuda. Kashila ka yain kadyanshi a kaci ka Dawuda, u danai, 'N tsa de Dawuda maku ma Yese, vuma da uza da u tsu zuwa katakasuvu ka va ka rongo n ipeli, kpaci wa yan ta gba ili i'ya ma ciga yi u yain.'

²³ "Kashila ka yain kazuwamgbani a asuvu a kagali ka vuma nala vi u zuwai Kawauwi ka aza a Isara'ila ka wuta pini. Kpam Yesu da.

²⁴ Shegai kahu Yesu tuwa, Yahaya rongo ta utonusuko ama a kpatala a lyubugu le. ◇

²⁵ An Yahaya yain evu n ukotso manyan ma ne, u wecikei, 'Ya wundya mpa Kawauwi ki? Mpa Kawauwi ki wa. Kawauwi ki ka ta a utuwa, mpa n ratsa gbam ma surukpa isirikatsu i akpata a ne wa.' ◇

²⁶ Ama a va, eda aza da i'ari a kagali ka Ibrahi, n ada Awulawa a da a ka naka Kashila karinga, panai na! Atsa Kashila ka sukunki akani a iwauwi yi.

²⁷ Azapige a aza a Urishelima n ama a le a reve an Yesu da Kawauwi ka mayun ki wa. A reve dem an aya ntsumate n korongi a kaci ka ne kpam a tsu yansa kaneshi Ashibi dem vi wa. Shegai kadyanshi ka a yain a kaci ka ne ka shadangu ta an a kidaga yi ugana u ukpa.

²⁸⁻²⁹ A yan ta dere ili i'ya tagarada u Kashila u danai. Ko an u wokoi a tsara unyushi u da a ka wuna yi wa, gba n nala a tonukoi Bilatu Gomuna u wandamgbana yi.

"An u kuwai, aku a cipuka yi a mawandamgbani mi a uka yi a kasaun.

³⁰ Shegai Kashila ka 'yangasa yi ta a ukpa!

³¹ A'ayin a nala yi, u wenishike ta kaci ka ne a asu u atoni a ne aza da a yansai nwalu kaɓolo a Galili hal ubana a Urishelima. Gogo-na alya a ka tonusuko ama a tsunu ukuna u ne.

* **13:14** Ilyuci i re i'ya pini i'ya a ka isa Antakiya. I naha yi a kaɓon ka Bisidiya ka i'ari, i ire yi kpam a kaɓon ka Suriya ka i'ari a asu u da Baranaba n Shawulu a'ari a ka rongo. Asuki 11:19-13:1. † **13:18** Ure u roku u da a ka fuda a ka reve udani u Tsiheline pini na u da "Kashila ka kirana ta n ele hal ayen amangare a kakamba." ◇ **13:24** Mak. 1:4; Luk. 3:3. ◇ **13:25** Mak. 1:7; Luk. 3:16.

32-33 “Kpam ątsa na tsu tuko ąą Kadyanshi ka Shinga: ili i'ya Kashilą ka yain kazuwamgbani wa yanka akaya a tsunu i'ya gai la vi. Gogo-na u yanka tsu ąą i'ya ątsu aza ąą tsarı mmuku n tsikaya n ne a'ayin a ąą u 'yangasąi Yesu a ukpa. A korongu ąą ukuna u na vi a tagarąda u Ishipa u ire:

“ ‘Ada Maku ma va,
ara n woko ąą Tata u vunu.’ ” ą

34 “Kashilą ka 'yangasą ąą Yesu a ukpa kpam wa asaka ikyamba i ne i shama wa, dere tyoku ąą u danai:

‘Ma zuwuka vu ąą uną u shinga u uwulukpi u ąą n da ma zuwuka Dawuda.’ ą

35 “A korongu ąą a Ushipa u roku:

‘Va asaka Uza u Uwulukpi u vunu u shama wa.’ ą

36 “A'ayin a ąą Dawuda wari n uma, u panaka ąą Kashilą. An u tuwa u kuwai, aku a cidangu yi a asu u asaun a akaya a ne, ikyamba i ne kpam i shamai.

37 Shegai Kashilą ka 'yangasą ąą Yesu a ukpa kpam ikyamba i ne i shama wa.

38-39 “Ama a va, zuwai atsuvu mai a ili i'ya tsa tonon: adama a ili i'ya Yesu yain, i'ya i zuwai tsarı ucimbusą u unyushi u cingi gogo-na. Mele ma Musa ma fuda ma gonuko ąą i woko dere wa. Shegai adama a Yesu, uza ąą baci dem u wushuki wa woko ąą dere.

40 Kiranai, kawa ili i'ya nsumate n korongi ya gita ąą n ąą. A dana ąą:

41 “ ‘Panai na, aza a majari, i shadangi n majiyan i kuwa!

Kpaci ma yan ąą manyan ma roku a a'ayin a ąą,

manyan ma ya kpaąą uwushuku n ma,

ko uza roku u tonuko ąą baci tani.’ ” ą

42-43 Wuta ąą Bulus n Baranaba a ka wuta a kagata ka Kashilą ki, aku aza a Yahuda n Awulawa ushani aza ąą a ka lyaka Kashilą kayala a tonon le. Pini nala, Bulus n Baranaba a'ari le ugbamatangusu asuvu a lyai kelime n uwushukusu n ukuna u shinga u Kashilą. Aku ama yi a folo le a doku a yain kadyanshi a kaci ka ili i na yi n Ashibi a ąą a ka tuwa.

Aza a Yahuda a 'yuwain Kadyanshi ka Shinga

44 An Ashibi a kyawain, ama a ilyuci yi ushani a tuwa ąą a pana kadyanshi ka Kashilą.

45 An aza a Yahuda a wenei kakuma ka ama ki, a yan ąą malyon cika. A wishai Bulus kpam a 'yuwain ili i'ya u danai.

46 Aku Bulus n Baranaba a dansai karara bawu uwonvo, a danai, “Eąą u kanaı tsu gita uyanka kuári ku kadyanshi ka Kashilą, shegai i 'yuwain ka uwusha. Nala u wenike ąą an bawu i ratsai i wushi uma u ąą bawu wari n utyoku. Adama a nala, tsa asaka ąą ąą aku tsu bana a asu u Awulawa.

47 Ili i'ya Kashilą ka tonuko tsu tsu yain i'ya na:

‘N zuwa ąą vu woko katyashi a asu u Awulawa,

tsara vu tuko iwauwi

hal ubana likimba gba.’ ” ą

48 An Awulawa a panai nala, a pana ąą kayanyan aku a cikpalai kadyanshi ka Asheku. Aza ąą a dangasai adama a uma u ąą bawu wari n utyoku a wushuku ąą n Asheku.

49 Pini nala, kadyanshi ka Asheku ka tamburai ko nte wa a ubongu vi.

50 Aku aza a Yahuda a banai a asu u azapige a roku a ilyuci yi n aka a ąą a ka naka tsupige. A zuwa le a 'yuwain Bulus n Baranaba, aku a gita le mavura hal a loko le a kaon ka uyamba ki.

51 Aku Bulus n Baranaba a kapatsai kabuta ka a'ene a le adama u woko iryoci a kaci ka aza a ilyuci yi, pini nala, a lazai ubana a ilyuci i Ikaniya.

52 Shegai atoni a Antakiya yi a woko ąą n mazanga kpam ushadangi n Kulu Keri.

14

Bulus n Baranaba a Ikaniya

¹ An Bulus n Baranaba a rawai a Ikaniya, a uwai a kagata ka Kashila ka aza a Yahuda tyoku da a yain kuɓari a Antakiya. Ama ushani aza a Yahuda n Awulawa a wushuku ta n kadyanshi ka Kashila.

² Shegai aza a Yahuda a da a kpaɗai uwushuku n kadyanshi ki, a vurusai a'ene a Awulawa a da bawu kotsu a wushuki, a nangasai ndishi n le n ama a Kashila yi.

³ Gba n nala, asuki yi a barakpai pini n ele cika, n a yanyi kuɓari ku kadyanshi ka ukuna u shinga u Asheku bawu uwonvo. Kpam u naka le ucira u uyan iryoci n ikunesavu.

⁴ Ama a ilyuci yi a pecei kure, aza roku a ka tono aza a Yahuda, aza roku kpam a ka tono asuki.

⁵ Aku Awulawa a roku n aza a Yahuda n azapige a le a bolomgbonoi kaci tsara a yain asuki yi mavura, kpam a varasa le n atali a wuna.

⁶ An asuki yi a revei ukuna u da wari a nwalu, aku a sumai ubana a uyamba u Likiya; wata, ilyuci i Lisitira n Daraba n une i'ya i kyawan le.

⁷ Nte a lyai pini kapala n uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga.

Bulus n Baranaba a Lisitira n Daraba

⁸ A Lisitira vi, Bulus n Baranaba a cinai vuma roku uza da a matsai kawunu, uza da tun a matsa yi u wala wa.

⁹ Wari a upana kuɓari ku Bulus wari uyan, pini nala, Bulus wenei vuma vi wa ta n upityanangu u da u rawai a tanasa yi.

¹⁰ Aku u danai, "Yanga vu shamgba n a'ene a vunu." Kute-kute vuma vi u 'yanga i u gitai nwalu.

¹¹ An kakuma ka wenei ili i'ya Bulus yain, aku a 'yanga sai alagatsu n kaletsu ka aza a Likiya, a danai, "Ama a na yi ashila a roku a da a cipu tsu n iryoci i ama!"

¹² Aku a nakai Baranaba kala Zafosa,* Bulus kpam Hamisa kpaci aya kayain ka kadyanshi.

¹³ Pini nala, kadarakpi ka katani ka Zafosa kameli ka kari a uroto u ilyuci vi u kalai anaka n apalu u tukoi a da a utsutsu u ilyuci vi, tsara eyi n ama a ne a yanka asuki yi udarakpa.

¹⁴ Shegai an asuki yi a panai nala, aku a karasai aminya a le adama a unamgbukatsuma, a uwai a asuvu a kakuma ka ama ki n ilyadi n a dansi,

¹⁵ "Atoku a tsunu, ndya i zuwai ya yan naha? Atsu dem ama da tyoku u de. Kadyanshi ka Shinga ka tsu tuko da tsara i kpatala i asaka ili i gbani i nala yi i gono a asu u Kashila Uza u Uma, uza da u yain zuba n likimba n kushiva n gba ili i'ya i'ari pini a asuvu a le.

¹⁶ Caupa u asaka ta gba ama a likimba a yain ili i'ya i luwa le.

¹⁷ Shegai u tsu wenike ta kaci ka ne a asu u ili i shinga i'ya u tsu yansa. Kashila ka tsu suku ta mini ma zuba, tsara iceshi i de i yain. U naka da kpam ilikulya kpam u zuwa da ipeli."

¹⁸ Gba n kadyanshi ka a yanka le vi, she na a matsai aku a fudai a bishinka le udarakpa vi adama a le.

¹⁹ Shegai aza a Yahuda a roku a wutai a uyamba u Antakiya n Ikaniya a leshei ama yi a varasai Bulus a rono yi ubana a uroto u ilyuci, n a dani u kuwa de.

²⁰ An Atoni a tuwai a kyawan yi, aku u 'yanga i u gonoi pini a ilyuci yi. An kain ka wansai aku a lazai ubana a Daraba kaɓolo n Baranaba.

Bulus n Baranaba a gonoi a Antakiya

* 14:12 Zafosa kameli ka pige ka aza a Heline ka, Hamisa kameli aya matsumate ma ne.

²¹ An Bulus n Baranaba a yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a Daraba, a tsarā ta Atoni ushani. Pini nala, a gonoi a Lisitira n Ikaniya n Antakiya u Bisidiya.

²² A gbamatangusu ta atakasuvu a ama a Kashila n a bara le a shamkpa upityanangu u le mai, n a dansi, “She tsu pana ikyamba aku tsu tsarā u'uwa a tsugono tsu Kashila.”

²³ Bulus n Baranaba a yain kvasu n kakuli, aku a dangasakai kuwa ku Atoni dem nkoshi. A naka le a asu u Asheku uza da nkoshi mi n wushuki n eyi.

²⁴ An a tonoi a Bisidiya aku a rawai a Bamafiliya.

²⁵ An a yain kuɓari a Paraga, aku a lazai ubana a Ataliya.

²⁶ Pini nala, a uwai a kpatsu a banai a Antakiya, a asu u da caupa a yanka le kvasu tsarā Kashila ka kirana n ele a asuvu a manyan ma a kotsoi vi.

²⁷ N urawa u le, aku a bolomgonoi ama a Kashila a asu u te a tonuko le ili i'ya Kashila ka yain adama a le, n tyoku da kpam u kukpunkai Awulawa ure u upityanangu.

²⁸ Aku a barakpai pini n ama a Kashila.

15

Asheshi a Atoni a Urishelima

¹ An Bulus n Baranaba a'ari a Antakiya u Suriya, aku ama roku a wutai a Yahuda a tuwai a Antakiya a ka wenishike Atoni. Aku a ka dansa, “A kida da baci acombi tyoku da Mele ma Musa ma danai wa, ya tsarā iwauwi wa.”

² Pini nala, Bulus n Baranaba a yain kananamgbani n ele cika, adama a kadyanshi ka nala ki. Aku Atoni† a zuwai Bulus n Baranaba n Atoni a roku a bana a Urishelima a asu u asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, tsarā a dansa kadyanshi ki.

³ Aku a soku le a lazai, a tonoi a uyamba u Finisiya n Samariya, n a naki alabari tyoku da Awulawa a wushuki. Nala zuwa ta Atoni a panai kayanyan cika.

⁴ An a rawai a Urishelima, Atoni, n asuki, na nkoshi a ryabusa le. Aku Bulus n Atoni a da a banai kaɓolo n eyi, a tonuko le gba ili i'ya Kashila ka yankai ama ushani a akere a le.

⁵ Shegai Atoni a roku, aza a kaɓon ka Afarishi, a 'yangai a danai, “U kana ta Awulawa a kida acombi, a toni kpam ili i'ya Mele ma Musa ma danai.”

⁶ Aku asuki yi na nkoshi mi a bolomgonoi, tsarā a webele kadyanshi ki.

⁷ An a barakpai a kananamgbani ki, aku Bituru 'yangai kushani u tonuko le, “Aza a va, i reve ta Kashila ka dangasa mu ta caupa a asuvu a de, u da ara va da Awulawa a ka pana kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga, kpam a wushuku.

⁸ Kashila uza da u revei atakasuvu a ama gba, u wenike tsu ta an u wushai Awulawa a asu u da u naka le Kulu Keri tyoku da u naka tsu.

⁹ U bidya tsu kau-kau n ele wa, kpaci adama a upityanangu u le u da u wulukpe le.

¹⁰ Adama a nala, nida ya ciga i kondo Kashila a asu u utadanku Awulawa a na ucanga u da bawu atsu n isheku i tsunu tsa fuda tsa canga?

¹¹ Wa yan nala wa! Tsu wushuku ta an adama a ukuna u shinga u Yesu Asheku u da tsu tsarai iwauwi, kpam tyoku da ele dem a tsarai iwauwi.”

¹² Pini nala, ama yi a padai bini, a ka panaka Baranaba n Bulus tyoku da a ka dansa iryoci n ikunesavu i'ya Kashila ka yain a asu u Awulawa a akere a le.

¹³ An a kotsoi kadyanshi, aku Yakubu* danai, “Atoku a va, panaka numu.

¹⁴ Simo Bituru tonuko tsu ta tyoku da Kashila ka gitai utuwa a asu u Awulawa a roku u gonuko le ama a ne.

¹⁵ Nala wa ta dere n kadyanshi ka nsumate n korongi ili i'ya Magono ma Zuba ma danai,

¹⁶ “Ma gono ta n lapula n mai kuwa ku Dawuda ka ku wasai.

Ko an u wokoi ku wasai, ma lapula ta n mai ka kpam n shamkpa ka.

* 15:13 Yakubu na vi, vangu u Yesu da.

17 Nala ma yan, tsarā aza ḍa a buwai vi a kpatala a asu u va, gba n Awulawa dem, n aza ḍa n dangasai a woko ama a va. Mpa, Magono ma Zuba, mpa n danai nala.

18 N yan ta kazuwamgbani nala tun caupa.' ” ◊

19 Yakubu lyai kapala n kadyanshi, “Adama a nala, u gan tsu matsa Awulawa, aza ḍa a ka kpatalasa ubana a asu u Kashila wa.

20 Shegai tsu koronku le ukanikorongi tsu tonuko le kotsu a lyai ilikulya i'ya a darankpai kameli wa, kotsu a yain tsishankala wa, n utakuma u inyama i manama ma a piyanlai udyoku wa, ko kpm inyama i'ya i buwai na mpasa wa.

21 Kpaci Mele ma Musa ma na mi a'a ta ma a uwenishike a agata a Kashila a aza a Yahuda a ilyuci dem n kain ka Ashibi tun a a'ayin a cau.”

Asheshi a korongi ukanikorongi

22 Aku asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, kaḅolo n aza a kuwa yi gba, a wenei u lobono ta a dangasa aza roku a asuvu a le a suku le a Antakiya kaḅolo n Bulus n Baranaba. Aku a dangasai Yahuza, uza ḍa a ka isa Barasaba, n Sila, azapige ḍa a asuvu a Atoni.

23 A naka le ukanikorongi u ḍa u danai,

“Idyani a asu u atoku a de asuki na nkoshi n kuwa ku Atoni, ubana a asu u Awulawa aza ḍa a'ari Atoni, aza ḍa a'ari a ilyuci i Antakiya n iyamba i Suriya n Kilikiya.

24 “Tsu pana ta alabari a da aza roku a asuvu a tsunu a tuwa ta ara de. Tsu pana ta a 'yangasaka ḍa atakasuvu n kadyanshi ka le, a dangbarasa ḍa, ko an u wokoi atsa tsu suku le a yain nala wa.

25 An tsu dansai kadyanshi ki, tsu wenei u lobono ta tsu dangasa aza roku a asuvu a tsunu tsu suku le ara de kaḅolo n atoku a tsunu Baranaba n Bulus.

26 Ama ḍa a naka uma u le ko a ka kuwa baci adama a kala ka Yesu Kawauwi.

27 Adama a nala a ḍa dem tsu sukunku ḍa Yahuza n Sila, ara le ḍa ya pana ukuna u ili i'ya tsa koronku ḍa na vi.

28 Kulu Keri ku wenike tsu ta ku da kotsu a zuwuka ḍa araji wa.

29 Shegai kotsu i lyai ili i'ya a darankpai kameli wa. Kotsu i takuma unyama u da wari na mpasa wa, ko kpm unyama u manama ma a piyanlai udyoku. Kpm kotsu i yain tsishankala wa. I kirana baci n ili i na yi, ya rongo ta mai.

“U yan tsu ben.”

30 Aku a lazai ubana a Antakiya. An a rawai a bolomgbonoi Atoni yi a asu u te, a naka le ukanikorongi vi.

31 An ama yi a yain u da kaneshi, aku a yain mazanga cika a adama a ugbami u atakasuvu u ḍa a doku le.

32 Yahuza n Sila tani an u wokoi ele ntsumate n ḍa, aku a dansai cika n a gbatangu le atakasuvu a shamgba n ucira.

33 An a yain a'ayin pini kenu, aku Atoni a Antakiya a soku le n katsuma ka eri tsara a gono a asu u aza ḍa a suku le. [

34 Shegai Sila wenei ulobono ta u shamgba pini n ele.]†

35 Bulus n Baranaba a wokoi a Antakiya, ele n ama roku ushani a ka wenishike n a dansi kadyanshi ka Asheku.

Upecene u Bulus n Baranaba

36 An a yain a'ayin, aku Bulus tonukoi Baranaba, “Tuwa tsu bana a ilyuci i'ya tsu yain kuḅari ku kadyanshi ka Asheku, tsu kondo atoku yi tsara tsu wene tyoku ḍa a'ari.”

37 Baranaba ciga ta a bidya Yahaya Marku u bana dem n ele.

38 Shegai Bulus wenei ulobono a bana n eyi wa, kpaci u asaka le ta caupa a ilyuci i Bamafiliya, kpm u 'yuwain u lyai kapala n manyan mi kaḅolo n ele.

◊ 15:18 Emo. 5:25-27; Isha. 45:21. † 15:34 Akorongi a cau ushani aza ḍa a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a kalatsa ta makpanda ma 34.

³⁹ Aku kananamgbani ka uwai a mere ma le, hal ka zuwai a pecenei. Baranaba bidyai Yahaya Marku a uwai a kpatsu ubana a ilyuci i Sayipuru.

⁴⁰ Shegai Bulus dangasai Sila. Aku atoku yi a yanka le kvasu ka ndishi n shinga, Asheku a kirana n ele, pini nala, a lazai.

⁴¹ Bulus kyawunsai uyamba u Suriya n Kilikiya n u gbatangusi atakasuvu a aza da a'ari a a'uwa a Atoni yi.

16

Timoti yain nwalu n Bulus n Sila

¹ Bulus banai a Daraba n Lisitira, a asu u da Katoni uza u kala Timoti wa rongo. Mma u ne dem Katoni ka, uza u Yahuda, tata u ne tani uza u Heline† u da.

² Atoni a da a'ari a Lisitira n Ikaniya a ka cikpala ta Timoti cika.

³ Bulus wa ciga ta Timoti toni le. Adama a nala u zuwai a kida yi kacombi kahu a laza. U yan ta nala adama a aza a Yahuda, kpaci ya dem reve ta tata u ne uza u Heline u da.

⁴ Tyoku da a'ari ukyawunsa a ilyuci ilyuci, a rongoi utonusuko ama ukuna u da asuki na nkoshi a shamkpai a Urishelima, aku a folo le a toni ukuna u nala vi.

⁵ Nala aza a a'uwa a Atoni yi a rongoi udoku upityanangu n ucira n kakuma kain dem.

Bulus wenei kuwene a Taruwasa

⁶ Bulus n atoku a ne a lazai a tonoi a asuvu a uyamba u Firijiya n Galatiya, kpaci Kulu Keri ku bishinka le ta uyan kadyanshi ka Asheku a uyamba u Asiya a a'ayin a nala yi.

⁷ An a rawai utyoku u uyamba u Misiya, a cigai a bana a Bitiniya, shegai Kulu ku Yesu ku wushunku le wa.

⁸ Aku a walai a uyamba u Misiya ubana a ilyuci i Taruwasa a ikengi i kushiva.

⁹ N kayin, Bulus wenei kuwene. A kuwene ki, u wenei uza u Masidaniya kushani wa folo yi, u danai, “Tuwa a Masidaniya vu banga tsu.”

¹⁰ An u kotsoi uwene kuwene ki, kute-kute tsu* kana ure ubana a Masidaniya, kpaci tsu reve ta Kashila ka ka isa tsu tsu yanka le kuari ku Kadyanshi ka Shinga.

Lidiya wokoi Katoni

¹¹ Aku tsu uwai kpatsu a Taruwasa, tsu karai ubana a uyamba u mere u mini u Samutarasu. An kain ka wansai, tsu rawai a ilyuci i Niyapali.

¹² Pini nala, tsu wurai ubana a Filibi, ilyuci i'ya aza a Roma a'ari ushani a uyamba u Masidaniya, u da u wari a kere ka tsugono tsu Roma. Tsu rongoi pini a'ayin ushani.

¹³ Kain ka Ashibi tsu wuta a utsutsu u ilyuci vi ubana a una u agata, asu u da tsu wenei yavu a asu u kvasu u aza a Yahuda wa ta pini. Aku tsu dusuki tsu dansai n aka a da a bolomgbonoi ukuna u Asheku.

¹⁴ Uka roku da pini uza u kala Lidiya, kapani ka uwonvo u Kashila wa panaka tsu. Eyi uza u ilyuci i Tayatira u da, kadengi ka aminya a ikebe a mini ma galura a da. Kashila ka kukpai katakasuvu ka ne, hal u wushuki n ili i'ya Bulus wa tono.

¹⁵ An a lyubugu yi kabolo n aza a kuwa a ne, aku u folo tsu, u danai, “An u wokoi i wushuki mpa katoni ka Asheku ka, tuwai i cipu a kuwa ku va.” U rongo tsu a ufolo hal u fuda tsu aku tsu wushuki.

A ukai Bulus n Sila a kuwa ku a'ali

¹⁶ Kain ka te, an tsa bana a asu u kvasu, tsu gawunsai n kagbashi ka kari makere, uza u ityoni i cingi i udana ili i'ya ya gita. Azakuwa a ne a ka tsarasa ta ikebe cika n manyan ma udana ili i'ya ya gita i'ya makere mi ma yansa.

¹⁷ Aku u rongo tsu utono n u salasi, “Ama a na yi agbashi a Kashila a da, Uza u Ucira Gba. Tuwa da a tuwai a tonuko da tyoku da ya tsara iwauwi.”

* **16:10** Kazoli ka kala ka “atsu” pini na vi, yanka da a yankai ka manyan kpaci Luka uza da u korongi tagarada vi u tono ta asuki yi a a'ayin a nala yi.

¹⁸ Nala u rongoi uyan hal a'ayin ushani, hal asuvu a namgbai Bulus, aku u kpatalai u 6aranai ityoni i cingi yi, “A asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, pecemgbene n eyi.” Kute-kute i pecemgbenei n eyi.

¹⁹ An azakuwa a makere yi a wenei ure u utsarasa u ikebe i le u kimba de, aku a kanaï Bulus n Sila, a rono le ubana a kuden a kapala ka aza a afada.

²⁰ An a rawai aku a danai, “Aza a Yahuda a na a ka damgbarasa ta ilyuci i tsunu.

²¹ Ili i'ya bawu i gain atsu aza a Roma tsu wushi, i'ya a ka wenishike.”

²² Aku ama a lazai a kyawan le a ka dansa, “Mayun da, nala wari.” Aza a afada yi a zuwai a monduso le aminya n ucira, a bawan le.

²³ An a bawan le, aku a uka le a kuwa ku a'ali, a zuwai uza da wa kirana n kuwa ki u wundi le mai.

²⁴ An u panai nala, u uka le a kunu ku asuvu ku kuwa ki, aku u gbagbalai a'ene a le a kagbukulu.

²⁵ Ubana kayin a mere, Bulus n Sila a ka yan kvasu n ishpa i ucikpala Kashila, aza da a'ari dem pini a kuwa ku a'ali ki a ka pana ka le.

²⁶ Kute-kute iyamba i gbadai cika, hal kami ka kuwa ku a'ali ki ka gbadai. Pini nala, itsutsu yi i giduwaï gba. Ikani i'ya a sirasai aza da a'ari pini a kuwa ku a'ali ki i saruwaï.

²⁷ An uza da wa kirana n kuwa ki u rikpanakai alavu, u wenei itsutsu i kuwa yi gba ugiduwi. Wa wundya aza a kuwa ku a'ali ki a suma de, aku u talai burundu u ne wa ciga u wuna kaci ka ne.

²⁸ Shegai Bulus 6arana yi, u danai, “Kotsu vu nei kaci ka vunu usan wa, gba tsunu tsa ta pini.”

²⁹ Aku uza da wa wundya kuwa ki u danai a tuko ncikalu. U wuranai u uwai a asuvu u rukpai a kapala ka Bulus n Sila, n u jeki ikyamba adama a uwonvo.

³⁰ Aku u wutukpa le a kateshe, u danai, “Ndy a ma yan tsara n tsara iwauwi?”

³¹ Ele tani a danai, “Pityanangu n Yesu Asheku, avu na aza a kuwa a vunu ya tsara ta iwauwi.”

³² Aku a yanka yi kadyanshi ka Asheku n aza a kuwa a ne gba.

³³ N kayin ka nala ki, u zasa le usan u le, aku kute a lyubu gu yi n aza a kuwa a ne dem.

³⁴ Aku u uka le a asuvu a kuwa ku ne u tuko le ilikulya. Eyi n aza a kuwa a ne gba a shadangi n ipeli adama a da a pityanangi n Kashila.

³⁵ An kain ka wansai, aku aza a afada yi a suki adagari a ba a dana a asaka ama a nala yi.

³⁶ Aku uza da wa kirana n kuwa ku a'ali ki u bankai Bulus akani, u danai, “Aza a afada a suku de a asaka da, adama a nala, she i wuta i wala alafiya.”

³⁷ Shegai Bulus danai, “Atsu aza a Roma a da, kpam a bawan tsu a kapala ka ama bawu afada, a uka tsu a kuwa ku a'ali. Nida a ka yansa a wutukpa tsu usokongi? Wa yan wa! Shegai a tuwa n kaci ka le a wutukpa tsu.”

³⁸ Adagari yi a ba a tonukoi aza a afada kadyanshi ki. Aku uwonvo u kanaï aza a afada yi, an a panai a da ele aza a Roma a da.

³⁹ A tuwaï a kuwa ku a'ali ki, a foloi Bulus n Sila a yanka le ahankuri. A'ayin a da a wutukpa le, aku a folo le a asaka ilyuci yi.

⁴⁰ An Bulus n Sila a wutaï a kuwa ku a'ali ki, aku a lazai karara she a kuwa ku Lidiya. An a wenei Atoni, aku a gbatangusu le atakasuvu cika kahu a asaka a ilyuci yi.

17

Bulus ba u kondoi Tasaloniya

¹ An Bulus n Sila a wurai a Amihpali n Apoloni, aku a tuwaï a Tasaloniya a asu u da wari n kagata ka Kashila ka aza a Yahuda.

² Bulus uwai pini tyoku da u cuwanakai, hal Ashibi a tatsu a'ari a uyan kadyanshi ka ukuna u Kashila a itagarada i Kashila,

³ wari le ukasanasa n u tonusuko le mayun da Kawauwi ka pana ikyamba kpm u 'yanga a ukpa. U tonuko le, "Yesu da mari da utonusuko na vi, aya gai Kawauwi ki."

⁴ Aku ama roku aza a Yahuda, n aza a Heline aza da a ka gbashika Kashila, n aka roku ushani, a wushuki n kadyanshi ka Bulus n Sila, kpm a bolomgbonoi n ele.

⁵ Shegai aza a Yahuda a ka yan malyon cika, aku a banai a kuden a bolomgbonoi ama aza a ahali a cingi, a 'yangaasai atakasuvu a ama a ilyuci yi gba le. A sumai ubana a kuwa ku Yason, tsara a tuko Bulus n Sila a kapala ka kakuma ka ama ki.

⁶ Shegai an bawu a cina le, aku a ronoi Yason n Atoni a roku ubana a asu u azapige a afada. A ka salasa, "Bulus n Sila alya a ka 'yangaasasa atakasuvu a ama a likimba, alya na dem a rawai ara tsunu.

⁷ Kpm Yason da cipuka le a kuwa ku ne. Kpm gba le a ka tono mele ma Kaisa wa, n a dansi magono ma roku ma pini a ka isa Yesu."

⁸ An a panai nala, aku aza a ilyuci yi n azapige a afada yi atakasuvu a le a 'yanga.

⁹ A asaka le wa, she na a zuwai Yason n ama yi a tsupai ikebe i u'asaka, aku a asaka le a lazai.

Bulus n Sila a ba a kondoi Biriya

¹⁰ An kayin ka yain, aku Atoni yi a soku le, a lazai ubana a Biriya. An a rawai de, a uwai a kagata ka Kashila ka aza a Yahuda.

¹¹ Shegai aza a naha a la ta aza a Tasaloniya ahali a shinga, kpaci a wusha ta kadyanshi ki n akere a re. A'ari ukonduso Itagarada i Ntsumate kain dem, tsara a wene ko ili i'ya Bulus wa tonusuko le vi mayun da.

¹² Ama ushani a pityanangu ta n Asheku. A asuvu a aza da a wushuki vi, alya aza a Yahuda, kaolo n aka a roku ushani aza a Heline aza da a'ari n tsupige a ilyuci yi, hal n a'ali aza a Heline dem.

¹³ An aza a Yahuda aza da a'ari a Tasaloniya, a panai a da Bulus da pini wa yan kuɓari ku kadyanshi ka Kashila a Biriya, a banai de n a lapanasi kakuma ka ama ki n a 'yangaasi le atakasuvu.

¹⁴ Kute-kute Atoni yi a soki Bulus ubana a kushiva, shegai Sila n Timoti a shamgbai ve pini.

¹⁵ Aza da a soki Bulus vi, a soku yi ta hal ubana a Atina. An a ka gono, aku Bulus naka le akani a tuwa a tonuko Sila n Timoti a tuwa a cina yi pini gogo.

A banai a ilyuci i Atina

¹⁶ A'ayin a da Bulus wari a uvana Sila n Timoti a Atina, u namgba ta katsuma an u wenei ilyuci yi i shadangi n ameli.

¹⁷ U tsu yan ta kadyanshi a kagata ka Kashila n aza a Yahuda n Awulawa aza da a ka tono Kashila. Kpm kain dem u tsu yan ta kadyanshi n aza da u tsu cina a kuden.

¹⁸ An Bulus wari a uyan kuɓari ku Yesu n u'yanga u ukpa vi, aku ayawunshi a Epikuriya* n ayawunshi a Sitokiya a yain kananamgbani n eyi. Aza roku a le a wecikei, "Nda uza u kacan naha wa tono?"

Aza roku a danai, "Yavu uza u uyan kuɓari ku ameli a roku a da, bamu n a tsunu."

¹⁹ Adama a nala, aku a bidya yi a banka yi a asu u Asheshi a da a ka isa Arasa, a danai, "Ko va tonuko tsu ucun u uwenishike u savu u da va yan na vi?"

²⁰ Kpaci kotsu tsu pana ukuna u na vi wa, kpm tsa ciga ta tsu reve kalen ka ne."

* **17:18** Aza da a tsu kondonuso ili i'ya ya gitasa a likimba alya a tsu isa "Ayawunshi." Kpm a tsu sheshishe ta a'ayin dem tyoku da likimba wari. Ayawunshi a Epikuriya a tsu rongo ta a usheshe a kaci ka ili i'ya a ka ciga adama a upana kayanyan ka kaci ka le. Ayawunshi a aza a Sitokiya a tsu rongo ta a usheshe adama a kaci ka le. Ele a tsu ciga ili i'ya ya tuko upana kayanyan wa.

²¹ Gbā aza a Atina n amoci a ɗa a'ari pini nā ndishi a la tā uciga a ɓarākpa a upana kadyanshi ka savu kpm a dansa ka kapala n ili gbā.

²² Bulus shamgbai a kapala ka asheshi yi, u danai, “Eɗa, aza a Atina, n reve tā eɗa aza a uciga utono adini a ɗa cika.

²³ Kpaci an ma kyawunsa a ilyuci yi, ma konduso ili i'ya ya gbashika. N wene tā asuɗarākpa u roku n ikorongi a zuba u ne, i danai, ‘Adama a Kashilā ka Bawu a Revei.’ Uza ɗa ya gbashika bawu i reve yi vi, aya Kashilā kpm aya ma tonuko ɗa ukuna u ne.

²⁴ “Kashilā ka ka yain likimba n ili i'ya i'ari a asuvu a ne. Aya Magono ma Zuba ma zuba n iyamba, u tsu dusuku a Kuwa ku Kashilā ka vuma mai wa.

²⁵ Nala dem u tsu ciga vuma u ɓaŋgā yi n ili i kukere i ne wa. U namba ili wa, kpaci aya u naƙai gbā ama uma, n kuvi, n ili i'ya a ka ciga.

²⁶ Aya kpm u yain gbā ama a asu u vuma u te. U ɗaŋasaka le asu u ɗa a ka dusuku gbā a kubain ku likimba. Kpm u foɓusuko le a'ayin a ɗa gbā ama yi a ka rongo.

²⁷ “Kashilā ka yan tā nala tsarā a zami yi, kpaci a papura baci a ka tsarā yi tā, ko an u wokoi u yan mɓari n ele wa.

²⁸ Adama a ne a ɗa tsari n uma, tsa zamgbanaṣa kpm, adama a ne a ɗa tsu wokoi ili i'ya tsari, tyoku ɗa ashipi a ɗe a roku a danai, ‘Aṭsu aza a kagali ka ne a ɗa.’

²⁹ “An u wokoi aṭsu aza a kagali ka Kashilā a ɗa, u gan tsu raṣanaƙa Kashilā n ili i'ya a yain n zinariya ko azurufa ko katali, i'ya vuma u yain n ugboji u ne wa.

³⁰ Caupa Kashilā ƙari ka foro ama a unyushi u le wa, adama a ukpaɗa u ureve u le. Shegai gogo-na u tonuko tā ama ko nte wa a kpatala a aṣaka tsicingi tsu le tsu ugbashika ameli.

³¹ “Kpaci u ɗaŋasa ɗe kain ka wa tuwā u yanka likimba afada a ɗa a'ari dere a kukere ku uza ɗa u ɗaŋasai. Kashilā ka aṣaka tsu tā tsu reve vuma u nala vi a asu u ɗa u 'yaŋasa yi a ukpa.”

³² An a panai adama a u'yaŋa u ukpa, aku aza roku a yanka yi majari, shegai aza roku a danai, “Tsa ciga tā tsu doku tsu pana ukuna u ɗa vu danai nala vi.”

³³ Pini nala, Bulus aṣakai asheshi yi.

³⁴ Shegai ama roku a asuvu a le a wushuki n kadyanshi ka Bulus a wokoi Atoni. A asuvu a Atoni a savu yi alya Diyonisiyu uza ɗa wari asuvu a asheshi, n uka u roku uza ɗa a ka isa Damari, kaɓolo n aza roku kpm.

18

Bulus ba u kondoi Korintiya

¹ Aku Bulus aṣakai Atina u banai a Korintiya,

² nte u cinai uza u Yahuda u roku ɗe uza ɗa a ka isa Akila, uza ɗa a matsai a ilyuci i Pontu. Akila n uka u ne Bilikisu a ɓarākpa n urawa an a wutaɪ a uyamba u Italiya* wa. Kpaci an u wokoi Kaladiyu magono u zuwa tā mele u da gbā aza a Yahuda a aṣaka ilyuci i Roma.

³ Bulus rongo tā n ele n u yanyi manyan n ele, kpaci ele aza a tsilaga tsa uyan atani a ɗa tyoku u ne.

⁴ Ashibi dem Bulus wā tā a kagata ka Kashilā uyan kadyanshi n aza a Yahuda n aza a Heline. Wa ciga u zuwa le a wushuku n eyi.

⁵ An Sila n Timoti a wutaɪ a Masidaniya a tuwā a Korintiya, aku Bulus naƙai kaci ka ne gbā a asu u uyan kuɓari n u tonusuki aza a Yahuda, “Kawauwi ka ya bolo vi, Yesu ɗa.”

* **18:2** A'ayin a Yesu, ilyuci i Roma i'ya ilyuci i pige a uyamba u Italiya a asu u ɗa Kaisa Magono wari, kpm a asu u ɗa azapige azapige ama a'ari. Tsugono tsu Roma tsā tā tsu pige, nte dem uyamba u Masar n u Isara'ila n u Anasara wari pini.

⁶ Shegai an aza a Yahuda a 'yuwan yi a taka yi n inyashi, Bulus kapatsai kabuta ka aminya a ne,[†] u danai, “Mpassa n de ma ta a kaci ka de, mpa kabirya mu wa.[‡] Ili i'ya i bidyai n gogo-na ubana a kapala a asu u Awulawa da ma bana.”

⁷ Pini nala, u ba u dusuki n Titiyu Yusutu Kawulawa uza u ulyaka Kashila kayala, kpm kuwa ku ne ka ta evu n kagata ka Kashila.

⁸ Kirisibu uzapige u kagata ka Kashila n aza a kuwa a ne gba a pityanangu ta n Asheku. Ama ushani a Korintiya dem a pityanangi, aku a lyubugu le.

⁹ Kain ka te n kayin, Asheku a ka yanka Bulus kadyanshi a kuwene u tonuko yi, “Pana uwonvo wa, yan kuɓari! Kotsu vu pada bini wa!

¹⁰ Kpaci ma ta n avu, kpm ko uza wa ne vu usan wa. Ma ta n ama ushani pini a ilyuci i na yi.”

¹¹ Bulus dusuki pini a ilyuci yi hal kayen ka te n uwoto u teli, u rongo le uwenishike kadyanshi ka Kashila.

¹² Shegai a a'ayin a da Galiya wari gomuna u uyamba u Akataya, aza a Yahuda a bolomgbonoi kaci a 'yangasakai Bulus, a banka yi a kapala ka aza a afada.

¹³ A danai, “Vuma na ama da wa ciga a lyaka Kashila kayala a ure u da mele ma bishinkai.”

¹⁴ Shegai an Bulus wa ciga u gita kadyanshi, aku Galiya kpatalai a asu u aza da a 'yangasakai Bulus, u danai, “Panai eda aza a Yahuda, a da baci nusa da u nusai, ko kpm u yain unyushi u pige u roku, an mari ma pana ka da ta.

¹⁵ Shegai an u wokoi kananamgbani ki a kaci ka idani, n a'ala a da n mele ma de koshi, she i yain afada yi n kaci ka de. Mpa ma yan icun i afada a nala yi wa.”

¹⁶ Aku u loko le a kunu ku afada ki.

¹⁷ Aku kakuma ki ka kana Sasatsani uzapige u kagata ka Kashila, a lapa yi a kapala ka kunu ku afada ki. Shegai Galiya kirana n ele wa.

Bulus gonoi a Antakiya n Suriya

¹⁸ An ukuna u nala u wurai, Bulus doku rongoi a Korintiya a'ayin kenu. Aku u tonukoi Atoni yi u da eyi wa laza. U uwai a kpatsu kaɓolo n Bilikisu n Akila a kana ure ubana a Suriya. Shegai kahu a 'yanga, Bulus kuruwa ta kaci ka ne a Kankiriya, tyoku u agadu a aza a Yahuda, an u wokoi u yain kazuwamgbani n Kashila.

¹⁹ An a rawai a Afisu, (pini a ilyuci yi Bulus asakai Bilikisu n Akila,) aku Bulus uwai a kagata ka Kashila tsara u dansa n aza a Yahuda.

²⁰ Aku a folo yi u doku u rongo n ele, eyi tani u wushuku wa.

²¹ Shegai an wa asaka le, u danai, “Kashila ka wushuku baci, ma gono ta a asu u de.”

²² An Bulus asakai Afisu u uwai kpatsu ubana a Kasariya, aku u wurai ubana a Urishelima. U ba u danasai Atoni, pini nala, u lazai ubana a Antakiya.

²³ An u barakpai pini kenu, aku u 'yanga u kyawunsai uyamba u Galatiya n uyamba u Firijiya. U tonoi a ilyuci ilyuci n u ghamatangusi Atoni atakasuvu, tsara a gbonguro a ure u Asheku.

Apolo yain kuɓari a Afisu

²⁴ A'ari pini, aku uza u Yahuda u roku uza u kala Apolo tuwai a Afisu. Kpm uza u ilyuci i Alizandariya u da, karevi ka kadyanshi. U reve ta tagarada u Kashila cika.

²⁵ A wenishike yi ta a asuvu a Ure u Asheku. U bidya ta kadyanshi ka Kashila ki mayun mayun n ucira, kpm wa wenishike ukuna u Yesu u maci vi. Shegai ukuna u ulyubugu u Yahaya u da u revei koshi.

²⁶ Aku u kana kuɓari a kagata ka Kashila n ucira u ne gba. An Bilikisu n Akila a panai kadyanshi ka ne, a rono yi a banka yi a kuwa, a doku a tonusuko yi ukuna u Kashila cika.

[†] 18:6 A'ayin a nala yi, uza u kapatsa baci kabuta ka a'ene ko ka aminya, wa wenike ta an u 'yuwain ama. [‡] 18:6 Ili i'ya baci dem i tsara da unyushi u de u da, mpa kabirya mu wa.

²⁷ An Apolo wa ciga u pasambana ubana a uyamba u Akataya, Atoni a ɓaŋga yi a koronki Atoni a ɗa a'ari a Akataya vi ukanikorongi tsara a wushi yi n akere a re. An u rawai tani ɗe, u woko ta kaɓangi ka aza ɗa a pityanangi a asu u ukuna u shinga u Kashila,
²⁸ kpaci u varangu ta aza a Yahuda cika a kapala ka ama, u kasanasa ka le tagarada u Kashila an Yesu Kawauwi ka.

19

Bulus a ilyuci i Afisu

¹ A'ayin a ɗa Apolo wari a Korintiya, Bulus walai pini a uyamba vi hal ubana a Afisu, a asu u ɗa u cinai Atoni a roku.
² U wece le, “I wusha Kulu Keri a'ayin a ɗa i wushuki vi?”
 A danai, “Tsu reve gbam ili i roku Kulu Keri wa.”
³ U wece le, “Ucun u ulyubugu u eni u ɗa a luɓugu ɗa?”
 A wushunku yi, “Ucun u ulyubugu u Yahaya u ɗa.”
⁴ Bulus danai, “Ulyubugu u Yahaya u ukpatala u ɗa. Yahaya tonusuko ta dem ama a pityanangu n uza ɗa wa tuwa a kucina ku ne; wata, Yesu.”
⁵ An a panai nala, aku a lyubugu le a asuvu a kala ka Yesu Asheku.
⁶ An Bulus taɗanku le akere, aku Kulu Keri ku cipa le. Pini nala, a gitai kadyanshi n aletsu a roku n a yanyi kadyanshi ka ukuna u Kashila.
⁷ Gba gba evu n ama kupa n ama a re a ɗa.
⁸ Bulus uwai a kagata ka Kashila n u yanyi kuɓari bawu uwonvo hal uwoto u tatsu, n u yanyi kadyanshi n ele n u tonusuko le ukuna u tsugono tsu Kashila.
⁹ Shegai aza roku a asuvu a le a gbama atakasuvu a le. A 'yuwain uwushuku, hal a yankai aza ɗa a wushuki vi kadyanshi ka gbani adama a Ure u Asheku vi a kapala ka ama. Aku Bulus asa kai kagata ka Kashila ki, u bidyai Atoni yi, n u wenishiki le kain dem a asu u uwenishike u Tiraniyu.
¹⁰ Nala a rongoi uyansa hal ayen a re, hal gba aza a Yahuda n aza a Heline a ɗa a'ari na ndishi a Asiya a panai kadyanshi ka Asheku.

Mmuku n Siva

¹¹ Kashila ka naka ta Bulus ucira u ɗa wa yansa ikunesavu i'ya bawu kotsu ama a taɓai uwene.
¹² Hal gbam a bidya baci mayani ma ne ko aminya a manyan a ne a ɗa wa ukusa a bankai aza a mɓala, a tsu tana ta. Nala dem ityoni i cingi i tsu pecembene ta n ama.
¹³ Aza a Yahuda a roku aza ɗa a'ari ukyawunsa ilyuci ilyuci n a wutukpusi ityoni i cingi. A matsai tsara a yain manyan nala n kala ka Yesu Asheku. N a dansi, “N barana ɗa ta n kala ka Yesu ka Bulus wa yansa kuɓari ku ne ki, i wuta.”
¹⁴ Mmuku n Siva kadarakpi ka pige ka aza a Yahuda, n ɗa dem pini n shindere a'ali a asuvu a aza ɗa a ka yansa nala vi.
¹⁵ Kain ka te, an a kondoi a yain nala a asu u uza u ityoni i cingi u roku, aku ityoni i cingi i wushunku le, “Mpa gai n reve ta Yesu! N reve ta kpam Bulus. Shegai eda tani an yayi?”
¹⁶ Aku uza u ityoni i cingi vi u imkpa u gita le malapa hal u lyai ucira u le gba. Aku a wutai a kuwa ki n ilyadi ya dem kataba ikyamba i le kpam n a'utsu.
¹⁷ An aza ɗa a'ari ndishi a Afisu, aza a Yahuda n aza a Heline a panai ili i'ya i gitai, aku a panai uwonvo cika, a naka kpam kala ka Asheku tsupige.
¹⁸ Ama ɗa kpam a wushuki vi a wutai a kapala ka ama a ka dansa tsicingi tsu le.

19 Ama ushani aza a uyan adabu a bolomgbonusoi itagarada i le a asu u te a runukpai i'ya a kapala ka ama. An a kecei ikebe i itagarada yi, i rawa ta ikebe i'ya vuma wa liva manyan ma a'ayin azu amangarenkupa (50,000.)*

20 Nala kadyanshi ka Asheku ka rongoi utambura kpam ka yain ucira cika.

21 An ukuna u nala u gitai, Bulus bidigai kaci ka ne u da u kyawunsa baci uyamba u Masidaniya n u Akataya, aku u bana a Urishelima. U danai kpam, “N bana baci de, u kana mu ta n bana a ilyuci i Roma.

22 Aku u suki abangi a ne a re, Timoti n Erasutu ubana a Masidaniya, eyi kpam u shangbai ve pini a uyamba u Asiya vi kenu.

A 'yangasai atakasuvu a ama a Afisu

23 A'ayin a nala yi a da a 'yangasai atakasuvu a ama cika a adama a Ure u Asheku.

24 U'yangasa u atakasuvu a nala vi u gita ta n karumi ka roku uza u kala Dimitiriyu, uza da wa yansa manyan n azurufa n u rumi agata a Aritima†† kameli ka kari uka. Eyi n atoku a manyan a ne a tsu tsara ta ikebe cika adama a manyan ma nala mi.

25 Aku u bolomgbonoi gba atoku a manyan a ne n aza da a ka yan manyan ma ma rotsoi icun i manyan ma nala mi, u danai, “Eda ama a va, i reve ta n manyan ma na ma tsa tsarasa ikebe.

26 I wene ta kpam i pana ta tyoku da Bulus nala vi wa lapanasasa ama. Nala wari a uyan pini na a Afisu n a asu u aza a Asiya ushani. U danai ameli a da ama a yain n akere, ashila a da wa.

27 Ukuna u cingi wa gita ta, a ka nangasa ta manyan ma tsunu. Bamu gbam n nala, hal gbam a ka gonuko ta Aritima kameli ili i gbani, kpam a pece yi n tsupige tsu ne. Eyi uza da gba uyamba u Asiya hal gbam n likimba gba a ka gbashika.”

28 An a panai nala, aku a yain upan cika, a 'yangasai alagatsu a le, a danai, “Tsupige she Aritima u aza a Afisu.”

29 Aku ama yi a dambulai, a sumai ubana a kakura a asu u da ama yi a bolomgbonoi, a'ari urono Gayu n Aristaraku. Ama a na yi atoku a nwalu a Bulus a da aza a Masidaniya.

30 Bulus ciga ta u uwa pini a asuvu a ama yi, shegai Atoni a bishinka yi.

31 Azapige a roku aza a uyamba u Asiya aje a ne a sukunku yi akani a folo yi kotsu u kawan u bana a asu u ama a nala yi wa.

32 Ama da a'ari pini vi atakasuvu a le gba a shadangu de n kadambula, kpaci a reve gbam ili i'ya a bolomgbonoi uyan wa. Aza roku a 'yangasai alagatsu a ka dansa ili i roku, aza roku kpam a ka dansa ili i roku kau.

33 Aza a Yahuda a tutsuki vuma roku uza u kala Alizanda a kapala, a ka ciga yi u kansasa ukuna vi. Pini nala, u 'yangasai akere a zuba u danai a pada, tsara u siraka ama a ne kabetsu.

34 Shegai an a revei eyi uza u Yahuda u da, aku a 'yangasai alagatsu a danai, “Tsupige she Aritima kameli.” A'ari uyansa nala hal ulapa u uwule u re.

35 An nala u wurai, aku kakorongi ka ilyuci ka zuwai ama yi a padai, u danai, “Eda ama a Afisu, ama a likimba gba a reve ta an ilyuci i Afisu i'ya ya kirana n Aritima kameli. Kpam ya dem reve ta an kameli ka pige ka nala ki, ka rukpai a zuba derere a ilyuci i tsunu.

36 An u wokoi ili i na yi a ka nana i'ya wa, u gan ta i pada bini, kotsu i bidya ukuna vi n udagu wa.

37 I tukoi ama a na pini na, a yan uboki a kagata ka kameli ki wa, a wisha tani kameli ki wa.

38 Shegai Dimitiriyu n atoku a manyan a ne a'a baci n ukuna u roku a kaci ka uza roku, kunu ku afada ka ta ukukpi. Aza a afada a da kpam pini, she i banka le de.

* 19:19 Akorongi a cau a cau a kagita a korongu ta “ikebe i azurufa 50,000.” Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i U6anga. † 19:24 Aritima kala ka kameli ka, kpam urotsoni u uka u da kari. Ama ushani a ka6on ka Asiya a tsu gbashika ta ka.

³⁹ Shegai i'a baci n ukuna u roku kau u da ya ciga i reve, she a dansa u da na a asu u asheshi.

⁴⁰ Mayun tani wa sudugba tsu ta a kukere ku azapige a Roma, an tsu wushuki n ukuna u u'yangasa u atakasuvu u ara u na vi, an u wokoi tsa fuda tsa naka kalen ka ili i'ya i gitai na vi wa."

⁴¹ An u danai nala, aku u wacinsai ama yi.

20

Bulus gonoi a Masidaniya n Heline

¹ An u'yangasa u atakasuvu vi u kotsoi, aku Bulus isa Atoni u gbamatangu le atakasuvu. Pini nala, u tonuko le, "U yan tsu ben." Aku u laza ubana a uyamba Masidaniya.

² An u kyawunsai abon a nala yi gba, n u gbamatangusu le atakasuvu cika, aku u laza she a Heline.

³ U dusuki pini hal uwoto u tatsu.

Afofi a da wari a uwa a kpatsu ubana a uyamba u Suriya, aku u revei aza a Yahuda a yanka yi ta afofi a cingi. Adama a nala a da u bidigai kaci ka ne wa gono a ure u Masidaniya.

⁴ Ama a na da a soku yi: Supata maku ma Puruhu uza u Biriya, kabolo n Aristaraku n Sakunda aza a Tasaloniya, kabolo n Gayu uza u Daraba, n Timoti, hal dem n Tikiku n Tarafima aza a Asiya.

⁵ Ama a na yi a lyai kapala na nwalu a ba a vana tsu a Taruwasa.

⁶ Atsu tani an Abiki a Ilikulya i'ya i Nambai Yisti a wurai, tsu uwai a kpatsu a Filibi. Tsu yan ta nwalu ma a'ayin a tawun, aku tsu rawai a Taruwasa tsu cina le pini de. Nte tsu rongoi pini hal a'ayin a shindere.

A yangasai Yutiku a ukpa

⁷ Kain ka Aladi, tsu bolomgbonoi tsara tsu lyai ilikulya. Bulus dansai kadyanshi n ama yi hal kayin ka pige, kpaci wa laza ta kain ka wansa baci.

⁸ A kunukuzuba ka tsari vi a sapusa ta pini ncikalushani.

⁹ Kalobo ka roku uza u kala Yutiku u dusuki a zuba u ilinuku i kunukuzuba ku ukumba u tatsu. Aku wa gbadiga a'ayin a da Bulus wari uyan kuari ku ugadi, hal alavu a bidya yi gbende-gbende. Aku u fatanai u rukpai a kunukuzuba utuwa a iyamba. An a canga yi, a cinai u kuwa de. ¹⁰ Pini nala, Bulus cipai a iyamba u wofo yi, u danai, "Kotsu i dambula wa, wa ta n uma."

¹¹ An Bulus gonoi a kunukuzuba, aku tsu lyai ilikulya kabolo. U lyai kapala n kadyanshi ki hal usana, aku u laza.

¹² Pini nala, a laza n kalobo ki a kuwa n uma, aku a yain mazanga cika.

Bulus banai a Milita

¹³ Bulus bidiga ta kaci ka ne u wala a a'ene ubana a Asusu. Atsu kpm tsu uwai a kpatsu, tsara tsu ba tsu gawunsa de.

¹⁴ An tsu gawunsai a Asusu, aku u uwai a kpatsu ki tsu laza ubana a Mitilini.

¹⁵ An kain ka wansai, aku tsu lyai kapala na nwalu tsu rawai evu n a asu u da a ka isa Kiyu. An kain ka wansai kpm tsu rawai a uyamba u mere ma mini u da a ka isa Samasu. An kain ka doku ka wansai, aku tsu rawai a Milita.

¹⁶ Kpaci Bulus bidiga ta kaci ka ne u da wa shamgba a Afisu wa, adama a da wa barakpa a Asiya. Kpaci wa yan ta maloko u rawa a Urishelima kahu kain ka Abiki a Kain ka Amangarenkupa.†

Bulus dansai n azapige aza a Afisu

¹⁷ Shegai an tsu rawai a uyamba u Milita, da Bulus sukunki nkoshi n kuwa ku Atoni a da a'ari a Afisu a tuwa a cina yi.

¹⁸ An a rawai, aku u danai, “Eda i reve ta gba ili i'ya n yain a'ayin a da n gitai utuwa a Asiya.

¹⁹ N yan ta manyan ma Asheku bawu aradi, kpm n meshi. N kawunki kpm n ukonduso u cingi u da aza a Yahuda a tukuso mu.

²⁰ N kpada da utonuko ukuna u mayun wa, na n yansa ka da kuɓari a asu u ama n a'uwa a de.

²¹ Kuɓari ku va ku te ka ubana a asu u aza a Yahuda n Awulawa. N tonuko le a reve kalen ka ukpatala a gono a asu u Kashila a asaka tsicingi tsu le kpm a pityanangu n Yesu Asheku.

²² “Gogo-na Kulu Keri ka na ka zuwa mu ubana a Urishelima, kpm n reve ili i'ya ya gita na mpa de wa.

²³ Ko an u wokoi Kulu Keri ka tonusuko mu ta a ilyuci i'ya dem n banai, ka danai a ka gidaku mu ta a kuwa ku a'ali kpm n pana ikyamba.

²⁴ Shegai mpa n gonuko uma u va ili i roku wa, ma fuda baci ma kotso manyan ma Yesu Asheku u naka mu; wata, n dansa Kadyanshi ka Shinga ka ukuna u shinga u Kashila.

²⁵ “Gogo-na n reve ta aza da n kyawunsai na yansa ka le kuɓari ku tsugono tsu Kashila a ka doku a ka wene mu wa.

²⁶ Adama a nala a da ma tonuko da ara, uza da baci dem u tuwa u puwain a asuvu a de a ka wece mu mpasa n ne wa.

²⁷ N tonuko da ta mai ili i'ya Kashila ka ciga da i reve.

²⁸ I kirana n uma u de n ushiga u da Kulu Keri ku zuwa da i guɓi. Kpm i lyai kapala n ulinaka Atoni a da Kashila ka tsilakai kaci ka ne na mpasa n Maku ma ne.

²⁹ N reve ta n laza baci, awenishiki a ka tuwa ta, aza da bawu a ka wenishike ukuna u mayun. A ka yan ta yavu nleweni, tsara a wacinsa ncon n Kashila.

³⁰ Hal gbam aza roku a asuvu a de a ka yan ta kadyanshi ka kaɓan tsara a roni Atoni ubana ara le.

³¹ Adama a nala, she i rongo ufoɓusi, i ciba ayen a tatsu a da pa vi kaara n kayin mari n ada, n asaka da ubara wa. Hal gbam n sai n meshi adama a de.

³² “Gogo-na n nakangu da ta a kukere ku Kashila. Asaka kadyanshi ka ukuna u shinga ka ne ka kirana n ada. Cibai n kadyanshi ka pige ka shinga ka nala ki. Kadyanshi ka nala ki ka ka banga da ka naka da ili i'ya Kashila ka ciga ka naka ama a ne agadu.

³³ “N yan malyon ma ikebe ko aminya a uza roku wa.

³⁴ I reve ta n yan ta manyan n akere a va, tsara n tsupuka kaci ka va ili i'ya ma ciga, n aza da a'ari kaɓolo na mpa.

³⁵ Kain dem n woko ta iryoci ara de tyoku da ya yan manyan cika, tsara i banga aza a unambi. Cibai n kadyanshi ka Yesu Asheku ka u danai, ‘U la ta unu u shinga vu naka n u da va wusha.’ ”

³⁶ An Bulus kotsoi kadyanshi, aku u kudangi kaɓolo n ele a yain kvasu.

³⁷⁻³⁸ Aku a wofo yi gba le n unamgbukatsuma a kana kushen cika, kpaci u dana ta a ka doku a ka wene yi wa. Pini nala, a soku yi gba le hal u uwai a kpatsu.

21

Nwalu n Bulus ubana a Urishelima

¹ An tsu pecemgbenei n ele, aku tsu uwai a kpatsu ubana a uyamba u mere ma mini u Kosso. An kain ka wansai, aku tsu banai a Rodusu, pini nala, she a Patara.

² An tsu cinai kpatsu ku ka bana a Finisiya, aku tsu uwai tsu lazai.

³ An tsu gitai uwene uyamba u mere ma mini u Sayipuru, aku tsu asakai i'ya a ugula u tsunu, tsu lyai kapala na nwalu ubana a Suriya. Tsu cipai a Taya kpaci nte kpatsu ki ka cipuka pini ucanga.

⁴ Tsu cina ta pini Atoni, aku tsu dusuki pini n ele hal a'ayin a shindere. Kulu Keri ku tonuko le a tonuko Bulus kotsu u bana a Urishelima wa.

⁵ Shegai an a'ayin a u'yangā a tsunu a yain, aku tsu lyai kapala nā nwalu n tsunu. Atoni yi a soku tsu tā hal gbām n aka a le nā mmuku n le gbā ubana a uroto u ilyuci vi. An tsu rawai a ikengi i agāta, aku tsu kudāngi tsu yain kavasu. Tsu 'yangāi tsu lyai kapala nā nwalu n tsunu.

⁶ An tsu pecenei, aku tsu uwai a kpatsu, ele kpam a lazai ugono a kuwa.

⁷ An tsu asākai Taya, tsu lyai kapala nā nwalu she a Talamaya. Nte tsu damamgbanasai pini n atoku kpam tsu shamgbai pini n ele kain ka te.

⁸ An kain ka wansai, aku tsu banai a Kasariya, tsu cipai a kuwa ku Filibu uza u uyan kuḡari ku kadyanshi ka Kashilā, uza u te a asuvu a ama a shindere ◇ a ḡa a dangasai a pecike ama ilikulya.

⁹ Wā tā nā mmuku nkere n nishi n ḡa bawu kotsu n yain iyolo, alya aza a udansa kadyanshi ka Kashilā.

¹⁰ An tsu yain a'ayin pini a asu vi, aku uza u udansa akani a Kashilā u roku uza u kala Agaba, ◇ u wutai a Yahuda u tuwai.

¹¹ U bidyai kagbawatsu ka cuku ka Bulus, u sirai akere a ne n a'ene a ne n ka, u danai, “Ili i'ya Kulu Keri ku danai i'ya na, ‘Naha ḡa aza a Yahuda a Urishelima a ka sira uza u kagbawatsu ka na vi, kpam a neke yi a akere a Awulawa.’ ”

¹² An tsu panai nala, aṡtsu n aza ḡa a'ari pini tsu foloi Bulus kotsu u bana a Urishelima wa.

¹³ Aku u wushuki, “Nɔya i zuwai i'ari a kushen ya zuwa mu unamgbukatsuma? Ufoḡusi u ḡa m̄ari a sira mu hal gbām a wuna mu a Urishelima adama a kala ka Yesu Asheku.”

¹⁴ An tsu dansai n eyi bawu tsu fuda yi, aku tsu paḡai bini, tsu danai, “Asākā Magono ma Zuba ma yain i'ya i gan yi.”

¹⁵ An nala u wurai, aku tsu foḡusoi tsu banai a Urishelima.

¹⁶ Atoni a roku aza ḡa a wutai a Kasariya dem a soku tsu, a banka tsu a kuwa ku Nnasan uza ḡa tsa cipa ara ne. Eyi vuma u Sayipuru u ḡa, uza u te a asuvu a Atoni a kagita.

Bulus rawai a Urishelima

¹⁷ An tsu rawai a Urishelima, atoku a ryabusa tsu n ipeli cika.

¹⁸ An kain ka wansai, aku Bulus n aṡtsu dem tsu banai ara Yakubu, kpam gbā nkoshi n kuwa ku Atoni n ḡa pini.

¹⁹ An Bulus damamgbanai n ele, aku u tonusuko le ili i'ya Kashilā ka yankai Awulawa a akere a ne.

²⁰ An a panai nala, aku a cikpalai Kashilā, a tonukoi Bulus, “Utoku u tsunu, wene na tyoku ḡa ama azu ushani a aza a Yahuda a pityanangi. Gbā le gogo-na a'ā tā n maluwa ma a ka tonon Mele ma Musa.

²¹ Shegai a tonuko tā Atoni a savu yi alabari a vunū a ḡa va wenishike tā aza a Yahuda a ḡa a'ari a asuvu a Awulawa vu ḡa a varangu Mele ma Musa. Wata, kotsu a kiḡa mmuku n le acombi wa, ko kpam a toni agadu a tsunu wa.

²² “Gogo-na niḡa tsa yan? Kpaci u k̄anā tā a reve n utuwā u vunū.

²³ Adama a nala, she vu yain ili i'ya tsa tonuko vu. Tsa tā n ama a nishi pini na aza ḡa a yain kazuwamgbani.

²⁴ Bidya ama a nala yi i ba i wulukpe kaci ka ḡe kaḡolo, kpam vu tsupa ikebe i uwulukpe yi tsarā a kuruwa le. Nala wa zuwa tā a reve an gbā ili i'ya a tonuko le a kaci ka vunū ki kaḡan ka, kpam avu n kaci ka vunū va kirana tā n Mele mi.

²⁵ Shegai ukuna u Awulawa a ḡa a wushuki, tsu koronku le tā ukanikorongi tsu ḡa: kotsu a takuma ili i'ya a ḡaramkpai kameli wa, kotsu a takuma unyama u ḡa wari nā mpasa wa, a takuma unyama u manama ma a piyanlai udyoku wa, kpam kotsu a yain tsishankala wa.”

A k̄anai Bulus a Kuwa ku Kashilā

²⁶ An kain ka wansai, Bulus bidyai ama yi a banai a wulukpei kaci ka le, aku a uwai a Kuwa ku Kashilā. Pini nala, u tonukoi ama a'ayin a da uwulukpe vi wa shadangu, n kain ka a ka yanka ya dem uɗarākpa.

²⁷ An a'ayin a shindere yi a yain evu n ushadangu, aku aza a Yahuda a roku aza a uyamba u Asiya a wenei Bulus a asuvu a Kuwa ku Kashilā. Aku a 'yangasai atakasuvu a ama a kaṅa yi,

²⁸ n a salasi n a dansi, “Atoku a tsunu aza a Isara'ila, ɓaṅga tsu! Vuma da wa kyawunsa ko nte wa n u wishisi ama a tsunu, n Mele ma tsunu, kpam n Kuwa ku Kashilā ku tsunu ki aya gai na vi. Hal gbam u tukoi aza a Heline† a roku a asuvu a Kuwa ku Kashilā ki a nangasai Asu u Uwulukpi u na vi.”

²⁹ Ele n a dani ko u uwa pini n Tarafima Kawulawa ka Afisu asuvu a Kuwa ku Kashilā ki. Ili i'ya i zuwai a danai nala, kpaci a'ari a wene le ta kabolo a asuvu a ilyuci.

³⁰ Aku gba ilyuci yi a dambulai cika, a wuranai n ilyadi a kaṅai Bulus. A rono yi ubana a ulanga u Kuwa ku Kashilā ki. Kute-kute a gidakusi itsutsu yi.

³¹ Pini nala, a kaṅa yi malapa a ka ciga a wuna, aku alabari a rawai ara uzapige u kuvon u aza a Roma, a da gba ilyuci i Urishelima i'ya pini a ka 'yangasasa atakasuvu a ama.

³² Kute-kute u bidyai atigi a roku kabolo n asoje a banai de a asu u le. An ama yi a wenei uzapige vi utuwa n asoje, aku a asaka yi malapa.

³³ Uzapige vi u zuwai a kaṅai Bulus, kpam u zuwai a sira yi n ikani i re. Aku u wecei ama yi ko ya Bulus vi n ili i'ya kpam u yain.

³⁴ Aku aza roku pini a asuvu a kakuma ki a salai a danai ili i roku, aza roku kpam a danai ili i roku kau. Adama a kacan ka ama ki, hal gbam uzapige vi u fuda u reve ili i'ya i gitai wa. U zuwai a lazai n Bulus ubana a kuwa ku asoje.

³⁵ An a rawai a asu u adeshikpetsu a u'uwa a kuwa ki, she na asoje yi a radagba yi a zuba adama a u'yangasa u atakasuvu u ama yi.

³⁶ Kakuma ka ama ka ka tono le vi a'ari isali n a dansi, “Wuna ni.”

Bulus dansai n kakuma ka ama ki

³⁷ An a yain evu n u'uwa a kuwa ku asoje ki, aku Bulus wecei uzapige vi, “Ko va wushuku n yain kadyanshi n avu?”

Aku uzapige vi u wece yi, “Dana vu reve ta Tsiheline?”

³⁸ Ma wundya ada vuma u Masar u da ayen a da a wurai u 'yangasai atakasuvu a ama, hal gbam u tonoi n ama azu a nishi (4,000) a aza a magalaka a mete mi?”

³⁹ Bulus wushunku yi, “Mpa uza u Yahuda u da, u ilyuci i Tarsu a uyamba u Kilikiya. Mpa uza u ilyuci i'ya i'ari n tsupige tsu nala tsi da. Ma folo vu vu asaka mu n yain kadyanshi n ama a na yi.”

⁴⁰ Aku u asaka yi u yain kadyanshi, u shamgbai a zuba u adeshikpetsu a u'uwa a kuwa ki, u 'yangasakai ama yi kukere a pada. An a padai bini, aku u yanka le kadyanshi n Tsi'arama.

22

¹ Bulus yain kadyanshi, u danai, “Atoku a va n isheku i va, panai mai n tonuko da ili i'ya i gitai, tsara n wenike an bawu mari n unyushi.”

² An wa dansa n ele n kaletsu ka le, aku kakuma ka ama ka lapulai ka padai bini.*

³ Aku u danai, “Mpa uza u Yahuda u da, a matsa mu ta a Tarsu, a uyamba u Kilikiya, shegai nte n gbonguroi pini na. N yan ta kaneshi a kukere ku Gamaliya uza da u wenishike mu gba mele ma isheku i tsunu. Ma ta n uciga u ugbashika Kashilā, tyoku da gba de i'ari uyan ara.

* **22:2** Tsi'arama tsa aza a Urishelima a tsu dansa, kpam a yan ta majiyan an a wenei Bulus wa dansa n kaletsu ka le.

⁴ N foro t̄a ama d̄a a ka tono Ure u Asheku, hal gb̄am n wunai aza roku. N sir̄asai aka n a'ali n gbagirya le a asuvu a kuwa ku a'ali.

⁵ Magono ma Adar̄akpi n azapige a Asheshi a Pige a ka dana t̄a mayun d̄a. A n̄aka mu t̄a ukanikorongi ubana a asu u atoku a tsunu aza a Yahuda a d̄a a'ari a Damasuka. Ukanikorongi vi u wushunku mu t̄a n tuko Atoni a d̄a a'ari d̄e utuw̄a a Urishelima usiri n ikani tsar̄a a yan le mavura.

Bulus danai tyoku d̄a u kpatalai

⁶ “Kain ka te, evu n ubana kaara a kaci, cina n yan d̄e evu n urawa a Damasuka, aku katyashi ka wut̄ai a zuba ka wakana mu ukyawan.

⁷ Aku n rukp̄ai a iyamba, n panai kalaḡatsu ka wece mu, ‘Shawulu, Shawulu, ndya i zuwai va yan mu mavura?’

⁸ “Aku n wushuki, ‘Asheku, ad̄a yai?’

“U wushuki, ‘Mpa Yesu uza u Nazara uza d̄a va yan mavura.’

⁹ Aza d̄a tsari kaḅolo a wene t̄a katyashi ki, shegai a reve ili i'ya kalaḡatsu ki ka tono wa.

¹⁰ “Aku n wece yi, ‘Asheku, ndya va ciga n yain?’

“U wushunku mu, ‘Ȳanḡa vu uwa a Damasuka. Vu rawa baci d̄e a ka tonuko vu t̄a ili i'ya va yan.’

¹¹ Katyashi ki ka zuwa mu t̄a n rumb̄an̄ai, aza d̄a tsari kaḅolo ki alya a rono mu ubana a Damasuka.

¹² “Aku vuma roku uza u kala Ananiya tuw̄ai ara v̄a. Eyi uza d̄a wa gbashika Kashil̄a tyoku d̄a Mele ma tsunu ma danai d̄a, uza d̄a gb̄a aza a Yahuda a d̄a a'ari a Damasuka a ka cikpal̄asa.

¹³ U tuw̄ai ara v̄a, u shamgbai evu n̄a mpa, u danai, ‘Utoku u v̄a Shawulu, wene asu.’ Pini a asu u nala vi d̄a n wene yi!

¹⁴ “U tonuko mu, ‘Kashil̄a ka isheku i tsunu ka d̄angasa vu t̄a vu reve ili i'ya wa ciga. Kpam vu wene Uza u Uwulukpi u nala vi, vu pana kpam kadyanshi ka ne.

¹⁵ Ad̄a va bidya kadyanshi ka ne ubana ko nte wa, n vu tonusuko le i'ya vu wenei n i'ya kpam vu panai.

¹⁶ Kotsu vu nangasa a'ayin wa. 'Ȳanḡa a lyuḅugu vu tsar̄a a z̄ai unyushi u cingi u vunu. Yan nala n vu is̄asi kala ka Asheku.’

Bulus yain kubari a asu u Awulawa

¹⁷ “Kain ka te, an n gonoi a Urishelima, mpa a uyan kvasu a Kuwa ku Kashil̄a, aku n wenei kuwene,

¹⁸ kpam n wenei Asheku a ka dansa, u danai, ‘As̄ak̄a Urishelima gogo, kpaci a ka wushuku n ili i'ya va tonuko le a kaci ka v̄a wa.’

¹⁹ “Aku n wushuki, ‘Asheku, ele n kaci ka le dem a reve t̄a an n kan̄as̄ai aza d̄a a wushuki n avu a agata a Kashil̄a n sir̄asa le kpam n lapa le.

²⁰ A'ayin a d̄a a wunai Isitifanu, [◇] uza u uyan kadyanshi ka Kashil̄a, mpa pini kushani kpam n wushuku t̄a n ili i'ya a yain. Hal gb̄am mpa n ḅan̄ai aminya a ama d̄a a wuna yi vi.

²¹ “Aku Asheku a tonuko mu, ‘Ȳanḡa vu wala, ma suku vu t̄a a mḅari a asu u Awulawa.’”

²² Kakum̄a ka ama ki ka rongoi yip̄an̄aka hal a asu u d̄a u danai udani u ‘Awulawa,’ aku a salai un̄a u te, ‘Rawukai vuma u na vi! Wuna ni! U gan a as̄ak̄a yi n uma wa!’

²³ Aku a rongoi iyoroli n a mondusi aminya a le n maloko, a shad̄angusi akere a le n kayala a polusoi ka a uwule.

²⁴ Aku uzapige u kuvon u aza a Roma u zuwai a bidya yi ubana a kuwa ku asoje, tsar̄a a bawan yi adama a d̄a wa tonuko le ukuna u maci.

[◇] 22:20 Ask. 7:58.

²⁵ Tyoku ɗa a sira yi tsarā a bawin yi, aku u tonukoi katigi ka kari pini vi, “U gan a bawin uza u Roma u ɗa wari n ucira u uyan ili bawu a yanka yi afada?”

²⁶ An katigi ki ka panai nala, aku u banai a asu u uzapige vi, u danai, “Nɗya ya ciga n yain? Vuma u na vi uza u aza uyamba u Roma ɗa.”

²⁷ Aku uzapige vi u banai ara Bulus, u wece yi, “Tonuko mu, avu uza u aza uyamba u Roma ɗa?”

Aku u wushunku yi, “Nala wari.”

²⁸ Aku uzapige vi u danai, “She na n tsupai ikebe ushani kahu n tsarā ucira u nala vi.” Bulus danai, “Mpa kpm n u ɗa a matsa mu.”

²⁹ An asoje a ɗa a ka ciga a bawin yi vi kpm a yan yi keci ki a panai nala, aku a wozoi akere a le gogo. Uzapige u kuvon vi u pana ta uwonvo, kpaci u zuwa ta a sira yi.

Bulus dansai n Asheshi a Pige

³⁰ An kain ka wansai, aku uzapige u kuvon vi wa ciga u reve ili i'ya i zuwai aza a Yahuda a tukoi ukuna u na a kaci ka Bulus. U zuwai a surukpa yi ikani yi, aku u zuwai adarakpi a pige n Asheshi a Pige yi gba a bolomgbonoi. U zuwai a ukai Bulus a asuvu, u zuwa yi u shangbai a kapala ka le.

23

¹ Bulus wundyai azapige a Asheshi a Pige yi mai, aku u danai, “Aza a va, n rongu ta mai a kapala ka Kashila a a'ayin a va!”

² Aku Ananiya* Magono ma Adarakpi u zuwai aza ɗa a'ari evu n Bulus vi a lapa yi a una.

³ Aku Bulus danai, “Kashila ka lapa vu ta avu uza u maci u kaɓan u gbani, dusuku ɗa vu dusuki tsarā vu yanka mu afada tyoku ɗa Mele ma danai, shegai avu gonoi vu kodoi Mele mi, kpaci vu zuwai a lapa mu.”

⁴ Aza ɗa a'ari evu n Bulus vi a danai, “Magono ma Adarakpi ma Kashila ma va wishisa!”

⁵ Bulus wushunku le, “Yanka numu ahankuri atoku a va, n reve an Magono ma Adarakpi ma wa. Kpaci a korongu ta a da ‘Kotsu uza u wisha uzapige uza ɗa wa tono n ama wa.’ ” ◇

⁶ An Bulus wenei Asheshi a Pige yi aza roku aza a Sadusi a ɗa aza roku kpm Afarishi, aku u 'yangasai kalagatsu u danai, “Aje a va, mpa Kafarishi ka ilimaci i Kafarishi. An u wokoi n zuwai katakasuvu ka va a asu u u'yangā u ukpa, ɗa i zuwai a ka yanka mu afada.”

⁷ An u danai nala, aku kananamgbani ka uwai a mere ma aza a Sadusi n Afarishi hal kaɓolo ki ka pecei kure.

⁸ Aza a Sadusi a wushuku n u'yangā u ukpa, n atsumate a eri, n a'ulu wa, shegai Afarishi a wushuku ta n ili i nala yi gba.

⁹ Aku kacan ka 'yangai cika, awenishiki a Mele aza ɗa a'ari Afarishi a 'yangai a ka ɓanga Bulus a danai, “Tsu wene unyushi u vuma u na vi wa, ko kenu. Gaawan kulu ko kpm katsumate ka zuba ka roku ka ka yanka yi kadyanshi.”

¹⁰ An kacan ki kari uyan ushani, aku ama yi a'ari uvingasa Bulus apashi a re gba. Pini nala, uzapige u kuvon u aza a Roma u zuwai asoje a wushi Bulus a akere a le, kotsu a banka yi a kuwa ku asoje.

¹¹ N kayin ka nala ki, Yesu Asheku u wenikei kaci ka ne ara Bulus, u danai, “Lya kapala n ugbami u asuvu. Tyoku ɗa vu yain kadyanshi ka va pini naha a Urishelima, u kana ta kpm vu yain ka a Roma.”

A sheshei a wuna Bulus

* 23:2 Tagarāda u Asuki u yan ta kadyanshi ka ama a tatsu aza ɗa a'ari n kala “Ananiya.” 5:1 Ananiya uza ɗa yankai asuki kaɓan, aku u kuwai. 9:10, 22:12 Ananiya uza ɗa kukpai a'eshi a Bulus a Damasuka. 23:2 Ananiya uza ɗa wari Magono ma Adarakpi. ◇ 23:5 Uwt. 22:28.

¹² An kain ka wansai, aku aza a Yahuda a roku a foḅusoi tsarā a wuna yi. A tsinai a da a ka lya ko a soi wa, she a wuna Bulus.

¹³ Aza ḁa a yain afoḅi a cingi a nala yi a la t̄a ama amangare.

¹⁴ Aku a banai a asu u adarakpi a pige n azapige a tonuko le, “Tsu tsina t̄a, tsu da tsa lya ili ko tsu soi wa, she tsu wuna vuma u nala vi.

¹⁵ Edā n Asheshi a Pige, she i tonuko uzapige u kuvon u aza a Roma u tuko yi pini na a asu u Asheshi, aku i yain yavu ciga ḁa ya ciga i doku i veci ukuna vi sawu. Aṭsu kḁam ufoḅusi u ḁa tsari tsu pite yi a ure tsarā tsu wuna yi.”

¹⁶ Kalobo ka utaku u Bulus ka pana t̄a ukuna u ḁa a sheshei vi, aku u banai a kuwa ku asoje ki u tonuko yi ukuna vi.

¹⁷ Pini nala, Bulus isaḁi katigi ka te u tonuko yi, “Banka kalobo ka na a asu u uzapige u kuvon, Wā t̄a n ukuna u ḁa wa tonuko yi.”

¹⁸ Aku vuma vi u wushuki u bankai kalobo ki ara uzapige u kuvon vi. Pini nala, katigi ki ka tonukoi uzapige u kuvon vi u danai, “Vuma ḁa wari a kuwa ku a'ali ku nala ki uza u kala Bulus vi, aya u zuwa mu n tuko kalobo ka na ara vunū, u da wā t̄a n ili i'ya wa ciga u tonuko vu.”

¹⁹ Aku uzapige u kuvon vi u kaṅai kukere ku kalobo ki u banka yi paki, u wece yi, ‘Nḁya va ciga vu tonuko mu vi?’

²⁰ Kalobo ki ka danai, “Ama roku a ḁa pini a sheshei a ka ciga a banka le Bulus a asu u Asheshi a Pige a aza a Yahuda nakpan. A ka yan t̄a yavu a ka ciga a doku a veci ukuna vi mai.

²¹ Shegai kotsu vu yain nala wa! Kpaci ama ḁa pini a la t̄a ama amangare a ka pite yi tsarā a wuna yi. A tsina t̄a a da a ka lya ko a soi wa, she a wuna yi. Gogo-na alya pini ufoḅusi, a ḁa a ka vana vu wushunku le.”

²² Aku uzapige vi u tonuko yi, “Kotsu vu aṣaka uza u reve an vu tonuko mu ukuna u na vi wa.” Pini nala, u tonuko yi u wala.

A bankai Bulus a Kasariya

²³ Uzapige u kuvon vi u isaḁi atigi a re a tuwā, aku u tonuko le, “Tonukoi asoje amangatawanre (200) a foḅuso a bana a Kasariya n ulapa u uwule u kuci u kayin ka ara, n asoje a adoki amangatatsunkupa n asoje a amangatawanre (200) a kuvon nā nsari n le.

²⁴ Edā kḁam i zami kadoki ka Bulus wa yuwā. Kotsu i banka yi ara Feli gomuna, bawu ko i te i'ya ya gitā n eyi.” ²⁵ Aku uzapige vi u korongi ukanikorongi u na ubana ara gomuna vi. U danai,

²⁶ “Mpa Kaladiyu Lisiya, ma sukunku uzapige Feli gomuna idyani.

²⁷ Aza a Yahuda a roku a ḁa a kaṅai vuma u na, hal a ka ciga a wuna yi. Shegai an n vecei ukuna vi, n revei an vuma vi uza u uyamba u Roma u ḁa, aku mpa n asoje a vā tsu wusa yi.

²⁸ Aku n banka yi a asu u Asheshi a Pige, tsarā a veci unyushi u ḁa u yain vi.

²⁹ Pini nala, n cinai unyushi u ḁa a kaṅai yi n u ḁa vi u Mele ma le u ḁa, u rawa gbam a ka sira ko a wuna yi wa.

³⁰ Shegai an vuma roku u tonuko mu ukuna u cingi u ḁa a foḅusoi a kaci ka ne, ḁa i zuwai n sukunku yi ara vunū kute-kute. Aku n tonukoi aza a kadyanshi yi a tuwā a dana unyushi u ḁa a wenei u yain vi ara vunū.”

³¹ Asoje yi a yain ili i'ya a danai a yain. N kayin ka nala ka a bidyai Bulus ubana a ilyuci i Antipatari.

³² An kain ka wansai, aku asoje a ḁa a ka wala a a'ene yi a gonoi a kuwa ku asoje ku le, a aṣakai asoje a ḁa a ka walaka adoki yi a lazai n eyi ubana a Kasariya.

³³ An a rawai a Kasariya, aku a nakai gomuna vi Bulus n ukanikorongi vi.

³⁴ Pini nala, Feli gomuna u yain kañeshi u ukanikorongi vi, u wecei Bulus eyi uza u uyamba u eni u ɗa. Aku u wushunku yi, “Kilikiya.”

³⁵ Pini nala, gomuna wushunku yi, “Ma panaƙa vu ta a'ayin a ɗa baci dem aza ɗa a sapula vu vi a rawai. An u danai nala, aku u zuwai a kpada yi a asuvu a kuwa ku tsugono ka Hiridu magono u mai.

24

Feli yankai Bulus afada

¹ An a'ayin a tawun a wurai, aku ama roku a rawai a Kasariya, tsara a dana ili i'ya Bulus yain. Alya Ananiya Magono ma Adaraki kabolo n azapige a aza a Yahuda a roku n karevi ka mele ka roku uza u kala Taratulu.

² An a isa Bulus u uwa a asuvu, aku Taratulu gitai utonusuko gomuna vi ili i'ya Bulus yain, u danai, “Uzapige Feli, adama a ugboji u vunu, ɗa i zuwai ama a tsunu a'ari na ndishi n shinga tun ara wa. Adama a ɗa kpam vari n uwene u mbari, ɗa i zuwai ama a tsunu a ka pana kayanyan ka ndishi n ulya u kapala.

³ Ama ko nte wa a ka cikpa vu ta bawu utyoku.

⁴ Shegai adama a ɗa bawu ma ciga n wowotongusu vu, ma folo vu adama a ugboji u ɗa vari n u ɗa, vu panaƙa tsu a asuvu a a'ayin a kenu a na yi tsu dana ili i'ya vuma u naha vi u yain.

⁵ “Vuma u na vi kashilakani ka, tsu cina yi ta wa 'yangasa atakasuvu a aza a Yahuda a likimba gba, kpam aya wa tono n kabolo ka aza ɗa a ka isa Aza a Nazara.

⁶ Hal gbam wa ciga u nangasa Kuwa ku Kashila, aku tsu kana yi. [

⁷ Tsa ciga tsu yanka yi afada n Mele ma tsunu, shegai Lisiya uzapige u kuvon u aza a Roma u wusa yi ara tsunu. Aku u zuwai tsu tuko kadyanshi ki a kunu ku afada ku vunu.]*

⁸ “Vu vece yi baci n kaci ka vunu ben, va fuda ta va reve an ukuna u ɗa tsu tukoi a kaci ka ne ki mayun ɗa.”

⁹ Aku aza a Yahuda a ɗa a buwai a wushuki n ili i'ya Taratulu danai.

Bulus wushunki Feli

¹⁰ Aku gomuna vi u yankai Bulus kukere u yain kadyanshi. Pini nala, u gitai u danai, “Uzapige, n reve ta vu yanka ta ama ushani aza a uyamba u na afada a ayen ushani, kpam n yan ta mazanga an ma wutukpa kaci ka va a kunu ku afada ku vunu.

¹¹ Vu vece baci, va laza ta va reve an kotsu u lai a'ayin kupa n a re, an n banai a Urishelima ulya u kayala a Kuwa ku Kashila wa.

¹² N yan kananamgbani n uza roku a Kuwa ku Kashila wa, ko kpam n 'yangasa atakasuvu a ama a agata a Kashila ko kpam a asu u roku wa.

¹³ Ama a naha a ka fuda a ka dana ili i'ya a ka dansa na vi mayun ɗa wa.

¹⁴ Ili i te i'ya n revei i'ya, an ma tono Kashila ka isheku i tsunu a ure u ɗa a danai kaban ka vi, kpam n wushuki an gba ili i'ya i'ari ukorongi a asuvu a tagarada u Mele ma Musa na i Nsumate.

¹⁵ N zuwa ta katakasuvu ka va a asu u Kashila, tyoku ɗa aza ɗa a sapula mu na vi a zuwai, a ɗa a ka 'yangasa ta akushe aza a shinga n aza a cingi a ukpa.

¹⁶ Adama a nala a ɗa mari a ukirana kain dem tsara n yain ili i'ya i'ari i maci, kpam katakasuvu ka va ka rongo na ndishi n shinga a asu u Kashila n ama.

¹⁷ “N barakpa n ugono a Urishelima wa, mari ta a kateshe ayen ushani. N gonoi n ikebe tsara n naka ama a tsunu aza a unambi, kpam n naka kune a asu u Kashila.

¹⁸ Mpa pini a uyan nala a Kuwa ku Kashila ki, cina n kotso de uwulukpe kaci ka va, aku a cina mu pini, kpam kakuma ka ama ka pini wa.

* **24:7** Akorongi a cau ushani aza ɗa a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a kalatsa ta makpanda ma 7.

¹⁹ Shegai aza a Yahuda a roku a ɗa pini aza a uyamba u Asiya, alya wari u gain a tuko kadyanshi ka va ara vunu a'a baci n ili i'ya a ka dana a kaci ka va.

²⁰ Ko kpm asaka aza ɗa a sapula na vi, a dana unyushi u ɗa Asheshi a Pige a tsara mu n u ɗa a'ayin a ɗa a yanka mu afada a Urishelima.

²¹ Kadyanshi ka a ka fuda a dana a kaci ka va ka na koshi, an n salai n danai ukuna u na a kunu ku afada ku le; 'Adama a kadyanshi ka u'yangā u ukpa u ɗa a ka yanka mu afada a kapala ka ɗe ara.' ”

²² Feli gomuna tani u reve ta ili ushani a Ure u Asheku, aku u shamkpa le u danai, “Shamgbai she a'ayin a ɗa Lisiya Uzapige u Kuvon† u tuwai, aku n kidaga ɗa uguna.”

²³ Aku u zuwai katigi ka roku ka wundi yi, u tonuko yi kotsu u gidaku yi wa, kpm u bishinka aje a ne utuwa a banga yi wa.

Bulus dansai n Feli gomuna

²⁴ An a yain a'ayin, aku Feli tuwai n uka u ne uza u kala Durusila, kpm uza u Yahuda u ɗa. A suki vuma roku u tuko Bulus, pini nala, a zuwuka yi atsuvu a ka pana kadyanshi ka upityanangu n Yesu Kawauwi.

²⁵ Aku Bulus tonuko le ukuna u uyan ili i shinga, n u kana kaci, kpm n kain ka afada ka ka tuwa. An u panai nala, aku uwonvo u kana yi cika, u tonukoi Bulus, “Gogo-na u rawa ta ve. Wala. Shegai n tsara baci kabala, ma isa vu ta vu tuwa.”

²⁶ Feli tsu sukunku ta Bulus tuwa u dansa n eyi, kpaci u zuwa ta uma wa tsara ta ikebe ara ne.

²⁷ An ayen a re a wurai, aku a takpai Feli gomuna, a nakai Posiya Fesutu u wokoi gomuna. Shegai an Feli wa ciga kala ka shinga a asu u aza a Yahuda, aku u asakai Bulus pini a kuwa ku a'ali.

25

Bulus yain kadyanshi ki ara Fesutu

¹ An Fesutu kana manyan ma gomuna ma ne n a'ayin a tatsu, aku u 'yangai a Kasariya ubana a Urishelima.

² Aku adarakpi a pige n azapige a aza a Yahuda a tuwai n kadyanshi ka Bulus ara ne. A folo yi

³ u zuwa a gono n Bulus a Urishelima, kpaci a fobuso ta ama a pite yi a ure a wuna yi.

⁴ Shegai Fesutu wushunku le, “A Kasariya ɗa a ka wundya Bulus, kpm nte ma gono ɗe gogo.

⁵ U yan baci ukuna u cingi, asaka azapige a ɗe a tono mu a ba a tuko kadyanshi ki ɗe.”

⁶ Fesutu shamgba ta n ele a'ayin kulla ubana a'ayin kupa, aku u lazai ugonu a Kasariya. An kain ka wansai, u isa aza a kunu ku afada ki, u tonuko le a tuko Bulus vi.

⁷ An Bulus tuwai, aza a Yahuda a ɗa a wutai a Urishelima vi a 'yangai a'ari utukuso kadyanshi a kaci ka ne, ka gbam bawu a ka fuda a shamkpa.

⁸ Shegai Bulus 'yuwain kadyanshi ki, u danai, “Mpa n nusuka Mele ma aza a Yahuda wa, ko Kuwa ku Kashila, ko kpm aza a tsugono tsu Roma wa.”

⁹ Shegai an Fesutu wa ciga atakasuvu a aza a Yahuda a pana kayanyan, aku u wecei Bulus, “Ko va wushuku vu bana a Urishelima n ba n yanka vu afada a ukuna u na vi ɗe?”

¹⁰ Bulus wushunku yi, “Wa yan wa, a asuvu a kunu ku afada ku Kaisa ka mari, kpm nte u gain a yanka mu pini afada. Avu n kaci ka vunu dem vu reve ta mai, n nusuka aza a Yahuda wa.

¹¹ N yan baci ili i roku i'ya i rawai ukpa, ma 'yuwan a wuna mu wa. Shegai ukuna u mayun wa baci pini a asuvu a kadyanshi ka na ki wa, uza u ratsa u neke mu a akere a ama a na yi a wuna mu wa. Ma folo ɗa a 'yangasa kadyanshi ki ubana ara Kaisa magono ma pige.”

¹² Fesutu dansai kadyanshi ki n asheshi a ne, aku u danai, “Nala wari, vu folo ta ubana ara Kaisa, kpm nte va bana de.”

Fesutu n Agaripa magono

¹³ An a yain a'ayin kenu, aku Agaripa* magono n uka u ne Baranisi† a tuwai a Kasariya tsara a ryabusa Fesutu.

¹⁴ An u wokoi a ka yan a'ayin de, aku Fesutu tonukoi Agaripa ukuna u kadyanshi ka Bulus. U danai, “Vuma roku u da pini a asuvu a kuwa ku a'ali uza da Feli asanka mu n yanka yi afada.

¹⁵ An mari a Urishelima, adarakpi a pige n azapige a aza a Yahuda a tuko mu kadyanshi ka vuma u nala vi, a folo mu n kidaga yi ugana.

¹⁶ “Shegai n tonuko le, a mele ma tsunu atsu aza a Roma tsu tsu kidaga uza u ugana wa, she a tuwa n eyi a kapala ka aza da a tukoi kadyanshi ki, kpm a tsu asaka yi ta u dansa tsara u wutukpa kaci ka ne.

¹⁷ An a tuwai adama a kadyanshi ki, an kain ka wansai, n zuwai a tukoi Bulus, aku n gitai afada.

¹⁸ Shegai an ama yi a 'yangai a dansa kadyanshi ki, a tuko unyushi u da a da u yain u da n zuwai katakasuvu n pana vi wa.

¹⁹ Shegai ukuna u adini a le u da, kpm n ukuna u vuma roku uza da a ka isa Yesu uza da u kuwai, shegai Bulus matsai u da wa ta n uma.

²⁰ Mpa tani mari n namba ta tyoku da ma vece ukuna u na vi, aku n wecei Bulus ko wa wushuku u bana a Urishelima tsara n ba n yanka yi afada yi de.

²¹ Shegai u foloi a asaka Kaisa magono ma pige ma pana ukuna vi, aku n zuwai a zuwa yi ve pini a kuwa ku a'ali ki, hal ubana a'ayin a da ma tutsuku yi ubana ara Kaisa vi.”

²² Aku Agaripa tonukoi Fesutu, “Ma ciga ta n pana ili i'ya vuma na wa dana.”

Aku u wushunku yi, “Va panaka yi ta nakpan.”

²³ An kain ka wansai, Agaripa n uka u ne Baranisi a ukai aminya a tsugono, a tuwai kabolo n azapige a asoje n azapige a aza a ilyuci yi. Fesutu zuwai a tuko Bulus pini a asuvu a kunu ki.

²⁴ Aku Fesutu danai, “Agaripa magono, n gba azapige aza da a'ari pini na kabolo n atsu, wundyai vuma u na vi, aza a Yahuda a da a'ari a Urishelima n Kasariya a tuwa ta ara va a ka ciga n wuna vuma u na vi.

²⁵ Shegai mpa n wene u yan unyushi u da u rawai a ka wuna yi wa. Kpm an u wokoi u foloi a banka kadyanshi ki a asu u magono ma pige, da i zuwai n yawunsai n banka yi ara ne.

²⁶ U kana ta n korongu ukuna u maci a kaci ka vuma u na ubana a asu u magono. Da i zuwai n tuko yi a kapala ka de gba, hal gai avu Agaripa magono, tsara tsu kotso baci uvece ukuna vi, n tsara ili i'ya ma korongu. ²⁷ Kpaci a uwene u va, utengeshi u da a tutsuku vuma da wari a kuwa ku a'ali ubana a asu u magono bawu a danai ili i'ya u yain.”

26

Agaripa dansai n Bulus

¹ Agaripa tonukoi Bulus, “Gogo-na dansa n kaci ka vunu.” Aku Bulus 'yangasai kukere, u gitai kadyanshi:

² “Agaripa magono, n pana ta kayanyan an u wokoi a kapala ka vunu ka ma yan kadyanshi n wutukpa kaci ka va a kadyanshi ka ama a va a tukoi adama a va.

* **25:13** Vuma na maku ma Hiridu Agaripa ma, uza da a yain kadyanshi ka ne a 12:1-22. Kala ka te ka yi n tata u ne.

† **25:13** Baranisi maku ma Hiridu Agaripa ma uza da a yain kadyanshi ka ne a 12:1-22. U bansa ta azapige a ama iyolo ushani, gogo-na kpm utaku u ne da wa wolo.

³ N revei avu vu reve t̄a Mele ma aza a Yahuda n gb̄a ili i'ya a ka nanamgbanāka. Adama a nala, ma folo vu vu yain ahankuri vu panāka mu.

⁴ “A wenishike mu t̄a uwenishike u aza a Yahuda tun mpa kenu. N rotsongusu t̄a a asu u ama a v̄a n a asu u aza a Urishelima. Azapige a aza a Yahuda a reve t̄a n u d̄a.

⁵ A reve t̄a n̄a mpa caupa, kpam a ka fuḍa t̄a a ka dana mpa Kafarishi ka mayun, a kaḅon ka kari n mele ma awuya a asuvu a adini a tsunu. A ka dana t̄a mayun d̄a a ka ciga baci a dana.

⁶ “Gogo-na m̄a t̄a a asu u afada an n wushuki n kazuwamgbani ka Kashilā ka yankai ama a tsunu caupa.

⁷ Kazuwamgbani ka nala ki ka agali kupa n a re a zuwai uma a wene ushadangu u ne, d̄a i zuwai a maṣai ugbashika Kashilā kaara n kayin. Magono, an u wokoi n zuwai uma u v̄a a kazuwamgbani ka nala, d̄a i zuwai aza a Yahuda a wenei unyushi u v̄a.

⁸ Ndya i zuwai i kpaḍai uwushuku an Kashilā ka 'yangasā akushe?

⁹ “Mpa n kaci ka v̄a caupa mari n wenei yavu mai d̄a n yain ili i'ya ya bihinka ulya u kapala u kadyanishi ka Yesu uza u Nazara.

¹⁰ Adar̄akpi a pige† a wushunku mu t̄a n yain ili i na yi, kpam n canga t̄a Atoni ushani aza a Urishelima n uka le a kuwa ku a'ali. Hal gb̄am n uḅolomgbono u kaci u v̄a u d̄a a wunusai aza roku.

¹¹ N tonoi gb̄a agata a Kashilā n̄a bawin le, kotsu gai n zuwa a yanka kala ka Kawauwi un̄a u cingi. Adama a d̄a ma pana upan u le cika, aku ma tonuso le a ilyuci i m̄b̄ari i tsumoci n̄a n foruso le d̄e.

Ugawunsa u Bulus n Kawauwi

¹² “Magono ma v̄a, kain ka te, mari a asuvu a nwalu ubana a Damasuka uyan manyan mi, n ucira u d̄a adar̄akpi a pige a nāka mu.

¹³ N kaara a kaci, katyashi ka wutāi a zuba ka wakana mu n ama d̄a a soku mu. Katyashi ki ka la t̄a ka kaara.

¹⁴ An tsu rukpai a iyamba gb̄a tsunu, aku n panai kalagatsu ka dansa n Tsi'arama, ka tonuko mu, ‘Shawulu, Shawulu, ndya i zuwai va yan mu mavura? Utengeshi u d̄a kanaka ka shilakanā n magutsu ma kalina.’

¹⁵ “Aku n wece yi, ‘Asheku, ad̄a yai?’

“Asheku a wushunku mu, ‘Mpa Yesu, uza d̄a va yan mavura.

¹⁶ Gogo-na 'yanga, ili i'ya i zuwai n tuwai i'ya n zuwa vu vu woko kagbashi ka v̄a kpam vu dana ili i'ya vu wenei a kaci ka v̄a. Va tonuko t̄a ama ukuna u ili i'ya i gitai, n ili i'ya kpam ya tuwa a'ayin a d̄a ma wenike kaci ka v̄a ara vunu.

¹⁷ Ma suku vu t̄a a asu u aza a Yahuda, n Awulawa. Ma kirana t̄a n avu a'ayin a d̄a va bana a asu u d̄a n suku vu.

¹⁸ Ma ciga t̄a vu kukpa a'eshi a le, a kpatala a asakā karimbi ubana a katyashi. Kpam a kpatala a asakā ucira u Kanangasi* ubana ucira u Kashilā. Aku Kashilā ka cimbusuka le unyushi u cingi u le. Pini nala, a ka tsarā t̄a asu a asuvu a ama d̄a Kashilā ka wulukpei an a zuwai upityanangu u le ara v̄a.’

Bulus dansai ukuna u manyan ma ne

¹⁹ “Adama a nala, Agaripa magono, ma 'yuwan utono kuwene ka ku tuwai a zuba vi wa.

²⁰ N git̄a t̄a n yankai aza a Damasuka kuḅari, aku n banai a Urishelima a uyamba u aza a Yahuda gb̄a. Pini nala, n yankai Awulawa n tonuko le a kpatala a asakā tsicingi tsu le a gono a asu u Kashilā, kpam a yain ili i'ya ya wenike an a kpatalai.

²¹ “Ili i'ya i zuwai aza a Yahuda a kanā mu a Kuwa ku Kashilā a ka ciga a wuna mu i'ya gai la vi.

* 26:18 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapan̄si.

²² Shegai Kashila ka banga mu ta, da i zuwai mari udansa kadyanshi ka na ki a asu u aza a pige na mmuku. Ili i roku i'ya Musa na nsumate n da n buwai a danai ya gita vi i'ya,

²³ Kawauwi ka pana ta ikyamba, kpam aya wa woko vuma u kagita u da wa 'yanga a ukpa. Kpam wa woko ta katyashi a asu u aza a Yahuda n Awulawa."

²⁴ Kute-kute Fesutu salai, u danai, "Bulus, ijan i'ya va suma? Uyan kaneshi ushani vi u zuwa vu vu woko kashimza da?"

²⁵ Shegai Bulus wushunku yi, "Uzapige Fesutu, ijan i'ya mu wa. Ili i'ya ma tono vi mai da i'ari, kpam n ugboji.

²⁶ Agaripa magono u reve ta n ili i na yi, kpam n eyi da ma dansa bawu uwonvo. Kpaci ukuna u na u gita ukpawunsi wa.

²⁷ Agaripa magono, vu wushuku na nsumate? N revei vu wushuku ta."

²⁸ Agaripa wushunku yi, "Va ciga vu gonuko mu Katoni a asuvu a a'ayin a kenu a na a da?"

²⁹ Bulus wushunku yi, "Ko a asuvu a a'ayin a kenu ko a ushani, ma yan ta kavas tsara Kashila ka zuwa avu n aza da a'ari pini na a ka pana ka mu gogo-na a woko tyoku u va. Shegai ma ciga i uka ikani i nala yi wa."

³⁰ Aku Agaripa magono, n Fesutu gomuna, n Baranisi, n aza da a'ari kabolo n ele a 'yangai a asakai a asu vi.

³¹ An a wutai, aku a dansai n atoku a le, "Vuma nala u yan ili i'ya i rawai a ka wuna yi, ko a uka yi a kuwa ku a'ali wa."

³² Agaripa tonukoi Fesutu, "U woko baci vuma u na danai a banka kadyanshi ka ne ara Kaisa wa, she tsara tsu asaka yi."

27

A bidyai Bulus ubana a Roma

¹ An tsu fobusoi tsara tsu uwa a kpatsu ubana a uyamba u Italiya, aku a nakai Bulus n aza a kuwa ku a'ali a kukere ku katigi ka pige ka roku uza u kala Juliyo, uza u te a asuvu a asoje a Kaisa magono.

² Aristaraku wa ta dem kabolo n atsu. Eyi uza u ilyuci i Tasaloniya u da, a uongu u Masidaniya. Tsu uwai a kpatsu ku ka tsu rongo uyan manyan a ilyuci i Adaramitiya. Aza a kpatsu yi a fobuso ta a ka shamgbusa a ilyuci ilyuci i'ya i'ari a ikengi i kushiva i uyamba u Asiya.

³ An kain ka wansai, aku tsu rawai a Sida. Juliyo katigi u yankai Bulus ukuna u shinga, u asaka yi u ba kondoi aje a ne tsara a naka yi gba ili i'ya wa ciga.

⁴ An tsu asakai Sida, aku uwule wa lapana tsu cika, aku tsu tonoi evu n uyamba u mere ma mini u Sayipuru tsara tsu pana shana n uwule vi.

⁵ Tsu lyai kapala na nwalu ubana a daka a uongu u Kilikiya n Bamafiliya, aku tsu rawai a ilyuci i Mira a uyamba u Likiya.

⁶ Pini nala, Juliyo katigi u tsarai kpatsu ku roku ka aza a uyamba u Alizandariya kpam ka bana a Italiya, aku u zuwai tsu uwai pini.

⁷ An tsu yain a'ayin ushani n tsu wali sawu, she na tsu matsai cika, aku tsu fudai tsu rawai evu n Kinidu. An uwule u bishinka tsu ulya kapala, aku tsu kyawain a kapashi ka bawu uwule wari pini, evu n asu u da a ka isa Salamani a uyamba u mere ma mini u Kiriti.

⁸ Tsu modonoi tsu wurai asu vi n upana u ikyamba, aku tsu rawai a asu u roku u da a ka isa Asu u Uwunvuga u Shinga evu n ilyuci i Lasiya.

⁹ An u wokoi tsu barakpai cika, nwalu mi n da n buwa kpam mai wa, kpaci a'ayin a abali a da. Kpam a'ayin a Abiki a Cimbusuka Ama Unyushi u Let a wura de.

¹⁰ Bulus tonukoi atigi a asoje yi, “Azapige, n wenei tsu lya baci kapala nā nwalu n na mi, n da ma tuko t̄a ukuna u cingi u unangasa u kpatsu, n unamba u ucanga cika. Ama kpam a ka pana t̄a us̄an, hal gb̄am uma u tsunu w̄a t̄a a un̄a u ukp̄a.”

¹¹ Shegai katigi ka ka b̄an̄a ama yi u wushuki n kadyanshi ka uza u kpatsu ki n uza da wa wal̄aka kpatsu ki, u 'yuwain uwushuku n kadyanshi ka Bulus.

¹² Asu u Uwunvuga u Shinga vi ukukupi u da w̄ari, kpam asu vi u lobono a lyai pini ilyushi wa, kpaci a b̄ali a tsu rongo t̄a ulapusa asu vi. Adama a nala, aku aza a kpatsu yi a ka ciga a bana a ilyuci i Finikiya, ts̄ar̄a a lyai ilyushi i le de. Finikiya tani asu u da a'atsu a tsu shamgbusa pini a uyamba u mere ma mini u Kiriti u da, asu u shinga u da u tsu k̄angu t̄a a b̄ali, kpaci u da wa wundyā t̄a d̄aka u kalivi n gadi u kalivi.

A cinai uwule u pige u ulima

¹³ An uwule vi u git̄ai u'yanḡas̄a kenu-kenu a d̄aka, aku aza a kpatsu yi a ka yawunsa yavu a'ayin a da a yain a da a ka yan ili i'ya a fo b̄usoi. Aku a takpai kashamkpatsu ka kpatsu ki, tsu tonoi a ikengi i uyamba u Kiriti.

¹⁴ A b̄ar̄akp̄a wa, aku uwule u pige u da a ka is̄a, “Uwule u Gadi u Kasana,” u wut̄ai a kagida u lapana tsu.

¹⁵ Uwule vi u lapai kpatsu ki, hal gb̄am tsu fuda tsu wala pini a asuvu wa. Aku tsu as̄ak̄ai uwule vi u pur̄ai kpatsu ki.

¹⁶ Tsu tonoi asu u roku u uyamba u mere ma mini u da a ka is̄a Kawuda, a asu u da uwule u jebei. She na tsu mo d̄onoi cika, aku tsu fudai tsu ronoi kpatsu ku kenu ki utuwa a asu u ku pige ki.

¹⁷ An tsu ronoi kpatsu ku kenu ki, aku aza a kpatsu yi a zamai aban a sir̄asai kpatsu ku pige ki, adama a da ka t̄asa. Kpaci a ka pana t̄a uwonvo u da a ka vut̄ala le a kayala ka ka sodugusu ili dem u da a ka is̄a Siriti, aku a cipuk̄ai kunya ka ka wal̄aka kpatsu ki ts̄ar̄a ku jebe nwalu n kpatsu mi. Pini nala, a as̄ak̄ai ka wala ili i ne eyi u de, kpaci a fuda a wal̄aka ka kpam wa.

¹⁸ An kain ka wansai, aku a git̄ai upurusa ucanga u da w̄ari pini a kpatsu ki n a vut̄alasi a mini, kpaci mini mi ma shil̄ak̄ana t̄a cika ma gb̄ada tsu.

¹⁹ Kain ka tatsu, ama yi n akere a le a da a vut̄alasi ucanga u manyan ma kpatsu mi pini a mini mi.

²⁰ An tsu yain a'ayin ushani bawu tsu wenei kaara ko atala, kpam uwule u pige u ulima vi u as̄ak̄a wa, aku tsu takpai uma u da tsa la.

²¹ Uza w̄a la u lyai wa, gb̄a a a'ayin a nala yi. Aku Bulus is̄ai aza a kpatsu yi, u danai, “Ama a w̄a, a da baci i'ari i pan̄aka mu tun a kagita, ts̄ar̄a tsa as̄ak̄a Asu u Uwunvuga u Shinga u Kiriti u nala vi wa, ts̄ari tsa ts̄ar̄a us̄an u na n unamba u ucanga u na vi wa.

²² Gbama asuvu, uza w̄a la wa namba uma u ne wa, shegai kpatsu ki ka shumbugu ta.

²³ I revei gai mpa vuma u Kashila da kpam aya ma gbashika. N kayin ka nayain, u suku t̄a katsumate ka zuba ka ne.

²⁴ Katsumate ki ka shamgbai evu n̄a mpa, ka danai, ‘Bulus, kotsu vu pana uwonvo wa! Va shamgba t̄a a asu u afada a kapala ka Kaisa magono ma pige. Kpam adama a tsishinga tsu Kashila, wa wauwa t̄a aza da ya wal̄aka kabolo adama a vunu.’

²⁵ Adama a nala, gbama asuvu a de. N wushuku t̄a n Kashila. Wa woko t̄a dere tyoku da u tonuko mu.

²⁶ Shegai u k̄ana t̄a uwule u vut̄ala tsu a kayala ka uyamba u mere ma mini, kpam kpatsu ku tsunu ku namgba gb̄a.”

²⁷ A'ayin kupa n a nishi uwule vi w̄ari ugama kpatsu ki a upashi u na ubana a upashi u nide a kushiva a d̄aka u uyamba u Italiya. Shegai a kain ka kupa n ka nishi ki, aza a kpatsu yi a wenei tsa rawa evu n iyamba.

²⁸ A kondoi akumgbi a kaḍaḗa ka mini ki, a cinai ka rawa ta udeshe amangatawun n kamanga (120). An a tsarai a barakpai kenu, aku a doku a kondoi mini mi, a cinai ma gono de udeshe amanganishinkupa koshi.

²⁹ Aku a gitai upana uwonvo kotsu kpatsu ki ku gama atali wa. Aku a vutalai ashampatsu a kpatsu a nishi a da a'ari n araji a kucina ku kpatsu ki, tsara a bishinka kpatsu ki nwalu. A yain kvasu tsara kayin ka wansa gogo.

³⁰ Aku aza a manyan ma kpatsu yi a ka ciga a asaka kpatsu ki. A cipukai kpatsu ku kenu ki. A yain yavu a ka cipuka kashampatsu ka araji ka kari a kapala ka kpatsu ki.

³¹ Shegai Bulus tonukoi katigi ki n asoje yi, "Ama a na a shamgba baci a kpatsu ku pige ki wa, ya kuwa ta gba de."

³² Aku asoje yi a kidasai aban a kpatsu ku kenu ki a asakai ka ku tonoi mini.

³³ N kpasani, aku Bulus foloi ama yi a lyai ilikulya kenu. U tonuko le, "A'ayin kupa n a nishi a da pa vi i'ari a kadambula bawu i lyai ilikulya.

³⁴ Ma folo da i lyai ili i roku adama a alafiya a de. I yan baci nala, ko kenji ka kaci ka de ka te ka puwan wa."

³⁵ U shamgbai a kapala ka le, u bidyai burodi u cikpai Kashila, aku u jibai u da u gitai utakuma.

³⁶ A tsarai ugbami u asuvu, ele dem a lyai ilikulya.

³⁷ Atsu ama amangatawanre n amangatatsunkupa n a teli (276) a da tsari pini a kpatsu ki.

³⁸ An a lyai a cuwai, aku a jebigei kpatsu ki araji a varangusi icanga i ilya a mini mi.

Kpatsu ki ku tasasai

³⁹ An kain ka wansai, aza a manyan a kpatsu yi a wene ta uyamba, shegai a fuda kpm a reve asu u da a'ari wa. A wene ta kpm asu u shinga u da wari n kayala, aku a ka ciga a banka kpatsu ki de.

⁴⁰ Aku a kidasai aban a da a ka bana ashampatsu yi, a asakai a da a asuvu a mini. A tatsukpai ili i'ya ya yiralakpusa kpatsu ki. Pini nala, a 'yangasai kunya ku uwalaka kpatsu ki ka kari a kapala ka kpatsu ki dere tyoku da uwule wa pura ka ubana a asu u kayala vi.

⁴¹ Kpatsu ki ku tsara urawa a asu u da wari n kayala ki wa, aku a gbashai kayala ka roku ka kari a kere ka mini. Kaci ka kpatsu ki ka uwai a asuvu a kayala ka kpadai nwalu. Kucina ku kpatsu ki ku gitai utasasa adama a abali.

⁴² Aku asoje yi a ka ciga a wunusa aza a kuwa ku a'ali yi, tsara a yain tsuwoki a suma wa.

⁴³ Shegai an katigi ki ka ciga ka wauwa Bulus, u bishinka le. Aku u zuwai aza da a revei tsuwoki a radugusu pini a mini mi a yain tsuwoki ubana a kagida.

⁴⁴ Aza da a buwai kpm a yuwusai agbagala a upeti, aza roku kpm a yuwusai abaci a kpatsu yi. Nala a yain a rawai a kagida gba le.

28

Bulus a uyamba u Malita

¹ An tsu lai, aku tsu revei an a uyamba u da wari a mere ma mini u da tsari, kpm kala ka asu ki ka Malita.

² Aza a uyamba vi a ryabusa tsu ta mai, hal a zuwuka tsu akina tsara tsu lyashuku, kpaci a ka ro ta kpm kutanu ka pini.

³ Bulus cirangi ncaka, a'ayin a da wa zuwa n da a akina, aku kasudugbate ka akina ki ka wutukpai kali ka roku ka tsukonu, cina eyi pini ukani na ncaka mi. Pini nala, kali ki ka kapa yi a kukere bawu ka takpai.

⁴ An ama a ilyuci yi a wenei nala, aku a dansai utyoku u le, “Gaawan vuma u na kawuni ka ama ka. Ko an u lai a asuvu a aḅali yi, hal n gogo-na kameli ka k̄ari uka ka afada a ḁa a'ari dere ka buwa yi t̄a utono ka ciga ka wuna yi.”

⁵ Bulus vishanai kukere ku ne, aku kali ki ka rukp̄ai pini a akina yi, kpam ko i te ka yanka yi wa.

⁶ Ama yi n a wundi kukere ki ka shita ko kpam wa rukp̄a kute-kute u kuw̄a. Shegai an a ḅarakp̄ai a wenei ili i yan yi wa, aku a savadai kadyanshi a da, “Vuma u na, kashil̄a ka roku ka.”

⁷ Evu n asu vi, uyamba u ḁa pini u ḁa w̄ari u uzapige u uyamba u mere ma mini mi, uza ḁa a ka is̄a Pubilu. Aya u wusha tsu u zuwa tsu a kuwa ku ne hal a'ayin a tatsu.

⁸ Dana tata u ne ḁa pini nvain n usud̄ugbi u ikyamba n kucar. Pini nala, Bulus ba u dan̄asa yi, u tad̄anku yi akere u yanka yi kavas̄u u tan̄asa yi.

⁹ An vuma u tan̄ai, aku gb̄a aza ḁa a'ari a uyamba vi a tukusoi aza a m̄b̄al̄a ara Bulus, kpam u tan̄asa le.

¹⁰ Ama yi a nak̄a tsu t̄a karinḡa, kpam an tsa laza a kpatsu, a nak̄asa tsu t̄a ili i'ya tsa ciga.

A rawai a Roma

¹¹ Tsu rongo t̄a a Malita hal uwoto u tatsu, pini nala, tsu lyai kapala n̄a nwalu mi. Tsu uwai a kpatsu ka ku wut̄ai a ilyuci i Alizandariya ka k̄ari n iryoci i a'ulu a mpeshe ma amelia a ḁa a ka is̄a Kasata n Pololu* a ḁa a shei n̄a nd̄anga. Nte dem ku lyai pini ilyushi a ilyuci yi.

¹² An tsu rawai a ilyuci i Sirakusa, tsu rongo t̄a pini a'ayin a tatsu.

¹³ Pini nala, tsu uwai kpatsu she a Rigiyun. An kain ka wansai, uwule u 'yanḡai a ḁaka, aku tsu lazai she a Putiyoli.

¹⁴ Tsu cina t̄a pini Atoni, aku a folo tsu tsu shamgba n ele. An a'ayin a shindere a wurai, aku tsu lazai she a Roma.

¹⁵ Aza a tsunu aza ḁa a'ari a Roma a reve t̄a an tsa tuw̄a, aku a tuw̄ai a k̄angu tsu a Kuden ku Apiyu n asu u ḁa a ka is̄a A'uwa a Amoci a Tatsu.† An Bulus gawunsai n ele, u cikpai Kashil̄a kpam ikyamba i ne i doki ucira.

Bulus yain kuḅari a Roma

¹⁶ An tsu rawai a Roma, aku a zuwai Bulus rongo utyoku u ne, kpam kasoje n ka wundi yi.

¹⁷ An tsu yain a'ayin a tatsu, Bulus is̄ai azapige aza a Yahuda, u tonuko le, “Aza a v̄a, n nusuka ama a v̄a wa, ko kpam ukuna u isheku i tsunu wa. Shegai gb̄a n nala a neke mu a akere a aza a Roma a Urishelima a kaṅa mu.

¹⁸ Alya n kunu ku afada ki, an a vecei ukuna u v̄a vi, aku a ka ciga a as̄ak̄a mu, kpaci a kaṅa mu n unyushi u ḁa u rawai a wuna mu wa.

¹⁹ Shegai an aza a Yahuda a 'yuwain uwushuku, aku u kaṅai n foli a gonuko kadyanshi ki ara Kaisa. Shegai ciga ḁa ma ciga n banka ama a tsunu a asu u afada wa.

²⁰ Is̄a ḁa n is̄a ḁa tsar̄a tsu dansa. A sira mu t̄a n ikani, kpaci n wushuku t̄a n uzuwa u uma u aza a Isara'ila; wata, Kawauwi uza ḁa tuw̄ai.”

²¹ Aku a danai, “Tsu pana ili i roku a kaci ka vunu wa. Tsu wene ukanikorongi u ḁa u wut̄ai asu u aza a Yahuda wa, ko uza u tuw̄a u tonuko tsu ukuna vi wa.

²² Shegai tsa ciga t̄a tsu pana ili i'ya i'ari a katakasuvu ka vunu, kpaci ili i'ya tsu revei a kaci ka kaḅolo ka savu ka na ki i'ya ko nte wa a ka dana t̄a ukuna u cingi a kaci ka ne.”

²³ A zuwai kain ka a ka tuw̄a a gawunsa n eyi a asu u ḁa u cip̄ai vi. Kain ki a tuw̄a t̄a ushani. Ili i'ya i bidyai usana hal ubana kuvuli, Bulus w̄ari udansa n ele ukuna u tsugono

* **28:11** Nheline n bidya t̄a an Kasata n utoku u mapeshe u ne Pololu ashil̄a a ḁa a ka kirana n aza a nwalu a kpatsu ku mini. † **28:15** Asu u re u na vi, m̄ḅari n le n Roma n rawa t̄a mel kamankupa.

tsu Kashilā. U yan tā manyan n Mele ma Musa n Itagarāda i Ntsumate. Wa modono tsara u rono le utuwā a asu u Yesu.

²⁴ Aza roku a wushuku tā n ili i'ya u danai, aza roku tani wa.

²⁵ Aku a'ari kananamgbani ubana n ugono utyoku u le, aku a gitai ulazasa. A makorishi, Bulus danai, “Kulu Keri ku dana tā mai an ku yain kadyanshi a unā u Ishaya matsumate, an u tonukoi isheku i tsunu,

²⁶ “ ‘Ba vu tonuko ama a va,
Ya pana tā kadyanshi ka va,
shagai ya reve wa.

Ya wene tā,
shagai ya reve kalen ka ne wa.

²⁷ Kpaci atakasuvu a de a gbama de,
a votsuku de atsuvu a de,
a kimba de a'eshi a de.

Tsara i wene n a'eshi a de wa,
i pana n atsuvu a de wa,
kpam i reve n atakasuvu a de wa.

A da baci nala wa, i'ari ya kpatala tā utuwā ara va aku n tanasa da.' ◇

²⁸ “Adama a nala, ma ciga i reve, alabari a iwauwi a nala yi a asu u Kashilā u da a wutai hal utuwā a asu u Awulawa, kpam alya a ka wusha a da.” [

²⁹ An u danai nala, aku aza a Yahuda a 'yangai a'ari uyan kananamgbani utyoku u le.] ‡

³⁰ Bulus dusuku tā a kuwa ka wa tsupusa ikebe hal ayen a re n u wushi gba uza da baci dem u tuwā yi uwene.

³¹ U yain kuɓari ku tsugono tsu Kashilā bawu uwonvo, n u wenishiki ama ukuna u Yesu Kawauwi Asheku, kpam uza u fishinka yi wa.

◇ 28:27 Isha. 6:9-10. ‡ 28:29 Akorongi a cau ushani aza da a purai a tagarada u Manyan ma Asuki a kalatsa ta makpanda ma 29.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Roma

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Roma alya Bulus wa koronku ukanikorongi u na vi. Kotsu wari u bana a Roma wa an u korongi u da vi. Ilyuci i Roma i'ya i lai ugbonguro a likimba a a'ayin a Bulus, kpam gba magono ma baci dem ma lya tsugono a uyamba vi, Kaisa da a tsu isa yi. Arevi a da pini ushani, kpam Bulus korongu ta n u kirani n u tofugbusi ili i'ya Kawauwi ka yain a asuvu a ili i'ya Kashila ka fobusukoi likimba.

Bulus gita ta u wenikei tyoku da ya dem wari n unyushi a asu u Kashila, adama a nala ya dem pecene ta n Kashila. An u wokoi Kashila kari uza u maci, nala dem uza da dem baci wa ciga u rongo evu n Kashila she u woko uza u maci. Uza wa la wari uza u maci wa, she Yesu koshi. Ukpa u ne u woko ta ufarakpa a asu u ama gba, kpam Kashila ka naka ta ucira u ufarakpa vi a asu u uza da baci dem u wushuki n Yesu.

A tagarada u na vi, Atoni a ka fuda ta a ka rotsongusu ili ushani a kaci ka tyoku da Yesu yain manyan ma pige u wauwa le. A ka yan ta ucira a asuvu a upityanangu u le kpaci a ka reve ta tyoku da Kashila ka wene le mai. Ureve u nala vi wa zuwa le ta a rongo mai kpam wa banga le ta dem a tonuko aza roku ukuna u Yesu n tyoku da kpam wa banga le.

Ili i'ya i'ari pini a tagarada u na vi

Bulus n Kadyanshi ka Shinga ka ne (1:1-17)

Ya dem wa ta n unyushi (1:18-3:20)

Ure u da Kashila ka tsu wusha ama (3:21-4:25)

Uma u savu u ama a Kashila (5:1-8:39)

Aza a Isara'ila tani? (9:1-11:36)

Tyoku da uza wa rongo uma u savu u uciga (12:1-15:13)

Afofi a Bulus n idyani i ne (15:14-16:27)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da u korongi ukanikorongi u na vi. Mpa kagbashi ka Yesu† Kirisiti† Kawauwi† ka. Kashila ka dangasa mu ta n woko kasuki,† kpam u suku mu n ba n yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga† ka ne.

² Caupa, Kashila ka yan ta kazuwamgbani† ka Kadyanshi ka Shinga ka na a asu u ntsumate n ne, tyoku da a korongi a Tagarada u Kashila u Uwulukpi.†

³⁻⁴ Kadyanshi ka Shinga ki ukuna u Maku ma ne u da u dansai; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. A matsa yi ta tyoku u vuma, eyi kumaci ku Dawuda† Magono ka wari. Shegai Kulu ku uwulukpi ku wenike ta n ucira, Yesu Maku ma Kashila ma, kpaci u 'yangasa yi ta a ukpa.

⁵ A asu u Kawauwi, Kashila ka naka mu ta manyan ma shinga ma kasuki. Manyan ma na mi ma ma tono n ama a iyamba gba a wushuku kpam a panaka yi. Aya ma yanka manyan ma na mi.

⁶ I'a ta a asuvu a ama a nala yi a da Yesu Kawauwi u dangasai.

⁷ N korongu ta ukanikorongi u na vi ubana ara de gba aza da a'ari a ilyuci i Roma.† Kashila ka ciga da ta kpam u isa da i woko ama a uwulukpi a ne.

Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ukuna u shinga† na ndishi n shinga.

Bulus yain kvasu n ucikpa

⁸ Asaka n gita n cikpa Kashila a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi adama a de gba. N yan ta nala adama a da gba ama a asuvu a likimba a ka dansa ta ukuna u upityanangu u de.

⁹ Kashilā ka reve tā n asakā uyansa kavasū adama a de wa, nā n gbashiki yi n katakasuvu ka va, nā n dansi Kadyanshi ka Shinga ka Maku ma ne.

¹⁰ A'ayin a da baci ma yan kavasū, n tsu folo tā Kashilā ka asakā mu n kondo dā, kpam nala wa woko Kashilā ka wushuku baci.

¹¹ Ma ciga tā n wene dā tsarā n naka dā ucun u unā u shinga u da Kulu ku Kashilā ku naka mu. Ka ka banga dā i gbonguro a asuvu a Asheku.

¹² Dana da ma dana ma ciga tā tsu bangamgbanaī n upityanangu u da tsu tsarai. Upityanangu u de wa banga mu tā, kpam upityanangu u va wa banga dā tā.

¹³ Aje a va, ma ciga tā i reve an n tsu fobuso tā n tuwā n kondo dā. Shegai ili i roku i tsu kangu mu tā uyan nala. Ma ciga tā n zuwa ama a toni Kawauwi a asuvu a Roma, tyoku da n yain a asu u atoku a de Awulawa.†

¹⁴ U kana tā n gbashika ama gba: Nheline n aza da bawu a'ari Nheline; aza da a'ari arevi n aza da bawu a revei ili.

¹⁵ Ili i'ya i zuwai n matsai cika ma ciga n yanka dā kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a Roma i'ya gai la vi.

Ucira u uyan Kadyanshi ka Shinga

¹⁶ N pana uwono adama a Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi ka na ki wa, kpaci ucira u da Kashilā ka yankai manyan u wauwai uza da baci dem u pityanangi u da la vi, ili i'ya i bidyai aza a Yahuda ubana aza da bawu a'ari aza a Yahuda.†

¹⁷ Kadyanshi ka Shinga ki ka wenike tā tyoku da Kashilā ka gonukoi ama, a woko ama a maci n eyi: a asu u upityanangu u da tun a kagita hal ubana a makorishi. Tyoku da Tagarada u Kashilā u danai, “Uza da Kashilā ka gonukoi uza u maci† n eyi wa tsarā tā uma adama a da u wushuki n Kashilā.” ◇

Ama gba a nusa tā

¹⁸ Kashilā uza da wari a zuba† wa wenike tā tyoku da wa pana upan, a asu u ukidaga ama ugana a unyushi u cingi n ikuna i cingi i'ya a yansai. A kangu tā ukuna u mayun n tsicingi tsu le.

¹⁹ Kashilā ka yan le tā mavura, adama a da a reve tā ili i'ya i gain ama a reve a ukuna u Kashilā mai, kpaci Kashilā ka wenike le tā i'ya gba.

²⁰ Ama a ka wene ucira u Kashilā u da bawu wari n utyoku n a'eshi a le wa, kpam n ure u uyawunsa u ne u uwulukpi. Tun an Kashilā ka yain likimba, gba ili i'ya u yain i wenike tā tyoku da wari. Adama a nala, ama a ka tsarā ure u kunyani wa.

²¹ Ko an a revei Kashilā, a 'yuwan yi tā unaka tsupige tyoku u Kashilā ka mayun, a 'yuwan yi kpam ucikpa. A unā u nala, aku uyawunsa u le u wokoi u gbani. Atakasuvu a utengeshi a le a shadangi n karimbi.

²² A da a'a tā n ugboji, shegai a wokoi atengeshi.

²³ A lyaka Kashilā ka tsupige uza da wari n uma bawu utyoku kayala wa. Aku a gonoi a lyakai ameli a da a rotsoi ama aza da bawu a'ari n uma u da bawu wari n utyoku, nā nnu, nā nnama, n a'ali kayala.

²⁴ Adama a da a yansai ili i nala yi, Kashilā ka asakai ama a nala yi a karai ure u le. A yain gba ili i'ya a ka ciga a yain, kpam maluwa ma cingi ma le ma zuwa le a yangbanai tsishankala tsu uwono n ikyamba i le.

²⁵ A 'yuwain ukuna u mayun u Kashilā aku a wushuki n kaɓan. A lyakai ili i'ya Kashilā ka yain kayala a unā u da a ka lyaka uza da u yain i'ya kayala. Aya uza da wa wusha icikpali hal ubana bawu utyoku. Ami.†

²⁶ An u wokoi a yain nala, aku Kashilā ka asakā le a tonoi maluwa ma uwono ma le. Aka a ka vakusu n atoku a le aka, kpam nala u gain u woko wa.

◇ 1:17 Hab. 2:4; Gal. 3:11; K.Ib. 10:38.

²⁷ Nala dem a'ali a yain. A aṣakāi uciga uvakusu n aka, aku a wokoi n maluwa ma pige ma uyan tsugbani n a'ali. A yain ili i uwono n atoku a le, kpam ili i'ya i gitai n ele i'ya mavura adama a ili i utengeshi i'ya a yain.

²⁸ Ama a yawunsa an wari n kalen a tsara ureve u mayun u Kashila wa. Aku Kashila ka lazai ka aṣaka le n atakasuvu a cingi a le, u aṣaka le a yain ili i'ya bawu i'ari i gain a yain.

²⁹ A shadangi n gba icun i unyushi u cingi n tsicingi. A ka cigaka kaci ka le ili dem. A kovoi ama. A shadangi n malyon. A ka ciga mawunuka gbani gbani, n a shilakanasi n atoku, a vurusai a'ene atoku. Kain dem uyawunsa u le u ili i cingi u da a kaci ka ama. A yain ndyami.

³⁰ A nangasai a'ala a ama. A kovoi Kashila. A wenike ama karinga wa. A yain aradi. A cikpalasai kaci ka le. A matsai a yain tsicingi a ire i savu. A naka isheku i le karinga wa.

³¹ A'a ta n utengeshi. A shadangusu kazuwamgbani ka le wa. A wenike ikuna i shinga ko asuvayali wa.

³² A reve ta mele† ma Kashila ma dana ta uza da baci wari nala u gan ta u kuwa. Shegai nala u bishinka le a lyai kelime n uyan tsicingi tsu le wa. Hal gbam a wushunki aza roku a yain dem nala.

2

Afada a Kashila

¹ Gaawan ya rongo ta a udansa, “Ama a da va dansaka vi aza a cingi a da!” Shegai eda dem ama a cingi a da tyoku da a'ari, kpam i'a n ili i'ya ya dana wa! I dana baci ama a cingi a da, kpam a ka kidaga le ta ugana, kaci ka de ka ya kidaga ugana, kpaci ili i te i'ya ya yansa.

² Tsu reve ta Kashila ka yain derere an u kidagai aza da a ka yansa ili i nala yi ugana.

³ An wa i wenei unyushi u ama a na yi hal i kidaga le ugana, kpam eda dem nala ya yansa, nida ya wundya ya la a ukida u ugana u Kashila?

⁴ I goro Kashila an wari uza u shinga, kpam an bawu u yanka da mavura kute-kute, ko adama ahankuri a ne? Mayun da ili i'ya i zuwai Kashila kari uza u shinga ara de i'ya an wa ciga da i kpatala† utuwa ara ne.

⁵ Shegai eda i ryagbaja ta kpam i 'yuwain ukpatala a asu u Kashila. Wa zuwa da ta i pana ikyamba cika kain ka wa wenike upan u ne kpam u yain afada dere.

⁶ Kashila ka tsupa ta ya dem a ili i'ya u yain.

⁷ Wa naka ta uma u da bawu wari n utyoku a asu u aza da a lyai kapala n uyan ili i shinga, aza da kpam a zama yi u naka le tsupige, n icikpali, n uma u da bawu wari n utyoku.

⁸ Shegai wa tsungu ta upan u ne a asu u aza da a rongoi tsara a naka kaci ka le upana kayanyan koshi, kpam a 'yuwain unaka ukuna u mayun karinga, kpam a ka yansa ikuna i cingi maco.

⁹ Kashila ka zuwa ta ya dem uza da wa yansa unyushi u cingi maco u pana ikyamba kpam u pana mballa. Nala wa gitai ta ve a asu u aza a Yahuda, aku a asu u Awulawa.

¹⁰ Shegai wa naka ta tsupige, n icikpali, na ndishi n shinga a asu u uza da baci dem wa yansa ili i shinga. A asu u aza a Yahuda u da nala wa gitai, aku a asu u Awulawa.

¹¹ Nala Kashila ka yanka ama gba afada unu u te.

¹² A ka foro ta Awulawa a yan baci unyushi u cingi, ko an u wokoi a reve Mele ma Kashila ka nakai Musa† wa. A ka foro ta aza a Yahuda a yan baci unyushi u cingi, kpaci a'a ta n Mele mi.

¹³ Kashila ka zuwa ama a woko ama a maci a kapala ka ne an a tonoi Mele wa. Shegai a ka woko ta nala a yan baci ili i'ya Mele ma danai a yain.

¹⁴ Ko an u wokoi Awulawa, aza ɗa bawu a'ari n Mele, a ɗangasaka ta kaci ka le a toni ili i'ya Mele ma danai, a wenike ta a atakasuvu a le a reve ta ili i'ya i'ari dere n ili i'ya i'ari i cingi.

¹⁵ A wenike ta mele mi ma ta a asuvu a le, adama a ɗa uyawunsa u le u tsu tonusuko le ta ili i'ya a ka yansa i'a mai wa, ko kpam u tsu tonusuko le ta a ka yansa ta ili mai.

¹⁶ Gba ili i na yi ya gita ta a kain ka Kashila ka yanka uyawunsa u ama u ɗa wari usokongi afada a asu u Yesu Kawauwi. Kadyanshi ka Shinga ka ma yansa kuɓari ku ka danai nala.

Aza a Yahuda n Mele

¹⁷ Uza u Yahuda ɗa baci wari, n Mele ma vu pityanangi. Va yan ta aradi an wari a asuvu a ama a Kashila.

¹⁸ Vu reve ta ili i'ya wa ciga vu vu yain, vu reve ta kpam ili i'ya i'ari derere, kpaci vu rotsongusu ta Mele mi.

¹⁹ Vu bidiga ta kaci ka vunu vu woko uza ɗa wa rono arumba, vu bidigai kpam kaci ka vunu vu woko katyashi ka aza ɗa a'ari a asuvu a karimbi.

²⁰ Vu wenei yavu va wenike ta atengeshi ili i'ya i'ari dere, kpam i wenishike aza ɗa bawu a revei ili. Va ta n Mele mi, adama a nala vu wenei yavu vu reve ili dem, kpam wari n ukuna u mayun gba.

²¹ Vu wenishike ta ama, ndya i zuwai bawu vu wenishikei kaci ka vunu? Vu tonusuko ta ama kotsu a yain uboki wa, shegai avu vu gonoi va boko.

²² Vu da u gan a yain tsishankala wa, shegai avu vu gonoi va yan tsa. Vu da u gan a lyaka ameli kayala wa, shegai va tsarasa ta ili i'ya i tsu uwa vu a ure u ɗa bawu u gain a kuwa ku ameli a le.

²³ Vu yan ta aradi an wari n Mele, shegai vu zuwa ta ama a goroi Kashila, kpaci vu 'yuwain ma unaka karinga.

²⁴ Dere ɗa tyoku ɗa Tagarada u Kashila u danai, "Awulawa a tsu wishisa ta Kashila adama a de." ◇

²⁵ Uza u Yahuda ɗa baci wari, kpam va yan ili i'ya Mele ma danai vu yain, a kida vu baci kacombi,† u woko gbani wa. Shegai vu naka baci Mele mi karinga wa, dere ɗa yavu a'ari a kida vu kacombi wa.

²⁶ A tsu kida Awulawa acombwa, shegai a yan baci ili i'ya Mele ma danai, Kashila ka wene le ta yavu a kida le ta acombwa.

²⁷ Kashila ka tuwa ta ka yanka aza a Yahuda afada, kpaci Awulawa n kaci ka le a naka ta Mele mi karinga. Va ta n Mele mi kpam a kida vu ta kacombwa, shegai vu 'yuwain unaka Mele mi karinga. Awulawa a naka ta Mele mi karinga, ko an u wokoi a kida le acombwa.

²⁸ Adama a ɗa ama a revei an avu uza u Yahuda u ɗa, kpam a kida vu kacombwa, nala u gonuko vu uza u Yahuda u mayun wa.

²⁹ Mayun tani, uza u Yahuda u mayun aya uza ɗa katakasuvu ka ne kari dere n Kashila. Kpam ukida u kacombwa u mayun u ɗa an a kida vu ikyamba wa, shegai usavada u katakasuvu u ɗa, manyan ma Kulu ku Kashila ma la vi. Usavada u katakasuvu u nala vi, manyan ma Mele ma a korongi ma wa. Ucuu u vuma u nala vi wa wusha ta icikpali a asu u Kashila, shegai a asu u ama wa.

3

¹ Aza a Yahuda a'a n ili i roku i'ya ama ɗa a buwai bawu a'ari n i'ya? Ndya i lobonoi a kida le baci acombwa?

² I lobono ta a ire ushani! Ure u kagita u ɗa, Kashila ka wushunku ta aza a Yahuda n akani a ne.

◇ 2:24 Isha. 52:5; Izk. 36:22.

³ Mayun ɗa aza roku a le a wushuki n akani yi wa. Nala wa ɓishinka Kashila uyan ili i'ya u zuwamɓanai ɗa?

⁴ Ko kenu! Ko ya dem u woko baci uza u kaɓan, Kashila ka ta pini uza u mayun. Tagarada u Kashila u dansa ta ukuna u ne,

“Ili i'ya baci dem vu dansai, ya dem wa wene ta mayun ɗa.

A'ayin a ɗa a baci dem a banka vu a asu u afada, vu tsu lya ta kaci.” ◇

⁵ Aza roku a dana ta, “Tsu yan baci unyushi, nala u wenike ta a kateshe Kashila uza u maci ɗa. Adama a nala tsu dana ɗe la vi Kashila ka nusa ta u foro tsu baci.” (N pana ta ama a danai nala.)

⁶ Shegai nala wari wa! Mayun ɗa baci Kashila ka tsu yansa ili i shinga wa, wa fuda wa yanka likimba afada wa.

⁷ Uza roku u dana ta, “N yan baci kaɓan, kpam kaɓan ka va ka wenikei ili i'ya Kashila ka danai mayun ɗa kpam ka naka yi tsupige, nida Kashila ka dana mpa uza u unyushi u cingi u ɗa aku u yan mu mavura?”

⁸ Nala baci wari, ya fuda ta kpam ya dana, “Asaka tsu lyai kapala n uyansa unyushi u cingi tsara u woko utsara u tsupige u Kashila.” Ama roku a tonuko tsu ta kagbani a da ucun u uwenishike u nala vi u ɗa tsa yansa. Shegai nala wari wa! Kashila ka yan le ta mavura a ili i'ya a yansai.

Uza u maci wa la wa

⁹ Dana ɗa tsa ciga tsu dana atsu aza ɗa tsari aza a Yahuda tsu la aza ɗa a buwai ɗa? Nala wa! Tsu wenike ɗa ɗe an unyushi u cingi wa tono n ama gba; wata, aza a Yahuda n Awulawa.

¹⁰ Tagarada u Kashila u tonuko tsu ta,

“Uza u maci wa la wa,

ko uza u te.

¹¹ Uza u kakiri wa la wa.

Uza wa la wa zama Kashila wa.

¹² Gba le a kpatalaka ɗe Kashila kucina.

Ya dem u woko ɗe uza u gbani.

Uza wa la u yain ili i maci wa.

Ko uza u te.” ◇

¹³ “Kadyanshi ka le kasaun ka ukukpi.

Kadyanshi ka le ushadangi u ɗa kari n kaɓan.”

“Ili i'ya a dansai i'a ta tyoku u tsukonu tsu kali.” ◇

¹⁴ “A tsu rongo ta uyansa una u cingi u ɗa wari akoni a de.” ◇

¹⁵ “Ufoɓusi u ɗa a'ari maco tsara a wuna ama.

¹⁶ A asu u ɗa dem a banai a tsu tuko ta uwacinsa n upana u ikyamba.

¹⁷ A tsu yan ili i'ya ya zuwa ama a rongo na ndishi n shinga n atoku wa.” ◇

¹⁸ “A tsu pana gbam uwonvo u Kashila wa.” ◇

¹⁹ Tsu reve ta gai ili i'ya gba Mele ma danai, ma dana ta i'ya a kaci ka aza ɗa Kashila ka nakai ma. Nala wari tsara ama gba a namba ili i udana, kpam kotsu gba likimba u reve an wari a kere ka afada a Kashila.

²⁰ Uza wa fuda wa woko uza u maci n Kashila a asu u utono u Mele wa, kpaci manyan ma Mele ma la wa. Ili i'ya Mele ma tsu yan i'ya ma zuwa tsu tsu reve an tsu yain unyushi u cingi.

Uwoko uza u maci a asu u upityanangu

◇ 3:4 Ishp. 51:4. ◇ 3:12 Ishp. 14:1-3; Ishp. 53:1-3. ◇ 3:13 Ishp. 5:9; Ishp. 140:3. ◇ 3:14 Ishp. 10:7. ◇ 3:17 Isha. 59:7-8. ◇ 3:18 Ishp. 36:1.

²¹ Shegai gogo-na Kashilā ka wenike tā ure u roku kau u ugonuko ama a woko ama a maci. Mele mi n ikorongi i ntsumate a yan tā kadyanshi ka ure u na vi, shegai a asu u unākā Mele ma Musa karingā dā wa.

²² Kashilā ka gonuko tā ama a woko ama a maci a wushuku baci n Yesu Kawauwi u takpa le unyushi u cingi u le. Kpam gbā ama a ka tsarā tā uwauwa a asu u ure u te u na vi, ko an ya baci a'ari ko tani ndya baci a yain.

²³ Ya dem yan tā unyushi u cingi, kpam tsu gusa tā a tsupige tsu Kashilā.

²⁴ Shegai Kashilā ka gonuko le tā a wokoi dere a asu u ukuna u shinga u ne u dā u nekei gbani. U yan tā nala vi a asu u Yesu Kawauwi, uza dā u wutukpā tsu u takpai unyushi u cingi u tsunu.

²⁵ Kpaci Kashilā ka neke tā Yesu Kawauwi tsarā u takpa mavura ma unyushi u cingi u ama tsarā Kashilā ka pana kpam upan u le wa. Kashilā ka gonuko tā ama a woko dere a wushuku baci Kawauwi ka wotsongi mpasa n ne, an u nekei uma u ne ufarākpa† adama a le. Kashilā uza u ahankuri dā kpam u tsu yansa tā ukuna dere. Nala wari caupa, an bawu u tsu yan ama mavura adama a unyushi u cingi u le.

²⁶ Kpam Kashilā ka neke tā Yesu tsarā u wenike an u yain ili i'ya i'ari dere. Gogo-na u gonuko de aza a unyushi u cingi a woko dere a kapala ka ne adama a dā a wushuki n Yesu.

²⁷ Nala baci, nte kalen ka aradi a tsunu? Nte tani kari! An Kashilā ka wusha tsu, adama a ili i shinga i'ya tsu yain dā wa. Adama a upityanangu u tsunu u dā.

²⁸ Kashilā ka gonuko tsu tā tsu wokoi dere a kapala ka ne adama a dā tsu wushuki, shegai adama a dā tsu tonoi Mele mi u dā wa.

²⁹ Kashilā ka adama a aza a Yahuda koshi dā? A'a! Kashilā ka tā dem adama a Awulawa. Mayun, ka Awulawa ka dem.

³⁰ Kashilā ka te ka koshi, kpam ure u te u dā koshi u dā u tsu wusha ama. U tsu gonuko tā ama a woko dere a kapala ka ne a wushuku baci n eyi. U woko she aza a Yahuda ko Awulawa wa.

³¹ Gogo-na an tsu tsarai upityanangu, tsu vutala Mele mi dā? Ko kenu! Upityanangu u dā u zuwa tsu tsu woko ili i'ya Mele mi ma ciga tsu tsu woko mayun.

4

Upityanangu u Ibrahi

¹ Nda tsa dana makoshi ma cau ma tsunu Ibrahi† ma rotsongusi a ukuna u upityanangu?

² Kashilā ka gonuko yi baci u wokoi dere adama a ili i'ya u yain, wa tsarā tā ili i'ya wa yan aradi n i'ya, shegai ure u Kashilā wā adama a uyan ili wa.

³ Tagarada u Kashilā u dana tā, “Ibrahi wushuku tā n Kashilā, adama a nala Kashilā ka gonuko yi tā u woko vuma u maci.” ◇

⁴ Vuma u yan baci manyan, u kanā tā a tsupa yi adama a ili i'ya u yain. Katsupi ka malen ma manyan ka nala ki kune ku gbani wa.

⁵ Shegai va zuwa Kashilā ka gonuko vu vu woko dere adama a ili i'ya vu yain wa. Kashilā ka wusha tā aza a unyushi u cingi adama a dā a pityanangi n eyi.

⁶ Dawuda dana tā dem nala an u yain kadyanshi ka ipeli i vuma dā Kashilā ka wushai tyoku u vuma u maci, ko an u wokoi uwoko u maci u nala vi adama a ili i'ya vuma u nala vi u yain dā wa:

⁷ “Ama a dā a yain ili i cingi i'ya Kashilā ka cimbusai, a yan tā ipeli i mayun.

Kashilā ka takpa le de unyushi u cingi u le.

⁸ Ama a nala yi a pele tā,

◇ 4:3 Kag. 15:6.

a za da Magono ma Zuba bawu ma ciɓa unyushi u cingi u le.” ◇

⁹ Ipeli i'ya Dawuda yain kadyanshi ki ya aza da a kidai acombi a da koshi? Nala wa, ko kenu! Ya aza da bawu a kidai acombi a da dem. Kpaci tsu dana de ili i'ya Tagarada u Kashila u danai, “Ibrahi wushuku ta n Kashila, adama a nala Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci.”

¹⁰ Nida na vi gitai? Kashila ka wusha Ibrahi kahu a kida yi kacombi da ko cina a kida yi de? Kahu a kida yi kacombi da Kashila ka wusha yi.

¹¹ Ukiɗa u kacombi iryoci i'ya an Ibrahi wari n upityanangu kpam Kashila ka wushuku de n eyi, aku u gonuko yi u woko vuma u maci, tun kahu a kida yi kacombi. Adama a nala Ibrahi aya asheku a aza da a'ari n upityanangu bawu a kidai acombi. A woko ta derere n Kashila adama a da a'ari n upityanangu.

¹² Ibrahi kpam aya dem asheku a aza da a kidai acombi, a'a baci gai n ucun u pityanangu u da Ibrahi wari n u da tun kahu a kida yi kacombi.

Kazuwamgbani a asu u upityanangu

¹³ Kashila ka yankai Ibrahi na mmuku n tsikaya n ne kazuwamgbani u da wa naka le ta likimba. U yan nala adama a da Ibrahi naka Mele karinga wa, shegai upityanangu u ne n eyi u da u zuwai u wusha yi.

¹⁴ Ama a ka wusha baci ili i'ya Kashila ka zuwamgbani a asu u utono Mele, upityanangu u woko de la vi u gbani. Kpam kazuwamgbani ka Kashila ka yankai Ibrahi ka woko dem la vi de ka gbani.

¹⁵ Kashila ka tsu pana ta upan u ama a kpaɗa baci utono Mele. A da baci mele mari la wa, vuma wari wa kodo ma wa.

¹⁶ Adama a nala ama a wusha ta kazuwamgbani ka Kashila an a wushuki. U neke ta ili i'ya u zuwamgbani vi gbani, kpam mayun a wusha ta u da. A tono baci Mele ma aza a Yahuda, ko kpam a tono baci ma wa, a ka wusha ta u da a'a baci n upityanangu tyoku u Ibrahi. Kpaci Ibrahi aya asheku a aza da a wushuki gba.

¹⁷ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai an Kashila ka tonukoi Ibrahi, “N gonuko vu ta asheku a uyamba ushani.” ◇ Kazuwamgbani ka na ki a yanka ta ka Ibrahi adama a da u wushuki n Kashila, uza da u tsu 'yangasa akushe a gono n uma, kpam u zuwai ili i savu i wutai a asu u da bawu ili i'ari.

¹⁸ An Kashila ka yankai Ibrahi kazuwamgbani wa woko asheku a uyamba ushani, Ibrahi wushuku ta n eyi. Kashila ka dana ta kpam, “Mmuku n tsikaya n vunu ma yan ta ushani, tyoku u atala,” ◇ ko an u wokoi ucun u kazuwamgbani ka nala yavu ka woko mayun wa!

¹⁹ Aku Ibrahi lyai kapala n uwushuku, ko an u wokoi u yan de evu n ayen aman-gatawun (100) kpam u kutsa de da wa woko asheku. Uka u ne Saratu dem u yan de mamici kpam u matsa wa.

²⁰ Ibrahi yan malala ma Kashila ka kpaɗa uyan ili i'ya u zuwamgbani wa, kpam u asaka uwushukusu wa. Upityanangu u ne u shadangu yi n ucira, aku u naka Kashila tsupige.

²¹ U wushuku ta mayun an Kashila ka fuda ka shadangu ili i'ya u yain kazuwamgbani.

²² Adama a upityanangu u Ibrahi, “Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci.”

²³ An Tagarada u Kashila u danai, “Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci,” Ibrahi da koshi a koronki u da wa.

²⁴ A koronku tsu ta dem nala, tsara a tonuko tsu Kashila ka gonuko tsu ta dem ama a maci tsu wushuku baci n eyi, uza da u 'yangasai Yesu Asheku a tsunu a ukpa.

²⁵ Kashila ka neke ta Yesu u kuwa adama a unyushi u cingi u tsunu, kpam u 'yangasa yi ta n uma, tsara Kashila ka gonuko tsu tsu woko dere.

5

Upityanangu u tuko ta mazanga

¹ Kashila ka gonuko tsu ta tsu wokoi dere ubana a asu u ne adama a upityanangu u tsunu. Gogo-na tsā ta nā ndishi n shinga n Kashila adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu a yanka tsu.

² U yanka tsu ta ure tsara tsu uwa a tsishinga tsu Kashila adama a da tsu wushuki n Kawauwi. Kpam tsu yan ta mazanga adama a da tsari n kapashi a tsupige tsu Kashila.

³ Nala gbam koshi wa, tsā ta dem n mazanga an tsari a kadambula, adama a da tsu reve ta kadambula ka nala ki ka zuwa tsu ta akawunki.

⁴ An tsu rotsongusi tyoku da tsa kawunku, aku Kashila ka wushunku tsu. Adama a nala a da gogo-na tsari n uzuwa u uma.

⁵ Tsā baci n uzuwa u uma ucun u na, a ka varangu tsu a iyamba wa. Gba ili i na yi i gitā ta adama a da Kashila ka naka tsu Kulu Keri,† uza da u shadangi atakasuvu a tsunu n uciga u ne.

⁶ Kawauwi ka kuwa ta adama a tsunu a'ayin a da bawu tsa fuda tsa banga kaci ka tsunu, ko an u wokoi aza a unyushi u cingi a da tsari.

⁷ U wuyana ta cika uza roku u kuwa tsara u wauwa uma u uza roku u da wa tono Mele. Shegai gaawan wa tuwa ta u kuwa tsara u wauwa uma u uza da u tsu yansa ka atoku ikuna i shinga maco.

⁸ Shegai Kashila ka wenike tsu uciga u pige an u sukunku tsu Kawauwi u kuwa adama a tsunu cina tsu buwai ve aza a unyushi u cingi.

⁹ Gogo-na Kashila ka gonuko tsu de tsu wokoi dere a asu u ne adama a mpasa n Kawauwi, adama a nala tsu reve ta maken ma la wa, wa wauwa tsu ta a asuvu a upan u Kashila.

¹⁰ Tun cina tsu buwai ve atokulalu a Kashila da eyi kaci ka ne u gonuko tsu aje a ne, cinda Maku ma ne ma kuwai adama a tsunu. Gogo-na cinda tsu wokoi aje a Kashila, tsu reve ta an mayun da wa wauwa tsu a asu u uma u Maku ma ne.

¹¹ Nala gbam koshi wa, tsā ta n mazanga adama a ili i'ya Kashila ka yanka tsu a asu u Yesu Kawauwi, uza da u gonuko tsu aje a Kashila.

Adamu n Kawauwi

¹² Unyushi u cingi u uwa ta a likimba adama a ili i'ya vuma u te u yain, kpam unyushi u tuwa ta kabolo n ukpa. Ili i'ya i zuwai u kana ya dem she u kuwa i'ya gai la vi, kpaci ya dem yan ta unyushi u cingi.

¹³ Unyushi u cingi wa ta pini a likimba tun kahu Kashila ka naka Mele. A'ayin a nala yi Kashila ka tsu cibusa unyushi wa, kpaci Mele mari pini wa.

¹⁴ Shegai a'ayin a Adamu† ubana a a'ayin a Musa ama a kuwusa ta, ko an u wokoi a tsu 'yuwan ili i'ya Kashila ka tsu tonuko le a yain wa, tyoku u Adamu.

A ure u roku, Adamu wa ta yavu Kawauwi uza da u tuwai a kucina.

¹⁵ Shegai ama a re a le yi unā u te u da a'ari wa, kpaci kune ku Kashila ka yanka tsu gbani ka tyoku u unyushi u cingi u Adamu wa. Mayun da an ama ushani a kuwai adama a unyushi u vuma u te u nala vi. Shegai ukuna u shinga u Kashila u la ta tsupige, kpam nala ama ushani a tsara ta kune ku Kashila ki; wata, uma u da la vi a asu u ukuna u shinga u vuma u te u nala vi, Yesu Kawauwi.

¹⁶ Ili i'ya uza wa tsara a asu u kune ku Kashila ki i'a ta kau n ili i'ya uza wa tsara a asu u unyushi u cingi u vuma u te u nala vi. An Adamu yain unyushi u cingi u nala vi, Kashila ka yan ta afada, u yain kpam mavura. Shegai u gonuko tsu ta tsu wokoi dere a asu u kune ku shinga ku ne, ko an u wokoi tsu yain unyushi ushani.

¹⁷ Unyushi u cingi u vuma u te u na vi; wata, Adamu, u zuwa ta ukpa wa lya tsugono tsu tsunu. Shegai ili i'ya Yesu Kawauwi u yain i la ta ili i nala yi. Kashila ka yanka tsu ta

ili i shinga ushani, kpaci u wushuku t̄a n ̄atsu adama a Yesu. Adama a nala tsa tsar̄a t̄a uma kpm̄a tsu lyai tsugono tsu ukp̄a.

¹⁸ Unyushi u te u Adamu vi u tuko t̄a ama gb̄a mavura ma ukp̄a. Nala kpm̄a, ili i te i maci i'ya Kawauwi ka yain vi i gonuko t̄a ama gb̄a a woko dere a asu u Kashil̄a. Kpm̄a u tuko t̄a ama gb̄a uma u mayun.

¹⁹ Unyushi u vuma u te u nala vi ubana a asu u Kashil̄a, u zuwa t̄a ama ushani a wokoi aza a unyushi u cingi. Shegai Yesu pan̄aka t̄a Kashil̄a kpm̄a u zuwai Kashil̄a ka wushi ama ushani.

²⁰ Kashil̄a ka nak̄a t̄a Mele tsar̄a ama a wene tyoku da caupa a'ari aza a unyushi u cingi. Shegai an ama yi a'ari a udokusu unyushi vi, aku Kashil̄a ka doki ka yans̄aka le ikuna i shinga.

²¹ Unyushi u cingi u lya t̄a tsugono tsu ama gb̄a hal u tuko le ukp̄a. Nala dem gogo-na, ukuna u shinga u Kashil̄a wa lya tsugono, kpm̄a u wushuku t̄a n ̄atsu adama a Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. Kpm̄a nala u tuko tsu t̄a uma bawu utyoku.

6

Unyushi u cingi wa n ucira wa

¹ Ndya tsa dana? Tsu lyai kapala n uyansa unyushi u cingi da, tsar̄a Kashil̄a ka lyai kapala n u yans̄aka tsu ikuna i shinga i ne?

² A'a, ko kenu! A ukuna u unyushi u cingi u da baci, ̄atsu akushe a da, nida tsa lya kapala n uyansa unyushi u cingi?

³ I asans̄a an gb̄a tsunu tsu wokoi ili i te n Kawauwi an a ulyuɓugu† tsu? An a lyuɓugu tsu, tsu kuwa t̄a tyoku da u kuwai.

⁴ An a lyuɓugu tsu, u woko t̄a yavu n Kawauwi ka a cidangu tsu, kpaci tsu kuwa t̄a n eyi. Tata yanka t̄a tsupige n ucira u ne manyan u 'yangas̄ai Kawauwi a ukp̄a. Nala dem wa zuwa tsu tsu ronḡo uma u savu.

⁵ Cinda tsu bolomgbonoi n Kawauwi a asu u ukp̄a u ne, Kashil̄a ka zuwa tsu t̄a tsu doku tsu 'yanga n uma tyoku da a 'yangas̄ai Kawauwi.

⁶ Tsu reve t̄a a wuna tsu t̄a tyoku da tsari caupa a mawandamgbani† kabolo n Yesu, tsar̄a unyushi u cingi u namba ucira a uma u tsunu. Kashil̄a ka yan t̄a nala, tsar̄a ikyamba i unyushi i cingi i tsunu i lyai kapala n uwoko agbashi a unyushi u cingi wa.

⁷ Nala wari kpaci a'ayin a da baci dem ama a kuwai a woko de yaa, unyushi u cingi wa kpm̄a n ucira a kaci ka le wa.

⁸ Tsu kuwa baci n Kawauwi, tsu reve t̄a tsa yan t̄a uma n eyi.

⁹ A 'yangas̄a t̄a Kawauwi a ukp̄a, adama a nala tsu reve t̄a wa doku wa kuwa wa. Ukp̄a wa kpm̄a n ucira a kaci ka ne gogo-na wa.

¹⁰ An Kawauwi ka kuwai, kuten ka u kuwai tsar̄a u lyai kaci ka unyushi u cingi, kpm̄a u kana u doku u kuwa wa. Gogo-na wa t̄a n uma u savu, kpm̄a uma u savu u ne vi wa t̄a a asu u Kashil̄a.

¹¹ Nala dem, u gan t̄a vu wene kaci ka vunu yavu kakushe ka vari a asu u unyushi u cingi, kpm̄a vari n uma n Kashil̄a a asu u Yesu Kawauwi.

¹² Adama a nala kotsu vu as̄aka unyushi u cingi u toni n uma u vunu pini na a likimba wa. Vu toni kpm̄a ili i cingi i'ya va ciga vu yain wa.

¹³ Kotsu i as̄aka kapashi ka ikyamba ka de ka te ka woko ili i uyanka tsicingi tsar̄a i yain unyushi u cingi wa. Shegai da ya yan nala, nak̄ai kaci ka de kabala a asu u Kashil̄a, kpaci icun i ama da a kuwai da i'ari, shegai gogo-na Kashil̄a ka gonuko da aza a uma. Nak̄ai ikyamba i de kabala a asu u Kashil̄a tsar̄a i yain ili i'ya i'ari dere kpm̄a ya tuko tsupige a asu u Kashil̄a.

¹⁴ Unyushi u cingi u buwa kpm̄a uwoko uzapige u vunu wa. Tsishinga tsu Kashil̄a tsa tsa lya tsugono a kaci ka vunu, shegai Mele wa.

Agbashi a da panakai Kashila

¹⁵ An u wokoi tsishinga tsu Kashila tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu, shegai Mele wa, nala naka tsu ucira u uyansa unyushi ucingi da? Nala wari wa, ko kenu.

¹⁶ I reve ta mayun da, ili i'ya baci dem i dangasai ya panaka i woko de uzapige u de. Ya fuda ta ya dangasa unyushi u cingi u da wa tono n uza ubana a ukpa, ko kpam i dangasa upanaka Kashila aku i woko aza a maci.

¹⁷ Tun caupa, eda agbashi a unyushi u cingi a da. Shegai n cikpa ta Kashila an i shamgbai ya panaka uwenishike u da i wushai ara va.

¹⁸ Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpam i woko de agbashi a Kashila tsara i yain ili i'ya i'ari i maci.

¹⁹ Dansa da n dansai n iryoci i na yi tsara i kana ili i'ya ma tono n maloko. Tun caupa, i'ari i asaka ta kaci ka de i woko agbashi a unyushi u cingi n tsicingi. Gogo-na u kana ta i dangasa i woko agbashi a ukuna u maci tsara i woko uwulukpi.

²⁰ Tun caupa, an i'ari agbashi a unyushi u cingi, i dambula n uyan ili i'ya i'ari i maci wa.

²¹ Katsupi ka eni ka i tsara i a'ayin a da i'ari ya yansa ili i cingi i'ya ya pana i'ya uwono gogo-na vi? Ili i na yi ukpa u da koshi i tsu tuko.

²² Shegai gogo-na Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpam i woko de agbashi a Kashila. Gogo-na she i yain ili i'ya ya tuko ndishi ma uwulukpi kpam i tuko uma u da bawu wari n utyoku.

²³ Katsupi ka unyushi u cingi ukpa u da, shegai Kashila ka naka tsu ta uma u da bawu wari n utyoku gbani a asu Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

7

Iryoci i iyolo

¹ Ama a va, gba de i reve ta mele. Adama a nala i reve ta mayun da mele mi ma tsu lya ta tsugono tsu ama a'ayin a da baci a'ari n uma koshi.

² Tyoku u na, uka u yan baci iyolo, mele ma tsu sira yi ta a asu u vali u ne a'ayin a da wari n uma. Shegai vali vi u kuwa baci, mele ma iyolo ma sira yi kpam wa.

³ U bana baci vali roku iyolo bawu kotso vali u ne vi u kuwai, mele ma dana ta u yan ta tsishankala. Shegai vali u ne u kuwa baci, wa ta usurukpi a mele ma iyolo, kpam u yan tsishankala wa, ko u bana baci vali roku iyolo.

⁴ Ama a va, nala wari n ada. Mele ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka de wa, kpaci i kuwa ta a ucira u ne an i kuwai n Kawauwi a mawandamgbani. Kpam gogo-na a bolomgbono da de n uza da a 'yangasai a ukpa tsara tsu gbashika Kashila.

⁵ Tun caupa, kapashi ka uma u tsunu ka kari n unyushi vi ka ka lya tsugono a kaci ka tsunu. Mele mi ma ma zuwa tsu tsu yain n maluwa ma uyan ili i unyushi i'ya ya lya tsugono a ikyamba i tsunu. Kpam adama a nala, gba ili i'ya dem tsu yain ukpa u da i tsu zuwa tsu.

⁶ Shegai Mele mi ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka tsunu wa. Tsa ta tyoku u akushe, kpam Mele mi ma tsara ucira a kaci ka tsunu wa. Gogo-na tsa gbashika ta Kashila a ure u savu a asu u upanaka Kulu Keri, shegai a ure u cau u da tsu panakai Mele ma a korongi wa.

Mele n unyushi u cingi

⁷ Ya wundya yavu n dana Mele unyushi u cingi u da? Nala wa ko kenu. Mele ma ma zuwa mu n reve ili i'ya a tsu isa unyushi. Tyoku u na, mari ma reve kalen ka uciga ili i'ya i'ari i uza roku wa, shegai Mele mi ma tonuko mu kotsu n yain i'ya wa.

⁸ An unyushi u tsara ucira a asu u Mele mi, da u zuwa mu n yain n maluwa ma uciga ili i'ya i'ari i uza roku. A da baci Mele mari la wa, unyushi wari wa tsara ucira u nala vi wa.

⁹ M̄ari n dambula n ili i roku wa kahu n reve ili i'ya Mele ma danai n yain. Shegai an n revei i'ya, aku n revei n nusa t̄a k̄pam mpa uza u unyushi u cingi d̄a uza d̄a wa tuw̄a u kuw̄a.

¹⁰ Mele ma na mi m̄ari ma gan t̄a ma zuwa mu n yain n uma, a un̄a u d̄a ma zuwa mu n kuw̄a.

¹¹ Unyushi u cingi u tsar̄a t̄a ure u d̄a wa lap̄an̄asa mu, aku u yain manyan n Mele mi tsar̄a u wuna mu.

¹² Adama a nala, Mele mi n kaci ka ne n idani i ne i'ya Kashil̄a ka nak̄ai, a dana t̄a ili i'ya i'ari derere, k̄pam a ɓ̄anga t̄a ama.

¹³ Dana d̄a ma dana an ili i'ya i'ari i shinga ya zuwa mu ukp̄a? Nala wa, ko kenu! Unyushi u cingi u d̄a u bidyai ili i'ya i'ari i shinga u yain manyan n i'ya u tukoi ukp̄a u v̄a. Nala u git̄a t̄a tsar̄a n wene tyoku d̄a unyushi u cingi w̄ari mayun. Ili i'ya i zuwai mele n udani a'ari la i'ya, tsar̄a u wenike an unyushi u cingi w̄ari n tsicingi.

Kumod̄u ka ukp̄ad̄a u uyan unyushi

¹⁴ Tsu reve t̄a Mele ma wut̄ai a asu u Kashil̄a k̄pam ma lobono t̄a. Shegai mpa vuma d̄a koshi, adama a nala, unyushi u cingi u lya t̄a tsugono a kaci ka v̄a yavu mpa kagbashi ka ne ka.

¹⁵ N reve ili i'ya i tsu zuwa n yansa ili i'ya ma yansa wa. N tsu ciga t̄a n yansa ili i'ya i'ari derere, shegai n tsu yansa i'ya wa. Aku n gono n yansa ili i'ya n kovoi.

¹⁶ N reve t̄a ili i'ya ma yansa i gan wa, k̄pam nala u wenike t̄a n wushuku t̄a an Mele m̄ari derere.

¹⁷ Adama a nala, mpa ma yansa ili i cingi i nala yi wa. Unyushi u cingi u d̄a w̄ari a asuvu a v̄a u d̄a wa yansa i'ya.

¹⁸ Kapashi ka v̄a ka k̄ari ka cau ka unyushi vi ka as̄aka mu n yain ili i shinga wa. Ko ma ciga baci n yain ili i'ya i'ari dere, n tsu fuda wa.

¹⁹ Ma ciga baci n yain ili i shinga, n tsu yan wa. K̄pam n mats̄a baci tsar̄a n kp̄ad̄a uyan unyushi u cingi, aku n gono n yain u d̄a.

²⁰ Shegai ma yansa baci ili i'ya bawu ma ciga n yain, mpa ma yan i'ya mayun wa. Unyushi u cingi u d̄a w̄ari a asuvu a v̄a u d̄a wa yansa i'ya.

²¹ Ili i'ya n wenei a uma u v̄a i'ya na: a'ayin a d̄a baci ma ciga n yain ili i shinga aku n cina kaci ka v̄a ili i cingi i'ya ma yan.

²² Katakasuvu ka v̄a ka z̄angan̄a t̄a adama a Mele ma ma wut̄ai a asu u Kashil̄a.

²³ Shegai ko nte wa a asuvu a v̄a n cina t̄a ili i roku i'ya ya shil̄akan̄a n ili i'ya katakasuvu ka v̄a ka ciga uyan. Pini nala, u gonuko mu kagbashi ka unyushi u cingi u d̄a wa lya tsugono a ili i'ya ma yansa gb̄a.

²⁴ Adama a nala, asuvu a v̄a a vaku wa! Ya wa wusa mu a ikyamba i na i'ya ya zuwa mu ukp̄a?

²⁵ N cikpa t̄a Kashil̄a adama a d̄a Yesu Kawauwi, aya uza d̄a wa wauwa mu.

M̄a t̄a tyoku u na: a katakasuvu ka v̄a, n tsu ciga t̄a n toni Mele ma Kashil̄a, shegai kapashi ka v̄a ka ka tsu ciga ka yain unyushi u cingi, ka gonuko mu kagbashi ka unyushi.

8

As̄aka Kulu Keri ku lyai tsugono

¹ Adama a nala, ama d̄a a'ari aza a Yesu Kawauwi, Kashil̄a ka yanka le afada ko k̄pam u kid̄aga le ugana wa.

² Kulu Keri, uza d̄a u tsu nak̄asa uma u d̄a u wut̄ai a asu Yesu Kawauwi, u wutukp̄a mu d̄e asuvu a ucira u unyushi u cingi u d̄a wa tonon ukp̄a.

³ Mele ma Musa m̄a n ucira u d̄a ma wauwa tsu wa, kpaci gb̄a tsunu aza a unyushi u cingi a d̄a. Shegai Kashil̄a ka yain ili i'ya bawu Mele ma fuda ma yan. U suki Maku ma ne a likimba n ikyamba tyoku i tsunu, shegai i tsunu i'a t̄a n unyushi u cingi. Kashil̄a ka

wacinsai tsugono tsu unyushi u cingi tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu a asu u unaka Maku ma ne tyoku u ufarakpa u unyushi u cingi u tsunu.

⁴ Yan da u yain nala, tsara tsu yain gba ili i'ya Mele ma danai a'ayin a da baci tsu panakai Kulu Keri, n u da tsa yan ili i'ya atsu tsa ciga n kaci ka tsunu.

⁵ A'ayin a da baci ama a asakai ili i'ya a lai n uciga i lyai tsugono tsu le, ili i unyushi u cingi i'ya a tsu rongo uyawunsa maco. Shegai aza da a asakai Kulu Keri ku lyai tsugono a kaci ka le, ili i'ya ya zuwa Kulu Keri ku pana kayanyan i'ya a tsu rongo uyawunsa maco.

⁶ Maluwa ma uyan unyushi u cingi u vuma ma lya baci tsugono tsu ne, wa kuwa ta. Shegai Kulu Keri ku lya baci tsugono a kaci ka ne, wa tsara ta uma na ndishi n shinga.

⁷ Maluwa ma ili i vuma ma lya yi baci tsugono, n Kashila ka wa shilakana maco. U tsu tono ili i'ya Kashila ka danai u yain wa. Mayun tani u tsu fuda u yain nala wa.

⁸ Aza da a asakai ili i unyushi u cingi i'ya a ka ciga ya lya tsugono a kaci ka le, a ka fuda a ka yan ili i'ya Kashila ka pana kayanyan wa.

⁹ Shegai eda i asaka uciga u uyan unyushi u cingi u de wa lya tsugono a kaci ka de wa. Kulu Keri ka ta a asuvu a de mayun, kpam ka ka lya tsugono a kaci ka de. (Kpam ko ya baci bawu wari n Kulu ku Kawauwi a asuvu a ne, eyi katonif ka wa.)

¹⁰ Ikyamba i de ya kuwa ta adama unyushi u cingi. Shegai Kawauwi ka baci asuvu a de, she Kulu ku naka da uma, kpaci Kawauwi ka ka zuwai i wokoi ama a maci asu u Kashila.

¹¹ Kulu ku Kashila, uza da yangasai Yesu a ukpa, ka kari a asuvu a de. Tsu reve ta Kashila ka yangasai Yesu Kawauwi a ukpa, kpam nala dem Kashila ka zuwa ikyamba i de i'ya ya kuwa i yain uma a asu u Kulu ku ne ka kari a asuvu a de yi.

¹² Adama a nala ama a va, u kana ta tsu rongo tyoku da Kulu ku Kashila ku tonuko tsu. U gan tsu rongoi tyoku da u luwa tsu wa, kpaci atsu aza a unyushi u cingi a da.

¹³ Kpaci i lya baci kapala n utono maluwa ma unyushi u cingi u de, ya kuwa ta. Shegai i asaka baci Kulu ku banga da i asakai uyansa ili i cingi, ya tsara ta uma u mayun.

¹⁴ Mmuku n Kashila n mayun alya aza da a asakai Kulu ku Kashila ka tono n ele.

¹⁵ Kpaci Kulu ka Kashila ka naka da ka gonuko da agbashi wa, kpam ka zuwa da upana uwonvo wa. Shegai Kulu ki ku gono ku gonuko da mmuku n Kashila, kpam ka ku tsu naka tsu ucira tsara tsu isa Kashila, "Tata! Tata u tsunu!"

¹⁶ Kulu ku Kashila ku bolomgbono ta n kulu ku tsunu, tsara ku wenike mayun da tsari mmuku n Kashila.

¹⁷ Adama a nala, tsa wusha ta ili i'ya Kashila ka banaka ama a ne. Nala dem gba ili i'ya Kashila ka nakai Maku ma ne, Kawauwi, i woko dem i tsunu. Shegai tsa ciga baci tsu tsara tsupige tyoku da Kawauwi ka tsara, u kana ta tsu soi mavura tyoku da u soi.

Tsupige tsa tsa tuwa

¹⁸ A'ayin a da baci dem tsu cibai n tsupige tsa wa tuwa wa naka tsu a kapala, mavura ma tsa so gogo-na ili i roku i'ya wa.

¹⁹ Gba ili i'ya Kashila ka yain i'a ta a umatsi a uvana a'ayin a da Kashila ka wenike a kateshe ama da a'ari mmuku n ne n mayun.

²⁰ Kashila ka ka zuwai gba ili i'ya u yain i woko i unu u cingi. Ili i'ya u yain i'ya i wushuki i woko nala wa, shegai Kashila ka ka zuwai i'ya nala.

²¹ Gba n nala, Kashila ka tuwa ta ka wutukpa ili i'ya u yain kotsu i shama wa, kpam dem tsara i woko yaa n tsupige kabolo na mmuku n Kashila.

²² Kpaci tsu reve ta hal utuwa gogo-na gba ili i'ya Kashila ka yain i'a ta a ma'ika yavu uka u ilimaci.

²³ Ko atsu dem Atoni tsa ika ta adama a mballa, ko an u wokoi tsari n Kulu Keri, uza da wari kune ku kagita ku Kashila. Atsu dem umatsi u da tsari a uvana kain ka nala ki ka Kashila ka wusha tsu tyoku u mmuku n ne, aku u zuwa ikyamba i tsunu i woko n utsara u kaci.

²⁴ A'ari a wauwa tsu de, kparam tsā tā n uzuwa u uma u na vi. Shegai tsu wene baci ili i'ya tsu zuwukai uma vi, u woko kparam uzuwa u uma wa. Ama a tsu zuwa uma a ili i'ya a tsarai wa.

²⁵ Shegai tsa zuwa tā uma a ili i'ya bawu kotsu tsu tsarai, kparam tsa vana i'ya n ahankuri.

²⁶ Nala dem Kulu ka ɓaŋga tsu, atsu a aza da tsari bawu ucira. Tsu reve uyan kavasu tyoku da u gain tsu yain wa. Shegai Kulu n kaci ka ne ka ku tsu yansaƙa ama a ne kadyanshi a asu u Kashila, hal gbam wa folusuko tsu Kashila n ma'ika ma ma lai ili i'ya vuma wa fuda wa dana.

²⁷ Kashila ka wene tā ili i'ya i'ari a atakasuvu a ama. Kparam u reve tā ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kulu, kpaci Kulu ku tsu yansaƙa tā ama a ne kadyanshi a asu u Kashila dere tyoku da Kashila ka cigaka le.

²⁸ Kparam tsu reve tā Kashila ka ka zuwusa ili dem i yain manyan kaɓolo, tsarā u tuko ukuna u shinga u ne a asu u ama da a ka ciga yi. Alya ama da u isa, kpaci nala u fobusoi u yain u da.

²⁹ Kashila ka reve le tā kahu u yain likimba, kparam u dangasa le tsarā a woko tyoku u Maku ma ne, tsarā Yesu woko Maku ma kagita kparam u tsarā a'angu ushani.

³⁰ An u dangasa le, aku u isa le a tuwa ara ne. An u isa le, u gonuko le a woko dere n eyi, aku u yanka le kazuwamgbani ka tsupige tsu ne.

Uciga u Kashila

³¹ Ndya tsa dana adama a ili i na yi gba? Kashila ka baci n atsu, ya wa yan tsilala n atsu?

³² Eyi uza da bawu u bishinkai Maku ma ne shegai u neke yi adama a tsunu gba. Cinda u naka tsu Yesu, mayun da wa naka tsu gba ili gbani.

³³ Ya wa takpa ama da Kashila ka dangasai ukuna? Uza wa la wa, kpaci Kashila ka ka gonuko le a woko dere.

³⁴ Ya wa kidaga ama a Kashila ugana? Uza wa la wa, kpaci Yesu Kawauwi u kuwa tā, shegai a 'yangasa yi tā a ukpa, kparam gogo-na wa tā a kukere ku ulyaki ku Kashila wa foluko tsu.

³⁵ Ili i'a la ya pece tsu a uciga u da Kawauwi ka ciga tsu wa, ko kadambula, ko tsu so baci mavura. Ko ama a ka foro tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa. Ko tsu namba baci ili i'ya tsa lya, ko kparam tsu nambai ili i'ya tsa uka, gba nala wa pece tsu n uciga vi wa. Ko ama a naka tsu baci uwonvo ko kparam a wuna tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa.

³⁶ Derere da tyoku da Tagarada u Kashila u danai, “Kain dem ama a ka dansa tā a ka wuna tsu adama a vunu, ama a ka yansaƙa tsu tyoku da a tsu yansaƙa ncon n da a ka bana ukida.” ◇

³⁷ Shegai gba n ukuna u na vi, tsā tā n ulya u kaci gba gba a asu u uza da u ciga tsu!

³⁸ N reve tā mayun da ili i'a la ya pece tsu n uciga u ne wa: Ukpa wa fuda wa, uma wa fuda wa. Atsumate a zuba ko ityoni i cingiƙ ko ucira kau-kau u zuba wa fuda wa pece tsu n uciga u ne wa. Ko ndya baci i gitai gogo-na ko kparam ili i'ya ya tuwa ya gita a kapala i takpana wa.

³⁹ Tsā baci a zuba u alishi, ko tsā baci a lyungu-lyungu a asuvu a kushiva ukuna u wa pini wa, kpaci ili i'a la a likimba i'ya ya fuda ya pece tsu n uciga u Kashila u da u wenikei a asu u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa.

9

Kashila n aza a Yahuda

¹ Ukuna u mayun u da ma tonuko da. Mpa uza u Kawauwi da kparam kaƙan ma yan wa. Kulu Keri ka ka lya tsugono a katakasuvu ka va kparam u wushuku ta gba ili i'ya ma dansa mayun da.

² Katakasuvu ka va ka shadangu ta n unamgbukatsuma u pige na mƙala cika,

³ adama a ama a va, aza a Yahuda tyoku u va. Kashila ka yanka mu baci una u pece mu n Kawauwi tsara ama a va a tsara iwauwi, ma wushuku ta gogo Kashila ka yain nala.

⁴ Alya aza a Isara'ila,† aza da Kashila ka dangasai a woko mmuku n ne. U wenike le ta tsupige tsu ne, u yansa ta kazuwamgbani n ele. U naka le Mele ma Musa. U tonuko le tyoku da a ka lyaka yi kayala mayun. U zuwa le a woko aza da a ka wusha kazuwamgbani ka ne.

⁵ Isheku i le ama a pige a da a Kashila, Kawauwi n kaci ka ne aya maku ma tsikaya ma le. Kparam aya Kashila, uza da wa lya tsugono a kaci ka ili gba, u wusha ta icikpali hal ubana bawu utyoku! Ami.

⁶ Dana da ma dana Kashila ka kpaƙa ta ushadangu ili i'ya u danai wa yan vi wa. Shegai mayun da gba aza a Isara'ila a da ama a ne wa.

⁷ Kparam dem gba mmuku n tsikaya ma Ibrahi n da mmuku n da Kashila ka yankai Ibrahi kazuwamgbani wa. Kashila ka tonukoi Ibrahi, “Mmuku n tsikaya ma Ishaku† n da koshi a ka kece mmuku n tsikaya n vunu.”

⁸ Nala u wenike ta la vi gba mmuku n tsikaya ma Ibrahi n da mmuku n Kashila n mayun wa. Mmuku ma Ibrahi n mayun alya aza da a wokoi mmuku n Kashila adama a kazuwamgbani ka Kashila ka yankai Ibrahi. ◇

⁹ Kparam kazuwamgbani ka u yain ka na: “N uma u kayen kahu n gono, Saratu† wa matsa ta maku ma vali.” ◇

¹⁰ Maku ma nala mi aya tata u tsunu Ishaku. An u gbonguroi, aku u zuwai Rifikatu,† uza da u matsai mpeshe.

¹¹⁻¹² Shegai kahu u matsa, Kashila ka tonuko ta Rifikatu vi, “Uzapige vi wa gbashika ta uza u kenu.” ◇ Nala vi tun kahu mmuku mi a yain ili i shinga ko i cingi da. Kashila ka yan ta nala tsara uza da u dangasai vi aya uza da wa ciga, adama a tyoku da u fobusoi shegai adama a ili i'ya maku mi ma yain wa.

¹³ Tyoku da wari ukorongi a Tagarada u Kashila, “N ciga ta Yakubu,† shegai n 'yuwain Isuwa.”† ◇

¹⁴ Nɗya wa tsa dana a ukuna u na? Kashila ka tsu kpaƙa uyan dere da? Nala wa, ko kenu!

¹⁵ Kashila ka tonukoi Musa,
“Ma wenike ta ukuna u shinga a asu u uza da baci dem n dangasai,
kparam ma pana ta uza da baci dem n dangasai asuvayali.” ◇

¹⁶ Kashila ka wenike ta ukuna u shinga a asu u uza da baci dem u dangasai, adama a ili i'ya vuma vi wa ciga ko u yain da wa.

¹⁷ Tagarada u Kashila u dana ta Kashila ka tonuko ta magono ma Masar,† “N zuwa vu ta vu woko magono kpaci ma ciga ta n wenike ucira u va ara vunu, tsara a dansa kala ka va a likimba gba.”

¹⁸ Adama a nala, Kashila ka wenike ta ukuna u shinga u ne a asu u aza roku kpaci nala wa ciga, kparam u dangasai u zuwa ama roku a woko aryagbaji.

Upan u Kashila n asuvayali

¹⁹ Uza roku wa wecike ta, “Niƙa Kashila ka dana tsu nusa. Ya wa fuda wa ronombono n uyawunsa u ne?”

²⁰ Kotsu vu dana nala wa! Kaje ka va, ma wece vu, “Ya va bidya kaci ka vunu wari da va nanamgbana n Kashila? Magbodo ma tsu wece uza da u ma yi, ‘Niƙa vu ma mu naha?’ ”

²¹ Kamai ka mgbodo ka tsu ma ta ili i'ya wa ciga u mai. Wa fuda ta wa bidya cin u mai magbodo ma tsulobo adama a kain ka pige, u mai kpam ma roku ma uyansaƙa manyan maco.

²² Kashila ki dem nala wari, wa ciga baci u wenike upan u ne kpam u wenike ucira u ne wa fuda ta. Shegai u yan ta ahankuri a pige a asu u aza da upan u ne wari; wata, aza da a fobusukoi ukpa.

²³ U yan ta nala tsara u wenike tsupige tsu ne ushani a asu u ama a da u panai iyali; wata, aza da u fobusukoi tsupige tsu ne tun a kagita.

²⁴ Kpam atsa ama a nala yi aza da Kashila ka isai. U dangasa tsu a asuvu a aza a Yahuda, nala da gbam koshi wa, u dangasa tsu ta dem a asuvu a Awulawa.

²⁵ Tyoku da Kashila ka danai a tagarada u Hosiya matsumate:†

“Aza da bawu a'ari ama a va,
gogo-na ma isa le ta ama a va.
Kpam ma wenike ta uciga u va
a asu u aza da bawu mari ma ciga.” ◇

²⁶ U doku ta u danai,
“Pini a asu u da Kashila ka tonuko le,
'Eda ama a va a da wa,'
nte da dem pini Kashila Uza u Uma
wa isa le mmuku n ne.” ◇

²⁷ Ili i'ya kpam Ishaya† matsumate u danai a kaci ka aza a Isara'ila i'ya na:

“Aza a Isara'ila a'a ta ushani,
tyoku u kayala ka ikengi i kushiva,
shegai aza da a ka tsara iwauwi a asuvu a le a'a gan wa.

²⁸ Magono ma Zuba ma yan ta ama a likimba mavura kpam u kotso ma kuten koshi.” ◇

²⁹ Ishaya doku ta u danai:
“Magono ma Zuba, Uza u Ucira Gba
u asaka ta ama kenu a asuvu a mmuku n tsikaya n tsunu a yain uma.
A da baci nala wa,
an a'ari a wacinsa tsu de gba gba,
tyoku u ilyuci i Sodom n Gomora.”† ◇

Aza a Isara'ila n Kadyanshi ka Shinga

³⁰ Ndya wa tsa dana a kaci ka ili i na? I'ya na: Awulawa a matsa a gonuko kaci ka le ama a maci n Kashila wa, shegai Kashila ka gonuko le ama a maci adama a da a wushuki n eyi.

³¹ Aza a Isara'ila a matsa ta a toni Mele tsara a gonuko kaci ka le ama a maci n Kashila. Shegai a kpaƙai.

³² Ndya i zuwai a kpaƙai? Adama a da a matsa ta a gonuko kaci ka le ama a maci a asu u ili i'ya a ka yan, a una u da a ka pityanangu n Kashila u gonuko le ama a maci. A taƙatsa ta a katali ka pige ka kari le a ure.

³³ Tyoku da Kashila ka danai a Tagarada u Kashila:

“Da na! Ma zuwa ta katali a Sihiyona*
ka ka zuwa le utadatsa,
tyoku u katali ka ka zuwa le urukpa.
Shegai uza da baci dem u wushuki n eyi wa yan uwono wa.” ◇

10

¹ Ama a va, ili i'ya n lakai uciga i'ya gba aza a Yahuda a tsara iwauwi. Kavasuka wa ka la ubana a asu u Kashila.

◇ 9:25 Hos. 2:23. ◇ 9:26 Hos. 1:10. ◇ 9:28 Isha. 10:22-23. ◇ 9:29 Isha. 1:9. * 9:33 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16.

² N reve t̄a a ka ciga t̄a a gbashika Kashil̄a, shegai a reve

³ ili i'ya i tsu zuwa yi u wushi ama wa. A un̄a u nala, aku a ka ciga a gonuko kaci ka le ama a maci a ure u le. A 'yuwain utono ure u Kashil̄a u ɗa u tsu gonuko ama a woko ama a maci.

⁴ Kawauwi ka zuwa t̄a Mele ma gono ma woko bawu ucira, tsar̄a Kashil̄a ka gonuko gb̄a aza ɗa a wushuki a woko ama a maci.

Gb̄a ama a ka fuda t̄a a tsar̄a iwauwi

⁵ Musa korongu t̄a tyoku ɗa Kashil̄a ka zuwa ama a woko ama a maci adama a ɗa a nak̄ai Mele karinga. U danai, “Uza ɗa baci dem u yain ili i'ya Mele ma danai, wa tsar̄a t̄a uma.” ◇

⁶ Shegai ili i'ya Tagar̄a da u Kashil̄a u wenishikei a kaci ka uwoko ama a maci a asu u upityanangu i'ya na: “Kotsu vu tonuko kaci ka vunu, ‘Ya wa bana a zuba?’ wa.” (Wata, “Ya wa bana a zuba u ba u cipuka Kawauwi utuwa a likimba?”)

⁷ “Kpam kotsu vu dana, ‘Ya wa bana a asuvu a iyamba a asu u akushe?’ wa.” (Wata, “Ya wa bana a asuvu a iyamba u 'yangasa Kawauwi a ukpa?”)

⁸ Ili i'ya Tagar̄a da u Kashil̄a u danai i'ya na: “Akani yi a'a t̄a evu n avu; a'a t̄a a un̄a u vunu kpam a katakasuvu ka vunu.” Uwenishike u upityanangu u ɗa tsa dansaka u ɗa gai la vi.

⁹ Vu dana baci bawu uwonvo, “Yesu Asheku a ɗa,” kpam vu wushuku baci a katakasuvu ka vunu Kashil̄a ka 'yangasa yi t̄a a ukpa, Kashil̄a ka wauwa vu t̄a.

¹⁰ Tsu wushuku t̄a n atakasuvu a tsunu, adama a nala a ɗa Kashil̄a ka gonuko tsu tsu woko dere. Kpam tsu dana t̄a bawu u uwonvo, tsu wushuku t̄a, adama a nala a ɗa kpam tsu tsarai iwauwi.

¹¹ Tyoku ɗa Kashil̄a ka danai a Tagar̄a da u ne, “Shegai uza ɗa baci u pityanangi n eyi wa yan uwono wa.” ◇

¹² Na vi u kan̄a t̄a ya dem, kpaci aza a Yahuda n Awulawa a takpana wa. Asheku a te a ɗa, aya kpam wa lya tsugono tsu ama gb̄a. Kpam aya u tsu zuwuka ko ya baci u yain kavasubana ara ne un̄a u shinga.

¹³ Tyoku ɗa Tagar̄a da u Kashil̄a u danai, “Uza ɗa baci dem u yain kavasubana a asuvu a kala ka Asheku, wa tsar̄a t̄a iwauwi.” ◇

¹⁴ Nida ama a ka wushuku n Asheku kpam a foli yi u wauwa le, a taɓa baci upana ukuna u ne wa? Kpam nida a ka yan a pana bawu uza roku u tonuko le?

¹⁵ Nida aza roku a ka ba a tonuko le, Asheku a ɗa baci a suku le wa? Tagar̄a da u Kashil̄a u dana t̄a, “Ili i mazanga i'ya i pige an aza ɗa a ka tuko Kadyanshi ka Shinga a ka tuwa.” ◇

¹⁶ Shegai aza a Yahuda a roku a wushuku n Kadyanshi ka Shinga ki wa. Tyoku u na, Ishaya matsumate u wecike t̄a, “Magono ma Zuba, uza wa gb̄am la wa wushuku n ili i'ya tsu danai?”

¹⁷ Ama a pana t̄a Kadyanshi ka Shinga an uza roku u tonuko le ukuna u Kawauwi. A tsu gita t̄a a pana akani yi, aku a wushuku.

¹⁸ Shegai aza a Yahuda tani? A pana akani yi? Eye, a pana t̄a! Tagar̄a da u Kashil̄a u dana t̄a,

“A tonuko t̄a ya dem akani yi.

A dansa t̄a a ɗa a asu u m̄ari m̄ari u likimba.” ◇

¹⁹ Shegai mayun ɗa aza a Isara'ila a revei? Eye, a reve t̄a. Ko a a'ayin a Musa Kashil̄a ka dana t̄a,

“Ma zuwa vu t̄a vu yain n malyon, n zuwuka baci iyamba i roku un̄a u shinga.

Ma zuwa vu t̄a vu pana upan, n zuwuka baci Awulawa a ɗa ya wundya a'a n ugboji wa un̄a u shinga.” ◇

◇ 10:5 Adkp. 18:5. ◇ 10:11 (Ili i te i'ya n 9:33): Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◇ 10:13 Juw. 2:32. ◇ 10:15 Isha. 52:7.
◇ 10:18 Ishp. 19:4. ◇ 10:19 U.Ml. 32:21.

²⁰ Ishaya dana t̄a bawu uwonvo u da Magono ma Zuba ma danai,
“Aza ɗa bawu a zama mu, alya a tsar̄a mu.

N wenike t̄a kaci ka va a asu u aza ɗa bawu a foloi a wene mu.” ◇

²¹ Shegai Kashil̄a ka yan t̄a kadyanshi a kaci ka aza a Isara'ila,
“Gb̄a uliva n tsu bar̄akpa t̄a akere a va n wushi aryagbaji aza ɗa a 'yuwain mu un̄aka
karinga.” ◇

11

Kashil̄a ka pana t̄a iyali i aza a Isara'ila

¹ Yan n wecike: Kashil̄a ka varangu ama a ne aza a Yahuda ɗa? Ko kenu! Mpa n kaci
ka va uza u Yahuda u ɗa. Mpa kumaci ku Ibrahi ka, a kaletsu ka Bayami.†

² Kashil̄a ka dangasa t̄a aza a Isara'ila a woko ama a ne tun caupa, kpam u varangu le
wa. I ciɓa n ili i'ya Tagar̄ada u Kashil̄a u danai a ukuna u na vi? Iliya matsumate u banka
t̄a kushen ku ne a kaci ka aza a Isara'ila a asu u Kashil̄a u danai,

³ “Magono ma Zuba, a wunusa t̄a nsumate n vunu, kpam a wacinsa t̄a asudarakpa†
u vunu. Mpa koshi matsumate ma ma wokoi, kpam alya dem pini a ka ciga a koruso a
wuna mu.” ◇

⁴ I ciɓa ili i'ya Kashil̄a ka wushuki? U da, “Aɗa koshi uza ɗa u buwai wa. Ma t̄a n ama
azu a shindere (7,000) aza ɗa bawu kotsu a kuɗanki Ba'aluf kameli!” ◇

⁵ Nala wari hal n gogo-na. Ama ɗa pini kenu aza ɗa Kashil̄a ka dangasai adama a ukuna
u shinga u ne.

⁶ Kpam u dangasa le baci, adama a ukuna u shinga u ne u ɗa, shegai adama a ili i'ya a
yain wa. A ka woko baci ama a Kashil̄a adama a ili i'ya a yain, kune ku shinga ku Kashil̄a
kari ka woko ku mayun wa.

⁷ Nala wenike t̄a an gb̄a aza a Isara'ila a ka zama t̄a ili, shegai aza ɗa Kashil̄a ka
dangasai a asuvu a le alya koshi a tsar̄ai i'ya. Aza ɗa a buwai kpam a ryagbajai.

⁸ Tyoku ɗa Tagar̄ada u Kashil̄a u danai:
“Kashil̄a ka n̄aka t̄a ama yi atakasuvu a kulala.
U kimbai a'eshi a le tsar̄a a wene wa,
aku u votsuki atsuvu a le tsar̄a a pana wa.
Nala a lyai kapala n uyansa hal n ara.” ◇

⁹ Aku Dawuda danai:
“Asaka abiki† a le a woko le utyangi,
tsar̄a a tadatsa
a wushi kpam mavura a kaci ka ili i'ya a yain.

¹⁰ Asaka a'eshi a le a rumbana kotsu a wene wa,
zuwa kucina ku le ku kelike
adama a kadambula hal ubana.” ◇

¹¹ Aku n wecikei: An aza a Yahuda a rukpai vi, a rukpa la vi de bawu u'yanḡa? Ko
kenu! Adama a ɗa a yain unyushi u cingi, iwauwi i tuwa t̄a a asu u Awulawa, kpam nala
vi wa zuwa t̄a aza a Isara'ila a yain malyon.

¹² Awulawa a wusha baci un̄a u shinga ushani adama a ɗa aza a Yahuda a 'yuwain an
Kashil̄a ka ciga ka wauwa le, a'ayin a ɗa aza a Yahuda a gonoi a tuwai a wushi iwauwi
yi, un̄a u shinga u le vi wa la t̄a ushani.

Iwauwi i Awulawa

¹³ Gogo-na n aɗa ɗa ma dansa Awulawa. Kashil̄a ka dangasa mu t̄a n woko kasuki
ubana a asu u de, kpam ma yan t̄a agoni adama a manyan ma pige ma u n̄aka mu n
yain.

◇ 10:20 Isha. 65:1. ◇ 10:21 Isha. 65:2. ◇ 11:3 1 Ngo. 19:10, 14. ◇ 11:4 1 Ngo. 19:18. ◇ 11:8 U.Ml. 29:4; Isha.
29:10. ◇ 11:10 Ishp. 69:22-23.

¹⁴ Ma ciga t̄a n zami ure u d̄a ma zuwa aza a Yahuda a cigi ili i'ya eḏ̄a Awulawa i'ari n i'ya, tsar̄a a ure u nala vi n wauwa aza roku a le.

¹⁵ An Kashil̄a ka kpatal̄akai aza a Yahuda kucina, u woko t̄a kaje ka Awulawa. Adama a nala Kashil̄a ka doku baci ka yan tsije n aza a Yahuda, wa woko t̄a yavu u gonuko akushe a asuvu a uma.

¹⁶ A naka baci Kashil̄a kajibi ka tsuwa ka kagita, tsuwa tsi gba tsa woko t̄a tsu ne. Kpam a naka baci Kashil̄a alu a madanga, gba atyangi yi dem a ne a da.

¹⁷ Wa t̄a yavu a kapusa de atyangi a roku a madanga ma zayitum.† Eḏ̄a Awulawa i'a t̄a tyoku u katyangi ka madanga ma zayitum ma ma gbonguroi a kakamba ma a gbaɓamgbana i zuba u madanga ma shinga ma a kapusai atyangi a ne yi. Gogo-na i wusha t̄a ili i shinga i'ya i'ari i aza a Yahuda, tyoku da katyangi ka savu ka tsu tsar̄a ilikulya i ne a madanga mi. ¹⁸ Adama a nala kotsu i goro atyangi a da a kapusai vi wa. Ciɓai, eḏ̄a ya ɓana alu a madanga ma nala mi wa. Alu a ne a da a ka ɓana da.

¹⁹ Gaawan ya yawunsa t̄a i dana kapusa da a kapusai atyangi yi, tsar̄a a gbaɓamgbana da a asu u le.

²⁰ Nala mayun da. Kapusa da a kapusai a da adama a da a 'yuwain uwushuku, eḏ̄a tani adama a da i wushuki da i'ari pini ugbaɓamgbani. Kotsu i yain aradi wa, shegai i pana uwonvo u ili i'ya ya fuda ya gita.

²¹ Kashil̄a ka kapusa baci atyangi a kagita a nala yi, nala dem wa fuda wa kapusa da.

²² Gogo-na i wene wa de tyoku da Kashil̄a ka tsu wenike asuvayali n tyoku da kpam wari shen. U tsu yanka t̄a aza da a asaka yi utono mavura. I lya baci kapala n urongo tyoku da wa wenike da ukuna u shinga, wa wenishike da t̄a ukuna u shinga u ne. I yan baci nala wa, wa kapa da t̄a a madanga mi.

²³ Aza a Yahuda a ka gono baci a wushuku n Kashil̄a, wa gono t̄a u zuwa le a asu u da a'ari caupa vi. Wa t̄a n ucira u da wa yan nala.

²⁴ Eḏ̄a Awulawa i'a t̄a tyoku u atyangi a madanga ma zayitum ma a kapai a kakamba aku a gbaɓamgbana i zuba u madanga ma zayitum ma shinga ma mari n kami. Nala a tsu yansa ili wa! Shegai an u wokoi aza a Yahuda a'a t̄a tyoku u atyangi a madanga ma shinga mi, kpam a ka doku t̄a a ka gbaɓamgbana le n madanga ma a'ari caupa vi.

Kashil̄a ka pana t̄a ama gba asuvayali

²⁵ Ama a va, ma ciga da t̄a i reve ili i usokongi i na yi, kotsu i reve an bawu i revei ili gba, kpam kotsu i yain aradi wa. Aza roku aza a Yahuda aryagbaji a da, shegai nala wa lya t̄a kapala hal she a shadangu kakuma ka Awulawa, aza da Kashil̄a ka dangasai a ka tuwa a asu u Kawauwi.

²⁶ Kpam naha da Kashil̄a ka wauwa gba aza a Isara'ila. Tyoku da Tagarada u Kashil̄a u danai:

“Kawauwi ka wuta t̄a a Sihiyona,*

aku u takpa ikuna i cingi gba a asuvu a amaci a Yakubu.

²⁷ Ma yan t̄a kazuwamgbani ka na n ele n takpa baci unyushi u cingi u le.” ◇

²⁸ Aza a Yahuda a 'yuwan t̄a uwusha Kadyanshi ka Shinga ki, adama a nala a wokoi tyoku u atokulalu a Kashil̄a. Nala u gita t̄a tsar̄a u ɓanga da, eḏ̄a aza da bawu i'ari aza a Yahuda. Shegai hal n ara aza a Yahuda yi alya Kashil̄a ka dangasai, kpam wa ciga le t̄a adama a kazuwamgbani ka u yain n isheku i le Ibirahi, n Ishaku, n Yakubu.

²⁹ Kashil̄a ka tsu savaɗa katakasuvu ka ne a asu u ama da u isai n ili i'ya u naka le wa.

³⁰ Caupa, eḏ̄a Awulawa i'ari i 'yuwan t̄a upanaka Kashil̄a. Aku a'ayin a tuwai a da aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashil̄a, da u wenike da asuvayali a ne.

* 11:26 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ 11:27 Isha. 59:20-21; Isha. 27:9.

³¹ Nala dem gogo-na an aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashila, aku Kashila ka lyai kelime n u weniki da asuvayali a ne. Shegai tyoku da u yanka da vi, a'ayin a' a ta a utuwa a da wa wenike le asuvayali a ne.

³² Kashila ka ciga ta ka wenike asuvayali a ne a asu u ama gba, da i zuwai u gonuko le yavu aza a kuwa ku a'ali, kpaci a 'yuwan ta upanaka Kashila.

Icikipali ubana a asu u Kashila

³³ Ya wa fuda wa ratsanaka utsari n kakiri n ureve u da Kashila kari n u da?

Ya wa fuda wa reve masheshi ma ne?

Ya wa fuda wa todugbuso ili i'ya wa yansa?

³⁴ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai,
“Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?

Ya wa fuda wa naka yi adooki?” ◇

³⁵ “Uza roku u kopuku Magono ma Zuba ili i roku i'ya u kana yi u tsupa da?”

³⁶ Kashila ka ka yain ili gba.

Aya uza da u zuwai ili gba i lyai kelime.

Ili gba i woko ta tsara i naka yi tsupige.

U kana ta tsu cikpala Kashila hal ubana bawu utyoku! Ami.

12

Nakai kaci ka de asu u Kashila

¹ Ama a va, an u wokoi Kashila kari n asuvayali da i zuwai ma folo da i naka kaci ka de a asu u Kashila yavu eda udarakpa u da, shegai udarakpa u da vari n uma. Nakai kaci ka de i rongo uwulukpi n i zuwusi yi upana kayanyan. Naha da u gain i lyaka Kashila kayala a asuvu a atakasuvu a de. ² Kotsu i lyai kapala n i yanyi ili i'ya ama a likimba a na a ka yansa wa, shegai i gono i asaka Kashila ka naka da atakasuvu a savu. Pini nala, da ya reve ili i'ya Kashila ka ciga da i yain: ya reve ta ili i'ya i lobonoi, n ili i'ya u tsu pana kayanyan, n tyoku da ili yi i gain i woko.

³ Kashila ka wenike mu ta ukuna u shinga, adama a nala n tonuko ta ya dem asuvu a de: kotsu vu bidya kaci ka vunu yavu vu la tyoku da vari wa, shegai vu gono vu yawunsa mai, vu zuwa kaci ka vunu a una u upityanangu u da Kashila ka naka vu.

⁴ Tsa ta n apashi ushani u bolomgbonusi a ikyamba i te, kpm ko ka eni ka wa ka ta n manyan ma ne kau.

⁵ Nala dem, tsa ta ushani, shegai ya dem kapashi ka ikyamba ka Kawauwi ka, kpm atsu dem tsa ta u bolomgboni n uza n utoku.

⁶ Kashila ka ne ta ya dem a asuvu a tsunu kune kau-kau ka wa yanka manyan. U naka tsu baci ucira u da tsa yan ku'ari ku akani a ne, she tsu yansa u da manyan n gba upityanangu u da tsari n u da.

⁷ U naka tsu baci ucira u gbashika, she tsu gbashika. U naka tsu baci ucira u uwenishike, tsu wenishike.

⁸ U naka tsu baci ucira u ugbamatangusu asuvu a ama, she tsu gbatangusu asuvu. U naka tsu baci ucira u maneke, she tsu neke n katakasuvu ka te. Kashila ka naka vu baci ucira u utono n ama, she vu matsa vu yain u da mai. Va panasa baci ama asuvayali, she vu yain u da n ipeli.

Ahali a shinga

⁹ Ciga atoku n uciga u mayun. Kovo ili i cingi, aku vu kana ili i shinga.

¹⁰ Cigamgbana tyoku da uza n vangu u ne a gain a cigamgbana. Vu matsa vu wenike atoku karinga.

¹¹ Kotsu vu woko kawonvoli wa, shegai vu yain manyan cika. Naka kaci ka vunu gba a asu u ugbashika Asheku.

¹² Lya kapala n ipeli kpaci vā tā n uzuwa u uma. Vā baci n kadambula, she vu yain ahankuri. Vu yansa kvasu maco.

¹³ Nākā ama a Kashilā i'ya a nambai. Vu wushi amoci aza dā a'ari Atoni a kuwa ku vunu.

¹⁴ Ama a zuwa vu baci vu soi mavura an vāri Katoni, vu yanka le un̄a u cingi wa, shegai vu gono vu yanka le kvasu Kashilā ka zuwuka le un̄a u shinga.

¹⁵ Pele n ama dā a ka pele, kpam vu sāi n ama dā a ka sā.

¹⁶ Dusuku ndishi n shinga n atoku a vunu, yan tsije n aza dā bawu a'ari ili i roku. Yan n arādi wa, ko kpam vu bidya kaci ka vunu uza u ugboji wa.

¹⁷ Uza roku u yanka vu baci tsicingi, vu tsupa yi n tsicingi wa. Matsā vu yain ili i'ya ya dem bidyai i'ari mai.

¹⁸ Vu yain tyoku u ufudā u vunu vu rongo nā ndishi n shinga n ama.

¹⁹ Aje a vā, ama nusuka dā baci, kotsu i dana ya yan le mavura wa, shegai i vana Kashilā ka yan le mavura n asuvu a upan u ne. Magono ma Zuba ma dana tā a Tagaradā u Kashilā,

“Ma yan tā aza dā a nusai mavura.

Ma tsupa le tā a kaci ka ili i'ya a yain.” ◇

²⁰ Shegai i gono i yain ili i'ya Tagaradā u Kashilā u danai:

“Utukulalu u vunu wa pana baci kambulu, lyatangi yi.

Wa pana baci kakuli, ne yi mini u soi.

Pini nala, dā wa pana uwono u ili i'ya u yanka vu.” ◇

²¹ Kotsu vu asākā tsicingi tsu lya vu wa, lya kaci ka tsicingi a asu u uyan tsishinga.

13

Panakai aza a tsugono

¹ Panakai ngono n dā ma lya tsugono a kaci ka de. Kashilā ka koshi ka tsu nākā uza ucira u tsugono, kpam aya u zuwai ngono n na mi a tsugono.

² Adama a nala aza dā baci a 'yuwain utono mele ma gomunati, Kashilā ka a 'yuwain upanaka. Kpam a ka ronuko tā kaci ka le mavura.

³ Aza dā a ka yansa manyan ma shinga a ka pana uwonvo u ngono wa, shegai aza dā a ka yansa ili i cingi alya a ka pana le uwonvo. Ili i'ā la i'ya ya zuwa dā i pana le uwonvo wa. Edā gai yanyi ili i'ya i'ari dere, kpam a ka cikpala dā tā adama a ili i nala yi.

⁴ Magono kagbashi ka Kashilā ka, kpam manyan ma ne ma u bangā dā. Shegai i yan baci tsicingi dā ya pana uwonvo u ne, kpaci wā tā n ucira u dā wa yan dā mavura. A'ayin a dā baci u zuwai ama a dā a yain tsicingi a soi mavura, eyi katsumate ka Kashilā ka.

⁵ Adama a nala u kanā tā i toni gomunati, kpaci tyoku dā ya katsa mavura u dā la vi, kpam dem ili i'ya i'ari dere u uyan i'ya la vi.

⁶ I'ya dem i zuwai ya tsupusa utafa i'ya gai la vi. Ngono agbashi a Kashilā a dā, wushisa dā a ka wushisa utafa tsarā a lyai kapala n manyan ma Kashilā ka zuwa le a yain.

⁷ Tsupa le gbā ili i'ya a ka toni dā: Tsupai gbā icun i utafa. Nākā le tsupige n karinga.

Cigai ama

⁸ Kotsu i asākā kutan ka i lyai a asu uza roku a kaci ka de wa. Ili i te i'ya i kanāi i yain koshi i'ya i cigamgbana. Kpaci uza dā baci wa ciga ama, u toni tā gbā Mele.

⁹ Mele ma dā, “Vu yain tsishankala wa. Vu wuna uma u vuma gbani wa. Vu boko wa. Vu zuwuka ili i ama a'eshi wa.” Shegai gbā ili i naha yi i'ā tā a asuvu a mele ma te ma ma danai: “Ciga uza u karen u vunu tyoku dā va ciga kaci ka vunu.” ◇

¹⁰ Va ciga baci ama, va yanka le tsicingi wa. Adama a nala uciga u ama u dā utono Mele mi gbā.

¹¹ U kaṅa ta i yain ili i na yi kpaci i reve ta icun i a'ayin a da tsari. A'ayin a da a gain i rikpanaka a alavu a de a yan de, kpaci gogo-na iwauwi i tsunu i la ta evu n a'ayin a da tsu gitai tsu wushuki.

¹² U woko ta yavu kayin ka yan de evu n ukotso, kpam kain ka wansa de. Adama a nala u gan ta tsu asaka uyansa ili i karimbi, aku tsu bidya iwunukatsu tsu shilakana a katyashi. ¹³ Adama a nala, tsu rongo a uyansa ili i tsunu dere, tyoku da ama a tsu yansa a katyashi. I rongo n tsicingi a asu u abiki a gbani wa. I soi she ma maka da wa. I yansa tsishankala wa. I shilakanasa n atoku a de wa. I yamgbana malyon wa.

¹⁴ Shegai i asaka Asheku Yesu Kawauwi u toni n ada, aku i asaka ufofuso u ure u utsara ili i cingi i'ya ya ciga.

14

Kotsu i yanka ama afada wa

¹ Wushai gba Atoni a Asheku, hal dem n aza da upityanangu u le bawu u gbamai. Kotsu i nanamgbana n ele a kaci ka ili i'ya a ka wundya ko i'a i shinga ko i cingi wa.

² Tyoku u na, a uwushuku u uza roku, wa lya ta ko icun i ilikulya i eni i'ya baci. Shegai uza da bawu wari n upityanangu u ugbami u tsu takuma inyama wa, she ili i'ya a cimbai koshi.

³ Uza da u tsu takuma inyama kotsu u goro uza da bawu u tsu takuma wa. Kpam uza da bawu u tsu takuma kotsu u wundi yavu uza da u tsu takuma u nusa ta wa, kpaci Kashila ka wusha de vuma u nala vi.

⁴ Va yanka kagbashi ka uza roku afada wa. Uzakuwa u ne u da wa reve ko manyan ma shinga ma wa yan ko ma shinga ma wa. Ucira u Asheku u da wa banga agbashi a ne a yain ili i'ya i gain a yain.

⁵ Atoni a Asheku a roku a tsu yawunsa ta a dana kain ka roku ka pini ka ka lai a da a buwai uwulukpi, aza roku kpam a tsu yawunsa ta a dana gba a'ayin dere da a'ari. Ya dem u dangasaka kaci ka ne.

⁶ Aza da a tsu dana an kain ka roku ka lai a da a buwai uwulukpi vi, yan da a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige. Aza da a tsu lya ko ndya wa, yan da a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige, kpaci a tsu cikpa ta Kashila kahu a lyai. Aza da kpam bawu a ka lya ili dem, a ka ciga ta dem a zuwa Asheku a pana kayanyan kpam a cikpa Kashila.

⁷ Adama a kaci ka tsunu a da tsari n uma koshi wa, kpam adama a kaci ka tsunu a da tsu kuwai koshi wa.

⁸ Tsu yan baci uma, adama a Asheku a da tsu yain uma, kpam tsu kuwa baci, adama a Asheku a da tsu kuwai. Adama a nala, ko tsu yain n uma ko tsu kuwa, a tsu aza a Asheku a da.

⁹ Ili i'ya i zuwai Kawauwi ka kuwai kpam u 'yangai u wokoi n uma i'ya tsara u woko Asheku a kaci ka akushe n aza a uma gba.

¹⁰ Adama a nala, ndya i zuwai ya yansa Atoni a Asheku afada? Ndy a i zuwai vu goroi utoku u vunu? Kain ka tuwa ta ka Kashila ka yanka gba tsunu afada.

¹¹ Kashila ka dana ta a Tagarada u ne:
 “N yanka da ta kazuwamgbani mpa n kaci ka va
 n da ya dem wa kudangu ta a kapala ka va.
 Ya dem wa dana ta a kateshe mpa Kashila.” ◇

¹² Ya dem wa tonuko ta Kashila ili i'ya u yain n ili i'ya i zuwai u yain nala.

Kotsu i zuwa ama a tadatsa wa

¹³ U kana ta tsu asaka ukidaga atoku ugana. A un a u nala, i gono i yawunsa i doku i yain ili i'ya ya zuwa uza roku u tadatsa ko u rukpa a unyushi u cingi wa.

¹⁴ Mpa n ɓolomɓono ta n Yesu Asheku, kɓam adama a nala n reve ta ilikulya i'a la i'ya i kpaɗai u gan ulya wa. Shegai uza u wushuku baci ili yi i gan wa, ili i nala yi i gan yi wa.

¹⁵ Kɓam Katoni ka roku ka namɓa baci asuvu adama a ili i'ya va lya, vu lya baci i'ya vu wenike uciga wa. Kotsu vu asaka ilikulya i'ya va lya i nangasa uza da Kawauwi ka kuwai adama a ne wa!

¹⁶ Kotsu vu asaka ili i'ya vu wenei i shinga i'ya, i woko i cingi a asu u aza roku wa.

¹⁷ Uza u yan baci kadyanshi a kaci ka tsugono tsu Kashila,† a kaci ka mele ma ulya ko uso u da u yain kadyanshi wa, shegai a kaci ka ukuna u maci u da, na ndishi n shinga, n mazanga ma Kulu Keri ku naka da.

¹⁸ Vu gɓashika baci Kawauwi tyoku u nala va zuwa ta Kashila ka pana kayanyan, ama kɓam a ka wushunku vu ta n u da.

¹⁹ Adama a nala, u kana ta tsu matsa tsu yain ili i'ya ya tuko ndishi n shinga kɓam i'ya ya gbamatangu atoku.

²⁰ Kotsu vu nangasa manyan ma Kashila adama a ili i'ya va lya wa. Gba ilikulya i lobono ta ulya, shegai u gan wa vu zuwa baci uza roku u yain unyushi u cingi adama a ili i'ya vu lyai.

²¹ Kotsu vu takuma inyama ko vu soi ili i roku, ko kɓam vu yain ili i roku wa, ya zuwa baci Katoni ka roku utadatsa.

²² Gba ili i'ya baci vu wushuki n i'ya a ukuna u na vi ada n Kashila. Ama a ka zangana ta a yawunsa baci ili i'ya a ka yansa i shinga i'ya kɓam bawu a'ari n malala, ko kenu.

²³ Shegai a'a baci n malala a kaci ka ili i'ya a ka lya, aku a lyai i'ya Kashila ka wene le ta aza a unyushi, adama a da bawu a wushuki an i'ari mai. Vu yan baci ili i roku i'ya bawu vu wushuki i'ari mai, unyushi u cingi u da.

15

Zuwa utoku u vunu u pana kayanyan

¹ Atsu aza da upityanangu u tsunu wari n ugbami, she tsu yain ahankuri n Atoni a Asheku a da upityanangu u le bawu u gbamai. Tsu matsa tsu zuwa le a pana kayanyan n u da tsa zuwa kaci ka tsunu tsu pana kayanyan koshi.

² Tsu yawunsa a ili i'ya i lobono le, aku tsu banga le a uyan ili i'ya a ka pana kayanyan.

³ Ko Kawauwi u yan ili i'ya eyi wa pana kayanyan utyoku u ne wa. Shegai tyoku da Tagarada u Kashila u danai, “Aza da a wisha vu mpa dem a wishai.” ◇

⁴ Gba ili i'ya a korongi a Tagarada u Kashila, korongu da a korongi i'ya tsara a wenishike tsu. Tagarada u Kashila u tsu naka tsu ta akawunki, na ndishi n katakasuvu, tsara tsu yain n uzuwa u uma.

⁵ Kashila ka ka tsu naka tsu akawunki na ndishi n katakasuvu. Kvasu ka va ka u zuwa i dusuku ndishi n shinga n atoku a de a asuvu a utono u Kawauwi u de.

⁶ Aku gba de i ɓolomɓono a asu u te n kalagatsu ka te, i yain icikpali n unaka tsupige ubana a asu Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi.

Kadyanshi ka Shinga a asu u ama gba

⁷ Wushai atoku a de tyoku da Kawauwi ka wusha da. Pini nala, da Kashila ka wusha tsupige.

⁸ N tonuko da Kawauwi ka woko ta kagbashi ka aza a Yahuda, tsara u wenike an kazuwamgbani ka Kashila ka yankai akaya a le icun kau-kau mayun da.

⁹ Kɓam u tuwa ta tsara Awulawa a naka Kashila tsupige adama a iyali i'ya u pana le. Dere tyoku da Tagarada u Kashila u danai:

“Ma cikpala vu ta asuvu a Awulawa.

Ma shipa ta ishpa i icikpali i kala ka vunu.” ◇

¹⁰ Tagarada u Kashila u doku ta u danai:

“Panai kayanyan, eda Awulawa, kaɓolo n ama a ne aza a Yahuda.” ◇

¹¹ Tagarada u Kashila u doku ta dem u danai:

“Cikpalai Magono ma Zuba gba de Awulawa.

Cikpala ni, gba de ama a likimba.” ◇

¹² Aku Ishaya matsumate u danai:

“Uza roku asuvu a kuwa ku Dawuda Magono wa tuwa ta,

wa lya ta tsugono a kaci ka Awulawa gba,

kpam a ka zuwa ta uma u le ara ne.” ◇

¹³ Kvasu ka va ka Kashila, uza da u tsu naka uzuwa u uma, u shadangu da n upana kayanyan ushani na ndishi n shinga a asu u upityanangu n eyi. Aku uzuwa u uma u de u lyai kapala n ugbonguro a ucira u Kulu Keri.

Bulus dansai a kaci ka manyan ma ne

¹⁴ Ama a va, n reve ta i'a ta ushadangi n ukuna u shinga. N reve ta i'a ta n ureve u da u gain i yain n u da, n reve ta kpam ya fuda ta ya wenishike atoku a de.

¹⁵ Shegai n koronku da ta karara a ukuna u ili i'ya ma ciga da i ci'a. N yan ta ili i nala yi adama a da Kashila ka yanka mu ta ukuna u shinga,

¹⁶ kpam u naka mu manyan ma uwoko kagbashi ka Yesu Kawauwi a asu u Awulawa. N gbashika ta Kashila a asu u uwenishike Kadyanshi ka Shinga ka ne. N woko ta yavu kaɗaraki tsara Awulawa a woko uɗaraka u da Kashila ka wusha; wata, uɗaraka u da Kulu Keri ku gonukoi uwulukpi.

¹⁷ Adama a nala, n zangana ta adama a ili i'ya n yankai Kashila a asu u Yesu Kawauwi.

¹⁸ Ma dansa ukuna u roku wa, she ili i'ya Kawauwi ka yain a asu u va an n tonoi n Awulawa a panaka Kashila adama a ili i'ya n danai n i'ya n yain.

¹⁹ Kpam a panaka ta Kashila adama a ucira u iryoci n ikunesavu i'ya a wenishei, kpam n adama a ucira u Kulu Keri. N yan ta kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a Urishelima hal gba ukyawan a kaɓon ka Ilirikun, kpam nala n kotsoi kuɓari ki ko nte wa.

²⁰ N tsu ciga ta n yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a asu u da bawu kotsu ama a panai ukuna u Kawauwi, kpaci ma ciga n mai a asu u da uza roku u gitai wa.

²¹ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai da:

“Aza da bawu kotsu a tonukoi ukuna u ne, a ka wene ta, aza da kpam bawu a panai ukuna u ne, a ka reve ta.” ◇

Bulus wa ciga u ba u kondo Roma

²² Manyan ma na mi ma tsu rongo mu ta ukangusu n ba n kondo da.

²³ Gogo-na n kotso de manyan ma va gba a asu u na vi. Mari ma ciga da ta uwene caupa.

²⁴ Mpa pini a afofi tsara n bana a kaɓon ka Asabaniya, a'ayin a da baci ma yan nwalu mi, ma batsa ta a Roma. A'ayin a da baci n panai kayanyan ka ndishi n ada kenu, i banga mu n kana ure.

²⁵ Shegai kahu n wene da vi, she n wala ve a Urishelima tsara n banka Atoni a da a'ari de kune.

²⁶ A'uwa a Atoni a da a'ari a kaɓon ka Masidaniya n ka Akataya a naka de ikebe yaa tsara a banga ama a Kashila aza a unambi a da a'ari a Urishelima. ²⁷ A pana ta kayanyan ka uyan nala, shegai wa ta dem yavu a tsupa kutan, kpaci Awulawa a wusha ta ili i shinga i kulu ku Kashila a akere a aza a Yahuda.

²⁸ N kotso le baci unaka kune ku na ki, ma kondo da ta aku n wura ubana a Asabaniya.

²⁹ N reve t̄a n rawa baci ara d̄e, Kawauwi ka zuwuka mu t̄a un̄a u shinga u pige tsara n zuwuka d̄a.

³⁰ Ama a v̄a, ma folo d̄a a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi i bolomgbono n̄a mpa a manyan ma v̄a a asu u uyan kvasu ubana a asu u Kashila adama a v̄a. Yanyi nala adama a uciga u d̄e ara v̄a u d̄a Kulu Keri ku n̄aka d̄a.

³¹ Yanyi kvasu tsara a aza d̄a a'ari a kaɓon ka Yahuda, aza d̄a bawu a wushuki n Yesu Kawauwi, kotsu a ne mu usan wa. Yanyi dem kvasu adama a d̄a ama a Kashila a d̄a a'ari a Urishelima a yain mazanga adama a ili i'ya n yanka le tsara n banga le.

³² Kashila ka wushunku mu baci nala, ma tuwa t̄a ara d̄e n mazanga, kpam ukondo u v̄a ara d̄e wa zuwa mu t̄a n pana kayanyan kpam u woko mu uwunvuga.

³³ Gogo-na asaka Kashila, uza d̄a u n̄aka tsu ndishi n shinga, u rongo n ad̄a gba d̄e. Ami.

16

Bulus danasai aje a ne

¹ Ma t̄a n ukuna u shinga u d̄a ma dansa a kaci ka Fibi, uka u d̄a wa gbasha a kuwa ku Atoni† a Kankiriya.

² Ma folo d̄a t̄a i wushi yi a asuvu a Asheku tyoku d̄a ama a Kashila a tsu yan. Banga ni a ure u d̄a dem ya fuda ya banga yi, kpaci u banga mu t̄a u bangai kpam ama roku ushani.

³ Danasai Bilikisu n Akila, aza d̄a a yain manyan kaɓolo n̄a mpa tsara tsu gbashika Yesu Kawauwi.

⁴ A yan t̄a gbam evu n ukpa tsara gai a banga mu. N cikpa t̄a cika, kpam gba a'uwa a Atoni a Awulawa a cikpa le t̄a dem.

⁵ Danasaka numu dem Atoni a d̄a a tsu gawunsusa a kuwa ku le.

Danasaka numu macigi ma v̄a Abainita. Aya Katoni ka kagita a kaɓon ka Asiya.

⁶ Danasai Meri,† uza d̄a u yanka d̄a manyan cika.

⁷ Danasai ama a v̄a Andaraniku n Juniya, aza d̄a a uwai a kuwa ku a'ali kaɓolo n̄a mpa. A woko t̄a Atoni kahu mpa, kpam asuki a n̄aka le t̄a karinga.

⁸ Danasai Ampiliya, macigi ma v̄a ma, uza d̄a wari uza u Asheku.

⁹ Danasai Urubana, uza d̄a u gbashikai Kawauwi kaɓolo n̄a tsu.

Danasai macigi ma v̄a Isataki.

¹⁰ Danasai Abali, uza d̄a u wenikei mayun d̄a wa tonon Kawauwi.

Danasai Aristobulu n aza a kuwa a ne.

¹¹ Danasai Hiridiyon vuma u v̄a.

Danasai Narikisa n aza d̄a a'ari a kuwa ku ne, aza d̄a a'ari aza a Asheku.

¹² Danasai Tarafina n Tarafusa, aka d̄a a yankai Asheku manyan cika.

Danasai macigi ma v̄a Barasisa, uka roku uza d̄a u yankai Asheku manyan cika.

¹³ Danasai Rafu, kagbashi ka Asheku ka ka shinga, kpam i danasa mma u ne, wa t̄a tyoku u mma ara v̄a.

¹⁴ Danasai Asinikirita, n Filiguna, n Hamisa, n Batureoba, n Hama, kpam dem i danasa Atoni a d̄a a'ari kaɓolo n̄a ele.

¹⁵ Danasai Filologus, n Juliya, n Niriya n utaku u ne, n Ulimifa n gba ama a Kashila a d̄a a'ari n̄a ele.

¹⁶ Damamgbanai n uciga u Kawauwi.

Gba Atoni a a'uwa a Atoni a Kawauwi a ka danasa d̄a t̄a.

Kadyanshi ka makorishi

¹⁷ Ama a v̄a, ma folo d̄a i kirana n ama d̄a a ka tuko upecene n aza a uzuwa ama utadatsasa, n a wenishiki ili i roku kau a uwenishike u d̄a i wushai. Yanyi dan n̄a ele!

¹⁸ Aza d̄a a ka yansa nala Asheku Kawauwi ka tsunu aya a ka gbashika wa, shegai ili i'ya ya zuwa le upana kayanyan i'ya koshi a ka yansa. A tsu yinsa t̄a ama d̄a bawu a revei

icun i ikuna i cingi i na a asu u uyansaka le kadyanshi ka shinga ka shinga n icikpali i kaƙan.

¹⁹ Gba Atoni a pana ta a da i naka ta Asheku karinga, adama a nala n yan ta mazanga adama a de. Shegai ma ciga ta i yain ugboji a ili i'ya i'ari i shinga, kpam kotsu i yain ili i roku n ukuna u cingi wa.

²⁰ Kashila uza da u tsu tuko ndishi n shinga, wa barakpa wa, wa lya ta kaci ka Kanangasi.* U naka da ucira a kaci ka ne.

N yan ta kavasu ukuna u shinga u Asheku a tsunu Yesu u rongo n ada.

²¹ Timoti uza da wa yan manyan kaƙolo na mpa wa danasa da ta. Ama a va Lusiya, n Yason, n Susibita a ka danasa da ta dem.

²² Mpa Taritiya, uza da korongi ili i na yi i'ya Bulus tonuko mu n korongu vi, ma danasa da ta dem a asuvu a Asheku.

²³ Gayu wa danasa da ta dem. U wusha mu ta kpam u wusha ta dem Atoni a kuwa ku ne.

Erasutu kazuwi ka ikebe ka ilyuci, n Kawuta kaje ka tsunu a ka danasa da ta dem.

[
²⁴ N yan ta kavasus Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u wenike gba de ukuna u shinga u ne. Ami.]†

Kavasus ka icikpali

²⁵ Asaka tsu naka Kashila tsupige! Wa fuda ta wa zuwa da i shamgba n ucira a upityanangu u de, tyoku da Kadyanshi ka Shinga ka danai. Akani yi a da ukuna u Yesu Kawauwi n afoƙi a da Kashila ka sokongi caupa.

²⁶ Shegai gogo-na ikorongi i nsumate i zuwa le ta a revei ukuna u mayun vi a kateshe. Kpam Kashila, uza da bawu wa kuwa, u dana ta a ka zuwa ta gba iyamba a reve n akani a na yi, tsara a wushuku kpam a gorimuko yi.

²⁷ Asaka Kashila, uza da aya koshi wari n kakiri, u wushi tsupige a asu u Yesu Kawauwi hal ubana bawu utyoku. Ami.

* **16:20** Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi. † **16:24** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Aza a Roma a kalatsa ta makpanda ma 24.

Ukanikorongi u Kagita Ubana a Asu u Aza a Korintiya

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ikanikorongi i re ubana a asu u Atoni a Korintiya. Korintiya ilyuci i'ya i pige kpam a ikengi i kushiva. Ama a da a ka rongo pini a wuta ta a asu kau-kau. Kala ka ilyuci ki kari n karinga wa adama a ukuna u cingi u da wari pini. Kuwa ku kameli ka a ka isa Afurodita ka iryoci i tsicingi tsu ilyuci yi, kpaci a zuwa ta pini ashankala kazu ka te adama a aza da a ka gbashika yi. Bulus bana ta a ilyuci yi u yain manyan ma uyan atani tsara u tsara ikebe i'ya wa lya n u wenishiki ama a ukuna u Yesu. Ama ushani aza a Korintiya yi aza a unambi a da, shegai aza roku azapige a da ama a reve ta n ele.

A ukanikorongi u na vi Bulus wenishike ta tyoku da Atoni a ka rongo a asu u da ama a ka yansa ukuna u cingi cika. U da Atoni a gan ta a rongo na ndishi n shinga, kotsu a rongo abolo abolo a da a ka shilakanasa wa. U wenishike ta u da kotsu Atoni a yansa unyushi u tsishankala ko ukuna u cingi u roku wa. U dansa ta tyoku da Kashila ka ciga iyolo i rongo. A ukanikorongi u na vi, Bulus wenishike ta tyoku da uciga u mayun wari n ucira. U wenishike ta kpam tyoku da ulya u kayala u mayun wari. A makorishi, u wenishike ta tyoku da a 'yangasai Yesu a ukpa, nala dem atoni a ne a ka tsara utsara u kaci.

Utsara u kaci u Yesu a ukpa u tuko ta Atoni ucira u uma. Tagarada u na u tonuko tsu ta an utsara u kaci u Kirisiti u lai uciga u ili i likimba, kpam nala dem Atoni a ka fuda ta a 'yuwan ili i likimba a toni Kirisiti.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu ka Bulus (1:1-9)

Udani a kaci ka ubolomgbono kaci (1:10-4:21)

Ukpada u upanamgbana u aza a kuwa a te (5:1-7:40)

Unaka Kashila tsupige a unu u kameli (8:1-11:1)

Ulya u kayala n ukuna u kuwa ku Atoni (11:2-14:40)

Utsara u kaci u Kirisiti a ukpa (15:1-58)

Kune ubana a asu u aza a unambi (16:1-4)

Afofi a nwalu n Bulus (16:5-12)

Ili i'ya ya gala Bulus n idyani (16:13-24)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da wa koronku da ukanikorongi u na vi, utoku u tsunu Sasatsani dem wa danasa da ta. Kashila ka isa mu ta n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi adama a da nala Kashila ka cigai u woko.

² Eda Kuwa ku Atoni ku Kashila ka kari a Korintiya ka ma koronku. Kashila ka isa da ta i woko ama a uwulukpi a ne. U gonuko da ta uwulukpi a asu u Yesu Kawauwi. U yan ta dem nala a asu u ama a da gba a ka lyaka kala ka Yesu Kawauwi kayala a asu kau-kau. Kawauwi aya Asheku a tsunu kpam dem n Asheku a le.

³ Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Bulus cikpai Kashila

⁴ N tsu cikpa ta Kashila ka va adama a kune ku ushani ka u ne da, an i wokoi ama a Yesu Kawauwi gogo-na.

⁵ I yan ta utsari a ili dem, hal n gba kadyanshi n ureve dem adama a da i'ari kabolo n eyi.

⁶ Nala u wenike ta la vi ili i'ya n tonuko da a kaci ka ne mayun da.

⁷ Adama a nala i wusha ta gba kune ku Kulu ku Kashila ka u gain i tsara hal n i vani ugonu u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

⁸ Wa zuwa da ta i gbama hal ubana a makorishi tsara Kashila ka kana da n unyushi wa kain ka baci Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa gono.

⁹ Mayun da Kashila ka yanka da nala, kpaci u tsu yansa ta gba ili i'ya baci dem u danai, kpam u dangasa da ta i yain tsije n Maku ma ne; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

Atoni a pecenei abon abon

¹⁰ Ama a va, ma folo da, adama a kala ka Yesu Kawauwi Asheku a tsunu, gba de i panamgbana n atoku. Kotsu i pecene kaci ka de abon kau-kau wa, shegai bolomgbonoi kaci ka de tsara i woko n katakasuvu ka te n ure u uyawunsa u te.

¹¹ Ama a va, ama roku aza da a'ari a kuwa ku Kuluwi* a tonuko mu ta a da eda pini ya yamgbana kananamgbani.

¹² A da ya dem a asuvu a de wa dansa ili kau-kau. Uza roku u dana, "Mpa Bulus da ma tono." Uza roku u dana, "Mpa Apolo da ma tono." Uza roku u dana, "Mpa Bituru da ma tono." Uza roku kpam u dana, "Mpa Kirisiti Kawauwi da ma tono."

¹³ A ka fuda a peci Kawauwi uza da wari uza u te a asu kau-kau da? A'a! Bulus kuwa adama a de a mawandamgbani da? A'a! A lyubugu da tsara i woko atoni a Bulus da? A'a!

¹⁴ N cikpa ta Kashila an bawu n lyubugi ko uza u te u de, shegai Kirisibu n Gayu.

¹⁵ Gogo-na ko uza wa dana a lyubugi yi a kala ka va wa.

¹⁶ (N ciBa ta gba, n lyubugu ta dem Isitifanu n aza a kuwa a ne gba, shegai ma fuda ma ciBa an n lyubugi aza roku kpam wa.)

¹⁷ Kawauwi ka suku mu n lyubugu ama wa. Shegai u suku mu ta n yain Kadyanshi ka Shinga. Kpam a'ayin a da baci ma yan Kadyanshi ka Shinga ki, n tsu yan ka n ugboji u ama wa, kpaci ma ciga ucira u ukpa u Kawauwi a mawandamgbani u woko u gbani wa.

Kawauwi ka ucira n kakiri ka Kashila

¹⁸ Ama da a'ari a ure u ubana a ukpa a pana baci akani a ukpa u Kawauwi, wa woko ta utengeshi ara le. Atsu kpam aza da Kashila ka wauwusa, tsu pana baci, ucira u Kashila u da.

¹⁹ A korongu ta a Tagarada u Kashila:
"Ma wacinsa ta kakiri ka aza da a bidyai kaci ka le a'ari n kakiri.
Ma kangu ta ureve u arevi." ◇

²⁰ Ndy a kalen ka likimba u ayawunshi, n awenishiki a mele, n aza a kananamgbani ka ukuna? Kashila ka zuwa le ta a wokoi ili i gbani kpam u wenikei kakiri ka le ka woko ka gbani.

²¹ Kashila uza da wari n kakiri u bidiga ta kaci ka ne wa asaka ama a likimba u na a yain manyan n kakiri ka le a boli yi hal a wene yi wa. A un a u nala, aku u gonoi u dangasai u wauwa aza da a wushuki n kadyanshi ka tsu yain kuBari, ka kari yavu utengeshi.

²² Aza a Yahuda a tsu zama ta a wene ikunesavu tsara u wenike le Kashila ka yan ta manyan. Awulawa a tsu ciga ta a tsara kakiri.

²³ Adama a nala, an tsu yain kuBari ku Kawauwi ka kuwai a mawandamgbani, aza a Yahuda a bidya ta u da unyushi u da, Awulawa kpam a bidyai u da ili i gbani.

²⁴ Shegai a asu u aza da Kashila ka isa, gba aza a Yahuda n Awulawa, akani yi a da na: Kawauwi, aya ucira n kakiri ka Kashila.

²⁵ Ko Kashila ka baci n utengeshi, u la ta ya dem kakiri, kpam ko wa baci bawu ucira, u la ta ya dem ucira.

* **1:11** Kuluwi uka da, kpam a dana ko ama yi ama a ne a da ko agbashi ko aza da a ka rongo a kuwa ku te wa. ◇ **1:19** Isha. 29:14.

²⁶ Ama a va, cibai tyoku da i'ari an Kashila ka dangasa da. Ama a likimba u naha a yawunsa an ama ushani a asuvu a de a'ari n kakiri wa. Ama da a'ari azapige a asuvu a de a'a gan wa. Ama da a'ari aza a kuwa ku tsugono a asuvu a de a'a gan wa.

²⁷ A unā u nala, Kashila ka dangasa ta ili i'ya likimba danai ili i utengeshi i'ya tsara u nei aza da a bidyai kaci ka le a'ari n kakiri uwono. U dangasai kpam aza da bawu a'ari n ucira tsara u nei aza da a'ari n ucira uwono.

²⁸ U dangasai ili i'ya ama a likimba a goroi a yawunsai yavu i maci i'ya wa ko kpam yavu ili i roku i'ya wa gba gba, aku u yankai ili i nala yi manyan a asu u ili i'ya a wenei n kalen tsara i woko i gbani.

²⁹ U yan ta nala tsara ko uza u yain aradi a kapala ka ne wa.

³⁰ Kashila ka ka zuwa da i woko ili i te n Yesu Kawauwi. U zuwai Kawauwi eyi kaci ka ne u woko kakiri adama a ulya u kapala u tsunu. Adama a ne a da Kashila ka wusha tsu. U gonuko tsu uwulukpi, kpam u nekei kaci ka ne tsara u wutukpa tsu a asu u unyushi u cingi.

³¹ Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da wa ciga u yain aradi, u yain a da a ili i'ya Asheku a yain koshi."

2

Kadyanshi a kaci ka Kawauwi n ukpa u ne

¹ Ama a va, an n tuwai n tonuko da akani a da Kashila ka sokongi vi, n dansa n ureve u kadyanshi wa, kpam n wenike ugboji wa.

² Kpaci tun a'ayin a da mari n ada, n yawunsa ta n asansa n ko ndya wa, shegai bamu n Yesu Kawauwi koshi, hal gai ukpa u ne a mawandamgbani.

³ A'ayin a da n tuwai ara de vi, ikyamba i va i razugba ta hal gbam ya je adama a uwonvo.

⁴ Kpam an n wenishikei na n yanyi kuɓari ki, n dansa ta karara. N yan ugboji wa, bele n leshi da n kadyanshi. N asaka ta Kulu Keri ku Kashila ku wenike ucira u ne.

⁵ Yan da n yain nala tsara i tsara upityanangu adama a ucira u Kashila, shegai adama a ugboji u vuma wa.

Kakiri ka Kashila

⁶ A'ayin a da baci dem mari a asuvu a Atoni a da a'ari n ucira, n tsu yan ta kadyanshi n kakiri. Shegai icun i kakiri ka likimba wari n ka ka wa. Kpam icun i kakiri ka aza a tsugono a likimba a na a ka ciga ka wa, kpaci ele aza da ucira u le wa woko u gbani u da.

⁷ N dansa ta n kakiri ka Kashila ka kari usokongi, ka u asakai usokongi hal n gogo-na. Kahu likimba gita, Kashila ka fobuso ta kakiri ka nala ki tsara u tuko tsu tsupige.

⁸ Ko uza u tsugono u te a likimba wa la u revei n ka wa. A da baci a'ari a revei n ka, a'ari a ka wandamgbana Asheku uza u tsupige wa.

⁹ Shegai Tagarada u Kashila u dana ta:

"Ili i'ya Kashila ka fobusukoi aza da a ka ciga yi

i la ta ili i'ya a wenei n a'eshi a le,

i la ta kpam ili i'ya a panai n atsuvu a le.

Ko uza kotsu u yawunsa a ukuna u nala vi wa!"

¹⁰ Tsu reve ta n ukuna u nala vi kpaci Kulu Keri ku Kashila ku wenike tsu de ko ndya wa. U tsu wene ta ko ndya wa hal dem n ili i usokongi i Kashila.

¹¹ Ada koshi vu revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka vunu, Kulu Keri ku Kashila kpam aya koshi u revei ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kashila.

¹² Shegai Kashila ka naka tsu ta Kulu Keri ku ne, ili i'ya i zuwai bawu tsu tsu yawunsa tyoku da ama a likimba a tsu yawunsa i'ya gai la vi. Da kpam dem i zuwai tsu tsu reve ili i'ya Kashila ka naka tsu vi faa.

¹³ Tsu tonuko ɗa baci nala vi, tsu tsu yanka kakiri ka kadyanshi ka vuma manyan wa. Tsu tsu dansa ta kadyanshi ka Kulu ku Kashila ku tonuko tsu tsu dana a'ayin a da tsa wutumkpusuka aza da a'ari n Kulu ku Kashila ukuna u mayun a kateshe.

¹⁴ Da gai i zuwai she uza da wari n Kulu ki aya koshi u tsu reve n unu u shinga u Kulu ku Kashila vi. Uza da baci dem bawu wari n Kulu ku Kashila, u tsu yawunsa ta unu u shinga u nala vi utengeshi u da.

¹⁵ Uza da baci wari n Kulu ki, wa fuda ta wa vece ukuna u na vi, shegai eyi ko uza wa fuda wa vece yi wa.

¹⁶ Tagarada u Kashila u dana ta:
“Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?
Ya wa fuda wa naka yi adooki?” ◇

Shegai tsa fuda ta tsa reve ukuna u na vi, kpaci tsa ta n katakasuvu ka Kawauwi.

3

Agbashi a Kashila

¹ Ama a va, an n dansai n ada, n dansa n ada tyoku u Atoni a da a'ari n ucira wa; u kana ta n dansa n ada yavu eda aza a likimba na da i'ari, ko kpam yavu mmuku n shili n da i'ari a asuvu a Kawauwi.

² N neshe da ilikulya wa adama a da i buwai ve ucomo mani. Ko n gogo-na kotsu i ratsa ulya ilikulya wa adama a da ya rongo ta tyoku da ama a likimba na a ka rongo.

³ Ya yamgbana malyon n atoku a de kpam n i shilakani. Nala u wenike ta an eda aza a likimba na da, kpam ya tonu ure u ne.

⁴ Uza u te u de u dana ta, “Mpa Bulus da ma tonu.” Uza roku kpam u danai, “Mpa Apolo da ma tonu.” A'ayin a da ya dansa nala, i yan ta yavu eda ama a likimba a da.

⁵ Ya Apolo wari? Ya Bulus? Aitsu agbashi a Kashila a da koshi aza da a banga da i wushuki. Ya dem a asuvu a tsunu manyan ma Asheku a naka tsu ma tsa yan.

⁶ Mpa icun i'ya n cei, Apolo kpam tsunki i'ya mini. Shegai Kashila ka ka zuwai i'ya i gbonguroi. ⁷ Uza da u cei n uza da u tsungi mini a'ari n kalen wa, shegai Kashila ka kari n kalen kpaci aya u zuwai i'ya i gbonguroi.

⁸ Uza da u cei n uza da u tsungi mini gba ciga da a ka ciga kashina ki ka lobono. Kashila ka tsupa ta ya dem n manyan ma ne.

⁹ Kpaci aitsu atoku a da aza da a ka yan manyan ma Kashila kabolo, kpam eda kashina ka Kashila.

Kuma ku Kashila ka dem i'ari.

¹⁰ N yan ta manyan ma kamai ka shinga adama a da Kashila ka ka zuwa mu n fuda n yain ma, kpam n shigbai cuku tsu kuma tsi, uza roku kpam wa ma a zuba u ne. Shegai ya dem a asuvu a de u kirana n tyoku da wa ma.

¹¹ Cuku tsu kuma tsa tsu shigbai vi aya Yesu Kawauwi, uza wa kpam la wa shigba tsu roku kau wa.

¹² A'ayin a da baci ama a ka ma a zuba u cuku tsi, aza roku a ka yan ta manyan n zinariya ko azurufa ko atali a shinga, aza roku kpam a ka yan ta manyan na ndanga ko a'iwa ko kpam ciwa.

¹³ Shegai a'ayin a ukondo n a afada a da pini utuwa kain ka makorishi ka a ka kondo manyan ma kamai dem ka yain. Manyan dem a ka kondo ta ma n akina tsara a wene ko akina yi a ka lya ma.

¹⁴ Kuma ki ku rana baci wa, kamai ki ka tsara ta katsupi ka malen ma manyan ma ne.

¹⁵ Shegai ku rana baci, kamai ki ka namba ta ili gba. Kamai ki ka la ta, shegai wa woko ta yavu uza da u lai a akina.

¹⁶ N revei i reve ta eda kuwa ku Kashila ka, kpam Kulu ku Kashila kari a asuvu a de.

¹⁷ Kashilā ka wacinsa tā uza ḍa u wacinsai kuwa ku Kashilā ku na ki. Kpaci kuwa ki ka tā uwulukpi, kpam eḍa kaci ka ḍe kuwa ki ka.

¹⁸ Asakāi uyinsa kaci ka ḍe. Uza roku wa wundya baci eyi uza u kakiri u ḍa, tyoku ḍa likimba wa wundya kakiri kari, she u gonuko kaci ka ne katengeshi a kapala ka le tsara u woko uza u kakiri u mayun.

¹⁹ Ili i'ya likimba bidyai kakiri ka, i'ya Kashilā ka bidyai i woko utengeshi. Tagarāda u Kashilā u dana tā, “Kashilā ka wanda tā aza a ugboji a'ayin a ḍa a ka yan ugboji u le.”

²⁰ U dana tā kpam, “Magono ma Zuba ma reve tā afoḍi a ḍa aza a kakiri a yain a gbani a ḍa.”

²¹ Kotsu i yain arāḍi an ya tono vuma u pige u roku wa. Ili dem i ḍe i'ya:

²² Bulus n Apolo n Bituru aza ḍe a ḍa. Nala dem gbā likimba u ḍe u ḍa. Uma n ukpa n a'ayin a gogo-na n a ḍa a ka tuwā, a ḍe a ḍa. Mayun, ko ndya wa i ḍe i'ya.

²³ Eḍa kpam aza a Yesu Kawauwi a ḍa, Yesu Kawauwi kpam uza u Kashilā u ḍa.

4

Manyan ma asuki

¹ U gan tā ama a wene tsu tyoku u agbashi a Kirisiti Kawauwi, aza ḍa Kashilā ka nakai ukuna u maci u ḍa wari usokongi.

² Kpam ama a nakā baci agbashi manyan ma uyan, a tsu ciga le tā a yain ma n unaka u katakasuvu.

³ Mpa ara vā, n dambula ko eḍa ko kuwa ku afada ku yanka mu afada wa. Mpa gbam n tsu yanka kaci ka vā afada wa.

⁴ N reve n ukuna u cingi u roku u ḍa n yain wa, shegai nala u zuwa n woko uza ḍa bawu wari n unyushi wa. Asheku a ḍa a tsu yanka mu afada.

⁵ Adama a nala kotsu i kidāga uza ugana bawu kotsu a'ayin a yain wa, vanai ve hal she a'ayin a ḍa Asheku a gonoi. Wa wenike tā ukuna u ḍa wari usokongi gogo-na a kateshe, wa wenike tā kpam ili i'ya ama a ka ciga i'ya i'ari usokongi a atakasuvu a le. Aku Kashilā ka woko uza ḍa wa cikpala ya dem tyoku ḍa u gain.

⁶ Ama a vā, n zuwa ḍa tā i wundyana mu n Apolo tyoku u iryoci a ukuna u ḍa ma dansa vi, tsara i rotsongusu kalen ka udani u ḍa u danai, “Tonoi i'ya a korongi a Tagarāda u Kashilā koshi.” Pini nala, ya yan n arāḍi i gorimuko uza u te i goro uza u te wa.

⁷ Ya va wundya vāri? Va wundya vu la Atoni a ḍa a buwai? Ndyā vāri n i'ya, i'ya bawu Kashilā ka nakā vu? Kashilā ka baci ka nakā vu gbā ili i'ya vāri n i'ya, ndya i zuwai va yan arāḍi yavu n kaci ka vunu ka vu yain i'ya?

⁸ Ya wundya tā yavu gbā ili i'ya ya ciga i'a tā n i'ya. Ya wundya tā yavu aza a utsari a ḍa i'ari. Hal i lyai tsugono bawu aṭsu. A'ari a dana gbam ngono n ḍa i'ari kotsu tsu lyai tsugono tsi kabolo n aḍa.

⁹ U yan mu tā yavu Kashilā ka zuwa tsu tā asuki tsara tsu woko ama ḍa bawu ama a ka nakā tsupige, tsu wokoi yavu aza ḍa a'ari a kuwa ku a'ali aza ḍa a ka ne uwono a kateshe.* Tsu wokoi yavu ama ḍa a purai a bankai a kakura tsara a wuna le, tsara gbā ama n atsumate a zuba a wundi tyoku ḍa a ka kuwā.

¹⁰ Ama a likimba a na a ka wundya yavu aṭsu utengeshi u ḍa tsa yan an tsa yanka Kawauwi manyan. Shegai ara ḍe kpam ya wundya tā yavu i'a n kakiri an ya tono Kawauwi. Ya wundya yavu atakasuvu a tsunu a'a n ucira wa, a ḍe kpam n ucira. Ya wundya ama a ka nakasa ḍa tsupige shegai aṭsu a ka nakasa tsu wa.

¹¹ Hal n gogo-na gbam kambulu n kakuli ka tsari a upana, tsā kpam n aminya a u'uka a shinga wa. Ama kpam a ka yansa tsu mavura cika. Tsara n kuwa ku kaci ku tsunu wa.

* **4:9** Katigi ka aza a Roma ka lya baci kuvon aku a ka gono a kuwa, a kapala ka wa wala, aku asoje n aza ḍa a ḅanga yi a toni yi a kucina. Pini nala, aza ḍa a kanai tyoku u agbashi a'ayin a kuvon yi a toni a makorishi. Bulus ratsanaka tā kaci ka ne n agbashi a ḍa a'ari a makorishi.

¹² Tsu matsa ta tsu yain manyan n akere a tsunu. Ama a yanka tsu baci unā u cingi, tsu tsu zuwuka le ta unā u shinga. Ama a ka yansa tsu baci mavura, tsu tsu kawunku ta ma.

¹³ Ama a ka dansa baci kagbani a kaci ka tsunu, tsu tsu dansa ta ukuna u shinga a kaci ka le. Gogo-na gbam tyoku u kaviri da ama a bidya tsu ili i'ya a ka wotsongu n tyoku u akama a da a ka za a wotsongu.

¹⁴ Ili i na yi korongu da ma korongu i'ya tsara i pana uwono wa. Ciga da ma ciga n rono da atsuva kpaci eda mmuku n va n da aza da ma ciga.

¹⁵ Ko i'a baci n awenishiki azu kupa (10,000) aza da a ka wenishike da a kaci ka Kawauwi, mpa tata u de koshi. I woko de mmuku n va a asuvu Kawauwi an n tonuko da ukuna u ne.

¹⁶ Adama a nala, ma folo da i toni iryoci i va i yain tyoku da mpa ma yansa.

¹⁷ Ili i'ya gai i zuwai ma sukunku da maku ma va Timoti i'ya gai la vi. Aya macigi ma va kpam kagbashi ka maci ka Asheku. Wa cibuga da ta ili i'ya n wenishikei a kaci ka Yesu Kawauwi tyoku da n wenishikei ko nte wa a asuvu a a'uwa a Atoni.

¹⁸ Aza roku a de a ka yan aradi yavu ma tuwa da ukyawan wa.

¹⁹ Shegai Asheku a wushuku baci n tuwa, wa barakpa wa ya wene mu ta. N tuwa baci ma wene ta ili i'ya aza a aradi a nala yi a ka yansa. Kpam ma reve ta mayun da baci a'ari n ucira u Kashila ko kpam kadyanshi ka gbani ka a'ari a uyansa.

²⁰ Kpaci tsugono tsu Kashila tsu adama a kadyanshi wa, shegai adama a ucira.

²¹ A asuvu a ili i re i na yi, ndya i dangasai, n tuwa n kajaɓu, ko gai n tuwa yuwu n uciga?

5

Afada a kaci ka tsishankala

¹ N pana ta a da uza roku a asuvu a de u yan ta tsishankala, a da wa vakusu n uka u tata u ne. Ko aza da gbam bawu a revei Kashila a kovo ta ucun u unyushi u nala vi.

² Ya yan aradi, a unā u da ya namgba katsuma. U gan ta gbam i loki yi kpam i wutukpa yi a asuvu a ama a de.

³ Ko an u wokoi ma ta mbari n ada, n tsu cibusa ta n ada. N yan ta afada yavu ma pini kaɓolo n ada. N ucira u da Yesu Asheku a naka mu, n kidaga ta vuma da u yain unyushi u cingi u nala vi ugana yavu ma pini n ada.

⁴ A'ayin a da baci i isai ndishi a ukuna u na vi, kulu ku va ka ta n ada, ucira u Yesu Asheku kpam wa rongo ta n ada pini a asu vi.

⁵ U kana ta i neke vuma u nala vi a asu u Kanangasi.†* Kanangasi ka wacinsa ta ikyamba i ne, shegai a ka wauwa ta kulu ku ne kain ka baci Yesu Asheku u gonoi.

⁶ Aradi a de a gan wa. I reve ta kalen ka udani u da u danai, "Maku ma yisti kenukulu ma ma tsu zuwa kira ku akala ku kasasu ku shita." Wata, i asaka baci vuma da wa yansa tsishankala tsi u lyai kelime n ada, aza roku a asuvu a de a ka gitā ta uyansa unyushi u cingi tyoku da wa yansa.

⁷ Tyoku da aza a Yahuda a tsu takpa gba yisti da wari a a'uwa a le kahu a yain Abiki a Upasamgbana,† nala dem ya takpa vuma u nala vi a asuvu a de. Kashila ka wulukpe da ta adama a da Kawauwi ka kuwai u wutukpa tsu a unyushi u cingi. Wa ta tyoku u ncon n da aza a Yahuda a tsu kida a'ayin a Abiki a Upasamgbana caupa.

⁸ Adama a da wari mayun nala, u gan ta tsu rongo ucibusa atsu ama a Kashila a da. Tsu varangu yisti cau vi; wata, kotsu tsu rongoi n ahali a cingi n a malyon n ure u tsicingi tyoku da tsu yansai caupa kahu tsu woko Atoni wa, shegai tsu rongoi n ahali a shinga n ukuna u mayun tyoku u burodi u da bawu wari n yisti.

* 5:5 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

⁹ An n koronku ɗa caupa, n tonuko ɗa ta kotsu i pecemgbene n ama ɗa a ka yansa tsishankala.

¹⁰ Aza ɗa bawu a'ari Atoni alya ma dansaka wa. Mayun ɗa aza roku a asuvu a le a ka yansa ta tsishankala. Aza roku a le a ka yansa ta kurura, aza roku aza a mawusuka, aza roku kpam aza a ulyasaka ameli kayala a ɗa. Ya ciga baci i pecemgbene n icun i ama a nala yi, u kana ta she i asaka likimba.

¹¹ Ili i'ya ma tonusuko ɗa i'ya, i pecemgbene n uza ɗa wa isa kaci ka ne Katoni, shegai wa yansa tsishankala, ko kpam wa yansa kurura, ko kpam uza ɗa wa lyasaka ameli kayala. I pecemgbene n uza ɗa wa wishisa aza roku, ko kasoi, ko kpam uza u mawusuka. Kotsu gbam i lyai ilikulya kabolo n ucun u vuma u nala vi wa.

¹² Ma n ucira u ɗa ma yanka aza ɗa bawu a'ari Atoni afada wa. Shegai i'a ta n ucira u ɗa ya barana Atoni a ɗa a yain icun i inyushi i nala.

¹³ Kashila ka ka yanka aza ɗa bawu a'ari Atoni afada. Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza roku wa baci uza u cingi a asuvu a ɗe, loko ni." ◇

6

Ubansaka atoku a kunu ku afada

¹ Uza roku a asuvu a ɗe wa baci n ukuna n Katoni ka roku, kotsu i banka ukuna vi a asu u uza u afada u ɗa bawu wari Katoni wa. Foloji ama a Kashila a yanka ɗa afada a ukuna vi.

² I reve an kain ka roku atsu Atoni tsa yanka likimba afada wa? Eɗa baci ya yanka likimba afada, ya fuda ya yan afada a ikuna i kenu i na yi wa?

³ I reve an a a'ayin a ɗa a ka tuwa tsa yanka atsumate a zuba afada wa? Adama a nala ya fuda ta ya yanka ikuna i naha afada.

⁴ I'a baci n ukuna icun i na, nida ya bana a asu u aza a afada a kateshe, aza ɗa bawu ama a Kashila a ka naka karinga? ⁵ N dana ta nala tsara i pana uwono. N reve ta a ka namba uza roku a asuvu a ɗe uza ɗa wari n kakiri ka wa fuda wa yan afada a'ayin a ɗa baci ukuna u rukpai a mere ma Atoni wa.

⁶ Shegai a una u ɗa ya yan nala, aku i gonoi ya bansaka atoku a ɗe a kuwa ku afada, ya yansa kananamgbani a kapala ka aza ɗa bawu a revei Kashila.

⁷ I bidya baci ukuna u ɗe ubana a kunu ku afada, i rukpa ɗe. Katoni ka roku ka yanka baci uza u te u ɗe i'ya bawu i gain, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi ta u yanka yi baci ukuna u roku wa. Ko kpam Katoni ka roku ka ryafa baci uza u te u ɗe, kotsu u banka yi a asu u uza u afada wa. Wa laka yi ta u asaka ukuna vi.

⁸ Shegai eda dem i tsu nusa ta i ryafa kpam aza roku, i tsu yan ta dem nala a asu u atoku a ɗe Atoni!

⁹⁻¹⁰ Kotsu i yinsa kaci ka ɗe wa. Mayun i reve ta ama a cingi a ka tsara tsugono tsu Kashila wa. Ama a na yi alya, aza ɗa a ka lyasaka ameli kayala. Nala dem aza a uyan tsishankala, n a'ali a ɗa a ka vakusu n aka a roku, n aka a ɗa a ka vakusu n a'ali a ɗa bawu a'ari a le, icun i ama a na a ka uwa a tsugono tsu Kashila wa. A'ali a ɗa a asakai atoku a le a'ali a ka vakusu n ele a ire kau-kau. Aza ɗa a ka boko, n aza a kurura, n aza a mawusuka, ele dem a ka uwa a tsugono tsu Kashila wa. Asoi a ɗa a tsu gutukpa, n aza ɗa a wishisai a'ala a atoku a le, ama ɗa a ka yansa gba ili i na yi a ka tsara tsugono tsu Kashila wa.

¹¹ Kahu i wushuku n Kawauwi, aza roku a ɗe a yansa ta ili i gbani i nala yi. Shegai Kashila ka zaka ɗa ɗe unyushi u cingi u ɗe u gonuko ɗa uwulukpi, kpam u gonuko ɗa i wokoi a asuvu a aza ɗa a'ari dere a kapala ka ne. U yan ta gba ili i nala yi a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi Asheku kpam n ucira u Kulu ku Kashila ka tsunu.

Naka Kashila tsupige n ikyamba i vunu

¹² Aza roku a ɗe a dana ta naha: “Ma fuda ta ma yan ili i'ya baci dem ma ciga, adama a da mari Katoni.” Aku n wushunku le naha: “Mayun da, uwenishike u nala vi mayun da, shegai nala u wenike la vi ili dem i'ya i'ari n kalen wa.” Ko n dana baci, “Ma fuda ta ma yan gba ili i'ya ma ciga,” ma asaka ili yi i gonuko mu kagbashi ka ne wa.

¹³ I dana ta, “Ilikulya i lobono ta adama a katsuma, katsuma kpm ka lobono ta adama a ilikulya.” Nala wari, shegai kain ka roku Kashila ka kotso ta n ele gba. Kashila ka yan ikyamba adama a tsishankala wa. U yan ta i'ya adama a da a ka gbashika Asheku, kpm Asheku a kirana ta n ikyamba i tsunu.

¹⁴ Kashila ka 'yangasa ta Asheku a ukpa, kpm wa 'yangasa tsu ta dem n ucira u ne.

¹⁵ I reve ta ikyamba i de apashi a ikyamba i Kawauwi a da. U gan n bolomgbono kapashi ka ikyamba i Kawauwi n kashankala da? Ko kenu!

¹⁶ Kpm i reve an uza u bolomgbono baci ikyamba i ne n kashankala u woko de ikyamba i te n eyi wa? Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, “Ama a re a le a ka woko ta ikyamba i te.” ◇

¹⁷ Shegai uza da wari u bolomgboni n Asheku, kulu ku ne n ku Asheku ku woko ta ku te.

¹⁸ Adama a nala she i suma uyan tsishankala. Gba icun i unyushi u cingi i'ya ama a ka yansa a kateshe ka ikyamba ka wari, shegai bamu n tsishankala. Aza a uyan tsishankala a nusuka ta ikyamba i le.

¹⁹ I reve an ikyamba i de asu da Kulu Keri ku tsu dusukusu da wa? Ka ta a asuvu a de. Kashila n kaci ka ne aya u nakai Kulu Keri. Eda i'ari n kaci ka de wa, shegai eda aza a Kashila a da.

²⁰ Kashila ka tsila da de. U tsupa de n katsupi ka pige. Adama a nala, u kana ta i yain ili i'ya ya naka Kashila tsupige n ikyamba i de.

7

Uwenishike a kaci ka iyolo

¹ Gogo-na ma tonuko da ta ili i'ya n yawunsai a kaci ka ili i'ya i koronku mu a ukanikorongi u de. I da, “Uza wa ciga baci u zuwa Kashila ka pana kayanyan, u gan ta u rongo bawu u vaki n uka, ko kenu.”

² Shegai ili i'ya ma tonuko da i'ya: aza roku a ka fuda a ka kana kaci ka le wa, she a ba a yan tsishankala. Adama a nala a da u gain ya dem u zuwa uka u ne u da wa vakusu n eyi koshi. Uka kpm u gan ta u bana iyolo a asu u vali da wa vakusu n eyi koshi.

³ U gan vali u kpada uvaku n uka u ne wa, nala wari kpaci aya vali u ne. Nala wari n uka vi kpaci aya uka u ne.

⁴ Uka vi wa yan n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n vali vi. Nala dem vali vi wa n ucira a kaci ka ikyamba i ne wa, she n uka vi.

⁵ Kotsu uza u te u le u bishinka utoku u ne ikyamba i ne wa, shegai ama a re le a wushuku baci a shamgba ve hal ubana a'ayin kenu, tsara a gonuko kaci ka le a asu u kavasu. Pini nala, aku a gono kpm tsara Kanangasi* ka kondo le adama a ukpada u kana u kaci u le wa.

⁶ Dana da n danai nala tsara i tsara ucira u da ya kana kaci ka de a asuvu a iyolo. Shegai mele ma ma zuwuka da wa.

⁷ Wa yan mu ta, gba Atoni a ka kpada baci uyan iyolo, tyoku da mpa mari bawu uka, shegai Kashila ka naka ta ya dem kune ku ne, uza u na n kune ku ne kau, uza roku kpm n kune ku ne kau.

⁸ Gogo-na eda ma dansaka agapa na nraza aza da a'ari Atoni. Wa lobono ta i rongo nala bawu i yain kpm iyolo tyoku da mpa mari.

◇ 6:16 Kag. 2:24. * 7:5 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

⁹ Shegai ya fuda baci ya kaṅa kaci ka de wa, i yain iyolo. Wa laka ta tsulobo i yain iyolo n u da ya kuwa n maluwa.

¹⁰ Ma ciga ta n barana da eda aza da i yain iyolo. Shegai mayun mpa ma barana da wa, Yesu Asheku da. Adama a nala mpa ma barana da wa, aya. Avu uka da baci, kotsu vu peci n vali u vunu wa.

¹¹ Kpam ko vu pece baci kotsu vu yain iyolo i roku wa, shegai vu gono pini a asu u vali u cau u vunu. Avu kpam vali da baci, kotsu vu loki uka u vunu wa.

¹² Gogo-na eda aza da i zuwai aza da bawu a'ari Atoni eda ma dansaka. Yesu Asheku u wenishike tsu ko i te a kaci ka nala wa, shegai ma wenishike da ta a kaci ka ukuna vi. Aza roku a de a'ali a Atoni yi i'a ta n aka da bawu a'ari Atoni. Uka vi wa ciga baci u rongo n avu, kotsu vu loki yi wa.

¹³ Avu uka da vari Katoni, kpam vali u vunu bawu vari Katoni, hal u wushuki u rongo n avu kotsu vu peci n eyi wa.

¹⁴ Vali u da bawu vari Katoni kpam vari n uka u da vari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a uka vi. Nala dem uka u da bawu vari Katoni wa baci n vali u da vari Katoni, iyolo yi i'a ta uwulukpi adama a vali vi. Nala baci wa, mmuku n de mari ma woko ta mmuku n da bawu mari uwulukpi. Shegai gogo-na mmuku n de ma woko ta uwulukpi adama a uwulukpi u da vu tukoi a asuvu a iyolo yi.

¹⁵ Uza da bawu vari Katoni ki, wa ciga baci u peci n Katoni ki, she Katoni ki ka zuwa yi u shamgba bamu n uciga u ne wa. Nala u gita baci, Katoni ki kabirya yi kpam n iyolo i nala yi wa. Shegai uciga utsara u da baci, iyolo yi i shamgba le pini n vali ko uka da bawu vari Katoni ki bawu a pecei, kpaci Kashila ka ciga ta Atoni a rongo ndishi n shinga n ama.

¹⁶ N ada da ma dansa aka a da a'ari Atoni: Gaawan vali u vunu u woko Katoni ka Kawauwi adama a vunu. Nala dem eda a'ali a da i'ari Atoni: Gaawan uka u vunu u woko dem Katoni ka Kawauwi adama a vunu.

Tonoi Asheku kain dem

¹⁷ A kuwa ku Atoni ka baci dem n banai n tsu tonuko le ta a shamgba pini tyoku da a'ari tun a'ayin a da Yesu Asheku u dangasa le, kpam Kashila ka isa le a woko ama a ne. Gogo-na nala kpam ma tonuko da.

¹⁸ Tyoku u, uza da baci a kidai kacombi kahu u woko Katoni, kotsu u dana wa woko yavu a kida yi kacombi wa. U woko baci Katoni bawu a kida yi kacombi, kotsu u dana she u kida kacombi wa.

¹⁹ Ko a kida yi kacombi ko a kida yi wa, gba ili i te i'ya. Ili i'ya i lai n kalen i'ya uyan u ili i'ya Kashila ka danai a yain.

²⁰ Lyayi kelime n urongo tyoku da i'ari a'ayin a da Kashila ka isa da.

²¹ Avu kagbashi ka? Kotsu u nala u gala vu wa, shegai vu tsara baci kabala ka va tsara kaci ka vunu, vu lyai kelime, nala wa n ukuna wa.

²² Aza da a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isa le vi, alya a ka woko yaa a asuvu a Asheku. Nala kpam aza da bawu a'ari agbashi a'ayin a da Asheku a isa le vi, a ka woko ta agbashi a Kawauwi.

²³ Kashila ka tsila da de. U tsupa de n katsupi ka pige adama a de. Kotsu i woko tyoku u agbashi a ama hal i kpada upanaka Kashila wa.

²⁴ Ama a va, n doku ta n danai, shamgbai pini tyoku da i'ari a'ayin a da Kashila ka isa da, wa banga da ta i yain nala.

Aza da bawu a'ari n iyolo

²⁵ Gogo-na a kaci ka ama da bawu a'ari n iyolo da ma korongu. Asheku a dana ukuna u roku tyoku da ama a na yi a gain a ka yan wa, adama a nala asaka n dana ili i'ya n yawunsai. Ya wushuku ta n ili i'ya n danai cinda Asheku a pana mu ta iyali.

²⁶ Adama a upana u ikyamba u gogo-na da i zuwai ma naka adooki a asu u aza da bawu a yain iyolo a rongo pini bawu iyolo.

²⁷ Shegai vu yan baci iyolo, kotsu vu peci wa. Vu yan baci kotsu iyolo wa, kotsu vu boli vu yain iyolo wa.

²⁸ Ko vu zuwa baci uka, vu nusa wa. Nala dem maku ma uka ma yan baci iyolo, u yan unyushi wa. Ma ciga kadambula ka iyolo ka tsara da wa.

²⁹ Ama a va, n tonuko da karara, a'ayin a tsunu a likimba a'a gan wa. Adama a nala a'ayin a da a woko tsu vi kotsu tsu nangasa a da a asu u kadambula a kaci ka iyolo wa.

³⁰ Kpam ko va baci a kushen adama a unamgbukatsuma, vu lyai pini kapala n ugbashika Asheku. Ko va baci a idyoshi n vu pani kayanyan, kotsu vu asaka upana u kayanyan u vunu u zuwa vu vu asansa n ugbashika Asheku wa. Ko vu tsara baci ili ushani, kotsu i zuwa vu vu asaka ugbashika Asheku Yesu Kawauwi wa.

³¹ A'ayin a da baci dem vu yain ili i na yi; wata, i'ya ama a tsu yan a likimba vi, kotsu vu nangasa a'ayin a vunu a ucifusa i'ya wa, kpaci likimba n ili i'ya i'ari pini gba ya kotso ta gogo.

³² Ma ciga i rongo a kadambula a kaci ka ili i likimba wa. Uza da bawu wari n iyolo, wa fuda ta wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan, n u cifusi tyoku da wa zuwa yi u pana kayanyan.

³³ Shegai uza da wari n uka wa ta n kadambula cika. Wa yan ta kadambula a kaci ka ili i likimba, kpam n i'ya wa yan tsara uka u ne u pana kayanyan.

³⁴ Katakasuvu ka ne ka pece ta kure. Maku ma uka ko kpam uka da bawu wari n vali, wa fuda ta wa wuna a'ayin a ne a uyanka Asheku manyan. U naka Asheku kaci ka ne, ikyamba i ne n kulu ku ne. Shegai uka da baci wari n vali, u tsu yanka ta a'ayin a da wari n a da manyan u yain ili i likimba n i'ya wa yan tsara vali u ne u pana kayanyan.

³⁵ A'ayin a da baci dem n yain kadyanshi n ada naha, ciga da ma ciga n sira da wa, shegai an ma ciga n banga da da. Ma ciga ta i rongo n ahali tyoku da ama a Asheku a gain a rongo tsara i gbashika Asheku bawu ili i'ya ya damgbarasa da.

³⁶ Uza yawunsa baci u yanka kamana ka ne dere wa an bawu a yain iyolo, hal kamana ki ka wura a'ayin a iyolo. Pini nala, u gonoi u tuwa u yawunsai wa yan ta iyolo yi, wa fuda ta wa yan i'ya. Nala woko unyushi wa.

³⁷ Shegai u shamgba baci n ucira a katakasuvu ka ne wa n ukuna u da wa zuwa yi u yain iyolo wa, kpam hal wa fuda wa kana kaci ka ne. U yawunsa baci gai n kaci ka ne bawu wa zuwa kamana ka ne ki. Wa n ukuna wa, u yan ta ili i'ya i'ari dere.†

³⁸ A yan baci iyolo yi ili i shinga i'ya, a yan baci iyolo yi wa, wa laka ta tsulobo.

³⁹ U kana ta uka u rongo a kuwa ku iyolo hal ukpa u vali vi. Pini nala, wa fuda ta u bana iyolo i roku, shegai u bana uza da wari Katoni iyolo.

⁴⁰ Ara va wa laka ta upana kayanyan wa rongo baci marana. Kpam yavu nala dem Kulu ku Kashila ka tono.

8

Ilikulya i'ya a darankpai ameli

¹ Gogo-na ma ciga ta n yain kadyanshi a kaci ka inyama i'ya a darankpai ameli. Gba tsunu tsu reve ta ili i roku a kaci ka ukuna u na vi. Ureve u zuwa tsu ta tsu yangasai avangatsu a tsunu n aradi, shegai uciga u zuwa tsu ta tsu banga atoku.

² Uza da baci u wenei yavu wa n ureve, kotsu u cina ureve u mayun wa.

† 7:37 Mkpanda n na mi ma yan ta kpam n kalen: A dana tata wa kangu makere ma ne ubana iyolo, kpam u wura de ayen a iyolo. Gogo-na tata vi yawunsa baci ugan u fishinka yi wa, kpam makere mi n kaci ka ne wa ciga iyolo, u asaka yi u yain. Unyushi u cingi u da wa. A dana tata vi u yawunsa ta n kaci ka ne bawu uza roku naka yi adooki u da wa asaka makere ma ne ma yain iyolo wa. U toni ili i'ya u yawunsai a kaci ka makere mi kpam u woko tyoku da wari. Ili i shinga i'ya dem.

³ Shegai uza da wa ciga Kashila, aya Kashila ka tsu reve kpam ka tsu kirana n eyi.

⁴ Ili i'ya n danai i'ya na a kaci ka utakuma u inyama i'ya a daramkpai ameli: Tsu reve ta gai kameli ili i maci i roku i'ya a likimba wa, kpam tsu reve ta Kashila ka te ka koshi.

⁵ A tsu bidya ta ili i zuba n i likimba ushani "ashila" n "asheku" ili i'ya bawu i'ari "ashila" n "asheku" a mayun.

⁶ Shegai tsu reve ta tsarar ta n Kashila ka te koshi, aya Tata, uza da u yain ili gba, u yan tsu kpam tsarar tsu gbashika yi. Yesu Kawauwi aya koshi Asheku a tsunu. Ili i'la i'ya bawu u yain wa, kpam adama a ne a da tsari n uma.

⁷ Shegai ya dem da revei nala vi mayun da wa. Aza roku a cuwana ka de n ameli, da i zuwai hal n ara a ka takuma baci icun i inyama i nala yi, a tsu wene ta yavu i kameli i'ya. A wene ta yavu ya tsunku le ta ashinda a lya baci icun i ilikulya i nala yi. A yawunsa ta nala kpaci u wuyana le ta a takpana ili i shinga n i'ya bawu i'ari i shinga.

⁸ Mayun da ilikulya i tsu tuko tsu evu n Kashila wa. Tsu lya baci i'ya wa, ya jebe tsu ili wa. Tsu lya baci i'ya, ya doku tsu ili wa.

⁹ Shegai kotsu i kirana, kotsu utsara u kaci u ulya ilikulya u de u woko ili i'ya ya zuwa aza da bawu uyawunsa u le u gbama i ta datsa wa.

¹⁰ I reve ta an ameli ili i maci i roku i'ya wa, adama a nala wa woko kadambula wa vu bana baci a kunu ku kameli vu lyai ilikulya. Shegai uza da bawu uyawunsa u ne u gbama i u wene vu baci va lya a kunu ku kameli, eyi dem wa yan ta maluwa ma wa lya.

¹¹ Ili i'ya vu revei nala vi, i wacinsa ta vuma u nala vi uza da Kawauwi ka kuwai adama a ne.

¹² Vu nusuka baci atoku a vunu tyoku u nala hal vu zuwa le a yain ili i'ya a bidyai i cingi i'ya, avu dem vu nusuka ta Kawauwi.

¹³ Ma takuma baci inyama hal i zuwa utoku u va u yain unyushi u cingi, ma doku ma takuma unyama wa gba uma u va, kpaci ma ciga yi u ta datsa adama a va wa.

9

Bulus ili i te i'ya n asuki a da a buwai

¹ Mpa yaa da mari. Mpa kasuki ka. N wene ta Yesu Asheku a tsunu, eda manyan ma Asheku a yain a akere a va.

² Ko aza roku a bidya mu baci kasuki wa, eda i bidya mu ta kasuki. Eda n kaci ka de i'la ta kabolo n Asheku, ili i nala i'ya i wenikei an mpa kasuki ka.

³ Uwushuku u da n wushunki aza da a ka wecike ucira u va u da na:

⁴ Tsarar ta n ucira u da tsa wusha ilikulya adama a manyan ma tsu yain.

⁵ Asuki a da a buwai n a'angu a Asheku, n Bituru gba a'la ta n aka aza da a'ari atoni a Kawauwi aza da a soku le a nwalu n le. Tsarar ta n ucira u da tsa yan dem nala.

⁶ U kana mpa n Baranaba tsu yain manyan aku tsu tsarar ikebe i'ya tsa tsila ilikulya wa.

⁷ Kasoje ka bana baci a asu u kuvon, u tsu tsupa ikebe i ilikulya da? Uza u tsu ce kashina aku u kpadu ulya ili i kashina yi? Kaliniki ka linaka ushiga bawu u soi mani ma le?

⁸ N yan kadyanshi ka na ki n ucira u va wa, shegai Mele ma Kashila ma dana ta dem nala.

⁹ Tsu yan ta kaneshi a Mele ma Musa korongi: "Kotsu i kimba unu u kanaka a'ayin a da wa lapa ilya wa."* An Kashila ka danai nala, n anaka a da koshi wa yan kadyanshi? A'la!

¹⁰ N atsu da wa dansa. Uza da u limai n uza da u lapai a yain manyan ma le n uzuwa u uma u da a ka tsarar ka bon ka ilya yi.

* 9:9 A a'ayin a nala yi, a ka ciga baci a lapi ilya, anaka a da a ka rongo ukpatsa ilya yi hal she i gewe.

¹¹ An tsu tonuko ɗa akani yi, u woko ta yavu icun i Kashila i'ya tsu cei a asuvu a atakasuvu a de. Adama a nala tsā ta n ucira u ɗa tsa wusha ilikulya n ili i'ya i buwai tyoku u ili i'ya tsu kapai ara de.

¹² I ɓanga baci aza roku aza ɗa a yanka ɗa kuɓari, tsā ta n ucira u ɗa u lai u le.

Shegai atsu tsu taɓa ɗa uzuwa i naƙa tsu tyoku nala wa. Tsu pelenshike ta ili i'ya tsari n i'ya kotsu tsu ɓishinka Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi utambura wa.

¹³ I reve ta gai aza ɗa a tsu yan manyan a Kuwa ku Kashila nte a tsu wusha pini ilikulya i le. Adaraki a ɗa a tsu yan udaraka nte dem a tsu wusha pini kapashi ka le.

¹⁴ Nala dem Asheku a wenishikei aza ɗa a tsu yan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a wushi ilikulya i le.

¹⁵ Shegai n taɓa ɗa uzuwa i naƙa nala wa. Kpam koronku ɗa ma koronku ɗa adama a ɗa ma ciga i naƙa mu ili wa. N wene ta yavu ɗa wa laka mu ta shana n kuwa n u ɗa ya yan nala.

¹⁶ N yan aradi adama a ɗa ma yansa kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga wa. Manyan ma nala mi ma Kashila ka danai n yain ma, kpam u kana ta n yain ma. Ter va n 'yuwan baci ma uyan!

¹⁷ N yan baci manyan ma na adama a ɗa mpa n kaci ka va n dangasai n yain ma, u kana ta i tsupa mu. Shegai n yan ta manyan ma na mayun mayun adama a ɗa Kashila ka ka naƙa mu ma.

¹⁸ Katsupi ka eni ka ma wusha? Kabala ka uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka gbani, kpam n tsu zuwa ama a tsupa mu adama a manyan ma nala mi wa.

¹⁹ Mpa kagbashi ka uza ka wa. Shegai n gonuko ta kaci ka va kagbashi ka ama gba tsara n lyai kaci ka ama ushani.

²⁰ A'ayin a ɗa baci mari n aza a Yahuda, n tsu rongo ta tyoku u uza u Yahuda tsara n lyai kaci ka le. Mele ma Musa ma ma tsu lya tsugono tsu le, ko an u wokoi ma ma lya tsugono tsu va wa. Shegai n tono ta Mele mi derere tsara n lyai kaci ka le.

²¹ Nala dem an mari kabolo n Awulawa, n rongo ta tyoku u le, aza ɗa bawu a ka tono Mele, tsara n lyai kaci ka le. Nala u wenike an n kpaɗai utono Mele ma Kashila wa, shegai n tono ta mele ma Kawauwi.

²² Nala dem, an mari kabolo n aza ɗa bawu a'ari n ucira a asuvu a upityanangu, n woko ta dem yavu ma n ucira wa, tsara n lyai kaci ka le. N woko ta gba ili i'ya ma woko a asu u ama tsara gai n lyai kaci ka le.

²³ N yan ta ili i nala yi tsara Kadyanshi ka Shinga ka tambura, kpam n pana kayanyan adama a unā u shinga u Kashila.

²⁴ Ciɓai, a ka yan baci kalambale, ya dem u tsu suma ta, shegai vuma u te u ɗa koshi u tsu tsara kune. Eɗa dem u kana ta i suma tsara i lyai kalambale ki.

²⁵ Uza ɗa baci dem u yain kalambale ka nala ki u tsu fobuso ta kaci ka ne tsara u tsara kune ku funi† u ɗa wa namgba gogo.† Shegai atsu tsu tsu fobuso ta kaci ka tsunu tsara tsu tsara kune ku funi ɗa wa rongo pini hal ubana.

²⁶ Da gai i zuwai n sumai she a kabaru ka kulya ki. Da kpam i zuwai n zuwai ucira u va gba tyoku u uza ɗa u tsu shilakana n adimbi a ne tsara u lyai kaci, tyoku u uza ɗa u tsu radagbusa akere a ne gbani gbani wa.

²⁷ N kana ta ikyamba i va n gonukoi i'ya kagbashi ka va, adama a ɗa a'ayin a ɗa baci n kotsoi uyanka aza roku kuɓari, Kashila ka ɓishinka mu kune ki wa.

10

Kotsu i gbashika ameli wa

† 9:25 A'ayin a nala yi, uza ɗa baci u lyai kalambale u tsu wusha ta funi ɗa a yain n avuku, kpam u tsu rongo u'ekpe wa.

¹ Ama a va, ma ciga ta i ciBa n ili i'ya i gitai n isheku i tsunu aza da a tonoi Musa. Kashila ka tono ta n ele an u suki kalishi ka walai a kapala ka le, aku u tuko le gba le a upashi u Mala ma Shilif a iyamba i ekpi.

² Nala Kashila ka lyuBugu le a wokoi yavu atoni a Musa a asuvu a kalishi n a asuvu a kushiva.

³ Gba le a lya ta ilikulya i'ya i wutai a zuba.

⁴ Gba le a so ta mini ma ma wutai n ucira u Kashila. Mini ma nala mi ma wuta ta a katali a zuba ka ka soku le, kpam katali ka nala ki Kawauwi ka.

⁵ Shegai gba n nala aza roku a da pini ushani a asuvu a le a yan ili i'ya Kashila ka panai kayanyan ka le wa. Aku a wunusa le, ikyamba i le kpam a wacinsai i'ya a asuvu a kakamba.

⁶ Kpam ili i nala yi i gita ta tsara u woko tsu iryoci, tsara i fishinka tsu uciga ili i cingi tyoku da ama a nala yi a yain.

⁷ Kotsu i gbashika ameli tyoku da aza roku a le a yain wa. Tagarada u Kashila u dana ta, "Ama yi a yan ta abiki a gbani kpam a dusuki a lyai kpam a soi. Aku a 'yangai a jei."

⁸ Aza roku a le a yain tsishankala, adama a nala, ama azu kamanga n azu a tatsu (23,000) a da a kuwai a asuvu a kain ka te. Kotsu tsu yain unyushi u cingi tyoku da a yain wa.

⁹ Kotsu tsu kondo Magono ma Zuba tyoku da a aza roku a le a yain wa, aku a'ali a kapusa le a wunusai.

¹⁰ Kpam kotsu i yain tsali tyoku da aza roku a le a yain wa, kpaci ili i'ya i zuwai Kashila ka suki katsumate ka ukpa ka ne ka wuna le da gai la vi.

¹¹ Gba ili i nala yi i gita ta tsara u woko tsu iryoci. A korongu ta i'ya tsara u woko tsu kuBari. Kpaci tsa rongo ta a a'ayin a da a'ari evu n ukotso.

¹² Va wundya baci vari n ucira, vu kirana kotsu vu rukpa wa.

¹³ A'ayin a da baci Kashila ka kondo vu, kotsu vu ciBa an nala dem wa konduso ama da buwai. Kashila ka tsu kana ta kazuwamgbani ka ne, kpam u tsu asaka ukondo vi u wura ili i'ya va kpa da ukawunku wa. A'ayin a ukondo, wa naka vu ta ucira u da va fuda va kawunku u da, kpam Kashila ka naka vu ta ure u da va lya kaci ka ukondo vi.

¹⁴ Ama a va, adama a nala kotsu i suma ulyaka ameli kayala.

¹⁵ Eda aza a kakiri a da. Yawunsukai kaci ka de ko ili i'ya ma ciga n tonuko da vi i mayun i'ya.

¹⁶ Tsu ciBa baci a'ayin a da Asheku a lyai ilikulya i makorishi, tsu bidya baci mako tsu cikpai Kashila, mpasa n Kawauwi n da tsa pece. Tsu golo baci burodi tsu takumai, ikyamba i Kawauwi i'ya tsari upece.

¹⁷ Tsu pece baci burodi u te, tsu woko de la vi ikyamba i te, ko an u wokoi tsu ta ushani.

¹⁸ CiBai n aza a Isara'ila, ya dem reve ta an a yain u darakpa a asu darakpa, gba aza da a takumai inyama yi a woko ta ili i te n u darakpa vi.

¹⁹ Tonuko da ma tonuko da an kameli ko ilikulya i'ya a yankai ameli u darakpa i'ari n kalen wa.

²⁰ Shegai tonuko da ma tonuko da ili i'ya a darampkai ameli, ityoni i cingi i'ya a nakai i'ya, Kashila wa. Kpam ma ciga i woko ili i te n ityoni i cingi wa.

²¹ Ya so a mako ma Asheku aku i doku i soi a mako ma ityoni i cingi wa. Ya lya ilikulya i Asheku aku i doku i lyai ilikulya i'ya a nekei ityoni i cingi wa.

²² Tsa ciga tsu zuwa Asheku malyon da? Tsa wundya tsu n ucira u da tsa 'yuwan Asheku bawu u yan tsu mavura?

Nakai Kashila karinga maco

²³ Aza roku a de a dana ta, "Tsa fuda ta tsa yan gba ili i'ya tsa ciga!" Shegai n tonuko da ili dem da ya lobono uyan wa. I dana ta, "Tsa fuda ta tsa yan ili i'ya tsa ciga!" Shegai n tonuko da ili dem da ya banga da wa.

²⁴ Kotsu vu zami ili i'ya ya lobono vu koshi wa. Vu zami dem ili i'ya ya lobono ama ɗa a buwai.

²⁵ Takumai inyama i'ya a ka dengishe a kuden. Kotsu i wecike ko a ɗaramkpa i'ya kameli wa, atakasuvu a ɗe a ka rongo ta na ndishi n shinga,

²⁶ adama a ɗa Tagarada u Kashila u dana ta, "Likimba u Asheku u ɗa kabolo n ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne gba." ◇

²⁷ Aza ɗa bawu a'ari Atoni a libana vu baci ulya ilikulya n ele, kpam va ciga vu yain nala, wala ba vu lyai ili i'ya dem a naka vu. Kotsu vu wecike ko i'ari n mele wa.

²⁸⁻²⁹ Shegai uza roku u tonuko vu baci, "Ilikulya i na a neke ta i'ya a asu u kameli," kotsu vu lyai ilikulya i nala yi wa, ko vu yawunsa baci unyushi u ɗa wa, vu lyai i'ya wa. Adama a ɗa uza ɗa u tonuko vu vi u yawunsa ta unyushi u ɗa vu lya baci i'ya.

Nida a ka kangu mu uyan ili i'ya ma fuda ma yan adama a ɗa ya zuwa uza roku unyushi?

³⁰ Ma cikpa baci Kashila adama a ilikulya aku n lyai i'ya, nida a ka gonuko mu uza u unyushi adama a ɗa n lyai i'ya?

³¹ Va lya baci, ko va so, ko kpam va yan ili i roku, yan ili dem a ure ɗa ya naka Kashila tsupige.

³² Kotsu vu yain ili i roku i'ya ya zuwa aza a Yahuda, ko Awulawa, ko kpam Atoni a Kashila i woko le unyushi wa.

³³ Yanyi tyoku ɗa n tsu yan. N matsa ta n zuwa ya dem pana kayanyan a ili i'ya n yansai. N zama ili i'ya ya tuko mu ili i shinga wa, shegai ili i'ya i'ari i shinga a asu u ama, kotsu a tsara iwauwi.

11

¹ U kana ta vu toni iryoci i va, tyoku ɗa mpa n tonoi iryoci i Kawauwi.

Uwenishike a kaci ka ulya kayala

² N cikpala da ta adama a ɗa i tsu cibusa ta na mpa maco, kpam n i toni uwenishike u ɗa n tsu yanka da.

³ Shegai n ciga ta i reve ili i na: Kawauwi ka ta n ucira a kaci ka vali, vali wa ta n ucira a kaci ka uka, Kashila kpam ka ta n ucira a kaci ka Kawauwi.

⁴ Vali ɗa baci dem u palai kaci ka ne a'ayin a ɗa wa yan kavasuu ko wa dansa akani a Kashila, wa tuko ta Kawauwi uwono.

⁵ Uka ɗa bawu u palai kaci ka ne a'ayin a ɗa baci wa yan kavasuu ko wa dansa akani a Kashila, wa tuko ta vali u ne uwono. Uka u nala vi dere ɗa wari n uka ɗa a punai kaci adama a iryoci i uwono.

⁶ Nala wari, u 'yuwan baci ucaca diko she a kuruwa kenji ka ne gba. An u wokoi ili i uwono i'ya a asu u uka a kidasa yi baci kenji ko kpam a kuruwa yi ka, she u pala kaci ka ne.

⁷ Kashila ka yan ta a'ali tsara a rotso yi, a naka yi kpam karinga. Nala u wenike ta kotsu vali u kimbai ili i roku a kaci ka ne wa. Kashila ka yan ta uka tsara u naka vali u ne karinga.

⁸ Kashila ka zuwa vali u kagita u wuta a asuvu a uka wa, shegai u zuwai uka u kagita u wuta a asuvu a vali.

⁹ Kashila ka yan vali adama a uka wa, shegai u yan ta uka adama a vali.

¹⁰ Adama a nala a ɗa uka wa pala kaci ka ne tsara u wenike an wari a kere ka ucira u vali u ne, kpam n adama a atsumate a zuba.

¹¹ Tyoku ɗa tsari utono Asheku, aka a'ari upeci n a'ali wa, a'ali kpam a'ari upeci n aka wa.

¹² Mayun ɗa uka u kagita u wuta a asuvu a vali, aka kpam a matsai a'ali a ɗa a buwai. Shegai Kashila ka ka yain ili gba.

◇ 10:26 Ishp. 24:1.

¹³ Wecei kaci ka ɗe, u gan uka u yain kavasɗu bawu u cacai diko a kaci ka ne? Ili i uwono i'ya wa?

¹⁴ Eɗa i wene tyoku ɗa Kashila ka yain likimba wa, vali wa baci n kenji zaƙaƙa u tsu woko ili i uwono wa?

¹⁵ Shegai uka wa baci n kenji ka bululu ili i tsulobo i'ya. Kashila ka ka naƙa yi kenji nala tsara ka woko yi ili i upalaka.

¹⁶ Hal n gogo-na, ama roku a ka ciga ta a nanamgbana a ukuna u na vi, shegai ma dana ta atsu n a'uwa a Atoni a ɗa a buwai kotsu tsu yan ili i roku kau wa.

Ulya u Ilikulya i Asheku

¹⁷ A'ayin a ɗa i bolomgbonoi a asu u te, i tsu yan ili i shinga wa shegai i gono i yain i gbani. Adama a nala ma cikpala ɗa a uwenishike u ɗa ma ciga n yanka ɗa gogo-na vi wa.

¹⁸ A kagita, n pana ta a ɗa a'ayin a ɗa baci i bolomgbonoi i tsu pecene ta abon abon, kpam n wushuku ta n ukuna u roku u ili i na yi.

¹⁹ Malala ma la wa, u kana ta i yain n abon kau-kau a asuvu a ɗe, pini nala, ya dem u wene aza ɗa a ka yan ili mai.

²⁰ A'ayin a ɗa baci i bolomgbonoi, i tsu wundya ta Ilikulya i Asheku i'ya ya lya, shegai nala wari wa.

²¹ Adama a ɗa a'ayin a ɗa baci ya lya, i tsu yan ta maloko i wusanasa gba ilikulya yi, aku aza roku a woko n kambulu. Aza roku gban hal a soi a gutukpa!

²² I'a n a'uwa a ɗe asu u ɗa ya lya kpam i soi wa? I goro kuwa ku Atoni ku Kashila ɗa? I ne aza a unambi uwono ɗa? Nɗya u gain n tonuko ɗa? Ya wundya ma cikpala ɗa an ya yansa nala ɗa? Ma cikpala ɗa wa, ko kenu!

²³ Asheku a naƙa mu ta uwenishike u ɗa n wenishike ɗa: N kayin ka a nekei Asheku Yesu vi, u bidya ta burodi.

²⁴ U cikpa ta Kashila adama a burodi vi, aku u jibamgbanasai u ɗa u danai, "Ikyamba i va i'ya na vi i'ya a nekei adama a ɗe. Rongoi a uyansa nala kotsu i cibusa na mpa."

²⁵ Nala dem an a lyai ilikulya, aku u bidyai mako, u danai, "Mako ma na mi kazuwamgbani ka savu ka Kashila ka, nala u wenike ta ukuna u maci u ɗa a shamkpai a mpasa n va. A'ayin a ɗa baci dem i soi a mako ma na mi, uyansa nala wa zuwa ta i ciba na mpa."

²⁶ I takuma baci burodi na kpam i soi a mako ma na, dansa ɗa i'ari udansa Kawauwi ka kuwa ta. Rongoi udansa nala hal u gono.

²⁷ Adama a nala uza ɗa baci u takumai burodi u Asheku ko kpam u soi a mako ma ne a ure u ɗa bawu wa naƙa yi tsupige, u yan ta unyushi u cingi a ikyamba i Asheku na mpasa n ne.

²⁸ Da gai i zuwai u gain i kondo ve kaci ka ɗe kahu i takuma burodi ko kpam i soi a mako ma ne mi.

²⁹ Kpaci i reve baci kalen ka ikyamba i Asheku wa, aku i takumai burodi ko kpam i soi a mako ma ne, kaci ka ɗe ka ya ronuko ukida u ugana.

³⁰ Ili i'ya i zuwai aza roku a ɗe ushani a'ari na mɓala kpam bawu ucira u ikyamba ɗa gai la vi, hal aza roku gban a kuwai.

³¹ Tsa gita baci ve tsa kondo kaci ka tsunu, Kashila ka yanka tsu afada wa.

³² Shegai Asheku a tsu yan tsu ta mavura u lapula tsu, tsara a makorishi a wacinsa tsu wa, a'ayin a ɗa baci a ka wacinsa likimba.

³³ Adama a nala ama a va, a'ayin a ɗa baci i bolomgbonoi tsara i lyai Ilikulya i Asheku, kotsu i vanamgbana.

³⁴ Kpam aza roku a ɗe a'a baci n kambulu, gitai ve i lyai ilikulya a kuwa, tsara a'ayin a ɗa baci ya lya kaɓolo i ronuko kaci ka ɗe kadama† a asu u Kashila wa.

Ma tonuko ɗa ta ili i'ya ya yan a ukuna u roku n tuwa baci.

12

Kune icun kau-kau ku Kulu Keri

¹ Ama a va, gogo-na ma koronku da ta a kaci ka kune ku Kulu Keri ku tsu naka sa ya dem icun kau-kau a asuvu a tsunu.

Ma ciga da ta i reve ukuna u maci a kaci ka le.

² Ma ciga ta i ciba kahu i woko Atoni a Asheku, a tono ta n ada a ure u da bawu u gain tsara i gbashika ameli a da bawu a ka dansa.

³ Ma ciga ta i reve uza u dana baci, "Yesu uza u una u cingi da!" Kulu Keri ku Kashila ku tono n vuma u nala vi wa. Kpam uza u dana baci, "Yesu Asheku a da!" Kulu Keri ka koshi ku zuwa yi u dana nala.

⁴ Kune ka pini icun kau-kau, shegai Kulu ku te ka ku tsu neke ka.

⁵ Ire i'ya pini ushani i uyan tsugbashi, shegai gba tsunu Asheku a te a da tsa gbashika.

⁶ Ama a tsu fuda ta a yain icun manyan kau-kau, shegai Kashila ka te ki ka ka tsu naka ya dem ucira u yain manyan nala.

⁷ Kulu ku tsu wenike ta kaci ka ne a asu u Katoni dem, ku naka yi baci manyan ma ma banga Atoni gba.

⁸ Kulu ku Kashila ku tsu naka ta uza ucira u uyan adooki n kakiri. Kulu ku te ki ka kpam ku tsu naka uza roku ucira u yain kadyanshi ka kari ushadangi n ureve.

⁹ Kulu ku te ki ka kpam ku tsu naka vuma upityanangu u pige. Ku naka kpam uza roku ucira u tanasa ama.

¹⁰ Ku naka uza u na ucira u uyan ikunesavu, uza u nife kpam u naka yi ucira u ku'ari ku akani a Kashila. Ku naka kpam uza roku ucira u utakpana ili i'ya i wuta a asu u Kashila n i'ya bawu i wuta a asu u Kashila. Kulu Keri ka ku tsu naka uza roku ucira u uyan kadyanshi n aletsu a roku. Ku naka kpam uza roku ucira u todugbuso ili i'ya a dansai n aletsu a roku yi.

¹¹ Kulu Keri ku te ku nala ki ka koshi ku tsu naka kune ku nala ki gba. Aya u tsu yawunsa ko kune ku eni ka ya dem wa tsara.

Ikyamba i Kawauwi n apashi a ne

¹² Ikyamba i vuma ili i te i'ya, shegai i'a ta n apashi ushani. Ko an u wokoi apashi a da pini ushani a ikyamba a da a bolomgbonoi a wokoi ikyamba i te. Ikyamba i Kawauwi dem nala i'ari.

¹³ Aza roku a tsunu aza a Yahuda a da, aza roku kpam Awulawa. Aza roku a tsunu agbashi a da, aza roku kpam agbashi a da wa. Shegai Kulu Keri ku lyubugu tsu ta ku gonuko tsu kapashi ka ikyamba i Kawauwi. Gba tsunu Kulu ku te ka tsu wushai.

¹⁴ Mayun da, ikyamba i'a ta n apashi kau-kau, kapashi ka te ka wa.

¹⁵ Kune ku dana baci, "Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci mpa kukere ku wa," nala u kangu yi u woko a kapashi ka ikyamba da?

¹⁶ Kutsuvu ku dana baci, "Mpa ma a kapashi ka ikyamba wa, kpaci kutsuvu ka koshi mari mpa keshi ka wa," nala u kangu yi u woko a kapashi ka ikyamba da?

¹⁷ A da baci ikyamba gba keshi ka, nida ya pana? Kpam a da baci ikyamba gba kutsuvu ka, nida wa tsukpa magulani?

¹⁸ Shegai Kashila ka yan ta ikyamba i tsunu n apashi ushani, kpam u zuwa ta kapashi dem asu u da wa ciga ka.

¹⁹ A'ari a da baci gba apashi a ikyamba kapashi ka te ka koshi, i'ari ya woko ikyamba wa.

²⁰ Mayun da, apashi a da pini ushani, shegai ikyamba i te i'ya.

²¹ Wa yan wa keshi ka tonuko kukere, "V'ari n kalen wa!" Ko kaci ka tonuko a'ene, "I'ari n kalen wa!"

²² Wa yan nala wa! Apashi a ikyamba a da tsa wundya yavu a'a n ucira wa vi, a da a lakai kalen cika.

²³ Apashi a roku a ɗa pini a ikyamba i tsunu a ɗa tsu wenei yavu a'ari n kalen cika wa, shegai tsu la ta ukirana n a ɗa cika. Tsu tsu pala ta apashi a ikyamba i tsunu i'ya bawu tsa ciga a wene,

²⁴ shegai tsu tsu asaka ta a roku bawu tsu palai. Kashila ka fo6uso ta ikyamba i tsunu tyoku da gbam apashi a ɗa tsu wenei yavu a'ari n kalen wa a ɗa a wokoi n kalen cika.

²⁵ U yan ta nala tsara u zuwa gba apashi a ikyamba a yain manyan kabolo derere, kapashi dem ka kirana n atoku.

²⁶ Kapashi ka ikyamba ka te ka pana baci ikyamba, apashi a ɗa a buwai dem a ka pana ta ikyamba n eyi. A naka baci kapashi ka te tsupige, a ɗa a buwai gba a ka zangana ta kabolo n eyi.

²⁷ Gba de kabolo, ikyamba i Kawauwi i'ya i'ari. Ya dem kapashi ka ikyamba ka ne ka.

²⁸ Aza roku a ɗa na aza da Kashila ka zuwai a ikyamba i Kawauwi: aza a kagita asuki a ɗa, aza a ire ntsumate, aku aza a tatsu awenishiki. Kashila ka zuwai kpam aza a uyansa ikunesavu, n aza da a'ari n ucira u tanaasa ama. U zuwai kpam aza da a tsu bangasa atoku, n aza a utono n ama. U zuwa ta kpam dem aza a uyan kadyanshi n aletsu a roku.

²⁹ Ya dem da wari kasuki? Ya dem da u tsu dansa akani a Kashila? Gba da ama a'ari awenishiki? Ya dem da wari n ucira u da wa yan ikunesavu? Mayun tani nala wa.

³⁰ Ya dem da wari n ucira u da wa tanaasa ama? Kashila ka naka gba tsunu ucira u da tsa fuda tsa dansa n aletsu kau-kau? Ya dem da wa fuda wa todugbuso ili i'ya a dansai n aletsu a roku? Mayun tani nala wa.

³¹ Shegai i zuwa maluwa i tsara kune ka ku lai tsulobo.

Gogo-na ma tonuko da ta ili i roku i'ya i lakai gba.

13

Uciga

¹ N dansa baci n aletsu a ama, ko kpam n kaletsu ka atsumate a zuba, shegai bawu ma ciga ama, kadyanshi ka va ka rotso ta mawura ma ulapa u urim,* ko kpam mawura ma kalingi.

² Kulu ku naka mu baci ucira u da ma dansa akani a Kashila, shegai bawu ma ciga ama, mpa ili i roku i'ya wa. Nala kpam ma fuda baci ma reve ili hal dem n ili i'ya i'ari usokongi, kpam bawu ma ciga ama, n woko ili i roku wa. Nala dem wa woko ma baci n upityanangu u da ma tonuko masasa ma 'yanga ma gono a asu u roku.

³ Ko n naka baci aza a unambi gba ili i'ya mari n i'ya, kpam ko n neke baci ikyamba i va udarakpa u urunukpa, n ciga baci ama wa, u woko mu ta ili i gbani.

⁴ Uciga wa ta n ahankuri n tsulobo. Uciga wari n malyon wa. Uciga u tsu dansa n aradi wa. U tsu bidiga kaci ka ne tsupige wa.

⁵ U tsu dansa tsara u nusuka ama wa. U tsu matsa u tsaraka kaci ka ne ili maco wa. U tsu yan maloko ma uyan upan wa. U tsu cifa n unyushi u da ama roku a yanka yi wa.

⁶ U tsu yan mazanga a'ayin a da ukuna u cingi u gitai wa, shegai u tsu yan ta mazanga a'ayin a da ukuna u mayun u wutai a kateshe.

⁷ Uciga u tsu kotso wa, u tsu asaka uwushukusu wa, wa ta n uzuwa u uma maco, kpam u tsu kawunku ta maco.

⁸ Uciga u tsu barakpa ta hal ubana. Kune ku kadyanshi ka akani a Kashila ka kotso ta. Kune ku kadyanshi n aletsu a roku ka kotso ta. Kune ku ureve dem ka kotso ta.

⁹⁻¹⁰ Kpaci kune ku tsunu ku ureve n ucira u udansa akani a Kashila ku shadangu wa; shegai a'ayin a da baci u da wari ushadangi u tuwai, pini nala, u da bawu wari ushadangi vi wa woko u gbani.

* **13:1** A tsu yan ta manyan n ili i na yi a asu u ulyaka ameli kayala. Kacan ka a tsu rongo uyansa ka tsu naka Kashila ka maci tsupige wa. Nala kpam dem, uza roku u yan baci kadyanshi n aletsu a roku bawu u bangai kuwa ku Atoni, ka ta tyoku u kacan ka ulyaka ameli kayala kpaci ka naka Kashila ka maci tsupige wa.

¹¹ An maṛi maku, n dansa ta tyoku u maku, n yawunsa ta tyoku u maku, n yansa ta kaco tyoku u maku. An n gbonguroi, aku n asakaṛi uyansa tyoku da maku ma tsu yansa.

¹² A'ayin a na, an tsa wenishe ili i Kashila, tsu wene i'ya sarara wa, tyoku da vu tsu wene kaci ka vunu vu webele baci madubu ma maṛi dusu. A'ayin a ka tuwa ta a da tsa wene Kashila a'eshi a'eshi. Gogo-na ureve u va kenu da waṛi, shegai a'ayin a nala yi ma koruso ta ma reve ili gba, tyoku da Kashila ka reve mu gba gba.

¹³ Ili i tatsu i'ya pini i'ya ya barakpa: upityanangu, n uzuwa u uma, n uciga, kpam i pige a asuvu a le i'ya uciga.

14

Kulu Keri n kune

¹ Yanyi gba ili i'ya ya yan i cigi atoku a de. Kpam dem i yain n maluwa ma uwusha kune ushani ka Kulu Keri ku tsu naka da, kpam kune ka ku lakai ka ku udansa akani a Kashila.

² Aza da a tsu dansa n aletsu kau-kau a tsu dansa n ama da bawu a ka pana wa, shegai n Kashila uza da u tsu panaka le. A tsu dansa ta ukuna u maci u da waṛi usokongi n ucira u Kulu Keri.

³ Shegai aza da a tsu dansa akani a Kashila a tsu dansa ta n ama tsara a banga le, a gbamatangu le, kpam a tanasa le atakasuvu.

⁴ Aza da a tsu dansa n aletsu kau-kau kaci ka le ka koshi a tsu banga, shegai aza da a tsu dansa akani a Kashila a tsu banga ta kuwa ku Atoni gba.

⁵ N dana ta, wa lobono da ta i dansa n aletsu kau-kau gba de, kpam wa la ta tsulobo gba de i'ari i fuda i dansa akani a Kashila. Kune ku udansa akani a Kashila ku la ta ka udansa n aletsu kau-kau kalen. Kune ku aletsu ki she a tsara uza da wa fuda wa todugbuso kalen ka aletsu ki da ka banga gba kuwa ku Atoni.

⁶ Ama a va, n tuwa baci ara de n dansai n aletsu kau-kau, nida nala wa banga da? Nala wa banga da wa, ko kenu. Shegai n tonuko da baci ili i'ya Kashila ka wenike mu, ko n tonuko da kpam ili i ureve, ko akani a da Kashila ka ciga mu n dansa, ko uwenishike.

⁷ Ili i'ya a tsu fulusa tyoku u ugbali ko kpam i'ya a tsu keme tyoku u molo ili i'ya bawu i'ari n uma, uza wa reve ushipa vi wa she kakemi ki ka keme karara.

⁸ Kavana ka ka tsu tono n asoje ka shika baci mai wa, nida asoje yi a ka fobuso?

⁹ Nala dem uza wa fuda wa reve ili i'ya va dansa wa, she vu dansa karara. Nala baci wa, n uwule u da koshi va dansa.

¹⁰ Aletsu a da pini icun kau-kau a likimba, kpam kaletsu ka la ka bawu kari n kalen wa.

¹¹ Uza wa dansa baci n kaletsu ka bawu n panai, n tsu woko ta kamoci.

¹² Ya ciga baci kune ku Kulu, foloi Kashila ka naka da ka ka banga gba kuwa ku Atoni.

¹³ Uza da baci waṛi n kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau, u yain kavasu ka wa tsara kune ka wa fuda wa todugbuso ili i'ya wa dansa.

¹⁴ Kpaci n yan baci kavasu n aletsu kau-kau, kulu ku va ka ka yan kavasu ki, shegai n reve ili i'ya ma dansa wa.

¹⁵ Ndya ma yan? Ma yan ta i'ya gba. Ma yan ta kavasu a kulu, kpam ma yan ta kavasu n kadyanshi ka n revei. Ma shipa ta a kulu, kpam ma shipa ta n kadyanshi ka n revei.

¹⁶ I bolomgbono baci ya cikpala Kashila n kulu ku de, ama roku a ka reve wa. A reve baci ili i'ya ya tono wa, nida a ka reve a wushuku, "Ami"?

¹⁷ Vu cikpala ta Kashila mai, shegai nala u banga uza roku wa.

¹⁸ N cikpa ta Kashila an ma fuda ma dansa n aletsu kau-kau ushani n la da.

¹⁹ Shegai tsu bolomgbono baci ulyaka Kashila kayala, n da u laka ta tsulobo n dansa idani i tawun i'ya ama a panai, n u da ma dansa idani azu kupa (10,000) n aletsu kau-kau.

²⁰ Ama a va, asakaṛi uyawunsa tyoku da mmuku n tsu yawunsa. Wokoi tyoku u ibaba i'ya bawu a yain ili i cingi. Kpam i woko aza da a kuwai a uyawunsa u de.

²¹ A korongu ta a Tagarada u Kashila:
 “Magono ma Zuba ma dana ta,
 ‘Ma dansa ta n ama a va n aletsu kau-kau
 a da amoci a ka fuda a dansa.
 Shegai gba n nala a ka panaka mu wa.’ ”

²² Kune ku kadyanshi n aletsu kau-kau iryoci i'ya adama a aza da bawu a'ari Atoni, shegai Atoni wa. Kune ku udansa akani a Kashila ka fanga ta Atoni, shegai aza da bawu a'ari Atoni wa.

²³ Ko n nala, aza da bawu a'ari Atoni ko kpam aza da bawu a revei ili i na yi, a'a baci kaɓolo n ada asu u da i bolomgbonoi vi, a panai ili i'ya ya tono n aletsu kau-kau, a ka yawunsa ta yavu ijan i'ya da.

²⁴ Shegai ama a nala yi a pana baci ya dem wa dansa kadyanshi ka Kashila, a ka reve ta ele aza a unyushi a da, kpam i'ya a panai vi ya yanka le ta afada.

²⁵ A ka dansa ta ili i'ya i'ari usokongi a atakasuvu a le. Aku a kudangu a lyaka Kashila kayala, a dana, “Mayun da Kashila ka ta kaɓolo n ama a na yi.”

Yanyi ikuna mai a a'ayin a ulya kayala

²⁶ Aje a va, a'ayin a da baci i bolomgbonoi ya lya kayala, u kana ta i yain ili adama a da wa lobono uza da baci dem wari pini. Nala wari uza roku u shipa baci, ko wa wenishike, ko u dansa ili i'ya Kashila ka danai, ko u dansa n aletsu kau-kau, ko u todugbo ili i'ya vuma vi u danai.

²⁷ I bolomgbono baci, ya fuda ta ya asaka uza roku u dansa n aletsu kau-kau, ko ama a re, shegai kotsu a lai ama a tatsu wa. A dansa uza u te uza u te, aku uza roku u todugbo ili i'ya a ka dansa.

²⁸ Shegai uza wa baci la wa todugbo wa, u kana ta uza da wa dansa n aletsu kau-kau vi u pada, aku u dansa n kaci ka ne n Kashila koshi.

²⁹ Asaka ama a re ko ama a tatsu a dansa akani a Kashila, aku ama da a buwai a kondo udyanshi vi ko wa mai.

³⁰ Shegai uza roku wa dansa baci akani a Kashila, aku Kashila ka wenikei uza roku ili i roku, uza da wa dansa akani yi she u shamgba ve u asaka uza u nide vi u dansa.

³¹ Asakai uza u te uza u te u dansa, tsara gba de i rotsongusu ili i roku i tsara ugbamatangu.

³² Ama da a tsu dansa akani a Kashila a tsu fuda ta a kana kaci ka le a asaka aza roku a dansa.

³³ Kashila ka ciga ta ama a yain ili i ndishi n shinga n a tonomgboni, shegai kabarikete wa.

A'ayin a da baci ama a Kashila a bolomgbonoi ulya kayala,

³⁴ aka she a pada bini. Kotsu i asaka le a dansa wa, adama a da Mele ma dana ta aka a ka woko ta aza da a ka gorimuko ama.

³⁵ Ili i'a baci pini i'ya a ka ciga a reve, she a weci a'ali a le a gono baci kuwa. Ili i uwono i'ya aka a dansa a asu u kaɓolo.

³⁶ Kadyanshi ka Kashila ara de da ka gitai wa, kpam ara de da koshi ka rawai wa.

³⁷ Va wundya baci kaci ka vunu avu uza u udansa akani a Kashila da, ko kpam wari n kune ku Kulu, va reve ta korongu da ma korongu ili i'ya Asheku a tonuko mu n koronku da.

³⁸ Adama a nala, kotsu i panaka uza da bawu u panakai ili i'ya n korongi wa.

³⁹ Ama a va, i yain n maluwa ma udansa akani a Kashila, shegai kotsu i kangu uza da wa dansa n aletsu kau-kau wa.

⁴⁰ Gba ili i'ya baci dem ya yan, i yain i'ya a ure u da u lobonoi kpam i tonomgbonoi mai.

15

U'yangā u Kawauwi a ukpa

¹ Ama a vā, gogo-na ma ciga tā n cibuga dā n Kadyanshi ka Shinga ka n yanka dā kuḅari caupa. I wusha tā ka, n upityanangu u dā i'ari n u dā gogo-na, i shamkpa tā Kadyanshi ka Shinga ka nala ki.

² Kpam Kadyanshi ka Shinga ka na ki ka ka wauwa dā i lya baci kapala n uwushukusu n ili i'ya n tonuko dā. I yan baci nala wa, upityanangu u dē u gbani u dā.

³ N tonuko dā tā ili i'ya a tonuko mu. Ukuna u dā u lai kalen u dā na: Kawauwi ka kuwa tā adama a unyushi u cingi u tsunu, tyoku dā Tagarāda u Kashilā u danai.

⁴ A cidāngu yi tā, an a yain a'ayin a tatsu, aku a 'yangāsā yi n uma, tyoku dā Tagarāda u Kashilā u danai.

⁵ U wenike tā kaci ka ne ara Bituru, aku u wenikei kaci ka ne a asu u Kupanamere.

⁶ An nala wurai, aku u wenikei kaci ka ne a asu u atoni a ne a dā a lai aman-gatawantawun (500) a asu u te. Ama ushani a asuvu a aza dā a wene yi aza roku a buwa tā n uma, shegai aza a roku a kuwusā dē.

⁷ Aku u wenikei kaci ka ne ara Yakubu, pini nala, u wenikei kaci ka ne a asu u asuki yi gbā.

⁸ A makorishi, aku u wenikei kaci ka ne ara vā, mpa uza dā gbām a matsai a a'ayin a dā bawu a gain a matsa mu.

⁹ Gbā asuki a nala yi a la mu tā. Mpa n rātsa a isā mu kasuki wa, kpaci n yanka tā kuwa ku Atoni a Kashilā mavura.

¹⁰ Shegai ukuna u shinga u Kashilā u dā u gonuko mu ili i'ya mārī, kpam ukuna u shinga u ne utuwā ara vā ili i gbani i'ya wa. N matsai n yain manyan hal n lai gbā asuki a dā a buwai, shegai mayun dā, ukuna u shinga u Kashilā u dā u yain manyan mi, mpa wa.

¹¹ Adama a nala, n yanka dā baci kuḅari ko kpam kasuki ka roku a asuvu a le ka yanka dā kuḅari, gbā ili i te i'ya tsu yain, kpam ili i'ya i wushuki i'ya.

U'yangā u akushe

¹² Tsu yan baci kuḅari ku a 'yangāsai Kawauwi a ukpa, nida aza roku a dē a ka dana akushe a ka 'yangā a gono n uma wa?

¹³ Nala mayun dā baci, wa wenike la vi dē a 'yangāsā Kawauwi wa.

¹⁴ Kpam a 'yangāsā baci Kawauwi wa, kuḅari ku tsunu ku gbani ka, kpam up-ityanangu u dē u gbani u dā.

¹⁵⁻¹⁶ A 'yangāsā baci akushe a gonoi n uma wa, Kashilā ka 'yangāsā Kawauwi wa. Shegai tsu dana tā Kashilā ka 'yangāsā tā Kawauwi. Adama a nala a 'yangāsā baci akushe wa, u woko la vi dē kaḅan ka tsa yansa.

¹⁷ Kpam a 'yangāsā baci Kawauwi wa, upityanangu u dē u gbani u dā, kpam i'ā tā a asuvu a unyushi u cingi u dē.

¹⁸ Nala mayun dā baci, ama dā a kuwāi cina a zuwa dē upityanangu u le ara ne, a ka yan le dē mavura.

¹⁹ Tsu wushuku baci n Kawauwi ka wauwa tsu a uma u naha bamu n uma u dā wa tuwā, u gan tā ama a pana tsu asuvayali kapala n ama dā a buwai.

Tyoku dā a ka 'yangāsā akushe

²⁰ Shegai ukuna u mayun vi u dā a 'yangāsā tā Kawauwi a ukpa, aya gbām kagita ka u'yangā asuvu aza dā a ka 'yangāsā a gono n uma.

²¹⁻²² Gbā ama a kuwā tā adama a ili i'ya vuma u te u yain, Adamu dā tuko tsu ukpa gbā tsunu. Nala dem a 'yangāsai ama a ukpa adama a ili i'ya vuma u te u yain. Kawauwi ka ka tuko tsu uma gbā tsunu.

²³ Shegai a ka 'yangāsā tā ya dem utonomgboni. Kawauwi ka a gitai u'yangāsā, a'ayin a dā baci Kawauwi ka gonoi, a ka 'yangāsā tā ama a ne gbā.

²⁴ Nala u wura baci, aku makorishi ma likimba ma tuwa. Kawauwi ka wacinsa ta gba atokulalu a ne icun kau-kau, aku u gonuko Kashila Tata tsugono.

²⁵ Kpaci u kana ta Kawauwi ka lyai tsugono hal u shilakana n atokulalu a ne gba, aku u zuwa le a kere ka adeshikpetsu a ne.

²⁶ Kpam utokulalu u makorishi u da wa wacinsa u da ukpa.

²⁷ An Tagarada u Kashila u danai Kashila ka uka ta ili dem a kere ka ucira u Kawauwi, a isa pini Kashila wa. Kpaci aya u ukai gba ili a ucira u Kawauwi.

²⁸ Aku u lya baci kaci ka ili gba, Maku mi ma zuwa ta kaci ka ne a kere ka Kashila, uza da u zuwai ili gba a kere ka ne. Aku Kashila ka lyai tsugono tsu ili gba.

²⁹ Nida ukuna u ama da a lyubugi adama a da a ka banga akushe? Ndyaka kalen ka uyan nala? A ka 'yangasa baci akushe wa, nida a ka lyubugusu ama adama a le?

³⁰ A ka 'yangasa baci akushe wa gba gba, nida tsa zuwa kaci ka tsunu evu n ukpa a'ayin dem?

³¹ Ama a va, mayun n tonuko da, n tsu yan ta evu n ukpa kain dem. N tsu lapa ta makamba adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu u yain ara de, kpam ukuna u na vi dem mayun da.

³² A ka 'yangasa baci akushe wa, ili i shinga i eni i'ya mu n shilakana baci n aza a Afisu aza da a'ari nnama n cingi? Ama a tsu dansa ta, cinda nala, "Asaka tsu lyai kpam tsu soi, kpaci nakpan tsa kuwa ta."

³³ Kotsu i asaka ama a yinsa da wa. A dana ta, "Aje a cingi a ka nangasa ta ahali a shinga a vunu."

³⁴ Gonukoi uyawunsa u de a ili i'ya i'ari i shinga, kpam i asaka uyansa unyushi u cingi. Panai uwono an aza roku a de bawu a revei Kashila.

A'ayin a da a ka 'yangasa tsu a ukpa

³⁵ Uza roku wa wecike ta, "Nida a ka 'yangasa akushe a gono n uma? Iacun i ikyamba i eni i'ya a ka yan n i'ya?"

³⁶ Keci ka utengeshi ka nala vi. Vu ce baci icun a iyamba, i tsu wuta wa she i kuwa ve.

³⁷ Kpam ili i'ya vu cei a iyamba yi i'ya avuku a da a ka gbonguro vi wa, shegai icun i ekpi i ilya yi ko kpam icun i roku kau i'ya vu cei.

³⁸ Kashila ka naka ta icun i nala yi ikyamba i'ya u dangasaka yi. Iacun dem i tsu gbonguro ta a icun i avuku a ne.

³⁹ Ikyamba i icun i ili i'ya i'ari n uma i'a ta icun kau-kau. Ama a'a ta n icun i ikyamba i le. Nnama kpam n i le. Nnu n adan ya dem n i ne.

⁴⁰ Ikyamba i'ya pini a zuba, ikyamba i'ya kpam pini a likimba. Tsulobo tsu ikyamba i zuba tsa ta kau n tsulobo tsu ikyamba i likimba.

⁴¹ Kaara ka ta n tsulobo tsu ne, uwoto wa ta n tsulobo tsu ne, atala kpam n tsulobo tsu le kau; a asuvu a atala yi gbam tsulobo tsu takpana ta.

⁴² Nala wa woko a ka 'yangasa baci akushe a gono n uma. Ikyamba i tsunu i'ya i kuwai i shamai vi, ya woko ta kau a 'yangasa baci i'ya, kpaci a'ayin a nala yi ya doku ya kuwa wa.

⁴³ A cidangu baci ikyamba i tsunu, i tsu lobono wa kpam bawu ucira. A ka 'yangasa baci i'ya ya lobono ta kpam n ucira.

⁴⁴ Gogo-na ikyamba i kayala, i'ya tsa wene i'ya, shegai a 'yangasa baci i'ya, ya woko ta ikyamba i'ya Kulu Keri ka naka uma.

Mayun da ikyamba i kayala i'ya pini, kpam ikyamba i'ya Kulu Keri ka naka uma i'ya pini.

⁴⁵ Tagarada u Kashila u dana ta, "Vuma u kagita Adamu u wusha ta uma." Vuma u makorishi; wata, Kawauwi, u woko ta kulu ka ka naka uma.

⁴⁶ Ili i'ya i gitai utuwa i'ya ikyamba i kayala, aku ikyamba i kulu i tonoi a kucina.

⁴⁷ Kashilā ka kenei kayala a iyamba aku u yain vuma u kagita Adamu. Ucun u vuma u ire vi a zuba da u wutai.

⁴⁸ Ya dem a likimba wa ta n ikyamba tyoku u Adamu. Kpam ya dem a zuba wa ta n ikyamba tyoku u uza da u wutai a zuba.

⁴⁹ Gogo-na naha tyoku da atsu tsari tyoku u Adamu da, vuma u iyamba, nala dem kain ka roku tsa woko tyoku u Kawauwi, vuma u zuba.

⁵⁰ Ama a va, ma ciga da ta i reve ikyamba i tsunu i na i'ya i'ari n inyama na mpasa ya shama ta. Nala u wenike ta ya uwa a tsugono tsu Kashilā tsa bawu tsari n utyoku wa.

⁵¹⁻⁵² Gogo-na ma wenike da ta ili i usokongi i'ya Kashilā ka wenike tsu: Aza roku a tsunu a ka kuwa wa, shegai a fula baci kavana ka makorishi, Kashilā ka savada tsu ta gba n uyan u a'eshi rapu, hal u lai gbam uwura u ili bal. Kpaci a fula baci kavana, a ka yangasa ta akushe, kpam a ka doku a ka kuwa wa, pini nala, gba tsunu tsa wusha ta ikyamba i savu.

⁵³ Kpaci ikyamba i kayala i tsunu i'ya i tsu kuwa kpam i shama, a ka savada ta i'ya a gonuko i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwa.

⁵⁴ A'ayin a da baci nala gitai, kpam a savadai ikyamba i kayala i tsunu i'ya ya kuwa, a gonukoi i'ya ikyamba i zuba i'ya bawu ya kuwa, aku a makorishi Tagarada u Kashilā u woko mayun:

“A wacinsa de ukpa! Ulya u kaci a ukpa u shadangu de!”

⁵⁵ “Nte asu u da ukpa u lyai kaci vi?”

Nte kpam matadatsu ma ukpa ma ma tsu zuwa mballa mi?”

⁵⁶ Unyushi u cingi u da u tsu zuwa ukpa u tsara ucira u utuko mballa, kpam ucira u unyushi u cingi Mele ma.

⁵⁷ Shegai tsu cikpa ta Kashilā an u asakai Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u naka tsu ulya u kaci a ukpa.

⁵⁸ Ama a va aza da ma ciga, adama a da Kashilā ka yain nala, shamgbai n ucira. Kotsu i asaka ili i roku i gbadā da hal i loko da wa. Zuwai kaci ka de i woko ayain a manyan maco a'ayin a da baci ya yan manyan ma Asheku, kpaci i reve ta manyan ma ya yan adama a Asheku ma gbani ma wa.

16

Uwushika ama a Kashilā kune

¹ A'ayin a da baci ya wushika ama a Kashilā kune, kotsu i yain tyoku da n tonukoi a'uwa a Atoni a da a'ari a Galatiya.

² Kain ka kagita ka a'ayin a shindere dem u kana ta i fofo ikebe i roku a ikengi a ili i'ya i tsarai. Zuwai i'ya adama a kune. I yan baci nala, ya rongo ubana n i goni tsara i wushi i'ya a'ayin a da baci n rawai wa.

³ Dangasai Atoni a roku a bidya ikebe yi ubana a Urishelima. N rawa baci ma naka le ta ukanikorongi u da wa wenike an i wushuki n ele.

⁴ U lobono baci n bana dem, tsa yan ta nwalu mi kabolo.

Ili i'ya Bulus wa ciga u yain

⁵ Ma kyawunsa baci a Masidaniya, ma bana ta n kondo da.

⁶ Gaawan ma dusuku ta n ada a'ayin a re, ko gbam hal ubana makorishi ma a'ayin a kutanu. Aku i banga mu n kana ure ubana asu u da dem ma bana.

⁷ N rawa baci ara de gogo, ma barakpa wa. Wari wa laka mu ta n barakpa a ure kahu n rawa ara de, tsara n tuwa baci n barakpa n ada Asheku a wushuku baci.

⁸ Shegai ma shamgba ta pini na a Afisu hal Abiki a Kain ka Amangarenkupa a wura.

⁹ Kpaci a kukpunka mu ta ure u pige u uyan manyan ma shinga, kpam ama ushani a ka nakasa ta kaci, ko an u wokoi aza roku ushani a ka yan ta tsilala n atsu.

¹⁰ A'ayin a da baci Timoti rawai, wusha ni mai. Wa yan ta manyan ma Asheku tyoku u va.

¹¹ Kotsu i asaka uza roku u goro yi wa. Naka ni una u shinga u de kpm i banga yi u kana ure wa gono baci utuwa ara va. Ma vana yi ta n aza roku a gono.

¹² Gogo-na, a ukuna u utoku u tsunu Apolo. N tonuko yi ta u bolomgbono n atoku a'ayin a da baci a ka tuwa da ukondo, shegai u ciga u yain nala a'ayin a na wa. U tsa baci kabala, wa bana ta.

Bulus kotsi ukanikorongi u ne

¹³ Rongoi ufo6usi. Kana upityanangu u de gbm-gbm. Kotsu i pana uwonvo wa. Yanyi ucira.

¹⁴ Yanyi manyan ma de gba n uciga.

¹⁵ I reve ta Isitifanu n aza a kuwa a ne alya a gitai a wokoi Atoni a Akataya, kpm a neke ta kaci ka le tsara a gbashika ama a Kashila. Ama a va ma folo da,

¹⁶ i toni ama a na n aza da a'ari tyoku u le i yain manyan n ele i panaka le.

¹⁷ N pana ta kayanyan an n wenei Isitifanu, n Faratunata, n Akaiku. A banga mu ta adama a da bawu i'ari pini.

¹⁸ A gbamatangu mu ta cika, n reve ta dem nala a yanka da. Kpm u kana ta i naka icun i ama a nala yi tsupige.

¹⁹ A'uwa a Atoni a da a'ari pini na a uyamba u Asiya a ka sukunku da ta idyani i le.

Akila n Bilikisu kabolo n ama a Kashila a da a tsu gawunsusa a kuwa ku le, a ka sukunku da ta idyani i le a asuvu a kala ka Asheku.

²⁰ Gba Atoni a Asheku a ka sukunku da ta idyani i le.

Danasai atoku a de mai.

²¹ Mpa Bulus uza da korongi idyani i na yi n kukere ku va.

²² N yan ta kvasu Kashila ka yanka uza da baci dem bawu wa ciga Asheku una. Kpm asaka Asheku a tuwa gogo.

²³ Asaka ukuna u shinga u Asheku Yesu u rongo n ada.

²⁴ Ma ciga ta gba uza da wari uza u Yesu Kawauwi.

Ukanikorongi u Ire Ubana a Asu u Aza a Korintiya

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana a asu u atoni a da a'ari a Korintiya an aza roku a le pini de a ka sapulusa Bulus. U suku ta ka banga ka ne Taitu ba u yanka ama yi kadyanshi a kaci ka ili i'ya i'ari i mayun. An Taitu gonoi u tonuko ta Bulus an ama ushani a wushuki n i'ya u dana, shegai aza roku a da pini a buwai bawu a wushuki. A ukanikorongi u na vi, Bulus cikpa ta a banga a ne, kpam u yain kadyanshi ka aza da a 'yuwan yi vi.

Bulus tofugbusuko ta ama yi tyoku da wari wa ciga u yain, kpam n i'ya i kangu yi u yain nala vi. A kapala kpam, u yain kadyanshi a kaci ka ugbashika Kashila. U yan ta kadyanshi tyoku da Atoni a ka bangamgbana. A makorishi u wenike ta kaci ka ne an wari kasuki ka maci ka Kawauwi.

Tagarada u na wa wenike tsu ta tyoku da Atoni a ka yan manyan gogo-na, n tyoku da a ka banga nkoshi ma Atoni n awenishiki a da a ka yanka Kawauwi manyan. U yan ta kadyanshi hal gai tyoku da a ka naka ikebe n ili i maci adama a manyan ma Kashila. U wenike tsu ta an makoshi ma mayun ma tsu yan manyan adama a ili i'ya wa tsara wa, shegai adama a ili i'ya ama a ka tsara. U dana ta, a'ayin a da baci a yain ukuna bawu pini ucira n uciga u Yesu, ukuna u nala u woko de u gbani. Shegai a'ayin a da baci a yain ukuna n ucira n uciga u Yesu, ukuna u nala wa zuwa ta Kashila ka pana kayanyan kpam a tsara ucira u mayun a likimba.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Bulus cikpai Kashila (1:1-11)

Manyan ma kasuki ubana a asu u ama a Kashila (1:12-2:17)

Adooki a asuvu a uciga u Kawauwi (3:1-7:16)

Kune ubana a asu u aza a unambi (8:1-9:15)

Bulus kasuki ka mayun ka (10:1-13:10)

Idyani i makorishi (13:11-13)

Idyani i Bulus

¹ Mpa Bulus, Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi. Timoti wa ta pini kabolo na mpa a'ayin a da n korongi ukanikorongi u na vi.

Kuwa ku Atoni ku Kashila ka kari a ilyuci i Korintiya ka ma koronku, n gba aza da a'ari ama a Kashila a kapashi ka Akataya.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Yesu Asheku Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Bulus cikpai Kashila

³ Cikpai Kashila eyi uza da wari Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi! Kashila Tata aya uza da wari n iyali kpam n unaka ndishi n katakasuvu.

⁴ U tsu naka ta ndishi n katakasuvu a'ayin a da baci tsari a asuvu a kadambula, tsara tsu naka aza roku ndishi n katakasuvu. A'ayin a da baci aza roku a'ari a asuvu a kadambula, tsa fuda ta tsa naka le icun i ndishi n katakasuvu n nala n da Kashila ka naka tsu vi. ⁵ Mayun da wari an tsa pana ikyamba cika adama a Kawauwi. Mayun da kpam tsu tsu tsara ndishi n katakasuvu cika adama a Kawauwi.

⁶ Tsu pana baci ikyamba, tsa zuwa ta uma u da Kashila ka naka da ndishi m atakasuvu n iwauwi adama a upana u ikyamba u nala vi. A'ayin a da baci dem Kashila ka naka tsu

ndishi n katakasuvu, tsarā tsu gbamatangu dā dā. Kpam i fudā i kawunku n ahankuri a upana u ikyamba vi.

⁷ Uzuwa u uma u tsunu ubana ara dē wā tā n ucira, kpaci tsu reve tā i pana baci ikyamba tyoku dā ātsu tsu panai, ya wushā tā ndishi n katakasuvu tyoku dā ātsu tsu wushai.

⁸ Ama a vā, tsa ciga tā i reve tyoku dā tsu panai ikyamba a uyamba u Asiya. A zuwuka tsu tā ukuna u dā u lai ucira u tsunu, hal tsu takpai uma gbam tsa yan uma kpam wa.

⁹ Mayun dā, tsu zuwa tā tsa kuwā. Shegai ukuna u nala u zuwa tsu tā tsu gita uwushuku n Kashilā, shegai kaci ka tsunu wa, kpaci aya u tsu 'yangasā akushe.

¹⁰ Kashilā ka wauwa tsu tā a'ayin a dā tsu yain evu n ukuwā vi, tsu reve tā kpam wa lya kapala n uwauwusa tsu.

¹¹ Wā wauwa tsu tā kpaci edā ya bāngasā tsu tā an ya yansāka tsu kavasū. Adama a nala, Kashilā ka wushuku tā kavasū ka dē. Wa zuwuka tsu tā unā u shinga, kpam ama ushani a ka cikpa yi tā adama a ili i'ya u yanka tsu.

Bulus asakai ve nwalu ma ukyawunsa u ne

¹² Tsu cifa baci n ili i'ya tsu yain, tsu tsu dana tā tsu yan tā mazāngā an bawu tsu yain ukuna u gbani. Kain dem tsu tsu rongo tā mai, kpam tsu tsu sokonku dā ko ili wa. Ukuna u shinga u Kashilā u dā u zuwai uyan ili i nala yi gbā, ugboji u likimba u dā wa. Tsu rongo tā mai ko nte wa, hal gai u kanā baci n adā.

¹³⁻¹⁴ An tsu koronku dā vi, tsu yan tā kadyanshi n adā karara, tsu sokonku dā ko akani a te wa. Adama a nala, n zuwa tā uma ya reve tā gbā i'ya tsu korongi. I tsā tā i revei ili i roku a ili i'ya tsa tonon, shegai tsu zuwa tā uma ubana kapala ya reve tā i'ya mai mai, tsarā kain ka Yesu Asheku a tsunu ka yan baci, ya yan tā mazāngā adama a tsunu, ātsu kpam tsu yain mazāngā adama a dē.

¹⁵ N reve tā ukuna u na vi mai, dā gai i zuwai mārī n fobusoi ma tuwā n kyawan dā ve n kagita ki, nala Kashilā ka zuwuka dā unā u shinga kpaci mārī ma tuwā tā ara dē kure.

¹⁶ Mārī ma ciga tā n bātsa n kyawan dā a'ayin a dā n wurai ubana a uyamba u Masidaniya n a'ayin a dā kpam ma wura ugonon. Aku i'ari i bāngā mu kpam i soku mu a nwalu n vā ubana a kaḅon ka Yahuda.

¹⁷ N reve tā ya wecike tā ili i'ya i bishinka mu uyan i'ya n fobusoi vi. Kadyanshi ka uvurusā a'ene ka ma yanka dā wa. Gogo-na n woko la vi dē tyoku u ama a likimba aza dā a ka dana ukuna aku a gonon a kpādā u dā ushadāngū?

¹⁸ I reve tā gai Kashilā uza dā i wushuku n eyi dā, nala dem u gan tā i reve an tsu tsu dana “Eye” aku tsu gonon tsu dana “A'a” kute wa.

¹⁹ Kpaci Yesu Maku ma Kashilā u tsu dana “Eye” aku u gonon u dana “A'a” kute wa, shegai u tsu rongo tā n katakasuvu ka te. Aya uza dā mpa n Sila n Timoti tsu yanka dā kadyanshi a kaci ka ne.

²⁰ Kpaci aya u shadāngi gbā kazuwamgbani ka Kashilā. Adama a nala a dā tsu tsu dana “Ami” tsu nakā baci Kashilā tsupige a asuvu a kala ka Kawauwi.

²¹ Cifai, Kashilā ka ka tsu zuwa dā hal n ātsu dem tsu yain ucira a asu u Yesu. Kashilā ki aya dem u dangasa tsu.

²² U kaara tsu tā kugyan tsarā u wenike an ātsu ama a ne a dā koshi. U zuwuka tsu tā dem Kulu ku ne a asuvu a atakasuvu a tsunu tyoku u uzuwamgbana tsarā u wenike tsu an ili i roku i'ari a utuwā.

²³ Kaban ka baci ma yanka dā an n danai n 'yuwan ugonon a Korintiya vi adama a dā bawu ma ciga n yan dā mavura, asakā Kashilā ka yan mu mavura.

²⁴ Ili i'ya ya wushuku n i'ya, i'ya tsa tonusuko dā wa. Tsu reve tā i'ā tā n upityanangu u ucira, adama a nala a dā i'ari n ucira. Tsa ciga tā tsu yain manyan kaḅolon n adā tsarā i shadāngū n mazāngā.

2

¹ N tonuko t̄a kaci ka v̄a, “Ma doku ma tuw̄a ara d̄e wa, kpaci an n tuw̄a ara d̄e caupa vi n zuwa t̄a gb̄a d̄e unamgbukatsumā.”

² Shegai ma zuwa d̄a baci unamgbukatsumā, ya wa zuwa mu n pana kayanyan? Eḁa koshi, kpam eḁa aza d̄a n zuwai unamgbukatsumā.

³ I'ya gai i zuwai n koronku d̄a nala a ukanikorongi u d̄a n sukunku d̄a vi. Ma ciga n kyawan d̄a wa, kpaci ugawunsa n aḁa wa zuwa mu t̄a ukpaḁa u upana u kayanyan. Kpam eḁa ama d̄a u gain i zuwa mu upana u kayanyan. Ili i'ya i zuwai ma ciga n pana kayanyan i'ya tsar̄a eḁa dem i pana kayanyan.

⁴ A'ayin a d̄a n koronku d̄a caupa vi, ma t̄a n kadambula n ukpaḁa u upana u kayanyan a asuvu a katakasuvu ka v̄a hal n koronku d̄a n meshi a a'eshi a v̄a cika. N koronku d̄a tsar̄a n zuwa d̄a unamgbukatsumā wa, shegai koronku d̄a n koronku d̄a tsar̄a i reve an ma ciga d̄a cika.

Cimbusuk̄a i atoku unyushi u cingi

⁵ Uza roku a asuvu a d̄e u zuwa mu baci unamgbukatsumā, mpa u zuwai utyoku u v̄a wa. Gb̄a d̄e d̄a u zuwai unamgbukatsumā, kpam ya dem w̄a t̄a n tyoku d̄a wa pana u d̄a. Ma ciga n dansa cika wa.

⁶ Uḁolomgbono u kaci u d̄a aza roku a d̄e ushani a yain a yan yi mavura ma ma gain a naḁa yi vi, ma rawa t̄a.

⁷ Shegai gogo-na u gan t̄a i cimbusuk̄a yi i naḁa yi ndishi n katakasuvu tsar̄a kotsu i zuwa yi u rongo n unamgbukatsumā hal upityanangu u ne u rukpa wa.

⁸ Ma folo d̄a, wenike ni an ya ciga yi.

⁹ Koronku d̄a ma koronku d̄a tsar̄a n kondo d̄a, kpam n wene ko ya pana uwenishike u v̄a.

¹⁰ I cimbusuk̄a baci vuma nala vi, mpa dem n cimbusuk̄a yi t̄a. N cimbusuk̄a yi baci (an baci unyushi w̄ari pini), yan d̄a n yain nala tsar̄a n yanka d̄a ukuna u shinga a ucira u Kawauwi.

¹¹ Tsar̄a Kanangasi* ka lyai kelime n u la tsu ugboji wa, kpaci tsu reve t̄a afoḁi a Kanangasi utuw̄a ara tsunu.

Kuḁari ku Bulus a Taruwasa

¹² An n rawai a Taruwasa tsar̄a n yain kuḁari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi, n cina t̄a cina Asheku a foḁuso d̄e ure adama a manyan mi.

¹³ Shegai n dambula t̄a cika, kpaci n wene utoku u tsunu Taitu wa. Pini nala, n tonukoi aza d̄a a'ari pini vi, “U yan tsu ben.” Aku n lazai ubana a Masidaniya.

Ulya u kaci adama a Kawauwi

¹⁴ Tsu cikpa t̄a Kashil̄a cika! Aya u zuwa tsu tsu woko agbashi a ne kpam u tonoi n aṣu a kapala adama a ulya u kaci u Kawauwi. Kashil̄a ka ḁanga tsu t̄a dem tsu tamburuka ureve u Kawauwi ko nte wa tyoku u ili i magul̄ani.†

¹⁵ Uma u tsunu w̄a t̄a tyoku u magul̄ani ma Kawauwi ka naḁa Kashil̄a, ma kpam ma tambura a asu u ama d̄a Kashil̄a ka wauwusa hal n ama d̄a a ka kuwusa.

¹⁶ A asu u aza d̄a a ka kuwusa, magul̄ani mi ma woko le d̄e kaw̄an ka ukpa. Shegai a asu u aza d̄a a'ari n uma, magul̄ani mi ma woko le d̄e magul̄ani ma uma. Ya wa fuda wa canga araji a ukuna u nala vi?

¹⁷ Ts̄a tyoku u ama d̄a a tsu yan kuḁari ku kadyanshi ka Kashil̄a tsar̄a a tsar̄a ikebe wa. Nala ts̄ari wa. Shegai um̄atsi u d̄a ts̄ari u uwoko atsumate a Kashil̄a, kpam a asuvu a ucira u Kawauwi tsu tsu dansa t̄a akani yi a kapala ka Kashil̄a.

* **2:11** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalap̄ansi.

3

Kazuwamgbani ka savu ka Kashila

¹ Gogo-na gita da tsa gita ucikpala kaci ka tsunu? Ama roku a rawa ta n ikanikorongi i icikpali ko kpm a zuwa da i koronku le ikanikorongi i icikpali yi. U gan tsu yain n ikanikorongi nala?

² Shegai efa ukanikorongi u tsunu, kpm i'a ta a asuvu a atakasuvu a tsunu tsara ya dem u yain kaneshi u reve kpm i'ya u yain kaneshi vi.

³ I wenike ta a kateshe an efa ikanikorongi i'ya Kawauwi ka korongi aku atsu tsu bankai i'ya. Kulu Keri ku Kashila Uza u Uma ku korongu da ta a asuvu a atakasuvu a tsunu, shegai a iwaraka ko agbagala a da a yain n atali wa.

⁴ Tsa fuda ta tsa dana nala adama a ucira u upityanangu u tsunu a kapala ka Kashila adama a Kawauwi.

⁵ Dana da tsu danai tsa fuda tsa yan manyan ma nala mi n kaci ka tsunu wa. Kashila ka ka zuwai tsu fudai tsu yain gba i'ya tsu yain vi.

⁶ U zuwa tsu ta tsu fuda tsu woko agbashi a kazuwamgbani ka savu ka ne ka ka wutai a asu u Kulu Keri. Kazuwamgbani ka savu ki Mele ma a korongi wa, kpaci Mele ma a korongi ma tsu tuko ta ukpa, shegai Kulu ku tsu tuko ta uma.

⁷ Mele ma cau a atali a da a tsu korongu ma, kpm a tsu wene ta tsupige tsu Kashila a a'ayin a nala yi. Aza a Isara'ila a fuda a barakpa n a wundi upetiwa'eshi u Musa wa, kpaci wa lada ta cika, ko an u wokoi ulada vi u barakpa wa. Adama a nala, Mele ma ma wokoi manyan ma ne utuko u ukpa u da, kpm mari n tsupige nala,

⁸ tsupige tsu manyan ma Kulu Keri tsu la ta tsupige tsu Mele. Ko nala wa?

⁹ Manyan ma ma tsu tuko ama ukidaga u ugana n mavura ma baci n tsupige, manyan ma ma tsu zuwa ama a woko ama a maci a kapala ka Kashila ma yan ta n tsupige tsa tsa la nala vi.

¹⁰ Mayun da an tsupige tsu kazuwamgbani ka cau tsu woko de ili i gbani, kpaci katyashi ka tsupige tsu savu ka la ta ka cau.

¹¹ Mele ma ta n tsupige tsa tsu kporoi. Shegai tsupige tsu kazuwamgbani ka savu tsu la ta ucira, kpaci tsa kporo wa.

¹² Tsa dansa ta bawu uwonvo, kpaci adama a nala a da tsari n uzuwa u uma.

¹³ Tsa tyoku u Musa wa. Upetiwa'eshi ne u lada ta, shegai u pala ta u da tsara u zuwa aza a Isara'ila a lyai kelime n uwene katyashi ki n ka kpori wa.

¹⁴ Ama yi a ryagbaja ta, kpm ili i roku i tsu kangu le ta uwene ukuna u mayun a'ayin a da baci a yain kaneshi u Mele. Kawauwi ka koshi ka fuda ka takpa le ili i'ya i kangu le uwene vi.

¹⁵ Ko n gogo-na, a yan baci kaneshi u Mele ma Musa, ili i'ya pini i tsu kangu le atakasuvu.

¹⁶ Shegai a'ayin a da baci dem uza kpatalai ubana a asu u Asheku, she u takpa yi ili i'ya i kangu yi vi.

¹⁷ Asheku a nala yi aya Kulu. Kpm asu da baci dem Kulu ku Magono ma Zuba kari, ku tsu naka ta utsara u kaci.

¹⁸ Adama a nala ipetiya'eshi i tsunu i'a kpm upali wa, tsara tsu wenike tsupige tsu Magono ma Zuba. Kpm Kulu ku Magono ma Zuba ka yan baci manyan a asuvu a tsunu, tsa woko ta tyoku u ne aku tsu wenike tsupige tsu ne cika.

4

Kuzuwate ku ucanga a mgbodo n cin

¹ Kashila n upana u iyali u ne, u naka tsu ta manyan ma na mi tsara tsu yain. Ili i'ya i zuwai bawu tsa wowo i'ya la vi.

² Tsu 'yuwan t̄a uyan ili i uwono ko kpam i'ya i'ari usokongi. Tsu tsu yinsa ko uza wa, kpam tsu tsu savaḁa uwenishike u Kashil̄a wa. Ukuna u mayun u ḁa koshi tsu tsu dansa a kapala ka Kashil̄a, tsar̄a ama a wushuku an tsari ama a maci.

³ Kadyanshi ka Shinga ka tsa yansa kuḁari k̄a baci ukimbi, a asu u aza ḁa a'ari a ure u ukp̄a ḁa k̄ari ukimbi.

⁴ Kanangasi;* wata, uza cingi uza ḁa wa lya tsugono tsu likimba u na u rumbaṅasa t̄a atakasuvu a le, pini nala, a wushuku n akani a ḁa tsa yansa kuḁari a kaci ka tsupige tsu Kawauwi wa. A ka wene katyashi ka pige ka ka wakana ara le wa, kpam a reve an Kawauwi ka rotsoi Kashil̄a wa.

⁵ A'ayin a ḁa tsa kyawunsa n tsu yanyi kuḁari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashil̄a ki, kuḁari ku kaci ka tsunu ka tsa yansa wa, shegai ku Yesu Kawauwi an wari Asheku. Ātsu agbashi a ḁe a ḁa adama a ili i'ya Yesu yanka tsu.

⁶ Kashil̄a ka ka danai, “Asak̄a katyashi ka wakana a asuvu a karimbi!” U zuwa tsu t̄a tsu reve an katyashi ka na ki katyashi ka tsupige tsu Kashil̄a ka, ka tsu tsu wene a upetiwa'eshi u Yesu Kawauwi.

⁷ Kuzuwate ku ucanga ku na ki a asu u Kashil̄a ḁa tsu tsar̄ai ka, shegai tsari t̄a tyoku u mgbodo n cin a asu u ḁa kuzuwate ku ucanga ki k̄ari. Nala u wenike t̄a an ucira u pige vi a asu u Kashil̄a ḁa u wutai, shegai ara tsunu wa.

⁸ A uka tsu a asuvu a awuya cika, shegai a fuda a minjara tsu wa. Ko tsu reve baci kpam ili i'ya tsa yan wa, tsu tsu bul̄a uzuwusa uma an ili i shinga i roku ya gita wa.

⁹ A zuwa tsu t̄a tsu panai ikyamba cika, shegai Kashil̄a ka asak̄a tsu wa. A tsu gbashangu tsu t̄a a iyamba, shegai gb̄a n nala a wacinsa tsu wa.

¹⁰ A'ayin a ḁa baci tsa pana ikyamba nala, ikyamba i tsunu i tsu wenike t̄a tyoku ḁa Yesu panai ikyamba a'ayin a ḁa u kuwai vi. Pini nala, ama a ka wene t̄a uma u Yesu a asuvu a ikyamba i tsunu.

¹¹ Nala wari, kain dem tsu tsu reve t̄a gaawan a ka wuna tsu t̄a adama a ḁa tsa gbashika Yesu. Pini nala, ama a ka wene t̄a uma u Yesu a asuvu a ikyamba i tsunu i'ya ya kuwa.

¹² Tsu wushuku t̄a tsu modono n ukp̄a, tsar̄a eḁa i tsar̄a uma.

¹³ A korongu t̄a a Tagar̄aḁa u Kashil̄a, “Dansa ḁa ma dansa an u wokoi n wushuki.” Uwushuku u te u ḁa tsari n u ḁa, kpam dansa ḁa tsa dansa an u wokoi tsu wushuki.

¹⁴ Kashil̄a ka 'yangasa t̄a Yesu Asheku a asuvu a ukp̄a. Tsu reve t̄a kpam an Kashil̄a ka tuwa ka 'yangasa tsu n Yesu. Kashil̄a ka bidya tsu t̄a kaḁolo n aḁa kpam tsu shamgba a kapala ka ne.

¹⁵ Gb̄a ukuna u na vi adama a ukuna u shinga u ḁe u ḁa. Tyoku ḁa ama ushani a'ari ulya kelime n uwusha ukuna u shinga u Kashil̄a, nala dem a'ari ulya kelime n ucikpa Kashil̄a, Kashil̄a kpam k̄ari a udoku uwusha tsupige cika.

Upityanangu a asu u Asheku

¹⁶ Ili i'ya gai i zuwai bawu tsa bul̄a uzuwa uma i'ya gai la vi. Ko an u wokoi ikyamba i tsunu ya kuwusa, kain dem kulu ku tsunu ku tsu tsar̄a t̄a ucira u savu.

¹⁷ Upana u ikyamba u ḁa tsa pana gogo-na wa gan wa, kpam wa barakpa wa. Shegai wa banḡa tsu t̄a tsu tsar̄a tsupige tsa tsu lai upana u ikyamba vi cika, kpam tsupige tsi tsa yan n utyoku wa.

¹⁸ Tsu zuwa a'eshi a tsunu a ili i'ya tsa wene wa, shegai a ili i'ya bawu tsa wene. Ili i'ya tsa wene vi ya barakpa wa, shegai ili i'ya bawu tsa wene vi ya yan n utyoku wa.

5

¹ Tsu reve t̄a a wasa baci katani ka tsa rongo na vi; wata, tsu kuwa baci tsu asakai ikyamba i na yi, Kashil̄a ka fobusuko tsu t̄a kuwa ka tsa rongo a zuba. Asu u ḁa eyi fobusoi n kaci ka ne kpam bawu wa kotso.

* 4:4 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

² Tsu wowo de n ikyamba i'ya tsari n i'ya gogo-na, adama a nala tsu matsa de a uka tsu ikyamba i savu a zuba tyoku u aminya a savu.

³ A'ayin a nala tsa rongo kpam kataba wa, kpaci tsa uka ta ikyamba i savu a zuba.

⁴ An tsa rongo n ikyamba i na yi tsa ta ushadangi n kadambula kpam tsa pana ta ikyamba. Shegai uwowi u tsunu u zuwa tsu tsu cigi ukpa aku tsu asaka ikyamba i na yi wa. Tsa ciga ta tsu asaka ikyamba i cau yi, kpaci tsa wusha ta ikyamba i'ya bawu ya kuwa.

⁵ Kashila ka n kaci ka ne u fobuso tsu adama a nala yi, kpam u naka tsu Kulu Keri tsara ku woko tsu uzuwamgbana u da wa wenike an uma u savu u na vi mayun da.

⁶ Adama a nala kain dem tsu rongo n atakasuvu a ucira. Tsu reve ta a'ayin a da baci tsari n uma a ikyamba i na yi, tsa a kuwa ku te n Asheku wa.

⁷ Tsa tonon ta ili i'ya tsu wushuki n i'ya, shegai tsu tonon ili i'ya tsu wenei wa.

⁸ Adama a nala a da n danai tsa ta n atakasuvu a ucira. Tsu la ta uciga tsu asaka ikyamba i na yi tsara tsu bana a kuwa a asu u Asheku tsu rongo de.

⁹ Tsa baci n uma pini na a ikyamba i na yi, ko kpam tsa baci bawu uma, uciga u tsunu tsu yanka yi ili i'ya wa pana kayanyan u la ta ili i'ya i buwai gba.

¹⁰ Ili i'ya i zuwai i'ya, kain ka roku gba tsunu tsa shamgba ta a kapala ka Kawauwi kpam u yanka tsu afada. Ya dem a asuvu a tsunu wa wusha ta katsupi ka ili i'ya u yain a'ayin a da wari n uma a ikyamba i na yi, ko i'a baci mai ko icingi.

Utuko u ama a asu u Kashila

¹¹ Adama a da tsu revei an tsa pana uwonvo u Asheku da i zuwai tsu matsai tsara ama a kpatala a gono a asu u ne. Kashila ka reve ta tyoku da tsari mayun, tsa ciga da ta i reve tyoku da tsari.

¹² Tsa ciga tsu doku tsu wenike da aradi a kaci ka ili i'ya tsari wa, shegai tonoko da tsa tonoko da ili i'ya tsari tsara i yain mazanga adama a tsunu. Pini nala, da ya tsara ili i'ya ya dana a kaci ka aza da a tsu wenike aradi a kaci ka ili i'ya ama roku a tsu dansa a kaci ka le, shegai a'a ama a maci a kapala ka Kashila wa.

¹³ U woko baci yavu ijan i'ya tsa suma, tsara u tuko Kashila tsupige da. U woko baci kpam yavu tsa n ugboji u tsunu, nala kpam tsara tsu banga da da.

¹⁴ I'ya baci dem tsa yan, yan da tsa yan i'ya kpaci uciga u Kawauwi u da wa tonon n atsu. Tsu wushuku ta an uza roku; wata, Kawauwi ka kuwai adama a ko ya wa, adama a nala tsu wushuku ta an gba tsunu tsu kuwai.

¹⁵ U kuwa ta tsara u wauwa ko ya wa, tsara aza da a wushai uma u savu adama a ne, a rongo kpam uma u da ele a ka pana kayanyan koshi wa. Shegai a rongo uma u da Kawauwi ka pana kayanyan, uza da kuwai kpam a 'yangasa yi tsara u wauwa le.

¹⁶ Adama a nala a da tsu asakai ubidisa atoku tyoku da likimba u yawunsai a kaci ka le. Caupa, tsu tsu yawunsa ta a kaci ka Kawauwi tyoku da likimba u tsu yan, shegai gogo-na nala wari wa.

¹⁷ Uza da baci bolomgbonoi kaci n Kawauwi, Kashila ka gonoko yi ta vuma u savu. Ukuna u cau a kaci ka ne u kotso de, kpam i puwan de. Ko ndya wa i ne Kashila ka gonoko i'ya de i savu.

¹⁸ Kashila ka ka yain ili i na yi gba, u tuko tsu evu n eyi adama a ili i'ya Kawauwi ka yain. U naka tsu manyan ma utuko ama evu n eyi.

¹⁹ Akani a tsunu yi a da, Kashila ka tukuso ta ama evu n eyi a akere a Kawauwi. Kashila ka tsu cibusa unyushi u cingi u le wa. U naka tsu ta kpam akani a ndishi n shinga a na yi.

²⁰ Kashila ka zuwa tsu ta tsu woko aza a manyan a unu u Kawauwi, kpam u woko ta yavu folo da wa folo da i pana kadyanshi ka tsa tonon. Adama a Kawauwi a da tsa dansa, kpam tsa folo da ta i asaka Kashila ka tuko da evu n eyi.

²¹ Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa ko kenu! Shegai Kashila ka gonuko yi uza u unyushi u cingi adama a tsunu, tsara Kawauwi ka gonuko tsu ama a maci a asu u Kashila.

6

¹ Tsu yan ta manyan kabolo n Kashila, kpm tsa folo da ta kotsu i wushi ukuna u shinga u ne gbani wa.

² U dana ta a Tagarada u Kashila,
“A'ayin a rawa baci a da ma wenike da asuvayali,
ma pana ta kvasu ka de.

Kain ka iwauwi n banga da ta.” ◇

Mayun da, Kashila ka ta ufobusi u banga da gogo-na. Ara kain ka iwauwi ka.

Upana u ikyamba u Bulus

³ Tsa ciga aza roku a 'yuwan manyan mi wa, adama a nala tsa ciga i'ya tsa yan i zuwa aza roku a rukpa wa.

⁴ I'ya baci dem tsa yan, tsu tsu ciga ta tsu wenike atsu agbashi a mayun a Kashila a da. Tsu kawunku ta gba upana u ikyamba n ahankuri.

⁵ A lapa tsu ta. A zuwusa tsu ta a kuwa ku a'ali. Kakuma ka ama ka pana tsu ta upan hal a 'yangasasai atakasuvu a ama. Tsu yan ta manyan hal tsu dukpai. Roku tsu tsu lavuta wa. Roku kpm tsa tsara ilikulya wa.

⁶ Tsu wenike ta kaci ka tsunu atsu agbashi a Kashila a da, kpaci tsu nangasa kaci ka tsunu n tsicingi wa, tsa ta n ureve u da Kashila ka tsu naka. Tsu tsu yan tsali wa. Tsu tsu yansaka ta ama ukuna u shinga. Tsa ta n ucira u Kulu Keri, kpm tsa ciga ta ama mayun mayun.

⁷ Kadyanshi ka mayun ka tsa yansa ku'ari, kpm Kashila ka ka naka tsu ucira vi. Tsa ta n ukuna u maci u da u woko tsu yavu burundu n maraga ma tsa ciga adama a kuvon.

⁸ Kashila ka tsa gbashika ama a ka nakasa tsu baci karinga, ko a goruso tsu baci. Kashila ka tsa gbashika ama a ka cikpala tsu baci, ko a ka nakasa tsu baci a'ala a cingi. Ama a bidya tsu ta aza a ka'an, shegai kain dem ukuna u mayun u da tsa dansa.

⁹ Ya dem reve tsu ta, shegai a gonoi a ka yanka tsu yavu a reve tsu wa. Tsa rongo yavu ukpa wa evu, shegai atsa na, hal n gogo-na tsa ta n uma. Tsu pana ta ikyamba cika, shegai a wuna tsu wa.

¹⁰ Kain dem tsu tsu rongo ta n mazanga, ko a asuvu a a'ayin a upana u ikyamba. Aza a unambi a da tsari, shegai tsu zuwai ama ushani a yain utsari a asuvu a upityanangu. Tsa n ili wa, shegai mayun da wari an tsari n ko ndya wa.

¹¹ Eda aza a Korintiya, tsu dansa ta n ada karara. Atakasuvu a tsunu a shadangu ta n uciga u de.

¹² Tsu asaka da uciga wa, shegai eda i asaka tsu ta uciga.

¹³ Ma dansa ta n ada tyoku da ma dansa na mmuku n va. Wenike tsu uciga tyoku da atsu tsu wenike da.

Kuwa ku Kashila ka uma

¹⁴ Kotsu i yain manyan kabolo a asu u te n aza da bawu a wushuki n Kawauwi wa. Ukuna u shinga n u cingi wa rongo kabolo wa. Katyashi n karimbi a ka rongo kabolo a asu u te wa.

¹⁵ Nida Kawauwi n Kanangasi* a ka walamgbana? Nida uza da wushuki n Kawauwi wa walamgbana n uza da bawu u wushuki?

¹⁶ Kuwa ku Kashila ka walamgbana n ameli wa, ko kenu. Kpm atsa kuwa ku Kashila Uza u Uma. Kashila ka dana ta, “Ma dusuku ta n ele aku n zuwa kuwa ku va a asu u da a'ari. Ma woko ta Kashila ka le, ele kpm a ka woko ta ama a va.” ◇

◇ 6:2 Isha. 49:8. * 6:15 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◇ 6:16 Adkp. 26:12; Izk. 37:27.

¹⁷ Adama a nala, Magono ma Zuba ma dana ta,
 “Wutāi a asuvu a le i peci kaci de n ele.
 Kotsu i sawa ili i'ya Mele ma danai i'a n ashinda wa,
 tsara n wushi da.” ◇

¹⁸ Magono ma Zuba, Uza u Ucira Gba u dana ta,
 “Ma woko ta Tata u de,
 eda k pam ya woko ta mmuku n va.” ◇

7

¹ Aje a va, Kashila ka ka yansa ka tsu kazuwamgbani ka na ki. Adama a nala tsu sumai ili i'ya ya zuwa tsu nangasa ikyamba n a'ulu a tsunu n icadi. Tsu nakai Kashila tsupige, aku tsu matsai tsu yain gba i'ya tsa yan tsu woko tyoku u ne dere.

Ipeli i'ya Bulus wari n i'ya

² Kukpunka tsu atakasuvu a de! Tsu nusuka ko uza wa. Tsu nangasa k pam upityanangu u uza wa. Tsu ryafa ko uza wa.

³ Dana da n danai nala an ma ciga n zuwuka da unyushi wa. Mari n tonuko da ta caupa an tsu tsu rongo da ucibusu, ko ndya baci tani ya gita.

⁴ N wushuku ta n ada gba gba. Kain dem n tsu rongo ta n mazanga adama a de. I gbatangu mu katakasuvu. Ko an u wokoi mari ushadangi n kadambula, i zuwa mu ta ma pana kayanyan.

⁵ An tsu rawai a uyamba u Masidaniya, tsu tsara uwunvuga wa. Tsu cina ta kadambula ukyawin n atsu. Tsu shilakanasai n atokulalu, k pam tsa modono n uwonvo a atakasuvu a tsunu.

⁶ Shegai Kashila ka ka tsu naka a aza da a'ari n kadambula ndishi ma atakasuvu, u naka tsu ta ndishi ma atakasuvu a'ayin a da Taitu tuwai ara tsunu.

⁷ Mayun tsu pana ta kayanyan an tsu gawunsai n Taitu, shegai gba ili i'ya i zuwai tsu panai kayanyan cika i'ya an i gbatangu yi katakasuvu. U tonuko tsu ta an ya ciga mu uwene k pam hal ukuna u bala da n ukuna u da i yain. U tonuko mu ta tyoku da i matsai i da ya ciga i banga mu. An n panai nala, n pana ta kayanyan cika.

⁸ Ko ukanikorongi u va u nangasa da baci katsuma, ukuna u bala mu an n korongi u da wa. A kagita ukuna wa bala mu ta an u nangasa da katsuma, shegai unambukatsuma u de u barakpa wa.

⁹ Gogo-na k pam ma ta n mazanga. Mazanga ma ma yan an n nangasa da katsuma wa, shegai unambukatsuma u de u zuwa da ta i savadai ahali a de. Adama a nala tsu shitangu da wa, ko kenu.

¹⁰ Kpaci Kashila ka fuda ta ka yan manyan n unambukatsuma u tsunu u banga tsu tsu kpatala tsu asaka unyushi u cingi tsu tsara iwauwi. Ukuna wa bala tsu n unambukatsuma u nala vi wa. Shegai unambukatsuma vi a kaci ka ukuna u likimba u da baci, wa tuko ta ukpa.

¹¹ Zuwai a'eshi a asu u unambukatsuma u nala vi u da Kashila ka ciga da i pana u yain a asuvu a de. U zuwa da ta i gonuko ugboji. U zuwa da ta ya ciga i wenike an bawu i'ari n unyushi. U zuwa da ta upan n uwonvo. U zuwa da ta ya ciga i wene mu. U zuwa da ta i matsai i banga aza roku. U zuwa da ta uciga u uyan uza da nusai mavura dere. Ukuna u nala u zuwa da ta i wenike kaci ka de kabirya da wa.

¹² Korongu da n korongi ukanikorongi u na vi tsara i wene, a kapala ka Kashila, tyoku da i'ari ufobusi i panaka tsu. Korongu da n korongi adama a uza da nusai wa, ko adama a uza da a nusukai wa.

¹³ Ili i'ya gai i zuwai tsu gbamai asuvu i'ya gai la vi.

Ko an u wokoi tsari n ugbami u asuvu, tsu la ta upana kayanyan an Taitu wari dem n upana kayanyan, kpaci i wenike ta an bawu wari n ili i'ya ya balai yi.

¹⁴ Tsu tonuko yi ta tyoku da tsu panai kayanyan adama a de, kpam i wenikei an n yain dere. Gba i'ya tsu tonuko da vi mayun da, kpam i wenikei Taitu ili i'ya tsu danai a kaci ka de ki mayun da.

¹⁵ Pini nala, uciga u ne ubana ara de u lya ta kelime n ugbonguro, a'ayin a da baci u cibai tyoku da gba de i panakai udani u ne, n tyoku da i wusha yi n uwonvo n uje u ikyamba.

¹⁶ Ma ta n mazanga an ma fuda ma wushuku n ada gba gba.

8

Atoni a naka kune yaa

¹ Aje a va, tsa ciga ta i reve tyoku da Kashila ka wenikei ukuna u shinga u ne a a'uwa a Atoni a uyamba u Masidaniya.

² A pana ta ikyamba kpam n unambi cika, shegai mazanga ma le ma kotso wa, kpam a naka ta ili i'ya i lai i'ya a ka ciga le a naka.

³ Asaka gai n tonuko da, a naka ta tyoku da a ka fuda hal gbam u lai ushani. Ko uza u tonuko le a yain nala wa. ⁴ Shegai a rongo tsu ufolo tsu asaka le dem a banga ama a Kashila aza da a'ari a Urishelima.

⁵ Tsu yawunsa gbam a ka fuda a ka naka nala wa! A gita ta a nakai kaci ka le a asu u Asheku, aku ara tsunu. Ili i'ya Kashila ka ciga i'ya la vi.

⁶ Taitu da gita da uwenishike unaka, adama a nala tsu folo yi u doku u gono ara de u banga da tsara i koruso ili i'ya i gitai vi.

⁷ I yan ta ko ndya wa mai hal gbam i pasakai cika: I'a ta n upityanangu kpam i'a ta uyan u kadyanshi ka shinga. I'a ta dem n ureve, kain dem ya ciga i banga, kpam ya ciga tsu cika. Adama a nala, tsa ciga da ta i yain ukuna u shinga vi mai a asu u unaka yaa.

⁸ Shegai dana da n danai she i naka ko bawu ya ciga wa, ko an u wokoi a'uwa a Atoni a roku a ka ciga ta a yain nala. Ure u roku u da dem u da ya wenike uciga u maci.

⁹ I reve ta ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku, i reve ta an Kawauwi kari n utsari, shegai adama a de u woko ta uza u unambi, tsara adama a unambi u ne eda i tsara utsari.

¹⁰ Adooki a va a da na: Nabalun eda aza a kagita aza da i cigai i naka, kpam eda aza a kagita a da i nakai vi.

¹¹ Gogo-na, ma ciga ta i koruso manyan ma i gitai uyan vi. Wenikei an ya fuda ya koruso manyan mi n maloko tyoku da i gitai ma. Nakai a asuvu a ili i'ya i'ari n i'ya.

¹² Ya ciga baci i naka, wa yan n kalen ko ndya i nakai wa, kpaci Kashila ka la ta uciga i naka a asuvu a ili i'ya i'ari n i'ya, shegai i naka ili i'ya bawu i'ari n i'ya wa.

¹³ Ma ciga i naka ili ushani hal i woko bawu ili, aku i rongo a upana ikyamba an bawu i'ari n ili wa. Ma ciga ta uza da baci dem wari pini u zuwa kukere dere.

¹⁴ Gogo-na naha, i'a ta n ili ushani. Ili i'ya i'ari n i'ya ya fuda ta ya banga aza da bawu a'ari n ili. Aku ubana a kapala a tuwa baci a tsarai, aku a banga da dem a'ayin a da baci bawu i'ari n i'ya, pini nala, she i woko unu u te.

¹⁵ Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci bolongi ili ushani, i tsu pasa ili i'ya wa ciga wa, shegai uza da baci bolongi kenu, wa namba ili wa." ◇

Taitu n aje a ne

¹⁶ N cikpa ta Kashila an u zuwai Taitu wa ciga da tyoku da ma ciga da.

¹⁷ Taitu wushuku ta u yain ili i'ya tsu tonuko yi u yain. Wa ta n maluwa cika ma wa ciga u tuwa ara de, tun bawu tsu tonuko yi gbam nala.

¹⁸ Aya la tsa suku kaɓolo n utoku uza ɗa waɗi Katoni, uza ɗa kpam gba Atoni a ka cikpala adama a manyan ma ne a asu u uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga.

¹⁹ Atoni yi a ɗangasa yi ta dem u bana kaɓolo n aɗsu tsa naka baci kune ku na ki. Yan ɗa tsa yan manyan ma na mi tsara tsu naka Asheku tsupige, kpam tsu wenike an tsa ciga tsu banga cika.

²⁰ Kpaci tsa ciga ko uza u kana tsu n unyushi u tyoku ɗa tsu nakai kune ku pige ku na ki wa.

²¹ Shegai tsa ciga ta tsu yain ili i'ya Asheku a ka pana kayanyan n ili i'ya i'ari dere a a'eshi a ama.

²² Tsa suku ta dem vuma roku kaɓolo n ama a re a nala yi. Kain dem vuma na wa ta ufoɓusi adama a ubanga. U wenike tsu ta nala a ure kau-kau, kpam gogo-na dem wa la ta uciga ubanga. Kpaci u wushuku ta n ada cika.

²³ Uza roku u wecike baci Taitu, i dana utoku u va u ɗa uza ɗa wa yan manyan na mpa tsara u banga da. A'uwa a Atoni a suku ta ama a na yi ara de, kpam a tuko ta tsupige a asu u Kawauwi.

²⁴ Wenike le uciga, tsara gba a'uwa a Atoni a reve an tsu yain dere a asu u mazanga n i'ya tsu yain adama a de.

9

Kune adama a aza a unambi

¹ N wene ili i'ya ya zuwa mu n koronku da adama a kune ka i foɓusoi ya naka ama a Kashila yi wa.

² N reve ta banga da ya ciga i banga. Ma ta n mazanga adama a nala yi, kpam ma ta a utonusuko ama a asuvu a Masidaniya n da eda Atoni a da i'ari a Akataya, i foɓuso ta tun nabaɓu tsara i naka. Adama a umatsa u da i matsai ya ciga i naka vi, u zuwa ta aza roku aza a Masidaniya a ka ciga dem a naka.

³ Shegai mpa pini ma sukunku da atoku a nala yi tsara kadyanshi ka tsunu a kaci ka de ka woko ka gbani wa. Ma ciga ta i foɓuso, kpaci n tonuko le ta i foɓuso de.

⁴ Ma pana ta uwono, eda kpam dem ya pana ta uwono, mpa n Atoni a roku a Masidaniya tsu tuwa baci tsu cina da bawu afofi, cina n tonuko le tani de i foɓuso de!

⁵ Da n wenei yavu wa gan ta n suku atoku a nala yi a kapala ka va a wene kune ka i yain kazuwamgbani ki i foɓuso ta ka. Nala wa wenike ta an n ucigi u de u da i nakai, shegai mpa n matsa da wa.

⁶ Ma ciga ta i reve, uza u ce baci ili kenu, ili kenu i'ya wa kapa. Uza da baci kpam u cei ili ushani, wa kapa ta ili ushani. ⁷ Adama a nala ya dem u yawunsa tyoku u kakuma ka ili i'ya wa naka. Kotsu vu naka ili wa, ikyamba i vunu i 'yanga baci vu naka wa. Kotsu vu naka ili wa, va wene baci yavu matsa da a ka matsa vu vu naka. Kpaci Kashila ka la ta uciga uza da u nakai n ipeli.

⁸ Kashila kpam ka zuwuka da ta una u shinga u da u lai ili i'ya i nambai. Pini nala, da kain dem ya yan n ili ushani, kpam i yain n i'ya kabarikete hal i nakasa adama a manyan ma shinga gba.

⁹ Tagarada u Kashila u dana ta:
“Gbani da vuma u maci u tsu naka aza a unambi kune, kpam ukuna u maci u ne wa ta pini bawu utyoku.” ◇

¹⁰ Kpaci Kashila ka ka tsu naka kacimbi icun, u naka kpam ilikulya. Wa doku ta ili i'ya i'ari n i'ya kakuma, tsara i tsara i'ya ya naka ushani a asu u uyan ukuna u shinga.

¹¹ Wa kukpa ta ure kau-kau u da wa zuwa da i yain utsari tsara i yansa kune yaa. Pini nala, da ama ushani a ka cikpa Kashila a'ayin da baci tsu naka le kune ku de.

¹² Pini nala, ili i shinga i re ya gita ta, ili i'ya ama a Kashila a nambai a ka tsara ta i'ya, ama a ka cikpa ta kpam Kashila n mazanga.

¹³ Ya rongo t̄a a unākā Kashilā tsupige kpaci i nākā t̄a yaa. I wushuku t̄a n akani a kaci ka Kawauwi, kpam i panākā t̄a a dā an i nākai Atoni a Urishelima yaa hal n Atoni a dā a buwai.

¹⁴ Gogo-na alya pini a ka yanka dā kavasu, kpam a ka ciga dā uwene, adama a ukuna u shinga u pige u dā Kashilā ka yanka dā.

¹⁵ Asākai tsu cikpai Kashilā adama a kune ka u nākā tsu gbani.

10

Bulus yain kadyanshi ka manyan ma ne

¹ Mpa Bulus uza dā wa folo dā vi, kpam n matānu n tsishinga tsu Kawauwi tsa ma folo dā. Aza roku a dana t̄a, a'ayin a dā baci m̄ari kaḅolo n aḅā n tsu gajarākpa ikyamba wa, aku n rongo n asuvu a shen a'ayin a dā baci bawu m̄ari evu n aḅā.

² A'ayin a dā n doku n tuwā dā ukondo, u k̄anā t̄a n yanka aza dā a ka wundya tsa tonon t̄a ukuna u likimba asuvu a shen. Ma ciga i zuwa mu n yanka dā nala wa.

³ A likimba dā ts̄ari, shegai kushulu ku tsunu unā u te dā k̄ari n tyoku dā aza likimba a ka yansa wa.

⁴ Tsu tsu shilākānā n iwunukatsu icun i'ya aza a likimba a tsu shilākānākā wa. Iwunukatsu i tsunu i'ā t̄a n ucira u dā u wutai a asu u Kashilā u dā wa wacinsa ucira u asu kau-kau u utokulalu.

⁵ Tsu tsu wacinsa t̄a kananamgbani n gbā icun i arāḅi a dā a ka bishinka uza ureve Kashilā. Tsu tsu k̄anā t̄a uyawunsa u gbani u ama, aku tsu zuwa le a panākā Kawauwi.

⁶ A'ayin a dā baci i wenikei ya panākā dē Kawauwi gbā gbā, pini nala, aku tsu rongo ufobusi adama a dā tsa yanka aza dā bawu a ka panākā Kawauwi mavura.

⁷ Gogo-na ili i'ya ya wene n a'eshi koshi i'ya ya wundya. Shegai u gan t̄a i ciba an ts̄ari aza a Kawauwi tyoku dā dem aza a arāḅi a nala a tsu dana ele aza a Kawauwi a dā a'ari.

⁸ Mayun dā wari an tsu tsu dansa n agoni a kaci ka ucira u dā Asheku a nākā tsu tsara tsu b̄angā dā, shegai adama a dā tsa varangu dā wa. N tsu pana uwono adama a ukuna u nala wa.

⁹ A'ayin a dā n koronku dā vi, ma ciga i yawunsa yavu uwonvo u dā ma ciga n zuwa dā i pana wa.

¹⁰ Aza roku a dā, “Ikanikorongi i Bulus i'ā t̄a n ucira kpam n kalen cika, shegai wā baci kaḅolo n aḅu, u tsu yan n ucira wa. Kpam kadyanshi ka ne ka tsu yan n kalen wa.”

¹¹ Ma ciga t̄a a reve ukuna u roku: Gogo-na naha tsā kaḅolo n aḅā wa, dā i zuwai tsu korongi ukuna u na vi a ikanikorongi. Shegai a'ayin a dā baci ts̄ari kaḅolo n aḅā, tsa wenike t̄a ucira vi tyoku dā tsu wenikei u dā a ikanikorongi yi.

¹² Tsa kawan tsu bidya kaci ka tsunu unā u te n aza dā a tsu yawunsa kaci ka le a'ā t̄a n kalen wa. A tsu boluko t̄a kaci ka le ure u urātsanāka aku a rātsanāka kaci ka le n u dā. A tsu gawuntangu t̄a kaci ka le n ko ndya wa tyoku dā ele a'ari. Nala wa wenike t̄a an bawu a revei ili.

¹³ Shegai aḅu tsa yan arāḅi a kaci ka ili i'ya i'ari a kateshe n manyan ma Kashilā ka nākā tsu tsu yain wa. Arāḅi a dā koshi tsa yan a dā a manyan ma Kashilā ka suku tsu tsu yain, kpam eḅā dem i'ā t̄a a asuvu a manyan ma nala mi.

¹⁴ Arāḅi yi a wura tyoku dā u gain tsu yain a dā wa, aḅa gbam aza a kagitā aza dā a tuko dā Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi.

¹⁵ Tsu tsu yan arāḅi adama a ili i'ya aza roku a yain i woko yavu aḅa tsu yain i'ya wa. Shegai tsu zuwa t̄a uma upityanangu u dē wa gbama t̄a hal u zuwa manyan ma tsunu ara dē ma lyai kelime cika.

¹⁶ Tsa ciga t̄a tsu ba tsu yain Kadyanshi ka Shinga ki a asu u m̄ari m̄ari. Tsa ciga tsu yain arāḅi n manyan ma aza roku a yain a asu u le wa.

¹⁷ Tagarāda u Kashilā dana tā, “Va ciga baci vu yain arāḍi, she vu yain a ḍa a ili i'ya Asheku a yain.” ◇

¹⁸ A kaci ka uza ḍa wa cikpalāsa kaci ka ne kpam, u tsu tsarā icikpali wa. Shegai Magono ma Zuba ma wushunku baci uza, vuma nala vi aya wa tsarā icikpali i mayun.

11

Bulus n asuki a kaḅan

¹ Ma ciga tā i yanka mu ahankuri a'ayin a ḍa baci n yain maku ma utengeshi. Mayun n folo ḍa tā i yanka mu ahankuri.

² Ma kirana tā n aḍa cika tyoku ḍa Kashilā ka kirana n aḍa. I'a tā tyoku u maku ma uka ma bawu ma reve vali, uza ḍa a yankai kazuwamgbani ka iyolo i vali u te koshi; wata, Kawauwi ka la vi n kaci ka ne.

³ Shegai gogo-na ma pana tā uwonvo u ḍa a ka puwunsa atakasuvu a ḍe tsarā i asaka utono Kawauwi mayun mayun n uwulukpi, tyoku ḍa kali ka yinsaḍi Hawa† n ugboji u cingi u ne.

⁴ Tsu tonuko ḍa tā ukuna u Yesu, kpam i wushai Kulu Keri, i wushuki kpam n akani a tsunu. Shegai i asakai aza roku a tonuko ḍa ukuna u roku kau n u Yesu. Gogo-na ufobusi u ḍa i'ari i wushi kulu ku roku ḍe kau, i wushi kpam akani a roku.

⁵ N wene aza ḍa a ka isa kaci ka le “asuki a pige” a la mu wa.

⁶ Gaawan n tsu dansa karkar tyoku u le wa, shegai n reve tā ili i'ya ma dansa. Tsu yan tā gbā i'ya tsa yan tsu wenike ḍa ili i na yi mai.

⁷ N zuwa ḍa i tsupa mu adama a Kadyanshi ka Shinga ka n yanka ḍa kuḅari wa. N gonuko tā kaci ka va kenu, aku n naka ḍa tsupige. An n yain nala vi, n nusa?

⁸ An a'uwa a Atoni a roku a ka nakaḍa mu ikebe, u woko tā yavu bokuso ḍa ma bokuso ikebe yi tsarā n gbashika ḍa.

⁹ N namba baci ili a'ayin a ḍa mari n aḍa, n tsu tonuko ḍa i banga mu wa. Atoku a ḍa a wutai a Masidaniya a tuwai pini na, a naka mu tā gbā ili i'ya ma ciga. N taḅa ḍa ufolo i banga mu wa, kpam ma folo ḍa wa.

¹⁰ Ko uza wa la a asuvu a uyamba u Akataya uza ḍa wa bishinka mu uyansa kadyanshi a kaci ka ili i nala wa. N dana tā kpam nala adama a ukuna u mayun u Kawauwi u ḍa wari a asuvu a va.

¹¹ N dana baci ma ciga n zuwuka ḍa araji wa, u woko yavu ma ciga ḍa wa? Nala wa. Ko Kashilā ka reve tā ma ciga ḍa.

¹² Kpam ma lya tā kelime n uyan ili i'ya ma yan gogo-na vi, kpaci ma ciga tā n bishinka ama a nala utsarā u ili i'ya a ka yanka arāḍi. A ciga tā a dana manyan ma a ka yanka arāḍi yi ma tā unā u te n ma tsunu.

¹³ Ama a na yi asuki a kaḅan a ḍa. Manyan ma le ma a tsu yanka kaḅan, aku a gonukoi kaci ka le tsarā a rotso asuki a mayun a Kawauwi.

¹⁴ Shegai mpa n yan majiyan ma ili i nala wa! Ko Kanangasi* ka gonuko tā kaci ka ne tsarā u rotso katsumate ka zuba† ka katyashi.

¹⁵ Adama a nala, tsu yan majiyan an agbashi a Kanangasi a gonukoi kaci ka le a rotso agbashi a ḍa a ka yan manyan ma ukuna u shinga wa. Shegai a makorishi a ka tsarā tā mavura dere n ili i'ya a yain.

Upana u ikyamba u Bulus

¹⁶ Asaka n doku n tonuko ḍa: Ko uza kotsu u wundi yavu mpa katengeshi ka wa. Shegai nala baci ya wundya, she i panaka mu tyoku ḍa ya panaka katengeshi, mpa dem aku n yain arāḍi kenu.

◇ 10:17 Iri. 9:24. * 11:14 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁷ A'ayin a ɗa baci ma cikpala kaci ka va nala, tyoku u Asheku u ɗa n tsu dansa wa, shegai tyoku u katengeshi.

¹⁸ Ama ushani a ka yan ta aradi a kaci ka ili i'ya a yain a likimba. Adama a nala mpa dem ma yan ta aradi.

¹⁹ Eda aza ɗa ya wundya yavu i'a n ugboji, i tsu pana ta kayanyan ka upana kadyanshi ka atengeshi.

²⁰ I tsu yan ta gbam ahankuri n aza ɗa a tsu gonuko da agbashi a le, ko a ryafusa da, n aza ɗa a tsu yinsasa da. I tsu yan ta dem ahankuri n aza ɗa a tsu wundya yavu a la da, ko aza ɗa a tsu basasa da.

²¹ N tsu pana ta uwono n dana tsa n ucira u da tsa yan nala wa.

A ka yan baci aradi, mpa dem ma yan ta, shegai utengeshi u da uyan nala vi.

²² A dana baci ele kagali ka Ibirahi ka, mpa dem uza u kagali ka Ibirahi ka. Ele aza a Isara'ila a ɗa baci, mpa dem nala. Ele mmuku n tsikaya m Ibirahi n ɗa baci, mpa dem nala.

²³ Ele agbashi a Kawauwi a ɗa baci, wa woko mu ta utengeshi n dansa baci nala. Shegai tyoku da ma gbashika yi u la ta tyoku da ele a ka gbashika yi. N yan ta manyan cika ma ma lai ma le. A zuwusa mu ta a kuwa ku a'ali hal u lai tyoku da a zuwusa le. Malapa ma a lapusa mu ma la ta ma a lapusai ele. N yansa ta evu n ukpa a'ayin ushani.

²⁴ Aza a Yahuda a bawan mu ta n kajaɓu hal kamankupa n kuci.† Kutawun ka gbam a bawan mu nala.

²⁵ Aza a Roma a lapusa mu ta n alangu, kutatsu ka gbam a yanka mu nala. A taɓa mu ta uvarasa n atali tsara a wuna. N so ta nwalu a kpatsu, kpatsu ku tsa ta na mpa hal kutatsu. N taɓa ta urukpa a mini n kuvuli hal ubana kuvuli ku roku. ²⁶ Nwalu n kakuma mi, n tsu zuwa mu ta n yain evu n ukpa adama a uwaya u mini n adama a aza a magalaka. N yan ta evu n ukpa adama a ama a va, aza a Yahuda, kpam hal n Awulawa. N tsu yan ta evu n ukpa a ilyuci ilyuci, n a kakamba, hal n mala dem. N yan ta dem evu n ukpa adama a aza ɗa a danai ele Atoni a ɗa, shegai Atoni a ɗa wa.

²⁷ N yan ta manyan cika hal n togbolukoi, a'ayin ushani n tsu lavuta gbam wa. N tsu ronguso ta n kambulu n kakuli, kpam a'ayin ushani n tsu tsara ilikulya wa. N soso ta kutanu kpaci ma n aminya a u'uka cika wa.

²⁸ Hal n ara gai, kain dem u tsu woko ta yavu va da n canga ta ucanga u araji kpaci n tsu ɓala ta asuvu adama a a'uwa a Atoni.

²⁹ A'ayin a ɗa baci bawu aza roku a'ari n ucira, n tsu woko ta dem bawu ucira. Asuvu a tsu sudugba mu ta a'ayin a ɗa baci n wenei a yinsa uza roku tsara u yain unyushi.

³⁰ U kana baci n cikpala kaci ka va, ma yan ta nala adama a ili i'ya i zuwa mu n woko bawu ucira.

³¹ Kashila ka reve ta kaɓan ka ma yan wa. Aya Kashila n Tata u Yesu Kawauwi Asheku, uza ɗa a ka cikpala hal ubana bawu utyoku.

³² An mari a Damasuka, uza ɗa wari gomuna a'ayin a ɗa Arita wa lya tsugono, wari u ciga ta u kana mu, adama a nala, u zuwa ta aza a uwundya ukyawan a ilyuci yi.

³³ Shegai aje a va a zuralakpa mu a asuvu a mabana a ilinuku i kasaga ka ilyuci ki. Tyoku da n lai a akere a gomuna yi da la vi.

12

Asheku a wenikei Bulus kuwene

¹ U kana ta n yain aradi, ko an u wokoi ko kalen ma lya pini wa, shegai asaka n yain a da adama a kuwene n ili i'ya Asheku a wenike mu.

† 11:24 A a'ayin a nala yi, a bawan baci vuma hal amangare, wa kuwa ta kpaci asoje yi a reve ta tyoku da a ka bawan vuma hal u kuwa ko kpam ukpada ukuwa. A bawan yi ta kamankupa n kuci a asaka yi a ana u ukpa shegai wa kuwa wa.

² Ayen kupa n a nishi a da a wurai, Kashila ka wusha ta Katoni ka Kawauwi ka roku a asu u uwunvugusa a zuba u Kashila a'ayin a roku. N reve wa, ko ikyamba i ne i'ya i walai, ko kpam kulu ku ne, shegai Kashila ka reve ta.

³⁻⁴ N doku n dana, n reve ta a bidya ta vuma u na ubana a asu u uwunvugusa a zuba. Shegai ko ikyamba i ne i'ya i banai a zuba vi ko kulu ku ne ka koshi ku banai n reve wa, Kashila ka ka revei. U pana ta kadyanshi ka roku ka bawu wa fuda wa todugbo, n ili i'ya bawu Kashila ka asaka uza dana.

⁵ Adama a nala ma yan ta aradi adama a vuma na vi, shegai ma yan a da adama a kaci ka va wa, she ili i'ya ya zuwa mu n reve an bawu mari n ucira.

⁶ Mari ma ciga baci n yanka kaci ka va aradi, wa woko mu utengeshi wa, kpaci mari ma dansa ta ukuna u mayun. Ma yan a da adama a kaci ka va wa. Ma ciga ama a naka mu tsupige tsa tsu lai tsu ili i'ya a wenei ma yan ko n danai wa.

⁷ U gan n woko n aradi a kaci ka ili i pige i pige i'ya Kashila ka wenike mu wa. Da gai i zuwai u naka mu mballa n pana ikyamba yi, tyoku da kawana ka tsu sapa ikyamba. U woko yavu katsumate ka Kanangasi* ka ka zuwa mu n pana ikyamba, u bishinka mu kpam uyan aradi.

⁸ N folo ta Asheku hal kutatsu tsara u takpa mu ukuna u na vi.

⁹ Shegai u tonuko mu, "Ukuna u shinga u va u rawa vu ta. A'ayin a da baci bawu vari n ucira, ucira u va u tsu shadangu ta ara vunu." Adama a nala, gogo-na ma ta n mazanga ma ma yan aradi adama a da bawu mari n ucira, ucira u Kawauwi u yain manyan ara va.

¹⁰ Adama a da wa woko ukuna u shinga a asu u Kawauwi u da baci ma namba ucira, ko ama a ka tonusuko mu baci kagbani, ma yan ta mazanga. Ma namba baci ili adama a da wa woko ukuna u shinga a asu u Kawauwi, ko a ka yansa mu baci mavura, ma yan ta mazanga. A ka zuwusa mu baci n pana ikyamba adama a da Kawauwi ka tsara ukuna u shinga, ma yan ta mazanga. Kpam a'ayin a da baci dem n nambai ucira, a'ayin a nala a da ma tsara ucira cika.

Bulus wa ciga ta aza a Korintiya

¹¹ Tyoku u katengeshi u da ma dansa, shegai eda i zuwa mu ma dansa nala. Eda i gain ya dansa ukuna u maci a kaci ka va. Ko ma baci ili i roku wa, aza da a danai ele "asuki a pige" a da vi a la mu wa.

¹² A'ayin a da mari kabolo n ada vi, n rongo ta n ahankuri kpam n yansa ta manyan ma ucira n iryoci n ili i'ya ya tuko ikunesavu i'ya i gain kasuki ka mayun ka yain.

¹³ Adama a nala, i wusha ta ili i'ya a'uwa a Atoni a da a buwai a wushai. Ili i te i'ya i takpanai: N gonuko kaci ka va n woko da kalandam wa. Yanka numu ahankuri!

¹⁴ Mpa pini ma fobuso tsara n tuwa n kyawan da ukyawan u tatsu. Shegai hal n ara ma boluko da kalandam wa. Eda ma ciga, shegai ikebe i de wa. Mmuku n da n gain a fofo ikebe adama a ubidya araji a isheku i le wa, shegai isheku i bidya araji a mmuku n le.

¹⁵ Adama a nala, ma ta n mazanga ma ma naka ko ndya wa i va adama a de, hal gbam n kaci ka va dem. Ya jebe uciga u da ya ciga mu vi an u wokoi n la da uciga?

¹⁶ Aza roku a de a wushuku ta an bawu n woko da kalandam. Shegai, hal n gogo-na alya pini a ka yawunsa yavu ugboji u da n yain n yanka da kaban tsara n wanda da.

¹⁷ Ama da n sukunku da vi, uza roku wa pini uza da ryafa da?

¹⁸ N folo ta Taitu tuwa ara de, kpam n tutsuku yi ta kabolo n Katoni ka roku. Shegai u ryafa da wa. Eda dem n kaci ka de i reve ta an mpa n eyi ko ndya wa unu u te u da i'ari tsu, kpam uyawunsa u da tsu u te.

¹⁹ Gaawan ya dana ta dana da tsu danai gba nala tsara tsu wenike an tsari ama a maci. Nala wa. Tsu tsu dansa ta tyoku da Kawauwi ka ciga tsu tsu dansa a kapala ka Kashila.

* 12:7 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

Eda aje a tsunu a da, kpam ko ndya baci tsa yan, yan da tsa yan i'ya tsara tsu zuwa da i gbama.

²⁰ Kpaci ma pana ta uwonvo u da n tuwa da baci ukyawan, ahali a de a kpada mu uyankpa, kpam adama a nala, ahali a va dem a ka yankpa da wa. Ma pana ta uwonvo u da ma cina da n i nanamgbani, ko n i yanyi malyon ma ili i'ya ama a'ari n i'ya. Ma pana ta uwonvo u da ma cina da n asuvu a shen, ko kpam ya cigaka kaci ka de ko ndya wa. Ma pana ta dem uwonvo u da ma cina da n i tonusuki ama kagbani, ko n i yanyi ndyami. Kotsu kpam gai n cina da n i yanyi aradi, ko ya rongo kabarikete bawu i kana kaci wa.

²¹ Mayun da ma pana uwonvo u da n tuwa baci gaawan Kashila ka va ka gonuko mu ta kenu adama a de. Kpam ma sa ta adama a aza da a'ari a ka yansa unyushi u cingi bawu a kpatalai a asakai ukuna u ashinda u le, n tsishankala, n ukuna u uwono.

13

Bulus kotsoi unaka adooki a ne

¹ Ma tuwa ta ara de utuwa u tatsu. Tagarada u Kashila da, "U kana ta ama a re ko ama a tatsu a reve n ukuna u da a kana vuma n u da mayun da." ◇

² An n doki n tuwai ara de utuwa u ire, n rono ta aza da a ka yansa unyushi u cingi atsuvu. Gogo-na dem an bawu mari evu n ada, ma doku ta ma dana u da: A'ayin a da baci n doku n tuwai ara de, ko uza wa la a asuvu a mavura wa.

³ Ma wenike da ta an mayun da Kawauwi ka dansa a una u va. An wa yansa manyan ara de, u yansa ma bawu ucira wa, shegai wa ta n ucira.

⁴ Mayun da u rongoi bawu ucira a'ayin a da a wandamgbana yi, shegai gogo-na n ucira u Kashila u da wa rongo. Atsu dem tsa n ucira wa, tyoku da Kawauwi ka rongoi a mawandamgbani. Shegai ya wene ta an tsa tuwa tsu rongo n ucira u Kashila, tyoku da Kawauwi ka rongo.

⁵ Vecei kaci ka de mai, i kondo kaci ka de i wene ko i'a pini ukani n i'ya i wushuki vi. I lya baci ukondo vi, ya reve ta an Yesu Kawauwi wari a asuvu a de. I reve baci an Yesu wari a asuvu a de wa, i rukpa de ukondo vi.

⁶ Ma zuwa ta uma i wene an bawu atsu tsu rukpai ukondo vi.

⁷ Tsu yan ta kvasu ubana a asu u Kashila kotsu i yain ili i cingi wa. Yan da tsa yan kvasu nala tsara ama a wene an tsari mai wa, shegai tsara u zuwa da i yain ili i'ya i'ari mai, ko u woko baci yavu atsu tsu rukpa ukondo vi.

⁸ Ili i'ya koshi tsa yan i'ya, i'ya ya zuwa tsu tsu tutsuku ukuna u maci kelime. Tsa yan ili i'ya ya kangu u da wa.

⁹ Ko an u wokoi bawu tsari n ucira, tsa ta n mazanga an eda i'ari n ucira. Tsu yan ta kvasu adama a da ya lapula i woko mai.

¹⁰ Koronku da ma koronku da ili i na yi kahu n rawa la. Yan da n yain nala tsara n tuwa baci, ili i'a la i'ya ya zuwa mu n barana da n ucira wa ma dansa baci n ada n ucira u da Asheku a naka mu. U naka mu ucira vi adama a da ma varangu da wa, shegai adama a da ma banga da.

Idyani i makorishi

¹¹ Gogo-na ama a va, ma kotso de ukanikorongi u na vi. N tonuko da ta: Yanyi mazanga! Savadai ahali a de. Kiranai n i'ya n tonuko da. Rongoi n katakasuvu ka te n ko ya wa. I rongo kabolo na ndishi n shinga. Pini nala, Kashila ka uciga n ka ndishi n shinga ka rongo ta n ada.

¹² Damamgbanasai a asuvu a uciga u Atoni.

¹³ Gba Atoni a da a'ari pini na a ka sukunku da ta idyani i le.

¹⁴ Asaka ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku, n uciga u Kashila, na ndishi n kabolo n Kulu Keri a rongo n ada gba.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Galatiya

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Galatiya a da Bulus koronki ukanikorongi u na vi. Galatiya kaƙon ka evu n uyamba u Isara'ila, kpam ilyuci i'ya pini ushani a kaƙon ki. Gba a'uwa a Atoni a da a'ari a kaƙon ki a da Bulus koronki. Bulus wari u wala ta pini a kaƙon ki, adama a nala wa ta n aje a asuvu a Atoni a asu vi. Shegai aza roku pini a kaƙon ki a da Bulus kasuki ka mayun ka wa.

Bulus koronku le ta tsara u wenike le an wari kasuki ka mayun. An u kotsoi uyan kadyanshi ka nala ki, u wenishike le ta an a wauwa le a ure u maci an a'ari n upityanangu n Kawauwi. Ure u utono mele u da wa tuko iwauwi i mayun wa. U wenike le ta an a'ari n ucira u da a ka fuda a ka tono Kashila bawu a damgbarasa le, kpam a cigangbana.

Gba ili i'ya Bulus danai a kaci ka Atoni a Galatiya, nala dem wari a asu u Atoni gogo-na. Tsa fuda ta tsa tono Kashila bawu a damgbarasa tsu tsa baci n upityanangu. Mele ma zuwa tsu ta tsu reve tyoku da tsa rongo, shegai upityanangu u da wa zuwa tsu tsu bolomgono n Kawauwi kpam u tuko tsu iwauwi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Kasuki ka mayun n akani a mayun (1:1-10)

Kashila ka dangasa ta Bulus woko kasuki (1:11-24)

Bulus shamkpai akani a ne (2:1-21)

Upityanangu u da koshi ure u utsara iwauwi (3:1-4:31)

Adooki a asu u kulu n uciga (5:1-6:10)

Urono u atsuvu u makorishi (6:11-18)

Idyani

¹⁻² Mpa Bulus uza da u korongi ukanikorongi u na ubana a asu u a'uwa a Atoni a da a'ari a kaƙon ka Galatiya. Mpa kasuki ka. Ama da a dangasa mu wa, u wuta tani a asu u vuma wa. Yesu Kirisiti Kawauwi da u dangasa mu n kaci ka ne. U yan ta nala kaƙolo n Kashila Tata uza da u 'yangasa yi a ukpa. Gba ama a tsunu pini na a bolomgono ta na mpa a asu u usuku idyani i na yi.

³ Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

⁴ Kawauwi ka kuwa ta adama a unyushi u cingi u tsunu, dere tyoku da Kashila Tata u tsunu u fobusoi, tsara u wutukpa tsu a likimba u tsicingi u na a asu u da tsari gogo-na.

⁵ Da i zuwai gba tsupige tsu Kashila tsa, gba a'ayin hal ubana bawu utyoku. Ami.

Kadyanshi ka Shinga ka te ka

⁶ N yan ta majiyan cika an i lazai i kpatalakai Kashila kucina. U dangasa da ta adama a tsishinga tsu Kawauwi. Shegai gogo-na ya tono de akani a roku kau.

⁷ Mayun da akani a roku a'ala wa, she Kadyanshi ka Shinga, shegai ama roku a da pini a ka damgbarasa da. A ka ciga ta a savada Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi ka woko ili i roku de kau.

⁸ Asaka Kashila ka yanka uza da baci dem wa yan kuƙari ku ili i roku kau n akani a tsunu utuwa ara de unu u cingi! Asaka Kashila ka yain nala, ko atsu n kaci ka tsunu ka baci tsari n akani a roku kau, ko katsumate ka zuba ka baci ka tuwai n akani a roku kau.

⁹ N dana t̄a u ɗa, kpam ma doku t̄a ma dana: Uza roku u yan baci kuɓari ku kadyanshi ka Kashilā kau n ka i git̄ai i wushai, aṣakā unā u cingi u Kashilā u rukpā a kaci ka vuma u nala vi.

¹⁰ Ama ɗa ma ciga n zuwa a pana kayanyan wa. Kashilā ka ma ciga n zuwa u pana kayanyan. Ya wundya ama ɗa ma ciga n zuwa a cigi mu? Nala baci m̄ari ma yansa, ma woko kagbashi ka Kawauwi wa.

Kashilā ka isai Bulus

¹¹ Ama a vā, ma ciga t̄a i reve an Kadyanshi ka Shinga ka n yanka ɗa kuɓari ki ka ama a yain ka wa.

¹² N tsā ka a asu u uza wa. Uza wā la u wenishike mu ka wa. Yesu Kawauwi ɗa u wenishike mu uwenishike u na vi.

¹³ I reve t̄a tyoku ɗa m̄ari n rongoi an ma tonu ure u aza a Yahuda. N zuwa t̄a Atoni a Kashilā a panai ikyamba, kpam ma ciga n wacinsa le.

¹⁴ Aza a Yahuda a ɗa pini aza ɗa tsari usaun u te, shegai n la t̄a aza roku ushani a utono mele ma nkoshi n cau n tsunu. M̄ari n matsā t̄a uciga n yain nala.

¹⁵ Shegai tun kahu a matsa mu, Kashilā ka ɗangasa mu t̄a. U yan t̄a nala adama a tsishinga tsu ne.

¹⁶ Aku a'ayin a tuwāi a ɗa u wenike mu Maku ma ne, tsarā n yain kadyanshi ka ne a asu u Awulawa. A'ayin a nala yi, n folo uza u nākā mu adooki wa.

¹⁷ N bana a Urishelima n cina aza ɗa a git̄ai a wokoi asuki kahu mpa n woko kasuki wa. Ili i'ya n yain i'ya n banai a Arabi n dusuki ve ɗe. Aku n gonoi a Damasuka.

¹⁸ An ayen a tatsu a wurai, aku n banai a Urishelima tsarā n kondo Bituru, kpam n rongo t̄a pini a'ayin kupa n a tawun.

¹⁹ N wene t̄a dem Yakubu, vangu u Asheku, shegai a'ayin a nala yi n wene asuki a ɗa a buwai vi wa.

²⁰ N tsina t̄a a kapala ka Kashilā, kaɓan ka mu wa.

²¹ An a yain a'ayin kenu, aku n yain nwalu ubana a uɓongu u Suriya n uɓongu u Kilikiya dem.

²² A'ayin a nala yi, Atoni a kaɓon ka Yahuda kotsu a reve mu wa.

²³ Kadyanshi ka a ka dansa a kaci ka vā ka a panai koshi ama a ka dansa, a ɗa, “Vuma ɗa wari wa yansa tsu mavura ɗa gai na vi, kpam wa ciga u wacinsa Atoni. Shegai gogo-na aya wa tonusuko ama a toni akani yi.”

²⁴ Aku a cikpalai Kashilā adama a vā.

2

Asuki a wushai Bulus

¹ An ayen kupa n a nishi a wurai, aku n doki n gonoi a Urishelima, Baranaba n Taitu a tonu mu t̄a.

² N yan t̄a nala kpaci Kashilā ka wenike mu t̄a kuwene, u tonuko mu n gono ɗe. Mpa ɗe, n dansa t̄a n azapige a Atoni utyoku u le. Ma ciga t̄a n zuwa le a reve akani a ɗa m̄ari utonusuko Awulawa. Ma ciga t̄a a kondo manyan ma vā ko mā dere. Mā baci dere wa, manyan ma vā ma woko t̄a ma gbani.

³ Kpam an a panai ili i'ya n tonuko le, a wushuku t̄a. A matsā gbam Taitu uza ɗa soku mu vi u ba u kiɗa kacombi wa, ko an u wokoi Kawulawa ka.*

⁴ Atoni a kaɓan a roku a uwa t̄a a asuvu a tsunu ukpawunsi. A tuwā t̄a tyoku u aza a kakyawunsa tsarā a reve utsarā u kaci u ɗa Yesu Kawauwi u nākā tsu. A ka ciga a gonuko tsu agbashi. Ama a nala yi a zuwa t̄a tsu dansa ukuna u ukida u kacombi.

* **2:3** Taitu Kawulawa ka, kpam a tsu kiɗa uza kacombi wa. Shegai aza a Yahuda a tsu kiɗa t̄a acomb. Adama a nala, ili i majiyan i'ya an bawu asuki a danai u k̄anā t̄a a kiɗa Taitu kacombi.

⁵ Shegai tsu 'yuwain, tsu panaka le wa, ko kenu. Tsa ciga ta ukuna u maci u Kadyanshi ka Shinga u rongo n ada.

⁶ (Aza da ama a bidyai ele ili i roku i'ya, ko ndya baci a'ari, ili i te i'ya ara va, kpaci Kashila ka n kudyangi wa.) Adama a nala a fuda a savada Kadyanshi ka Shinga ka n yain kuɓari wa.

⁷ A wene ta Kashila ka naka mu ta manyan ma uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a asu u Awulawa, dere tyoku da u naka Bituru manyan a asu u aza a Yahuda.

⁸ Kashila ka naka ta Bituru ucira u uyan manyan ma kasuki a asu u aza a Yahuda. Nala dem u naka mu ucira u uyan manyan ma kasuki a asu u Awulawa.

⁹ Yakubu, n Bituru,† n Yahaya† (aza da ama a revei a'ari n kalen cika) a wene ta Kashila ka naka mu ta kune ku pige ku nala ki, kpam a wushai Baranaba na mpa tyoku u ayain a manyan kaɓolo n ele. A gbamatangu tsu asuvu tsu lyai kapala n uyan kuɓari a asu u Awulawa, nala kpam ele dem a ka lya kapala n manyan ma le a asu u aza a Yahuda.

¹⁰ Ili i'ya a tonuko tsu tsu yain i'ya tsu cifa n aza a unambi, kpam ili i'ya mari n matsai uyansa i'ya la vi!

Bulus ɓongoi Bituru

¹¹ Kain ka te, an Bituru tuwai a Antakiya, n ɓongo yi ta a kapala ka Atoni kpaci u yansa ta ili i'ya bawu i gain.

¹² Ili i'ya i gitai i'ya na: An u gitai u rawai, u lyasa ta kaɓolo n Awulawa a da a'ari Atoni. Aku Yakubu suki Atoni a da a'ari aza a Yahuda a roku a Antakiya. An a rawai, Bituru doku u lya kpam ilikulya kaɓolo n ele wa, kpaci wa pana ta uwonvo u ili i'ya ama a nala yi a ka dana a kaci ka ne.

¹³ Nala dem atoku a ne Atoni aza a Yahuda a tono yi n uyansa ili i maci i kaɓan, hal gbam n Baranaba tono le dem n uyansa ili i'ya bawu i gain i na yi.

¹⁴ An n wenei a ka tono kpam ukuna u mayun u Kadyanshi ka Shinga wa, aku n dansai n Bituru a kapala ka le gba. N danai, “Bituru, avu uza u Yahuda u da, shegai vu yain tyoku u Kawulawa, tyoku u uza u Yahuda wa. Nala baci, nida va ciga vu zuwa Awulawa a toni Mele ma aza a Yahuda?”

¹⁵ “Mpa n avu aza a Yahuda a da a ilimaci, shegai aza a unyushi u cingi tyoku u Awulawa wa.

¹⁶ Shegai gba n nala, tsu reve ta tsu woko ta dere a kapala ka Kashila a asu u upityanangu n Yesu Kawauwi, shegai a asu u uyansa ili i'ya Mele ma danai wa, kpaci uza wa la wa woko dere a kapala ka Kashila a asu u utono Mele wa. Adama a nala tsu wushuku ta n Yesu Kawauwi, tsara Kashila ka gonuko tsu tsu woko dere adama a upityanangu n Kawauwi.

¹⁷ “Aza roku a bidya baci atsu aza a unyushi u cingi a da adama a da tsu pityanangi n Kawauwi tsara u gonuko tsu tsu woko dere a kapala ka Kashila, nala u wenike an Kawauwi ka zuwa tsu tsu yain unyushi u cingi an bawu tsu tonoi mele ma roku da? A'a, nala wari wa!

¹⁸ Shegai n gono baci n tonoi Mele ma n 'yuwain vi, ma nusuka ta Kashila mayun.

¹⁹ N tono ta Mele kpam a asu u utono Mele vi u da n kuwai, kpam nala zuwa mu ta n rongo n Kashila.

²⁰ A wandamgbana mu ta kaɓolo n Kawauwi. Gogo-na mpa kpam mari n uma wa, Kawauwi ka kari n uma a asuvu a va. A'ayin a da mari a ikyamba pini na a likimba n wushuku ta n Maku ma Kashila. U ciga mu ta kpam u nekei kaci ka ne u kuwai tsara n yain uma.

²¹ Ma a asuvu a ama da a 'yuwain ukuna u shinga u Shinga u Kashila wa. Kashila ka wusha tsu baci a asu u Mele, ukpa u Kawauwi gbani da la vi.”

† 2:9 Pini a makpanda ma na mi, Bulus yanka ta kala ka Bituru ka Tsi'arama manyan: “Wata, Kefa.”

3

Zuwai atakasuvu a de

¹ Eda atengeshi aza a Galatiya! Ya lapanasa da n adabu a ne? N wenike da ta karara ili i'ya i zuwai Yesu Kawauwi kuwai a mawandambani.

² Ma yan da ta keci ku te: I wusha Kulu Keri a asu u utono Mele da? A'a, nala wa! Kulu Keri ku cipa da ta adama a da i wushuki n akani a da i panai ukuna u Kawauwi.

³ I'a n ugboji wa da? I'ari i gita ta urongo n Kawauwi a Kulu Keri, shegai gogo-na ya ciga ta i koruso n ucira u kaci u de.

⁴ I pana ta ikyamba cika adama a Kadyanshi ka Shinga. Ma ciga u da u woko u gbani wa.

⁵ An Kashila ka naka da Kulu ku ne kpam a'ayin a da u yansai ikunesavu i ne a asuvu a de, u yan nala adama a da ya tonon Mele ma Musa da? Nala wa! U yan ta nala adama a da i wushuki n akani a Kawauwi a da i panai.

⁶ Ili i'ya Tagarada u Kashila u danai i'ya na: "Ibirahi pityanangu ta n Magono ma Zuba, adama a nala a da Kashila ka gonuko yi u woko vuma u maci a kukere ku ne."

⁷ Nala u wenike ta mmuku ma Ibirahi n maci alya aza da a pityanangi n Kashila.

⁸ Caupa, Tagarada u Kashila u dana ta, Kashila ka gonuko ta Awulawa a woko dere adama a upityanangu u le. Kashila ka zuwamgbanaka ta Ibirahi caupa, an u danai, "Gba ama a likimba, Kashila ka yanka le ta unu u shinga adama a vunu." ◇

⁹ Nala u wenike ta la vi uza da baci dem wari n upityanangu, wa tsara ta kapashi ka ne a unu u shinga u da a zuwukai Ibirahi adama a upityanangu u ne.

¹⁰ Uza da baci dem wa yawunsa yavu utono u Mele wa zuwa yi u woko mai n Kashila, wa wusha ta unu u cingi u Kashila. Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci dem bawu wa tonon gba ili i'ya i'ari a asuvu a Tagarada u Mele, wa wusha ta unu u cingi u Kashila." ◇

¹¹ Wa wuyana uwene an uza wa la wa woko dere a kapala ka Kashila a asu u utono Mele wa, kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Kashila ka naka ta uma a asu u uza da wari n upityanangu."

¹² Ili i'a la i gawain utono u Mele n upityanangu wa, kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Uza da baci u wushuki n Mele, u kana ta u yansa tyoku da ma danai." ◇

¹³ Shegai Kawauwi ka wutukpa tsu ta a asuvu a unu u cingi u da Mele mi ma yain. An a wandamgbana yi, u wusha ta unu u cingi u da wari u gain u tuwa ara tsunu. Kpaci Tagarada u Kashila u dana ta, "Kashila ka yanka ta uza da baci dem a wandamgbana a madanga unu u cingi." ◇

¹⁴ Adama a da Yesu Kawauwi yain nala, Kashila ka zuwuka ta Awulawa unu u shinga tyoku da u yankai Ibirahi kazuwamgbani, nala kpam dem atsoni Atoni tsu wushai Kulu Keri ka Kashila ka yain kazuwamgbani adama a upityanangu.

Ukuna u Mele

¹⁵ Ama a va, asaka n wenike da tyoku da tsa rongon: Ama a yan baci kazuwamgbani tyoku da u gain, uza wa la wa cimbusa ko u sava da ka wa. Ili i te i'ya n kazuwamgbani ka Kashila ka na.

¹⁶ Kashila ka yan ta kazuwamgbani ka na ki ara Ibirahi n a asu u kumaci ku ne. ◇ U yan ka a asu u amaci ushani wa, shegai a asu u ku te, kpam ka Kawauwi.

¹⁷ Ili i'ya ma dansaka i'ya na: Kashila ka yan ta kazuwamgbani n Ibirahi kpam u zuwamgbana wa shamkpa ka. An ayen amangatawanishi n kamankupa (430) a wurai, aku u nakai Mele. Mele ma nala mi ma sava da kazuwamgbani ki wa. U yan baci nala, ma wacinsa ta kazuwamgbani ka u yain n Ibirahi.

◇ 3:8 Kag. 12:3; Kag. 22:18. ◇ 3:10 U.Ml. 27:26. ◇ 3:12 Adkp. 18:5. ◇ 3:13 U.Ml. 21:23. ◇ 3:16 Kag. 12:7; Kag. 13:15; Kag. 24:7.

¹⁸ Mele mi ma nakā tsu baci unā u shinga u da Kashilā ka zuwamgbanakai Ibrahi, ma wura tā la vi kazuwamgbani ki. Shegai ma yan nala wa, kpaci Kashilā ka zuwuka tā Ibrahi unā u shinga gbani a asu u kazuwamgbani ka u yain.

¹⁹ Nɔya i zuwai Kashilā ka yain Mele? U yan tā ma kpaci ama a ka yansa tā unyushi u cingi. U yan tā Mele hal uza da u danai wa tuwa vi u tuwa. U zuwa tā atsumate a zuba a nakā Musa Mele ma ne, aku Musa nakāi aza a Isara'ila. Nala Musa wokoi ka'uwi ka mere.

²⁰ Ka'uwi ka mere ki u tsu dansa tā n aɓon a re gba, shegai Kashilā aya u yain kazuwamgbani ka nala ki utyoku u ne.

²¹ Kashilā ka kpaɗa la vi ushamkpa kazuwamgbani ka ne an u nakāi Mele mi? Nala wa, ko kenu! A ka tsarā baci uma u da bawu wari n utyoku a asu u Mele, a'ari a ka woko tā mai n Kashilā a asu u utono Mele mi.

²² Shegai Tagarāda u Kashilā u tonuko tsu tā unyushi u cingi u sira tā ya dem, kpaci u kpaɗa tā utono u Mele. Adama a nala, ure u da Kashilā ka nakā uza ili i'ya u zuwamgbanai u da uza u pityanangu baci n Yesu Kawauwi.

²³ Mele mi ma ma gbagirya tsu yavu aza a kuwa ku a'ali, hal ubana a'ayin a da tsa tsarā upityanangu.

²⁴ Mele mi ma mari uzapige u tsunu, hal utuwa u Kawauwi. Kpam an Kawauwi ki ka tuwai u gonuko tsu tā tsu wokoi dere a kapala ka Kashilā an tsu wushuki n eyi.

²⁵ Gogo-na an tsu pityanangi n eyi, Mele ma lya kpam tsugono tsu tsunu wa.

Eda mmuku n Kashilā

²⁶ Eda mmuku n Kashilā n da gba de adama a da i pityanangi n Yesu Kawauwi.

²⁷ Kpam an a lyubuɗu da, dere da wari yavu Kawauwi ka i ukai tyoku da i tsu uka aminya.

²⁸ Upityanangu n Yesu Kawauwi u da u gonukoi ya dem unā u te n utoku u ne: ko avu uza u Yahuda da baci ko Kawulawa,† kagbashi ko uza da bawu wari kagbashi, vali ko uka, ya dem unā u te da n utoku u ne.

²⁹ Adama a nala, avu uza Kawauwi da baci, gogo-na a kaɓon ka kumaci ka Ibrahi ka wari, kpam a ka nakā vu tā agadu a da Kashilā ka zuwamgbanai.

4

¹ Ma wenike da tā iryoci: maku ma kenu ma baci tata u ne u kuwai wa tonon utsari u da tata u ne u da wa woko u ne vi wa. Wa tā tyoku u kagbashi ko an u wokoi aya n utsari vi gba.

² Ama da a ka kirana n eyi n utsari vi alya a ka tonon ili gba, hal she maku mi ma gbonguro u rawa tyoku da tata vi danai.

³ Nala dem wari n ātsu. Tyoku u mmuku u da tsari, kpam ucira kau-kau u likimba u na wa lya tā tsugono a kaci ka tsunu.

⁴ Shegai an a'ayin a yain derere, aku Kashilā ka suki Maku ma ne, kpam uka u da u matsa yi. U tonon tā Mele mi,

⁵ tsarā u wutukpā tsu a asuvu a Mele mi, kpam tsarā tsu woko mmuku n Kashilā.

⁶ An u wokoi eda mmuku n Kashilā n da, u suku tā Kulu ku Maku ma ne a atakasuvu a de, kpam Kulu ki ku isai, "Tata, Tata u va."

⁷ Adama a nala gogo-na avu kagbashi ka kpam wa; maku ma Kashilā ma wari, kpam gba ili i'ya wari n i'ya adama a mmuku n ne, i vunu i'ya dem.

Bulus ciga tā aza a Galatiya

⁸ A'ayin a da bawu i revei Kashilā, i'ari i woko tā agbashi a ili i ameli, kpam ili i nala yi Kashilā ka wa, ko kenu.

⁹ Shegai gogo-na an i revei Kashilā, ko kpam u gan tā n dana an Kashilā ka reve dā. Nida ya doku i gono i woko agbashi a ucira kau-kau u likimba u na i'ya bawu i'ari n ucira, kpam bawu kalen?

¹⁰ Hal gbam i tsu cibusa tā a'ayin a abiki a ameli, n iwoto i roku, n abiki a a'ayin a manyan kau-kau, n ayen a roku.

¹¹ N pana tā uwonvo, an a'ayin a dā n yain manyan ara dē a woko dē a gbani.

¹² Ama a vā, n folo dā tā i rongo n utsarā u kaci, tyoku dā ma rongo. Kpaci n woko tā tyoku dā edā Awulawa i'ari; wata, mā tā n utsarā u kaci a Mele.

An n gitai n yanka dā kuḅari, i nusuka mu wa.

¹³ I cībā tā an bawu mārī n alafiya a'ayin a dā n gitai n tuko dā Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi.

¹⁴ Ko an u wokoi mabāla ma vā ma zuwa dā tā kadambula, gbā n nala i wenike mu magori wa kpam i 'yuwan mu wa. A unā u nala, i ryabusa mu yavu katsumate ka zuba ka Kashilā ka. I ryabusa mu yavu Yesu Kawauwi dā n kaci ka ne.

¹⁵ Mayun ma fudā tā ma dana, a da baci ya fudā ya fodo a'eshi a dē i nākā mu i'ari ya fodo tā. Shegai gogo-na nte kpam kayanyan ka i panai adama a vā yi?

¹⁶ N gono n woko utokulalu u dē dā, an n tonuko dā ukuna u mayun vi?

¹⁷ Awenishiki a kaḅan a nala yi a ka yansa ili i na adama a ukuna u shinga u dā ya tsarā wa. Ciga dā a ka ciga tsarā a lyai kaci ka dē i toni le. Ciga dā a ka ciga a peci dā nā mpa tsarā i gonuko ugboji u dē ara le.

¹⁸ Gogo-na u lobono tā an ya ciga i yain ili i shinga, kpam u la tā tsulobo an ya yansa nala a'ayin a dā bawu mārī n adā.

¹⁹ Shegai gbā n nala, mmuku n vā aza dā ma ciga, wā tā yavu mḅalā ma ilimaci n dā ma pana adama a dē tyoku u caupa, mḅalā mi kpam ma lya tā kapala hal she ama a wene Kawauwi a asuvu a dē.

²⁰ A'ari a dana gbam mā pini la n adā gogo-na, tsarā mārī n dansa n adā ben. Shegai gogo-na n dambula tā adama a ukuna u na vi.

Mmuku n re ma Ibirahi

²¹ Aza roku a dē hal n ara a ka ciga tā a woko a kere ka Mele. Tonuko numu, i reve ili i'ya Mele mi ma danai dā?

²² Tagarāda u Kashilā† u dana tā, Ibirahi wā tā nā mmuku ma a'ali n re. Mma u uza u te kagbashi ka, mma u uza u ire kpam kagbashi ka wa.

²³ Maku ma kagbashi mi, a matsa yi tā tyoku dā a cuwanākai a tsu matsa. Shegai uza dā bawu wārī kagbashi ki u matsa tā adama a kazuwamgbani ka Kashilā ka yain n Ibirahi.

²⁴ Gbā ili i na yi ya wenishike tā ili i roku: Aka a re yi a'ā tā tyoku u kazuwamgbani ka re a mere ma Kashilā n ama a ne. Kazuwamgbani ka te ka Mele ma Kashilā ka nākai Musa a Masasa ma Sinai, kpam ama dā a tonoi kazuwamgbani ki a'ā tā tyoku u agbashi. Mma dā a tsu isā Hajara† kagbashi ki wā tā tyoku u kazuwamgbani ka nala ki.

²⁵ Aya iryoci i Masasa ma Sinai a Arabi. Kpam gogo-na ilyuci i Urishelima i'ā tā tyoku u Masasa ma Sinai, kpaci ilyuci yi n ama a ne ndishi n tsugbashi n dā a ka yan a asuvu a Mele.

²⁶ Shegai Saratu, uza dā bawu wārī kagbashi, aya iryoci i Urishelima u zuba. Kpam aya mma u tsunu.

²⁷ Tagarāda u Kashilā u yan tā kadyanshi a kaci ka ne,

“Zangānā, avu madari ma uka!

Avu uza dā bawu kotsu vu panai mḅalā ma ilimaci,

gitā ishīpa vu yain ikeni adama a ipeli.

Kpaci mmuku n madari n la dē

mmuku ma uka u dā wārī n vali kakumā.” ◇

◇ 4:27 Isha. 54:1.

²⁸ Ama a va, eda mmuku n Kashila n da adama a kazuwamgbani ka ne, tyoku da Ishaku wari.

²⁹ A'ayin a nala yi, Isma'ilu,† uza da a matsai tyoku da a cuwanakai, u foroi Ishaku, uza da a matsai adama a Kulu ku Kashila. Nala dem wari gogo-na.

³⁰ Shegai ndya Tagarada u Kashila u danai a ukuna u nala? U dana ta, “Lokoi kagbashi ka kari uka vi n maku ma ne dem. Maku ma kagbashi ka kari uka vi kotsu u wushi kaƙon ka agadu a tata u ne wa. Maku ma uka u da bawu wari kagbashi aya wa wusha a da gba.”

◇

³¹ Ama a va, aƙsa mmuku ma uka da bawu wari kagbashi ki, shegai ma kagbashi ka kari uka wa.

5

Kawauwi ka naka ta utsara u kaci

¹ Tsa ta n utsara u kaci gogo-na, kpaci Kawauwi ka gonuko tsu ta tsu wokoi yaa. Adama a nala, shamgbai n ucira. Kotsu i savada i woko agbashi a Mele kpam wa.

² Panai! Mpa Bulus, mpa ma tonuko da ukuna u na vi: I asaka le baci a kida da acombi, u woko ta la vi Kawauwi ka kpam n kalen ara de wa, ko kenu.

³ N tonuko da ta n ucira, uza da baci dem a kidai kacombi, u kana ta u toni Mele mi gba.

⁴ Kpam vu matsa baci vu zuwa Kashila ka gonuko vu vu woko dere a asu u utono u Mele mi, vu kasa de la vi kaci ka vunu asu u Kawauwi kpam vu 'yuwan de la vi uwusha tsishinga tsu Kashila.

⁵ Kulu ku zuwa tsu ta tsu reve an mayun da Kashila ka wusha tsu tyoku u aza a maci adama a da tsu wushuki n Kawauwi.

⁶ Avu Katoni ka Yesu Kawauwi ka baci, ko a kida vu kacombi ko bawu a kidai u lamgbana wa. Shegai ili i'ya i lai kalen i'ya, upityanangu u de u zuwa da ta ya ciga ama.

⁷ Tyoku da i'ari ya tonu Kawauwi wari ta dere, hal ubana a'ayin a da uza roku u zuwa da i kpatalakai ukuna u mayun.

⁸ Kpam mayun da, vuma nala vi uza u Kashila u da wa, uza da dangasa da vi.

⁹ Maku ma yisti† ma zuwa ta iburodi ushani i shita. Wata, maku ma uwenishike u kaƙan ma rasta ta ma yinsa ama ushani.

¹⁰ Shegai n pityanangu ta n Asheku, ya wushuku n awenishiki a kaƙan a nala yi wa, shegai ya tonu ta ili i'ya n danai. Kashila ka yan ta uza da vursa da a'ene mavura, ko ya tani baci wari.

¹¹ Ama a va, n lya baci kapala n kuƙari u kana ta ama a kida acombi, ndya i zuwai aza a Isara'ila a ka zuwusa mu upana u ikyamba maco? A da baci kuƙari ki ka ma yansa, a unu u da ma yan kuƙari ku ukpa u Kawauwi, mari ma nususuka le wa.

¹² A'ari a dana gbam aza da a ka 'yangasasa da atakasuvu a ukuna u ukida u acombi vi, acombi a de a da a kidai wa, a'ari a wutukpusa dem asanda a le.

¹³ Ama a va, Kashila ka isa da ta tsara i woko yaa! Shegai kotsu i asaka utsara u kaci u nala u woko da kabala ka utono uciga u unyushi u cingi u de wa. A unu u nala, cigamgbana i kpam i gbashika atoku.

¹⁴ Mele mi gba unu u te u da n udani u na vi: “Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu.” ◇

¹⁵ Kotsu i kirana, kawa i lya baci kapala n usukuta atoku, ya wacinsa ta kaci ka de gba.

Kulu ku Kashila n uciga u ili i tsunu

¹⁶ Adama a nala n tonuko da: asakai Kulu ku toni n ada, kotsu i toni maluwa ma ukuna u cingi u de wa.

¹⁷ Kulu ki n uciga u ili i kaci i de atokulalu a da. A tsu rongo ta kushulu maco, adama a nala ya yan ili i'ya ya ciga i yain wa.

¹⁸ Shegai Kulu ka tono baci n aḍa, Mele ma lya tsugono a kaci ka de wa.

¹⁹ Ya dem reve ta ili i'ya uciga u unyushi u cingi wari: U tsu zuwa ta tsishankala, u tsu zuwa ta uyansa ili i uwono, u tsu zuwa ta kpm uyawunsa a kaci ka tsishankala.

²⁰ Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta dem ugbashika ameli. U tsu zuwa ta tsukunu. Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta dem makovugo. U tsu zuwa ta ama a shilakanasa. U tsu zuwa ta a yamgbana malyon. U tsu zuwa ta uyansa u upan. U tsu zuwa ta uciga u kaci. Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta kpm upece a asu u ama. U tsu zuwa ta ama a pecene abolo abolo.

²¹ Uciga u uyan unyushi u cingi u tsu zuwa ta uciga u ili i ama. U tsu zuwa ta ama kuso hal she ma maka le. U tsu zuwa ta ama a bansa a asu u abiki a da bawu ama a tsu kana kaci ka le. Kpm u tsu zuwa ta uyansa ili i cingi i roku icun kau-kau. Mari n rono da ta atsuvu caupa, kpm ma doku ta ma rono da atsuvu: aza da a ka yansa ili i na yi a ka wusha una u shinga u tsugono tsu Kashila wa.

²² Shegai Kulu ku Kashila ka tono baci n atsu, ku tsu naka ta ilimaci i na: Ku tsu tuko ta macigamgbani. Ku tsu tuko ta ipeli. Ku tsu tuko ta ndishi n shinga. Ku tsu tuko ta kpm ahankuri. Kulu ku Kashila ku tsu tuko ta maangamgbani. Ku tsu tuko ta uyansa ukuna u shinga. Ku tsu zuwa ta ama a woko aza da a ka wushuku n ele.

²³ Ku tsu zuwa ta ama a woko n uvakunku u kaci, n ukana u kaci. Mele ma la ma ma danai ili i na yi i kpada ulobono wa.

²⁴ Aza da a'ari aza a Yesu Kawauwi, a asaka de ure u unyushi u cingi u le n u uyawunsa n uciga u ukuna u cingi.

²⁵ Adama a da Kulu ku naka tsu uma u savu, asaka tsu yain ili i'ya ku danai tsu yain.

²⁶ Kotsu tsu yain aradi, ko tsu ragi atoku, ko kpm tsu yamgbana malyon wa.

6

Bangamgbani

¹ Ama a va, uza roku a asuvu a de wa yansa baci unyushi u cingi, eda aza da i'ari n ucira a asuvu a Kulu i gonuko vuma nala vi a ure u shinga. Shegai i yain u da ben. Kotsu i kirana, tsara eda dem i cigi i yain icun i ili i cingi i nala yi wa.

² Bangai atoku a'ayin a da baci a'ari n ucanga u araji. I yan baci nala, ya yan de la vi ili i'ya Kawauwi ka ciga da i yain. ³ Uza roku wa wundya baci eyi wari n kalen kpm nala tani wari wa, kaci ka ne ka koshi wa yinsa.

⁴ Asaka ya dem webele nwalu n ne. Dere da baci mari yi, u lapa makamba n manyan ma ne. Shegai kotsu u ratsanaka manyan ma ne n ma ama wa.

⁵ U kana ta ya dem u canga ucanga u ne.

⁶ Uza da baci dem wa rotsongusu uwenishike u Kashila, u peci gba ili i shinga i'ya wari n i'ya n kawenishiki ka ne.

⁷ Kotsu i yinsa kaci ka de wa: kotsu i wene yavu ya fuda ya yanka Kashila majari wa. Ama a tsu kapa ta ili i'ya a cei.

⁸ Uza da baci u cei a asu u uyawunsa u cingi u uciga u kaci u ne, uyawunsa u cingi u ne wa zuwa yi ta u kuwa. Shegai uza u ce baci tsara u zuwa Kulu ku pana kayanyan, ka naka yi ta uma u da bawu wari n utyoku.

⁹ Kotsu tsu wowo n uyan ili i'ya i'ari i shinga wa, tsa ca ta uma u da bawu wari n utyoku a'ayin a da a gain, tsu asaka baci wa.

¹⁰ Adama a nala, asaka tsu yanka ya dem ili i shinga a'ayin a da baci tsari n kabala, hal gai aza da a'ari atoku a tsunu Atoni.

Adooki a Bulus a makorishi

¹¹ I wene ta idyani i pige i'ya n yain an n koronku da n kukere ku va.

¹² Aza ɗa a tsu ciga a zuwa aza a Yahuda a pana kayanyan, alya a ka matsa ɗa i kiɗa acombi. A ka pana ta uwonvo u ɗa aza a Yahuda a ka zuwa le upana u ikyamba, mawandamgbani ma Kawauwi ma baci koshi a ka tono.

¹³ Aza ɗa a kiɗai acombi yi, ele kaci ka le a tono Mele mi wa, shegai a ciga ta a kiɗa ɗa acombi tsara a yain aradi adama a ili i'ya a matsa ɗa i yain.

¹⁴ Mpa gai, ma ciga n yain aradi a ili i roku wa, she ukpa u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a mawandamgbani. Adama a mawandamgbani ma nala mi, n tsu yansa kpan ili tyoku ɗa aza a likimba u na a tsu yansa wa. Kpan a reve ko ndya i zuwai n tsu yansa nala wa.

¹⁵ Wari n kalen wa ko a kiɗa vu kacombi, ko bawu a kiɗa vu. Ili i kalen i'ya vuma wushi uma u savu a asu u Kashila.

¹⁶ Kashila ka naka ta ndishi n shinga a asu u aza ɗa a tonoi akani a na, kpan wa zuwuka le ta unu u shinga. Wata, ama a nala yi alya ama a maci a Kashila.

¹⁷ Ili i'ya i bidyai n gogo-na, kotsu i asaka ko uza u damgbarasa mu n ukuna u nala wa. Alani a ɗa mari n a ɗa a ikyamba i va a rawa ta a wenike an uza u Yesu u ɗa mari.

¹⁸ Ama a va, asaka ukuna u shinga u Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu u rongo n adu gba. Ami.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Afsu

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana a asu u Atoni a da a'ari a Afsu cina eyi a kuwa ku a'ali. Wari u rongo ta a Afsu hal ayen a tatsu n u wenishiki ama ukuna u Yesu. Katani ka Aritima kameli ka pini ka pige a ilyuci yi. Ayain a manyan ma ameli a tsu tsara ta ikebe ushani a asu u udengishe ameli a kenu a kenu. Uwenishike u Bulus u zuwa ta ama a asakai utsilasa ameli yi. Nala zuwa ta ayain a manyan ma ameli yi a yain upan n eyi.

Cina ukuna u nala vi u wura de da Bulus korongi ukanikorongi u na vi. A asuvu a ukanikorongi vi u tonuko ta Atoni a da a'ari a Afsu gba ili i shinga i shinga i'ya a ka tsara adama a da a'ari kaolo n Kawauwi. Ili i nala yi i likimba i'ya wa, shegai i zuba i'ya kpam i la ta i likimba. U tonuko le ta gba Atoni ili i te i'ya a'ari a asuvu a Kawauwi, u dambula gbam ko avu kaletsu ka eni ka vari wa. U wenishike ta tyoku da vali wa rongo n uka u ne. U wenishike ta dem tyoku da mmuku ma rongo n isheku i le, nala dem agbashi n azakuwa a le.

Gba ili i'ya Bulus danai a kaci ka Atoni a Afsu, nala dem i'ari a asu u Atoni gogo-na. Gba tsunu tsu ta n ili i shinga i shinga i zuba an tsari n Kawauwi. Nala kpam, u gan ta tsu rongo mai tyoku da tagarada u na vi u wenishikei.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Kawauwi ka tuko ta unu u shinga u kulu (1:3-3:21)

Uma u savu kaolo n Kawauwi (4:1-6:20)

Idyani i makorishi (6:21-24)

Idyani i Bulus

¹ Mpa Bulus, uza da wa korongu ukanikorongi u na vi. Kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi ka mari, kpaci Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko nala.

Ama a uwulukpi a Kashila a da a'ari a Afsu alya ma koronku, aza da kain dem Yesu Kawauwi da a'ari a utono.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Unu u shinga a asuvu a Kawauwi

³ Tsu cikpalai Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Aya u zuwuka tsu unu u shinga a asu u da u naka tsu gba ukuna u shinga u da u wutai a zuba, tsara u banga uma u tsunu a asuvu a kulu. U yan ta nala an u bolomgono tsu n Kawauwi.

⁴ Tun kahu Kashila ka yain likimba, u dangasa tsu ta tsu woko ama a ne a asu u da u bolomgono tsu n Kawauwi. Yan da u yain nala tsara tsu rongo sarara bawu ili i'ya i nangasai atakasuvu a tsunu a kapala ka ne. Kpam tsara kotsu ili i roku i cingi i rongo a asuvu a tsunu i'ya ya zuwa yi u kana tsu n unyushi wa.

⁵ Kpaci Kashila ka ciga tsu ta tun caupa, u yawunsa ta u gonuko tsu mmuku n ne a asu u ili i'ya Yesu Kawauwi yain. Kashila ka pana ta kayanyan an u yain nala, kpam nala dem wa ciga u yain i'ya.

⁶ Adama a nala, tsu cikpala yi ta an u yanka tsu ukuna u shinga u pige. Gbani da u yanka tsu ukuna u shinga vi, a asuvu a Kawauwi uza da wa ciga.

⁷ A asuvu a Kawauwi tsu woko t̄a fāa adama a mpasa ma ukp̄a u ne, kpam d̄a gai i zuwai tsu tsar̄ai ucimbus̄a u unyushi u cingi vi. Nala Kashil̄a ka wenike tsu an ukuna u shinga u ne wari u pige,

⁸ kpam u wenike tsu t̄a u d̄a cika. Kpaci Kashil̄a ka t̄a n kakiri, kpam n ureve u ili,

⁹ u yan t̄a ili i'ya wa ciga u yain. U wenike tsu t̄a ili i'ya u sokongi i'ya u fōbusoi u yain a akere a Kawauwi.

¹⁰ A'ayin a yan baci, afōbi a ne a d̄a u ɓolomgbono ko ndya wa a zuba n likimba kaɓolo n magono ma te mi; wata, Yesu Kawauwi.

¹¹ Kashil̄a ka danḡasa tsu t̄a tsu woko ama a ne a asu u d̄a u ɓolomgbono tsu n Kawauwi. Tun caupa d̄a u yawunsai u yain nala, d̄a gai u yain i'ya vi, kpam u zuwa t̄a ko ndya wa i woko tyoku d̄a wa ciga.

¹² U yan t̄a nala tsar̄a ɗtsu aza a Yahuda aza d̄a tsari aza a kagit̄a ka uzuwa uma ara Kawauwi, tsu zuwa ama a cikpala Kashil̄a, kpaci w̄a t̄a n tsupige.

¹³ Kpam nala dem wari ara d̄e. I pana t̄a Kadyanshi ka Shinga, kpam Kadyanshi ka Shinga ki ka ka wauwa d̄a. I wushuku t̄a n Kawauwi, kpam a ɓolomgbono d̄a n eyi. Adama a nala, Kashil̄a ka nak̄a d̄a t̄a Kulu Keri ka u zuwamgban̄akai ama a ne. Kulu ka t̄a yavu kugyan ka ka wenike an ed̄a aza a Kashil̄a a d̄a.

¹⁴ An u wokoi tsu wushai Kulu Keri, malal̄a ma la wa, tsa reve t̄a an Kashil̄a ka nak̄a tsu ukuna u shinga u d̄a u zuwamgbanai. Tsu reve t̄a kpam an Kashil̄a ka nak̄a ama a d̄a a'ari ama a ne utsar̄a u kaci u d̄a u shadangi. Nala wa zuwa t̄a ama a cikpala Kashil̄a kpaci w̄a t̄a n tsupige.

Kavasu ka Bulus

¹⁵ An u wokoi Kashil̄a ka zuwuka tsu un̄a u shinga naha, kavasu ka ma yan ubana ara ne adama a d̄e. Tun a'ayin a d̄a n panai alabari a d̄a i wushuku d̄e n Yesu Asheku, kpam ya ciga ama a Kashil̄a,

¹⁶ tun a'ayin a nala a d̄a mari a ucikpa Kashil̄a adama a d̄e maco. A'ayin a d̄a baci dem ma yan kavasu, n tsu yan t̄a kavasu adama a d̄e.

¹⁷ Ubana a asu u Tata u tsunu d̄a ma yan kavasu, uza d̄a wari n tsupige tsu pige. Aya Kashil̄a ka Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. N folo yi t̄a u zuwa d̄a i yain n ugboji, kpam u wenike kaci ka ne ara d̄e, tsar̄a i lyai kapala n ureve u ne.

¹⁸ N yan t̄a dem kavasu u zuwa d̄a i yain n ureve tsar̄a i reve ukuna u shinga u d̄a wari n u d̄a adama a d̄e. Ed̄a pini ufōbusi ya vana tsar̄a i wushi ukuna u shinga u na vi, kpaci u isa d̄a t̄a i woko mmuku n ne. N yan t̄a kpam kavasu tsar̄a i reve tsupige tsu un̄a u shinga u d̄a u yain kazuwamgbani wa nak̄a ama a ne.

¹⁹ N yan t̄a kpam dem kavasu tsar̄a i reve ucira u ne, u d̄a u lai ko ndya wa, u d̄a u tsu ɓanḡa tsu ɗtsu aza d̄a tsu wushuki. U d̄a gai ucira u pige u d̄a

²⁰ u yankai manyan an u zuwai Kawauwi ka gono n uma, aku u zuwa yi u dusuku a asu u tsupige a kukere ku ulyaki ku ne a zuba.

²¹ Kawauwi ka lya t̄a tsugono tsu ucira kau-kau u d̄a wari pini, ko an u wokoi a'a t̄a n ucira. Kala ka ne ka la t̄a gb̄a a'ala a aza a tsugono tsupige. Ukuna u mayun u d̄a na vi gogo-na, kpam wa woko t̄a mayun a a'ayin a utuwa.

²² Kashil̄a ka nak̄a t̄a kpam Kawauwi tsugono a kaci ka ili gb̄a, u zuwai kpam u woko Kaci ka Atoni; wata, ikyamba i ne i'ya la vi.

²³ Atoni yi ikyamba i Kawauwi i'ya, aya u tsu shad̄angu le n ucira u ne kpam u tsu nak̄a ko ndya uma ko nte wa.

2

Gogo-na ts̄a t̄a n uma

¹ Caupa i'ari t̄a yavu akushe, kpaci i 'yuwain upan̄aka Kashil̄a, kpam ya yansa unyushi u cingi.

² I tsu rongo t̄a a uyansa tyoku d̄a ama a likimba a tsu yansa. I panak̄ai Kanangasi,* uza d̄a wa lya tsugono tsu ityoni i cingi i'ya ya rongo a kalishi. Kanangasi ki uwule u cingi u d̄a wa yan manyan u d̄a, kpm̄ wa tono n aza d̄a a 'yuwain upanaka Kashil̄a.

³ Caupa gb̄a tsunu tsari t̄a tyoku u le. Gb̄a ili i cingi i'ya i luwa tsu uyan i'ya tsa yansa. Tsa tono ili i'ya uyawunsa n maluwa ma cingi ma tsunu ma tonuko tsu tsu yain. An u wokoi tsari tsa yansa ili i cingi, dere d̄a wari Kashil̄a ka yan tsu mavura, tyoku d̄a wa yanka ama d̄a a buwai.

⁴ Shegai asuvayali a Kashil̄a a gbonguro wa wa, kpm̄ wa ciga tsu t̄a cika.

⁵ U 6olombono tsu n Kawauwi, kpm̄ u nak̄a tsu uma u savu. U yan t̄a nala cina tsu buwai yavu akushe adama a unyushi u cingi u tsunu. Adama a tsishinga tsu ne d̄a koshi Kashil̄a ka wauwa d̄a.

⁶ U 'yangasa tsu t̄a a asuvu a ukpa kabolo n Kawauwi, kpm̄ u zuwa tsu a zuba tsara tsu rongo n Kawauwi tsu lyai tsugono n eyi. Kashil̄a ka yan t̄a nala a asu u d̄a u 6olombono tsu n Yesu Kawauwi.

⁷ A ure u na u d̄a u wenike tsu ukuna u shinga u ne a asuvu a Yesu Kawauwi, tsara a asuvu a ayen a d̄a a ka tuwa ama a wene tyoku d̄a ukuna u shinga u ne wari kpm̄ u lai ko ndya wa.

⁸ Adama a ukuna u shinga u ne u d̄a u wenike d̄a koshi, d̄a u wauwa d̄a a asu u d̄a i pityanangi n Kawauwi. U wauwa d̄a adama a ili i shinga i'ya i yain wa, nala kune ku Kashil̄a ka ara d̄e,

⁹ adama a ili i'ya i yain d̄a wa. Da gai i zuwai bawu uza wari la uza d̄a wa fuda wa cikpala kaci ka ne ki.

¹⁰ Kashil̄a ka ka yan tsu tyoku d̄a tsari. A asuvu a Yesu Kawauwi, Kashil̄a ka yan tsu t̄a tsara tsu yain manyan ma shinga. Nala u fobusoi u d̄a tun caupa, tsara tsu rongo nala.

Kawauwi ka ka 6olombono tsu

¹¹ A matsa d̄a aza a Yahuda wa. Ed̄a aza a Yahuda a tsu isa “aza d̄a bawu a kidai acombi.” Aza d̄a a tsu isa d̄a “aza d̄a bawu a kidai acombi” a tsu isa t̄a kaci ka le “aza d̄a a kidai acombi.” (Ukida u acombi u le ili i'ya a tsu yanka kaci ka le a ikyamba i'ya koshi.)

¹² Cifai, a'ayin a d̄a bawu kotsu i'ari i revei Kawauwi, i'a aza a uyamba u Isara'ila wa. Kashil̄a ka yan t̄a kazuwamgbani n ele, shegai n ad̄a wa. U wushuku t̄a kpm̄ wa yanka le ili ushani shegai n ad̄a wa. A likimba d̄a ya rongo, shegai i'a n ili i'ya i zuwukai uma wa, kpm̄ i reve Kashil̄a wa.

¹³ Caupa, i'ari t̄a a mbari, shegai gogo-na a 6olombono d̄a d̄e n Yesu Kawauwi, kpm̄ Kashil̄a ka tuko d̄a evu n eyi a asuvu a mpasa n Kawauwi.

¹⁴ Kawauwi n kaci ka ne aya u tuko tsu ndishi n shinga. Caupa, tsilala tsa tsari a mere ma aza a Yahuda n Awulawa tsari t̄a yavu kasaga. U takpa d̄e tsilala tsu nala tsi, aku u gonukoi gb̄a ama ili i te.

¹⁵ Mele ma aza a Yahuda ma t̄a n udani ushani u d̄a u gain ama a toni, shegai gogo-na Kawauwi ka zuwa ma d̄e a ikengi a asu u ukpa u ne. Yan d̄a u yain nala tsara u tuko aza a Yahuda n Awulawa ara ne u yain kabolo ka savu. Nala kpm̄ u zuwai ndishi n shinga a mere ma le.

¹⁶ Uciga u Kawauwi u d̄a tsilala tsa tsari a mere ma abolo a re a na yi tsu cina utyoku. U zuwa le a woko ikyamba i te, u gonuko le a asu u Kashil̄a. Gb̄a nala vi, Kawauwi ka yan t̄a i'ya a asu u ukpa u ne a mawandamgbani.

¹⁷ Kawauwi ka tuwa t̄a a likimba u yain ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga ka ku yain kadyanshi ka ndishi n shinga. U yanka d̄a t̄a ed̄a Awulawa aza d̄a i'ari mbari, n atsu aza a Yahuda aza d̄a tsari evu.

* 2:2 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapan̄si.

¹⁸ Gogo-na gb̄a tsunu aza a Yahuda n Awulawa tsa fud̄a t̄a tsa tuw̄a a asu u Tata a asuvu a Kulu Keri ku te adama a ili i'ya Kawauwi ka yanka tsu.

¹⁹ Adama a nala, ed̄a Awulawa i'ā kpam amoci ko kpam aza d̄a a wut̄ai a m̄b̄ari wa. Shegai i woko d̄e aza a uyamba u te n ama a Kashil̄a. Gogo-na ed̄a i woko d̄e aza a kuwa ku Kashil̄a.

²⁰ I wokoi aḅuku a kuma ka a mai, kpam Asuki n̄a ntsumate alya cuku tsu kuma ki, Kawauwi kpam aya katali ka ka lakai kalen cika a asu u kuma vi.

²¹ Aya wa ɓolomgbono gb̄a kuma ki. U zuwa t̄a ka ku 'yanḡai hal ku wokoi kuwa ku Kashil̄a ku uwulukpi.

²² Adama a d̄a a ɓolomgbono d̄a n Kawauwi, gogo-na Kawauwi ki ɓolomgbono d̄a wa ɓolomgbono d̄a n Atoni a d̄a a buwai, tsar̄a i woko kuwa ku nala ki ka Kashil̄a ka rongo n ucira u Kulu Keri.

3

Manyan ma Bulus

¹ Mpa Bulus, m̄a t̄a a kuwa ku a'ali adama a manyan ma Kirisiti Kawauwi u zuwa mu n yanka d̄a ed̄a Awulawa.

² I reve t̄a an Kashil̄a n ukuna u shinga u ne u n̄ak̄a mu manyan ma na mi n yain tsar̄a n ɓanḡa d̄a.

³ Kashil̄a ka zuwai n revei afoḅi a ne a d̄a u sokongi. M̄ari n koronku d̄a t̄a kenu a kaci ka ukuna u na vi.

⁴ I yan baci kaneshi u ili i'ya n korongi, ya reve t̄a ili i'ya n revei adama a afoḅi a na yi a kaci ka Kawauwi.

⁵ Kashil̄a ka wenike afoḅi a na yi a asu u ama a d̄a a rongoi caupa wa. Shegai gogo-na u wenike a d̄a d̄e a asu u Kulu Keri. U wenikei a d̄a a asu u ama a d̄a u danḡasai a woko asuki n̄a ntsumate n ne.

⁶ Afoḅi a Kashil̄a a d̄a na: Ed̄a Awulawa ya wusha t̄a un̄a u shinga u d̄a Kashil̄a ka n̄ak̄a, un̄a u te tyoku d̄a aza a Yahuda a ka wusha u d̄a. Awulawa n aza a Yahuda a woko d̄e ama a te. Ed̄a Awulawa ya wusha t̄a dem ili i'ya Kashil̄a ka yankai ama a ne kazuwamgbani, kpaci uɓolomgboni u d̄a i'ari n Yesu Kawauwi. Ili i'ya Kadyanshi ka Shinga ka danai i'ya la vi.

⁷ Kadyanshi ka Shinga ka na ki ka ma yan kuḅari. An u wokoi Kashil̄a uza u shinga u d̄a, u n̄ak̄a mu manyan ma na mi ma utonusuko ama gb̄a Kadyanshi ka Shinga, kpam u ɓanḡa mu n yain ili i na yi n ucira u d̄a u n̄ak̄a mu.

⁸ Mpa gb̄a n lai unamba kalen asuvu a ama a Kashil̄a, shegai gb̄a n nala, Kashil̄a ka n̄ak̄a mu manyan ma na mi ma utonusuko Awulawa ili i shinga i'ya Kawauwi ka n̄ak̄asa. Ili i shinga i na yi i wura t̄a ama a reve.

⁹ Kpam Kashil̄a uza d̄a u yain ili gb̄a, u n̄ak̄a mu manyan ma utonusuko ama gb̄a ukuna u afoḅi a d̄a u sokongi a kagita.

¹⁰ U yain ili i na tsar̄a gogo-na u wenike ucira kau-kau u zuba tyoku d̄a wari n ugboji a ili i'ya wa yansa gb̄a. Kashil̄a ka wenikei ili i na yi a asu u ili i'ya u yankai Atoni a ne.

¹¹ Kashil̄a ka bidiga t̄a kaci ka ne u yain ili i na tun caupa kahu u yain likimba, kpam gogo-na u zuwa d̄e i'ya i gita a ure u d̄a Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu u yain.

¹² Cinda tsu wushuki n eyi, kpam tsu ɓolomgbonoi n eyi, tsa fud̄a t̄a tsa tuw̄a a asu u Kashil̄a karara bawu uwonvo.

¹³ Adama a nala, ma folo d̄a i namba ugbamatangu an ma so mavura adama a d̄e wa. Mavura ma na mi ma tuko d̄a t̄a tsupige.

Kawauwi ka ciga tsu t̄a

¹⁴ Adama a nala, n kud̄angu t̄a a kapala ka Tata n yanka d̄a kavasus.

¹⁵ Aya Tata u maci u a'uwa gb̄a, gb̄a aza d̄a a'ari a zuba n aza d̄a a'ari a likimba dem.

¹⁶ Kashilā ka fuda tā ka zuwuka dā unā u shinga ushani. Da n folo yi tsarā Kulu ku ne ku nākā dā ucira, kotsu atakasuvu a de a gbama.

¹⁷ Kpam n folo yi tsarā Kawauwi ka rongo asuvu a atakasuvu a de an i pityanangi n eyi. Kvasu ka vā ka i rongo uciga u Kashilā kpam i cigamgbana. I yan baci nala ya woko tā tyoku u madanga ma alu a ne a uwai asuvu a iyamba, kpam tyoku u kuwa ka a mai n cuku tsu ugbami.

¹⁸ Nala eḍa n ama a Kashilā gbā ya reve ucun u uciga u dā Kawauwi ka ciga tsu. Wa ciga tsu tā cika, uciga u dā u wurai urātsanāka.

¹⁹ Ko an u wokoi uza wā la wa fuda wa reve gbā tyoku dā Kawauwi ka ciga tsu wa, ma folo Kashilā ka asākā i reve u dā, tsarā i woko tyoku dā u gain i woko; wata, tyoku dā Kashilā kari.

²⁰ Kashilā kā tā n ucira u dā wa yan ili i'ya i lai i'ya tsu folo yi u yain, hal gbām n ili i'ya tsu fudai tsu yawunsai. Kpam she u yain i'ya n ucira u ne; wata, u dā wa yansa manyan a atakasuvu a tsunu.

²¹ Asākai tsu cikpala ni hal ubana bawu utyoku adama tsupige tsa u wenikei a ili i'ya wa yansa a asuvu a kuwa ku Atoni, kpam n a asu u Yesu Kawauwi! Ami.

4

Ikyamba i te

¹ Mā tā a kuwa ku a'ali adama a dā ma gbashika Asheku, kpam ma folo dā tā i rongo ndishi n dā n rotsoi ma aza dā Kashilā ka isai.

² Ili i'ya baci dem ya yan, i vakunku kaci ka de, kpam i toni n ama sawu. I yain n ahankuri, kpam kotsu i yain upan a'ayin a dā baci ama a ka yansa ukuna u gbani wa, kpaci ya ciga le tā.

³ Kulu Keri ku gonuko dā de ili i te, adama a nala, yanyi gbā i'ya ya yan i rongo na ndishi n shinga, tsarā i rongo pini ili i te.

⁴ Gbā tsunu ikyamba i te i'ya. Kulu ku Kashilā ku te ka. Kpam Kashilā ka nākā tsu tā uzuwa u uma u te an u dangasa tsu tsu woko ama a ne.

⁵ Gbā tsunu Asheku a te a dā tsu. Uwenishike u te u dā tsu pityanangi n u dā. Ulyuḍugu u te u dā tsu wushai.

⁶ Gbā tsunu Kashilā ka te ka tsa gbashika, kpam aya Tata u tsunu gbā. Wa lya tā tsugono tsu ko ndya wa. Wā tā ko nte wa. Aya kpam pini a asuvu a tsunu gbā.

⁷ Kawauwi ka nākā tā ya dem kune tsarā tsu yain manyan ma ne. Yan dā u yain nala adama a tsishinga tsupige tsu ne.

⁸ Tyoku dā Tagarāda u Kashilā u danai,
 “A'ayin a dā u banai a zuba u Kashilā,
 u tonu tā n aza a a'uwa a a'ali a dā u kanai,
 kpam u nākai ama kune icun kau-kau.” ◇

⁹ (Gogo-na ma ciga tā i yawunsa a kaci ka udani, “U banai a zuba u Kashilā.”

¹⁰ U bana baci a zuba u Kashilā, u kanā tā u yain n kalen; wata, caupa, wari u cipa tā a iyamba, a likimba u na. Vuma dā cipa i likimba u na vi aya dem uza dā yuwai a zuba vi, tsarā u gonuko ili i woko tyoku dā i gain i woko.)

¹¹ Aya u nākai Atoni kune ku na ki icun kau-kau: u zuwai aza roku a woko asuki. U zuwai aza roku a woko ntsunate, aza roku kpam a dansa kadyanshi ka Kashilā. U zuwai aza roku a kirana n Atoni, aza roku kpam a woko awenishiki a Atoni.

¹² Yan dā u yain nala tsarā ama a na yi a fobuso ama a Kashilā a gbashika yi, tsarā Atoni yi, aza dā a'ari ikyamba i Kawauwi a gbonguro n ucira.

¹³ Nala gbā tsunu tsa bolomgbono tsu woko ili i te a asu u uwushuku n Kashilā n ureve u Maku ma ne, kpam tsa woko tā aza dā a gbonguroi. Wata, tsa woko tā ushadangi tyoku u Kawauwi, uza dā wari tyoku dā u gain u woko.

¹⁴ Tsa woko kpam tyoku u mmuku wa. A ka kpatalasa tsu kabarikete tyoku u kpatsu ku abali a ka kpatalasa kabarikete wa. Tsa panaaka ama da a ka ciga a yinsa tsu n uwenishike u kaban u gbani wa.

¹⁵ A unā u nala, tsu dansa ukuna u mayun kpam tsu cigamgbana, tsara tsu gbonguro kpam tsu woko unā u te n Kawauwi gba gba, eyi uza da wari Kaci ka Atoni.

¹⁶ Kawauwi ka bolomgbono ta ama gba, tyoku da karuva ka tsu bolomgbono apashi a ikyamba i vuma. Kapashi dem ka yan baci manyan ma ne, ka banga ta apashi a roku a gbonguro, tsara ikyamba yi gba i woko n alafiya, n ugbonguro, kpam ushadangi n uciga.

Uma u savu

¹⁷ Adama a nala, n tonuko da ta kpam n rono da atsuvu a asuvu a kala ka Asheku, asakai uyansa tyoku da Awulawa a ka yansa. Ure u uyawunsa u le u gbani u da.

¹⁸ Atakasuvu a le a'a ta a asuvu a karimbi, a reve ko i te wa, kpaci a panaaka Kashila wa. Adama a nala a ka tsara uma u da Kashila ka naka wa.

¹⁹ A'ayin a da baci a yain ili i cingi, a tsu pana kpam uwono wa. A neke de kaci ka le a uyansa ili i'ya ikyamba ya ciga, kpam a ka yansa ta gba icun i tsishankala, kpam a asaka uyansa ili i nala yi wa.

²⁰ Eda tani, an i revei Kawauwi, tyoku da a tonuko da i yansa da la wa.

²¹ N reve ta i pana ta ukuna u ne, kpam i'a ta a asuvu a ne, adama a nala a wenishike da ta ukuna u mayun u Yesu.

²² A wenishike da ta i asaka ili i'ya i'ari i yansai caupa. A'ayin a nala yi uma u de u namgba ta adama a da i cigai uyansa gba icun i ikuna i cingi.

²³ Gogo-na asakai Kashila ka savada uma u de tsara i gitā uyawunsa a ure u savu.

²⁴ Asaka Kashila ka gonuko da ama a savu. U yan da ta i woko tyoku u ne, adama a nala u kana ta i woko ama a maci kpam uwulukpi n ukuna u mayun.

²⁵ U kana ta i asaka kaban. Ya dem tonusuko utoku u ne Katoni ukuna u mayun, kpaci tsā ta tyoku u apashi kau-kau a ikyamba i te.

²⁶ A'ayin a da baci i yain upan, kotsu i yain unyushi u cingi wa, kiranai, kotsu i yain upan hal kaara ka rukpa wa.

²⁷ Kotsu i naka Kalapansit kabala u lyai kaci ka de wa.

²⁸ Uza da baci wari kaboki, kotsu u doku u boko wa. A unā u nala, she u matsa uyan manyan, tsara u tsara ili i'ya wa naka aza a unambi.

²⁹ Kotsu i dansa ikuna i cingi wa, shegai i dansa ikuna i shinga i'ya ya banga ama a gbonguro. Dansai ili i'ya ya gbamatangu aza da a ka panaaka da vi tsara i yan le n kalen.

³⁰ Kpam kotsu i zuwa Kulu Keri unamgbukatsuma wa, kpaci ka ta tyoku u kugyan ka ku wenikei eda ama a ne a da. Kashila ka naka ta Kulu, tsara u wenike an wa wutukpa da kain ka makorishi ka rawa baci.

³¹ I asaka unamgbi u asuvu n upan n asuvu a shen. Kotsu i rongo n ibili ko kpam i yain ili i'ya ya tuko kunangasu wa ko kenu.

³² A unā u nala, yamgbantai ili i shinga, kpam i wenike asuvayali. Cimbusukai aza da a nusuka da, tyoku da Kashila ka cimbusuka da unyushi u cingi u de a asu u Kawauwi.

5

Rongoi a asuvu a katyashi

¹ Adama a nala rongoi tyoku u Kashila, kpaci eda mmuku n ne n da, aza da wa ciga cika.

² I cigi ama maco, tyoku da Kawauwi ka ciga tsu, hal u kuwai adama a tsunu. U nekei uma u ne tyoku u udarakpa ubana a asu u Kashila, kpam nala vi wa ta tyoku u ili i magulani a asu u Kashila.

³ Kotsu i yain tsishankala, ko ili i uwono, ko kpam kurura a mere ma de wa. Icun i inyushi i cingi i nala yi i lobono a asu u ama a Kashila wa.

⁴ Kpam dem u lobono i dansa kadyanshi ka icadi wa, kpam kotsu i dansa n utengeshi ko majari ma cingi wa. A unā u nala, she i cikpi Kashilā adama a ili i'ya wa yansa ka dā.

⁵ I reve tā na vi mayun dā: Uza u yan baci unyushi u tsishankala, ko u yain ili i cingi, ko wari n kurura, wa uwa a tsugono tsu Kawauwi n tsu Kashilā wa. Uza dā baci dem wa yansa ili i nala yi, kameli ka wa gbashika.

⁶ Kotsu i asaka uza roku u yinsa dā u tonusuko dā ili i'ya bawu i'ari i mayun wa. A ka barakpa wa, Kashilā ka yan tā upan n ama a dā bawu a naka yi karinga, a ka yansa baci icun i ili i cingi i na yi.

⁷ Adama a nala, kotsu i bolomgbono n aza dā a ka yansa ikuna i cingi tyoku u nala wa.

⁸ Caupa, i'ari tā a asuvu a karimbi, shegai gogo-na a bolomgbono dā de n Asheku, kpam i uwa de a asuvu a katyashi. Adama a nala rongoi tyoku u ama a dā a'ari aza a katyashi.

⁹ N dana tā nala kpaci katyashi ka tsu zuwa tā ama a yain ili i'ya i'ari i shinga, n i maci, n i mayun.

¹⁰ Adama a nala matsai i rotsongusu ili i'ya ya zuwa Asheku a pana kayanyan.

¹¹ Kotsu i bolomgbono a asu u uyan ili i'ya ama a dā a'ari a karimbi a ka yansa wa. Ili i nala yi i gbani i'ya. A unā u nala, zuwai ama a reve ili i na yi i cingi i'ya.

¹² Ili i uwono i'ya gbam a dansa ikuna i'ya ama a yain a ukpawunsi.

¹³ Shegai a'ayin a dā baci katyashi ka wakanai ara le, ya dem wa wene tā ili i'ya ili yi i rotsoi.

¹⁴ Kpaci katyashi ka tsu wenike tā ili dem. Da i zuwai a danai,
“Edā aza dā ya lavuta, 'yangai!

'Yangai a ukpa,

kpam Kawauwi ka wakana tā ara de.”

¹⁵ Adama a nala, kiranai n tyoku dā ya rongo. Kotsu i rongo tyoku u atengeshi wa, shegai rongoi n kakiri.

¹⁶ Yanyi manyan n kabala ka i'ari n ka mai, kpaci ama a ka yansa tā tsicingi a a'ayin a na.

¹⁷ Adama a nala kotsu i woko atengeshi wa, shegai i rotsongusu ili i'ya Asheku a ka ciga dā i yain.

¹⁸ Kotsu i tamgbalaka n uso mara wa, kpaci nala wa nangasa dā tā. A unā u nala, asakai Kulu ku shadangu dā n ucira.

¹⁹ Shipai icun i ishpa i Kashilā gba, kpam i gbamatangu atoku a de. Shipai ishpa i ucikpala Asheku n atakasuvu a de gba.

²⁰ Cikpai Kashilā Tata u tsunu maco a ili gba adama a kala ka Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu.

Aka n a'ali

²¹ Adama a dā ya naka Kawauwi karinga, she i gorimuko atoku.

²² Edā aka a iyolo, gorimukoi a'ali a de tyoku dā i tsu gorimuko Asheku,

²³ adama a dā vali aya kaci ka uka, tyoku dā Kawauwi kari Kaci ka Atoni; wata, ikyamba i ne.

²⁴ Adama a nala, uka dem u gorimuko vali u ne a ili dem, tyoku dā Atoni a tsu gorimuko Kawauwi.

²⁵ Edā a'ali a dā i'ari n aka, ya dem cigi uka u ne, tyoku dā Kawauwi ka cigai Atoni hal u kuwai adama a le,

²⁶ tsara u gonuko le uwulukpi, an u za le n mini n udani u ne.

²⁷ U yan tā na vi tsara u gonuko Atoni yi a woko n tsulobo kpam u tuko le a kapala ka ne tyoku u ukasavu u dā bawu wari n kashinda ko utyacira ko kpam icun i unamgba. Pini nala, a ka woko tā uwulukpi kpam bawu unyushi.

²⁸ Nala kpam dem a'ali, u kana tā a cigi aka a le, tyoku dā a ka ciga ikyamba i le. Uza dā baci wa ciga uka u ne, kaci ka ne ka wa ciga.

²⁹ Uza wā la wa kovo ikyamba i ne wa, shegai u lyatangu i'ya u kirana kpm n i'ya. Kpm ili i'ya Kawauwi ka yankai Atoni yi i'ya gai la vi,

³⁰ kpaci ątsa apashi a ikyamba i ne.

³¹ Tyoku ąa Tagarąda u Kashilą u danai, “Vali u ąsąka tata ną mma u ne u padara n uka u ne, ama a re a le a ka woko tą ikyamba i te.” ◇

³² Ukuna u mayun u ąa pini ukpawin a uwenishike u na vi. Kadyanshi ka Kawauwi n Atoni ka ma yan.

³³ Shegai mayun ąa ara ąe dem: vali dem u kąną tą u cigi uka u ne tyoku ąa wa ciga kaci ka ne, uka kpm u kąną tą u gorimuko vali u ne.

6

Mmuku n isheku i le

¹ Edą mmuku, gorimukoi isheku i ąe kpaci edą aza a Asheku a ąa, kpm ili i shinga i'ya i gain i yain i'ya gai la vi.

² Mele ma kagitą ma mąri a asuvu a Mele Kupa ma ma korusoi n kazuwamgbani ka ka danai, “Nąka tata ną mma u vunuu tsupige.”

³ Kpm kazuwamgbani ka na: “Vu nąka baci tata ną mma u vunuu tsupige, ili dem ya wala vu tą derere, kpm va ąarąkpą tą a likimba u na.”

⁴ Isheku, kotsu i zuwa mmuku n ąe n yain upan wa. A uną u nala, kirantai n ele, nąka le adooki kpm i wenishike le a ure u ąa Asheku a ka ciga.

Agbashi n azakuwa a le

⁵ Edą agbashi, gorimukoi azakuwa a ąe a ąa a'arı pini naha a likimba. Pana le uwonvo i nąka le karingą i gbashika le kpm mayun tyoku ąa ya gbashika Kawauwi.

⁶ Mątsai manyan cika a a'ayin dem, shegai kotsu i yain tsarą i zuwa azakuwa a ąe a pana kayanyan a'ayin a ąa a ka wundya ąa koshi wa. Shegai i yain i'ya i lai la, i yain manyan ma ąe n atakasuvu a ąe gbą, tyoku ąa Kashilą ka ciga, kpaci edą agbashi a Kawauwi a ąa i'arı.

⁷ Yanyi manyan ma ąe n maząngą, yavu Asheku a ąa ya yanka, shegai ama koshi wa.

⁸ Cibai, Asheku a ka tsupa tą manyan ma shinga ma ya dem u yain, ko kagbashi ko uza ąa bawu wari kagbashi.

⁹ Edą azakuwa, kirantai n agbashi a ąe dem mai. Kotsu i dana ili i'ya ya zuwa le a pana uwonvo wa. Cibai, azakuwa n agbashi gbą a'ą tą n Uzakuwa u te a zuba, kpm u tsu yanka tą ya dem uną u te.

Icanga i kuvon i Kashilą

¹⁰ Akani a vą a makorishi a ąa na: gbamai n ucira u Asheku u ąa wari n ugbonguro cika kain dem, kpaci i'ą tą kabolo n eyi.

¹¹ Kasoje ka tsu fobuso tą icanga i kuvon adama a kuvon. Nala dem, u kąną tą i fobuso gbą ili i'ya Kashilą ka nąka ąa, tsarą a'ayin a ąa baci Kaląpansi ka ciga ka ląpanąsa ąa, kotsu i fuda i shamgba n ucira a uwandąsa u ne. ¹² Kuvon ku tsunu n ama icun i tsunu ąa wa, shegai n ityoni i cingi i'ya ną ngono n le n ucira kau-kau u likimba u karimbi u na, kpm tsa yan tą kuvon n ucira u cingi u ąa wari a kalishi.

¹³ Adama a nala, ukai gbą icanga i kuvon i'ya Kashilą ka nąka ąa. Tsarą i suma a kain ka cingi wa. Ya yan tą kuvon hal ubana a makorishi, kpm i rongo kushani n ucira.

¹⁴ Adama a nala, fobuso kaci ka ąe! I dansa ukuna u mayun maco. Wą tą tyoku u kagbawatsu ka cuku ka vuma sirai a cuku, tsarą u fobuso kaci ka ne u yain manyan. Yanyi ili i'ya i'arı derere, kpaci uyan ili i'arı derere i'ą tą tyoku u matogo ma urim ma ma kąngu i'ya ya sawa ąa.

¹⁵ Lyayi kapala n uwushukusu n Kadyanshi ka Shinga ka ka tsu naka ndishi n shinga. Kpam ka woko ta tyoku u akpata a a'ene a de, kpam ya woko ta ufofusi mai.

¹⁶ Ili i roku i'ya kpam na: lyayi kelime n upityanangusu n Yesu Kawauwi. Upityanangu u de wa woko ta tyoku u maraga ma ukangusu aya a akina a da uza u cingi vi wa takusu utuwa ara de.

¹⁷ I reve baci bawu malala an Kashila ka wauwa da, wa ta tyoku u makun ma kuvon ma ma tsu kangu kaci ka de. Kpam i fofuso i yain manyan n Kadyanshi ka Kashila. Wa ta tyoku u burundu u da Kulu Keri ku naka da.

¹⁸ A'ayin a da baci i yain ili i na yi, yanyi kvasu i foli Kashila ka banga da a ili dem maco tyoku da Kulu Keri ku tonoi n ada. Kpam ya yan baci kvasu ki, i rongo ufofusi. Rongoi uyansa kvasu maco adama a ama a Kashila.

¹⁹ Yanka numu dem kvasu, tsara Kashila ka naka mu idani i maci i'ya ma dana n gita baci kadyanshi, tsara n dansa bawu uwonvo kpam n tonuko ama akani a da Kashila ka wenike tsu gogo-na a Kadyanshi ka Shinga.

²⁰ Yesu Kawauwi u dangasa mu ta n woko kasuki ka ne, n yain kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka ne, kpam ili i'ya i zuwai gogo-na a sira mu n ikani a kuwa ku a'ali da gai la vi. Yanyi kvasu tsara a'ayin a da baci ma yan Kadyanshi ka Shinga ki, n dansa bawu uwonvo tyoku da u gain.

Idyani i makorishi

²¹⁻²² Ma ciga ta i reve tyoku da tsari n ili i'ya tsa yansa. Da i zuwai ma suku Tikiku ara de. Utoku u tsunu u da uza da tsa ciga, kpam dem u gbashika ta Asheku mai. Wa tonuko da ta ili i'ya ya gitasa n atsu, kpam wa gbamatangusu da ta atakasuvu.

²³ N yan ta kvasu tsara Kashila Tata n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ndishi n shinga, n uciga, kpam u naka Katoni dem upityanangu!

²⁴ Asaka Kashila ka wenike tsishinga tsu ne a asu u aza da gba a ka ciga Asheku Yesu Kawauwi ka tsunu n uciga u da bawu wa kotso.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Filibi

Ukukpa u kadyanshi

A kuwa ku a'ali ka Bulus wari an u korongi ukanikorongi u na ubana a asu u Atoni a da a'ari a Filibi. U korongu ta u da tsara u wenike ucikpa u ne adama a ili i'ya a yanka yi an wari a kuwa ku a'ali ki, kpam u wenishike le tyoku da a ka rongo mai asuvu a Kawauwi.

Bulus tonuko ta Atoni u da a rongo tyoku u Kawauwi a'ayin dem. U wenike le ta a yain mazanga ko a'a baci a asuvu a upana u ikyamba. U tonuko le ta kpam u gan ta a yain manyan kabolo mai.

A'ayin a da baci dem Atoni a ka yan kaneshi u ukanikorongi u na vi, a tsu yan ta majiyan cika kpaci wa ta ushadangi n mazanga kpam a kuwa ku a'ali ka u korongi u da. Ucira u da u zuwai u da nala u da ucira u ureve u Kawauwi kpam n uyan manyan ma uwoko tyoku u ne. Ucira u nala vi wa ta a asuvu a Atoni gogo-na, tyoku da u rongoi n Bulus n Atoni a Filibi caupa.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1:1-11)

Kalen ka uma ara Bulus (1:12-30)

Iryoci i uvakunku kaci u maci u Kawauwi (2:1-18)

Alabari a kaci ka aje a Bulus (2:19-30)

Uwoko uza u maci a asu u Kashila (3:1-4:9)

Bulus cikpai aza a Filibi (4:10-20)

Idyani i makorishi (4:21-23)

¹ Mpa Bulus, kpam Timoti da pini na kabolo na mpa. Atsu agbashi a Yesu Kirisiti Kawauwi a da tsari.

Nkoshi n abangi a kuwa ku Atoni n gba Atoni a aza a Filibi aza da Kashila ka dangasai alya ma koronku.

² Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Kvasu ka Bulus n ucikpa

³ N tsu cikpa ta Kashila ka va a'ayin a da baci n cibai n ada.

⁴ Kain dem n tsu shadangu ta n mazanga ma yanka da baci kvasu,

⁵ kpaci i woko de atoku a manyan a va a asu u utamburuka Kadyanshi ka Shinga a kaci ka Kawauwi. I gita ta uyan nala tun a'ayin a da i gitai i panai alabari yi, kpam ya lya kapala n uyan nala hal n gogo-na.

⁶ Kashila ka ka gitai manyan ma shinga ma na mi ara de, kpam n reve ta wa asaka ma wa, she a'ayin a da u kotsoi ma kain ka Yesu Kawauwi wa gono.

⁷ Dere da n pana nala a kaci ka de. Ma ciga da wa wa a asuvu a katakasuvu ka va kpaci tsa yamgbana ta ukuna u shinga u Kashila. Tsu yan ta nala a'ayin a da mari a kuwa ku a'ali n a'ayin a da a asaka mu an n matsai n yain Kadyanshi ka Shinga.

⁸ Kashila ka reve ta tyoku da ma ciga da n uciga u Yesu Kawauwi. U reve ta kpam tyoku da ma ciga n rongo n ada.

⁹ Kvasu ka va ka macigamgbani ma ya cigamgbana vi ma yain ushani hal gbam ma lai tyoku da ma ciga ma yain. Ma yan ta kpam kvasu adama a da ya gbonguro a asuvu a ureve n kakiri ka de.

¹⁰ Yan da n yain kvasu ki naha kpaci ma ciga ta i reve ili i'ya i'ari i mayun kpam n kalen, tsara i rongo n uma u uwulukpi kpam bawu unyushi hal kain ka Kawauwi ka gono.

¹¹ Pini nala, da uma u de wa shadangu n ilimaci i ndanga n da ma zuwa uyan ili i'ya Kashila ka wushuki a yain, kpam ya tuko ta tsupige n icikpali a asu u Kashila. Ili i nala yi i'ya Yesu Kawauwi zuwai a uma u de.

Kadyanshi ka Shinga a kuwa ku a'ali

¹² Ama a va, ma ciga ta i reve n manyan ma a yanka mu vi ma zuwa ta Kadyanshi ka Shinga ka lyai kelime.

¹³ Ya dem reve ta an a sira mu n ikani adama a da ma gbashika Kawauwi. Kpam ko asoje a da a ka wundya kuwa ku magono a reve ta an n gbashikai Kawauwi. ¹⁴ Adama a usira u va a kuwa ku a'ali, Atoni ushani pini na a tsara ta ugbamatangu, kpam gogo-na a gita de utonusuko aza roku ukuna u Kawauwi bawu uwonvo.

¹⁵⁻¹⁶ Aza roku a da pini adama a da a ka ciga mu da a ka yansa kuɓari, kpam a ka ciga a yain ukuna u da wari dere. Ama a na yi a ka yansa ta kuɓari an a revei Asheku a da a tuko mu pini na vi tsara n modono n dana ili i'ya i'ari dere i Kadyanshi ka Shinga. Kpam mayun da wari aza roku a da pini aza da a ka yansa kuɓari n malyon n tsilala.

¹⁷ Ama a nala yi a'a n uyawunsa u maci a kaci ka kuɓari ku kadyanshi ka Kawauwi wa. N uciga u kaci u da a ka yansa u da, mayun da le wa. Ciga da a ka ciga a doku a zuwa mu n pana ikyamba an mari a kuwa ku a'ali.

¹⁸ Shegai ko an uyawunsa u le wari mai ko bawu wari mai, cinda a ka yansa kuɓari ku Kawauwi, ma yan ta mazanga kpam ma lya ta kelime n uyan mazanga.

¹⁹ Kpaci n reve ta kvasu ka de n ubanga u da wa wutusa a asu u Kulu Keri ku Yesu Kawauwi wa zuwa le ta a wauwa mu.

²⁰ N matsa de n wene n yain ili i'ya bawu ya zuwa mu n yain uwono, shegai kain dem n rongo a uyanka Kawauwi manyan bawu uwonvo. Caupa n pana uwonvo wa, gogo-na kpam ma ciga ta n rongo pini n ucira ubana tsara uma u va u rongo a unakasa Kawauwi tsupige ko n uma ko bawu uma.

²¹ Ma baci n uma, adama a Kawauwi a da, shegai n kuwa baci wa laka mu ta kalen.

²² N lya baci kelime n urongo n uma n ikyamba i na yi, ma fuda ta ma lya kelime n manyan ma Kawauwi. N reve i'ya ma dangasa wa.

²³ Uyawunsa vi u wuyana ta. Roku she n wene yavu wa laka mu ta n rongo n uma, roku kpam yavu n gono a asu u Kawauwi. Urongo n Kawauwi wa laka mu ta cika.

²⁴ Shegai n reve ta u la ta kalen ara de n rongo n uma a ikyamba.

²⁵ Adama a da i buwa mu uciga vi, n reve ta ma rongo n uma tsara i rongo n ugbama a asuvu a upityanangu u de, pini nala, da ya pana kayanyan ka upityanangu vi.

²⁶ Kpam n doku baci n tuwa da ukondo, ya tsara ta ili i shinga i'ya ya zuwa i yain agoni n Yesu Kawauwi adama a va.

²⁷ Shegai ko ndya baci i gitai, i rongo uma u da wa tuko Kadyanshi ka Shinga tsupige a kaci ka Kawauwi. Ko n doku baci n tuwa da uwene, ko kpam n panai alabari a de koshi, ma reve ta an i shamgbai n ucira kpam i matsai tsara i zuwa ya dem u wushuku n Kadyanshi ka Shinga ki.

²⁸ Kotsu i pana uwonvo u atokulalu a de wa. Nala wa woko ta iryoci ara le an Kashila n kaci ka ne wa wuna le aku u wauwa da.

²⁹ Adama a Yesu Kawauwi, Kashila ka naka da ta ukuna u shinga u uwushuku n Kawauwi. U naka da kpam ukuna u shinga u upana ikyamba adama a ne.

³⁰ I reve ta tyoku da n panai ikyamba, kpam gogo-na i pana ta a da hal n ara nala wari. Eda dem nala ya pana ikyamba yi.

2

Tyoku da va woko tyoku u Yesu

¹ I'ā n ugbamatangu u asuvu an i ɓolomgbonoi kaci n Kawauwi? Asuvu a ɗe a dusuku adama a uciga u ne vi? Kulu Keri ku zuwa ɗa ya rongo kaɓolo? Ya pana iyali i atoku kpam ya tonon ele ben?

² An u wokoi n revei nala wari, ma ciga ta i zuwa mu n pana kayanyan cika. Ili i'ya ma ciga i yain i'ya na: I panamgbana n atoku a ɗe. I cigi atoku a ɗe. I yansa manyan kaɓolo n uyawunsa u te kpam i yansa ili i te.

³ Kotsu i yain ili adama a uciga u kaci wa, kpam kotsu i yain ili adama a aradi wa. Shegai a'ayin a da baci dem ya yan ili i gonuko kaci ka ɗe kenu, i yawunsa uza roku u da pini uza da u la da.

⁴ Kotsu i rongo ucibusu ukuna u da u birika da koshi wa, shegai i yain dem n i cibusu a kaci ka ukuna u aza roku.

⁵ A asuvu a uma u ɗe, i yain n i cibusu tyoku da Yesu Kawauwi u tsu cibusu n u yansi.

⁶ Kain dem Yesu ili i te i'ya n Kashila, shegai kain ka la ka u danai asaka u pana kayanyan tyoku da Kashila ka pana wa.

⁷ Shegai u gonuko ta kaci ka ne kenu, u wokoi yavu kagbashi.

A matsa yi ta yavu vuma.

⁸ Kpam u rongoi tyoku da vu revei vuma wari.

U panaka ta Kashila,

u gonukoi kpam kaci ka ne kenukulu, hal u rawai u kuwa a zuba u mawandamgbani.

⁹ Adama a nala Kashila ka radagba yi ta a zuba gba gba, hal u neke yi kala ka ka lai gba a'ala.

¹⁰ Adama a nala, ya dem wa kudangu ta u lyai kayala u pana baci kala ka Yesu.

Gba aza da a'ari a zuba n likimba a ka yan ta nala. ◇

¹¹ Nala dem ko unu u eni wa

wa dana ta Yesu Kawauwi Asheku a da, kpam nala wa naka ta Kashila Tata tsupige.

Ladai tyoku u atala

¹² Aje a va, a'ayin a da mari n ada, kain dem i tsu panaka ta Kashila. Gogo-na an u wokoi bawu mari kpam kaɓolo n ada, i panaka yi hal gbam u lai caupa. Lyayi kelime n i yanyi manyan ma ma wenike an a wauwa da, kpam i yain nala n unaka karinga n upana u uwonvo.

¹³ Kashila ka yan ta manyan a asuvu a ɗe, wa zuwusa da ya ciga i panaka yi, kpam wa nakasa da ucira u da ya yan ili i'ya wa pana kayanyan.

¹⁴ A'ayin a da baci ya yan ili i roku, kotsu i yain kananamgbani ko tsali wa.

¹⁵ Ya yan baci nala wa, ko uza wa takpa da n ukuna u roku wa, ko kenu. U gan ta i rongo uwulukpi, uma u da bawu wari n unyushi tyoku u mmuku n Kashila a asuvu a likimba u karimbi u da u shadangi n ama a cingi kpam kain dem a tsu rongo a uyansa unyushi u cingi. Asaka uma u ɗe u ladi tyoku u atala a kapala ka ama a na yi.

¹⁶ Shamgbai n ugbami a akani a uma, tsara Kawauwi ka gono baci, n tsara ucira u da ma dana n kpada ulya kalambale ki wa, kpam manyan ma va ma woko ma gbani wa.

¹⁷ Upityanangu u ɗe a asu u Asheku, n tyoku da ya gbashika yi, u woko ta yavu udarakpa ubana ara ne. Wa woko ta yavu a doku a wotsongu mpasa n va a asuvu a udarakpa u ɗe vi. Nala baci, ma pana ta kayanyan, kpam ma ɓolomgbono ta kaci ka va n ada tsu pana kayanyan.

¹⁸ Yanyi mazanga adama a nala yi, kpam tsu panai kayanyan kaɓolo.

Bulus suki kabangi

¹⁹ Yesu Asheku u wushuku baci, n yawunsa ta n sukunku da Timoti gogo-na na. A'ayin a da baci u gonoi ara va, ma pana ta kayanyan n pana baci alabari a de.

²⁰ Ma n uza tyoku u ne wa, u la ta ya dem pini na upana iyali i de.

²¹ Dana da n danai nala kpaci ya dem pini na ukuna u kaci u ne u da wa ciga u da wa yawunsa, shegai a ka cibusa ukuna u da Yesu Kawauwi wa ciga wa.

²² I reve ta tyoku da Timoti wenikei kaci u woko tyoku u maku n tata u ne. U banga mu ta a asu u uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga.

²³ A'ayin a da baci n tuwai n revei ili i'ya a ka yanka mu, ma tutsuku yi ta ara de.

²⁴ N zuwa ta uma Asheku a ka asaka mu ta n tuwa ara de na n a'ayin kenu.

²⁵ I suku ta Abafuradita tsara u yanka mu ili i'ya ma ciga. Utoku u va da asuvu a Kawauwi, u yan ta manyan kaɓolo na mpa kpam tsu modonoi yavu asoje. Gogo-na n wene ta wa laka ta tsulobo n asaka yi u gono ara de.

²⁶ Kpam adama a da u matsai wa ciga u tuwa ara de da. U dambula ta cika kpaci i reve ta an bawu wari n alafiya.

²⁷ Mayun da bawu wari n alafiya. Wari u yan ta gbam evu n ukpa, shegai Kashila ka pana ta iyali i ne u wauwai uma u ne. U bishinka mu dem kushen adama a unambukatsuma.

²⁸ Ili i'ya i zuwai gai n lakai uciga n tutsunku da n eyi i'ya gai la vi. I wene yi baci ya laka ta upana kayanyan, kpam kadambula ka va ka jebe ta.

²⁹ Ryabusa ni a asuvu a kala ka Asheku i yain mazanga cika. U gan ta i naka icun i ama a nala yi tsupige.

³⁰ Yanka ni nala kpaci wari u yan de evu n ukpa adama a manyan ma Kawauwi. Tuwa da u tuwai tsara u shadangu ubanga u da bawu eda ya fuda ya banga mu.

3

Tyoku da va woko uza maci u mayun

¹ Gogo-na ama a va, yanyi ipeli adama a Asheku. N pana ta kayanyan an ma korongu ili i'ya n tonuko da caupa vi. Ya doku ta gbam ya kirana n ada.

² Kotsu i asaka ama a cingi a naha a yinsa da wa. Alya a'ari n uciga u ukida u acombif kabarikete, a'a ta yavu nshe n da mari n icadi.

³ Atsu tsu ta n ukida u acombif u maci kpaci a asuvu a Kulu ku Kashila ka tsa lyasa kayala. Tsupige tsu tsunu tsu tuwa ta adama a Yesu Kawauwi kpam tsu tsu yan aradi n ukuna u ikyamba wa.

⁴ Gaawan mpa ma fuda ta ma yan aradi n ukuna u ikyamba. Uza roku wene baci yavu wa n ukuna u roku u da wa fuda wa lya kaci ka ili i na yi, ma la yi ta a ili i na yi gba.

⁵ Mpa n a'ayin kulla an a matsa mu da a kida mu kacombif. Mpa uza u aza a Isara'ila u da, uza u kagali ka Bayami. Nala wa wenike ta an mpa uza u aza a Ibirahi u mayun u da. Tsu yan baci ukuna u Mele, mpa Kafarishif ka.

⁶ Caupa mpa kayain ka manyan ka cika, n tuko ta Atoni upana u ikyamba. Ko uza wa fuda wa dana ukuna u dana Mele ma n kodoi ma na wa.

⁷ Caupa, n tsu yawunsa ta yavu ukuna u na wa ta n kalen cika, shegai gogo-na ukuna u gbani u da ma wundya u da adama a ili i'ya Kawauwi ka yain.

⁸ Ili i'ya gba i lakai n kalen i'ya, n tsu wene ta ko ndya wa bawu kalen n gawuntangu baci i'ya n ureve u Yesu Kawauwi. Ureve u Kawauwi Asheku u va, u la ta ko ndya wa kalen, kpam mayun da. Adama a ne n wotsongu de ko ndya wa i va, shegai gba yavu kaviri ka ma asaka ka ma wundya i'ya tsara Kirisiti Kawauwi u woko u va,

⁹ kpam kain dem ma rongo ta kaɓolo n eyi. Ma pityanangu kpam n ukuna u maci u kaci u va wa, ko ucira u kaci u va adama a upanaka Mele wa, shegai n Kawauwi ka ma pityanangu tsara u wauwa mu. Yan da ma yan nala kpaci ure u Kashila u da u tsu gonuko aza a maci n kaci ka ne wa ta a asu u upityanangu.

¹⁰ Ma ciga ta n reve Kawauwi, ma ciga ta kpam n reve ucira u da u 'yangasa yi a ukpa. Ma ciga ta n bolomgbono kaci n eyi, tsara n reve upana u ikyamba u ne. Ma ciga ta kpam n bolomgbono n eyi a asu u ukpa u ne.

¹¹ Adama a nala, ma ta n uzuwa u uma a ka 'yangasa mu ta a ukpa!

Lya kelime n umodono

¹² Kotsu n yan ili i na yi gba wa, kpam kotsu n kotso uwoko ili i'ya i gain n woko wa. Shegai n lya ta kelime n manyan hal she ubana a makorishi ma a ka gonuko mu ili i'ya Kawauwi ka ciga mu n woko.

¹³ Ama a va, dana da n danai n kana de ili gba wa, shegai ili i'ya n yain i'ya: n dambula kaci ka va n ili i'ya i wurai wa, n modono ta n kana ili i'ya i'ari a kapala.

¹⁴ N lya ta kelime na n yanyi manyan tsara n rawa a makorishi ma a ka naka mu ili i shinga, a'ayin a da Kashila ka isa mu ubana a zuba adama a Yesu Kawauwi.

¹⁵ U gan ta gba aza da a'ari a asuvu a tsunu, aza da a gbonguroi a asuvu a kulu a yawunsa tyoku u na. Kpam ili i roku i'a baci pini i'ya bawu i wushuki n i'ya, Kashila ka zuwa da ta i wene ili i'ya i'ari i mayun.

¹⁶ Ili i'ya gba i lakai kalen i'ya, tsu lyai kelime n utono ili i'ya tsu revei i'ari i mayun.

¹⁷ Ama a va, tonoi tyoku da mpa ma rongo, kpam i rotsongusu a asu u uwundya ili i'ya aza da a ka rongo a asuvu a iryoci i'ya tsu naka le.

¹⁸ Nala u gain i rongo, kpaci ama da pini ushani aza da a ka rongo tyoku da a ka wenike ele atokulalu a mawandangbani ma Kawauwi a da. Mari n tonuko da de ukuna u na vi, kpam hal n gogo-na kushen ka mari n meshi kpaci ukuna u na vi mayun da.

¹⁹ Ama a na yi a rawa baci a makorishi, a ka cina ta kaci ka le a ukpa u da bawu wari n utyoku. Ili i'ya a ka lyasaka kayala i'ya ili i'ya a ka cigaka ikyamba koshi. A tsu tsara ta tsupige a ili i uwono i'ya a ka yansa. Gba atakasuvu a le a'a ta a ili i likimba u na.

²⁰ Shegai atsu ama a zuba a da, a asu u da Yesu Kawauwi wa rongo. Kpam tsu matsa de uvana ugonu u ne tyoku u Kawauwi ka tsunu.

²¹ Wa bidya ta ikyamba i tsunu pini a likimba u na vi i'ya bawu i'ari n ucira, u gonuko i'ya i woko ikyamba i tsupige tyoku u i ne. Wa yan ta nala n ucira u da u tsu zuwa ili dem i panaka yi.

4

¹ Ama a va, ma ciga da wa wa, kpam ma ciga ta n wene da. I zuwa mu ta n pana kayanyan kpam eda funi da a naka mu. Adama a nala, i shamgba n ucira a asuvu a utono u Asheku.

Tyoku da uza wa rongo mai

²⁻³ Utoku u va, vu yan ta manyan kabolo na mpa mayun, kpam n folo vu ta vu banga aka a re a da a'ari pini kabolo n avu. N folo ta Afodiya n Sinitiki, aka a re a na yi a doku a panamgbana adama a Asheku. Caupa, a yan ta manyan cika kabolo na mpa tsara tsu tonuko aza roku ukuna u Kadyanshi ka Shinga. A yan ta kpam manyan n Kileme n atoku a manyan a va a roku. Kashila ka korongu ta a'ala a ama a na yi a Tagarada u Aza a Uma.

⁴ Yanyi mazanga kain dem adama a Asheku. Asakai gai n doku n dana, yanyi mazanga!

⁵ I yain ben n atoku a de. I ciba an utuwa u Asheku wari evu.

⁶ Kotsu i dambula adama a ili i roku wa, shegai i yain kvasu i foli ubanga a kaci ka ili dem. Tonukoi Kashila gba ili i'ya bawu i'ari n i'ya, i naka yi ucikpa.

⁷ I yan baci nala, i reve ta an Kashila ka fuda ka zuwa atakasuvu a de a rongo yuwu. Ili i'ya i lai tsulobo i'ya la vi cika, i lai kpam ili i'ya katakasuvu ka uza ka reve. Pini nala, Kashila ka kirana ta n atakasuvu n uyawunsa u de kpam i rongo n Kawauwi.

⁸ Ama a va, asaka n koruso n kadyanshi ka na: I zuwa atakasuvu a de a asu u ili i'ya i'ari i mayun, n tsupige n i maci. I yawunsa a kaci ka ili i'ya i'ari uwulukpi n i uciga kpm n i'ya i'ari dere. I yawunsa a kaci ka ili i'ya i'ari i shinga cika i'ya i rawai a cikpala.

⁹ Kana uyansa ili i'ya i rotsongusi ara va, i kana kpm uyansa ili i'ya i panai n dansai. I kana uyansa ili i'ya i wenei n yansai. Uyansa nala wa zuwa ta Kashila ka ndishi n shinga ka rongo n ada.

Bulus cikpa le

¹⁰ Caupa i kirana ta na mpa mai, ko an u wokoi a'ayin a roku a da pini a da i'ari ya ciga i yanka mu nala, shegai i tsa kabala ka ya banga mu wa. Gogo-na n pana ta kayanyan n Asheku kpaci i gono de ya kirana na mpa.

¹¹ Dana da n danai ili i na yi adama a da n nambai ili wa, n rotsongusu ta n kawunku n ili i'ya mari n i'ya.

¹² N reve ta tyoku da u tsu woko uza u namba baci ili, n reve ta kpm tyoku da u tsu woko uza u tsara baci ili ushani. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan kain dem. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan wa baci n ilikulya, n tyoku da wa rongo n mazanga wa baci n kambulu. N reve ta tyoku da uza wa rongo n upana kayanyan wa baci n ili ushani, n tyoku da wa rongo wa baci bawu ili.

¹³ Ma fuda ta ma yan ko ndya wa adama a ucira u da Yesu Kawauwi u naka mu.

¹⁴ Shegai gba n nala, i daraka ta an i wenike mu uciga u de a asuvu a a'ayin a upana u ikyamba u va a na vi.

¹⁵ Kpm eda aza a Filibi yi i reve de an eda koshi i naka ikebe tsara i banga mu a'ayin a da n tuko da Kadyanshi ka Shinga kpm dem an n asakai Masidaniya. Atoni a roku a'ala aza da a yain nala wa.

¹⁶ Ko a'ayin a da mari a Tasaloniya, i naka ta ikebe kuten gbam wa.

¹⁷ Dana da n danai nala an ma ciga kune ku roku wa, shegai ili i'ya ma ciga i'ya, ya wusha ta katsupi ka malen ma manyan ma de kpaci i wenike mu ta upana u iyali u de.

¹⁸ Gogo-na naha, ma ta n gba ili i'ya ma ciga. I la ta gbam i'ya ma ciga. I suku ta kune cika a akere a Abafuradita, kpm n wusha ta ka. Kune ka ku shinga ku magulani, kpm Kashila ka wusha ta ufarakpa vi, u pana ta kpm kayanyan.

¹⁹ Kashila ka va, uza da wa kirana na mpa, wa naka da ta gba ili i'ya ya ciga n utsari u ne. Utsari u ne u da ili i'ya u naka tsu a akere a Yesu Kawauwi.

²⁰ Adama a nala gba, naka Kashila Tata u tsunu tsupige hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani i makorishi

²¹ Danasai gba Atoni a da a'ari a Filibi. Atoku a da a'ari pini na kabolo na mpa a ka suku ta idyani i le.

²² Gba Atoni a da a buwai a ka sukunku da ta dem idyani. Atoni a da a'ari a kuwa ku tsugono ku Kaisa† a ka sukunku da ta idyani mai mai.

²³ Asaka ukuna u shinga u Yesu Kawauwi Asheku u rongo n atakasuvu a de.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Kolosi

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Kolosi a da Bulus koronki ukanikorongi u na vi cina eyi a kuwa ku a'ali. Bulus da gitai kuwa ku Atoni ku na ki wa. U taɓa gbam ukyawan asu vi wa. Reve da u revei n Atoni yi an Abafara yanka yi alabari. Abafara Katoni ka ka wutai a Kolosi ka kpam wari kabolo n Bulus a kuwa ku a'ali.

Atoni a da a'ari a Kolosi a'ari a gitai de utono uwenishike u da bawu u gain. A'ari a ka ciga a fishinka kaci ka le uciga u ili u kateshe, kpam a ka ciga a lyasaka atsumate a zuba kayala n ucira u kulu kau-kau. Koronku da Bulus koronku le tsara u tonuko le ukuna u nala vi ugan wa. Ciga da wa ciga u tonuko le ko ndya baci vuma wa ciga, Kawauwi ka naka yi ta i'ya. U todugbuso ta a kaci ka tyoku da Kashila n Kawauwi a ka banga Atoni.

Nala dem gogo-na, Kawauwi ka naka ta gba ili i'ya vuma wa ciga adama a da wa lyaka Kashila kayala. Tagarada u na u todugbuso ta gba ili i na yi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Kvasu ka ucikpa (1:3-8)

Vuma n manyan ma Kawauwi (1:9-2:19)

Uma u savu n Kawauwi (2:20-4:6)

Idyani i makorishi (4:7-18)

¹ Mpa Bulus, Kashila ka ka cigai ka dangasa mu n woko kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi. Timoti wa ta pini na kabolo na mpa, eyi utoku u tsunu u da.

² Atoni a da a'ari a Kolosi a da ma koronku. Atoku a tsunu a da kpam a ka tono ta Kawauwi mai.

Asaka Kashila Tata u tsunu u naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Kvasu ka ucikpa

³ Tsu tsu yansaka da ta kvasu maco, kpam tsu naka Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi ucikpa.

⁴ Ili i'ya i zuwai tani i'ya tsu pana ta a da i pityanangu ta n Yesu Kawauwi kpam tsu pana ta a da ya ciga ta ama a Kashila gba.

⁵ I tsara ta upityanangu n uciga u nala vi adama a uzuwa u uma u de, kpam Kashila ka zuwuka da ta ili i'ya i zuwukai uma vi a zuba, a asu u da bawu ya wene i'ya gogo-na. I rotsongusu ta uzuwa u uma u nala vi a'ayin a da i panai akani a ukuna u mayun, Kadyanshi ka Shinga ka a tonuko da.

⁶ Kadyanshi ka Shinga ka nala ki ka savaɗa ta uma u de, tun kain ka i panai ka a kagita, da Kashila ka wenikei ukuna u shinga u ne a asu u aza a unyushi u cingi. Gogo-na Kadyanshi ka Shinga ka nala ki ka tambura de ko nte wa a likimba. Tyoku da ka savaɗai uma u de, nala dem ka savaɗai uma u aza roku.

⁷ Abafara utoku u manyan u tsunu u da, kpam tsa ciga yi ta cika. Aya uza da u tuko da Kadyanshi ka Shinga. U gbashika ta Kawauwi mai tyoku u katsumate ka tsunu a asu u de.

⁸ Aya uza da u tonuko tsu tyoku da Kulu Keri ku naka da uciga u pige u ama.

⁹ Adama a nala tsu tsu rongo da ta uyansaka kvasu. Tsu yan ta nala tun kain ka tsu gitai tsu panai ukuna u de, kpam tsu asaka uyanka da kvasu wa. Tsu folo ta Kashila ka naka da gba ureve u ili i'ya wa ciga i yain a atakasuvu a de, kpam tsu folo yi ta u naka da ugboji a ukuna u kulu.

¹⁰ Nala baci ya rongo ya naka ta Asheku tsupige maco, kpam wa yan ta mazanga n ada. I rongo umatsasa ilimaci a asu u uyansa ili i shinga, kpam i rongo uwenike uciga a asu u atoku. Ya yansa baci nala, ya gbonguro ta kpam i rongo ureve u Kashila.

¹¹ Tsu yan ta dem kvasu Asheku a naka da ugbami u asuvu n ucira u tsupige u ne tsara i tsara ahankuri n akawunki, kotsu i wowo wa. Asaka u shadangu da n mazanga.

¹² Tsa ciga da ta i rongo ucikpusa Tata maco. U zuwa da ta i wushi kapashi a ili i'ya i'ari i ama a ne a tsugono tsu katyashi tsu ne.

¹³ U wusa tsu ta a asu u uza da wa lya tsugono tsu karimbi tsu na, aku u tuko tsu a tsugono tsu Maku ma ne uza da wa ciga cika.

¹⁴ Kashila ka tsila ta utsara u kaci u tsunu na mpasa n Maku ma ne, nala kpam u cimbusuka tsu unyushi u cingi u tsunu.

Kawauwi ka la ta ko ya wa

¹⁵ Kawauwi ka ka wenike tsu tyoku da Kashila kari derere, ko an u wokoi ama a ka wene Kashila n a'eshi a le wa. Aya Maku ma kagita ma Kashila kpam wa ta n tsugono tsu ili i'ya Kashila ka yain gba.

¹⁶ Kpaci Kashila ka yan ta ili gba a asu u ne. Kawauwi ka ka yain ili i'ya i'ari a zuba n gba ili i'ya i'ari a likimba. U yain gba ili i'ya tsa wene, u yain kpam ili i'ya bawu tsa fuda tsa wene. U yain kpam gba icun i tsugono na ngono n ucira kau-kau u da bawu tsa fuda tsa wene. Mayun da Maku ma Kashila ma yain ili dem gba tsara ili dem i naka yi tsupige.

¹⁷ Wa ta pini tun kahu a yain ili gba, kpam aya uza da u zuwai ili dem i rongo mai.

¹⁸ Kawauwi aya kaci ka kuwa ku Atoni, Atoni kpam alya ikyamba i ne. Aya uza da u gitai kuwa ku Atoni kpam aya uza u kagita u da Kashila ka 'yangasai a ukpa u gonuko yi n uma. Adama a nala, aya kaci ka ili dem.

¹⁹ Kashila ka wenei u lobono ta gba ili i'ya i'ari ara ne, i yain dem a asu u Kawauwi ki,

²⁰ kpam Kashila ka wenei u lobono ta u zuwa ko ndya wa a zuba n likimba i woko ili i maci ara ne a asu u Kawauwi. Mpasa n Yesu n da n tukoi ndishi n shinga n Kashila, an a zuwai mpasa mi n tsalai a'ayin a da wari a mawandambani.

²¹ Kahu nala vi, i'ari i yan ta mbari n Kashila. Eda atokulalu a ne a da i'ari, kpam uyawunsa u cingi n manyan ma cingi ma de ma pecene da de n eyi.

²² Shegai gogo-na u gonuko da de aje a ne. U yan ta nala a asu u ikyamba i Maku ma ne, uza da u kuwai a mawandambani. Adama a nala, Yesu Kawauwi tuko da de a kapala ka Kashila, kpam i woko de uwulukpi bawu ko unyushi u cingi u te, kpam ko uza wa takpa da n unyushi wa a'ayin a da baci ya tuwa i shamgba a kapala ka ne.

²³ Shegai u kana ta i rongo uwushukusu n Kadyanshi ka Shinga kpam i shamkpa ka n ucira. Kotsu i asaka uzuwa u uma u da i wushai a'ayin a da i panai Kadyanshi ka Shinga ki wa. Kadyanshi ka Shinga ka nala ki a yan ta kubari ku ne a likimba gba, kpam mpa Bulus n woko ta kagbashi ka ucangasa akani yi.

Manyan ma Bulus

²⁴ N yan ta mazanga an a zuwai n panai ikyamba adama a de. Ma pana ta ikyamba i ili i'ya dem i tuwa mu, kpam ko n nala n cina upana u ikyamba u da Kawauwi ka panai wa. Upana u ikyamba u nala vi u tuko ta ili i'ya i bangai ikyamba i ne; wata, a'uwa a Atoni.

²⁵ Mpa gogo-na kagbashi ka Atoni ka kpaci Kashila ka zuwa mu ta n tonuko da tyoku da kadyanshi ka Kashila kari mayun.

²⁶ Kashila ka sokongu ta kadyanshi ki a asu u aza da a yain uma caupa, shegai gogo-na u wenike de afofi a ne a asu u ama a ne.

²⁷ Kashila ka wenike ta akani a ne adama a da wa ciga ta eda Awulawa i reve ikuna i shinga n i tsupige i ne. Ili i'ya a'ari a sokongi, shegai gogo-na a tofugboi vi i'ya na:

Kawauwi ka rongo t̄a a asuvu a ɗe, kpam adama a nala i reve t̄a ya dusuku a tsupige tsu ne kaɓolo.

²⁸ Adama a nala a ɗa tsa tonusuko ama ukuna u Kawauwi ko nte baci tsu banai. Tsu rono le t̄a atsuvu kpam tsu wenishike le t̄a. Tsu yan t̄a manyan n gba ugboji u ɗa Kashila ka naka tsu, kpaci tsa ciga t̄a aza ɗa a ɓolomgbonoi n Kawauwi a woko tyoku ɗa a gain a woko a gawunsa baci n Kashila.

²⁹ N yan t̄a manyan cika tsara ili i na yi i gita, kpam n pityanangu t̄a n ucira u Kawauwi u ɗa wa yan manyan a asuvu a va.

2

¹ Ma ciga t̄a i reve tyoku ɗa mari kumodu adama a ɗe, n adama a Atoni a ɗa a'ari a Lawudukiya, kpam n Atoni a ɗa bawu kotsu a gawunsai na mpa.

² N yan t̄a nala tsara n gbamatangu le kpam n ɓolomgbono le n uciga. Nala wa zuwa le t̄a a tsara ili i shinga ushani i'ya ya tuwa a asu u ureve u ili i usokongi i Kashila i nala yi gba. Kadyanshi ka Kawauwi ka ma dansa.

³ Aya uza ɗa wa bana gba kuzuwate ku kakiri n ureve u ɗa bawu tsa wene vi.

⁴ N tonuko ɗa t̄a ili i na yi tsara ko uza u fuda u yinsa ɗa n ugboji wa kpam u nanamgbana n ada wa.

⁵ Ko an u wokoi ma t̄a mbari n ada, katakasuvu ka va ka t̄a ara ɗe. Kpam ma t̄a n mazanga adama a ɗa ya rongo tyoku ɗa u gain i rongo kpam adama a ɗa i'ari n upityanangu u ucira n Kawauwi.

Yesu tuko ta uma u maci

⁶ Gogo-na an i wushuki n Yesu Kawauwi u wokoi Asheku a ɗe, lyayi kelime n utono u ne.

⁷ Zuwai alu a ɗe a asu u ne kpam i gbonguro a asuvu a le. Nala upityanangu u ɗe wa tsara kami ka ugbami, dere tyoku ɗa a wenishike da. Kpam adama a nala dem ya cikpa t̄a cika.

⁸ Kotsu i asaka ko uza u kana da n kananamgbani ka gbani wa. Kananamgbani ka nala ki ka yan t̄a yavu ka ugboji ka, shegai uwenishike u vuma ɗa koshi. A ucira u likimba u na u ɗa uwenishike u nala vi u wuta shegai a asu u Kawauwi u ɗa wa.

⁹ Gba ili i Kashila i'a t̄a a asuvu a Kawauwi.

¹⁰ I'a t̄a kaɓolo n eyi. Adama a nala, gba ili i na yi i'a t̄a a asuvu a ɗe, kpam wa lya t̄a tsugono tsu ucira kau-kau n ucira u tsugono gba.

¹¹ An i tuwai a asu u Kawauwi u kida da t̄a acombi a asuvu a kulu, shegai ukida u vuma u ɗa wa. Ili i'ya Kawauwi ka yain i'ya u kida t̄a ahali a unyushi u cingi a ɗe.

¹² An a lyubuɗu da, a cidangu da t̄a kaɓolo n Kawauwi. Aku a 'yangaɗa da n uma adama a ɗa i'ari n upityanangu a asuvu a ucira u Kashila, uza ɗa u 'yangaɗa Kawauwi a ukpa.

¹³ Akushe a ɗa i'ari adama a ɗa i'ari n unyushi u cingi, kpam i'a n utsara u kaci a ucira u unyushi u atakasuvu a ɗe wa. Shegai Kashila ka zuwa da t̄a i rongo a asuvu a Kawauwi. U cimbusuka tsu ɗe unyushi u tsunu gba.

¹⁴ Unyushi u tsunu u ɗa pini ushani ukorongi, kpam ili i'ya a korongi vi i shamkpa tsu t̄a. Shegai Kashila ka cimbusa t̄a i'ya, u bidyai i'ya u wacinsai i'ya a asu u ɗa u zuwai a varai i'ya a mawandamgbani ma Kawauwi.

¹⁵ A ure u nala vi u ɗa Kashila ka takpai ucira u tsugono a asuvu a ucira kau-kau n ucira u tsugono. U zuwa le a panai uwono a kapala ka ama, kpam u lyai kaci ka le a mawandamgbani ma Kawauwi.

¹⁶ Adama a nala, ko uza u tonuko da baci kagbani a ili i'ya ya lya ko ya so kotsu i dambula wa. Kotsu i dambula ko ama a dansaka da baci an i kpaɗai uyan icun i abiki dem ko kpam abiki a uwoto u savu wa, ko kpam ukpaɗa utono mele ma kain ka Ashibi.†

¹⁷ Kpaci ili i nala yi gba iryoci i ili i maci i'ya ya tuwa ya gita i'ya. Kawauwi n kaci ka ne aya ili i maci yi.

¹⁸ Ama a ɗa pini ushani aza ɗa a tsu yan ipeli a dana baci a'a n ukaṅa u kaci, shegai nala a'ari wa. A tsu gbashika ta atsumate a zuba. Kotsu i asaḳa ama a nala yi a yanka ɗa kadyanshi ka gbani wa. Iacun i ama a nala yi a tsu dana ta gba ili i'ya a wenei, kpm atakasuvu a le a ɗa bawu a'ari uwulukpi a ɗa a tsu zuwa le ta a yain agoni adama a uyawunsa u utengeshi u le.

¹⁹ Ama a nala yi a buwa kpm upadari n Kawauwi kaci ka ikyamba wa. Kpaci tsa ta upadari kabolo n ikyamba i ne n akawa a ne, kpm tsa gbonguro ta koshi tsu tsara baci ilikulya n ucira u tsunu a asu u Kashila.

²⁰ I kuwa ta kabolo n Kawauwi, kpm u wauwa ɗa ta a ucira kau-kau u likimba u na. Nida ya lya kapala n utono u mele ma likimba na yavu aza a likimba a ɗa i'ari?

²¹ Mele ma na ma dana ta, "Kotsu i kana ili i na wa!" ko kpm "Kotsu i lyai ili i na wa!" ko gbam "Kotsu i sawa ili i na wa!"

²² Mele ma na mi ma yan ta kadyanshi ka ili i'ya bawu ya barakpa. A'ayin a ɗa baci tsu yain manyan n ili yi, aku i wacuwa. Nala dem wari n mele ma ama a yain.

²³ A tsu wene ta yavu mele mi mai ɗa mari, kpaci a tsu zuwa ta ama a matsa a zuwa Kashila ka pana kayanyan, ko kpm a wenike uvakunku u kaci u kaɓan. Nala vi kaɓan ka, kpm dem a tsu zuwa ta ama a pana ikyamba a asu u umatsa a zuwa Kashila ka pana kayanyan. Shegai mele ma na mi ma tsu banga uza ɗa wa ciga u asaḳa uyawunsa u cingi n uciga u ili i cingi wa.

3

Tyoku da uza wa rongo uwulukpi

¹ An u wokoi a 'yangasa ɗa a ukpa kabolo n Kawauwi, u kana ta i zuwa atakasuvu a ɗe a ukuna u zuba, a asu u ɗa Kawauwi kari na ndishi a ulyaki u Kashila.

² Zuwai asuvu a ɗe a yawunsa u ili i zuba, shegai a ili i likimba wa.

³ Yansai nala an i kuwai a'ayin a ɗa Kawauwi ka kuwai, kpm gogo-na Kawauwi ka fobugo ɗa ɗe uma u mayun u ɗe n Kashila.

⁴ Kawauwi ka uma u mayun u ɗe, kpm an Kashila ka wenike yi a likimba gba, eda dem ya dusuku ta kabolo n eyi a tsupige tsu ne.

⁵ U kana ta i wuna ikuna i likimba i na i'a baci a asuvu a ikyamba i ɗe. I wuna tsishankala, ko uyan manyan ma tsishankala icun kau-kau. U kana ta dem i wuna upana u maluwa ma icun i ili i nala yi. U gan ta dem i asaḳa upanasa icun i maluwa ma ili i cingi i nala yi. I takpa uciga u utsara u ikebe ili i'ya i'ari ili i te n ulyaka ameli kayala.

⁶ Upan u Kashila wa ta a utuwa a asu u icun i ama ɗa a ka yansa ili i nala yi.

⁷ Eɗa dem i'ari ya yansa ta nala caupa a'ayin a ɗa i'ari aza a likimba.

⁸ Shegai gogo-na u kana ta i asaḳa uyansa ili i nala yi a asuvu a ɗe. I asaḳa unamgbi u asuvu n ibili. Kotsu i asaḳa dem uyansa atoku tsicingi n kunangasu hal dem n kadyanshi ka gbani. Asaka utonusuko ama kadyanshi ka ka balala le.

⁹ Kotsu i yansa kaci ka ɗe kaɓan wa, an u wokoi i mondoi vuma u cau kpm n tyoku ɗa i rongoi caupa.

¹⁰ Gogo-na i uka ɗe vuma u savu, kpm uza ɗa u yain vuma u savu u nala vi wa rongo ɗa ta unakasa ureve kpm u gonuko ɗa tyoku ɗa eyi wari.

¹¹ A uma u savu u na vi, u dambula ko avu uza u Yahuda u ɗa ko Kawulawa wa. Kpm u dambula ko a kida vu kacombi ko a kida vu wa. U dambula dem ko kamoci ka baci wari, ko a kaɓan ka kaletsu ka uryagbaji ka wari wa. U dambula ko uza ɗa wa gbasha ko uza ɗa bawu wa gbasha wa. Ili i'ya i'ari n kalen i'ya Kawauwi, kpm wa ta a asuvu a tsunu gba.

¹² Adama a ili i nala yi, kpm n adama a ɗa Kashila ka dangasa ɗa i woko ama a ne kpm u gonuko ɗa uwulukpi, n adama a ɗa wa ciga ɗa, kotsu i yain n asuvayali, n ubanga

u atoku. Kpam i vakunku kaci ka ɔe n ahankuri. Ili i na yi i'a ta tyoku u aminya a da i tsu uka.

¹³ Kotsu i pana upan u atoku wa, kpam unyushi wa baci pini, kotsu i cimbusuka atoku. Asheku a cimbusuka da ta, adama a nala, nala dem ya cimbusuka atoku a ɔe.

¹⁴ Kunya ka ku lakai kalen ka ya uka, ka uciga. Uciga u bolomgbono tsu ta gba kpam u zuwa tsu rongo kabolo mai.

¹⁵ Asaka ndishi n shinga n Kawauwi n toni n ada. Yansai nala adama a da i'ari atoku a ikyamba i te kpam Kashila ka isa da i rongo a asuvu a ndishi n shinga. Kpam i cikpa Kashila maco.

¹⁶ Asakai akani a Kawauwi a shamgba a atakasuvu a ɔe ushani kpam a ka zuwa da ta i yain n ugboji. Yankai akani a ne manyan i bangamgbana a asu u uwenishike kaci ka ɔe kpam i naka le adooki. I rongo n ucikpa a asuvu a atakasuvu a ɔe, i rongo n i shipi gba icun i ishiga i shinga ubana a asu u Kashila.

¹⁷ Ko ndya baci ya yan ko tani ya dana, yanyi i'ya a asuvu a kala ka Yesu Asheku. Kpam a'ayin a da ya yan ili i nala yi, i cikpi Kashila maco a asu u ne ubana a asu u Kashila Tata.

Tyoku da uza wa rongo a kuwa ku ne

¹⁸ Aka, gorimukoi a'ali a ɔe, kpaci dere da wari ya tono baci Asheku.

¹⁹ A'ali, cigai aka a ɔe kotsu i rongo n ele n asuvu a shen wa.

²⁰ Mmuku, gorimukoi isheku i ɔe a ili dem, kpaci nala ya zuwa Asheku a pana kayanyan.

²¹ Isheku, kotsu i matsa mmuku n ɔe hal a kpada utsara ugbama u asuvu wa.

²² Agbashi, u kana ta i gorimuko azakuwa a ɔe pini naha a likimba. I matsa i zuwa le a pana kayanyan. A'ayin a da baci i wenei a ka wundya da a da ya yan nala koshi wa. Yansai nala n atakasuvu a ɔe gba maco a'ayin a da baci bawu a ka wundya da. Nala ya naka Asheku tsupige.

²³⁻²⁴ Ya yanka ta Yesu Asheku manyan a'ayin gba. Vuma da ya yanka manyan wa. Asheku a da a ka naka da agadu a woko katsupi ka malen ma manyan ma i yain. Adama a nala, yanyi manyan n ucira u ɔe gba.

²⁵ Kpam i reve ta i yan baci ili i'ya bawu i gain, a ka tsupa da ta n ili i cingi i'ya i yain vi. Kpaci Kashila ka wenike kudfyangi a asu u aza da a yain ili i cingi wa.

4

¹ Azakuwa, kirana n agbashi a ɔe, i bidya le una u te, an u wokoi i reve ta i'ari n Uzakuwa u ɔe a zuba.

Yanyi kvasu

² Rongoi uyansa kvasu n atakasuvu a ɔe ufofusi kpam n ucikpa a atakasuvu a ɔe.

³ Yanyi kpam kvasu adama a tsunu. Yanyi dem kvasu tyoku da Kashila ka kukpa ure adama a akani a tsunu, tsara tsu tonuko ama ili i'ya i'ari usokongi i Kawauwi, ili i'ya i zuwai mari usiri n ikani da la vi.

⁴ Yanyi kvasu tsara n dansa akani a na yi mai, tyoku da u gain.

⁵ Rongoi n ugboji a'ayin a da baci i'ari kabolo n aza da bawu a'ari Atoni. Yanyi manyan n kabala ka i tsarai mai.

⁶ Kadyanshi ka ɔe ka woko ili i shinga kpam n maluwa ma upana, tyoku u kusan ka kari na mkpadi. Nala wa banga da ta i reve tyoku da ya wushunku uza da baci dem u yan da keci.

Idyani i makorishi

⁷ Tikiku wa tonuko da ta ukuna u va. Utoku u tsunu u da uza da tsa ciga. Kabangi ka ka maci uza da wa gbashika Asheku kabolo na mpa.

⁸ N suku yi ta a nwalu n na mi tsara u zuwa da i reve tyoku da tsa yansa kpam u gbamatangu da.

⁹ Mpa dem na ma suku Onisima. Eyi dem uza u maci u da kpam utoku u da n lakai uciga. Eyi dem uza u te u da a asuvu a ama a de. A ka tonuko da ta gba ili i'ya ya gitasa pini na.

¹⁰ Aristaraku wa ta pini na a kuwa ku a'ali kabolo na mpa. Wa danasa da ta, nala dem Marku, uza da akaya a ne a'ari a te n Baranaba. Tsu tonuko da ta caupa i ryabusa Marku mai u tuwa baci.

¹¹ Joshuwa* uza da dem a tsu isa Yusutu wa sukunku da ta idyani. Alya koshi Atoni a Yesu Asheku a asuvu a aza a Yahuda aza da tsa yan manyan kabolo. A ka yan ta manyan na mpa adama a tsugono tsu Kashila kpam alya a vakunku mu asuvu.

¹² Abafara vuma u ilyuci i de da, kpam kagbashi ka Yesu Kawauwi. Wa sukunku da ta dem idyani. U tsu yansaka da ta kavasus kain dem. U folo ta Kashila ka zuwa da i yain ugbami kpam kotsu i asaka upityanangu wa, kotsu i shamgba n ucira tyoku da Kashila ka ciga.

¹³ Ma dana ta u matsa ta cika adama a de n adama a Atoni a da a'ari a ilyuci i Lawudukiya n Hirafoli.

¹⁴ Kaje ka maci ka tsunu kanaki ka aguma Luka wa sukunku da ta dem idyani, nala dem Dima.

¹⁵ Nakangi akani a idyani i tsunu a asu u atoku a da a'ari a Lawudukiya, n uka u da a ka isa Nimfa n gba aza da a tsu gawunsusa a kuwa ku ne.

¹⁶ A'ayin a da baci i kotsoi uyan kaneshi u ukanikorongi u na vi, i naka dem Atoni a da a'ari a Lawudukiya tsara a yain dem kaneshi. Eda dem i yain kaneshi u ukanikorongi u da n koronku le. ¹⁷ Tonukoi Arikibu udyanshi u na, "Matsa vu kotso manyan ma Asheku a naka vu."

¹⁸ Mpa Bulus uza da u korongi idyani i na yi n kukere ku va.

Cibai n ikani i va.

Asaka ukuna u shinga u Kashila u toni n ada.

* 4:11 N Tsiyahuda kala ka "Joshuwa" ka "Yesu" n Tsiheline.

Ukanikorongi u Kagita Ubana a Asu u Aza a Tasaloniya

Ukukpa u kadyanshi

An Bulus kotsoi ukorongu ukanikorongi u na vi, aku u korongi kpam u roku ubana a asu u Atoni a Tasaloniya. Tasaloniya ilyuci i ucira i'ya a ikengi i kushiva n kuden ku pige. Pini a asu vi, atoni a ameli a da pini ushani. Bulus tuwa ta a Tasaloniya u wenishikei ama ukuna u Yesu. U yan ta dem manyan ma uyan atani tsara u tsara ikebe. Atoni a ameli ushani a woko ta Atoni a Yesu. Aza a Yahuda a da a'ari pini a woko ta dem Atoni.

An a yain a'ayin, aza da a ka tono n ama a ilyuci yi a gitai malyon, pini nala, a lokoi pini Bulus. An nala u wurai, Bulus tuwa ta u suki kabangi ka ne Timoti u tuko yi alabari a Atoni a da a'ari a Tasaloniya vi. Timoti tuko yi ta alabari a shinga, an u kotsoi upana alabari a shinga yi da Bulus korongi ukanikorongi vi.

Uwenishike u pige u da wari pini a ukanikorongi u na vi u da a'ayin a da Yesu wa doku wa gono pini na a likimba. Ili ushani ya gita ta a a'ayin a nala yi. Tsa reve kain ka ili yi ya gita wa, adama a nala u gan ta tsu rongo mai tyoku da Kashila ka ciga hal n tsu vani kain ki. Gba ili i na yi Bulus dana ta i'ya pini a ukanikorongi u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-3)

Upityanangu u aza a Tasaloniya n iryoci (1:4-3:13)

Uma u da wa zuwa Kashila ka pana kayanyan (4:1-12)

Ili i'ya tsa fuda tsa wene Asheku a gono baci (4:13-5:11)

Idani i makorishi n idyani (5:12-28)

¹ Atsu an Bulus n Sila n Timoti atsa tsa korongu ukanikorongi u na ubana a asu u Atoni a Tasaloniya. Ele dem aza a Kashila Tata u tsunu a da kpam aza a Asheku Yesu Kawauwi aza da a'ari a asu u nala vi. Ma yan ta kavasuna n foli Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de kpam u zuwuka da unu u shinga na ndishi n shinga.

Upityanangu u aza a Tasaloniya

² Tsu tsu rongo ta ucikpa Kashila adama a de gba. Kpam gba a'ayin a da baci tsa yan kavasuna, tsu tsu ciga da ta dem.

³ A'ayin a da baci tsa dansa ukuna u de n Kashila Tata u tsunu, tsu tsu dansa ta ukuna u ili i'ya i tsu yan adama a upityanangu u de, kpam tsu tsu dansa ta manyan ma i tsu yan an ya ciga atoku, tsu tsu dansa ta kpam tyoku da i tsu rongo uzuwa uma a asu u Asheku Yesu Kawauwi a'ayin a da baci i'ari a asuvu a upana u ikyamba.

⁴ Aje a va, Kashila ka ciga da ta, kpam tsu reve ta u dangasa da ta tsara i woko ama a ne.

⁵ An tsu tonuko da Kadyanshi ka Shinga, n udyanshi u da koshi wa, shegai n ucira u da. Kulu Keri ka ku zuwa da i reve ili i'ya tsu danai vi mayun da. Kpam an tsu rongoi n ada, i wene ta tyoku da tsu rongoi a uwenike ukuna u maci u akani vi.

⁶ Nala dem, i rongo ta tyoku da tsu rongoi n tyoku da Asheku a rongoi. A asuvu a upana u ikyamba dem, i wusha ta akani yi kpam Kulu Keri ku zuwa da ta i yain mazanga.

⁷ Nala i wokoi iryoci i ama gba aza da a ka tono Asheku a ubongu u Masidaniya n Akataya.

⁸ Adama a de, kadyanshi ka Asheku ka kyawan de gba ko nte wa a ubongu u na vi, hal gbam kapala n asu u na vi. Upityanangu u de n Kashila a reve ta n u da ko nte wa. Adama a nala tsa ciga gbam tsu yain kadyanshi a kaci ka nala wa.

⁹ Ama yi n kaci ka le a tsu ronggo t̄a uyan kadyanshi tyoku d̄a i ryabusa tsu. A tsu dansa t̄a dem tyoku d̄a i kpatalak̄ai ameli kucina, aku ya gbashika Kashil̄a ka mayun n ka uma.

¹⁰ A tsu dansa t̄a dem tyoku d̄a ya vana Maku ma ne Yesu u tuw̄a a zuba. Kashil̄a ka 'yangasa t̄a Yesu a ukpa, gogo-na kpam Yesu nala vi aya wa wauwa tsu a upana u ikyamba u upan u ne u d̄a wa tuw̄a.

2

Manyan ma Bulus a Tasaloniya

¹ Ama a va, i reve t̄a gai utuw̄a u d̄a tsu tuw̄ai tsu kyawan d̄a u gbani u d̄a wa. ◇

² I reve t̄a an tsari a Filibi kahu tsu tuw̄a ara de. ◇ Nte a zuwa tsu tsu panai ikyamba pini kpam a yanka tsu tsilai. Shegai Kashil̄a ka tsunu ka nak̄a tsu t̄a ugbami u asuvu u d̄a tsa tonusuko d̄a Kadyanshi ka Shinga ka ne a kateshe, ko an u wokoï ama ushani pini a ka kangusu tsu t̄a.

³ Akani a d̄a tsu tuko d̄a, a'ari n kaɓan wa. Tsu tuko d̄a a d̄a tsara tsu yain ugboji wa. Ryafa d̄a tsa ciga tsu ryafa d̄a wa. Nala wari wa, ko kenu!

⁴ Kashil̄a ka wene tsu t̄a tsari mai d̄a gai i zuwai u nak̄a tsu Kadyanshi ka Shinga ka ne tsara tsu tonusuko aza d̄a a buwai vi. Ili i'ya tsa ciga i'ya, tsu zuwa Kashil̄a ka pana kayanyan, kpaci aya uza d̄a u kondoi atakasuvu a tsunu. Tsu tsu zuwuka kadyanshi ka ama atsuvu wa.

⁵ I reve t̄a mai tsu tsu cikpala d̄a n kaɓan wa, kpam Kashil̄a n kaci ka ne wa wenishike t̄a ili i'ya tsu yain adama a kurura a d̄a wa.

⁶ Tsu tsu yan ili adama a d̄a tsa tsara tsupige ara de, ko ara uza wa.

Kpaci atsu asuki a Kawauwi a d̄a, tsa fuda t̄a tsa yanka ucira u nala manyan tsu zuwa d̄a i nak̄a tsu ili i'ya tsa ciga.

⁷ Shegai tsu yan nala wa, aku tsu vakunki kaci utuw̄a ara de tyoku d̄a mma u tsu comuko kpam u kirana na mmuku n ne.

⁸ Tsu ciga d̄a t̄a cika kpam tsu pana t̄a kayanyan tsu tuko d̄a Kadyanshi ka Shinga ka Kashil̄a, kpam dem tsu pana t̄a kayanyan tsu banga d̄a a ili dem, kpaci i woko de aza d̄a tsa ciga cika.

⁹ Ama a va, i ciɓa t̄a tyoku d̄a tsu yain manyan cika an tsari kaɓolo n ada. Kaara n kayin tsu tsu modono t̄a tsu tsara ikebe tsara ili i'ya baci dem tsa ciga tsu tsila i woko ili kadambula ara uza wa, a'ayin a d̄a tsari pini n tsu yanyi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kashil̄a.

¹⁰ Eɗa ama a tsunu aza d̄a i wenei ukuna vi n a'eshi a de, nala dem Kashil̄a, atsu ts̄a t̄a sarara n ukuna u mayun, ko uza wa nak̄a tsu unyushi tyoku d̄a tsu yanka d̄a wa, eɗa aza d̄a i wushuki n Asheku.

¹¹ Kpam i reve t̄a tsu tonon t̄a n ada mai tyoku d̄a tata u tsu tonon na mmuku n ne.

¹² Tsu folo d̄a t̄a, kpam tsu gbamatangu d̄a t̄a. Tsu zuwa t̄a ya dem u ronggo ure u d̄a wa nak̄a Kashil̄a tsupige, kpaci u isa d̄a t̄a i uwa a tsugono tsu ne i tsara kaɓon a tsupige tsu ne.

¹³ Kain dem tsu tsu cikpa t̄a Kashil̄a an i wushuki n akani a d̄a tsu tuko d̄a. I danai idani i tsunu i ama i'ya koshi wa. I wushai akani yi dere tyoku d̄a a'ari mayun: Akani a Kashil̄a a d̄a. Kpam akani a nala yi a ka ronggo t̄a uyan manyan ara de aza d̄a i wushuki.

¹⁴ Ama a va, an i wushuki n ili i'ya tsu danai, ama a de a foro d̄a t̄a. Nala i wokoï tyoku u Atoni a Kashil̄a a d̄a a'ari a Yahuda. Ama a nala yi a wushuku t̄a n Yesu Kawauwi, aku ama a le aza a Yahuda a foro le dem.

¹⁵ Aza a Yahuda a nala yi a wuna t̄a ntsumate n le, hal aza roku a le gbam a wunai Yesu Asheku. Gogo-na a zuwa tsu t̄a tsu panai ikyamba kpam a loko tsu. Ama a nala yi a yan ili i'ya Kashil̄a ka pana kayanyan wa, kpam a ɓishinkai gba ama uwusha ukuna u shinga,

¹⁶kpaci a bishinka tsu ta tsu dansa n Awulawa tsara kotsu a tsara iwauwi wa. Nala a rongoi uyansa n a dokusi unyushi u cingi u le. Aku Kashila ka tuwai ka yain upan, u yan le mavura.

Bulus wa ciga u doku u kyawan le

¹⁷Ama a va, an a loko tsu ara de, tsu barakpa wa, she na tsu matsai cika tsu gono. Tsu asaka ucibusu n ada wa, ko kenu, kpam tsu ciga ta tsu wene da cika.

¹⁸Mayun da tsa ciga da uwene. Mpa Bulus, n matsa ta a'ayin ushani tsara n tuwa ara de, shegai Kanangasi* ka kangu mu ta.

¹⁹Ili i'ya i zuwai ma ciga n wene da i'ya, i tuko tsu ta uzuwa u uma, i naka tsu kpam mazanga, kpam eda funi u utsara u kaci u tsunu. Ya zuwa tsu ta tsu yain mazanga a kapala ka Yesu Asheku a'ayin a da baci u tuwai.

²⁰Eda tsupige tsu tsunu, eda kpam mazanga ma tsunu.

3

¹Adama a nala, an tsu kpadai akawunki a upana alabari a de, aku tsu wushuki tsu da atsu tsa shamgba ta a Atina,

²aku tsu suki Timoti ubana ara de. U yan ta manyan n atsu tyoku u kagbashi ka Kashila, kpam u yain kubari ku Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi. Tsu suku yi ta tsara u zuwa da i yain ugbami kpam u gbamatangu upityanangu u de.

³Tsa ciga i dambula adama a upana u ikyamba u da wa tuwusa da wa. I reve ta gai an upana u ikyamba vi wa tuwa, cinda Kashila ka ka dangasa tsu.

⁴A'ayin a da tsari n ada vi, tsu tsu ronuso da ta atsu tsu da upana u ikyamba wa tuwa tsu ta gba tsunu gogo. Kpam i reve ta mai upana u ikyamba u tuwa de.

⁵N pana ta alabari a upana u ikyamba u de hal n kpadai ukawunku n alabari a da n panai, da i zuwai n suki Timoti vi. N suku yi ta tsara u wene ko upityanangu u de u buwa pini n ugbami. Mari n pana ta uwonvo ma wundya ko Uza u Ukondo u fuda da de, manyan ma tsunu kpam gba ma woko ma gbani.

Timoti danai ili i'ya u wenei

⁶Gogo-na da Timoti gonoi a asu u nwalu n ne utuwa ara tsunu an u wutai ara de. U tuko tsu ta alabari a shinga a ukuna u upityanangu u de n ukuna u uciga u de. U tonuko tsu ta kpam an i'ari tsu a ucibusu n mazanga kpam ya ciga tsu uwene, tyoku da atsu dem tsa ciga da uwene.

⁷Ama a va, atsu n kaci ka tsunu dem tsa ta n upana u ikyamba kpam a ka yan tsu mavura cika, shegai tsa ta na nvain n katakasuvu an i shamgbai n ucira a upityanangu u de.

⁸Gogo-na tsu reve ta an i'ari kushani n ucira n Asheku, nala vi u doku ta u gbamatangu tsu.

⁹Tsu cikpa ta Kashila adama a de cika! Adama a de tsa ta n mazanga ma pige a kapala ka Kashila.

¹⁰Kaara n kayin tsu tsu yan ta kvasu cika adama a de. Kpam tsu folo ta Kashila ka asaka tsu tsu doku tsu wene da, tsara tsu shadangusu ili i'ya i gusai a asuvu a upityanangu u de.

¹¹Kvasu ka tsunu ka Kashila Tata u tsunu n Yesu Asheku a asaka tsu tsu kondo da.

¹²Tsa ciga ta Asheku a zuwa uciga u de u gbonguro cika hal n i cigamgbani kpam i cigi gba ama, tyoku da dem atsu tsa ciga da cika.

¹³A'ayin a da baci Asheku a tsunu a ka gono n aza a uwulukpi a ne. Tsu yan ta kvasu u zuwa atakasuvu a de a rongo n ucira cika, tsara kain ka ugono ka ne i woko uwulukpi a kapala ka Kashila Tata u tsunu kpam ko uza wa takpa da n ukuna u roku wa.

* 2:18 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

4

Rongoi mai a kapala ka Kashila

¹ A makorishi ama a va, tsa folo da ta adama a kala ka Yesu Asheku i rongo a ure u da Kashila ka pana kayanyan. Tsu wenishike da de nala vi kpm hal n gogo-na nala i'ari uyansa. Tsu gbamatangu da ta i lyai kapala n uyansa nala

² kpaci i ciba ta ili i'ya tsu wenishike da a asuvu a kala ka Yesu Asheku.

³ Tsa ciga da ta i rongo uwulukpi, kotsu i suma unyushi u cingi u tsishankala.

⁴ Ya dem u fuda u gubi ikyamba i ne i rongo ure u da wari uwulukpi n u da kpm ama a ka naka karinga.

⁵ Kotsu i woko agbashi a uciga u atakasuvu a de tyoku da Awulawa a tsu yan wa, kpaci a reve Kashila n ire i ne wa.

⁶ Kotsu vu ryafa utoku u vunu Katoni vu bidya uka u ne wa, kpaci Asheku a ka foro ta gba aza a icun i unyushi i cingi i nala yi. Tsu rono da ta atsuva caupa.

⁷ Kashila ka isa tsu ta tsu woko uwulukpi, u isa tsu tsara tsu rongo uma u da wari n ashinda wa.

⁸ Gba uza da baci u kpa dai utono ukuna u na vi, ukuna u vuma da u kpa dai unaka karinga wa, shegai Kashila ka wari u'yuwan, uza da u naka da Kulu Keri ku ne.

⁹ Kashila n kaci ka ne u wenishike da ta i cigi atoku a de, adama a nala ili i'a la ya zuwa mu n koronku da ukuna u uciga u Atoni u da ya wenike asu u ama a Kashila wa.

¹⁰ Mayun da, ko gogo-na i'a ta n uciga ushani ubana a asu u Atoni a da a'ari a uyamba u Masidaniya. Ama a va, ko an u wokoi nala, tsu folo da ta i doku i cigi le cika.

¹¹ Ili i'ya ya ciga cika i'ya: i rongo n uma u de shiriri, yawunsai a ukuna u manyan ma de koshi, kpm i yain manyan n akere a de, tyoku da tsu tonuko da caupa.

¹² Adama a nala, ama da bawu a'ari Atoni a ka naka da ta karinga adama a uma u da ya rongo, kpm ya zuwa ucira u de a asu u ama a naka da ikebe wa.

Tyoku da Asheku a ka gono

¹³ Ama a va, ma ciga ta i reve ili i'ya ya gita n Atoni a da a kuwai. Kotsu i shadangu n unambukatsuma adama a le tyoku u ama da bawu a'ari n uzuwa u uma wa.

¹⁴ Tsu wushuku ta Yesu kuwa ta kpm u 'yangai n uma. Kpm dem tsu wushuku ta Kashila ka gonuko baci Yesu, wa gonuko yi ta kabolo n ama da a pityanangi n eyi kahu a kuwa.

¹⁵ Yesu Asheku u tonuko tsu ta u gono baci, atsu aza da tsari n uma a'ayin a da Asheku a ka gono vi, tsa uwa a kapala ka aza da a lasa tsu wa.

¹⁶ Asheku n kaci ka ne wa cipar ta a zuba. A'ayin a nala yi ama a ka pana ta kalagatsu ka Asheku, kpm a ka pana ta isali i pige a asu u uzapige u atsumate a zuba, a ka panaka le ta a fula kavana ka Kashila. Nala gita baci, aku aza da a kuwai a asuvu a Kawauwi a gita a 'yanga. ¹⁷ Atsu aza da tsari n uma a likimba, a ka canga tsu ta a asuvu a alishi tsu gawunsa n Asheku a zuba, kpm tsu rongo n eyi de maco.

¹⁸ Nala ya gbamatangu atoku n kadyanshi ka nala ki.

5

¹ Ama a va, ili i'a la ya zuwa mu n koronku da ko nida ko nwere da ikuna i na yi ya gita wa,

² kpaci i reve ta mai kain ka Asheku a ka tuwa wa woko ta tyoku da kaboki ka tsu tuwa n kayin.

³ A'ayin yi, ama a ka dana ta, "Tsa ta na ndishi n shinga kpm tsa n ukuna wa," kute-kute aku upana u ikyamba u rukpa le, tyoku da uka u katsuma u tsu pana mballa ilimaci ya rawa yi baci. Asu wa la u da ama a ka la a upana u ikyamba u nala vi wa.

⁴ Ama a va, i'ari a asuvu a karimbi a ikuna i na yi wa, kpm kotsu i yain majiyan ma kain ka baci kain ka Asheku ka tuwa da tyoku u kaboki wa.

⁵ Kpaci eḁa mmuku n katyashi n ḁa kḁam aza kaara. Aṽtsu aza a karimbi n kayin a ḁa wa.

⁶ Adama a nala she i wundi mai, kotsu i lavuta tyoku u aza ḁa a buwai wa. Shegai i rongo n uma kḁam n ukana u kaci.

⁷ N kayin ka a tsu lavuta, aza ḁa kḁam a tsu so n kayin ka a tsu so hal a tamgbalaka.

⁸ Shegai aṽtsu aza ḁa tsari a asuvu a katyashi u gan ta tsu kana kaci ka tsunu. A'ayin a ḁa baci Kalapansi ka shilakana n aṽtsu, tsu lyai kapala n upityanangu n Yesu n uciga u ama, tyoku ḁa kasoje ka tsu uka maraga a makamba. Tsu zuwa uma u ḁa Yesu wa wauwa tsu, tyoku ḁa kasoje ka tsu uka makun ma kuvon.

⁹ Tsu yain ili i nala yi kpaci Kashila ka bidya ta ka wauwa tsu a akere a Yesu Kawauwi Asheku. U bidiga kaci ka ne u tsungu upan u ne ara tsunu wa.

¹⁰ Ko aṽtsu n uma ko a asuvu a ukpa a'ayin a ḁa baci u gonoi tsa rongo ta n eyi bawu utyoku, kpaci Yesu Asheku u kuwa ta adama a tsunu.

¹¹ Adama a nala, kotsu i gbamatangu atakasuvu a atoku a ḁe, i rongo a unakasa atoku a ḁe adooki, dere tyoku ḁa i'ari uyansa.

Uwenishike u makorishi

¹² Ama a va, nakai azapige a ḁe tsupige aza ḁa a'ari a asuvu a manyan ma Asheku. A yan ta manyan cika a asuvu a ḁe, kḁam a tonuko ḁa ta ili i'ya bawu i gain i yain.

¹³ Nakai ama a na yi karinga cika kḁam i cigi le cika adama a manyan ma le. I rongo kḁam na ndishi mai n atoku.

¹⁴ Ama a va, u kana ta i roni atsuvu a awonvoli. Gbamatangi aza a uwonvo. I banga aza ḁa bawu a'ari n ucira, ya dem yanyi ahankuri n eyi.

¹⁵ I kirana kotsu a tsupa ukuna u cingi n ukuna u cingi wa, shegai a'ayin dem i matsa i yain ili i shinga a asu u atoku a ḁe n ama gba.

¹⁶ Kain dem i yain mazanga.

¹⁷ Rongoi uyan kvasu bawu ubula.

¹⁸ Ko ndya baci i gitai i cikpa Kashila, kpaci tyoku ḁa Kashila ka ciga u ḁa la vi, kḁam eḁa ama a Yesu Kawauwi a ḁa.

¹⁹ Kotsu i kangu Kulu Keri wa.

²⁰ Kotsu i goro kadyanshi ka Kashila ka ka wutusa a una u Atoni wa,

²¹ shegai i kondo ili i'ya a danai gba. Shamkpai ili i'ya i'ari i shinga.

²² Sumai gba ili i'ya i'ari i cingi.

²³ Tsu reve ta Kashila aya uza ḁa u tsu naka ndishi n shinga. Kvasu ka va ka u wulukpe ḁa a ili dem. Asaka u fishinka kulu ku ḁe, n uma u ḁe, n ikyamba i ḁe uyan u unyushi u cingi ko a ure u eni u ḁa baci, hal Yesu Kawauwi Asheku u gono.

²⁴ Uza ḁa u dangasa ḁa u rawa ta i wushuku n eyi, kḁam wa yan ta nala.

²⁵ Ama a va, yanka tsu kvasu.

²⁶ Danasai Atoni n uwambatsa u uwulukpi.

²⁷ N tonuko ḁa ta a asuvu a ucira u Asheku i yanka gba Atoni kaneshi u ukanikorongi u na vi.

²⁸ Ma ciga ta Asheku a wenike ukuna u shinga u ne a asu u ḁe gba.

Ukanikorongi u Ire Ubana a Asu u Aza a Tasaloniya

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Tasaloniya a da Bulus wa koronku ukanikorongi u na vi. Ukanikorongi u ire u da yi la vi ubana a asu u Atoni a da a'ari a kuden ku pige ka kari a ikengi i kushiva. U korongu ta u da kpaci aza roku pini de a ka wenishike ta uwenishike u ka ban a kaci ka ugono u Yesu. Aza roku a le a da a'a ta n ukanikorongi u da u wutai ara Bulus, shegai ka ban ka.

A ukanikorongi u na vi, Bulus wenishike ta ukuna u mayun a kaci ka kain ka Yesu wa gono. I doku ta a ili i'ya wari u korongi a ukuna u na vi. Ili i tatsu i'ya pini i'ya i'ari n kalen i'ya Bulus korongi pini a ukanikorongi u na vi. U tonuko le ta ukuna u ugono u Yesu. U tonuko le an upana u ikyamba u da a ka so vi mavura ma a asu u Kashila wa. Upana u ikyamba u na vi wa kotso ta, kpam kain ka uwunvuga ka pini. A makorishi, u da a matsa manyan hal n a vani ugono u Yesu.

Gba ili i na yi gogo-na i woko tsu ta i mayun, tyoku da i'ari i mayun a asu u aza a Tasaloniya a a'ayin a da Bulus korongi ukanikorongi u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1-2)

Ugono u Asheku wa tuko ta ukuna u mayun (1:3-12)

Kotsu Asheku a gono wa (2:1-12)

Rongoi n upityanangu (2:13-17)

Yanyi kvasu n i yani manyan (3:1-15)

Kvasu ka makorishi (3:16-18)

¹ A tsu an Bulus n Sila n Timoti a tsa tsa korongu ukanikorongi u na vi ubana a asu u Atoni a Tasaloniya aza da a'ari ama a Kashila Tata u tsunu, kpam a'ari a asuvu a Asheku Yesu Kirisiti Kawauwi.

² Kvasu ka va ka Kashila Tata n Asheku Yesu Kawauwi a naka da ukuna u shinga na ndishi n shinga!

Kvasu ka ucikpa

³ Ama a va, u gan ta an kain dem tsu tsu cikpa Kashila adama a de. Tsu tsu cikpa ta an upityanangu u de wari a ugbonguro maco kpam ya dem a asuvu a de wa ta a udoku uciga utoku.

⁴ Da i zuwai tsa yan baci kadyanshi ka de a asu u Atoni a roku, tsu tsu yan ta mazanga an i'ari n akawunki kpam i shamgbai pini n upityanangu ko an ya pana ikyamba n mavura cika.

⁵ Upana u ikyamba u nala vi, u wenike ta an Kashila ka yanka ya dem afada dere. Adama a nala Kashila ka kece da ta a asuvu a ama a shinga a da a ka uwa a tsugono tsu Kashila, kpam eda na a ka yan mavura adama a tsugono tsu nala tsi.

⁶ Kashila ka tsu yan ta ili dere. Wa yan ta aza da a ka tukuso da upana u ikyamba vi mavura.

⁷ Wa tuko da ta kpam uwunvuga a asuvu a upana u ikyamba vi hal n a tsu dem. Ukuna u na wa gita ta a'ayin a da Yesu Asheku u wutai a zuba u tuwai n atsumate a zuba a ucira a ne, kpam n aletsu a akina.

⁸ Asheku a tsunu Yesu wa yan ta aza da bawu a revei Kashila kpam a 'yuwain upanaka Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Asheku mavura.

⁹ A ka zuwa le ta a upana u ikyamba; wata, ukpa u da bawu wari n utyoku. A ka pece le ta n Asheku kpam a asuvu a tsupige tsu ucira tsu ne bawu utyoku.

¹⁰ Ukuna u na wa gita ta a'ayin a da Asheku a ka gono u wushi icikpali n tsupige a asu u aza da a'ari n upityanangu ara ne kpam a'ari ama a ne. Eda i'a ta pini a asuvu a le, kpaci i wushuku ta n i'ya tsu danai.

¹¹ Ukuna u na u da u zuwa tsu tsa lya kelime n uyan kavasu, tsara u zuwa da i woko ama a da a'ari dere tyoku da wa ciga. Tsa yan ta kpam kavasu, ucira u Kashila u banga da i yain gba ikuna i shinga i'ya ya ciga i yain. Upityanangu u de u da u zuwa da uciga u uyan ukuna u nala vi.

¹² Nala wa zuwa ya dem u naka kala ka Asheku a tsunu Yesu tsupige adama a de. Kpam a ka naka da ta tsupige tsi hal n eyi dem. Kashila ka tsunu ka ka yan ukuna u nala vi a asu u Asheku Yesu Kawauwi, adama a ukuna u shinga u le.

2

Magono ma U'yangasaka

¹ Ama a va, tsa tonuko da ta tyoku da Asheku a tsunu Yesu Kawauwi wa tuwa n tyoku da a ka bolomgbono tsu a asu u te tsara tsu gawunsa n eyi.

² Kotsu vu laza kute vu dambula a kaci ka aza da a tsu ciga a dana kain ka Asheku ka rawa de wa. Gaawan a ka ciga ta a dana a pana ka tsu ta an tsa dansa akani a Kashila, ko a kadyanshi ka uza roku u danai ko kpam ka a korongi.

³ Kotsu i asaka le a yanka da ugboji n udani u le wa.

Ukuna u maci vi u da, kain ki ka tuwa wa, she a 'yangasaka Kashila cika kpam Magono ma U'yangasaka ma nala mi ma wenike kaci ka ne, aku a wacinsa yi.

⁴ Wa gonuko ta kaci ka ne uzapige, aku u bidya kaci ka ne u la ta kameli, ko kpam ili i'ya a ka lyaka kayala. Hal gbam u tsu uwa ta a Kuwa ku Kashila, n u dansi karara aya Kashila.

⁵ Cibai a'ayin a da mari kabolo n ada n tsu yanka da ta alabari a ili i na yi.

⁶ Gogo-na i reve la vi de ili i'ya ya shamkpa yi, kpaci a asuvu a a'ayin a ne a da koshi a ka wenike yi.

⁷ Ucira u cingi u da wa yan tsilala n Kashila u da pini wa yan manyan usokongi, shegai uza da wa kangu u da vi wa lya ta kelime n ukangu u da hal she kain ka a ka takpa yi.

⁸ Pini nala, da Magono ma U'yangasaka mi ma wenike kaci ka ne, aya uza da Yesu Asheku wa wuna n uwule u una u ne. Wa wacinsa yi ta kpam n tsupige tsu utuwa u ne.

⁹ Magono ma U'yangasaka mi ma tuwa ta ma yain manyan ma Kanangasi* a asu u ucira u ka ban n iryoci i ka ban, n ikunesavu i'ya i'ari i ka ban.

¹⁰ Kpam wa yanka ta gba ili i cingi kau-kau manyan tsara u yinsa ama da a ka wacinsa. Wacinsa da a ka wacinsa le kpaci a 'yuwan ta uciga ili i'ya i'ari i maci, a 'yuwan la vi de iwauwi i'ya i wuta a asu u Kashila.

¹¹ Adama a nala, Kashila ka sukunku le ta ili i ucira i'ya ya yinsa le i zuwa le a wushuku n ka ban ki.

¹² Nala a ka kidaga le ugana kpaci a ka pana ta kayanyan ka ili i cingi i'ya a ka yansa, a una u da a ka wushuku n ukuna u mayun.

Shamgbai n ucira

¹³ Ama a va, u gan ta an kain dem tsu tsu cikpa Kashila adama a de. Asheku a ka ciga da ta, kpam u dangasa da ta tun caupa a kagita wa wauwa da ta. Iwauwi i tuwa ta an Kulu Keri ku zuwa da i woko sarara, i tuwa ta kpam an i wushuki n kadyanshi ka ukuna u mayun.

¹⁴ U isa da ta utuwa a iwauwi an tsu tonuko da ukuna u Kadyanshi ka Shinga, tsara i tsara agadu a asuvu a tsupige tsu Asheku a tsunu Yesu Kawauwi.

* 2:9 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

¹⁵ Ama a va, adama a ukuna u na vi, u kana ta i shamgba n ucira, i kana uwenishike u da tsu wenishike da a asu u kadyanshi n ikorongi.

¹⁶ Kashila Tata u tsunu wa ciga tsu ta. Adama a iyali i na yi da u gbamatangu tsu asuvu kpam u da bawu wari n utyoku n uzuwuka u uma u pige.

¹⁷ Tsu yanka da ta kavasus tsara Yesu Kawauwi Asheku n Kashila Tata u tsunu u zuwa atakasuvu a de a rongo n ucira, tsu yan ta kpam kavasus tsara a naka da ucira u uyan u ili i shinga n kadyanshi ka shinga.

3

Yanka tsu kavasus

¹ A makorishi, ama a va, n folo da ta i yanka tsu kavasus, i gita i yain kavasus tsara akani a Asheku a tambura gogo kpam a naka a da tsupige a asu u da baci dem a rawai, tyoku da i yain a'ayin a da akani yi a rawai ara de.

² I yain kpam kavasus a wauwa tsu a akere a aza a cingi, kpaci ya dem da u wushuki n Asheku wa.

³ Shegai Asheku a'a ta n ushamkpa u kazuwamgbani, wa zuwa da ta i gbama kpam u kirana n ada a asu u uza u cingi.

⁴ Tsa ta n uzuwa u uma a asu u Asheku ya yansa ta i'ya tsu tonuko da i yansa, tsa ta kpam n u uzuwa u uma ya lya ta kapala n uyan i'ya.

⁵ Asaka Yesu Kawauwi Asheku u wenike da tyoku da Kashila ka ciga da. U wenike da kpam akawunki a upana u ikyamba tyoku da eyi u kawunki.

Kotsu i woko awonvoli wa

⁶ Gogo-na ama a va, naka da tsu naka da udani u na a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Banai dan n uza da wari kawonvoli a asuvu a de uza da bawu wa rongo tyoku u uwenishike u da i wushai ara tsunu.

⁷ Eda n kaci ka de i reve ta u kana i toni tyoku da atsu tsari. A'ayin a da tsari ka'olo n ada, tsu yan uwonvoli wa.

⁸ Tsu tsu lya ilikulya i uza bawu tsu tsupai i'ya wa. Tsu tsu matsa ta tsu yain manyan kaara n kayin adama a da kotsu tsu woko kalanda a asu u uza wa.

⁹ Yan da tsu yain nala ko an u wokoi tsari n ucira u da tsa fuda tsu dana i lyatangu tsu. Shegai tsu yan nala wa kpaci tsa ciga ta tsu woko da iryoci i'ya ya tono.

¹⁰ A'ayin a da tsari n ada, tsu naka da ta ili i'ya ya tono: "Uza da baci gai u 'yuwain uyan manyan, kotsu a naka yi ilikulya wa."

¹¹ Tsu reve ta aza roku a de dusuku da a dusuki ndishi n gbani bawu a ka yan ili la, hal a kangi manyan ma aza roku.

¹² Adama a nala a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi, tsa folo ta ama a na yi, tsa barana le ta gbam a asaka kugengu a 'yanga a gita manyan a boluko kaci ka le ilikulya.

¹³ Ama a va, kotsu i wowo n uyan ili i'ya i'ari mai wa.

¹⁴ Aza da a 'yuwain upana ili i'ya tsu danai a ukanikorongi u na vi, i tonuko ama a kirana n ele. Banai dan i asaka le tsara a woko n uwono.

¹⁵ Kotsu i bidya ama a na yi tyoku u atokulalu a de wa, shegai i dansa n ele tyoku u utoku u de u da wari a kuwa ku de, uza da ya barana u yan baci ukuna u cingi.

Idyani i makorishi

¹⁶ Asaka Asheku a ndishi n shinga a naka da ndishi n shinga kain dem ko nida baci ukuna wa woko. Asheku a rongo n ada gba.

¹⁷ Gogo-na idyani i va i'ya na, n kukere ku va ka ma korongu i'ya. Mpa Bulus, n tsu yan ta ili i na a makorishi ma ukanikorongi u da baci dem n korongi, kpam i tsu wenike ta an ara va da u wuta mayun.

¹⁸ Asaka ukuna u shinga u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u rongo n ada gba de.

Ukanikorongi u Bulus u Kagita Ubana Ara Timoti

Ukukpa u kadyanshi

Bulus korongu ta ukanikorongi u na vi ubana ara Timoti. Timoti tsu walasa ta n Bulus maco n a yanyi manyan ma utonusuko ama ukuna u Yesu. A'ayin a ukorongu ukanikorongi u na vi, cina Timoti n u yanyi manyan a ubongu u ilyuci i pige i Afisu.

Bulus koronku ta Timoti u banga yi n manyan ma utono n kuwa ku Atoni ka kari a asu u nala vi. Adama a nala, ukanikorongi vi wa ta ushadangi n udyanshi a kaci ka tyoku da a ka dangasa nkoshi, n tyoku da Atoni a ka yan a a'ayin a da baci dem a bolomgbonoi tsara a yain manyan ma Yesu.

A'uwa a Atoni a tsunu gogo-na a woko ta asu u da Atoni a ka rotsongusu ukuna u mayun a kaci ka Kashila n tyoku da a ka yan manyan kabolo a bangamgbana, kpam n tyoku da a ka banga aza da a ka ciga ubanga. Ukanikorongi u na u wenishike ta nkoshi kpam u wokoi iryoci ubana a asu u Atoni.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1,2)

Idani a kaci ka uma u kuwa ku Atoni (1:3-3:13)

Ukunosavu a kaci ka ure u utono u Kashila u tsunu (3:14-4:5)

Adooki a Bulus ubana ara Timoti (4:6-6:21)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza da koronku da, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kpaci Kashila ka n Yesu a zuwai u woko nala. Kashila aya uza da wauwa tsu, Kawauwi kpam aya uza da tsu zuwai uma ara ne.

² Ada ma koronku ukuna u na vi Timoti, avu uza da vari maku ma maci ma va adama a upityanangu. Kashila ka Tata u tsunu, Yesu Kawauwi kpam aya Asheku a tsunu. Uciga u va u da, a naka vu ukuna u shinga n asuvayali, kpam n uma u ndishi n shinga.

Kiranai n awenishiki a kaban

³ An n banai a asuvu a uyamba u Masidaniya n tonuko vu ta vu shamgba a Afisu, tsara vu tonuko ama roku a da a ka wenishike uwenishike u kaban a asaka.

⁴ Kotsu a rongo utono alabari a itete wa, kpam a nangasa a'ayin a le a unaka alabari a akaya wa. Uyansa nala wa zuwa ta kananamgbani ka gbani, kpam wa banga ama a yain ukuna u Kashila wa.

⁵ Ili i'ya i zuwai va tonuko le nala i'ya, tsara ko ya baci wari pini a asuvu vi u yain n uciga u da u tsu wuta a katakasuvu ka shinga n uyawunsa u ndishi n shinga kpam n upityanangu u da wari u mayun.

⁶ Shegai aza roku a shamgba pini nala, vi wa, a'ayin a da a tsu nangasa koshi a asu u ukuna u gbani.

⁷ A ka ciga ta a woko awenishiki a Mele ma Kashila, shegai a reve kalen ka kadyanshi ka le wa, gba n udani u da a danai a reve ta.

⁸ Tsu reve ta an Mele ma Musa ma lobonoi, uza u tono baci ma tyoku da Kashila ka danai.

⁹ Tsu reve ta kpam an bawu Kashila ka yain Mele adama a aza da a ka wala dere, shegai a adama a aza da bawu a ka pana ukuna, n aryagbaji. U yan ta Mele adama a aza da a 'yuwain Kashila n aza da a ka nususa. U yan ta dem ma adama a aza da bawu a'ari mai n aza da bawu a ka naka yi karinga. Kashila ka yan ta Mele adama a aza da a wunai isheku i le ko anuku a le n aza da a tsu wuna uma u vuma gbani.

¹⁰ U yain ma kpm adama a aza da a ka vakusu n aka ko a'ali a da bawu a'ari a le, n a'ali a da a ka vakusu n atoku a le a'ali ko aka a da a ka vakusu n atoku a le aka. Kashila ka yan ta Mele adama a aza da a tsu bokuso ama ubana a tsugbashi. Kashila ka yan ta kpm ma adama a aza a kaaban n aza da a ka yansa kaaban a asu u afada. U yan ta Mele adama a ili i'ya ama a ka yansa i'ya bawu i'ari dere n uwenishike u mayun.

¹¹ Uwenishike u na wa ta dere n uwenishike u Kashila u mayun u da u naka mu tsara n tonuko ama.

Ucikpa u Bulus adama a ili i shinga

¹² N cikpa ta Kirisiti Kawauwi, Asheku a tsunu, uza da u naka mu ucira. U yawunsa ta u wushuku na mpa kpm u naka mu manyan ma ma yanka yi.

¹³ Ko an u wokoi mari n tsu tonusuko ta Kashila ukuna u cingi kpm ma yansa ama a ne mavura icun kau-kau. Shegai gba n nala Kashila ka yanka mu ukuna u shinga, kpaci a'ayin a da n yain ukuna u nala vi, n reve ili i mayun wa, kpm n pityanangu n eyi wa.

¹⁴ Asheku a tsunu a yanka mu ta ili i shinga ushani. Adama a ukuna u shinga u ne ara va u zuwa mu n pityanangi, u naka mu kpm uciga u da Kawauwi ka wenikei ama.

¹⁵ Yesu Kawauwi u tuwa ta a likimba tsara u wauwa aza a unyushi u cingi, kpm kadyanshi ka na ki mayun da, u gan ta ya dem u wushuku n ka. Mpa mari n lai ya dem unyushi gba a asuvu a ama.

¹⁶ Adama a nala, Kashila ka pana mu asuvayali u zuwa mu n woko iryoci i ahankuri a Yesu Kawauwi a da bawu a'ari n utyoku. Yan da u yain nala tsara ama a pityanangu n Kawauwi a tsara uma u da bawu wari n utyoku.

¹⁷ Tsu cikpalai Kashila tsu naka yi kpm tsupige, tsu yain nala hal ubana bawu utyoku. Aya Magono ma bawu mari n utyoku, uza da bawu a ka wene, kpm bawu wa kuwa. Aya koshi Kashila. Ami.

¹⁸ Kahu a'ayin a na yi, ama roku a dana ta kadyanshi ka ili i'ya va tuwa va yan. Maku ma va Timoti, kadyanshi ka va ka na kpm ka ka te n kadyanshi ka ama a yain a kaci ka vunu nala vi. Ma ciga ta vu shamgba n ucira, vu shilakana ibili i shinga a umodono u uyan ili i shinga.

¹⁹ A'ayin a da baci va yan nala vi, ma ciga ta vu shamkpa upityanangu u vunu vu zuwa katakasuvu ka vunu a asu u ndishi n shinga. Aza roku a wuna ta upityanangu u le a asu u da a 'yuwain utono ili i'ya uyawunsa u le wa tonusuko le. Adama a nala, upityanangu u le u namgba de tyoku da uwule u pige u tsu gbasha kpatsu ku mini ku tasa.

²⁰ Aza roku a da a yain nala vi alya Hamanaya n Alizanda aza da n nekei a asu u Kanangasi,* tsara a reve u gan a tonusuko Kashila ukuna u gbani wa.

2

Uwenishike a kaci ka ulya kayala

¹ Ili i'ya ma ciga n gita vu utonuko i'ya va yan, vu yanka ya dem kvasu. A'ayin a da baci va folo Kashila, vu foli Kashila ka pana le asuvayali, kpm vu cikpa Kashila.

² Tyoku da va yanka ngono kvasu n aza da a'ari n tsugono u da na. Yan nala tsara tsu tsara ndishi n shinga n ukpada u u'yangasaka. Yanyi nala tsara tsu rongo tyoku da Kashila ka ciga, kpm tsu rongo ugorimuko atoku a tsunu.

³ Uyansa nala u gan ta, kpm wa zuwa ta Kashila ka pana kayanyan.

⁴ Kashila aya uza da u wauwa tsu, kpm wa ciga ta u wauwa ya dem. Wa ciga ta ya dem u reve ili i'ya i'ari i mayun.

⁵ Kashila ka te ka, kpm uza roku da pini uza da u tsu uwa a mere ma Kashila n ama. Aya Yesu Kawauwi.

* 1:20 Kanangasi; wata, "Shetan" kala ka dem ka Kalapansi.

⁶ Aya u nekei kaci ka ne katsupi hal a wuna yi tsarā u wushi ya dem. A'ayin a ḏa u gain a naḡa alabari yi a ḏa a naḡai a ḏa.*

⁷ Kadyanshi ka mayun ka gai la n danai vi gba, an n danai Kashilā ka dangasa mu ta n woko kasuki n uza u kuḡari. Kadyanshi ka upityanangu u mayun ka u gain n wenishike Awulawa.

⁸ Adama a nala, a'ayin a ḏa baci dem i ḡolomḡbonoi tsarā i lyaka Kashilā kayala, ma ciga ta a'ali a saku akere a le a ka yan baci kavasū, kpam ma ciga ta akere yi a yain uwulukpi. Ama a ḏa a ka yan kavasū ki ma ciga a yain n kananamḡbani ko kpam asuvu a upan wa.

⁹⁻¹⁰ U gan ta aka a uka aminya dere a pala ikyamba i le adama a uvakunku u kaci. Tsulobo tsu le tsā ta a asu u ili i'ya a ka yansa, tsā a kuca ku kenji ko u'ukusa u ucanga u zinariya wa. Tsa wenike a asu u ityali† ko aminya a ikebe wa. U gan ta a kaḡa kaci ka le a ili i nala yi.†

¹¹ Aka a gan ta a pana mai kpam a dusuku bini, kpam a gorimuko.

¹² N naḡa aka ucira a wenishike a'ali ko a lyai tsugono tsu a'ali wa. Aka a gan ta a dusuku bini.

¹³ Ili i'ya i zuwai nala i'ya, Adamu ḏa Kashilā ka gitai uyan, aku Hawa tonoi a kucina.

¹⁴ Kalapansi kpam uka ḏa u lapanasai, aku unyushi u cingi u gitai. Kalapansi ka lapanasā Adamu wa.

¹⁵ Gba n nala, Kashilā ka wauwa ta aka a asu u ilimaci, kpam u gan ta a pityanangu dem n Kashilā, a wenike uciga a rongo kpam tyoku ḏa Kashilā ka ciga. U gan ta a rongo mai.

3

Tsupige a kuwa ku atoni

¹ Kadyanshi ka na ki mayun ḏa, uza u yawunsa baci u woko makoshi† ma Atoni, ukuna u shinga u ḏa wa ciga u yain.

² Makoshi ma kaḡa ta ma rongo ndishi n ḏa bawu uza roku wa dansaka yi n ukuna u ḡbani. U kaḡa ta u yain uza u uka u te, kpam u shamḡba ara ne koshi. U kaḡa ta u kaḡa kaci ka ne, uza ḏa wa tonon kaci ka ne mai. U kaḡa ta u yain n kala ka shinga. Uza ḏa u tsu kirana n amoci a kuwa ku ne mai. Uza ḏa kpam wa fuḏa wa wenishike.

³ U gan u woko kasoi she ma maka yi wa ko kashilakani wa. U gan ta u woko uza ḏa kabirika yi n ukuna wa, u kaḡa ta kpam u cigi ndishi n shinga. U gan u woko kacigi ka ikebe kabarikete wa.

⁴ U gan ta u woko uza ḏa wa fuḏa wa tonon kuwa ku ne mai, mmuku n ne kpam n naḡa yi karinga a panaka yi.

⁵ Vuma fuḏa baci u tonon n kuwa ku ne mai wa, niḏa wa fuḏa u tonon n Atoni a Kashilā?

⁶ U gan makoshi ma woko Katoni ka savu wa, kpaci wa yan ta aradi an u lazai u tsarai tsupige, pini nala, Kashilā ka kidaga yi ugana tyoku ḏa u kidagai Kalapansi.

⁷ Hal n ama a ḏa a'ari a kateshe dem u gan ta a dansaka makoshi n kadyanshi ka maci, nala baci wari, ama a ka fuḏa a ka dana kagbani a kaci ka ne wa kpam Kalapansi ka fuḏa ka wanda yi wa.

⁸ Nala dem abangi a nkoshi, u gan ta a woko aza ḏa ama a ka panaka, kpam aza ḏa bawu a'ari n unā u re u re. U gan a woko asoi she ma maka le wa, u gan a woko a cigi a ikebe kabarikete wa. ◇

⁹ U kaḡa ta a woko aza ḏa a naḡai kaci ka le a ukuna u mayun u ḏa Kashilā ka wenike tsu a upityanangu u maci. U kaḡa ta a rongo uyansa nala n uyawunsa u ndishi n shinga.

* **2:6** Ure u roku u ḏa a ka fuḏa a dana kalen ka roku kau pini na u ḏa: Ukpā u Yesu a unā u uḏarakpa iryoci i'ya i wenikei an Kashilā ka wauwai ama gba i'ya. Iryoci i nala i tuwa ta a'ayin a ḏa i gain i tuwa. † **2:9-10** Udani u Tsiheline "ityali i ikebe cika" icun i ityali i'ya a tsu tsarā a nnama n mini i'ya a ka dansaka. Matiyu 7:1. ◇ **3:8** Ask. 6:1-7.

¹⁰ Kahu ama a dangasa abangi a nkoshi, u kana ta a kondo le n manyan ma roku a kagata ka Atoni, a fuda baci a yain mai, aku a dangasa le.

¹¹ Nala dem uka u kabangi ka nkoshi,† u kana ta u woko uza da ama a ka panaka, kpm kotsu u woko uza da u tsu dansaka ama n ukuna u cingi wa. U gan ta u woko uza da u kana kaci ka ne kpm ko ndya baci wa yan u yain i'ya n katakasuvu ka te.

¹² Kabangi ka nkoshi† ka gan ta ka yain n uka te, kpm u shamgba ara ne koshi. U kana ta u toni na mmuku n ne mai, kuwa ku ne kpm u fuda u kirana n ka.

¹³ Abangi a nkoshi a da a'ari mai, ama a ka naka le ta karinga, katsupi ka malen ma manyan ma le ka la vi, kpm ucira u upityanangu u le a asu u Yesu Kawauwi, wa doku ta.

¹⁴⁻¹⁵ Ma ciga ta n tuwa ara vunu na n a'ayin kenu, shegai n da asaka ve n koronku vu, tsara n tsara baci utuwa kaku wa, vu reve tyoku da ama a Kashila a gain a rongo. Kpm ama a na yi alya aza da a wushuki n Kawauwi kpm a wokoi ama a Kashila Uza u Uma. Alya Atoni, kuwa ki kpm ka adawatsu n kami ka ukuna u mayun.

¹⁶ Ukuna u maci u pige u upityanangu u tsunu u da na, u da Kashila kari ka sokonku tsu hal utuwa gogo-na:

Kawauwi ka tuwa ta n ikyamba i vuma

kpm Kulu ku Kashila ku dana ta u rongo ta mai.

Atsumate a zuba a wene yi ta,

kpm a tonukoi gba aletsu ukuna u ne.

Ama a asu kau-kau a likimba a pityanangu ta n eyi,

Kashila kpm ka canga yi ubana a zuba. ◇

4

Kubari a kaci ka awenishiki a kaban

¹ Kulu Keri ku dana ta a'ayin a makorishi, ama a ka asaka ta upityanangu u mayun, aku a gono a toni uwenishike u gbani u uwule u cingi u mayinsaka n uwenishike u ityoni i cingi.

² Ama da a tsu wenishike ili, aku a gono a toni ukuna u roku de kau, icun i le i'ya i tsu tuko uwenishike u uwule u cingi vi. Icun i ama a na yi uyawunsa u le u kuwa de tyoku u ikyamba i'ya urim u shen u runukpai.

³ Icun i awenishiki a na yi a da u gan uza u yain iyolo wa, kpm a da ilikulya i roku i'ya pini i'ya a ka wile. Shegai Kashila ka yan ta ilikulya yi adama a aza da a revei ukuna u mayun kpm a wushuki n u da a ka fuda ta a lyai i'ya hal a cikpa Kashila.

⁴ Cinda gba ili i'ya Kashila ka yain i lobono ta, u gan tsu 'yuwan ko ili wa, tsu wushi i'ya n ipeli n katakasuvu ka te.

⁵ Tsu reve ta an i wokoi uwulukpi a asu u kadyanshi ka Kashila n kavas.

⁶ Vu wenishike Atoni ili i na yi, vu yan baci nala, va woko ta kagbashi ka shinga ka Yesu Kawauwi. Avu kpm dem va gbama ta a asuvu a kadyanshi ka mayun ka tsu wushuki n ka n uwenishike u mayun u da va ton.

⁷ Kotsu vu wushuku n itete i'ya bawu ya naka Kashila karinga kpm bawu i'ari n kalen wa. Ili i'ya va yan i'ya na: Matsa vu yain n ucira a asu u utono u Kashila mai.

⁸ U gan ta uza u matsa u sukuta ikyamba i ne tsara u zuwa i yain n ucira, shegai uza u yain n ucira n ahali a shinga tyoku u Kashila, u la ta ko ndya wa kalen. U lobono ta tyoku da vari gogo-na, wa woko vu ta kpm mai ubana a uma u da wa tuwa a kapala.

⁹ Kadyanshi ka na ki mayun da kpm u gan ta ya dem u wushuku n ka.

¹⁰ Tsu matsa ta manyan kpm tsu panai ikyamba cika, tsara ama a wushuku n ukuna u mayun. Yan da tsu yain nala kpaci uzuwa u uma u tsunu wa ta a asu u Kashila Uza u Uma kpm aya u wauwai ama gba hal gai aza da a pityanangi n eyi.

¹¹ Wenishike ili i na yi, kɓam vu shamgba vu wene ya dem u yan t̄a i'ya.

¹² Kotsu vu aṣaka uza u goro vu an ɓari maku wa, shegai vu woko iryoci a asu u Atoni gba. A asu u kadyanshi ka vunu, n tyoku da va rongo n uma u vunu, n tyoku da va ciga ama, vu woko iryoci. U gan t̄a vu woko iryoci a asu u upityanangu u vunu, n tyoku da va kana kaci ka vunu n uwulukpi.

¹³ Yansa ka ama kaneshi u Tagarada u Kashila, vu tonusuko le kɓam n vu wenishike le hal a'ayin a da ma tuwa ara vunu.

¹⁴ Kotsu vu kpaɗa uyanka kune ku Kashila ka ne vu manyan wa, a'ayin a da baci nkoshi n kagata ka Atoni n taɗanku vu akere a zuwuka vu un̄a u shinga a dansai akani a Kashila kaci ka vunu.

¹⁵ Zuwa a'eshi vu yain ili i na yi mai, vu naka kaci ka vunu a asu u manyan vi tsara ama a wene ulya u kapala u vunu.

¹⁶ Zuwa a'eshi ara vunu mai hal n uwenishike u vunu dem. Vu matsa vu wene vu yain ili i maci, Kashila ka wauwa vu t̄a, u wauwa kɓam aza da a ka pana ka vu.

5

Adooki a kaci ka udansa n ama

¹ Kotsu vu barana makoshi n asuvu a shen wa, shegai vu toni n eyi yavu tata u vunu u da. Vu dansa n alobo yavu atoku a vunu a da va dansa n ele.

² Yanka mmici tyoku da va yanka mma u vunu. Vu yanka nkere tyoku da va yanka ataku a vunu n uwulukpi.

³ Atoni a kirana n marana ma baci dem bawu mari n uza da wa kirana n eyi.

⁴ Shegai wa baci na mmuku ko mmuku n tsikaya, u kana ta a rotsongusu tyoku da a ka wenike aza a kuwa a le ukuna u shinga u Kashila a asu u ukirana n isheku i le. Kpaci nala a ka tsupa isheku i le ili i'ya a yanka le, kɓam wa zuwa ta Kashila ka pana kayanyan.

⁵ Uka da baci wari marana ma mayun uza da bawu wari n uza da wa banga yi gba gba, icun i ne uzuwa u uma u ne a asu u Kashila da wari. U tsu rongo ta a ufolu a asu u Kashila kaara n kayin, n u yansi kavasus a'ayin dem.

⁶ Shegai marana ma ma ciga upana u kayanyan, kakushe ka asuvu a katakasuvu ka ne, ko an wari n uma.

⁷ Wenishike Atoni gba ukuna u na vi tsara a woko uwulukpi a kapala ka ama.

⁸ Shegai ama a da a 'yuwain ukirana n amaci a le hal gai a'uwa a le, a wushuku n i'ya tsu wushuki wa. Ama a nala a la ta gbam aza da bawu a pityanangi unamgba.

⁹ Marana ma ma gain ma wushi ubanga, u gan ta u yain uza da u rawai ayen a amangatatsu kɓam uza da wari u rongoi n vali u ne mai.

¹⁰ Kɓam u kana ta u woko uza da ama a ka pana n eyi adama a ili i shinga i'ya u yain; wata, u rongo na mmuku n ne mai? U tsu wusha amoci mai? U vakunku kaci ka ne a asu u ugbashika Atoni? U banga aza da a ka pana ikyamba? U yansa ili i shinga?

¹¹ Kotsu Atoni a zuwa nra na da bawu n yain mmici a asuvu a aza da a ka banga wa. Kpaci a'ayin a da baci uciga u vali u 'yanga le wa pece le ta n uyanka Kawauwi manyan, aku a cigi a yain iyolo.

¹² Pini nala, unyushi wa kana le ta cinda a kpaɗai utono kazuwamgbani ka a yain n Kawauwi a kagita.*

¹³ A ka fuda ta kɓam a woko awonvoli, a woko aza a utono a'uwa a ama n a dansaki ama. A ka pana ta maluwa ma ukuna u ama n a dansi kadyanshi ka bawu ka gain a dansa.

* **5:12** "ukpaɗa utono kazuwamgbani n Yesu" A'ayin a nala yi kahu a banga marana n ili ushani, she u yan kazuwamgbani n Atoni wa ya kɓam iyolo i roku wa, kɓam wa gbashika ta Kawauwi.

¹⁴ Adama a nala, adooki a da ma naka nraṅa n kenu n na mi a da a yain iyolo i roku. A matsa mmuku, a kirana n kuwa ku le, pini nala, utokulalu u le wa tsara asu da wa dansa kadyanshi ka gbani a kaci ka le wa.

¹⁵ Aza roku a le gban a asaka de ure u mayun vi a kanaṅi utono ure u Kanangasi.†

¹⁶ Uka u da wari Katoni wa baci n amaci aza da a'ari nraṅa, u kana ta u kirana n ele, shegai u asanka Atoni manyan wa. Atoni kpam a kirana na nraṅa n da bawu mari n abangi.

¹⁷ Nkoshi n kuwa ku Atoni n da n yain manyan ma le mai, u gan ta a naka le tsupige kpam a tsupa le. Hal gai a kaci ka aza da a ka dansa kadyanshi ka Kashila n aza da a ka wenishike ama ukuna u Kashila.

¹⁸ Ili i'ya a korongi a kadyanshi ka Kashila ki i'ya na, “Va kimba unā u kanaka a'ayin a da wa lapa ilya wa.” A doku ta a korongi kpam, “Kayain ka manyan ka gan ta a tsupa yi.”

¹⁹ Kotsu vu wushuku n kadyanshi ka a tuko vu a kaci ka makoshi wa, she vu tsara aza da a kanaṅai uza da tukoi kadyanshi ki hal ama a re ko ama a tatsu.

²⁰ Uza da baci dem u nusai, barana yi a kapala ka Atoni, tsara aza da a buwai a pana uwonvo u unusa. ◇

²¹ A kapala ka Kashila ka n ka Yesu Kawauwi n ka atsumate a zuba aza da Kashila ka dangasai ka ma yanka vu kadyanshi ka na ki, kpam vu toni udani vi. Kotsu vu cigi uza roku kapala n uza roku wa ko vu yain kudyangi wa.

²² A'ayin a da baci va dangasa azapige, kotsu vu yain maloko vu tafanku uza akere wa. Kotsu vu bolomgbono kaci ka vunu n aza roku a asuvu a unyushi u cingi u le wa, shegai vu takpa kaci ka vunu kau n uwulukpi.

²³ Mini ma de ma va rongo uso wa, vu yain n vu bolomgbonusi kenu n mini ma cinwi adama a mballa n katsuma n unambi u alafiya u da va yansa maco vi.

²⁴ Ma ciga ta vu reve, aza roku a tsu yan ta unyushi u cingi kpam ama a reve n u da a kateshe kahu gban a yanka le afada. Shegai aza roku unyushi u cingi u le n kucina ka ama a ka tuwa reve n u da.

²⁵ Nala dem, aza roku a da pini aza da ama a ka reve n manyan ma shinga ma le, shegai ma aza roku n kucina ka ama a ka tuwa a reve n ma.

6

¹ Atoni a da a'ari agbashi, u kana ta a naka azakuwa a le tsupige, tsara ama a dansa kadyanshi ka gbani a kaci ka kala ka Kashila ko kpam uwenishike u ne wa.

² Atoni a da baci a'ari agbashi a azakuwa a le dem Atoni, nala wa zuwa kagbashi ki ka kpadā unaka uzakuwa vi tsupige wa. Shegai u matsa u yanka uzakuwa vi manyan kpaci uza da wa lya kalen ka manyan ki Katoni ka dem, kpam uza da kagbashi ki ka ciga aya. I'ya va wenishike kpam vu tonuko Atoni yi a yain i'ya la vi.

Utsari u maci

³ Awenishiki a kaḅan a roku a ka 'yuwan ta ukuna u na vi, kpam uwenishike u na vi u ucira u da u Yesu Kawauwi Asheku kpam u da kami ka uza wa rongo tyoku da Kashila ka ciga.

⁴ Gba uza da baci wa wenishike uwenishike u roku de kau, wa ta n aradi, kpam u reve ili wa. Icu n i vuma u nala wa ta n katakasuvu ka kananamgbani ka cingi ka kalen ka idani. Nala kpam wa zuwa ta ama malyon, wa zuwa ta kpam ama kushulu. Wa zuwa ta ama a nangasa aza a le a asu u kadyanshi ka gbani. Wa zuwa ta kpam ama a bidya aza a le n ukuna u gbani a atakasuvu a le.

⁵ Icu n i ama a na yi a tsu tuko ta kadambula a asu u ama. Uyawunsa u le wa ta n tsicingi. A'a n ukuna u mayun wa. Utono u Kashila u le u woko le de ubolo u utsari.

† 5:15 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. ◇ 5:20 Mat. 18:15-17.

⁶ Shegai utono u Kashilā a ure u maci u tsu zuwa tā ama a yain ipeli n ili i'ya a'ari n i'ya, utsari u maci kpam u pige u da gai la vi.

⁷ Kain ka a matsa tsu, tsu tuwā n ili a likimba na wa. Nala kpam kain ka tsa kuwā tsa laza n ili wa.

⁸ Tsu tsarā baci ilikulya n aminya a u'uka nala dem u rātsa tsu tā.

⁹ Shegai aza roku a tsu ciga tā a yain n utsari cika, an a ka ciga ili i gbani, pini nala, aku a rukpā a asuvu a ukondo kpam a wanda le n ili i'ya ya nangasa le hal i banka le a kadambula a nangasai kpam ama n ili i roku.

¹⁰ An u wokoi uciga u ikebe u da kagitā ka tsicingi, aza roku adama a uciga u utsari a shamgba a upityanangu u le wa, kpam a ronukoi kaci ka le kadambula cika.

Bulus naƙai Timoti adooki

¹¹ Shegai avu Timoti vuma u Kashilā, u ƙanā tā vu suma ukuna u cingi u nala vi, vu toni ili i'ya i'ari dere vu yain kpam i shinga. Vu rongo uma u vunu tyoku da Kashilā ka pana kayanyan n upityanangu. Vu wenike uciga n ahankuri vu yain manyan ma vunu n asuvu a ndishi.

¹² Vu shilakana ibili i shinga adama a upityanangu, vu ƙanā uma u da bawu wari n utyoku, u da Kashilā ka naƙa vu. Vu yanka tā ama ushani kadyanshi ka shinga ka na ki.

¹³ A kapala ka Kashilā, uza da u tsu naƙa ili gba uma, ka ma rono vu atsuvu kpam a kapala ka Yesu Kawauwi uza da danai kadyanshi ka shinga a kapala ka Bontu Bilatu.†

¹⁴ Vu pana udani u ne n katakasuvu ka vunu sarara tsarā ama a dana ukuna u gbani a kaci ka vunu wa. Kpam ko uza wa ƙanā vu n unyushi wa hal Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u gono.

¹⁵ Kashilā ka wenike tā Yesu a'ayin a da u gain u wenike yi vi. Kashilā aya u rawai a cikpala yi, aya Uzapige u Tsugono, Magono ma ngono, Asheku a isheku.

¹⁶ Aya koshi bawu wa kuwā, kpam wa rongo a katyashi ka bawu uza wa fuda wa raba. Ko uza kotsu u wene yi wa, kpam uza wa wene yi wa. Aya tsa naƙa tsupige kpam ucira u ne wā n utyoku wa. Ami.

¹⁷ Tonuko aza a utsari a likimba kotsu a yain aradi ko a pityanangu a utsari u le wa, kpaci wa barakpa wa. Shegai a pityanangu n Kashilā uza u uma, uza da kpam u tsu naƙa tsu i'ya tsa ciga gbani tsarā tsu pana kayanyan.

¹⁸ Tonuko le a yanka utsari u le ili i shinga, a yain manyan ma shinga, kpam a neke yaa, a banga kpam aza da bawu a'ari n ili.

¹⁹ Nala wa zuwa le tā a zuwusuka kaci ka le utsari a zuba u da wa woko le kami ka uma u le a kapala, kpam a tsarā uma u maci gogo-na.

²⁰ Timoti, gana i'ya Kashilā ka naƙa vu vu kirana n i'ya mai. Vu suma uyansa kadyanshi ka gbani n aza da a tsu goro kadyanshi ka vunu n ureve u roku kau u da a danai a'a n u da. Iacun i kadyanshi ka nala ki ka tsu tuko Kashilā tsupige wa.

²¹ Aza roku gbam a asaka de ure u da a pityanangi vi a adama a utono icun i uwenishike u nala vi.

Ukuna u shinga u Kashilā u toni n avu n gba Atoni a da a'ari pini a asu vi.

Ukanikorongi u Bulus u Ire Ubana ara Timoti

Ukukpa u kadyanshi

Cina Bulus a kuwa ku a'ali da u koronki Timoti ukanikorongi u na vi. Ukanikorongi u na vi wa ta yavu ukanikorongi u da tata wa koronku maku ma ne ma u lai uciga cika. Bulus tonuko ta gbam Timoti u ba u kondo yi a kuwa ku a'ali ki.

Bulus tonuko ta Timoti tyoku da wa kana kaci ka ne u suma ukondo. U wutumkpusuka yi ta tyoku da kayain ka manyan ma Kirisiti ka maci ka woko. U gbatangusu ta Timoti u lyai kelime n manyan ma ne ma uwenishike ama a kaci ka Kawauwi.

Gogo-na Katoni dem ka tsu so ta ukonduso. Tagarada u na wa wenishike ta ama tyoku da a ka rongo bawu a rukpai a ukondo u nala vi. Idani i Bulus ubana ara Timoti gogo-na i woko dem de i Atoni.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu adama a Timoti (1:1-2)

Kotsu vu pana uwono u Asheku wa (1:3-18)

Tyoku da va woko kasoje ka shinga ka Kawauwi (2:1-26)

Tyoku da ama a ka woko a a'ayin a makorishi (3:1-9)

Lya kelime n upityanangu (3:10-4:8)

Idani n idyani i makorishi (4:9-22)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kpaci nala Kashila ka cigai u woko. Yan da u yain nala tsara n tonuko ama an Kashila ka zuwamgbantai ka naka ya dem uma a asu u Yesu Kawauwi.

² Timoti, koronku da ma koronku vu, avu maku ma ma ciga cika.

Kashila ka Tata u tsunu, Yesu Kawauwi kpam Asheku a tsunu. Kvasu ka va ka, a wenike vu ukuna u shinga u le n u pana u asuvayali, a naka vu kpam uma u ndishi n shinga.

Ulya u kapala n upityanangu

³ Kaara n kayin n tsu ciba vu ta a asuvu a kvasu. Ma yan baci kvasu, aku n cikpa Kashila adama a vunu. Kashila ka ma gbashika n uyawunsa u shinga tyoku da isheku i cau i va i yain a'ayin a da a'ari n uma.

⁴ Ma matsa ta gai n uciga n doku n wene vu, kpaci n ciba ta tyoku da vu sai n meshi an tsu pecembenei. Ma yan ta kpam mazanga tsu doku baci tsu gawunsai.

⁵ N reve ta vu wushuku ta n Kashila mayun, kpaci va ta n upityanangu tyoku da mma u vunu Afiniki wari, tyoku da kpam mma u mma u vunu Loi u wushuki.

⁶ Adama a nala a da ma tonuko vu, vu fula akina a kune ku Kashila ka naka vu an n tafanku vu akere.

⁷ Kpaci Kashila ka yan atakasuvu a tsunu tsara tsu pana uwonvo u ama wa, shegai n naka tsu ta atakasuvu a ucira a da a'ari ushadangi n uciga, u tsu banga tsu ta kpam tyoku da tsa fuda tsu kana kaci ka tsunu.

⁸ Vu tonuko ama ukuna u Asheku a tsunu, kpam kotsu vu pana uwonvo u ili i'ya ama a ka dana an va yan nala wa. Kpam kotsu vu pana uwono u va a kapala ka ama an a kana mu adama a Kirisiti Kawauwi wa. Shegai, adama a ucira u da Kashila ka naka vu, vu bolomgbono kaci na mpa tsu pana ikyamba adama a Kadyanshi ka Shinga ka ne.

⁹ Kashila ka wauwa tsu ta kpam u dangasa tsu tsu rongu n uma u uwulukpi. Tun kahu a yain likimba da u fobusoi u yain ili i na yi nala. Ciga da u cigai u wenike tsu uciga u ne n ukuna u shinga u ne a akere a Yesu. U dangasa tsu adama a da tsu yain ili i'ya tsu rawai wa.

¹⁰ Kashila ka ka yain ili i'ya ma dansaka na vi a kateshe, a'ayin a da Yesu Kawauwi tuwai u wacinsai ucira u ukpa, u wenike tsu kpam ure u uma u da bawu wari n utyoku. Kawauwi ka tsunu ka, kpam alabari a Kadyanshi ka Shinga a da gai na vi.

¹¹ Gogo-na, Kashila ka dangasa mu ta n dana ili i na yi, u dangasa mu kpam n woko kasuki, u zuwa mu n woko kawenishiki ka Kadyanshi ka Shinga.

¹² Adama a nala a da ma pana ikyamba pini a kuwa ku a'ali ku na ki. Shegai ma pana uwono wa kpaci n reve ta uza da n wushuki n eyi, kpam n reve ta wa fuda ta wa kirana n i'ya n naka yi vi, u kirana kpam n i'ya hal kain ka wa gono.*

¹³ Kana ili i'ya n wenishike vu vi mai, i woko iryoci i uwenishike u shinga. Kpam vu ciba vu wushuku n Yesu Kawauwi vu cigi ama adama a ne.

¹⁴ Vu gubi ili i'ya u naka vu. Kulu Keri ka ta asuvu a tsunu kpam ka banga vu ta vu yain ili i na yi.

¹⁵ Tyoku da vu revei u da, ama a tsunu a uyamba u Asiya a 'yuwan mu ta ubanga, hal n Fijala n Hamajana dem a kpatalaka mu cucina.

¹⁶ Ma ciga ta Asheku a wenike Onisifara n kuwa ku ne asuvayali, kpaci u tsu tuwa ta n u wene mu n u gbamatangusu mu asuvu. U pana uwono u va adama a da mari a kuwa ku a'ali wa. ¹⁷ An u tuwai a Roma, she na u boloi asu u da mari u wene mu.

¹⁸ Adama a nala, ma ciga ta Magono ma Zuba ma pana yi asuvayali kain ka Kawauwi ka gono. Kpam vu reve ta an Onisifara banga mu cika a Afisu.

2

Kasoje ka shinga ka Yesu Kawauwi

¹ Avu maku ma va, u gan ta vu gbama a asuvu a ukuna u shinga u Yesu Kawauwi.

² Vu pana ta gai kuɓari ku va, kpam ama ushani a reve ta n kuɓari ki. Gogo-na she vu wenishike ama a maci aza da a ka fuda a wenishike aza roku kuɓari ki.

³ Tono mu tsu pana ikyamba kabolo tsara vu woko kasoje ka shinga ka Yesu Kawauwi.

⁴ Vuma wa baci a tsusoje, u tsu bolomgbono n aza da bawu a'ari asoje u yain tyoku u le wa. Nala wa zuwa uzapige u ne u pana kayanyan.

⁵ Vuma gitā baci kalambale, bawu u tonoi mele ma a zuwai, ko u woko baci uza u kelime, wa wusha kune ku funi wa.

⁶ Kacimbi ka baci ka yain manyan cika aya wa gitā ulya ilya i savu.

⁷ U gan ta vu reve ili i'ya ma tonu. Magono ma Zuba ma banga vu ta vu reve ili i na yi.

⁸ Kain dem vu cibusa Yesu Kawauwi. A matsa yi ta a kuwa ku Dawuda, kpam a 'yangasa yi ta a ukpa. Kadyanshi ka Shinga ka ma yan kuɓari ku la vi.

⁹ An u wokoi ma dansa Kadyanshi ka Shinga ka nala ki, da i zuwai ma pana ikyamba, hal gbam a sira mu n ikani yavu uza da nusai. Shegai a ka sira kadyanshi ka Kashila n ikani wa.

¹⁰ N naka ta kaci ka va n kawunku ko ndya baci, ya tuko baci gai iwauwi a asu u ama da Kashila ka dangasai. Kpam a tsara tsupige tsa bawu tsa kotso a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi.

¹¹ Udani u na vi mayun da.

Tsu kuwa baci n eyi,
tsa yan ta uma n eyi.

* **1:12** Ure u roku u da tsa fuda tsa reve idani i'ya Bulus korongi pini na u da, "wa fuda ta wa kangu ili i'ya u naka mu." Wata, Kawauwi ka naka ta Bulus atoni n manyan ma uyan. Shegai gogo-na an Bulus yain evu n ukpa, u reve ta manyan ma u gitai ma lya ta kapala kpaci Kawauwi ka kirana ta n ma.

¹² Tsu kawunku baci n upana u ikyamba, tsa lya t̄a tsugono n eyi.

Tsu kpatal̄aka yi baci kucina, wa kpatal̄aka tsu t̄a dem kucina.

¹³ Tsu kpaḍa baci ushamkpa kazuwamgbani ka tsunu, eyi wa shamkpa t̄a kazuwamgbani ka ne. kpaci wa nana kaci ka ne wa.

Uza manyan ḍa a wushuki n eyi

¹⁴ Ciḅuga ya dem ili i na yi, aku vu ḅarana le a asuvu a kala ka Kashil̄a a aṣaka kananamgbani ka kabarikete. Iacun i kananamgbani ka nala ki k̄a n kalen wa. Ka nangasa t̄a aza ḍa a ka pana ka.

¹⁵ Maṣa vu yain manyan cika tsara Kashil̄a ka wushuku n avu. Woko kayain ka manyan ka shinga, uza ḍa bawu u gain u yain n uwono, kpam uza ḍa u tsu tonuko ama kadyanshi ka maci derere.

¹⁶ Kotsu vu suma aza a kadyanshi ka kpawawa ka bawu ka naḅa Kashil̄a karinga. Iacun i nala yi i tsu zuwa t̄a ama a kpaḍa utono Kashil̄a.

¹⁷ Iacun i kadyanshi ka nala ki ka tsu tambura t̄a yavu kagalama ka bawu kari n aguma. Hamanaya n Filita alya iryoci i icun i kadyanshi ka na ki.

¹⁸ Alya a aṣakai ure u mayun. Ama a na yi a ḍa Kashil̄a ka kotso tsu ḍe u'yangasa a ukpa aṣu aza ḍa tsu wushuki, nala a yain a puwunsai upityanangu u aza roku.

¹⁹ Shegai ukuna u mayun u Kashil̄a wa t̄a pini yavu cuku tsu kuma ka a mai a katali kpam kari n ikorongi i na, “Magono ma Zuba ma reve t̄a ama ḍa a'ari ama a ne,” kpam “Aza ḍa a ka wundya ele ama a Kashil̄a a ḍa, a aṣaka tsicingi tsa a ka yansa.”

²⁰ A kuwa ku aza a utsari, apara a roku n azurufa ko zinariya ḍa a yain a ḍa, a roku kpam na ndanga ko cin. Aparaa a ikebe yi, adama a abiki a pige a pige a ḍa, a ḍa kpam bawu a'ari n ikebe a manyan ma kuwa.

²¹ Vu takpa baci ili i icadi i'ya i'ari ara vunu, va woko t̄a kapara ka Kashil̄a ka yanka manyan tyoku ḍa wa ciga. Uma u vunu wa yan t̄a sarara, kpam va woko t̄a ufoḅusi tsara Uzapige u yanka vu manyan a asu u manyan ma shinga.

²² Suma ili i'ya ya tuko unangasa u iyakpa, shegai kain dem vu yain i'ya ya tuko uyan ili i'ya i'ari dere. Maṣa vu yain ili i'ya ya tuko upityanangu n uciga na ndishi n shinga, vu pana kayanyan ka ndishi n aza ḍa a ka isaṣa asuvu a kala ka Magono ma Zuba n katakasuvu ka le sarara.

²³ N doku n tonuko vu, kotsu vu uka kaci ka vunu a asu u kananamgbani ka gbani wa, kpam kotsu vu uka kaci ka vunu a asu u ama ḍa bawu a revei ili wa. Ili i na ya zuwa t̄a ama kushulu.

²⁴ Agbashi a Magono ma Zuba a gan a shilakanasa wa, shegai a rongo upana asuvayali i ama. U gan t̄a a fuda a wenishike aza roku mai, kpam a yain ahankuri n aryagbaji.

²⁵ U gan t̄a a wenishike aza ḍa a 'yuwain ukuna u mayun ben, gaawan Kashil̄a ka savada t̄a atakasuvu a ama a nala yi hal a gono a wushuku n ukuna u mayun vi.

²⁶ Pini nala, ama a nala yi a ka gono t̄a a gita uyawunsa ukuna u shinga hal a wusa le a kukere ku Kalapansi. Kpaci hal n gogo-na Kalapansi ka pini ka gonuko le agbashi, kpam wa fuda t̄a wa zuwa le a yain gb̄a ili i'ya wa ciga.

3

A'ayin a makorishi

¹ Kotsu vu reve n ukuna u na. A'ayin a makorishi, upana u ikyamba u ḍa pini cika.

² Kpam ili i'ya i zuwai i'ya, ama a ka woko t̄a aza a uciga u kaci ka le koshi, a woko kpam acigi a ikebe. A ka shadangu t̄a n agoni, a yain kpam n aradi. A ka rongo t̄a uwishisa

Kashilā. A ka naḳa isheku i le tsupige wa, a ka yan n ucikpa wa. A ka naḳa ukuna u Kashilā tsupige wa.

³ A ka wenike uciga wa, kpam a ka cimbusukā atoku a le wa. A ka woko tā aza a kunangasu, a ka fudā a ka kaṅa kaci ka le wa. A ka woko tā aza da bawu a ka pana iyali, n ama da bawu a ka yan n maluwa ma ili i shinga.

⁴ A ka woko tā aza da a ka neshike aje a le, a ka woko tā aza a uyan ili kabarikete bawu uyawunsa. A ka shadangu tā n arādi a tsupige. A ka woko tā aza a uciga upana kayanyan hal u lai gbam utono u Kashilā.

⁵ A ka wenike tā yavu a ka yan ili i'ya Kashilā ka ciga, shegai a ka asaka ucira u ne u savada le wa. Kotsu vu raba icun i ama a na yi wa.

⁶ Ama a na yi a tsu uwa tā a a'uwa a bere ama, aku a lapanasa aka a da bawu a'ari n ugbami u asuvu aza da unyushi u cingi u lyai kaci ka le, n aza da kpam a ka tono uyawunsa u ukuna u cingi u le.

⁷ Icun i aka a nala a tsu la tā utono uwenishike u savu, shegai a reve ukuna u mayun wa.

⁸ Awenishiki a na yi a tsu 'yangasaka tā ukuna u mayun tyoku da Yanisu n Jambure* a 'yangasakai Musa. Atakasuvu a le a shadangu tā n tsicingi, kpam upityanangu u le u maci u da wa.

⁹ Shegai a ka lya kaci ka ukuna vi wa, kpaci ya dem wa wene tā utengeshi u le. Nala dem u gitai n Yanisu n Jambure.

Bulus tonukoi Timoti ili i'ya wa yan

¹⁰ Timoti, vu reve tā gai ili i'ya ma wenishike, vu reve tā kpam tyoku da ma rongo. Vu reve tā ili i'ya i gain n yansa a uma u va. Vu reve tā n upityanangu u va n tyoku da n panai ikyamba. Vu reve tā n uciga u da mari n u da, n ahankuri a da mari n a da n akawunki.

¹¹ Vu reve tā mavura ma n soi, vu reve tā kpam n upana u ikyamba u da n kawunki n u da. Vu reve tā tyoku da a yanka mu mavura a Antakiya n Ikaniya n a Lisitira, shegai Asheku a wutukpa mu gba a ukuna u nala vi. ◇

¹² Ukuna u mayun u da na vi, uza da baci dem u da wa rongo hal u zuwa Kashilā ka pana kayanyan a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi, she u so mavura.

¹³ Shegai ama a cingi n aza a adabu a ka lya tā kapala. A'a tā a ulapanasa ama, kpam a ka rongo le tā dem ulapanasa.

¹⁴ U gan tā vu shamkpa ili i'ya awenishiki a vunu a wenishike vu. Vu reve tā gai uwenishike u mayun u da, kpaci vu reve tā tyoku da awenishiki a vunu a'ari.

¹⁵ Tun avu kenu, da a wenishike vu Tagarada u Kashilā, da i zuwai vu tsarai ugboji u da va tsara iwauwi i'ya ya tuwa ara Yesu Kawauwi vu wushuku baci.

¹⁶ Gba ikorongi i'ya i'ari a Tagarada u Kashilā a unā u Kashilā u da i wutai, kpam i'a tā n kalen a asu u uwenishike tsu ukuna u mayun, u zuwa tsu tsu reve ukuna u da bawu u gain a uma u tsunu. Kadyanshi ka Kashilā ka na ki, ka tsu lapula tā uma u tsunu u da tsa rongo u da bawu u gain, kpam ka tsu wenishike tsu tā tsu yain ili i'ya i'ari dere.

¹⁷ Kashilā ka yanka tā ili i na yi manyan tsara kagbashi ka ne ka tsara gba ili i'ya wa ciga adama a manyan ma shinga ma baci dem wa yan.

4

¹ Vu reve tā gai kain ka te Yesu Kawauwi wa tuwa tā u yanka ama da a'ari n uma afada, u yanka dem akushe. Kain ka wa tuwa wa lya tsugono tsu ne ka la vi. Adama a nala, adama a Kashilā n adama a Yesu Kawauwi, n tonuko vu, ma ciga tā

² vu yain kuɓari ku kadyanshi ka Kashilā. Rongo uyansa nala kain dem ko n kabala ko bawu kabala. U kaṅa tā vu rongo kpam ulapululusuka ama a vunu n ahankuri n

* **3:8** "Yanis n Jambure" Alabari aza a Yahuda a danai Yanisu n utoku u ne Jambure aza a adabu a Firi'auna a da. A kondombono tā n Musa a Tagarada u Uwuta 7:11. A'ala a le a'a pini a asuvu a Kazuwamgbani ka Cau wa ◇ **3:11** Ask. 14:1-28.

uwenishike u shinga. Uwenishike u nala vi u kaṅa ta u wenike le unyushi u le, kpmam u gbamatangu le asuvu.

³ Yansa nala kpaci a'ayin a ka tuwa ta a da bawu ama a ka pana kpmam uwenishike u maci. Ili i'ya a ka cigaka kaci ka le i'ya a ka tono koshi, kpmam a ka zama ta awenishiki aza da a ka tonuko le ili i'ya a ka ciga a pana koshi.

⁴ Ama a na yi a ka 'yuwan ta ukuna u mayun, aku a gonuko ugboji u le a asu u upana alabari a kpawawa.

⁵ Gba n nala, vu gonuko uyawunsa n ugboji a asu u da dem vu cinai kaci ka vununu. Kotsu vu pana uwonvo u upana ikyamba a adama a Asheku wa. Yan manyan ma utukuso ama a asu u Kawauwi, nala va yan tsara vu kotso manyan ma Kashila ka naka vu.

Kadyanshi ka makorishi ka Bulus

⁶ Mpa gai gogo-na, tsungu da a tsungu mu tyoku u udarakpa a asu u Kashila. A'ayin a ukpa a va a yan de evu. ◇

⁷ N shilakana ta ibili i shinga. N kotso de kalambale, kpmam n ukuna u maci u va u da mari.

⁸ Ubana a kapala kenu ma tsara ta kune, Asheku a ka naka mu ta funi u uma u maci. Asheku a da uza u afada a maci kpmam wa naka mu ta funi vi kain ka pige ka wa gono. Kune ku nala ki ku va ka koshi wa, shegai ku gba aza da a ka ciga kpmam a ka wundya ugono u tsupige u ne.

⁹ Yan gogo vu tuwa.

¹⁰ Dima laza de u asaka mu kpaci u la ta uciga ucanga u uma u na. U laza de ubana a Tasaloniya. Karasaka laza de ubana a Galatiya, Taitu kpmam laza de ubana a Dalumatiya.

¹¹ Luka da koshi wari gogo-na kabolo na mpa. Va tuwa baci pini na vu tuwa kabolo n Marku kpaci wa banga mu ta.

¹² N suku ta Tikiku ubana a Afisu.

¹³ Ya tuwa baci kotsu i ciba i tuko mu matogo ma pige ma va ma n asankai Kabu a ilyuci i Taruwasa. Kpmam dem kotsu vu tuko mu itagarada i va, hal gai iwaraka.

¹⁴ Vuma roku da pini uza kala Alizanda, karumi ka. Vuma nala vi u yanka mu ta tsicingi cika, shegai Asheku a ka naka yi ta katsupi ka ili i'ya u yain.

¹⁵ Kotsu i kirana n eyi, kpaci u tsu shilakana ta n ili i'ya baci dem tsu danai.

¹⁶ Ko uza wa pini an a banka mu a asu u afada wa ubanka u kagita. Ya dem asaka mu ta. N zuwa ta uma unyushi u nala vi a ka kece u da a kaci ka le wa.

¹⁷ Shegai Asheku a'ala ta na mpa, u naka mu ucira tsara n dansa Kadyanshi ka Shinga a asu u da Awulawa a ka pana. Kpmam Asheku a wauwa mu ta a unu u igabako i nala yi.

¹⁸ Nala wari, Asheku a ka wutukpa mu ta a akere a gba ili i cingi kpmam wa banka mu ta a tsugono tsu zuba tsu ne bawu usan. Asaka tsupige tsu rongo n Asheku hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani i Bulus i makorishi

¹⁹ Danasaka mu Bilikisu n Akila n aza a kuwa a Onisifara.

²⁰ Erasutu wa ta a Korintiya. A'ayin a da n asakai Tarafima a ilyuci i Milita wari n alafiya wa.

²¹ Daraka vu rawa pini na kahu a'ayin a kutanu a rawa. Awubulu, n Budi, n Lainu n Kalaudiya a ka sukunku da ta idyani, nala dem atoku aka n a'ali.

²² Asaka Asheku a rongo n uma u vununu. Ukuna u shinga u rongo n ada gba.

Ukanikorongi Ubana ara Taitu

Ukukpa u kadyanshi

Taitu da ɓaŋgai Bulus kasuki a manyan ma ne. Bulus koronku ta Taitu ukanikorongi u na vi kpaci Taitu vi u woko ta a uyamba u Kiriti, Bulus kpam lyai kelime na nwalu n ne.

Bulus yan ta kadyanshi ka tyoku da Atoni a Yesu a gain a rongo. U yan ta dem kadyanshi ka kaɓolo dem a asuvu a kuwa ku Atoni.

Avu makoshi ma Atoni ma baci a kuwa ku atoni, ko kpam makoshi, ko mamici, ko kalobo ko makere, va tsara ta uwenishike u da u yain dere n avu a asuvu a tagarada u na vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu adama a Taitu (1:1-4)

Idani ubana a asu u nkoshi n kuwa ku atoni (1:5-16)

Idani ubana a asu u Atoni (2:1-3:11)

Adooki n idyani i makorishi (3:12-15)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus, kagbashi ka Kashila, kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi. Kashila ka suku mu ta n tuko upityanangu a asu u aza da u dangasai. U suku mu kpam n wenishike le a reve ukuna u mayun u da wa wenike le, tyoku da a ka rongo hal Kashila ka pana kayanyan.

² Ukuna u mayun u nala vi u naka le ta uzuwa u uma a asu u uma u da bawu wari n utyoku u da Kashila ka zuwamganaka le kahu kagita ka likimba kpam wa yan kaɓan wa.

³ Kpam gogo-na u wutukpai Kadyanshi ka Shinga a asuvu a a'ayin a da a gain aku tsa tonusuko gba ama. Kashila Kawauwi ka tsunu aya u wushuki na mpa n yanka yi manyan ma na mi.

⁴ Taitu, koronku da ma koronku vu kpaci avu maku ma va ma a asuvu a upityanangu u mayun u da tsari n u da gba tsunu. Asaka Kashila Tata n Yesu Kawauwi ka tsunu u naka vu ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Manyan ma Taitu a Kiriti

⁵ N asaka vu ta a uyamba u Kiriti, tsara vu koruso manyan ma tsunu mi, kpam ilyuci dem vu dangasa pini nkoshi tyoku da n tonuko vu vu yain. ⁶ Makoshi ma la ma ma yan n unyushi a asu u ama wa. U kana ta u yain n uka u te kpam u shamgba ara ne koshi. U kana ta mmuku n ne n woko Atoni, kotsu a woko aza da a ka rongo uma u da bawu u gain wa. A woko kpam aza da a ka panaka ama.

⁷ U kana ta makoshi ma woko uza da kana kaci ka ne, kpaci aya wa kirana n manyan ma Kashila. Kotsu u woko uza u aradi wa, ko kpam uza u maloko ma uyan upan wa. Kotsu u woko kasoi she ma maka yi wa,* ko kashilakani wa, ko uza u uciga u ikebe kabarikete wa.

⁸ U gan ta makoshi ma woko uza u ukirana n amoci a kuwa ku ne, u cigi ili i'ya i'ari i shinga. U gan ta u rongo n kakiri, u woko vuma u maci a a'eshi a ama. U woko uza da Kashila ka pana kayanyan ka uma u ne an wari uwulukpi. U woko uza da u fudai kaci ka ne.

* **1:7** A'ayin a nala yi aza a Yahuda a tsu so ta mini ma cinwi kenu a unu u aguma uza wa baci a mɓala. A tsu so ta kpam kenu a ka lya baci ilikulya. Shegai a a'ayin a tsunu aza roku a dusuku baci kuso, a tsu so kenu wa, adama a nala wa laka ta shana a ka asaka baci kuso ki gba gba.

⁹ U k̄anā t̄a makoshi ma woko uza ḍa u shamkpai uwenishike u mayun u kadyanshi ka Kashilā vi mayun. Aku u yanka u ḍa manyan u gbatangu ama u gonuko aza ḍa a 'yuwain kadyanshi ka Kashilā ki a ure.

¹⁰ Nala u gain u woko, kpaci ama ḍa pini ushani aza ḍa a 'yangasak̄ai uwenishike u mayun vi. Iacun i ama a na yi a tsu rongo t̄a a uyansa kadyanshi ka gbani hal n a yinsasi ama. A asuvu a ama a na yi, aza roku a ḍa pini ushani a mats̄ai a ḍa ya dem u k̄anā t̄a a kiḍa yi kacombi. Alya a lakai tsicingi.

¹¹ U k̄anā t̄a vu ḡishinka le kadyanshi, kpaci a ka nangasa t̄a ama n a'uwa a le a asu u uwenishike u ḍa bawu u gain. Yan ḍa a tsu yan nala, tsarā a tsarā ikebe a ure u ḍa bawu u gain.

¹² Matsumate ma te ma pini a asuvu a aza a Kiriti uza ḍa u yain kadyanshi a kaci ka ama a ne, u ḍa, “Gb̄a aza a Kiriti aza a kaḅan a ḍa, nnama n cingi kpm awonvoli, alyai a ilikulya cika.”

¹³ Kadyanshi ka ne mayun ḍa, rongo le uḅaranasa cika tsarā vu zuwa le a yain ucira a asuvu a upityanangu.

¹⁴ Kpm a asak̄a upanasa alabari a kaḅan a ḍa aza a Yahuda a ka dansa, kpm a asak̄a upanaka ama ḍa a kpatalakai ukuna u mayun vi kucina.

¹⁵ Ko ndya wa i uwulukpi i'ya a asu u aza ḍa atakasuvu a le a'ari uwulukpi. Shegai ko i te i'a la uwulukpi a asu u aza a cingi n aza ḍa a 'yuwain uwushuku wa, kpaci atakasuvu a le n uyawunsa u le gb̄a u lobono wa.

¹⁶ Iacun i ama a nala, a tsu ciga t̄a a dana a reve Kashilā, shegai a 'yuwan yi adama a uma u cingi u le. A ka panaka yi wa, a gan a asu u uyan ukuna u shinga wa. Ko ya wa u goro le t̄a.

2

Ili i'ya i gain vu wenishike

¹ Shegai u gan t̄a vu tonuko Atoni a rongo n uma u ḍa u yain dere n uwenishike u maci.

² Vu wenishike nkoshi n rongo mai a k̄anā kaci ka le a rongo uma u ḍa ama a ka wene karinga ka le, a rongo n kakiri. U k̄anā t̄a a yain n upityanangu u ucira, a yain n uciga n akawunki.

³ Nala dem va wenishike mmici a rongo n uma u ḍa u yain dere n tyoku u uza ḍa wa gbashika Magono ma Zuba. Kotsu a woko aza a kutambu n a dansaki ama n ukuna u gbani wa. Kotsu a woko asoi hal she ma maka le wa,* shegai a woko aza ḍa a ka wenishike aza roku ukuna u shinga.

⁴ U k̄anā t̄a mmici n wenishike aka a kenu tyoku ḍa a ka ciga a'ali a le a cigi kpm mmuku n le.

⁵ A wenishike le a rongo n kakiri, kpm a rongo uwulukpi. A wenishike le kpm a kirana n a'uwa a le, a yain kpm ili i shinga. A wenishike le a nak̄a a'ali a le tsupige. A yan baci nala, a ka tuko kugori a asu u kadyanshi ka Kashilā wa.

⁶ Nala kpm vu tonuko alobo a gbarā a yain ko ndya baci a ka yan n kakiri.

⁷ Avu kpm u k̄anā t̄a vu woko iryoci ara le a asu u ili i shinga i'ya va yansa. I'ya baci dem va yan, asak̄a i wenike kuryongo ku shinga n uzuwa u kaci a asu u uwenishike u vunu.

⁸ Asak̄a uwenishike u vunu u wala dere tyoku ḍa bawu uza wa dansaka u ḍa n kagbani. Pini nala, aza ḍa baci dem a ka ciga a nanamgbanaka vu a ka yan t̄a uwono, kpaci a ka tsarā i'ya a ka tonuko kagbani a kaci ka tsunu wa.

⁹ U k̄anā t̄a agbashi a nak̄a azakuwa a le tsupige, a mats̄a a yain i'ya a ka yan, a yanka le kpm ili i'ya a ka pana kayanyan. Kotsu a yanka le uryagbaji, ko uboku wa.

* 2:3 Kalen ka kadyanshi ka na ka te ka n masala ma 1:7

¹⁰ Shegai u k̄an̄a t̄a a rongo mai tsar̄a a wushuku n ele, a wene le kpam mai. Pini nala, ḁa a ka zuwa uwenishike u Kashil̄a Kawauwi ka tsunu u luwa ama.

¹¹ Nala u gain u woko, kpaci Kashil̄a ka wenike t̄a gb̄a ama ukuna u shinga u ne tsar̄a a tsar̄a iwauwi.

¹² Ukuna u shinga u Kashil̄a ara tsunu u tsu zuwa tsu t̄a kain dem tsu rongo n Kashil̄a. U zuwa t̄a kpam tsu ḁs̄ak̄a uciga ucanga u likimba kabarikete. Likimba namgba ḁe n tsicingi, shegai gogo-na u k̄an̄a t̄a tsu rongo pini mai n uk̄an̄a u kaci. U k̄an̄a t̄a tsu rongo n uyansa ukuna u shinga n un̄ak̄a kaci a asu u Kashil̄a.

¹³ U k̄an̄a t̄a kpam tsu rongo uwundya utuw̄a u kain ka pige ka Kashil̄a ka tsunu Uza u Ucira Gb̄a kpam Kawauwi; wata, Yesu Kirisiti. Kain ka nala ki Yesu Kawauwi wa gono t̄a n tsupige tsu ne.

¹⁴ Un̄ak̄a t̄a uma u ne tsar̄a u wutukp̄a tsu a asuvu a unyushi u cingi u ḁa baci dem tsu yain, kpam u gonuko tsu sarara. U n̄ak̄a kpam uma u ne tsar̄a u gonuko tsu ama a ne kpam adama a nala tsa m̄ats̄a t̄a tsu cigi tsu yain ili i shinga.

¹⁵ U k̄an̄a t̄a vu wenishike ama ili i na yi, vu tonuko le a yain i'ya. A'ayin a ḁa baci u gain vu lapuluka le, vu lapuluka le. V̄a t̄a n ucira u ḁa va yan ili i na yi, adama a nala u gan vu ḁs̄ak̄a ko uza u goro i'ya vu danai wa.

3

Yan ili i'ya i lobonoi

¹ Cibuga ama yi a pan̄aka ngono n aza a tsupige. U gan t̄a ama a vunu a yain n karinga, kpam kain dem a m̄ats̄a a rongo uyansa ili i'ya i lobonoi.

² Kotsu a dans̄aka uza n kagbani wa, kpam a ḁs̄ak̄a ibili. Ya dem a rongo mai n eyi, a wenike ele ili i roku i'ya wa.

³ Nala dem ts̄ari tsu rongoi caupa n utengeshi bawu tsa pana ukuna. Aza roku a ḁa a yinsa tsu, aku tsu wokoi agbashi a uciga uyan ukuna u cingi, ts̄ari tsu wokoi kpam agbashi a upana kayanyan ka uyan u ili i cingi. Uma u tsunu w̄ari u shadangu t̄a n tsicingi n malyon, tsar̄a tsa kovo atoku a tsunu ele kpam dem a'ari a ka kovo tsu.

⁴ Shegai Kashil̄a uza ḁa w̄ari Kawauwi ka tsunu, u wenike tsu asuvayali a ne, u wenike tsu kpam uciga.

⁵ Adama a asuvayali a ne a ḁa u wauwa tsu. Adama a ili i shinga i'ya tsu yain ḁa wa. U za t̄a unyushi u cingi u tsunu gb̄a, u n̄ak̄a tsu uma u savu a asu u Kulu Keri ku ne.

⁶ U n̄ak̄a tsu Kulu Keri ushani adama a ili i'ya Yesu Kirisiti Kawauwi ka tsunu u yain.

⁷ U kece tsu t̄a a asuvu a aza ḁa a'ari dere adama a ukuna u shinga u ne. Adama a nala, gogo-na tsu reve t̄a an tsa fud̄a tsa lya agadu a uma u ḁa bawu w̄ari n utyoku.

⁸ Gb̄a ili i'ya n tonuko vu na vi mayun ḁa. Ma ciga t̄a vu m̄ats̄a n i'ya, tsar̄a gb̄a uza ḁa baci u wushuki n Kashil̄a, wa kirana t̄a u yain ili i shinga a'ayin dem. Ukuna u na vi u gan t̄a, kpam ya tuko t̄a ama ukuna u shinga.

⁹ Kadyanshi ka isheku i cau ka baci a ka yan ka bawu ka lobonoi, kotsu vu uka kaci ka vunu wa. Vu ukusa kaci ka vunu a ibili ko kushulu a kaci ka utono Mele ma aza a Yahuda wa. Ukuna u nala u gan wa, kpam unangasa u a'ayin u ḁa.

¹⁰ Uza roku wa yansa baci ili i'ya ya zuwa ama a wacuwa, vu ḁarana yi. U 'yuwan baci upana uḁarana u kagita, vu doku vu ḁarana yi ire. U doku baci u 'yuwain upana, aku vu ḁs̄ak̄a yi.

¹¹ Kpaci icun i ama a nala yi a n̄ak̄a ḁe ukuna u maci kucina. Nala a yain unyushi, a varangi kaci ka le.

Idyani i Bulus i makorishi

¹² Mpa pini ma ciga n sukunku vu Atima ko Tikiku. A'ayin a ḁa baci uza u te u le u rawai ara vunu, aku vu yain gb̄a tyoku ḁa va yan vu cina mu a Nikafoli gogo. Ili i'ya i zuwai i'ya, ma ciga t̄a n gono pini ḁe a'ayin a kutanu.

¹³ Yan gba i'ya va yan vu ɓanga karevi ka mele ka a ka isa Zena n Apolo a nwalu n le. Vu shamgba she vu wene a tsara gba i'ya a ka ciga a adama a nwalu mi.

¹⁴ U kana ta Atoni a rotsongusu uyan ili i shinga, kpam a yain n a ɓangi atoku a le aza da a wenei a ka ciga uɓanga. Ili i'ya i zuwai i'ya, u gan ta uma u ama a tsunu u tukuso ili i shinga.

¹⁵ Ko ya wa pini na wa sukunku vu ta idyani. Danasaka mu gba Atoni aza da a ka ciga tsu.

Asaka ukuna u shinga u Kashila u rongo n ada gba de.

Ukanikorongi u Bulus Ubana ara Filimo

Ukukpa u kadyanshi

A'ayin a ɗa Bulus kasuki u korongi ukanikorongi u na vi, a kuwa ku a'ali ka wari adama a utono u Yesu. U korongu ta ukanikorongi vi ubana a asu u katoni ka Yesu ka a ka isa Filimo.

Bulus n Filimo aje a ɗa a'ari kahu a'ayin a ɗa a uka yi Bulus a kuwa ku a'ali. Filimo uza u utsari ɗa kpam wa ta n agbashi. Kagbashi ka a tsu isa Onisima ka sumai ara a Filimo. Pini nala, Onisima gitai ubanga Bulus eyi pini a kuwa ku a'ali ki, hal u tuwai u wokoi katoni ka Yesu adama a kadyanshi ka Bulus. Gogo-na Bulus wa ciga ta Onisima gono a asu u uzakuwa u ne Filimo. U ciga ta kpam Filimo wushi kagbashi ka ne tyoku ɗa u gain tyoku ɗa Yesu Kawauwi wa pana kayanyan.

Tagarada u na u yan ta kadyanshi cika a kaci ka ucimbusuka. U wenishike ta kpam tyoku ɗa uza ɗa wa tono n Atoni wa yan manyan ma ne n uvakunku u kaci, uza ɗa wa gitai ve uyan ili i shinga kahu u tonuko aza roku tyoku ɗa a ka rongo.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani ubana ara Filimo (1-3)

Bulus dansai n Filimo ukuna u Onisima (4-22)

Idyani i makorishi n kvasu (23-25)

Idyani

¹ Mpa Bulus, uza ɗa u korongi ukanikorongi u na vi. A kuwa ku a'ali ka mari adama a kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga ka Yesu Kirisiti Kawauwi ka ma yansa. Timoti utoku u va wa ta kaɓolo na mpa.

Filimo ɗa ma koronku, utoku u manyan u tsunu u ɗa kpam tsa ciga yi wa wa.

² Ma koronku ta dem utoku u tsunu uka uza u kala Awufiya, n Arikibu eyi dem utoku u kumofu u tsunu u ɗa a asu u manyan mi. Ma koronku ta dem Atoni a ɗa a tsu gawunsusa a kuwa ku vunu.

³ N folo ta Kashila Tata u tsunu n Yesu Kawauwi Asheku u naka ɗa ukuna u shinga na ndishi n shinga.

Kvasu ka Bulus n ucikpa

⁴ Filimo, a'ayin a ɗa baci dem ma yan kvasu adama a vunu, n tsu cikpa ta Kashila.

⁵ Yan ɗa n tsu yan nala, kpaci n pana ta kadyanshi ka shinga ka vunu ka a tonuko mu, vu wushuku ta n Yesu Asheku. N pana ta kpam kadyanshi a ɗa va ciga ama a Kashila wa wa.

⁶ Ma yanka vu ta kvasu tsara upityanangu u ɗa i'ari n u ɗa kaɓolo n atoku u doku, ya wenishe baci ili i shinga i'ya Kashila ka naka tsu. Asaka nala gitai adama a tsupige tsu Kawauwi.

⁷ Uciga u ɗa va ciga ama a Kashila wa zuwusa mu ta ma panasa kayanyan cika kpam n ugbamatangu u asuvu. Vangu u va, vu zuwa ta ama a Kashila ushani a rongo bawu ili i'ya ya dambula le.

Bulus folukoi Onisima

⁸ Adama a nala, ma ciga ta n folo vu vu yain ili i roku. A asuvu a kala ka Kawauwi ma ta n ucira u ɗa ma fuda n tonuko vu i'ya va yan, shegai ma yan nala wa.

⁹ Adama a nala an u wokoi tsa cigamgbana, ma folo vu t̄a vu yain ili i na yi. Mpa Bulus uza d̄a u yain a'ayin a re, mpa ma dansa n avu tyoku u uza n kaje ka ne. Kpam a kuwa ku a'ali ka m̄ari adama a Yesu Kawauwi.

¹⁰ Ili i'ya ma folo vu vi i'ya, vu pana iyali i Onisima. Kpaci gogo-na maku ma v̄a ma, an u wokoi u woko d̄e Katoni cina mpa pini na a kuwa ku a'ali.

¹¹ Caupa w̄ari n kalen ara vunu wa, shegai gogo-na w̄a t̄a n kalen ara tsunu cika.

¹² Aya la ma tutsunku vu kpam katakasuvu ka v̄a k̄a t̄a ara ne.

¹³ M̄ari ma ciga t̄a n āsakā yi pini na kaɓolo n̄a mpa. Mpa pini usiri n ikani a kuwa ku a'ali ki adama a uyan kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga, u yain manyan ma w̄ari u gain vu yansāka mu.

¹⁴ Shegai ma ciga n yain nala wa, she avu vu wushuku. Kpam ma ciga vu ɓangā mu adama a d̄a a mats̄a vu wa, shegai adama a d̄a va ciga n uciga u vunu.

¹⁵ Gaawan ili i'ya i zuwai u sumai ara vunu a a'ayin a kenu a na yi i'ya, u gono baci i rongo pini hal ubana.

¹⁶ Gogo-na kagbashi ka kpam koshi wa, u la t̄a kagbashi, vangu vunu d̄a uza d̄a u gain vu cigi. Ma ciga yi wa wa, avu kpam dem u gan t̄a vu cigi yi hal uciga vi u lai u v̄a. Vu cigi yi tyoku u kagbashi, n tyoku u vangu u vunu a asuvu a Asheku.

¹⁷ Vu reve baci mpa utoku u manyan u vunu u d̄a, she vu ryabusa yi tyoku d̄a va ryabusa mu n tuw̄a baci.

¹⁸ W̄ari u nusuka vu baci, ko va tono yi ili i roku, ma tsupa t̄a i'ya.

¹⁹ Mpa Bulus, mpa kpam ma korongu ili i na yi n kaci ka v̄a, “Ma tsupa t̄a i'ya.” Ma yan gb̄am kadyanshi ka uma u vunu u d̄a n wusuka vu wa.

²⁰ Utoku u v̄a, yan i'ya n foloi vi, yan i'ya yavu Asheku a d̄a va gbashika. Nala wa zuwa mu t̄a n doku n gbama asuvu a Kawauwi.

²¹ Ko n gogo-na an ma koronku vu na vi, n reve t̄a va yan i'ya n foloi vi, hal gb̄am i lai i'ya n foloi.

²² Foɓusuko mu kunu, kpaci n zuwa t̄a uma Kashilā ka wushuku t̄a kavasu ka vunu, a āsakā mu n tuw̄a a asu u vunu.

Idyani i Bulus i makorishi

²³ Abafara wa danāsa vu, kaɓolo ka ts̄ari a kuwa ku a'ali adama a Yesu Kawauwi.

²⁴ Atoku a manyan a v̄a, Marku, n Aristaraku, n Dima, n Luka a ka danāsa vu t̄a dem.

²⁵ Ukuna u shinga u Yesu Kirisiti Kawauwi u toni n uma u vunu.

Ukanikorongi Ubana a Asu u Kagali ka Ibirahi

Ukukp̄a u kadyanshi

A reve ko ya korongi ukanikorongi ubana a asu u Kagali ka Ibirahi wa. Gaawan Bulus ḁa. A reve t̄a an w̄ari a asuvu a Tagar̄ada u Kashil̄a adama a uwenishike u ḁa w̄ari pini. Kpam nkoshi n kuwa ku Atoni n bidya t̄a u ḁa u wokoi a asuvu a Tagar̄ada u Kashil̄a tun caupa. Uza ḁa korongi u ḁa u todugbuso t̄a tyoku ḁa ulya u kayala u aza Yahuda u wokoi iryoci i ulya u kayala u maci u ḁa w̄ari a asuvu a Kawauwi.

Kakorongi ki ka wenike t̄a aza a uyan kaneshi tyoku ḁa Yesu w̄ari n kalen. Yesu la t̄a gb̄a atsumate a zuba a Kashil̄a. U la t̄a dem gb̄a ntsumate, u lai kpam dem Musa. Aya Magono ma Adar̄akpi ma maci kpaci u taḁa uyan unyushi wa. An u naḁai uma u ne, u yan t̄a uḁar̄akpa u maci adama a unyushi kpam kuten koshi. An u kuw̄ai kpam u gonoi n uma vi, u kukp̄a t̄a ure u ḁa ya dem wa tuw̄a a asu u Kashil̄a.

Adama a aza ḁa a revei n ukuna u uḁar̄akpa u atoni, tagar̄ada u Kagali ka Ibirahi w̄a t̄a n uwenishike u ucira. Yesu gonuko t̄a gb̄a uḁar̄akpa ili i gbani. Gogo-na upityanangu n eyi u kukpunk̄a t̄a ama ure a tuw̄a evu n Kashil̄a.

Ili i'ya i'ari a tagar̄ada u na vi

Tsupige tsu Maku ma Kashil̄a (1:1-4)

Yesu la t̄a atsumate a zuba (1:5-2:18)

Yesu la t̄a Musa n Joshuwa (3:1-4:13)

Yesu la t̄a Magono ma Adar̄akpi (4:14-7:28)

Yesu tuko t̄a kazuwamgbani ka shinga (8:1-9:22)

Uḁar̄akpa u Yesu kuten ka koshi (9:23-10:31)

Ama a Kashil̄a a roku aza ḁa a'ari n upityanangu u pige (11:1-40)

Tono iryoci i Yesu (12:1-13:19)

Kavas̄u ka makorishi n idyani (13:20-25)

Yesu Kawauwi Maku ma Kashil̄a ma

¹ Caupa, Kashil̄a ka tsu dansa t̄a na nkoshi n cau n tsunu a una u ntsumate a ure kau-kau.

² Shegai gogo-na a'ayin a makorishi a na, Kashil̄a ka tsu yanka tsu t̄a kadyanshi a una u Maku ma ne. Kashil̄a ka yan t̄a likimba n gb̄a ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne a asu u Maku ma ne. Aya Kashil̄a ka dangasai u woko uza u ili gb̄a.

³ Maku mi u laḁa t̄a adama a tsupige tsu Kashil̄a, kpam u rotso t̄a Kashil̄a ki derere. U tsu zuwa t̄a ko ndya wa i lyai kelime adama a akani u ne a ucira. An Maku mi ma zuwai ama a wokoi sarara a asuvu a unyushi u cingi u le, aku u dusuki a kukere ku ulyaki ku Kashil̄a Uza u Ucira Gb̄a a zuba.

Kawauwi ka la t̄a atsumate a zuba

⁴ Maku mi ma la t̄a atsumate a zuba cika, Kashil̄a kpam ka naḁa yi kala ka ka lai a le cika.

⁵ Kpaci Kashil̄a ka tonuko atsumate a zuba ili i'ya u tonukoi Maku mi wa, “Ada Maku ma va.

Ara n woko ḁe Tata u vunu.” ◇

U doku t̄a dem u danai,

“Ma woko t̄a Tata u ne, eyi kpam wa woko t̄a Maku ma va.” ◇

⁶ Kpam a'ayin a da Kashilā ka ciga ka suku maku ma kapala ma ne a likimba, u dana ta,

“U kana ta gba atsumate a zuba a lyaka yi kayala.” ◇

⁷ Ili i'ya Kashilā ka danai a kaci ka atsumate a zuba i'ya na,

“N zuwa ta atsumate a zuba a va a woko tyoku u uwule.

N zuwa ta agbashi a va a woko tyoku u aletsu a akina.” ◇

⁸ Shegai Kashilā ka tonuko ta Maku mi,

“Avu Kashilā ka, kpam tsugono tsu vunu tsa rongo ta hal ubana.

Kalangu ka tsugono ka vunu ka afada a maci ka.

⁹ Va ciga ta ili i'ya i lobonoi,

kpam va kovo ili i cingi.

Da gai i zuwai Kashilā, Kashilā ka vunu, u dangasa vu vi,

kpam u naka vu tsupige tsa tsa zuwusa vu mazanga.

Tsupige tsu na tsu la ta tsa u nakai aza da a buwai.” ◇

¹⁰ U dana ta kpam,

“Asheku, a kagita vu yan ta likimba,

kpam akere a vunu a yain zuba.

¹¹ A'ayin a'a ta a utuwa a da ko uza bawu wa doku wa wene i'ya,

shagai avu va rongo ta pini.

Gba a ka kutsa ta tyoku da kunya ku tsu kotso.

¹² Va katala le ta tyoku u kunya ku wambana.

A ka sava da ta tyoku u kunya ku cau.

Shagai avu va rongo ta tyoku da vari,

kpam uma u vunu wa kotso wa.” ◇

¹³ Kashilā ka tonuko ko katsumate ka zuba ka te ili i'ya u tonukoi Maku ma ne wa,

“Dusuku na a ulyaki u va,

hal she n zuwa atokulalu a vunu

a woko vu ili i utadanku a'ene.” ◇

¹⁴ Gba atsumate a zuba a'ulu a da a ka gbashika Kashilā a da, u tsu suku le ta a woko abangi a aza da a ka wusha iwauwi.

2

Iwauwi i tsunu i gbonguro ta

¹ U gan ta tsu kirana mai tsu toni ukuna u mayun u da a wenishike tsu. Tsu yan baci nala, tsa woko wasasa wa.

² A wenike ta akani yi a mayun a da, a da Kashilā ka nakai atsumate a zuba a naka nkoshi n cau n tsunu. Kpam gba aza da bawu a tonoi a da, n aza da dem a 'yuwain a da vi, a tsara ta mavura ma ma yain dere n ili i'ya a yain.

³ Tsu gonuko baci ugboji u tsunu a asu u iwauwi i pige i na yi wa, nida tsa yawunsa tsa la a mavura ma na mi? Asheku n kaci ka ne aya uza kagita uza da tukoi ukuna u iwauwi i na, kpam aza da a pana ka yi a wenike tsu ta an mayun da.

⁴ Kashilā dem n kaci ka ne u wenike ta an akani yi mayun da a asu u da u yansai gba manyan ma pige n iryoci n ikunesavu i ucira. U nakai kpam Kulu Keri ku ne a asu u uza da baci dem u dangasai.

Uza da wa tuko tsu iwauwi

⁵ Kashilā ka dangasa atsumate a zuba a lyai tsugono tsu likimba u savu u da wa tuwa wa, likimba u nala vi u da tsa dansaka gogo-na.

⁶ Tyoku da a korongi a asu u roku a asuvu a Tagarada u Kashilā,

“Nda i tsu birika vu n ama?”

Ndya i zuwai vu lai udambula a kaci ka maku ma vuma?

⁷ Vu zuwai ucira u ne u kpadāi urawa u atsumate a zuba a a'ayin kenu, vu cacika yi funi a kaci ka ne n tsupige n karinga.*

⁸ Vu zuwa yi u lyai tsugono tsu ili gba.” ◇

An Kashilā ka zuwa yi u lyai tsugono tsu ili gba vi, ili i'a la i'ya bawu u lyai tsugono tsu ne wa. Shegai kotsu tsu wene ili i na yi i gita wa.

⁹ Uza da tsu wenei Yesu da, uza da ucira u ne bawu u rawai u atsumate a zuba a asuvu a a'ayin kenu. Shegai gogo-na a cacika yi de funi n tsupige n karinga, kpaci u pana ta ikyamba i'ya hal u kuwai adama a tsunu. Mayun da, adama a ukuna u shinga u Kashilā u da, da Yesu kuwai adama a ama a likimba gba.

¹⁰ Kashilā ka ka yain ili gba, kpam ko ndya wa i'a ta pini tsarā i nakā yi tsupige. Wa ciga ta u tsarā mmuku ushani n da ma uwa a asu u tsupige tsu ne, adama a nala a da u zuwai Yesu tsarā asu u ndishi u da wari dere n eyi, adama a tyoku da u panai ikyamba. Yesu da wa tono n ama ubana a iwauwi.

¹¹ Adama a nala, eyi n aza da u wulukpei vi, Tata u da u le u te. Adama a nala a da bawu Yesu wa pana uwono u da wa isa le atoku a ne.

¹² U tonuko ta Kashilā,

“Ma tonuko ta atoku a va ili i va i'ya vu yain.

Ma cikpala vu ta a bolomgbono baci a lyaka vu kayala.” ◇

¹³ U doku ta u danai,

“Ma wushuku ta n Kashilā.” ◇

Kpam u danai,

“Mpa na kabolo na mmuku n da Kashilā ka naka mu.”

¹⁴ Mmuku n Kashilā ama da n ikyamba na mpasa, adama a nala Yesu dem n kaci ka ne u woko ta tyoku u le. Yan da u yain nala tsarā ukpa u ne u wacinsa Kalapansi uza da wari n ucira a kaci ka ukpa.

¹⁵ Nala u wusai gba aza da a'ari a ndishi yavu agbashi gba uma u le adama a uwonvo u ukpa.

¹⁶ Gba tsunu tsu reve ta an Yesu tuwai tsarā u banga mmuku n tsikaya m Ibirahi, shegai atsumate a zuba wa.

¹⁷ Adama a nala, Kashilā ka zuwa ta Yesu rotsoi ama a ne a ili gba, tsarā u woko Magono ma Adarakpi ma le, uza da u tsu wenike asuvayali, uza da kpam Kashilā ka wushuki n eyi. Nala kpam Yesu da wa fuda u naka udarakpa a asu u Kashilā, tsarā Kashilā ka cimbusuka ama unyushi u cingi u le.

¹⁸ Eyi n kaci ka ne u pana ta ikyamba kpam Kalapansi ka modono ta tsarā u zuwa yi u nusa. Adama a nala gogo-na wa fuda ta wa banga aza da Kalapansi ka modono tsarā u zuwa le a nusa.

3

Yesu la ta Musa

¹ Ama a va, Kashilā ka dangasa da ta i woko ama a uwulukpi a ne. Adama a nala u gan ta i rongo a ucibusu tyoku da Yesu wokoi kasuki ka Kashilā, kpam u wokoi Magono ma Adarakpi ma uwushuku u da tsa dansa.

² U yan ta ko ndya baci Kashilā ka tonuko yi u yain. Kashilā ka dangasa yi ta u yain manyan ma na mi, tyoku da Musa yain manyan ma Kashilā ka tonuko yi u yain gba a asuvu a Kuwa ku Kashilā.

³ Tsupige tsa Yesu tsarāi tsu la ta tsa Musa tsarāi, tyoku da tsupige tsa kamai ka tsu tsarā tsu tsu la tsu kuma ki.

* **2:7** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Kagali ka Ibirahi a kalatsa ta: “a'ayin kenu.” ◇ **2:8** Ishp. 8:4-6. ◇ **2:12** Ishp. 22:22. ◇ **2:13** Isha. 8:17-18.

⁴ Mayun ɗa an kuwa dem uza roku u ɗa u tsu ma ka, shegai Kashilā ka kamai ka konda wa.

⁵ Musa kagbashi ka Kashilā ka wushunki kuwa ku ne ka, kpam manyan ma ne ma woko t̄a iryoci i ili i'ya Kashilā ka wenike naha a kapala.

⁶ Shegai Kawauwi Maku ma Kashilā ma, kpam aya Kashilā ka wushunki kuwa ku ne. Aṭsa kuwa ku ne ki, tsu lya baci kelime n ugbama asuvu, kpam tsu lya baci kelime n uwushuku n ili i'ya tsu zuwai uma.

U kaṇa t̄a tsu lyai kelime n utono Kashilā

⁷ Tyoku ɗa Kulu Keri ku danai ɗa,
“I pana baci kalagats̄u ka Kashilā ara,

⁸ kotsu i ryagbaja wa,
tyoku ɗa nkoshi n cau n ɗe n yain.
A kpatalāka t̄a Kashilā kucina,
an a kondoi Kashilā a kakamba.

⁹ Kashilā ka dana t̄a,
‘A 'yuwunka mu t̄a cika
tsara a kondo mu,
ko an u wokoi a wene t̄a
ili i'ya n yain a asuvu a ayen a amangare yi.

¹⁰ Adama a nala n pana le t̄a upan, aku n danai:
‘Atakasuvu a le a tsu kpatalāka mu t̄a kucina maco,
a 'yuwain uyan ili i'ya n tonuko le a yain.’

¹¹ N yan t̄a upan hal n tsinai,
‘A ka uwa a asu u uwunvuga u va wa, ko kenu.’ ” ◊

¹² Ama a va, kiranai kotsu ko uza a asuvu a ɗe u yain n katakasuvu ka kari n tsicingi ka kpam bawu ka wushuki wa. I cun i katakasuvu ka nala ka zuwa ɗa t̄a ukpatalāka Kashilā Uza u Uma kucina.

¹³ U kaṇa t̄a i gbatangu atoku a ɗe kain dem, kpam u kaṇa t̄a i lyai kelime n uyan nala hal a'ayin a buwa baci a ɗa a ka isa “Ara.” I yan baci nala wa, unyushi u cingi wa yinsa t̄a aza roku a ɗe u zuwa le uryagbaji.

¹⁴ Tsu woko t̄a atoku a asuvu a Kawauwi tsu lya baci kelime n upityanangu u ucira u ɗa tsari n u ɗa tun a kagit̄a hal ubana a makorishi.

¹⁵ Tagarada u Kashilā u dana t̄a,
“I pana baci kalagats̄u ka Kashilā ara,
kotsu i ryagbaja tyoku ɗa nkoshi n cau n ɗe n ryagbajai wa.
A kpatalāka t̄a Kashilā kucina.”

¹⁶ An ya a panai kalagats̄u ka Kashilā aku a kpatalāka yi kucina? Alya aza ɗa Musa tonoi n ele u wutukpa le a Masar.

¹⁷ An ya kpam a zuwai Kashilā ka panai upan hal ayen a amangare? Alya aza ɗa a yain unyushi u cingi kpam a kuwai a kakamba, n ele ɗa u yain upan.

¹⁸ An ya Kashilā ka dansaka an u tsinai u ɗa a ka uwa a asu u uwunvuga u ne wa, ko kenu? Aza ɗa a 'yuwan yi upanaka, alya wa dansaka.

¹⁹ Tsu tuwa t̄a tsu revei adama a ukpada u uwushuku u le u ɗa a kpada uwa vi.

4

Asu u uwunvuga

¹ Kashilā ka yanka tsu t̄a kazuwamgbani ka tsa fuda tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Adama a nala u kaṇa t̄a ya dem u kirana, tsara uza u namba u uwa pini wa.

◊ 3:11 Ishp. 95:7-11.

² Tsu pana t̄a akani yi tyoku d̄a aza a Isara'ila a panai. Shegai a 'yuwain upityanangu a ili i'ya a panai, akani yi tani a b̄anga le wa.

³ Ātsa aza d̄a tsu a pityanangi d̄a koshi tsa uwa asu u uwunvuga u ne. Aza d̄a kpm̄a bawu a pityanangi, Kashil̄a ka dana t̄a,

“N yan t̄a upan kpm̄a n tsinai,

‘A ka uwa asu u uwunvuga u v̄a wa, ko kenu.’ ” ◇

U dana t̄a nala ko an u wokoi u kotso d̄e ufōbuso a asu u uwunvuga u ne a a'ayin a d̄a u yain likimba.

⁴ A Tagar̄ada u Kashil̄a u yan t̄a kadyanshi a kaci ka kain ka shindere ka a'ayin a shindere, u d̄a: “Kain ka shindere ka Kashil̄a ka wunvugai a manyan ma ne gb̄a.” ◇

⁵ Tsu yan t̄a dem k̄aneshi an u doki u danai a asu u roku, “Ama a na a ka uwa asu u uwunvuga u v̄a wa!” ◇

⁶ Aza a kagit̄a a d̄a panai akani yi a tsar̄a asu u uwunvuga vi wa, kpaci a pityanangu wa. Shegai mayun d̄a ama roku a ka uwa t̄a asu u uwunvuga vi.

⁷ Adama a nala Kashil̄a ka zuwai a'ayin a roku a d̄a ama a ka uwa asu u wunvuga u ne, kpm̄a a'ayin a nala yi a d̄a u is̄ai “Ara.”

A b̄ar̄akp̄a t̄a cika an Kashil̄a ka danai nala kahu u tuw̄a u dansa a un̄a u Dawuda, an u danai,

“Vu pana baci kalaḡatsu ka Kashil̄a ara, kotsu vu ryagbaja wa.”

⁸ Uyamba u Ka'ana† u d̄a Joshuwa† tonoi n ama a uwai vi, u d̄a a asu u uwunvuga u savu u na vi wa. A d̄a baci u d̄a, Kashil̄a k̄ari ka yan kadyanshi a kaci ka kain ka uwunvuga ka roku ka ka tuw̄a wa.

⁹ Nala u wenike t̄a a'ayin a uwunvuga u ama a Kashil̄a kotsu a rawa wa. A'ayin a uwunvuga a na, a'̄a t̄a ucun u uwunvuga u d̄a Kashil̄a ka wunvugai a kain ka Ashibi.

¹⁰ Uza d̄a baci dem u uwai asu u uwunvuga u Kashil̄a, wa wunvuga t̄a a'ayin a d̄a baci u kotsoi manyan ma ne tyoku d̄a Kashil̄a ka wunvugai an u kotsoi uyan likimba.

¹¹ Āsak̄ai tsu māts̄ai tyoku ufud̄a u tsunu tsar̄a tsu uwa asu u uwunvuga u ne, kotsu uza u te u tsunu u rukp̄a, tyoku d̄a a yain an a 'yuwain upana wa.

¹² Akani a Kashil̄a a'̄a t̄a tyoku u ili i'ya i'ari n uma kpm̄a i'ari n ucira. A la t̄a burundu u kulya u d̄a wari n un̄a u kulya u re. A tsu b̄atsa t̄a kapashi ka tsunu ka k̄ari n uma a b̄atsa kpm̄a kulu ka ka bana a asu u Kashil̄a. A tsu b̄atsa t̄a dem a mere ma al̄atu n mere ma a'ungu a atele a tsunu. A tsu wutukp̄a t̄a ili i'ya tsa ciga tsu sokongu a kateshe; wata, ili i'ya tsu tsu yawunsa n i'ya tsu tsu ciga.

¹³ Uza w̄a la wa sokongu ili a likimba aku Kashil̄a ka kp̄ad̄a i'ya uwene wa. U tsu wene t̄a ili tyoku d̄a i'ari. Aya Kashil̄a ka u k̄an̄ai tsu tonuko gb̄a ili i'ya tsu yain.

Kawauwi ka Magono ma Ad̄ar̄akpi

¹⁴ Tsu lyai kapala n u b̄ana n ugbami ili i'ya tsu da tsu pityanangi n i'ya. Tsu yain nala kpaci ts̄a t̄a n Magono ma Ad̄ar̄akpi, Yesu Maku ma Kashil̄a, uza d̄a u banai a zuba.

¹⁵ U reve t̄a an tsu sorukpoi. Kalap̄ansi ka māts̄ai ka zuwa yi unyushi u cingi a ure u d̄a baci dem wa māts̄a u zuwa tsu tsu yain unyushi u cingi, shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa.

¹⁶ Adama a nala āsak̄a tsu tuw̄ai a asu u Kashil̄a bawu uwonvo. Aya uza d̄a u yain ili i shinga ubana a asu u ama. A'ayin a d̄a baci dem tsu yain nala, wa yanka tsu t̄a tsishinga kpm̄a u b̄anga tsu a'ayin a d̄a tsa ciga u b̄anga tsu.

5

¹ Kashilā ka tsu dangasa tā Magono ma Adarāḱpi a asuvu a ama aku u naḱa yi manyan ma wa bansa a kapala ka Kashilā a unā u ama a'ayin a unāḱa kune, u yain kpam uḱarāḱpa adama a unyushi u cingi u ama vi.

² Magono ma Adarāḱpi mi mā tā dem usorukpi tyoku u ama ḱa a buwai. Ili i'ya i zuwai u tsu tono ben n aza ḱa a ka nususa i'ya, kpaci a reve an ili i'ya a ka yansa vi unyushi u ḱa wa.

³ An u wokoi wari usorukpi, u kaḱa tā u yain uḱarāḱpa adama a unyushi u cingi u ne, aku u yain kpam uḱarāḱpa adama a unyushi u ama a ne.

⁴ Ko uza wa naḱa kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarāḱpi wa. Uza ḱa Kashilā ka dangasai koshi aya u tsu woko Magono ma Adarāḱpi, tyoku ḱa u isaḱ Haruna.†

⁵ Nala dem wari n Kawauwi. U bidiga kaci ka ne tsupige tsu uwoko Magono ma Adarāḱpi wa. Kashilā ka ka tonuko yi, “Ada Maku ma va.

Ara n woko de Tata u vunu.” ◇

⁶ A asu u roku kpam, Kashilā ka dana tā, “Va woko tā kaḱarāḱpi hal ubana, tyoku ḱa Malikisada† wari kaḱarāḱpi.” ◇

⁷ A'ayin a ḱa Yesu wari a likimba, u folo tā Kashilā uza ḱa wari n ucira u ḱa wari wa wauwa yi a ukpa, u folo yi n kushen cika n meshi. Kashilā ka panāka yi tā adama a unāḱa kaci ka ne u ḱa u naḱai.

⁸ Ko an u wokoi Yesu Maku ma Kashilā ma, u rotsongusu tā upanāka adama a upana u ikyamba.

⁹ An u kotsoi uyan ili i'ya i gain u yain, u woko tā uza ḱa u tsu zuwa ama a tsarā iwauwi hal ubana, aza ḱa a ka yansa ili i'ya u tsu tonuko le a yain.

¹⁰ Nala Kashilā ka zuwa yi u woko Magono ma Adarāḱpi tyoku u Malikisada.

Kotsu i asaka utono Kashilā wa

¹¹ Tsa tā n ili ushani i'ya tsa dana a kaci ka ili i na yi, shegai wa wuyana tā ukasana, an u wokoi i tsu bidya ukuna go wa.

¹² I baḱarāḱpa tā an i'ari a asuvu a Atoni, kpam u gan tā a dana gogo-na ya wenishike tā aza roku. Shegai u wokoi eḱa ya ciga a gono a wenishike ḱa uwenishike u kagita u akani a Kashilā. Tyoku u mmuku n shili n ḱa n buwai kucomu ḱa i'ari, n u ḱa ya lya ilikulya.

¹³ Uza ḱa baci bawu a kasai mani, u reve ili i shinga ko i cingi wa.

¹⁴ Shegai aza ḱa a gbojoi, a tsu lya tā ilikulya i'ya bawu mmuku n shili ma fuḱa ma lya, kpam a tsu rongo tā a urotsongusu a reve ili i'ya i takpanai ili i shinga n i cingi.

6

¹⁻³ U gan tā a dana i reve de uwenishike u kagita u na vi, u ḱa wari dere n uwenishike u mmuku n shili. Wata, ukpatalaka u ili i'ya ya tuko ukpa kucina, kpam dem n upityanangu n Kashilā. Uwenishike a kaci ka ukuna u ulyuḱugusu n utadangusu u akere. Uwenishike a kaci ka u'yangā u akushe n ukuna u afada a ḱa bawu a ka kotso, i'ā tā dem pini a asuvu a uwenishike u kagita. Gbā u gan tā a dana i reve i'ya de. Adama a nala, tsa yan kadyanshi a kaci ka le gogo-na wa, shegai Kashilā ka wushuku baci, tsa lya tā kapala tsu yain kadyanshi ka ili i'ya i yain dere n aza ḱa a gbonguroi.

⁴ Ama roku a asaka baci upityanangu n Kawauwi, ko uza wā la wa zuwa le a kpatala kpam wa. Caupa, ama a na a wusha tā katyashi ka Kashilā kpam a pedei kune ku ne cika. Ama a na yi dem a wusha tā Kulu Keri ki.

⁵ A reve tā tyoku ḱa kadyanshi ka Kashilā ka yankpai, kpam a wushai ucira a'ayin a ḱa Kashilā ka lya tsugono.

⁶ An a wushai ili i nala yi gba, aku a kpatalakai Kawauwi kucina. Wa yan a zuwa icun i ama a nala yi a kpatala kpm wa, kpaci Maku ma Kashila ma kpm a doki a ka wuna a mawandamgbani an a 'yuwain yi. Uwono u da a ka zuwusa yi a kapala ka ama gba.

⁷ Ama roku tyoku u uyamba u da u tsarai ilyushi ushani u da a'ari. U naka ta ama da a cimbai pini vi ilimaci i shinga, aku Kashila ka zuwukai uyamba vi unu u shinga. ⁸ Ama roku tyoku u uyamba u da u tsu wutukpusa awana a da a'ari n mete ma cingi, kpm wa matsa ili wa. A ka barakpa wa, Kashila ka yanka ta uyamba u nala vi unu kpm akina a kulatangu u da.

⁹ Ama a va aza da ma ciga, ko an tsu yain kadyanshi ka na, tsari n kadambula n ada wa, kpaci tsu reve ta i'a ta a ure u shinga, ure u iwauwi.

¹⁰ Kashila ka tsu yan ta afada a ure u da u lobonoi. Wa ciba ta manyan ma vu yain, kpm dem wa ciba ta uciga u da vu wenike yi an vu bangai ama a ne, kpm va lya kapala n vu banga le hal n gogo-na.

¹¹ Ili i'ya tsu lai n uciga i'ya i matsa ulya kapala nala hal ubana a makorishi, tsara i tsara ili i'ya i zuwukai uma.

¹² Tsa ciga i woko awonvoli wa. A unu u nala, tonoi iryoci i aza da a ka wusha ili i'ya Kashila ka zuwamgbani adama a upityanangu n ahankuri a le.

Kashila ka tsu yan ta i'ya u zuwamgbani

¹³ An Kashila ka yankai Ibirahi kazuwamgbani, u tsinai u yain ili i'ya u zuwamgbani. U tsinai n kala ka ne, adama a da uza roku wa la u lai Kashila wa.

¹⁴ U danai, "Mpa, Magono ma Zuba ma zuwuka vu ta unu u shinga, kpm ma naka vu ta ntsikaya ushani!" ◇

¹⁵ Ibirahi vanai u wene ushadangu u ukuna vi n ahankuri, aku u tsarai ili i'ya Kashila ka zuwamgbani.

¹⁶ Ama a ka tsina baci, n uza da u la le tsupige da a tsu tsina. Utsina u le u wenike ta ili i'ya a danai vi mayun da, kpm u tsu tuko ta utyoku u kananamgbani.

¹⁷ Kashila dem u tsina ta tsara ama da a ka wusha ili i'ya u tsinakai vi, a reve mayun da bawu wa savada ili i'ya u fobusoi.

¹⁸ Ili i re i na yi ya savada wa: Kashila ka yan kaban wa, u zuwamgbana baci. Kpm u tsina baci, wa yan kaban wa. Ili i na yi i tsu gbatangusu tsu ta atsu aza da tsu sumai ubana a asu u Kashila tsara u wusa tsu. I tsu naka tsu ta ucira tsu banga uzuwa u uma u da u naka tsu.

¹⁹⁻²⁰ Uzuwa u uma u nala wa ta n ugbami a uma u tsunu, tyoku da kashamkpatsu ka kpatsu ka tsu shamkpa kpatsu a asu u te. Uza da tsari n uzuwa u uma u tsunu ara ne, aya Yesu, uza da walai a asu u kunya ka a barakpai a utsutsu ubana a Asu u da u Lakai Uwulukpi a zuba. Adama a tsunu a da u yain nala. U wokoi Magono ma Adarakpi ubana, kadarakpi ucun u Malikisada.

7

Malikisada kadarakpi

¹ Malikisada na vi magono ma ilyuci i Salem ma, kpm kadarakpi ka Kashila ka Zuba ka. A'ayin a da Ibirahi lyai kuvon ku ngono n nishi wa gono a kuwa, Malikisada wuta ta u ba u zuwuka yi unu u shinga. ◇ ² Aku Ibirahi naka yi i te a asuvu a ili kupa a asuvu a gba i'ya dem u tukoi a asu u kuvon vi. Ili i kagita i'ya tsa ciga tsu dana a kaci ka Malikisada i'ya, kalen ka kala ka ne ka "magono ma ma yansa ili i maci." Aya dem "magono ma ndishi n shinga," kpaci kalen ka Salem ka "ndishi n shinga."

³ Ko uza u reve tata ko mma u Malikisada wa. Ko uza wa la kpm u revei asu u da a wuta wa, ko a'ayin a da a matsa yi, ko kpm a'ayin a da u kuwai wa. Wa ta tyoku u Maku ma Kashila kpm wa woko ta kadarakpi ubana.

⁴ Wene ve tyoku ḁa Malikisada wari n tsupige! Ko Ibrahi, makoshi ma cau ma pige ma aza a Isara'ila, u reve ta tyoku ḁa Malikisada wari n tsupige a'ayin a ḁa u naka yi i te a asuvu a kupa a ili i'ya u tsarai a asu u kuvon.

⁵ Mele ma wenishike ta u kana ta mmuku n tsikaya ma Ibrahi n naka mmuku n tsikaya n Levi† n ḁa mari adarakpi ili i te a asuvu a kupa a ili i'ya a tsarai, ko an u wokoi mmuku n tsikaya m Ibrahi n ḁa dem.

⁶ Malikisada wa a asuvu a kaletsu ka aza a Levi wa, shegai u wusha ta i te a asuvu a kupa ara Ibrahi. Kpam u zuwuka ta Ibrahi unu u shinga, uza ḁa u wushai kazuwamgbani icun kau-kau ka Kashila.

⁷ Ya dem u reve ta an uza ḁa baci wari n ucira u ḁa wa zuwuka uza roku unu u shinga, u la ta uza ḁa wa wusha unu u shinga vi tsupige.

⁸ Adarakpi a tsu wusha ta i te a asuvu a kupa a ili i'ya ama a tsarai, ko an u wokoi ele dem aza ḁa a ka kuwa alya. Shegai gba n nala, Malikisada la le ta tsupige, kpaci Tagarada u Kashila u wenishike ta an wari n uma.

⁹ Tsa fuda ta gbam tsa dana an mmuku n tsikaya n Levi, aza ḁa a tsu wusha i te a asuvu a kupa yi, ele dem a naka ta i'ya an Ibrahi nakai vi.

¹⁰ Kotsu a matsa Levi wa, shegai aya pini a ikyamba i makoshi ma cau ma ne Ibrahi a'ayin a ḁa Malikisada gawunsai n Ibrahi vi.

¹¹ Ko an u wokoi Mele ma Musa ma danai, u kana ta kadarakpi ka woko matsikaya ma Levi, adarakpi yi a ka fuda a ka zuwa ama a woko ama a maci wa. Adama a nala u kana ta a tsara kadarakpi tyoku u Malikisada, shegai uza ḁa u wutai a kumaci ku Haruna wa.

¹² Icun i kadarakpi ka roku kau ka wuta baci, u kana ta Mele ma savaḁa dem.

¹³ A kaci ka Kawauwi ka tsa dansa ukuna u na vi, uza u kaletsu ka roku kau. Ko uza a asuvu a kaletsu ka nala ki kotsu u yan manyan tyoku u kadarakpi a asudarakpa wa.

¹⁴ Ya dem reve ta an u wutai a asuvu a kaletsu ka Yahuza,† kpam kotsu Musa wari u dana an ko kadarakpi ka te ka wuta a kaletsu ka nala ki wa.

Kawauwi ka ta tyoku u Malikisada

¹⁵ Na woko ta a kateshe karara an kadarakpi ka roku ka tuwai tyoku u Malikisada.

¹⁶ A isa vuma u nala vi kadarakpi adama a akaya a ne ko kpam adama a mele wa, shegai adama a ucira u uma u ḁa bawu a ka wacinsa.

¹⁷ Tagarada u Kashila u yan ta kadyanshi a kaci ka ne,
“Avu kadarakpi ka hal ubana,
tyoku ḁa Malikisada wari kadarakpi.” ◇

¹⁸ Gogo-na a zuwa ḁe mele ma cau a ikengi, kpaci ma n ucira wa, kpam ma wokoi ili i gbani.

¹⁹ Mele ma Musa ma zuwa ko ndya wa i woko i maci wa. Shegai gogo-na Kashila ka naka tsu ta ili i shinga i'ya tsa zuwuka uma. Nala kpam tsari a uraba evu n Kashila.

²⁰ Kashila ka tsinai u da Kawauwi ka woko ta kadarakpi hal a ubana, shegai u yanka ko kadarakpi ka te nala wa.

²¹ A kaci ka Yesu ka koshi u danai,
‘Mpa, Magono ma Zuba, n tsina ta,
kpam ma savaḁa katakasuvu ka va wa, ko kenu.
‘Avu kadarakpi ka hal ubana.’ ” ◇

²² Yesu ḁa zuwai kazuwamgbani ka shinga ka nala ki ka woko mayun, kpam kazuwamgbani ki ka la ta ka Kashila ka yankai Musa.

²³ Caupa, kadarakpi ka kuwa baci, wa lya kelime n uwoko kadarakpi wa. Adama a nala a ḁa a tsarai adarakpi ushani.

²⁴ Shegai Yesu woko ta kadarakpi ubana, tsudarakpi tsu ne tsa kotso wa.

²⁵ Adama a nala, aya wari gogo-na hal n maco, uza da wa fuda wa wauwa aza da a ka tuwusa a asu u Kashila a kukere ku ne. Wa ta n uma hal ubana tsara u folusuko le Kashila.

²⁶ Yesu da icun i Magono ma Adaraki ma tsa ciga, kpaci u tsu banga tsu ta a ure gba. Ili i'ya u tsu yan i tsu zuwa ta Kashila ka pana kayanyan. Wa n unyushi wa. Kashila ka pecene yi ta n ama a likimba aza a unyushi u cingi. U naka yi asu u da u lakai tsupige gba gba a zuba.

²⁷ Wa tyoku u Ngonon ma Adaraki n da n buwai wa, aza da kain dem she a yan udaraka adama a unyushi u cingi u le n unyushi u cingi u ama da a buwai. Shegai kuten ka koshi Yesu nakai kaci ka ne tyoku u udaraka a zuba u mawandambani adama a ama, kpam u lobono ta hal ubana.

²⁸ Mele ma wushuku ta vuma u woko Magono ma Adaraki ko an u woko vuma shadangu wa. Kashila ka naka ta Musa Mele a kagita. An nala u wurai, aku u tsinai u zuwai Maku ma ne uza da wari ushadangi ma woko Magono ma Adaraki hal ubana.

8

Kawauwi ka Magono ma Adaraki

¹ Ili i pige i'ya tsa dansa i'ya na: Tsa ta n Magono ma Adaraki uza da u dusuki a ulyaki u karatsu ka tsugonon ka Kashila Uza u Ucira Gba a zuba.

² Magono ma Adaraki ma tsunu a Asu u da u Lakai Uwulukpi u da wa gbashu, asu u ulya u kayala u mayun u da Kashila ka yain, ama da a yain asu vi wa.

³ Magono ma Adaraki dem ma ta n manyan ma unakasa kune n udaraka ubana a asu u Kashila. Nala dem Magono ma Adaraki ma tsunu u kana ta dem u naka Kashila kune ku ili i roku. ⁴ Wari baci na a likimba, wari wa woko adaraki wa ko kenu, kpaci adaraki a da pini na, aza da a ka tono Mele a asu u unaka Kashila kune.

⁵ Manyan ma adaraki a ka yan, iryoci i'ya koshi ko kpam kulu ka ili i'ya i'ari a zuba ka. Ili i te i'ya dem n Musa. An Musa wa fobuso uyan Katani ka Kavasun, Kashila ka tonuko yi, "Ci6a a'ayin a da vari a masasa, n tonuko vu ta derere tyoku da va yan ka. Vu kirana vu yain ka nala derere." ◇

⁶ Shegai manyan ma tsudaraki ma Kashila ka nakai Yesu ma la ta ma a nakai adaraki a da a buwai. Aya ka'ui ka mere ka kazuwambani ka savu ka Kashila n ama, kpam kazuwambani ka nala ki ka la ta ka cau. Nala u woko ta an ili i'ya Kashila ka yain a kazuwambani ka savu i la ta i ka cau.

⁷ Kazuwambani ka kagita kari ka fuda baci ka yain ili gba, ili i'a la i'ya ya zuwa a yain ka ire wa.

⁸ Shegai Kashila n kaci ka ne u wenei ka tyoku da ka gain ka woko wa, da u danai:

"N tonuko da, a'ayin a'a ta a utuwa,
a da ma yan kazuwambani ka savu
n aza a Isara'ila n aza a Yahuza.

⁹ Kazuwambani ka na ka woko icun i kazuwambani ka n yain n akaya a le,
an n kana le n akere n wutukpa le a uyamba u Masar wa.

Shegai a tono ka wa,
aku n kpatalaka le kucina.

¹⁰ A'ayin a ka tuwa ta a da ma yan kazuwambani ka savu
n aza a Isara'ila.

Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa ta mele ma va
a asuvu a le tsara a reve ma,
kpam ma korongu ta ma a atakasuvu a le
tsara a toni ma.

Ma woko ta Kashila ka le,

kpam a ka woko t̄a ama a va.

¹¹ Ama a ka doku kpam a wenishike atoku a le wa, a dana,
'Revei Magono ma Zuba,'

kpaci gb̄a a ka reve mu t̄a,

ili i'ya i kaṅai uza u kenu ubana uza ḍa u lakai kalen gb̄a.

¹² Kpaci ma cimbusuka le t̄a tsicingi tsu le

kpam ma doku ma ciba unyushi u cingi u le wa, ko kenu." ◇

¹³ An Kashila ka yain kadyanshi ka kazuwamgbani ka savu ki, ka cau ka ka buwa kpam n manyan wa. Ko ndya baci i kutsai kpam i wowoi, i yan la vi de evu n upuwan.

9

Mele ma cau a kaci ka ulya kayala

¹ A kazuwamgbani ka kagita ka Kashila ka yain n aza a Isara'ila, u tonuko t̄a ama derere tyoku ḍa a ka lya kayala, kpam dem u tonuko le t̄a tyoku ḍa a ka yan Katani ka Kvasu, asu u ḍa a ka lya kayala ki.

² A yan t̄a katani ka a pecei apashi a re. A asuvu a kapashi ka kagita a asu u ḍa kashamkpatu ka macikalū n teburu u ḍa a tsu zuwusa iburodi i uwulukpi i'ya a tsu tukuso kune a asu u Kashila u ḍa. Kapashi ka na ka a isaṅi Asu u Uwulukpi.

³ Kunya ku ubarakpa a utsutsu ka ka pecei a'unu ka pini. A isaṅi kapashi ka ire ki Asu u ḍa u Lakai Uwulukpi.†

⁴ Asuvu a kapashi ka nala ki asudarakpa u ḍa a gbarai n zinariya u ḍa pini, asu u ḍa a tsu runukpusa ili i magulani. Kpam Akpati u Kazuwamgbani† u madanga, u ḍa a kumanai n zinariya gb̄a aḅon a ne w̄a t̄a dem pini. Asuvu a Akpati vi ili i tatsu i'ya pini: I kagita, magbodo ma zinariya ma a shadangi n mana† ma pini. Kpam kalangu ka Haruna ka ka topoi ka pini. Agbagala a atali a re a ḍa a korongi Mele Kupa a ḍa dem pini.

⁵ A zuba u Akpati vi a ruma t̄a pini a'ulu a ili i uma* i re i ashan i'ya ya wenike Kashila ka t̄a pini. A barakpai ashan a le a zuba u kakimbatsu ka Akpati u Kazuwamgbani vi, a asu ḍa Kashila ka tsu cimbusa unyushi u cingi. Shegai tsa fuda tsa dana ko ili a kaci ka ukuna u nala vi gogo-na wa.

⁶ A kotso baci ufobuso ili gb̄a nala, adarakpi yi a tsu bana t̄a asuvu a kapashi ka kagita kain dem a yain manyan ma le.

⁷ Shegai Magono ma Adarakpi ma koshi ma tsu uwa a asuvu a kapashi ka ire, kpam dem kuten ka u tsu yan nala a kayen. Wa uwa Asu u ḍa u Lakai Uwulukpi bawu u banai mpasa wa. U tsu naka t̄a n ḍa kune ubana a asu u Kashila adama a unyushi u cingi u ne, n u ḍa ama a yain bawu a revei.

⁸ Nala dem ure u ḍa Kulu Keri ku tsu dana, Katani ka Kvasu ka buwa baci asu u ulya kayala, uza w̄a la wa uwa Asu u ḍa u Lakai Uwulukpi yaa wa.

⁹ Naha iryoci i a'ayin a gogo-na i'ya. Nala u wenike t̄a an kune n udarakpa u ḍa a nakasai wa fuda wa zuwa katakasuvu ka uza ḍa wa lya kayala ka woko sarara tyoku ḍa u gain ka woko wa.

¹⁰ Ili i'ya i zuwai nala tani i'ya, an u wokoi ili i nala yi ukuna u ilikulya n kuso n uḅacangusu u ḍa. Mele ma na mi adama a ikyamba a ḍa, kpam Kashila ka zuwai a toni ma hal utuw̄a a'ayin a ure u savu u ne.

Mpasa n Kawauwi

¹¹ Gogo-na Kawauwi ka woko de Magono ma Adarakpi a zuba u ili i shinga i'ya i rawai. U uwai a asu u ulya kayala a zuba u ḍa lai tsulobo. Akere a ama a ḍa a yain u ḍa wa, kpam dem kaḅon ka likimba ka wa.

◇ 8:12 Iri. 31:31-34. * 9:5 Zinariya ḍa a rumai tsara u woko ili i na yi hal n ashan. N Tsigana "kerubobin" ḍa a tsu isaṅi i'ya.

¹² Kuten ka kpmam a'ayin gb̄a u bankai mpasa a Asu u ɗa u Lakai Uwulukpi, shegai mpasa ma nryadiga n̄a ndyondyom n ɗa wa. U bidyai mpasa n ne, an u yain nala, u tsar̄ak̄a tsu uwusa u ɗa bawu wa kotso.

¹³ Caupa, ama a'ā baci n ashinda, ikyamba i le i tsu woko t̄a uwulukpi kadar̄akpi ka vishan̄as̄aka le baci mpasa ma nlala n aboburo kpmam u polusuko le baci kakomo ka a tsar̄ai a manuku ma kanaka ma a runukpai.

¹⁴ Shegai Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa ko kenu, aku u nak̄ai kaci ka ne kune ubana a asu u Kashil̄a asu Kulu Keri ka kari n uma u ɗa bawu wari n utyoku. Ili i'ya i zuwai mpasa n ne n lai ucira cika ɗa la vi, aku u zuwai atakasuvu a tsunu a woko uwulukpi a asuvu a ili i'ya ya tuko ukpa. Gogo-na tsa fuda t̄a tsa gbashika Kashil̄a Uza u Uma!

¹⁵ Adama a nala Kawauwi ka ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu, tsar̄a aza ɗa Kashil̄a ka isai a tsar̄a un̄a u shinga u ɗa bawu wa kotso, u ɗa Kashil̄a ka yain kazuwamgbani. Ili i na yi u yan t̄a i'ya an Kawauwi ka kuwai ɗa u wutukpai ama a asuvu a unyushi u ɗa a yain an a ka tono kazuwamgbani ka kagita.

¹⁶ Ucuu u kazuwamgbani ka na, ka t̄a tyoku ɗa vuma u tsu korongu tagar̄ada wa ciga baci a peci udukuyan u ne u tuwa u kuwa baci. Shegai a ka pece u ɗa wa she a'ayin a ɗa ya dem u revei an vuma vi u kuwai.

¹⁷ Tagar̄ada vi wa n ucira wa she uza ɗa u korongi u ɗa vi u kuwa. Uza wa la wa fuda wa wusha ili i vuma vi wa, wa baci n uma.

¹⁸ Ili i'ya i zuwai bawu kazuwamgbani ka kagita ka shamgba i'ya la vi she n̄a mpasa ma ukpa.

¹⁹ An Musa tonukoi ama gb̄a Mele mi, aku u kenei mpasa ma ndyondyom n̄a nryadiga u bolomgbonoi n mini. U bidyai tsileme tsu ncon tsa a gonukoi san kpmam u bidyai avuku a maderiweni† u vishanangusuki zuba u tagar̄ada u Mele n ama gb̄a.

²⁰ U danai, “Mpasa n ɗa n shamkpai kazuwamgbani ka Kashil̄a ka danai i toni n ɗa na.”

²¹ Nala dem Musa vishanangusi mpasa a Katani ka Kavasuu n ili i'ya gb̄a a tsu yanka manyan a asu u ulya kayala.

²² Mele mi ma danai gb̄a ko ndya wa a vishan̄aka i'ya mpasa tsar̄a i woko uwulukpi. Kpmam Kashil̄a ka cimbusa unyushi u cingi bawu mpasa ma ukpa wa.

Ukpa u Kawauwi u takpa t̄a unyushi

²³ Ili i'ya i zuwai a wulukpei Katani ka Kavasuu† n ili i'ya i'ari pini n̄a mpasa ma nnama i'ya gai la vi. Naha gb̄a iryoci i ili i'ya i'ari a zuba i'ya koshi. Shegai uɗar̄akpa u ɗa u tsu zuwa ili i zuba i woko uwulukpi u la t̄a uɗar̄akpa u nnama.

²⁴ Kawauwi ka uwa a Asu u ɗa u Lakai Uwulukpi u ɗa ama a yain wa, ili i'ya i'ari iryoci i ili i'ya i'ari a zuba koshi. U banai a zuba vi kpmam gogo-na nte u wari de n Kashil̄a wa banga tsu.

²⁵ Adama a ɗa wa rongo u nak̄asa kaci ka ne maco ɗa u banai a zuba wa, tyoku ɗa Magono ma Adar̄akpi ma likimba ma tsu rongo u uwusa a Asu u ɗa u Lakai Uwulukpi kayen dem tsar̄a u yain uɗar̄akpa u manama.

²⁶ A da baci wari u yain uɗar̄akpa u kaci ka ne kayen dem, an wari u pana ikyamba ushani ili i'ya i bidyai a'ayin a ɗa yain likimba. Shegai a un̄a u nala, u tuwai kuten koshi evu n makorishi ma a'ayin, tsar̄a u takpa ucira u unyushi u cingi ubana, an u kuwai tyoku u uɗar̄akpa adama a tsunu.

²⁷ U kana t̄a ya dem u kuwa kuten, aku Kashil̄a ka yanka yi afada.

²⁸ Kuten ka Kawauwi ka kuwai koshi, tsar̄a u takpa unyushi u ama ushani. Shegai u gono baci, unyushi u cingi u ɗa wa takpa wa. Tuwa ɗa wa tuwa tsar̄a u wauwa aza ɗa a ka vana yi.

10

Udarakpa u buwa kpam wa

¹ Mele ma Musa tyoku u kulu ku ili i maci i'ya ya tuwa da mari. Shegai kulu ku nala ki ka ili i maci yi wa, kpaci ka wutukpa ama asuvu a unyushi u cingi u le wa, ko an u wokoi a tsu yansa udarakpa kayen dem.

² Mele mari ma zuwa le baci a woko sarara tyoku da u gain a woko, she a'ari a asaka uyansa udarakpa. Kashila kari ka za ta unyushi u cingi u aza da a ka lya kayala kuten kpam a'ayin gba, uyawunsa u atakasuvu a le kpam wa yan n ashinda wa.

³ Shegai nala wari wa! Udarakpa u naha vi cibusa u da u tsu zuwa a cibusa unyushi u le kayen dem.

⁴ An u wokoi mpasa ma aboburo na nryadiga ma fuda ma takpa unyushi u cingi wa, ko kenu.

⁵ An Kawauwi ka tuwai a likimba, u tonukoi Kashila,
“Va ciga udarakpa u nnama n kune ku ilya wa.
Shegai vu naka mu ikyamba tsara n panaka vu.

⁶ Nnama n da a runukpai a asudarakpa
n kune adama unyushi u cingi, vu tsu pana kayanyan ka le wa.

⁷ Aku n danai, ‘Mpa na,
n tuwa ta n yanka vu ili i'ya va ciga, Kashila,
dere tyoku da a korongi a kaci ka va a Tagarada u Kashila.’ ” ◇

⁸ Kawauwi kari ka dana ta bacipa, “Va ciga udarakpa n kune wa, kpam vu tsu pana u da kayanyan wa. Va ciga udarakpa u urunukpa n kune ku takpa unyushi u cingi wa.” (Udarakpa u na vi gba Mele ma ma zuwai a yain u da.)

⁹ Aku u danai, “Mpa na Kashila, n tuwa ta n yain ili i'ya va ciga.” Adama a nala, Kashila ka takpai gba udarakpa u kagita, tsara u zuwa udarakpa u ire.

¹⁰ An Yesu Kawauwi u yain ili i'ya Kashila ka ciga yi u yain, tsu tsara uza u unyushi u cingi an u yankai ikyamba i ne udarakpa kuten koshi kpam gba a'ayin.

¹¹ Caupa, adarakpi a yansai manyan ma le kain dem, a lyai kapala n udarakpusa u da bawu wa takpa unyushi u cingi.

¹² Shegai Kawauwi ka nakai kaci ka ne u wokoi udarakpa u shinga kuten koshi u da wa yan manyan bawu utyoku. Gogo-na wa ta ndishi a ulyaki u Kashila.

¹³ Kpam nte wa rongo de hal she Kashila ka zuwa atokulalu a ne a kere ka adeshikpetsu a ne.

¹⁴ N udarakpa kuten ku nala ki, u zuwai ama a wokoi uwulukpi hal ubana tyoku da u gain a woko, aza da Kashila ka zuwai a woko ama a ne.

¹⁵ Kulu Keri ku tonuko tsu ta dem ukuna u na. U gita ta u danai:

¹⁶ “Magono ma Zuba ma danai, ‘A'ayin a ka tuwa ta a da ma yan kazuwamgbani ka savu n ele.

Mpa, Magono ma Zuba, ma zuwa ta mele ma va a atakasuvu a le kpam ma korongu ta ma a asuvu a le tsara a toni ma.’ ”

¹⁷ Aku u doku u danai:
“Ma doku kpam ma ciba unyushi u cingi u le n ili i cingi i'ya a yansai wa, ko kenu.” ◇

¹⁸ A'ayin a da baci Kashila ka cimbusai unyushi u cingi, ili i'a la ya zuwa kpam a yain udarakpa wa.

Lya kapala n upityanangu n Kashila

¹⁹ Ama a va, tsa uwa ta a Asu u da u Lakai Uwulukpi* bawu uwonvo adama a mpasa n Yesu.

²⁰ U naka ta ikyamba i ne tsara i kukpunka tsu ure u savu u da wa banka uza a asu u uma! Kpam ure u na u banka tsu ta asuvu n kunya ka a barakpai a utsutsu, Kawauwi ka la vi.

²¹ Tsa ta n Magono ma Adarakpi ma pige uza da wa lya tsugono tsu kuwa ku Kashila a zuba.

²² Adama a nala, tsa fuda ta tsa bana evu n Kashila. Tsu yain nala n katakasuvu ka te kpam bamu n malala. Mpasa n Kawauwi n za ta atakasuvu a tsunu, kpaci a da a tsu rongo ta ucibusu n ili i cingi i'ya tsu yansai, shegai u woko ta yavu a za tsu ta gba gba n mini ma mari uwulukpi.

²³ U kana ta tsu kana uzuwa u uma u da tsu danai u tsunu u da n ugbami, kpaci tsu wushuku ta Kashila ka yan ili i'ya u zuwamgbani.

²⁴ Asakai tsu yawunsai kabolo tyoku da tsa wenike uciga a asu u ama n uyansa ili i shinga.

²⁵ Ama roku a tsu bolomgbono a asu u ulya kayala wa, shegai tsu yain tyoku u le wa. Tsu lyai kapala n ugbamatangusu atoku a tsunu, an u woko tsu revei kain ka ugono u Asheku ka yan de evu.

²⁶ Tsu lya baci kapala n uyansa unyushi u cingi daun cina tani tsu reve de ukuna u mayun, ufarakpa wa kpam la u da a ka doku a ka yan adama unyushi u cingi wa.

²⁷ A unu u nala, ili i'ya i buwai she tsu vana n uwonvo afada a da a ka tuwa n akina a kasufugbate cika a da a ka wacinsa atokulalu a Kashila!

²⁸ Ama a re ko ama a tatsu a sapula baci uza an u 'yuwain utono Mele ma Musa, she a wuna yi bawu iyali.

²⁹ Uza u 'yuwan baci unaka Maku ma Kashila karinga, nala u la ta u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpam uza tuko baci mpasa n kazuwamgbani n da ma gonuko tsu uwulukpi uwono, u la ta dem u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Kpam hal n gogo-na, uza wisha baci Kulu Keri uza da u tsu wenike tsu ukuna u shinga, u la ta dem u'yuwan Mele ma Musa tsicingi. Iacun i ama a nala, mavura ma le ma la ta ma uza da 'yuwain utono Mele ma Musa.

³⁰ Tsu reve ta Kashila ka danai, "Ma yan ta aza da a yain ukuna u cingi mavura. Ma tsupa le ta." Kpam dem u dana ta, "Magono ma Zuba ma yanka ta ama a ne afada." ◇

³¹ Ili i uwonvo i'ya cika vuma u rukpa baci a kukere ku Kashila Uza u Uma.

³² Cifa n a'ayin a da a wurai, a'ayin a da i gitai urotsongusu ukuna u mayun u Kashila. I kawunki na mmodu kabolo n upana u ikyamba i lyai kapala n uyan ucira.

³³ Roku she a foro da kpam a wishisa da a kapala ka kakuma ka ama. Roku tani i bangai aza da a ka so mavura ucun u de.

³⁴ I pana ta iyali i aza da a zuwai a kuwa ku a'ali. A wusa da baci ili i'ya i'ari n i'ya, i tsu kawunku ta n ipeli, kpaci i reve ta i'ari n ili i shinga i'ya ya barakpa ubana, ya vana da.

³⁵ Adama a nala, kotsu i asaka upityanangu n Asheku wa, ko ndya baci i gitai, kpaci i lya baci kapala n ugbama asuvu ya tsa ta katsupi ka pige.

³⁶ Rotsongusi akawunki gogo-na, tsara i yain ili i'ya Kashila ka ciga, kotsu i wushi ili i'ya u yain kazuwamgbani.

³⁷ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai,
"A ka barakpa wa, uza da wa tuwa vi wa tuwa ta.
Wa barakpa wa.

³⁸ Ama da Kashila ka wushuki n ele a ka yan ta uma adama upityanangu u le.

* **10:19** Kunya ka a barakpai a utsutsu vi, ku pecene ta Asu u Uwulukpi n Asu u da u Lakai u Uwulukpi u Kuwa ku Kashila. Ku kara ta a'ayin a da Yesu kuwai tsara u wenike an Kashila ka wushunki ko ya wa u tuwa ara ne karara.
◇ **10:30** U.M.L. 32:35-36.

Shegai u tsu pele n uza ɗa u kpatalaka yi kucina wa.” ◇

³⁹ Shegai a tsu aza ɗa a kpatalai kucina a ka kuwa a lya wa. Tsu pityanangu ta n Kashila, kpm adama a nala, u wauwa tsu ta.

11

Upityanangu

¹ Aza ɗa a pityanangi n Kashila a'ari n malaɗa an wa naka le ili i'ya a zuwai uma wa. A reve ta ili i'ya bawu kotsu a wenei mayun ɗa.

² Kashila ka wushunku ta ama a'ayin a cau adama a upityanangu u le.

³ An tsari n upityanangu, ɗa i zuwa tsu tsu reve an a asu u kadyanshi ɗa Kashila ka yain likimba n ili i'ya i'ari pini gba. An u yain nala, u yain manyan n ili i'ya bawu uza wa wene, tsara u yain i'ya tsa wene.

⁴ An Habila† wari n upityanangu, ɗa i zuwai u yain uɗaraka a ure u ɗa u lai u Kayinu† tsulobo ubana a asu u Kashila. Kashila ka danai u pana ta kayanyan ka kune ku ne, aku u isa yi vuma u maci. Ko an u wokoi Habila kuwai caupa, aya pini wa dansa ara tsunu adama upityanangu u ne.

⁵ An Anuhu wari n upityanangu, ɗa i zuwai Kashila ka canga yi ubana a zuba bawu u kuwai. A wene ikyamba i ne wa, an Kashila ka canga yi ka lazaga yi vi. Tagarada u Kashila u danai, kahu Kashila ka canga yi ubana a zuba, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan ka ne.

⁶ Upityanangu wa baci la wa, uza wa la wa zuwa Kashila ka pana kayanyan wa. Uza ɗa baci dem wa tuwa a asu u Kashila, u kana ta u yain n upityanangu an Kashila kari n uma, kpm u wushuku an Kashila ka wenike kaci ka ne tyoku u katsupi a asu u uza ɗa baci dem wa bolo yi mayun.

⁷ An Nuhu† wari n upityanangu, ɗa i zuwai u panai an Kashila ka rono yi atsuva a ili i'ya bawu kotsu u wenei. U panakai Kashila kpm u shei kpatsu ku pige tsara u wauwa aza a kuwa a ne. Asu u upityanangu u ne u ɗa, u wenikei likimba an a nusai, kpm asu u upityanangu u ne u ɗa u wokoi asuvu a aza ɗa a gonukoi ama a maci a asu u Kashila.

⁸ An Ibrahi wari n upityanangu, ɗa i zuwai u panakai an Kashila ka isa yi u bana a asu u roku u ɗa Kashila ka yain kazuwamgbani wa naka yi. U asakai uyamba u ne, kpm u reve asu u ɗa wa bana wa.

⁹ An Ibrahi wari n upityanangu, ɗa i zuwai u rongoi a iyamba i kazuwamgbani tyoku u kamoci a uyamba u tsumoci. U rongoi pini a katani, nala dem Ishaku n Yakubu aza ɗa a lyai agadu a ne, Kashila ka naka le ucun u kazuwamgbani ka te.

¹⁰ Ibrahi yain nala an wa vana u uwa ilyuci i pige i'ya Kashila ka foɓusoi kpm u mai i'ya ya rongo ubana.

¹¹ An Saratu† kaɓolo n Ibrahi a'ari n upityanangu, ɗa i zuwai a tsara maku ko an u wokoi a kutsai cika kpm Saratu madari ma. Ibrahi pityanangu ta Kashila ka yan ili i'ya u yain kazuwamgbani.

¹² Vuma u na u kutsa wa wa, eyi n kakushe unā u te u ɗa a'ari, shegai gba n nala u wokoi makoshi ma cau ma ama ushani. Mayun, a'a ta n kakuma ushani tyoku u atala a zuba ko tani kayala ka ikengi i kushiva, kpm a'ari ukece wa.

¹³ Gba ama a na a ɗa a'ari n upityanangu vi a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yanka le kazuwamgbani. A yan ta ipeli an a wenei ili i na yi ya tuwa, ko i'ari mbari. A ɗa ele amoci a ɗa a likimba u na.

¹⁴ Ama a dana baci ili icun i nala, wenike ɗa a wenikei a ka bolo uyamba u roku u ɗa wa woko u le.

¹⁵ A'ari a ka yawunsa baci a kaci ka uyamba u ɗa a asakai vi, ko i te i'ari ya ɓishinka le ugono pini wa.

◇ 10:38 Hab. 2:3-4.

16 Shegai asu u da u lai tsulobo u da a ka bolo. U da pini a zuba. Ili i'ya i zuwai bawu Kashila ka tsu pana uwono a isa yi baci Kashila ka le, kpaci u fobusuko le ta ilyuci i pige.

17 An Ibirahi wari n upityanangu, da i zuwai wari ufo6usi u yain udarakpa n Ishaku an Kashila ka kondo yi. Ibirahi da Kashila ka yankai kazuwamgbani ki, shegai u fobuso ta u naka maku ma te ma ne koshi tyoku u udarakpa.

18 Caupa, Kashila ka tonuko yi ta, "Mmuku n tsikaya n da n yanka vu kazuwamgbani ki a asu u Ishaku u da a ka wuta." ◇

19 Ibirahi bidya ta Ishaku kuwa baci, Kashila ka fuda ta ka 'yangasa yi u woko kpam n uma. U woko ta yavu a asuvu a akushe a da u gonoi u tsara Ishaku vi.

20 An Ishaku wari n upityanangu, da u zuwukai mmuku n ne n re, Yakubu n Isuwa unā u shinga. U reve ta Kashila ka yanka le ili i shinga a kapala.

21 An Yakubu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u pityanangi n kalangu ka ne u lyakai Kashila kayala, kpam dem u zuwukai mmuku n re n Isuhu† unā u shinga.

22 An Isuhu wari n upityanangu, da i zuwai an u yain evu n ukpa u yain kadyanshi ka a'ayin a da aza a Isara'ila a ka asaka Masar. Aku u tonuko le a pura atele a ne a ka laza baci.

23 An isheku i Musa i'ari n upityanangu, da a sokongu yi uwoto u tatsu an a matsa yi. A wenei Musa lobono wa wa, kpam a pana uwonvo u da a ka 'yuwan utono udani u magono wa.

24 An Musa wari n upityanangu, da i zuwai an u gbonguroi u 'yuwain a isa yi maku ma makere ma magono ma Masar.

25 U dangasai u soi mavura n ama a Kashila, n u da wa pana kayanyan ka unyushi u cingi ka a'ayin kenu.

26 U yawunsai, u la ta tsulobo u soi mavura adama a Kawauwi, n u da wa tsara kuzuwate ku Masar gba, kpaci katsupi ka Kashila ka ka tuwa ka wa vana.

27 Adama a upityanangu u ne, u asakai Masar, kpam u pana uwonvo u upan u magono wa. Musa lyai kapala n akawunki yavu wa wene Kashila ka bawu uza wa wene.

28 Adama a upityanangu u ne, u fobusoi Abiki a Upasamgbana u vishanasai mpasa a apashi a re gba n a zuba u utsutsu u kuwa, tsara kawuni ka ka tuko ukpa u wuna mmuku n kagita ma Isara'ila wa.

29 An aza a Isara'ila a'ari n upityanangu, da a pasai Mala ma Shili a iyamba i ekpi. Shegai an aza a Masar a tonoi, gba le a kuwai asuvu a mini.

30 An ama a Kashila a'ari n upityanangu, da a kyawunsai ilyuci i Jeriko a'ayin a shindere, aku kasaga ki ka wasai.

31 An Raha† kashankala wari n upityanangu, da i zuwai u wushai aza a ukyawunsa iyamba aza a Isara'ila. Ili i'ya gai i zuwai bawu a wuna yi an a wunai aza da a 'yuwain upanaka Kashila da la vi.

32 Ndyā wa kpam ma doku n dana? Ma n a'ayin a da ma yan kadyanshi a kaci ka Gidiyo,† n Baraku, n Somso,† n Jafita, n Dawuda, n Sama'ila† na ntsumate wa.

33 Aza da upityanangu u le u zuwai a lyasai iyamba ushani n kuvon. A yain ili i'ya i'ari dere aku a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani. A kimbai anana a igabako. ◇

34 A cimbusai akina a kasudugbate. A lai a akere a aza da a ka ciga a wuna le n iburundu. Ko an u wokoi a'a n ucira wa, a wokoi aza a ucira. Acirani a da a asu u kuvon kpam a wacinsai asoje a amoci.

35 A gonunko ta aka a roku akushe a le n uma a da a'ari a kuwai. Ama roku a so ta mavura cika, shegai gba n nala a 'yuwan ta uwusha utsara u kaci u da a ka naka le, tsara a tsara u'yangasa u da u lai tsulobo.

³⁶ A yankai aza da a wushuki n Kashila majari a cada le, a sirasai ama a roku n ikani kpm a ukusa le a kuwa ku a'ali.

³⁷ Aza roku a kuwai an varasa le n atali. Aza roku a kuwai an a kidamgbana le mere-mere. A wunai aza roku n iburundu. Aza roku a'a n ili i uka wa, she abaci a ikpan i nlala. A rongoi n unambi, n a sukutasi le, n magori.

³⁸ Ama a na a rongo ta mai, hal gbam likimba u ratsa a rongo pini wa. A gengei a kakamba na nsasa, a kpawunsai a a'aburu n a'ele a iyamba.

³⁹ Ama a na yi gba a zuwai Kashila ka panai kayanyan adama upityanangu u le! Shegai ko n nala a kuwai bawu a wushai ili i'ya Kashila ka yain kazuwamgbani.

⁴⁰ Kashila ka fobusuko tsu ta ili i'ya i lai i le tsulobo, tsara a zuwa a woko uwulukpi kabolo n atsu tyoku da u gain tsu woko, shegai ele koshi wa.

12

Kuɓari ku Kashila

¹ Tsa ta n ama da a'ari iryoci i upityanangu ushani a ukyawan. Adama a nala asakai tsu sumai kalambale ka kari a kapala ka tsunu kotsu tsu shamgba wa. Tsu takpa asuvu a uma u tsunu gba ili i'ya ya kangu tsu uyan ili i'ya i gain tsu yain; wata, unyushi u cingi u da wa fuda u gonuko tsu a kucina.

² U kana ta tsu zuwa a'eshi a tsunu a asu u Yesu, uza da wari kagita ka upityanangu u tsunu, uza da kpm u gonukoi u da tyoku da u gain u woko. U soi mavura, kpm u kuwai a mawandamgbani. Shegai u wushuki n uwono yavu ili i roku i'ya wa, adama a mazanga ma wa tsara a kapala. Gogo-na wa de ndishi a ulyaki u karatsu ka tsugono tsu Kashila.

³ Yawunsai n iryoci i Yesu uza da u kawunki an aza a cingi a yanka yi tsicingi. Kotsu i wowo wa, lyayi pini kapala.

⁴ Kumofu ku de n unyushi u cingi ku rawa a wuna da wa.

⁵ Kotsu i asansa wa an Tagarada u Kashila u tonukoi mmuku n ne tsara u gbamangan-gusu le atakasuvu:

“Maku ma va, zuwa atsuvu,
Magono ma Zuba ma yanka vu baci kuɓari.

Kotsu vu wutukpa uma wa, wa bongo vu baci.

⁶ Kpaci Magono ma Zuba ma tsu bara ta aza da wa ciga,
kpm u yanka gba aza da u wushunki a woko mmuku n ne mavura.” ♦

⁷ Kawunki n mavura ma ya so, kpaci icun u mavura ma Tata ma. Maku ma la ma tata u ne u kpaɗai uyan mavura wa. Kirana da Kashila ka kirana n ada tyoku mmuku n ne.

⁸ Kashila ka tsu yanka ta gba mmuku n ne kuɓari, kpm u kpaɗa vu baci ubarana u wenike ta maku ma kateshe ma vari, avu maku ma ne ma wa.

⁹ Gba tsunu tsa ta n isheku pini na a likimba aza da a tsu bara tsu, kpm tsu tsu naka le ta tsupige. U la tsulobo tsu naka Tata u uma u tsunu tsupige tsara tsu yain uma wa?

¹⁰ Isheku i tsunu i likimba a tsu bara tsu ta a a'ayin kenu a ure u da a wenei wari dere. Shegai Kashila ka tsu bara tsu ta tsara u banga tsu tsu woko uwulukpi tyoku da wari.

¹¹ Kuɓari ka la ka ku yankpai a'ayin a da a ka yan ka wa, ka ta na mɓala! A'ayin a da baci Kashila ka yan le mavura tsara u wenike le ili i'ya a yain i gan wa, kotsu a rotsongusu a yain dere kpm a rongo na ndishi n shinga.

Panakai Kashila

¹² I woko ta usorukpi, adama a nala doki kpm i gbamatangu kaci ka de.

¹³ Lapulukai kaci ka de ure mai. Tsara aza da a ka tono da a taɗatsa wa, ko an u wokoi a'ari awunu n usorukpi u ikyamba tsara a tsara ucira.

♦ 12:6 Tzg. 3:11-12.

¹⁴ I matsa i rongo na ndishi n shinga n ama gba, kpam i matsa i rongo n uwulukpi. Uza da baci dem bawu uma u ne wari uwulukpi, wa wene Magono ma Zuba wa.

¹⁵ Kiranai tsara uza u namba ukuna u shinga u Kashila wa. Kiranai kotsu kami ka ahali a cingi ka yain a asuvu a de wa. Iacun i nala yi ya nangasa ta ama a asuvu a de ushani.

¹⁶ Kiranai kotsu uza u te u de u yain tsishankala wa, ko tani u 'yuwan utono Kashila tyoku da Isuwa yain wa. Isuwa da maku ma pige ma Ishaku, kpam wari wa tsata gba ili i'ya tata u le wari n i'ya, shegai u dengei i'ya a unan u kapara ka kpayan.

¹⁷ I cifa ta an Isuwa yain ili i na yi, wari wa ciga tata u le u zuwuka yi unan u shinga, shegai tata u ne u 'yuwain. Kpam ili i'a la wa yan u sava da ukuna vi wa, ko an u foloi tata u ne n kushen n meshi. ◇

¹⁸ Eda tyoku u aza a Isara'ila aza da a tuwai a Masasa ma Sinai da i'ari wa, a asu u da a ka wene kpam a sawa. Mari urana n akina, karimbi ka kimbai ma dan n kabatarakpa.

¹⁹ A panai mawura ma kavana n kalagatsu. An ama a panai kalagatsu a foloi Kashila ka asaka kadyanshi,

²⁰ kpaci a fuda a kawunku wa, an u danai, "Ko manama ma baci ma sawai masasa mi, u kana ta a varasa ma a wuna." ◇

²¹ Musa n kaci ka ne dem u giruwa ta cika adama a ili i'ya u wenei an u danai, "N pana ta uwonvo cika kpam ma jeke ikyamba." ◇

²² Shegai gogo-na i tuwa de a Masasa ma Sihiyona, ilyuci i pige i Kashila Uza u Uma n Urishelima u da wari a zuba. Wata, a asu u atsumate a zuba a da kakuma ka le bawu kari ukece a bolomgbonoi a yain ipeli.

²³ I tuwa ta a asu u kabolo ka mmuku n Kashila yavu gba de mmuku n kagita n ne n da a'ari. A korongu ta a'ala a le gba a zuba. I tuwai a asu u Kashila uza u afada u ama gba. Kpam i tuwai a asu u a'ulu a aza a maci aza da a kuwai caupa, kpam Kashila ka gonuko le tyoku da wa ciga le a woko.

²⁴ I rawa de asu u Yesu, ka'uwi ka mere ka kazuwamgbani ka savu a asu u Kashila n ama. Mpsa n Yesu n da a vishanasai tyoku u ufarakpa n da mari n akani a da a lai mpasa n Habila.*

²⁵ Adama a nala, kiranai kpam kotsu i 'yuwan upanaka Kashila wa, a'ayin a da baci wa dansa. Aza a Isara'ila a 'yuwan yi upanaka an u rono le atsuvu a'ayin a da a'ari a likimba, kpam a la wa. Adama a nala, u tsunu wa la ta tsu kpatalaka baci Kashila uza da wari a zuba kucina an wa rono tsu atsuvu.

²⁶ An u yain kadyanshi caupa, kalagatsu ka ne ka gbadu ta likimba, shegai gogo-na u yan ta kazuwamgbani, "Ma doku ta kpam n gbadu kuten, shegai likimba da koshi wa, hal n zuba dem." ◇

²⁷ An u danai nala, ili i'ya wa tono i'ya na, wa wacinsa ta gba ili i'ya u yain. Ili i'ya bawu a ka gbadu i'ya koshi ya woko.

²⁸ Ili i'ya i zuwai tsa cikpa i'ya, an tsu tsarai tsugono tsa bawu tsa gbadu u da. She tsu lyaka Kashila kayala a ure u da wa pana kayanyan kpam n unaka karinga u pige n uwonvo,

²⁹ kpaci Kashila ka tsunu ka ta tyoku u akina a kasudugbate da a ka wacinsa ili.

13

Tyoku da va zuwa Kashila ka pana kayanyan

¹ Lyayi kelime n i cigi atoku n uciga u Kawauwi.

◇ 12:17 Kag. 25:27-34. ◇ 12:20 Uwt. 19:13. ◇ 12:21 U.Ml. 9:19. * 12:24 An Kayinu wunai vangu u ne Habila, Kashila ka dana ta, "Mpsa n vangu u wunu n da mari a iyamba n tuko ta kushen ara va" (Kagita 4:10). Mpsa n Yesu n tuko ta ucimbusa u unyushi u cingi, shegai mpasa n Habila mari ma ciga ta a yain uza da u wuna yi mavura. ◇ 12:26 Hag. 2:6.

² Kotsu i ciḃa i wushi amoci mai a a'uwa a de. Aza roku a yan ta nala, aku a ryabusai atsumate a zuba bawu a revei.

³ Kotsu i asansa n aza da a'ari a kuwa ku a'ali wa. Panai ikyamba kaḃolo n ele yavu i'a pini a kuwa ku a'ali ki n ele. Ciḃai n aza roku aza da a ka yansa mavura, yavu eḃa a ka yanka ma.

⁴ Ya dem u naka iyolo tsupige, vali n uka u ne a kana kaci ka le mai, kpaci Kashila ka yan ta uza da u yain tsishankala ko u kpaḃai ushamkpa iyolo i ne mavura.

⁵ Kotsu vu asaka uciga u ikebe u pura ugboji u vunu wa. Asaka i'ya vari n i'ya i ratsa vu. Kashila ka dana ta,

“Ma asaka vu wa, ko kenu.

Kpam ma kpatalaka vu kucina wa.” ◇

⁶ Adama a nala, tsa fuda ta tsa dana bawu uwonvo,

“Ma pana uwonvo wa, ko kenu,

kpaci Magono ma Zuba ma kabangi ka va.

Ko uza wa fuda wa yanka mu ko i te wa.” ◇

⁷ Ciḃai n aza a kelime a de aza da a wenishike da kadyanshi ka Kashila. Yawunsai ukuna u shinga u da uma u le u tukoi, kpam i wushuku n Kashila tyoku da a yain.

⁸ Yesu Kawauwi wa savaḃa wa, ko kenu! Ili i te i'ya vari nayain, n ara, hal ubana bawu utyoku.

⁹ Kotsu i asaka a yinsa da, ko kpam uwenishike icun kau-kau u zuwa da i asaka ure u shinga wa. Ukuna u shinga u Kashila u da u gain u gbamatangusu asuvu a de, shegai utono u mele ma ilikulya ma yan nala wa, ma gbam bawu ma tsu banga aza da a ka panaka ma vi.

¹⁰ Tsa ta n asuḃarakpa u roku kau, shegai adarakpi a da a ka gbasha a asu u ulya u kayala u aza a Yahuda, a'a n ucira u da a ka lya uḃarakpa u da tsu yain a asuḃarakpa u tsunu wa.

¹¹ Magono ma Adarakpi aya u tsu bidya mpasa ma nnama ubana a Asu u da u Lakai Uwulukpi a asu u da u tsu naka n da adama a unyushi u cingi. Shegai ikyamba i nnama yi a runukpa i'ya a uroto u asu da a zuwai agali.

¹² Ili i'ya gai i zuwai Yesu panai ikyamba a uroto u ilyuci i pige vi i'ya gai la vi, tsara u zuwa ama a ne a woko uwulukpi na mpasa n ne.

¹³ Asakai tsu banai ara ne a uroto u asu da a zuwai agali yi tsu ba tsu panai uwono tyoku da eyi u panai.

¹⁴ Tsa n ilyuci i pige pini na a likimba i'ya ya rongo hal ubana wa, shegai atsa pini tsa vana icun i ilyuci i pige i nala yi.

¹⁵ Asaka tsu rongo utonusuko ama maco bawu uwonvo atsu atoni a Yesu a da. A'ayin a da baci tsa yansa nala vi u woko ta uḃarakpa u icikpali u da u rawai a asu u Kashila a asuvu a kala ka Yesu.

¹⁶ Kotsu i asansa i yanka ama ukuna u shinga ko kpam i kpaḃa uḃangamgbana wa, kpaci icun i uḃarakpa u da u tsu zuwa Kashila ka pana kayanyan u da gai la vi.

¹⁷ Panakai azapige a de i yansa ili i'ya a danai i yansa. A ka kirana ta n uma u de bawu uwunvuga, kpaci a reve ta an a ka tonuko Kashila tyoku da manyan ma le ma banga da. I panaka le baci, a ka yan ta manyan ma le n ipeli. I kpaḃa le baci upanaka, a ka yan ta ma n unamgbukatsuma, kpam nala wa banga da wa.

¹⁸ Kotsu i yanska tsu kvasu maco. Tsu reve ta atakasuvu a tsunu a'a ta sarara, kpam kain dem tsu tsu ciga ta uyan ukuna u maci.

¹⁹ Ma folo da ta n gba ucira u da mari n u da, i yain kvasu tsara Kashila ka gonuko mu ara de gogo.

Kvasu a makorishi

²⁰⁻²¹ N yan t̄a kavas̄u Kashil̄a ka ndishi n shinga u nak̄a d̄a gb̄a ili i shinga i'ya bawu i'ari n i'ya, tsar̄a i yain ili i'ya wa ciga. U 'yanḡas̄a t̄a Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a ukp̄a. Gogo-na Yesu woko d̄e Kaliniki ka Pige uza d̄a a yankai manyan n̄a mpasa n ne tsar̄a a gbamatangu kazuwamgbani ka Kashil̄a n̄a ncon n ne, ka bawu ka kotso. N yan t̄a kavas̄u tsar̄a Kashil̄a ka yain ili i'ya i yankpa yi a asuvu a tsunu a akere a Yesu Kawauwi. Tsupige tsu woko ara ne hal ubana bawu utyoku. Ami.

²² Ama a va, n folo d̄a t̄a i zuwa atsuvu a akani a ugbamatangu a na yi. Ukanikorongi u kenu u d̄a koshi.

²³ Ma ciga t̄a i reve an a as̄ak̄a d̄e utoku u tsunu Timoti, w̄a kpam a kuwa ku a'ali wa. U rawa baci gogo, ātsu dem tsa tuw̄a t̄a kabolo tsu wene d̄a.

²⁴ Dan̄asai gb̄a azapige a d̄e n gb̄a ama a Kashil̄a.

Atoni a Italiya a d̄a a'ari kabolo n̄a mpa a ka dan̄asa d̄a t̄a dem.

²⁵ As̄ak̄a ukuna u shinga u Kashil̄a u rongo n ad̄a gb̄a.

Ukanikorongi u Yakubu

Ukukpa u kadyanshi

Yakubu vangu u Yesu Asheku Kawauwi aya u korongi ukanikorongi u na vi. U korongu ta ukanikorongi vi ubana a asu u Atoni a Yesu aza da a wacuwai ubana a iyamba kau-kau adama a upana u ikyamba u da a ka so adama a utono Yesu Kawauwi.

An upana u ikyamba vi u gbonguroi, da i zuwai a sumai a wacuwusai. Da gai i zuwai Yakubu koronku le ukanikorongi u na vi kpaci wa ciga ta u gbatangu le kpam a kawunku pini a utono. Da kpam i zuwai tagarada u na vi u yain kadyanshi ka upana u ikyamba vi, n awuya, n ahankuri, n kvasu n urongo shiriri a asuvu a utono Kawauwi.

Gogo-na Atoni ushani a ka pana ta ikyamba a akere a aza da bawu a'ari atoni a Kawauwi. Gba n nala u gan ta tsu toni yi mai. Tagarada u na u wenike tsu ta an utono u Kawauwi vi urongo mai da kain dem.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1:1)

Uma u upityanangu n kakiri (1:2-18)

Upana n upanaka akani a Kashila (1:19-27)

Kotsu vu naka aza a utsari n aza a ucira karinga koshi wa (2:1-13)

Upityanangu n manyan (2:14-26)

Kakiri n Idani (3:1-18)

Kubari adama a tsije n likimba (4:1-5:6)

Ahankuri, ben n kvasu (5:7-20)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Yakubu, kagbashi ka Kashila, kpam n ka Asheku Yesu Kirisiti Kawauwi.

Ama da a pityanangi n Kashila alya ma koronku, aza da a wacuwai a asu kau-kau.*

Ma sukunku da ta idyani.

Uwenishike a kaci ka ukondo

² Ama a va, gba de u gan ta i yain mazanga a'ayin a da awuya a cina da.

³ Kpaci ukondo n ukuna u nala u da wa zuwa da i reve an upityanangu u de wari n ucira, kpam u zuwa da akawunki.

⁴ I kawunku hal she ukondo vi u wura. Pini nala, da ya gbonguro i shadangu, kpam ya namba i'ya i gain i tsara wa.

⁵ Uza da baci wa ciga kakiri a asuvu a de, u foli Kashila wa naka yi ta ka. Kashila uza da u tsu naka ya dem gbani, kpam u tsu naka uza da baci dem u folo yi kakiri, u tsu yan uza da baci u folo yi mavura nala wa.

⁶ Shegai va folo baci ili, u kana ta vu pityanangu kotsu vu yain malala wa. Ko ya baci dem wa yan malala, tyoku u abali a kushiva a da uwule u tsu kyawunsuka kabarikete da wari.

⁷ Uzun u vuma u nala, kotsu u wundi yavu Kashila ka naka yi ili wa.

⁸ Uza da bawu u tsu fuda u shamkpa katakasuvu ka te, ucun u vuma u nala u tsu shamkpa ukuna u te u yain wa.

⁹ Katoni ka kari uza u unambi, u yain mazanga an Kashila ka 'yangasa yi.

* **1:1** Idani i Tsheline pini na i'ya "Ubana asu u aletsu kupa n a re" adama a aza a Yahuda a da a wokoi Atoni ushani. Yakubu yanka ta ure u da bawu u wuyanai manyan a'ayin a nala yi tsara u wenike an ukanikorongi u ne u korongu ta u da a asu u aza da a ka tono Kashila.

¹⁰ Katoni ka kari uza u utsari, u yain mazanga an Kashila ka wenike yi tyoku da wa vakunku kaci ka ne. Uza u utsari wa ta yavu apalu a da a tsu wuta a mete, aku a laza a rukpusa.

¹¹ Kaara ka tsu wuta ta shen cika, aku ka ekpetengu apalu yi hal a rukpusa a iyamba, kpm tsulobo tsu le tsu kotso. Nala dem uza u utsari wa kotso ko wa baci a kumodu n manyan ma ne.

¹² Kashila ka tsu naka ta mazanga a asu u aza da a kawunki n ukondo vi n ahankuri. Ukondo u kotso baci, Kashila ka naka ta uza da u lyai ukondo vi funi u uma u da bawu wari n utyoku. Kashila ka zuwambana ta ka yan ili i na a asu u aza da a ka ciga yi.

¹³ A'ayin a da baci uza wa ciga u yain tsicingi, kotsu u dana Kashila ka ciga ta ka kondo yi u yain tsicingi wa. Tsicingi tsa kondo Kashila tsu zuwa yi u yain tsicingi wa. Kashila kpm ka kondo uza adama a da u yain tsicingi wa.

¹⁴ Uciga u tsunu adama tsu yain tsicingi u da u tsu zuwa tsu uciga u ili, kpm aku u lapanasa tsu.

¹⁵ Uciga u nala vi u tsu yan ta katsuma, aku u matsa unyushi, unyushi kpm u gbonguro baci aku u tuko ukpa.

¹⁶ Eda aza da ma ciga cika, kotsu i toni kaƙan wa.

¹⁷ Ko ndya baci i lobonoi, kune ku a asu u Kashila. Kpm ko ndya baci bawu i'ari n unyushi, i wuta ta a zuba a asu u Tata uza da u yain atyashi n alishi. U tsu savaƙa wa, u tsu savaƙa u gono tyoku da kulu ku madanga ku tsu savaƙasa wa.

¹⁸ U dangasa tsu ta tsu woko ama a ne a da wa ciga, adama a nala, u sukunku tsu akani a mayun a ne, kpm a gonuko tsu mmuku n kagita n ne.

Zuwai atsuvu mai

¹⁹ Eda aza da ma ciga cika, i yain maloko a asu u upana, shegai kotsu i yain maloko a asu u udana wa, kpm kotsu i yain maloko a asu u uyan upan wa.

²⁰ I yan baci upan, ya fuda ya yan ili i'ya Kashila ka ciga da i yain wa.

²¹ U kana ta i asaka uyansa ili i'ya bawu i gain n i cingi. I vakunku kaci ka de, i wushuku n akani a da Kashila ka naka da tyoku u icun a atakasuvu a de. Akani a na yi a'a ta n ucira u da a ka fuda a wauwa da.

²² I woko aza da a ka yansa ili i'ya akani yi a danai. Panai n atsuvu koshi wa, kpm nala baci ya yansa, ya lapanasa ta kaci ka de.

²³ Uza da baci wa pana udani u Kashila, aku bawu u yain ili i'ya a danai u yain, vuma u nala tyoku u uza da wa wundya kaci ka ne a madubu da wari.

²⁴ U laza baci u asakai madubu mi, aku u asansa tyoku da u wenei kaci ka ne.

²⁵ Shegai uza da baci wa wundya mele ma maci ma Kashila, kpm wa yan ili i'ya ma danai, vuma u nala wa tsara ta unu u shinga u utsara u kaci u da mele mi ma naka. Nala wari n uza da wa wundya n u asansi wa.

²⁶ Uza da baci wa wundya eyi Kashila ka wa tono, kpm u fuda u kana unu u ne wa, kaƙan ka wa yan kpm utono u Kashila u ne u gbani u da.

²⁷ Ure u maci n u da u mayun u utono u Kashila Tata u tsunu u da, a kirana na mkpan na nraƙa a asuvu a awuya a le, kpm a kirana n utono u likimba kotsu u nangasa le n ili i icadi wa.

2

Kotsu i wenike kudyangi wa

¹ Ama a va, Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi uzapige u da. Kotsu i takpana unaka tsupige wa, i'a baci upityanangi n eyi.

² Tyoku u naha, a dana uza roku u tuwa a asu u kaƙolo ka de n aminya a shinga a ikebe, aku u ukai kpm nkawani n zinariya a ajubu. Pini nala, uza roku kpm u tuwai uza u unambi u ukai aminya a da bawu a gain. ³ Aku i nakai vuma da u ukai aminya a shinga

yi tsupige i tonuko yi, “Asu u ndishi u ɗa na.” Aku i tonuko uza u unambi vi, “Shamgba dan,” ko kpm, “Dusuku a iyamba evu n a'ene a va.”

⁴ I yan baci nala, ya wenike ɗe la vi kudyangi a asu u ama a re a na yi, kpm i yan ta dere tyoku ɗa uza u afada uza ɗa wari n uyawunsa u cingi a katakasuvu ka ne.

⁵ Ama a va aza ɗa ma ciga cika, zuwai atsuvu a ɗe mai. Mayun ɗa Kashila ka dangasai aza a unambi a woko aza a utsari a asuvu a upityanangu. Kpm u dangasa le a woko aza ɗa a ka lya agadu a tsugono tsa u zuwamgbanaɗi wa naka aza ɗa a ka ciga yi.

⁶ Gba n nala, i goroi aza a unambi yi! Shegai aza a utsari yi alya a ka sukuta ɗa a rono ɗa kpm ubana a kuwa ku afada.

⁷ Alya kpm a tsu dana ukuna u cingi a kala ka Yesu Kirisiti Kawauwi kpm n ka a ka isa ɗa.

⁸ Ya yan ta ili i shinga ya kirana baci n mele ma tsugono ma mari a Tagarada u Kashila, “Ciga uza u karen u vunu tyoku ɗa va ciga kaci ka vunu.”

⁹ Shegai ya tono baci n ama tyoku ɗa i wene le, unyushi u cingi u ɗa ya yan, kpm mele ma varangu ɗa ta aku i woko aza a unyushi.

¹⁰ Uza u tono baci Mele ma Kashila ka nakai, aku u kodoi ma te, vuma u nala vi u kodoi ɗe gba Mele mi.

¹¹ Kashila ka ka danai, “Kotsu vu vaku n uka u uza roku wa,” aya dem u danai, “Kotsu vu wuna uma u vuma gbani wa.” Adama a nala, ko vu vaku baci n uka u uza wa, aku vu wunai uma u vuma gbani, vu woko ɗe uza ɗa u kodoi gba Mele ma Kashila.

¹² Adama a nala, yanyi kadyanshi n i yanyi yavu a ka ciga a yanka ɗa afada n mele ma ma tuko utsara u kaci.

¹³ Ya pana baci iyali i aza roku wa, eda dem Kashila ka pana ɗa iyali wa. Shegai ya pana baci iyali i aza roku, Kashila uza u iyali, iyali i ne ya lya ta kaci ka afada.

Upityanangu n uyan ili i shinga

¹⁴ Ama a va, ndya kalen ka uza wa dana u pityanangu ta bawu u wenikei manyan? Ucu n upityanangu u nala wa wauwa uza wa.

¹⁵ A dana vu wene uza roku uza ɗa u kana ta u tsara ilikulya ko kpm aminya a u'uka.

¹⁶ Aku vu dana, “U yan tsu ben, Kashila ka zuwuka vu unu u shinga,” i tonuko yi kpm Kashila ka tuko vuma u nala vi ilikulya ko aminya, eda kpm i naka vuma u nala vi ilikulya ko aminya wa. Ili i shinga i eni i'ya ukuna u nala wa yanka yi?

¹⁷ Nala dem upityanangu utyoku u ne, bawu wa walaka n manyan, upityanangu u nala vi kakushe ka.

¹⁸ Uza roku wa fuda ta u weci mu, “Avu va n upityanangu?” Aku n wushunku yi, “Ma ta n manyan.” Pini nala, aku n tonuko yi, “Wenike ve upityanangu u vunu vi bawu manyan, mpa kpm n wenike ɗa upityanangu u va n manyan ma ma yan.”

¹⁹ I wushuku ta an Kashila ka te ka, u gan ta. Shegai ko ityoni i cingi i wushuku ta n ukuna u nala vi, adama a nala a tsu pana ta uwonvo cika hal n a jeki ikyamba.

²⁰ Katengeshi ka vuma, ndya i zuwai va ciga uza roku u wenike vu an upityanangu wa baci manyan wa, upityanangu u nala vi u gbani u ɗa?

²¹ Pana na, akaya a tsunu Ibrahi, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan an u zuwai maku ma ne Ishaku a asudarakpa tsara u yain udarakpa n eyi. ◇

²² Gogo-na vu wene tyoku ɗa upityanangu u Ibrahi n manyan ma u yain a walakai kabolo wa. U wenike ta an upityanangu u ne u maci u ɗa a asu u ili i'ya u yain.

²³ A shadangu ta udani u ɗa a danai a Tagarada u Kashila an a danai, “Ibrahi pityanangu ta n Kashila, kpm Kashila ka pana yi kayanyan hal u gonuko yi u woko vuma u maci.” Ili i'ya i zuwai a ka isa Ibrahi kaje ka Kashila i'ya gai la vi. ◇

²⁴ Gogo-na i wene ta an tsu wokoi dere a kapala ka Kashila adama a ili i'ya tsa yansa, shegai adama a upityanangu u ɗa koshi wa.

²⁵ Nala dem, Raha kashankala ka, u zuwa ta Kashila ka panai kayanyan an u nakai aza a ukyawunsa uyamba a asu u ukpawan, kpmam u wutukpa le n kaban a ilinuku. ◇

²⁶ Ikyamba i'a baci bawu kuvi, ikyamba i nala yi kakushe ka, kpmam upityanangu u da bawu wa yan ili, u lamgbana n kakushe wa.

3

Uwenishike a kaci ka kaletsu

¹ Ama a va, gba de da ya bidya i'ari awenishiki wa. Kpaci i reve ta Kashila ka yanka tsu afada a pige a da a lai aza da a buwai, an tsari awenishiki.

² Gba tsunu tsu nusa ta cika, shegai aza da a tsu fuda a kana aletsu a le, a ka fuda ta dem a kana kaci ka le a asu u da u buwai.

³ Tsu tsu ukunka ta adoki urim n kawun a una tsara a panaka tsu. Kpmam tsu zuwa le a yain ili i'ya tsa ciga a yain. ⁴ Nala dem a'atsu a mini, a da la a pige a pige, kpmam uwule u ucira u tsu gebe le ta, gba n nala kawataniki ka yan baci manyan n kazama, she u gebe ka ubana a asu u da wa ciga.

⁵ Nala kpmam kaletsu kapashi ka ikyamba ka kenu, shegai ka tsu yan ta ili i pige. Kondoi ve tyoku da maku ma kakina ka mazaki ka tsu dafa kagozo ka pige.

⁶ Nala dem kaletsu akina a da, ka la ta apashi a ikyamba a da a buwai tsicingi. Ka ka nangasa gba uma u vuma, ka sava da ta ure u uma u vunu ubana a akina, kpaci kuwa ku akina ka ku tsu gebengu ka.

⁷ Ama a ka fuda ta a zuwa gba ko manama ma eni ma baci ma panaka le, hal na nnu n a'ali n adan.

⁸ Shegai uza wa fuda wa zuwa kaletsu ka ne ka panaka yi wa. Kpaci ili i cingi i'ya, i'ya bawu uza wa fuda wa kana, ka ta n tsukonu tsu cingi.

⁹ N aletsu a tsunu a da tsu tsu cikpala Kashila Tata u tsunu. N a da kpmam tsu tsu tonusuko ama kagbani, aza da Kashila ka yain, kpmam a rotso yi.

¹⁰ Gba icikpali n kadyanshi ka cingi† a una u te u da a tsu wuta, u gan nala gitwa, eda ama a va!

¹¹ Keshi ka mini ka te ka fuda ka wutukpa mini ma shinga n ma akoni?

¹² Uza wa fuda wa kasa zayitum a madanga ma kapopi ko kapopi a katyaci? Wa yan nala wa, kpmam keshi ka mini ka te ka fuda ka wutukpa mini ma akoni n ma shinga wa.

Kakiri ka likimba n ka zuba

¹³ Uza roku wa la a asuvu a de uza da u gbojoi kpmam u revei ili i Kashila? Ama da a'ari nala a ka wenike ta u da a asu u urongo uma u shinga, a ka wenike ta u da kpmam a asu u uyan ili i maci bawu a ka yan aradi.

¹⁴ Shegai malyon ma pige ma baci a asuvu a de, kpmam ya wenike uciga u kaci, kotsu i yain aradi an i'ari n kakiri wa. Aradi a de ukuna u mayun u da a ka 'yanku.

¹⁵ Malyon n aradi a'ari a asuvu a kakiri ka Kashila wa. Ili i nala yi gba i likimba i'ya, i uciga u katakasuvu i'ya, kpmam Kalapansi ka ka tsu doku i'ya ucira.

¹⁶ Asu u da baci dem malyon mari n uciga u kaci, nte va cina pini ibili maco n ukuna u cingi kau-kau.

¹⁷ Shegai kakiri ka baci ka wuta i zuba, mai da kari. Ka ciga ta kpmam ndishi n shinga. Kain dem kabirika yi wa, ka tsu 'yangasaka kaci wa. Ka tsu pana ta ama iyali ka yanka le ili i shinga. Ka tsu wenike kudyangi wa, ka tsu bidya ta kpmam ukuna mayun.

¹⁸ Aza da a ka tukuso ndishi n shinga a ka ce ta ucun u ndishi n shinga kpmam a kapi i shinga.

4

Asaka Kashila ka toni n avu

◇ 2:25 Josh. 2:1-21.

¹ Ndya ya tukuso kushulu n ibili a asuvu a de? Gba ili i'ya ya tukuso ili i na yi i'ya, kurura ku cingi ka ka yan kuvon a asuvu a de.

² Ya ciga de ili i'ya bawu i'ari n i'ya, adama a nala i fobusoi kpam i wunai uma tsara i tsara i'ya. Ya yan de malyon ma ili i'ya aza roku a tsara kpam ya tsara i'ya wa, adama a nala i ba i shilakanai n aza da a'ari n i'ya i wusa le i'ya. Shegai ili i'ya i zuwai bawu i tsara ili i'ya ya ciga vi i'ya, i folo Kashila ka naka da wa.

³ Kpam ko i folo baci, i tsu tsara i'ya wa, kpaci uyawunsa u de u cingi u da, ili i'ya ya zuwa da i pana kayanyan ka uma i'ya i tsu bolo koshi.

⁴ Eda aza a ukpada u upityanangu, i reve an ya ciga likimba u na i woko de atokulalu a Kashila wa?

⁵ Ko ya yan malala ma ku6ari ku Tagarada u Kashila, ka ku danai, Kulu ku ne ka kari a asuvu a tsunu, ka ta n malyon.

⁶ U tsu wenike tsu ta ukuna u shinga u ne. Wene ve ili i'ya Tagarada u Kashila u danai, "Kashila ka 'yuwan ta aza a aradi, kpam u tsu wenike ta ukuna u shinga a asu u aza da a vakunki kaci ka le." ◇

⁷ Asaka Kashila ka toni n avu. 'Yuwan Kalapansi, eyi kpam wa suma ta u asaka vu.

⁸ Tuwai evu n Kashila, eyi dem wa tuwa ta evu n ada. Sawai akere a de, kpaci eda aza a unyushi u cingi a da. Wulukpei atakasuvu a de, eda ama da bawu i'ari n katakasuvu ka te.

⁹ Balai asuvu adama a ili i cingi i'ya i yain, panai mbala i namgba asuvu, namgbai katsuma a una u da ya dosuso, ipeli i de i gono unamgbukatsuma.

¹⁰ Vakunki kaci ka de a asu u Tata, eyi kpam wa radagba da ta a zuba.

¹¹ Ama a va, kotsu i tonusuko atoku a de kadyanshi ka cingi wa. Ya dansaka baci uza roku tyoku da wa yan ukuna u cingi, hal i tadanku yi unyushi, Mele ma Kashila ma ya tadanku unyushi kpam i yankai ma afada. Eda aza da ya tadanku Mele unyushi a da wa. Manyan ma de ma i toni ma.

¹² Kashila ka yan ta Mele, aya kpam koshi wa yan afada a maci a asuvu a tsunu. Aya koshi wari n ucira u da wa wauwa ko u wuna. Ucira u eni u da vari n u da, u da va kidaga utoku u vunu ugana?

Yan aradi adama a nakpan wa

¹³ Panai na, i tsu dansa ta, "Ara ko nakpan tsa bana ta a ilyuci i roku, tsu ba tsu rongo de hal kayen tsu yain tsilaga, tsu yain ikebe."

¹⁴ I tsu dana ta nala, shegai i reve i'ya ya gita nakpan wa. Uma u de wa ta tyoku u maroli, kaara ka wuta baci aku ma wacuwa.

¹⁵ Shegai i'ari i dana, "Kashila ka wushuku baci tsari n uma, tsa yan ta ili i na ko i nala."

¹⁶ Shegai ya yan aradi n tsilai tsu gbani. Gba tsilai tsu nala tsi tsicingi tsa.

¹⁷ Cibai, unyushi u cingi u da uza u reve ili i'ya i gain u yain, aku u kpada i'ya uyan.

5

A baranai aza a utsari

¹ Panai na eda aza a utsari, u gan ta i sai n meshi n i salasi adama a upana u ikyamba u da wa tuwa da.

² Utsari u de u shama de, kpam karan ka takuma de aminya a de.

³ Azurufa n zinariya u de u gbani u da. Utsari u da ya pana n u da vi, wa takuma ta ikyamba i de a akina. Utsari u da i bolomgbonoi vi, wa woko da ta iryoci i'ya ya varangu da a a'ayin a afada a makorishi.

⁴ Panai kushen ka azamaninga a da i zuwai manyan a kashina, aza da i kpada utsupa ikebe i manyan i le. I 'yuwan le utsupa katsupi ka le, kpam kushen ku le ku rawa de a asu u Kashila Uza u Ucira Gba. ⁵ I rongoi a likimba bawu i yain manyan, gba n nala ya

pana kayanyan ka atakasuvu a de. I gana ta kaci ka de hal i gbonguroi, shegai gogo-na kain ka a ka kida da ka na.

⁶I kidagai aza da bawu a'ari n unyushi ugana a woko aza a unyushi, i wuna le, kpam a shilakanaka da wa.

Kawunki n upana u ikyamba

⁷Ama a va, u kana ta i rongo n ahankuri i vana ugono u Asheku. Kondoi ve tyoku da acimbi a tsu vana mini ma zuba tsara a cei, kpam a vana mini hal ubana a'ayin a ukapa u iceshi yi. Kondoi ve tyoku da a tsu yan ahankuri hal a'ayin a ukapa yi a rawa.

⁸Nala dem, u gan ta i yain ahankuri, u gan ta i gbama asuvu kpaci Asheku a ka barakpa wa, wa gono ta.

⁹Atoku a va, kotsu i damgbarasa kaci ka de n kakpadikukuna wa. Nala baci ya yansa, Kashila ka kidaga da ta ugana. Uza u afada wa ta a utsutsu utuwa.

¹⁰Atoku a va, kondoi ve tyoku da ntsumate aza da a tsu yan kadyanshi ka Kashila n ucira u kala ka ne. Alya iryoci i ama da a panai ikyamba.

¹¹Tsu cikpala ta aza da a tsu kawunku pini n upana u ikyamba. Ayuba da iryoci i uza da u kawunki n ahankuri. A asu u akawunki a ne, tsu wene ta tyoku da afofi a Kashila a shinga a kotsoi mai, tyoku da Tata wari uza u asuvayali cika.

¹²Ama a va, wa ta n kalen cika, i 'yuwan utsina n i yanyi kazuwamgbani n i isasi zuba. Kotsu i yain nala n isasi likimba wa, kotsu dem i yain nala n i isasi ili i roku wa. Ili i'ya i gain i yain i'ya i dana "eye" ko "a'a" koshi, i yan baci nala ya yan unyushi u cingi, ko a kidaga da ugana wa.

Uwenishike a kaci ka kvasu

¹³Ya wari a asuvu a de uza da wari n ukuna u da wa balai yi? She u lyai kapala n kvasu. Uza roku wari n mazanga? She u shipi ishpa i cikpali.

¹⁴Uza roku wa a asuvu a de n mabala? She u isa nkoshi ma Atoni a Yesu a yanka yi kvasu. A ka gbara ka yi ta manivi a asuvu a kala ka Asheku.

¹⁵Kpam kvasu ka a ka yan vi, a yan baci ka n upityanangu ka tuko ta uza u mabala vi alafiya. Kashila ka tanasa yi ta. Uza vi u yan baci unyushi u cingi u roku, Kashila ka cimbusuka yi ta.

¹⁶Adama a nala, tonukoi atoku unyushi u cingi u de, i yanka atoku kvasu tsara Kashila ka tanasa da. Vuma da u zuwai Kashila ka panai kayanyan, kvasu ka ne ka ta n ucira, kpam ka tsu tuko ta makorishi ma shinga.

¹⁷Iliya† vuma da tyoku u tsunu, u yain kvasu cika kotsu a roi wa, kpam a ro wa hal ayen a tatsu n uwoto u teli.

¹⁸U doki u yain kvasu, aku zuba nakai mini, uyamba kpam u wutukpai ilikulya.

¹⁹Ama a va, uza roku u puwan baci bawu wa yan ukuna u mayun, uza roku u gonuko yi a ure.

²⁰U gan ta i reve mai, uza da baci u gonukoi uza u unyushi u cingi a ure u maci u asakai tsicingi tsu ne, vuma u nala vi u wauwa yi ta a asuvu a ukpa, adama a nala a ka cimbusuka yi ta unyushi u cingi ushani.

Ukanikorongi u Kagita u Bituru

Ukukpa u kadyanshi

Bituru uza da u korongi Tagarada u na vi, kasuki ka. U rongo ta kabolo n Yesu. A'ayin a da Yesu panai ikyamba u wene ta n a'eshi a ne. A ukanikorongi u na vi, u yan ta kadyanshi n Atoni a asu kau-kau a kaci ka upana u ikyamba.

Bituru tonuko ta Atoni u da, gba a a'ayin a da baci upana u ikyamba u cina le, a yain mazanga. Cinda Yesu panai ikyamba a'ayin a da wari a likimba, nala dem atoni a ne u kana ta a pana ikyamba. Upana u ikyamba u tsu zuwa ta upityanangu u uza u doku u gbama. U tonuko le ta ukuna u shinga u Kashila wa ta n ele a'ayin a da baci dem a ka pana ikyamba.

Gogo-na Atoni a ka pana ta dem ikyamba. Kashila ka ta pini tyoku da wari. Ukanikorongi u na u naka tsu ta ureve a kaci ka ukuna u mayun u kulu u da wa banga tsu a'ayin a da baci dem tsa pana ikyamba. U tonuko tsu ta dem ukuna u shinga u shinga u da tsa yan, a'ayin a da baci tsa pana kayanyan ko tsa pana ikyamba.

Ili i'ya i'ari a Tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1:1-2)

Ili i maci i uzuwa u uma (1:3-12)

Kuryongo tyoku u ama a uwulukpi a Kashila (1:13-2:17)

Iryoci i upana u ikyamba u Atoni (2:18-25)

Uwoko u katoni n upana u ikyamba (3:1-4:19)

Adooki ubana a asu u nkoshi n kuwa ku Atoni (5:1-11)

Idyani i makorishi (5:12-14)

¹ Mpa Bituru kasuki ka Yesu Kirisiti Kawauwi da ma sukunku da ukanikorongi u na vi. Ama da Kashila ka dangasai alya ma koronku. Alya aza da a'ari ndishi yavu amoci a uyamba u Pontu, n Galatiya, n Kapadosiya, n Asiya, n Bitiniya.

² Kashila Tata u dangasa da ta caupa, kpm Kulu Keri ku wulukpe da de. An u wokoi i nakai Yesu Kawauwi karinga, mpasa n ne kpm n za da de. Kvasu ka va ka i tsara tsishinga tsu Kashila ushani, na ndishi n shinga n ne a uma u de.

Atoni a yain n uzuwa u uma

³ Cikpalai Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi. Wa ta n asuvayali cika hal u doku u matsa tsu ilimaci i savu. Adama a ilimaci i nala yi da tsari n uzuwa u uma u da wari n uma, kpm tsu tsari ilimaci yi an a 'yangasai Yesu Kawauwi a ukpa.

⁴ I naka tsu ta dem agadu a da bawu a ka namgba, n a da a'ari sarara kpm a ka kporo wa. Kashila ka ta n agadu a de a zuba, kpm wa asaka ko i te i sawa a da wa.

⁵ I wushuku baci n Kashila, agadu a nala yi a de a da, kpm adama a ucira u ne, wa kanku da ta ili i cingi kotsu i sawa da wa, hal she u wenike iwauwi a a'ayin a makorishi. Gba ama a ka reve ta n ukuna u iwauwi i nala yi.

⁶ Ili i nala yi mayun da, yanyi mazanga adama a ili yi. Shegai gogo-na ya pana ta ikyamba icun kau-kau a ukondo a'ayin kenu.

⁷ Upana u ikyamba vi wa tuwa ta tsara u wenike upityanangu u de u mayun u da. Upityanangu u de wa ta n kalen cika, u la ta zinariya kalen. Akina a tsu zuwa ta zinariya u woko sarara, shegai gba n nala u tsu namgba ta. A'ayin a da baci a ka wenike Yesu Kawauwi a asu u ama, ya tsara ta icikpali, n tsupige, n karinga adama a ukuna u mayun u upityanangu u de.

⁸ Ya ciga tā Kawauwi ko an bawu kotsu i wene yi. Ko an u wokoi bawu ya wene yi gogo-na, i wushuku tā n eyi. Kpam ko gogo-na ya pana tā kayanyan n i yanyi mazanga ma gbam bawu ya fuda ya dana.

⁹ Adama a da i wushuki n eyi, ya tsara tā kune ku iwauwi i uma u de.

¹⁰ Ntsumate n yan tā kadyanshi ka tyoku da Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de. A vece tā ben tsara a reve ureve u iwauwi i'ya wa naka da.

¹¹ Kulu ku Kawauwi ka tā a asuvu a le, kpam ku yan tā kadyanshi ka upana u ikyamba u Kawauwi n tsupige tsa tsa tuwa ara ne a'ayin a da baci u panai ikyamba yi. Ntsumate mari ma ciga tā n reve ko nwere da, ko kpam nida ukuna u na wa gita.

¹² Kashila ka wenike le tā ili i'ya a ka yan kadyanshi a kaci ka ili i'ya ya gita, shegai a a'ayin a le a da ya gita wa. Ukuna u mayun u da a danai vi adama a de a da. Gogo-na Kashila ka suku tā Kulu Keri tsara ku banga ama an a yanka da Kadyanshi ka Shinga ka kuvari. Ko atsumate a zuba a ciga tā dem a reve ikuna i na yi.

U kana tā vuma rongo uwulukpi

¹³ Adama a ili i na yi gba, yawunsai mai i rotsongusu tyoku da ya kana kaci ka de. Yawunsai tyoku da Kashila ka wenike ukuna u shinga u ne ara de a'ayin a da baci Kawauwi ka gonoi. A'ayin a da baci ya yawunsa a ikuna i na yi, ya tsara tā uzuwa u uma.

¹⁴ Nakai Kashila karinga, kpaci eda mmuku n ne da. Kotsu i gono i kpatala i yain ili i'ya bawu i gain tyoku da i yansai a uma u cau u de wa. A a'ayin a nala yi, i'ari i reve ili i'ya i gain i yain wa.

¹⁵ Kashila ka dangasa da tā i woko mmuku n ne. U kana tā i woko uwulukpi a ili i'ya dem ya yan, tyoku da Kashila kari uwulukpi.

¹⁶ Kpaci Kashila ka dana tā n kaci ka ne, “U kana tā i woko uwulukpi, kpaci mpa ma tā uwulukpi.” ◇

¹⁷ Cibai i tsu yan tā kvasu a asu u Tata da wari a zuba. Aya uza u afada, kpam u tsu wenike ukuna u shinga a asu u vuma te kapala n uza roku wa. Wa yanka da tā afada a una u ili i'ya i yain. U kana tā i naka Kashila karinga a'ayin a da ya yan tsumoci pini naha a likimba.

¹⁸ I reve tā gai Kashila ka tsupa tā ili i pige tsara u wauwa da a uma u cingi u de, an u wokoi isheku i de i yansai dem nala. Kpam ili i'ya u tsupukai vi tyoku u zinariya ko azurufa da i'ari wa, kpaci zinariya ko azurufa u tsu barakpa wa.

¹⁹ U tsupuka da tā n mpasa n Yesu Kawauwi n da mari n kalen cika. Aya Maku ma Kondom ma Kashila† uza da bawu u nusukai ko uza, kpam wa n ashinda wa, ko kenu.

²⁰ Kashila ka dangasa yi tā adama a ukuna u nala vi caupa kahu a yain likimba, kpam a a'ayin a makorishi a na yi Kashila ka suku yi tā a likimba tsara ya dem wene. Kashila ka yan tā ukuna u nala vi gba adama a de.

²¹ Gogo-na i wushuku tā n Kashila adama a Kawauwi. Kpam adama a da Kashila ka 'yangasa yi a ukpa u naka yi kpam tsupige, ya wushuku tā kpam i zuwa uma a asu u Kashila.

²² Gogo-na u gan tā i cigi atoku a de n uciga u mayun, tyoku da aza da a'ari ilimaci i te a tsu cigamgbana. A wulukpe da tā an i wushuki n Kadyanshi ka Shinga, ukuna u maci u da. Adama a nala, i cigamgbana cika, n ucira u atakasuvu a de.

²³ Kashila ka zuwa tā a doku a matsa da ilimaci i savu. Uma u savu u de a asu u isheku i de u da u wutai wa, kpaci uma u da ele a naka da, wa kotso tā a ukpa. Shegai uma u savu u na wa rongo tā pini bawu makorishi, kpaci u wuta tā a asuvu a kadyanshi ka uma u Kashila, uma u nala vi kpam u da wa kotso wa.

²⁴ Matsumate ma korongu tā:

“Ama gba a'a tā tyoku u mete ma ma tsu laza ma kuwa;

◇ 1:16 Adkp. 11:44-45; Adkp. 19:2; Adkp. 20:7.

tsulobo tsu le kpam tsu laza tsu kotso
 tyoku u tsulobo tsu aḗalu a kakamba.
 Mete mi ma ekpe,
 aku aḗalu a rukpa a iyamba.

²⁵ Shegai kadyanshi ka Magono ma Zuba ka kotso wa.” ◇

Kadyanshi ka Magono ma Zuba ka nala ki, ka gai Kadyanshi ka Shinga ka tsa tonuko
 ḗa na vi.

2

¹ Adama a nala, u kaḗa ta i varangu gba ikuna i cingi i'ya ya yansa. I asaḗa uyinsa
 ama. Asaka u dansaka kaci ka de aza a shinga kpam nala i'ari wa. Kotsu i yain malyon
 ko kpam i yain kadyanshi ka ka baḗa aza roku wa.

² U kaḗa ta i yain maluwa ma uso mani ma mari uwulukpi ma kulu, tsara i gbonguro
 n ucira u maci u iwauwi. Sai adama a mani mi tyoku da baba tsu saka mani,

³ kpaci i pefe de ukuna u shinga u Yesu Asheku.

Katali ka uma

⁴ Tuwai ara Yesu Asheku Katali ka uma. Ama ushani a 'yuwan yi ta, shegai Kashila ka
 dangasa yi kpam wa ciga yi ta cika.

⁵ Eda dem tyoku u ne da i'ari. Eda atali a uma a da Kashila ka yanka manyan tsara u
 mai kuwa ku tsugono tsu ne a asuvu a de. Eda dem kabolo ka adarakpi a uwulukpi a da
 i'ari, tsara i yansa udarakpa u kulu u da wa zuwa Kashila ka pana kayanyan adama a
 Yesu Kawauwi.

⁶ Kadyanshi ka Kashila ka tonuko tsu ta ukuna u na vi:

“Wundyai! Ma zuwuka da ta katali

ka ka lakai kalen cika a asu u kuma a Sihiyona†*

ka n dangasai kpam ka n lakai uciga.

Gba uza da baci u wushuki n eyi, wa yan uwono wa.” ◇

⁷ Mayun da, aya macigi ma de, eda aza da i wushuki n eyi. Shegai aza da a 'yuwan yi,
 “Katali ka aza a kuma a 'yuwain
 ka ka lakai cika a asu u kuma.” ◇

⁸ Kadyanshi ka Kashila ka dana ta dem,
 “Aya katali ka ka tsu zuwa ama a tadatsa,
 katali ka ka zuwa urukpa.” ◇

A tsu tadatsa ta kpaci a tsu pana kadyanshi ka Kashila a naka ka karinga wa, kpaci
 nala Kashila ka fobusuko le.

⁹ Shegai eda i'a tyoku u ama a nala yi wa, kpaci eda kaletsu ka ka Kashila ka dangasai
 ka. Eda kabolo ka adarakpi a da a gbashikai Kashila yavu Magono, eda ama a uwulukpi
 u da, kpam eda kaletsu ka Kashila ka. Kashila ka wutukpa da ta a asuvu a karimbi u tuko
 da a asu u katyashi ka ne. Gogo-na u kaḗa ta i dansa gba manyan ma pige ma pige ma u
 yansai. Kadyanshi ka Kashila ka dana ta,

¹⁰ “Caupa, eda kaletsu ka wa;

shegai gogo-na eda kaletsu ka Kashila ka.

Caupa i'ari i wusha asuvayali a Kashila wa; shegai gogo-na i wusha ta asuvayali a ne.”

◇

¹¹ Ama a va, eda amoci a da pini na kpam aza a kugengu. N rono da ta atsuvu kotsu i
 toni uciga u ili i cingi wa, kpaci a tsu shilakanan ta n uma u mayun u de.

¹² Kiranai n tyoku da ya rongo n atoku a de aza da bawu a'ari atoni. Ko a takunku da
 baci unyushi, eda gai i wenike le ahali a shinga. A ka wushuku ta kpam a naka Kashila
 tsupige u tuwa baci u yanka likimba afada.

◇ 1:25 Isha. 40:6-8. * 2:6 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ 2:6 Isha. 28:16. ◇ 2:7 Ishp. 118:22. ◇ 2:8
 Isha. 8:14. ◇ 2:10 Hos. 1:6, 9; Hos. 2:23.

Gorimukoi azapige a de

¹³ Kashilā ka ciga dā tā i gorimuko gba aza a tsupige. Gorimukoi aza a tsugono,

¹⁴ n azapige a da dem u tsu suku. Yansai nala kpaci magono ma suku le tā tsarā a foro gba uza da baci u nusai, kpam u suku le tā tsarā a naka uza da yain ili i maci tsupige.

¹⁵ Kashilā ka ciga dā tā i yain ili i shinga, kpam i yan baci, ya zuwa tā atengeshi a ama da a tsu takunkusu dā unyushi a pada bini.

¹⁶ Edā agbashi a da wa; i tsarā de kaci ka de. Shegai utsarā u kaci u de u naka ucira u da ya yan ili i cingi wa. I tsarā tā kaci ka de tsarā i woko tyoku u agbashi a Kashilā.

¹⁷ Nakai ya dem karinga kpam i wenike uciga u maci a asu u ama a Kashilā. Nakai Kashilā tsupige kpam i gorimuko magono.

¹⁸ Agbashi, u kana tā i gorimuko azakuwa a de kpam i naka le karinga kain dem. Yanyi nala a asu u aza a shinga n aza a ahali a maci, u kana tā dem i yain nala a asu u aza a asuvu a shen.

¹⁹ Uza yan baci unyushi wa, aku u kawunki upana u ikyamba u ili i'ya bawu u yain adama a da u revei Kashilā, Kashilā ka pana tā kayanyan ka ne.

²⁰ I lekede ili wa a lapa dā baci adama a unyushi u da i yain. Shegai Kashilā ka zuwuka dā tā unā u shinga i pana baci ikyamba a asu u uyan ukuna u shinga.

²¹ Kawauwi ka iryoci i de, u pana tā ikyamba adama a de. Tono dem nala. Upana u ikyamba wā tā a asuvu a ili i'ya Kashilā ka zuwa tsu tsu pana. Kadyanshi ka Kashilā ka dana tā:

²² “Kawauwi ka yan unyushi u cingi wa,

kpam u yinsa uza wa.” ◇

²³ An ama a wisha yi, u tsupa wa. An a zuwa yi u pana ikyamba, u dana ele dem a pana ikyamba wa. U zuwa tā kaci ka ne a akere a Kashilā uza da u tsu yan afada a maci.

²⁴ Eyi n kaci ka ne u bidya tā unyushi u cingi u tsunu a ikyamba i ne a mawandamgbani tsarā tsu 'yuwan uyan unyushi, kpam tsu rongo n ili i shinga. A tansa dā tā adama a a'utsu a ne!

²⁵ Caupa i'ari tā a kugengu tyoku u ncon n da n puwain. Shegai gogo-na i gono de a asu u Kaliniki ka de, uza da wa guba uma u de.

3

Tyoku da a tsu yan a asuvu a iyolo

¹ Edā aka she i gorimuko a'ali a de. Ko a'ali a roku a 'yuwain baci uwushuku n Kadyanshi ka Shinga ki, uma u shinga u de wa pura tā ugboji u le kapala n kadyanshi ka roku.

² Yan da a ka yan nala an a wenei uma u shinga n u maci u da ya rongo.

³ Kotsu i matsa i lobono a uwene a a'eshi a aza roku wa. Kotsu i dambula kaci ka de n kuca ku kenji ushani wa, ko ili i udyoku i ikebe wa, ko aminya a ikebe a shinga wa.

⁴ Nala wa. U la tā tsulobo a reve vu n tsulobo tsa tsa wuta a katakasuvu ka vunu. Tsulobo tsu nala tsi tsu tsu wuta tā a asu u uvakunku u kaci n ukana u kaci n kakirani. Wā tā n kalen cika a asu u Kashilā kpam wa kotso wa.

⁵ Tyoku da gai aka a uwulukpi a caupa a gonukoi kaci ka le n tsulobo u da la vi. A wushuku tā n Kashilā kpam a ka gorimuko a'ali a le.

⁶ Hal gai Saratu,† u gorimuko tā vali u ne Ibirahi, an u isa yi uzakuwa u ne. Edā nkere n ne n da, ya yan baci ukuna u shinga kotsu i asaka uwonvo u 6ishinka dā uyan ili wa.

⁷ Nala dem a'ali, u gan tā i wundi aka a de n karinga. I toni n ele mai tyoku da ya rongo kaḅolo. Kotsu i ciḅa an i la le n ucira. I reve kpam an ele dem a wushai kune ku shinga ku uma u Kashilā. Ya ciga baci ko i te i kangu kavasus ka de ubana a asu u Kashilā wa, she i yain nala.

◇ 2:22 Isha. 53:9.

Rongoi mai a asuvu a de

⁸ Gogo-na gbà de she i wushuku n atoku a de, i kirana n i'ya ya tsarasa atoku a de. I cigamgbana yavu uza n vangu u da i'ari. I pana asuvayali a atoku, i vakunku kaci ka de.

⁹ Uza u yanka da baci ukuna u cingi, kotsu i yanka yi dem ukuna u cingi wa. Uza roku tonuko da baci kagbani, kotsu i gonuko yi n kagbani wa. Nala gita baci, i zuwuka icun i ama a nala yi una u shinga. Yanyi nala kpaci Kashila ka isa da ta tsara i zuwuka ama una u shinga. Kpam eda dem Kashila ka zuwuka da ta una u shinga.

¹⁰ Kadyanshi ka Kashila ka dana ta,

“Uza wa ciga baci u rongo n mazanga

n a'ayin a shinga,

u kana ta u kirana n kaletsu ka ne a asu u udansa kadyanshi ka gbani.

U kirana kpam n una u ne a asu u uyansa kaban.

¹¹ U kana ta u suma uyansa ukuna u cingi, u gono u yansa ukuna u maci.

U matsa u wene u rongo n ya dem na ndishi n shinga.

¹² A'eshi a Magono ma Zuba a ka wundya ta aza da a ka yansa ukuna u shinga.

Kpam atsuvu a ne a'a ta ukukpi tsara u pana ka le a yan baci kavasu.

Shegai u tsu kpatalaka ta aza da a tsu yansa ukuna u cingi kucina.” ◇

¹³⁻¹⁴ Ya wa yanka da ukuna u cingi i'a baci ufofusi i yanka le ukuna u shinga? Shegai a ka yan da baci mavura an ya yansa ukuna u maci, kotsu i pana uwonvo wa kpam kotsu i namgba asuvu wa. Kashila ka naka da ta katsupi ka ya yansa ukuna u da wari u shinga.

¹⁵ A una u da ya dambula a asuvu a de, she i lyaka Kawauwi kayala tyoku u Asheku n katakasuvu ka de. I rongo ufofusi u da ya wushunku uza da baci dem u wece da i tonuko yi ili i'ya i zuwai i'ari n uzuwa u uma. Kpam u kana ta i yain u da sawu na unaka tsupige.

¹⁶ I rongo n atakasuvu a de sarara. Pini nala, ama a dansa baci kagbani a kaci ka de, a ka woko ta n uwono a wene baci uma u shinga u da ya rongo an i'ari aza a Kawauwi.

¹⁷ Ci'ai, u la ta tsulobo i yain ukuna u shinga i pana ikyamba, Kashila ka baci ka cigai u da nala. I pana baci ikyamba nala, u la ta tsulobo n u da ya pana ikyamba an i yain ukuna u cingi.

¹⁸ Kawauwi ka pana ta dem ikyamba an u kuwai adama a unyushi u cingi u tsunu, kpam wa doku wa yan nala wa. U yan unyushi u cingi wa, shegai u kuwa ta adama a aza a unyushi u cingi tsara u tuko tsu a asu u Kashila. Ikyamba i ne i kuwa ta, shegai a 'yangasa yi n ucira u Kulu Keri.

¹⁹ Aku ku zuwa yi u ba u yankai a'ulu a akushe a da a'ari a kuwa ku a'ali ku'ari.

²⁰ Ama a na yi a 'yuwan ta upanaka Kashila a'ayin a da Nuhu wa yan kpatsu. Shegai Kashila ka yan ta ahankuri n ele. Ama kulla a uwa ta pini a kpatsu ki, aku Kashila ka wauwa le a mini mi.

²¹ Mini ma nala mi ma woko ta yavu ulyubugu u da wa wauwa da gogo-na. Shegai ulyubugu u za u ashinda a ikyamba u da wa. U ukpatala ubana a asu u Kashila n katakasuvu ka de sarara da, kpaci a 'yangasa ta Yesu Kawauwi a ukpa.

²² Gogo-na Kawauwi ka ta a zuba ndishi a kukere ku ulyaki ku Kashila. Gba atsumate a zuba n ucira kau-kau u zuba n gba ityoni i cingi u kana ta a pana ka yi.

4

Ya dem yain tyoku u Kawauwi

¹ An u wokoi Kawauwi ka panai ikyamba n ikyamba i ne, eda dem she i fofuso i yain nala. Ili i'ya i zuwai tani i'ya, i wushuku baci ya pana ikyamba adama a Kawauwi, uyan u unyushi u cingi u da la vi ya suma.

² Nala kpam ya tonu upana u kayanyan u cingi u ikyamba i de wa. Shegai ya yanka ta gba uma u de manyan i yain i'ya Kashila ka ciga.

◇ 3:12 Ishp. 34:12-16.

³ I'ari i ɓarakpa ta n i yanyi ili i'ya aza ɗa bawu a revei Kashila a ka yansa. Tsishankala tsu kabarikete, uciga u ili i cingi, i rongoi a kuso n i gutukpi, ya yansa kpm abiki a gbani hal n isoshi i kabarikete, i lyakai ameli kayala ili i'ya Kashila ka kovo.

⁴ Aje a cau a ɗe a yan ta majiyan an bawu ya bansa kpm n ele a asu u uyansa ukuna u gbani vi. Hal gbam a ka yansa kadyanshi ka gbani a kaci ka ɗe adama a ukuna u nala vi.

⁵ Shegai u kana ta a wushunku uza ɗa wa tuwa u yanka ya dem afada, aza a uma n aza ɗa a kuwai gba.

⁶ Adama a nala, Yesu yanka ta aza ɗa a kuwai vi kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga. Ko an u wokoi a ka yanka le dem afada tyoku u ama ɗa a buwai, yanka ɗa u yanka le nala tsara a tsara a'ayin a ɗa a ka kpatala a rongo a asuvu a uma tyoku ɗa Kulu ku Kashila ku tonoi n ele.

⁷ Ko ndya wa ya kotso ta na n a'ayin kenu. Adama a nala i vakunku asuvu a ɗe, i kana kaci ka ɗe tsara i yain kavasuu.

⁸ Gba ili i'ya gbam i lakai kalen i'ya, i lyai kelime n i weniki atoku a ɗe uciga u maci. Ili i'ya kpm i zuwai i'ya, ya cimbusuka ta gba ikuna i cingi i kakuma i'ya a ka yansa ɗa.

⁹ U kana ta i wushi ama a a'uwa a ɗe, kpm kotsu i yain tsali wa.

¹⁰ Kashila ka naka ta ya dem kune icun kau-kau. U gan ta i yanka ili i'ya Kashila ka naka ɗa manyan mai, tsara i wenike ukuna u shinga u Kashila a asu u ama.

¹¹ Avu uza ɗa Kashila ka nakai kune ku kuɓari, vu yain ka yavu Kashila ka ka dansa a asuvu a vunu. Isa ɗa a isa vu vu banga ama? Banga le n gba ucira u ɗa Kashila ka naka vu. Pini nala, Kashila ka wusha ta tsupige tsu ili gba a asu u Yesu Kawauwi. Tsupige tsu Kashila tsu ta pini hal ubana bawu utyoku, nala kpm dem ucira u ne. Ami.

A ka yan da ta mavura

¹² Ama a va, kotsu i yain majiyan an a ka konduso ɗa n upana u ikyamba yavu i'ari a asuvu a akina wa. Kotsu i wene yavu ukuna u roku u ɗa u savu wa.

¹³ Wa laka ɗa ta tsulobo i yain mazanga an eda dem i uwai a asuvu a upana u ikyamba u Kawauwi. Yansai nala ya tsara ta mazanga cika a'ayin a ɗa baci a wenikei tsupige tsu ne.

¹⁴ A yanka ɗa baci kagbani adama a kala ka Kawauwi, i tsu la vi ɗe unu u shinga, kpaci u wenike ta an tsupige tsu Kulu Keri ku Kashila tsari n ada.

¹⁵ Mai ɗa wari uza u pana ikyamba u wuna baci uma gbani gbani, ko uboku ko kpm ukuna u gbani u roku u ɗa uza u yain. Nala dem wari, uza wa uwusa baci ukuna u ama kabarikete u gan ta u pana ikyamba.

¹⁶ Nala wari wa, a ka yan da baci mavura an i'ari Atoni. Kotsu i pana uwono n upana u ikyamba u nala vi wa. Shegai i cikpala Kashila an i'ari n kala ka nala ki.

¹⁷ Gogo-na ɗa a'ayin a ɗa Kashila ka gitu afada a ne, kpm wa gitu ta u yanka kuwa ku ne. Pini nala, a gitu baci n atsu an tsari Atoni, ndya ya woko makorishi ma aza ɗa a 'yuwain upana Kadyanshi ka Shinga ka ne?

¹⁸ Kadyanshi ka Kashila ka da,

“Iwauwi i tsu tuwa ta a asu u ama a shinga n upana u ikyamba, shegai ama ɗa a 'yuwain upanaka Kashila kpm a tsu nususa, ama a na a ka la ta ama a shinga upana ikyamba.” ◇

¹⁹ Ili i'ya ukuna u na wa tono u ɗa: va pana baci ikyamba tyoku ɗa Kashila ka ciga, vu lyai kelime n unaka kaci ka vunu a asu Kashila uza ɗa yan vu. Vu lyai kpm kelime n uyansa ili i shinga, wa banga vu ta. Mayun, wa kpaɗa vu ubanga wa.

5

Uwenishike ubana a asu u nkoshi

◇ 4:18 Tzg. 11:31.

¹ Gogo-na nkoshi ma Atoni n da ma dansaka. Mpa dem makoshi ma kpm n wene ta upana u ikyamba u Kirisiti Kawauwi. Ma tono yi ta a tsupige tsu ne n karinga ka ne u gono baci.

² Tyoku da aliniki a tsu kirana na ncon n le, nala dem u gain i kirana n gba ko ya baci Kashila ka zuwai a akere a de. I yain u da n uciga u de, kotsu i yain tsali an ya yan u da wa. I yain nala an ya pana kayanyan ka ugbashika Kashila. Kotsu i yain nala n i zuwi uma a ili i likimba i'ya ya tuwa da wa.

³ Kotsu i gonuko kaci ka de azapige hal n i baranasi ama kabarikete wa, shegai i gonuko kaci ka de i woko iryoci i shinga.

⁴ Nala kpm, Magono ma Aliniki ma tuwa baci, wa naka da ta funi u tsupige u da bawu wa kporo.

Uwenishike ubana a asu u aloba

⁵ Eda aloba, panai karinga ka nkoshi. Gba de kpm she i bangamgbana yavu agbashi a da a vakunki kaci ka le, kpaci

“Kashila ka 'yuwan ta aza da a'ari n aradi, u naka kpm ukuna u shinga u ne a asu u aza da a vakunki kaci ka le.” ◇

⁶ Adama a nala, i vakunku kaci ka de a ucira u Kashila. A'ayin a da baci a'ayin a ne a tuwai, wa radagba da ta a zuba.

⁷ Tsunki Kashila gba ili i'ya ya bala da, kpaci wa kirana ta n ada.

⁸ Kain dem i rongo a uwundya n afofi. Kalapansi ka utokulalu u de, kpm aya pini wa genge tyoku u gabako wa bolo uza da wa kana tsara u takuma. ⁹ Shamgbai n ucira a ili i'ya i wushuki n i'ya, nala ya yan i lyai kaci ka ne n ucira. U gan ta i reve, gba Atoni a Asheku ko nte wa a likimba a ka pana ta icun i upana u ikyamba u na vi.

¹⁰ A'ayin a da baci i panai ikyamba kenu, Kashila ka kirana ta n ada, kpm u zuwa atakasuvu a de a gbama, wa zuwa da ta kpm i shamgba n ucira. Yan da Kashila ka tsu yan nala adama a da wari uza u shinga a'ayin dem. U zuwa da ta i tsara tsupige tsu ne bawu utyoku a asu u da u bolomgbono da n Kawauwi.

¹¹ Kashila ka lya ta tsugono tsu ko ndya wa hal ubana bawu utyoku. Ami.

Idyani

¹² Ma wundya ta Sila tyoku u utoku kpm uza da n wushuki n eyi. U banga mu ta a asu u ukorongu maku ma ukanikorongi u na vi. Ili i'ya i zuwai n korongi u da i'ya, tsara n gbamatangu da, kpm n tonuko da tyoku da Kashila kari uza u shinga, adama a da kain dem i rongo uwushukusu n eyi.

¹³ Atoni a Babila†* a ka sukunku da ta idyani. Kashila ka dangasa le ta dem tyoku da u dangasa da. Maku ma va dem Marku wa danasa da ta.

¹⁴ Damamgbana i a asuvu a uciga u Atoni. Kavasuu ka va ka Kashila ka naka da ndishi n shinga, eda aza da i'ari aza a Kirisiti Kawauwi.

◇ 5:5 Tzg. 3:34. * 5:13 Arevi a Tagarada u Kashila a wushuku ta an Bituru yankai “Babila” manyan tsara u yain kadyanshi a kaci ka ilyuci i Roma.

Ukanikorongi u Ire u Bituru

Ukukpa u kadyanshi

Ukanikorongi u ire u da u wutai ara Bituru ubana a asu u Atoni aza da a wacuwai a asu kau-kau u da na vi.

A asuvu a ukanikorongi u na vi, Bituru tonuko ta ayain a kaneshi, Kashila ka kirana ta n aza da a korongi Tagarada u Kashila, adama a nala u gan ta Katoni dem ka reve Tagarada u Kashila mai. U tofugbuso ta kpam u da, a ka yan ta awenishiki a kaaban, u wenikei kpam tyoku da a ka reve ili i maci n i kaaban. A makorishi u da a zuwa uma a a'ayin a da Kawauwi ka gono.

Awenishiki a kaaban n uwenishike u kaaban u da pini ushani gogo-na. Adama a nala, u kana ta Atoni a reve Tagarada u Kashila mai. Tsu kondo baci a Tagarada u Kashila, tsa wene ta an Asheku Kawauwi wa gono ta, adama a nala a da tsari n uzuwa u uma u da bawu uza roku wa fuda wa wusha tsu u da vi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1:1-2)

Tyoku da Atoni a Asheku a gain a rongo (1:3-15)

Tsupige tsu Kawauwi (1:16-21)

Ntsumate n awenishiki a kaaban (2:1-22)

Ugono u Asheku mayun da (3:1-18)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Simo Bituru, kagbashi ka Yesu Kirisiti Kawauwi, kasuki ka ne ka dem mari. Gba de da ma koronku, eda aza da i'ari n upityanangu tyoku da tsari n u da. Upityanangu u nala tani wa ta n kalen cika, kpaci Kashila n Yesu Kawauwi alya a naka tsu u da adama a ukuna u maci u le.

² Ma ciga ta Kashila ka wenike da ukuna u shinga na ndishi n shinga cika a'ayin a da baci i'ari a ureve Yesu n i revi, kpaci aya Kashila n Asheku a tsunu.

Ili i'ya i zuwai tsari n uzuwa u uma

³ An ureve u Yesu u tsunu wari a ulya kapala, u yanka ta ucira u tsugono u ne manyan tsara u naka tsu gba i'ya tsa ciga, kpam tsu rongo tyoku da wa yankpa Kashila. U isa tsu ta tsu tuwa tsu wushi tsupige tsu ne, tsu wushi kpam ukuna u shinga u ne.

⁴ N ucira u pige u nala u da kpam u naka tsu kazuwamgbani ka pige ka pige n ka shinga ka shinga. U zuwamgbana ta u da a ka zuwa tsu ta tsu lai a asuvu a ukuna u cingi u da u kyawan tsu u da uyawunsa u ukuna u cingi u tsu tuko. U zuwamgbana ta kpam u da ya woko ta tyoku u Kashila.

⁵ Adama a nala, cinda i wokoi tyoku u Kashila, kotsu i kaka tsara i doku ukuna u shinga a asuvu a upityanangu u de. Uma u ukuna u shinga u tsu zuwa da ta i doku ureve u Kashila cika.

⁶ Ureve u Kashila u tsu tuko ta ukana u kaci. Ukana u kaci kpam u tsu tuko ta akawunki. Akawunki yi kpam a tsu zuwa da ta i rongo gba adama a Kashila.

⁷ Ya rongo baci nala, ya yan ta n uciga u atoku. A makorishi kpam ya yan ta n uciga u maci a asu u ama gba.

⁸ I lya baci kelime n udoku u ili i shinga i na yi, ya bishinka da ta uwoko aza a gbani n aza a ndishi n gbani, i yain kpam ili i shinga ushani adama a ureve u Asheku Yesu Kawauwi.

⁹ Shegai aza da a kpadai uyan ili i shinga i na yi arumba a da, ko kpam a ka wene mai wa. A asansa ta an Kashila ka zai uma u cau u le u unyushi u cingi.

¹⁰ Ama a va, adama a nala, u kana ta i doku uyan ili i'ya ya wenike an Kashila ka isa da mayun, i wenike kpam an u dangasa da i woko ama a ne. I yan baci nala ya tadatsa wa, ya rukpa tani wa.

¹¹ Kashila kpam ka wusha da ta mai a asuvu a tsugono tsu Yesu Kirisiti Asheku n Kawauwi ka tsunu.

Zuwai atsuvu a asu u akani a Kashila

¹² I reve de ili i na yi, kpam i'ari kushani a ukuna u mayun n ucira. Gba n nala ma ciga ta n rongo da ucibusuka ili i na yi.

¹³ Wa lobono ta n rongo da ucibusuka ili i na yi hal she kain ka n kuwai.

¹⁴ Kpam Asheku Yesu Kawauwi u wenike mu de a ka barakpa wa ma kuwa ta.

¹⁵ Adama a nala, ma matsa ta n wene n wenishike da ili i na yi mai. Ma ciga ta i ciba ko u barakpa baci an n lazai.

¹⁶ An tsu tonuko da tyoku da Asheku a tsunu Yesu Kawauwi a ka gono n ucira, itete i ugboji i'ya uza roku u yain i'ya tsa dansa wa. Tsu wene ta tsupige tsu ne mayun n a'eshi a tsunu.

¹⁷ Kashila Tata u naka yi ta tsupige tsa a radagba yi kpam an u isa yi n kalagatsu a asu u Ucira n Tsupige, u da, "Maku ma va ma na vi, uza da ma ciga cika, kpam ma pana ta kayanyan n eyi." ◇

¹⁸ Tsa ta pini a zuba u masasa ma uwulukpi ma nala mi kabolo n Yesu a'ayin yi, kpam tsu pana ta kalagatsu ki ka dansai a zuba.

¹⁹ Gba ikuna i na yi i zuwa tsu ta tsu doki tsu wushuki ili i'ya nsumate n danai vi mayun da. Adama a nala she i gonuko ugboji a asu u kadyanshi ka le ki i woko yavu macikalu ma ma wantukpa a karimbi. Lyayi kelime n i yanyi ili i na yi hal kain ka Kawauwi ka wenikei kaci ka ne kpam katyashi ka ne ka wantukpai a atakasuvu a de.*

²⁰ Ili i'ya i lakai gba, u kana ta i reve a'ayin a da baci nsumate n yain kadyanshi a Tagarada u Kashila, ara le da ka wutai wa.†

²¹ Nsumate mi a tsu yan kadyanshi adama a da an ele a ka ciga a dansa wa. Nala wari wa. Kulu Keri ka ku tsu zuwa le a dansa akani a Kashila.

2

Awenishiki a kaaban

¹ A'ayin a da a wurai, a yan ta nsumate n kaaban aza da a yain kadyanshi a asuvu a Isara'ila, nala kpam a asuvu a de ya tsara awenishiki a kaaban. A ka yan ta manyan n ugboji a tuko kaaban ka ka tuko kunangasu a kaci ka Kashila. A ka yangasaka ta Ashekapige, uza da u wauwa le. Ele n kaci ka le dem a ka barakpa n uwusha u ukpa wa.

² Ama ushani a ka tono ta uwenishike u cingi u le, aku a toni ukuna u gbani u uwono u le. Adama a le ama a ka dansa ta kadyanshi ka gbani a kaci ka Kawauwi n uwenishike u mayun u ne.

³ Awenishiki a na yi a'a ta n kurura, kpam a tsu yanka ta ugboji n kaaban manyan a ryafa da. Shegai Kashila ka bidya ta u wacinsa le tun caupa kpam ukpa u le wa ta a ure.

⁴ Kashila ka jebige atsumate a zuba mavura a'ayin a da a yain unyushi u cingi wa. U tsu varangu le ta a asu upana u ikyamba kpam a asuvu a a'ele a lyungu-lyungu a karimbi, nte a ka rongo pini hal a'ayin a afada.

⁵ Kashila ka jebige ama mavura a likimba a'ayin a cau a Nuhu wa. U wauwa ta Nuhu n ama a shindere aza a kuwa a ne. Nuhu rono ta ama atsuvu a kaci ka afada a maci a Kashila, pini nala, Kashila ka cimbusai gba likimba n ama a cingi yi n mini ma pige.

◇ **1:17** Mat. 17:5; Mak. 9:7; Luk. 9:35. * **1:19** Idani i na n Tsiheline i'ya, "She a'ayin a da kain ka wansai kpam katala ka kpasani ka yangai a katakasuvu ka vunu." † **1:20** A ka fuda ta a ka reve idani i Tsiheline pini na n kalen ka na dem, "U kana ta vu reve an uza wa la wa reve akani a nsumate n kaci ka ne wa."

⁶ U doki u yain ilyuci i Sodom n Gomora mavura u daɓai i'ya u gonukoi i'ya kakomo. U zuwai a wokoi iryoci a ili i'ya ya gitā n aza ɗa a kpaɗaɗi upanaɓa Kashila.

⁷ Shegai gba n nala, Kashila ka wauwa ta Lutu. Lutuf vuma ɗa rongoi n Kashila mai ɗa, kpam u pana kayanyan ka ukuna u gbani n u cingi u ɗa a ka yansa a asu u ɗa wari vi wa.

⁸ An u wokoi vuma ɗa uza ɗa wa pana Kashila karinga, u dambula ta a asuvu a ne cika an u wenei tsicingi kpam wa pana sa ukuna gbani kain dem.

⁹ Ili i na i wenike ta an Kashila ka fuda ka wauwa ama ɗa a ka tono yi mai a asuvu a upana u ikyamba u ɗa a ka pana sa. Ili yi ya wenike ta dem an Kashila ka kana ama ɗa a 'yuwan yi unaka karinga, kpam wa lya ta kelime n uyan le mavura hal ubana kain ka afada.

¹⁰ Kashila ka doku ta upana u ikyamba u ama ɗa a ka tono uciga u ili i ikyamba i le kpam a 'yuwan yi unaka karinga. Icu n i ama a na yi a'a ta n aradi kpam a bidya kaci ka le evu wa. Hal gbam a tonusukoi tsupige tsu aza a zuba kadyanshi ka gbani, kpam a tsu wece kain ka a ka yan nala wa.

¹¹ Shegai atsumate a zuba a la ta ama a na yi ucira cika, kpam gba n nala atsumate a zuba yi a tsu tonusuko tsupige tsu aza a zuba a nala yi kadyanshi ka gbani a kapala ka Kashila wa.

¹² Ama a na a'a ta tyoku u nnama n mete n ɗa bawu n tsu yan majiyan. N ɗa a matsai tsara a kana a wuna. A tsu tonuko ta ili i'ya bawu a revei kadyanshi ka gbani. Ahali a cingi a le a ɗa a ka wuna le.

¹³ A ka wusha ta ukpa u woko katsupi ka malen ma manyan ma le adama a ukuna u cingi u ɗa a ka yansa ka ama. A tsu yan ta mazanga a'ayin a ɗa a ka yan ukuna u cingi ko n kaara ka baci. A tsu tuko ta uwono a kaɓolo ka ɗe, a gonuko ɗa aza a ashinda. A tsu lya ta kelime n a yanyi ukuna u kaɓan u na vi ko a ka lya baci ilikulya kaɓolo n ada a asu u abiki.

¹⁴ A tsu yan ta tsishankala n a'eshi a le, kpam a tsu cuwa n uyan unyushi wa. A tsu kpatalasa ta aza ɗa bawu a shamgbai a asu u te a yain unyushi. A tsu wenishike ta kaci ka le kurura, ele aza ɗa a yankai un a ɗa.

¹⁵ A asaka ɗe ure u maci a tonoi ure u matsumate Bala'amf maku ma Beyu. Bala'am vuma ɗa uza ɗa u lai uciga ikebe a asu uyan ili i'ya bawu i gain. ◇

¹⁶ Shegai makparyagi ma barana ta Bala'am. Manama ma bawu ma tsu dansa, ma dana ta ukuna yavu vuma ma bishinkai matsumate mi uyan ijan i ne.

¹⁷ Ama a na a'a ta yavu a'eshi a mini a ɗa a ekpei. Tyoku u alishi a ɗa a tsu kyawunsa a zuba a uwule ɗa a'ari. A tsu yan ta kazuwamgbani cika shegai ko i te a tsu shadangu wa. Kashila ka zuwa ta icu n i ama a na yi a asu u ɗa u lakai karimbi.

¹⁸ Ama a na yi a tsu yan ta aradi n kadyanshi ka gbani. Vuma wa yan baci evu n u'asaka ure u cingi, ama na yi a ka yanka ta kurura ku cingi ku le manyan a gonuko yi a ure u cingi.

¹⁹ A yanka ta ya dem kazuwamgbani ka utsara u kaci, shegai ele dem agbashi a uyansa ukuna u cingi a ɗa, kpaci ama agbashi a ili i'ya ya tono n ele a ɗa.

²⁰ Ama a ka tsara ta iwauwi a ili i likimba i'ya ya nangasa le, a tuwa baci a asu u Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi. Shegai ili i nala yi i doku baci i kana ama a nala yi pini, hal i lyai kaci ka ama ki, upana u ikyamba u le wa la ta upana u ikyamba u cau.

²¹ Wari wa laka ta ama a nala tsulobo a'ari a kpaɗa baci ureve ili i'ya ya zuwa Kashila upana u kayanyan. U lobono wa, ko kenu, uza u reve ili i'ya i gain u yain, aku u 'yuwan kadyanshi ka uwulukpi ka shinga ka Kashila ka naka le a yain.

²² Ili i'ya i'ari i mayun a asuvu a tsizagadi tsu na tsi, i mayun i'ya dem a asu u ama a na yi, "Mashe ma tsu gono ta tsara ma lyai tsishami tsu ne." Tsizagadi tsu roku kpam tsu dana ta, "A sumba baci maburusunu, ma gono ta a asu u icadi."

3

Yesu wa doku ta wa gono

¹ Aza da ma ciga, gogo-na n koronku da de ikanikorongi i re, kpam a asuvu a ikanikorongi yi n matsa ta tsara n zuwa da i yawunsa mai kpam i ciba dere.

² Ma ciga ta i ciba i reve kpam n akani a nsumate ma uwulukpi n caupa, ma ciga ta kpam i ciba i reve kpam ili i'ya Asheku n Kawauwi ka tsunu ka zuwai asuki a tonuko da i yain.

³ Wa ta n kalen cika i reve a a'ayin a makorishi a ka yan ta aza a majari, aza da a ka dosuso ukuna u maci, a yain gba ili i cingi i'ya a ka ciga a yain.

⁴ A ka dana ta, "Utuwa u da u zuwamgbanai wa tuwa vi u da te? Azapige a kagita a kuwa de gba, kpam ko ndya wa i'a ta tyoku da i'ari tun a kagita ka uyan likimba."

⁵ Shegai ama a na yi a zuwa ta kaci ka le a asansa an tun caupa Kashila ka yain zuba, u wutukpai uyamba a asuvu a mini u zuwai kpam mini ma kyawain uyamba vi n kadyanshi ka ne.

⁶ An a tsara i yain a'ayin, Kashila ka zuwai mini ma nala mi ma wacinsa likimba.

⁷ Shegai Kashila ka tonuko ta zuba n likimba u gogo-na a yain pini hal ubana kain ka afada. Pini nala, aku akina a tuwa le, kpam a wacinsa aza da bawu a wushuki n Kashila.

⁸ Aza da ma ciga, kotsu i asansa an Kashila ka tsu wene kain ka te yavu ayen kazu ka te wa, u wene kpam ayen kazu yavu kain ka te.

⁹ Aza roku a bidya ta Magono ma Zuba ma barakpa ta kahu u shadangu kazuwamgbani ka ne, shegai nala wari wa, wa barakpa tyoku da a ka yawunsa wa. Wa ta n ahankuri ara de. Wa ciga ko uza u kuwa wa, shegai wa ciga ta ya dem u kpatala ugono ara ne.

¹⁰ Kain ka Asheku ka ta a utuwa ka danda ama tyoku da kaboki ka tsu tuwa. Zuba kpam wa kotso ta n mawura ma pige, aku akina a runukpa ko ndya wa. Wa wenike ta ya dem tyoku da a ka tofugbo likimba n gba ili i'ya i'ari pini kpam a kidaga u da ugana.*

¹¹ An u wokoi a ka wacinsa ko ndya wa, icun i ama a eni a da ya woko? Adama a nala she i gbashika kpam i naka Kashila tsupige n uma u de.

¹² I zuwa a'eshi a de a kain ka nala ki i banga ka ka tuwa gogo. A'ayin a nala yi a ka wacinsa ta zuba n akina, kpam gba i'ya i'ari pini a akina yi i darakpa.

¹³ Shegai tsa vana ta zuba u savu n likimba u savu u da Kashila ka zuwamgbanai wa yan, likimba da gba aza da a'ari pini a ka yan ili i'ya Kashila ka danai i'ari dere.

Idyani i makorishi

¹⁴ Aza da ma ciga, adama a nala, she i rongo na ndishi n shinga n Kashila kpam i yain gba i'ya ya yan i rongo mai bawu unyushi u cingi a asuvu a a'ayin a da ya vana ukuna u na u gita vi.

¹⁵ Kotsu i ciba, Magono ma Zuba uvana u da wari tsara ama a tsara kabala ka a ka tsara iwauwi. Tyoku da utoku u tsunu Bulus uza da tsa ciga, u koronku da n ureve u da Kashila ka naka yi.

¹⁶ Bulus yan ta kadyanshi ka ili i na ki asuvu a gba ikanikorongi i'ya u korongusi, shegai ili i roku i'ya u korongi vi i wuyana ta ureve. Aza roku aza da bawu a revei ili n aza da bawu a shamkpa kaci ka le a asu u te a vura ta ikanikorongi i ne yi tsara i naka kalen ka roku kau. Nala dem a tsu yan n apashi a roku a Tagarada u Kashila. Pini na kaci ka le ka a ka ronuko uwacinsa.

¹⁷ Aza da ma ciga, a rono da ta atsuvu kaku kahu kain ki, i kirana kotsu unyushi u ama a cingi u na u pura da ugboji wa. Shamgbai a asuvu a uwushuku u de, kotsu i rukpa wa.

¹⁸ I lyai kelime n ugbama a asuvu a ukuna u shinga n ureve u Yesu Kirisiti Asheku n Kawauwi ka tsunu. Asaka tsupige n karinga u woko ara ne n gogo-na hal ubana. Ami.

* **3:10** Akorongi a cau a roku aza da a pura i tagarada u 2 Bituru a korongu ta "kpam ili i likimba ya darakpa ta n usudugbi u shen cika."

Ukanikorongi u Kagita u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongu ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu ama kau-kau. U na vi; wata, u kagita, u isa ta aza a uyan kaneshi vi mmuku n ne. Cinda Yahaya kasuki ka kpm makoshi ma Atoni a a'ayin a nala yi, nala wenike ta an ukanikorongi vi u Atoni u da gba.

A ukanikorongi u na vi, Yahaya yan ta kadyanshi ka tyoku da uza wa rongo evu n Kashila. U yan ta ka tyoku da uza wa rongo evu n Kashila ki icun ku re. Ure u kagita u da uza u rongo a katyashi ka Kashila. Ure u ire kpm u da uza u rongo a uciga u Kashila.

Tagarada u na u yan ta kadyanshi ka urongo a katyashi ka Kashila u da uza u rongo tyoku da Kashila ka ciga. Adama a nala ili i'a kpm la i'ya ya rongo usokongi a asu u ama n Kashila kpm wa. Tagarada vi u yan ta kpm kadyanshi ka uza u rongo a uciga u Kashila u da uza u cigi atoku pini na a likimba. A makorishi, u cibuga tsu ta an tsari n utsara u kaci u pige tsu baci kabolo n Kawauwi.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Udani u da wa naka uma (1:1-4)

Kashila ka katyashi, Yesu kpm aya iryoci i tsunu (1:5-2:6)

Kazuwambani ka savu (2:7-17)

Atokulalu a Kawauwi na mmuku n Kashila (2:18-3:10)

Uciga u Kashila n uciga u tsunu (3:11-4:21)

Utsara u kaci n likimba (5:1-21)

Akani a uma

¹ Uza da tun caupa wari pini a kagita ki, aya uza da tsu panakai kpm tsu wenei. Tsu wene yi ta n a'eshi a tsunu, tsu sawa yi kpm n akere a tsunu. Aya Yesu Kirisiti Kawauwi Udani u uma.

² Uza da u tsu naka uma, u tuwa ta ara tsunu! Tsu wene yi ta, kpm tsa tonuko da ili i'ya tsu wenei vi. Gogo-na ukuna u uma u da bawu wa kotso u na u da wari n Tata vi kpm u tuwa tsu vi, u da tsa tonuko da.

³ I'ya tsu wenei kpm tsu panai i'ya tsa tonuko da, tsara eda dem i tsara urongo u kabolo n atsu u nala vi. Kabolo ka tsari n u da n Tata n Maku ma ne Yesu Kawauwi.

⁴ Koronku da tsa koronku da ili i na yi tsara i shadangu n mazanga kabolo n atsu.

Kashila katyashi ka

⁵ Udani u da tsu panai ara Yesu Kawauwi u da na, kpm u da tsa tonusuko da: Kashila ka katyashi, kpm wari n karimbi wa, ko kenu.

⁶ Tsu da baci tsu n uma kabolo n eyi, kpm tsu lyai kelime n urongo n uma u tsunu a asuvu a karimbi, aza a kaban a da tsari, tsa tono ukuna u mayun wa.

⁷ Shegai tsa rongo baci a asuvu a katyashi tyoku da Kashila ka rongo a katyashi, tsa rongo ta la vi kabolo n atoku. Kpm mpasa n Maku ma ne Yesu n wulukpe ta unyushi u cingi u tsunu.

⁸ Tsu da baci tsu n unyushi u cingi wa, kaci ka tsunu ka tsa yinsa, kpm ukuna u mayun wari a asuvu a tsunu wa.

⁹ Shegai tsu dana baci unyushi u cingi u tsunu, wa cimbusuka tsu ta. Kpaci Kashila ka tsu shadangu ta kazuwambani ka ne, wa yan ta ili i'ya i'ari mai. Wa wulukpe tsu ta a asuvu a ukuna u cingi u da tsu yain.

¹⁰ Tsu da baci tsu yan unyushi u cingi wa, Kashilā ka tsa isa uza u kaḅan. Kpam tsa wenike kadyanshi ka ne a asuvu a atakasuvu a tsunu wa.

2

Yesu da kaḅangi ka tsunu

¹ Mmuku n va aza da ma ciga, koronku da ma koronku da ili i na yi tsara i yain unyushi u cingi wa. Shegai i nusa baci, kain dem Yesu Kawauwi uza da wari uza u maci, wa folo ta Tata a una u tsunu.

² Aya ufarakpa u unyushi u cingi u tsunu. Unyushi u tsunu u da gbam u bidyai koshi wa, shegai hal n unyushi u ama a likimba gba.

³ Nala tsa reve an gogo-na tsu revei Kashilā, tsa tono baci udani u ne mai.

⁴ Uza da baci dem u danai, “N reve ta Kashilā,” shegai bawu wa tono ili i'ya u danai, vuma nala uza u kaḅan da. Kpam wa n ukuna u mayun a asuvu a ne wa.

⁵ Shegai tsa yan baci ili i'ya Kashilā ka danai, kpam uciga u ne wari ara tsunu tyoku da u gain u woko, tsa reve ta an tsari ama a ne mayun.

⁶ Tsu da baci atsu ama a ne a da, tsu rongo tyoku da Yesu rongoi.

Kashilā ka da tsu cigi atoku a tsunu

⁷ Aje a va aza da ma ciga, koronku da ma koronku da adama a da ma naka da mele ma savu wa. Ma gai a naka da caupa vi ma, kpam i reve ta n udani vi.

⁸ Shegai u savu u da dem. Kawauwi ka wenike ta an mele mi mayun da, eda kpam dem i wenike ta an mayun da. Kpaci karimbi ki ka ta a ucimba, katyashi ki kpam kari a uwakana.

⁹ Uza u dana baci, “A katyashi ka ma rongo,” shegai wa kovo utoku u ne, vuma nala vi a karimbi ka wa rongo.

¹⁰ Uza da baci wa ciga atoku a ne, a katyashi ka wa rongo kpam wa tuko utadatsasa wa.

¹¹ Tsa kovo baci atoku a tsunu, a karimbi ka tsa rongo kpam tsa wala pini. Tsu reve kpam a asu u da tsa bana wa, kpaci tsa wene ure n karimbi wa.

¹² Koronku da ma koronku da, mmuku n va, kpaci Kashilā ka cimbusuka da de unyushi u cingi u de adama a ili i'ya Yesu yain.

¹³ Koronku da ma koronku da, isheku, kpaci i reve ta uza da wari pini tun a kagita.

Koronku da ma koronku da, alobona nkere, kpaci i lya ta kaci ka uza u cingi vi.

Koronku da ma koronku da, mmuku, kpaci i reve ta Tata.

¹⁴ Koronku da ma koronku da, isheku, kpaci i reve ta uza da wari pini tun a kagita.

Koronku da ma koronku da, alobona nkere, kpaci i'ya ta n ucira.

Udani u Kashilā wa ta ara de,

kpam i lya de kaci ka uza u cingi vi.

¹⁵ Kotsu i cigi likimba ko kpam ili i'ya i'ari pini a asuvu a ne wa. Ya ciga baci likimba, uciga u Tata wa la vi ara de wa.

¹⁶ Tsa rongo baci tyoku da likimba wa ciga, kain dem tsa rongo ta uciga tsu yain ili i'ya i'ari unyushi. Tsu cigi tsu tsara ili i'ya baci dem tsu wenei, tsu yain dem aradi a ili i'ya baci dem tsa yan kpam tsari n i'ya. Ko an u wokoi ili i nala yi unyushi u da. Gba ili i nala yi i Tata i'ya wa, shegai i likimba i'ya.

¹⁷ Likimba n gba ili i'ya i'ari pini ya wura ta, shegai uza da baci wa yan ili i'ya Kashilā ka ciga, wa yan ta n uma hal ubana.

Utukulalu u Kirisiti Kawauwi

¹⁸ Mmuku n v̄a aza d̄a ma ciga, a'ayin a makorishi a d̄a. I pana t̄a a da utukulalu u Kawauwi w̄a t̄a a utuw̄a, gogo-na kpam atukulalu a Kawauwi a d̄a pini na ushani. Nala tsu yain tsu revei an a'ayin a makorishi d̄a na vi.

¹⁹ Ama a na yi a asak̄a d̄e kuwa ku Atoni ku tsunu, kpaci a'ari a asuvu a tsunu mayun wa. A da baci mayun d̄a a'ari a asuvu a tsunu, a'ari a ka shamgba t̄a n at̄su. An a asak̄a tsu vi, u wenike t̄a an a'ari a asuvu a tsunu wa.

²⁰ I'a t̄a n kune ka Uza u Uwulukpi u nak̄a d̄a, adama a nala gb̄a d̄e i reve t̄a ukuna u mayun.

²¹ U kan̄a mu she n koronku d̄a a kaci ka ukuna u mayun vi wa, kpaci i reve t̄a n u d̄a. I reve t̄a kpam an aza a kaḅan a'ari a asuvu a aza a mayun wa.

²² Ya uza u kaḅan? Uza d̄a baci dem u nanai Yesu Kawauwi, uza u kaḅan d̄a. Uza d̄a baci dem u danai nala, utukulalu u Kawauwi d̄a, kpam u 'yuwan t̄a Tata n Maku mi dem.

²³ Uza d̄a baci dem u 'yuwain Maku mi, vuma u nala vi u 'yuwan t̄a dem Tata vi. Shegai tsu da baci tsu wushuku n Maku mi, ts̄a t̄a dem n Tata vi.

²⁴ Kotsu i mats̄a i wene i toni uwenishike u d̄a i tsar̄ai a kagita. I lya baci kelime n utono u ili i'ya i panai a kagita, ya rongo t̄a kaḅolo n Maku mi kpam n Tata vi.

²⁵ Ili i'ya kpam Kawauwi ka zuwamgbanai wa nak̄a tsu i'ya na: uma u d̄a bawu wa kotso.

²⁶ Koronku d̄a ma koronku d̄a tsar̄a n rono d̄a atsuvu a kaci ka ama a nala yi, aza d̄a a ka ciga a yins̄a d̄a vi.

²⁷ Shegai ed̄a, Kawauwi ka tsunku d̄a d̄e Kulu Keri ku ne. Kulu ku ne ka baci ara d̄e, she kpam uza u wenishike d̄a wa. Kpaci Kulu ku ne ka wenishike d̄a t̄a ko ndya wa, kpam ko ndya baci ku wenishikei mayun d̄a, kaḅan ka wa. Tono i uwenishike u Kulu vi, i rongo kpam a asuvu a Kawauwi.

²⁸ Mayun mmuku n v̄a, lyayi kelime n uwoko ili i te n Kawauwi, tsar̄a u gono baci tsa pana uwonvo wa, kpam tsa pana uwono a kapala ka ne wa.

²⁹ I reve t̄a an Kawauwi kari uza u maci, kotsu kpam i reve uza d̄a baci dem wa yansa ili i'ya i'ari i maci, maku ma Kashila ma.

3*Atsu mmuku n Kashila n da*

¹ Tata wa ciga tsu wa wa, adama a nala a d̄a a ka isa tsu mmuku n Kashila. Kpam mayun d̄a tsari mmuku n Kashila mi. Aza a likimba a reve Tata vi wa, da gai dem i zuwai bawu likimba vi u reve tsu vi.

² Aje a v̄a aza d̄a ma ciga, gogo-na at̄su mmuku n Kashila n d̄a, kpam kotsu u wenike tsu ve ili i'ya tsa woko wa, Kawauwi ka gono baci. Shegai tsu reve t̄a Kawauwi ka gono baci, tsa woko t̄a tyoku u ne, kpaci tsa wene yi t̄a tyoku d̄a wari mayun.

³ Gb̄a aza d̄a a wushuki n ukuna u na vi, a ka zuwa t̄a kaci ka le a rongo uwulukpi tyoku d̄a Kawauwi kari uwulukpi.

⁴ Uza d̄a baci u yain unyushi u cingi, mele ma Kashila ma u pasai, kpaci uyan u unyushi u cingi dere d̄a wari n kushulu n Kashila n mele ma ne.

⁵ I reve t̄a an Kawauwi ka tuwai u takpa unyushi u cingi, kpaci w̄a n unyushi u cingi wa.

⁶ Adama a nala, uza d̄a baci wa rongo kaḅolo n eyi, wa lya kelime n uyansa unyushi u cingi wa. Shegai uza d̄a baci u lyai kelime n uyansa u unyushi u cingi, kotsu u wene yi wa kpam u reve yi wa.

⁷ Mmuku n v̄a, kotsu i asak̄a uza u yins̄a d̄a a kaci ka ukuna u na vi wa: ama a ka wenike baci uma u shinga, aza a uma u shinga a d̄a tyoku d̄a Kawauwi kari.

⁸ Gba uza da baci wa yansa unyushi u cingi, uza u Kalapansi da, kpaci Kalapansi ka gitā tā uyansa u unyushi u cingi tun a kagita. Adama a nala a da Maku ma Kashila ma tuwai tsara u cimbusa manyan ma Kalapansi.

⁹ Aza da baci a'ari mmuku n Kashila a ka fuda a ka lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa, kpaci u naka le ta uma u savu. An u wokoi Kashila ka Tata u le, a ka lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa.

¹⁰ Adama a nala, tsa wene ta ko ya maku ma Kashila, n ko ya kpam maku ma Kalapansi. Uza da baci dem bawu wa rongo n uma u shinga, maku ma Kashila ma wa, nala dem uza da bawu wa ciga utoku u ne.

Cigai atoku a de

¹¹ Udani u na u te u da n u da i'ari i gitai i panai vi: tsu cigi atoku a tsunu.

¹² Kotsu i woko tyoku u Kayinu wa, uza u uza u cingi vi u da, aku u wunai vangu u ne. Nda i zuwai u wuna yi? Kpaci ili i'ya Kayinu yain i gan wa, ili i'ya kpam vangu u ne u yain i'ya i lobono ta.

¹³ Aje a va, kotsu i yain majiyan an ama a likimba a ka kovo da wa.

¹⁴ Uciga u atoku a tsunu, wa wenike ta an tsu pasamgbani ukpa ubana a uma. Uza da baci bawu wa wenike uciga nala, u buwa ta a asuvu a ukpa.

¹⁵ Uza da baci dem wa kovo utoku u ne, kawuni ka uma u vuma gbani ka. Kpam i reve ta aza da a ka wunusa uma u ama gbani, a'a n uma u da bawu wa kotso a asuvu a le wa.

¹⁶ Tyoku da tsa reve uciga vi wari u da na: Kawauwi ka neke ta uma u ne adama a tsunu. Adama a nala atsu dem u kana ta tsu neke uma u tsunu adama a atoku a tsunu.

¹⁷ A dana uza roku wa n tsari, aku u wenei uza roku uza da bawu wari n ili kpam u banga yi wa. Vuma nala uciga u Kashila wa a asuvu a ne wa.

¹⁸ Mmuku, tsu tsu wenike ta atoku uciga mayun a asu u ubanga le, shegai tsu yain kadyanshi ka ubanga u le koshi wa.

¹⁹ Tsa ciga baci atoku, tsu reve ta an tsari a asuvu a ukuna u mayun, kpam asuvu a tsunu a ka dusuku ta a asu u Kashila.

²⁰ Kpam ko asuvu a tsunu a dusuku baci wa adama a uwono, Kashila ka la ta atakasuvu a tsunu kpam u reve ta ko ndya wa.

²¹ Aje a va, asuvu a tsunu a dusuku baci, tsa fuda ta tsa shamgba a kapala ka Kashila bawu uwonvo.

²² Wa naka tsu ta i'ya baci dem tsu wecikei, kpaci tsa tono yi ta kpam tsa yansa ili i'ya ya zuwa yi u pana kayanyan.

²³ Ili i'ya Kashila ka danai i'ya na: Tsu wushuku n Maku ma ne Yesu Kawauwi, kpam tsu cigi atoku a tsunu. Nala dem Yesu wenishike tsu tsu yain.

²⁴ Aza da a ka pana kadyanshi ka Kashila, a asuvu a ne a da a ka rongo, eyi kpam a asuvu a le. Tsu reve ta Kashila kari a asuvu a tsunu adama a Kulu Keri ku ne ka u naka tsu.

4

Awenishiki a kaban

¹ Aje a va aza da ma ciga, gba uza da danai wa ta n Kulu Keri ku Kashila da ya wushuku n eyi wa. Kondo le i wene ko a asu u Kashila da ku wutai. Ntsumate n kaban n uwa de a likimba ushani.

² Tyoku da ya reve Kulu Keri ku Kashila u da na: uza da baci dem u danai Kawauwi ka tuwa ta a likimba n ikyamba i vuma, vuma u nala vi a asu u Kashila da u wutai.

³ Uza da baci dem bawu u wushuki n ukuna u na vi, wari n Kulu ku Kashila wa. Kulu ku nala ku utokulalu u Kawauwi ka, uza da i panai wa tuwa a likimba vi kpam gogo-na u tuwa de.

⁴ Mmuku n va, eda aza a Kashila a da, kpam i lya ta kaci ka atokulalu a ne. Kulu Keri ku Kashila ka ta a asuvu a de, kpam u la ta uza da wari a likimba ucira.

⁵ Atokulalu a nala yi a tsu yan ta kadyanshi ka ili i likimba, aza a likimba kpam a tsu panaka le ta, kpaci ele aza a likimba a da.

⁶ Shegai atsu aza a Kashila a da, da gai i zuwai aza da a revei Kashila a tsu panaka tsu vi. Ama a Kashila a da baci a'ari wa, a ka panaka tsu wa. Nala tsu tsu reve ko uza wari n kulu ku mayun ko ku kaƙan.

Uciga u Kashila ara tsunu

⁷ Aje a va, asaka tsu cigamgbantai, kpaci uciga a asu u Kashila u da u wutai. Uza da baci dem wa ciga atoku, maku ma Kashila ma, kpam u reve ta Kashila.

⁸ Uza da kpam bawu wa ciga atoku, u reve Kashila wa, kpaci Kashila uciga u da.

⁹ Kashila ka wenike tsu ta uciga u ne an u suki Maku ma te ma ne koshi a likimba tsara tsu tsara uma.

¹⁰ Uciga u ukuna u mayun u da la vi. Atsa tsa ciga Kashila wa, shegai aya wa ciga tsu hal u suki Maku ma te ma ne ma woko uƙaraka u da wa cimbusa unyushi u cingi u tsunu.

¹¹ Aje a va, an u wokoi Kashila ka ciga tsu nala, atsu dem u kana ta tsu cigi atoku a tsunu.

¹² Uza wa la kotsu u wenei Kashila wa, shegai tsa ciga baci atoku a tsunu, Kashila ka ta kaƙolo n atsu ubana. Uciga u ne kpam u shadangu a asuvu a tsunu tyoku da u gain u woko.

¹³ Kashila ka naka tsu ta Kulu Keri ku ne. Da gai i zuwai tsu revei an tsari kaƙolo kpam ili i te n eyi vi, tyoku da eyi wari kaƙolo kpam ili i te n atsu.

¹⁴ Tata suku ta Maku ma ne ma woko uza da wa wauwa likimba, tsu wene yi ta kpam gogo-na atsa na tsa tonusuko ama ukuna u ne.

¹⁵ Uza roku u dana baci Yesu Maku ma Kashila ma, wa ta kaƙolo kpam ili i te n Kashila, Kashila kpam ka ta kaƙolo kpam ili i te n eyi.

¹⁶ Tsu reve ta tyoku da Kashila ka ciga tsu cika, kpam tsu pityanangu ta n eyi.

Kashila uciga u da. Tsu lya baci kelime n uciga atoku a tsunu, tsa woko ta kaƙolo kpam ili i te n Kashila, eyi kpam wa woko ta kaƙolo kpam ili i te n atsu.

¹⁷ Tsa ciga baci atoku mayun hal tsa rongo tyoku da Kawauwi ka rongoi a likimba u na, tsa pana uwonvo kain ka afada wa.

¹⁸ Uwonvo wa pini a uciga wa, uciga u mayun u tsu takpa ta gba uwonvo. Uza wa pana baci uwonvo, an u wokoi wa yawunsa yavu a ka yan yi mavura da. Uza pana baci uwonvo, uciga u Kashila u shadangu asuvu a ne tyoku da u gain wa.

¹⁹ Kashila ka ka gitai ka ciga tsu, da gai i zuwai tsa wenike dem uciga vi.

²⁰ Ama a ka dansa baci, "Ma ciga ta Kashila," shegai aku a ka kovo atoku a le, a woko ta aza a kaƙan. Aza da bawu a ka ciga ama a le aza da a ka fuda a ka wene, a ka fuda dem a ka ciga Kashila wa, uza da gban bawu a ka wene.

²¹ Kashila ka tonuko tsu ta kadyanshi ka na ki: aza da a ka ciga Kashila, u kana ta a cigi atoku a le.

5

Ulya u kaci u tsunu n likimba

¹ Gba uza da baci wushuki Yesu Kirisiti Kawauwi ka, vuma u nala vi maku ma Kashila ma. Kpam uza da baci wa ciga Tata, wa ciga ta la vi mmuku n ne.

² Tyoku da tsa reve an tsa ciga mmuku n Kashila u da na: tsu cigi Kashila kpam tsu pana udani u ne.

³ Uciga u Kashila u da tsu pana udani u ne, kpam udani vi u wuyana utono wa.

⁴ Maku ma Kashila dem ma lya ta kaci ka likimba, kpam upityanangu u tsunu u da u tsu naka tsu ulya u kaci u nala vi.

⁵ Ya wa lya kaci ka likimba? She uza da u wushuki Yesu Maku ma Kashila ma.

Kadyanshi a kaci ka Yesu Kawauwi

⁶ Yesu Kawauwi aya u tuwaj n mini ma ne na mpasa ma ukpa n ne. N mini ma u tuwaj koshi wa, shegai gba n mini mi kaɓolo na mpasa. Kulu ku dana ta dem ukuna u na vi mayun da, kpaci Kulu ki mayun da.

⁷ Ili i tatsu i na yi i wenike tsu ta ukuna u mayun a kaci ka Yesu,

⁸ i'ya: Kulu, n mini, na mpasa, kpam kadyanshi ka te ka a yain.

⁹ Tsu tsu wushuku ta n ama a'ayin a da baci a danai ukuna wa ta mayun, shegai ili i'ya Kashila ka danai i tsu la ta ucira, kpam u yanka tsu ta kadyanshi ka mayun a kaci ka Maku ma ne.

¹⁰ Uza da baci u wushuki n Maku ma Kashila, u reve ta la vi ili i'ya Kashila ka danai a kaci ka Maku ma ne mayun da. Shegai uza da baci bawu u wushuki n ili i'ya Kashila ka danai mayun da, u woko de dere n u'isa Kashila uza u kaɓan.

¹¹ Ili i'ya Kashila ka tonuko tsu i'ya na: Kashila ka naka tsu ta uma u da bawu wari n utyoku, Maku ma ne ma kpam ma zuwai uma vi u yain.

¹² Uza da baci wari n Maku mi, wa ta n uma. Uza da baci bawu wari n Maku ma Kashila, wa n uma wa.

Uma u da bawu wari n utyoku

¹³ Efa aza da i wushuki n Maku ma Kashila efa ma koronku, tsara i reve an i'ari n uma u da bawu wari n utyoku.

¹⁴ Tsa fuda ta tsa tuwa a asu u Kashila bawu uwonvo, an tsu revei tsu folo yi baci ili i'ya u wushuki n i'ya, wa pana ka tsu ta.

¹⁵ U tsu pana ka tsu ta a'ayin a da baci dem tsu folo yi, tsu reve ta kpam u tsu naka tsu ta ili i'ya baci dem tsu folo yi.

¹⁶ Vu wene baci katoni ka ka yan unyushi u cingi u da bawu wa zuwa ukpa, vu yanka yi kvasu tsara Kashila ka naka yi uma. Aza da bawu unyushi u cingi u le wa zuwa ukpa, alya ma dansaka pini na vi. Unyushi u cingi u da pini u da wa zuwa ukpa, shegai ma zuwa da i yain kvasu ubana a asu u Kashila a kaci ka ama da a ka yansa unyushi u nala vi wa.*

¹⁷ A'ayin a da baci dem i yain ukuna u cingi, unyushi u da. Shegai gba unyushi u cingi u da u tsu zuwa ukpa wa.

¹⁸ Tsu reve ta aza da a'ari mmuku n Kashila a tsu lya kelime n uyansa u unyushi u cingi wa. Maku ma Kashila ma tsu kirana ta n ele, adama a nala uza u cingi vi u tsu sawa le wa.

¹⁹ Tsu reve ta an tsari ama a Kashila, shegai uza u cingi vi aya wa lya tsugono tsu likimba gba.

²⁰ Tsu reve ta an Yesu Kawauwi Maku ma Kashila u tuwaj kpam u wenike tsu Kashila ka mayun. Tsa ta kaɓolo n Kashila mayun an tsari kaɓolo n Maku ma ne Yesu Kawauwi. Aya Kashila ka mayun uza da u tsu naka uma bawu utyoku.

²¹ Mmuku n va, banai dan n ameli.

* **5:16** Unyushi u da u tsu zuwa ukpa wa woko ta ukpada u uwushuku an Yesu Kawauwi ka, kpam n ukpada u uciga atoku. She uza u unyushi vi u kpatala, aku u tsara ucimbusuka u unyushi vi.

Ukanikorongi u ire u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongu ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu u ama kau-kau. U na vi; wata, ire, u da uka u da na mmuku n ne aza da Kashila ka dangasai da wa koronku. A'ayin a nala yi, atoni a so ta mavura cika, pini nala, da Yahaya yankai idani i na yi manyan a una u kuwa ku Atoni n ama a da a'ari pini.

Yahaya da uciga wa ta n kalen cika a asu u Kashila, nala kpm dem uciga wa ta n kalen a asu u Atoni. A'ayin a nala yi, aza roku a ka dansa ta Kawauwi ka vuma u maci wa, shegai kulu ku ama a ka wundya n a'eshi a ne koshi. Yahaya dana ta ukuna u nala kaƙan ka. Ukuna u mayun vi u da, Yesu Kawauwi da vuma u maci. U tonuko ta Atoni a 'yuwan awenishiki a kaƙan.

Nala dem gogo-na, awenishiki a da pini a da bawu a ka wenishike ukuna u mayun. Atoni a gan ta a 'yuwan icun i awenishiki a nala yi. U gan ta Atoni a cigi ukuna u mayun, kpm a cigamgbana.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani n kvasu (1-3)

Ukuna u mayun n uciga (4-11)

Idyani i makorishi (12-13)

Idyani

¹ Mpa Yahaya makoshi, ma korongu ukanikorongi u na ubana a asu u uka u da Kashila ka dangasai na mmuku n ne.* Ma ciga da ta n ukuna u mayun. Mpa ma ciga da utyoku u va wa. Gba aza da a revei ukuna u mayun a ka ciga da ta dem.

² Tsa ciga da ta adama a ukuna u mayun u da wari a asuvu a tsunu, kpm wa rongo ta a asuvu a tsunu bawu utyoku.

³ Kvasu ka va ka, Kashila Tata n Maku ma ne Yesu Kirisiti Kawauwi a ka woko tsu ta ukuna u shinga kpm a pana tsu asuvayali! Asaka a naka tsu ndishi n shinga, n ukuna u mayun, n uciga.

Ukuna u mayun n uciga

⁴ N pana ta kayanyan cika an n panai a da mmuku n vunu n roku ma tono ta ukuna u mayun, tyoku da Tata u danai tsu yain.

⁵ Uka, n koronku vu tsara n tonuko vu ili i savu i roku wa. Tonuko da ma tonuko vu i cigi atoku a de. Ili i kagita i'ya a tonuko tsu tsu yain i'ya gai la vi.

⁶ Uciga u da na: tsu pana udani u Kashila. Kpm tun a kagita u tonuko tsu ta tsu cigi atoku.

⁷ Awenishiki a kaƙan a da pini ushani a ka kyawunsa a likimba. Alapansi a na yi a ka dansa ta mayun da Yesu Kawauwi wari n ikyamba i vuma wa. Aza a kaƙan a da, kpm atokulalu a Kawauwi.

⁸ Kotsu vu kirana. Vu kirana baci wa, va namba ta gba i'ya vu yain manyan a kaci ka ne ki. Shegai vu kirana baci, va wusha ta katsupi ka malen ma manyan ma vunu gba.

⁹ Uza da baci dem u kpada'i ushamgba a asuvu a uwenishike u Yesu, aku u doki ko u wuta'i pini, wari n Kashila wa. Shegai uza da baci shambai pini a uwenishike vi, wa ta n Tata vi n Maku mi.

* 1:1 Makuna ma 'Uka na mmuku n ne' pini na, kalen ka ne ka, 'Kuwa ku Atoni n ama a da a'ari pini'.

¹⁰ Uza roku tuwā dā baci wa wenishike ukuna u dā bawu wari u Kawauwi, kotsu i banka yi a kuwa ku dē ko i danasa yi wa, ko kenu.

¹¹ I yan baci nala, u woko dē yavu i bolomgbono dē kaci n eyi a asuvu a manyan ma cingi ma ne.

Udani u makorishi

¹² Mā tā n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko vu, shegai ma ciga n korongu i'ya a tagarāda wa. N zuwa tā uma tsa barakpa wa tsa gawunsa tā. Pini nala, aku tsu dansa a'eshi a'eshi tsarā tsu yain mazanga.

¹³ Mmuku ma umaku† u vunu aza dā Kashilā ka dangasai ma sukunku vu idyani.

† **1:13** Umaku pini na kalen ka ne ka, kuwa ku Atoni ka Yahaya wari a'ayin a dā u korongi ukanikorongi u na vi. Mmuku kpam alya aza dā a'ari pini a kuwa ku Atoni ki.

Ukanikorongi u tatsu u Yahaya

Ukukpa u kadyanshi

Yahaya korongu ta ikanikorongi i kenu i kenu i tatsu ubana a asu ama kau-kau. U na vi; wata, u tatsu, u da Gayu da wa koronku, kaje ka ne ka maci. Gayu katonni ka Yesu ka ka shinga uza da u banga awenishiki a Atoni a a'ayin a nala yi.

Yahaya koronku ta Gayu n icikpali tyoku da u banga awenishiki a mayun. U yan ta kadyanshi ka Diyotirifa, uza da u 'yuwain ubanga aza da a ka wenishike ukuna u da wari u mayun.

Yahaya yanka tsu ta kadyanshi ka ama a re a na yi, u naka tsu iryoci i ahali a shinga n ahali a cingi. Wa laka tsu ta tsulobo tsu toni ahali a shinga.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi
Idyani ubana ara Gayu (1-4)
Kalen ka uyan manyan kaɓolo (5-12)
Idyani i makorishi (13-15)

Idyani

¹ Mpa Yahaya makoshi, ma koronku vu Gayu, kaje ka va. Ma ciga vu ta kpaci tsa tonon ta ukuna u mayun.

² Kaje ka va, kavasun ka va ka ko ndya wa i vunun ya wala ta mai, kpam ikyamba i vunun i'a ta n alafiya tyoku da uma u vunun wari n alafiya.

³ N pana ta kayanyan cika an Atoni a roku a tuwai a tonuko mu tyoku da vu shamkpai ukuna u mayun a uma u vunun, n tyoku da va tonon ukuna u mayun vi.

⁴ N tsu yan ta mazanga n pana baci a da mmuku n va ma tonon ukuna u mayun. Ili i'a la i'ya i lai la upana kayanyan wa.

⁵ Kaje ka va, va yansa ta ili i shinga an va banga awenishiki a maci a'ayin a da a'ari a asuvu a nwalu, ko an u wokoi amoci a da a'ari ara vunun.

⁶ A tonuko ta Atoni ukuna u uciga u vunun. Ma folo vu vu banga le a ure u da wa zuwa Kashila ka pana kayanyan a lya baci kapala na nwalu.

⁷ A laza ta na nwalu n le adama a ugbashika Kirisiti Kawauwi. A tsu wusha ili i roku a asu u aza da bawu a'ari Atoni wa, ko kenu.

⁸ Adama a nala, she tsu banga le n kaci ka tsunu, tsara tsu yain manyan ma ukuna u mayun kaɓolo.

⁹ N koronku ta Atoni maku ma ukanikorongi kenu, shegai Diyotarifa, uza da u tsu ciga u woko uzapige u le u 'yuwan tsu ta upanaka.

¹⁰ N tuwa baci ma tonuko da ta ili i roku i'ya wa yan, n ukuna u cingi u da wa dansa a kaci ka tsunu. Bamu n nala gbam, u 'yuwan ta uwusha awenishiki a mayun a da a tuwai vi. Hal gbam u kangi aza da a ka ciga a wushi le, u loko le a wuta a kuwa ku Atoni.

¹¹ Kaje ka va, kotsu vu toni ili i'ya i'ari i cingi wa, tonon ili i'ya i'ari i shinga. Uza da wa tonon ili i shinga uza u Kashila da. Shegai uza da wa yansa ili i cingi u reve Kashila wa.

¹² Ya dem wa dansa ta ili i shinga a kaci ka Dimitiriyu, kpam uma u shinga u mayun u ne u zuwa ta ama a revei an wari uza u shinga. Atsu dem tsu tsu dansaka yi ta mai. Kpam vu reve ta ili i'ya tsu danai mayun da.

Udani u makorishi

¹³ Ma ta n ili ushani i'ya ma ciga n tonuko vu, shegai ma ciga n korongu i'ya a tagarada wa.

¹⁴ N zuwa ta uma tsa barakpa wa tsa gawunsa ta, pini nala, aku tsu dansa a'eshi a'eshi.

¹⁵ Kavasu ka vau ka Kashila ka zuwuka vu una u shinga na ndishi n shinga. Aje a vunu a da a'ari pini na a ka sukunku vu idyani. Ma folo vu vu danasa ko ya wa.

Ukanikorongi u Yahuza

Ukukpa u kadyanshi

Yahuza da korongi ukanikorongi u na vi. Vangu u Yesu da. Ili i'ya tani i zuwai a revei n ukuna u nala vi, an u danai eyi utoku u Yakubu u da, kpam Yakubu vi vangu u Yesu u da.

Korongu da Yahuza korongi tsara u roni atsuvu a atoni a Yesu a kaci ka awenishiki a kaaban. Yahuza rono ta atsuvu a Atoni tsara kotsu a toni uwenishike u kaaban u ama a nala yi wa. U rono le ta dem atsuvu tsara kotsu a toni dem ahali a cingi a ama a nala yi wa.

Gogo-na dem tsu ta n awenishiki a kaaban. A kagita, uza wa wene ta yavu u gan ta a toni ukuna u le. Pini nala, she vu tuwa vu wene ukuna u da bawu u gain u gita vu ucinasa. Tagarada u Yahuza wa zuwa ta uza u takpanasa awenishiki a mayun n awenishiki a kaaban.

Ili i'ya i'ari a tagarada u na vi

Idyani (1-2)

Ukangu u upityanangu a kaci ka awenishiki a kaaban (3-23)

Kvasu ka makorishi (24-25)

¹ Mpa Yahuza, uza da wa korongu ukanikorongi u na vi. Mpa kagbashi ka Yesu Kirisiti Kawauwi ka mari kpam utoku u Yakubu.

Aza da Kashila Tata u isa a rongo a asuvu a uciga u ne, aku Yesu Kawauwi wa kirana n ele, alya ma koronku.

² Asuvayali na ndishi n shinga n uciga u Kashila u rongo n ada.

Ili i'ya ya gita n aza a unyushi

³ Aje a va aza da ma ciga, mari ma ciga ta n koronku da a kaci ka ukuna u iwauwi i'ya tsari n i'ya gba tsunu. Shegai gogo-na u kana ta n koronku da ili i roku kau. U kana ta n korongu n gbamatangu da asuvu, i siraka ukuna u mayun u Kadyanshi ka Shinga kabetsu. Kuten ka hal ubana Kashila ka naka ama a ne a da u dangasai ukuna u mayun u da bawu wa savada.

⁴ Kpaci ama da a goroi Kashila a bolomgbono de kaci n ada ukpawunsi. A tsu wenishike ta a dana, "Kashila ka lobono ta, u tsu cimbusuka ta ama unyushi." Nala mayun da, shegai a lyai kapala n uwenishike a danai, "Adama a nala, tsu yansai unyushi u cingi ushani." Kashila ka yawunsa ta tun caupa ili i'ya wa yanka ama a na yi, an u wokoi a 'yuwain uza da wari aya koshi Yesu Kawauwi Ashekapige a tsunu.

⁵ Ma ciga ta dem n cibuga da ukuna u na vi, ko an u wokoi i reve ta n u da. Magono ma Zuba ma wauwa ta ama a ne a uyamba u Masar, shegai an nala u wurai, aku u wunai aza da bawu a wushuki vi.

⁶ N cibuga da kpam ukuna u atsumate a zuba a da a kpadai u shamgba n ucira u da Kashila ka naka le. A asakai asu u da wari u le, aku Kashila ka sira le n ikani u zuwa le a kuwa ku a'ali a karimbi. Gogo-na kain ka afada ka a ka vana.

⁷ Kotsu i asansa n ilyuci i Sodom n Gomora n ilyuci i'ya i'ari evu evu n ele wa. Gba ilyuci i nala i shadangu ta n tsishankala n tsishankala tsu cingi tsu kabarikete. Akina a da a lyai ilyuci i nala yi gba, kpam a woko tsu kubari a kaci ka akina a da bawu a ka cimba a da a ka yan aza a cingi mavura.

⁸ Gba n nala, awenishiki a kaaban a nala a bidyai ele a'a ta n ucira a asuvu a alavutanshi a le. A nangasai ikyamba i le n tsishinda tsu tsishankala. A goroi tsupige, a yankai ucira u tsupige tsa aza a zuba kadyanshi ka majari.

⁹ Ko katsumate ka zuba ka pige ka a ka isa Mika'ilu u kawan u naka Kalapansi unyushi wa. A'ayin a da wa nanamgbana n Kalapansi a kaci ka ikyamba i Musa, tonuko da u tonukoi Kalapansi, "Magono ma Zuba ma barana vu."

¹⁰ Shegai ama a na yi a tsu yanka ta ukuna u da bawu a revei unu u cingi, a tonuko u da kpam kadyanshi ka gbani. Tyoku u nnama n da a'ari. Shegai a yain ili i'ya uyawunsa u le u tonuko le kabarikete. Nala tani, aku u ronuko le ukpa.

¹¹ Ter le, kpaci a ka tono ta tyoku da Kayinu yain, uza da u wunai vangu u ne. Tyoku u Bala'am, ko ndya a ka yan a tsara ikebe i'ya a ka yan. N tyoku u Korat* kpam, a ka kuwa ta adama a u'yangasaka u le.

¹² A'ayin a da baci icun i ama a na a tuwa da, tsara a lyai kabolo n ada a asuvu a uciga u Magono ma Zuba. A tsu woko ta tyoku u ili i icadi i'ya ya tuko da kunangasu a ilikulya yi. N kaci ka le ka koshi a tsu kirana, kpam u tsu tuko le ta uwono. Tyoku u ulima u da u tsu lapana uwule bawu mini da a'ari. A'a ta kpam tyoku u ndanga n da bawu n tsu naka ilimaci a'ayin a uta. Ukpa u de u da a kuwai wa, hal gbam kure ka a kuwai kpaci a mudusa le ta a asuvu a alu a le.

¹³ A'a ta tyoku u abali a kushiva a da a tsu vura ashinda a kapufu, a da a tsu wenike ukuna u uwono u le. A'a ta tyoku u atala a da a ka tamba, nala a'ari a u'uwa a karimbi ka pige ka bawu ka kotso.

¹⁴ Anuhu rongo ta hal uyan kushindere cina Adamu kuwa de, pini nala, Anuhu yain kadyanshi ka ili i'ya ya tuwa a kaci ka ama a na yi, "Wenei, Asheku a da pini a ka tuwa n atsumate a zuba a ne ushani a da bawu a ka fuda a ka kece.

¹⁵ Kpam wa yanka ta ama a likimba afada.

Pini nala, da wa wenike aza da a goroi Kashila, unyushi u le an a yain ukuna u cingi a asu u da a 'yangasaka yi.

Wa wenike le ta kpam alya aza a unyushi u cingi aza da bawu a'ari n Kashila kpam a nusa ta an u wokoi a yankai Kashila kadyanshi ka gbani."

¹⁶ Ama a na yi alya aza a tsali kpam kain dem she kakpadikukuna. Ukuna u cingi u da baci u luwa le uyan u da a tsu yan. A'a ta n aradi cika, kpam a reve ta uyinsa ama n kadyanshi tsara a tsara ili.

Ulya kapala n manyan

¹⁷ Atoku a va, u gan ta i ciba n ili i'ya asuki a Asheku a tsunu Yesu Kirisiti Kawauwi a tonuko da.

¹⁸ A dana ta, "Ubana a'ayin a makorishi, a ka tsara ta aza da a ka rongo uyansa ka Kashila magori, aku a cigi a toni ukuna u kaci u le u da bawu Kashila ka ciga."

¹⁹ Kpam gogo-na alya pini, alya kpam a ka pecishe da. A tsu la ta uciga a toni ili i'ya ikyamba i le ya ciga, kpaci a'ari n Kulu Keri ku Kashila a atakasuvu a le wa.

²⁰ Shegai aza a va, lyayi kapala n i gbonguri a asuvu a upityanangu u uwulukpi cika. I lyai kapala n i yanyi kvasu tyoku da Kulu Keri ka tono n ada.

²¹ Rongoi uma u da wa wenike an Kashila ka ciga da, hal n i vani uma u da bawu wari n utyoku u da Asheku a tsunu Yesu Kawauwi adama a asuvayali a ne wa naka da.

²² Panai asuvayali a aza da a ka yan malala a kaci ka ili i'ya a pityanangi.

²³ I wusa aza roku a asuvu a akina a mavura i wauwa le. Aza roku a da kpam pini aza da ya pana asuvayali, shegai i yain n i kirani. Hal aminya a le dem a da unyushi u cingi u le u nangasai kotsu i cigi wa.

* **1:11** A alabari a Bala'am asuvu a alabari a da a dangasai a Kazuwamgbani ka Cau a Makeci 22:1-23:12, tsu wene ta asu u da Bala'am tonukoi Balaku Magono ili i'ya Kashila ka tonuko yi u dana. Alabari a Bala'am a kotso pini na wa. A'ayin a roku a da pini Bala'am wushai ikebe a asu Balaku asu da u zuwai aza a Isara'ila a lyakai ameli kayala, (Makeci 31:16). Alabari a na yi a'a pini asuvu a alabari a da a dangasai a Kazuwamgbani ka Cau wa.

Kavasū ka ucikpa

²⁴ Gogo-na i naka Kashila tsupige kpaci aya wa fuda wa kirana n ada bawu ya tafa. U peci da n unyushi u cingi, u naka da mazanga cika. Kpam u tuko da a asu u tsupige tsu ne.

²⁵ Tun caupa hal utuwa gogo-na n ubana a makorishi, Kashila Kawauwi ka tsunu ka, adama a Yesu Kawauwi uza da wari Asheku a tsunu. Gba tsupige tsa ta ara ne, gba tsugono tsa ta ara ne, gba ucira wa ta ara ne hal n ucira u afada gba wa ta ara ne. Kpam nala wari ili i'ya i bidyai gogo-na hal ubana. Ami.

Kuwene ku Yahaya

Ukukpā u kadyanshi

Yahaya kasuki ɗa u korongi tagarāda u na vi. U dana tā ili i'ya u wenei a kuwene a kaci ka afoɓi a Kashilā n ili i'ya ya tuwā ya gitā a makorishi ma likimba.

Akani yi a'a tā n aɓon a tatsu. A dana tā ucira u ityoni i cingi u ɗa pini a uyan manyan a likimba, kpam u kaṅa tā Atoni a pana ikyamba hal a kuwā. A dansa tā kpam ukuna u Maku ma Kondom ma Kashilā, aya Yesu. Wa lya tā kaci ka ama a cingi n ucira le gbā. A makorishi, Kashilā ka tā n katsupi ka shinga ka wa naḳa aza ɗa a lyai kelime n uwushuku n Kawauwi. Akani a ɗa a'ari a makukpi dem a ɗa, Kashilā ka tā uwulukpi kpam uza u ulya kaci u ɗa wari.

Tagarāda u na vi kuwene ka vuma bawu wa wene ka. Yahaya yanka tā idani i vuma manyan tsarā u raṣanaḳa ili i'ya i'ari a zuba. Ire i'ya pini ushani i ureve ili i'ya i'ari a tagarāda u na vi, shegai akani a pige yi a'ari upuwin wa kpam a ka savaɗa a ɗa wa. Akani yi a ɗa na: Yesu Kawauwi u lya tā kaci ka ityoni i cingi gbā a asu kau-kau. Kain ka tā a utuwā ka a ka vutalā Kanangasi n ityoni i cingi a kushivā ku akina, kpam zuba u savu n likimba u savu a ka tuwā tā a asu u aza ɗa a tonoi Yesu a rongo kaɓolo n eyi nā ndishi n shinga n maci.

Ili i'ya i'ari a tagarāda u na vi

Kadyanshi ka ili i'ya ya tuwā ka Yahaya (1:1-8)

Kuwene ku Asheku a uma (1:9-20)

Ikanikorongi ubana a A'uwa a Atoni a shindere (2:1-3:22)

Kuwene ku ulya kayala a zuba (4:1-11)

Maku ma tagarāda n cirakpā tsu shindere (5:1-6:17)

Ulya kayala a kapala ka karatsu ka tsugono tsu Kashilā (7:1-17)

Avana a shindere (8:1-11:19)

Ubungu n adin a re (12:1-13:18)

Kuwene a kaci ka afada a Kashilā n ukirana u ne (14:1-15:8)

Abelu a shindere a upan u Kashilā (16:1-21)

A lya tā kaci ka atokulalu a Kashilā (17:1-20:10)

Afada a makorishi (20:11-15)

Zuba u savu n likimba u savu (21:1-8)

Urishelima u savu (21:9-22:5)

Ugono u Kawauwi (22:6-21)

Ukukpā u kadyanshi

¹ Ili i'ya Kashilā ka wenikei Yesu Kirisiti Kawauwi i'ya na, tsarā Yesu tonuko agbashi a ne ili i'ya Kashilā ka zuwa i gitā gogo. Aku Yesu suki katsumate ka zuba ka ne ka wenike kagbashi ka ne Yahaya.

² Yahaya vi kpam u dansai gbā ili i'ya u wenei a ukuna u kadyanshi ka Kashilā, n ili i'ya kpam Yesu Kawauwi u danai n i'ya u yain.

³ Kashilā ka zuwuka tā uza ɗa baci dem u yankai aza roku kaṅeshi u idani i akani a na yi unā u shinga; wata, akani a ili i'ya ya gitasa gogo-na n i'ya ya tuwā ya gitā a kapala. Wa zuwuka tā dem uza ɗa u panai a ɗa kpam u naḳai a ɗa karinga. Kpaci a'ayin a yan ɗe evu a ɗa gbā ili i na yi ya gitā.

Idyani ubana a a'uwa a Atoni a shindere

⁴ Ukanikorongi u da Yahaya korongi ubana a asu u a'uwa a Atoni a shindere a da a'ari a Asiya.*

N yan ta kvasu tsara Kashila ka wenike da ukuna u shinga u ne na ndishi n shinga. Kashila uza da wari pini caupa, aya dem wari gogo-na, kpam aya wa tuwa. Kpam dem a'ulu a shindere a Kashila a da a'ari a kapala ka karatsu ka tsugono tsu ne a ka yanka da ta dem nala.

⁵ Nala dem Yesu Kawauwi, uza da u tsu dansa ukuna u mayun a ukuna u maci u Kashila. Aya uza u kagita a asuvu a aza da a 'yangai a ukpa. Aya uza da wa lya tsugono tsu ngono n likimba.

Aya uza da wa ciga tsu, uza da u zuwa tsu tsu lai a ucira u unyushi u cingi u tsunu an u wotsongi mpasa kpam u kuwai adama a tsunu.

⁶ Adama a nala, tsu woko de kagali ka ne; wata, adarakpi aza da a ka gbashika Kashila Tata u ne. Asaka Yesu Kawauwi u tsara tsupige n ucira hal ubana bawu utyoku! Ami.

⁷ Webele, aya la wa tuwa a asuvu a alishi! Ya dem wa wene yi ta, hal n aza da dem a zuwai a sapa yi n kasovu. Aletsu a likimba gba a ka sa ta cika n unamgbukatsuma adama a ne. Eye, nala wa gita! Ami.

⁸ Magono ma Zuba Kashila u dana ta, "Mpa Alfa† mpa dem Omega.†† Wata, mpa Kagita mpa dem Makorishi. Mpa mari gogo-na, mpa uza da wari pini caupa, mpa kpam ma tuwa. Mpa Uza u Ucira Gba."

Kuwene ku Yahaya a kaci ka Kawauwi

⁹ Mpa Yahaya, mpa dem Katoni ka a asuvu a Kawauwi tyoku u de, a yan mu ta dem mavura tyoku da a yanka da. Mpa dem uza u te u da a asuvu a tsugono tsu Kashila tyoku u de, kpam u kana ta n kawunku upana u ikyamba u va tyoku da dem i kawunki. A banka mu ta a Patumo uyamba u mere u mini, a asaka mu de adama a da n yain ku'ari ku kadyanshi ka tsugono tsu Kashila, n ukuna u mayun u da Yesu Kawauwi wenikei.

¹⁰ Kain ka Asheku, Kulu Keri ku Kashila ku tonoi na mpa, aku n panai kalagatsu ka ucira a kucina ku va yavu mawura ma kavana.

¹¹ Kalagatsu ki ka danai, "Korongu ili i'ya va wene vi a asuvu a tagarada aku vu suku u da a a'uwa a Atoni a da a'ari a ilyuci i shindere i na yi: Afisu, n Simirana, n Birigama, n Tayatira, n Saridisa, n Filadalifiya, n Lawudukiya."

¹² An n kpatalai tsara n wene uza da wa dansa na mpa, aku n wenei ashampatsu a ncikalum a shindere a da a yain n zinariya. ¹³ A mere ma ashampatsu a ncikalum mi, uza roku u da pini uza da u rotsoi Maku ma Vuma u'uki n matogo ma bululu ma ma rawai a makoto ma kune. Wa ta dem n kunya ku uwambana ku kagbodo ka a cai n zinariya uwambani a makamba ma ne.

¹⁴ Kenji ka ne kpam pun yavu tsugbere, a'eshi a ne yavu kapeli ka akina.

¹⁵ Adeshikpetsu a ne kpam a ka lada yavu urim u shili u da a gboroi sarara. Mawura ma kalagatsu ma ne yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpusa.

¹⁶ U banai atala a shindere a kukere ku ulyaki ku ne, n burundu u kulya u da wari n unu u kulya u re wari uwuta a unu u ne. Upetiwa'eshi u ne kpam wa lada yavu kaara a kaci.

¹⁷ An n wene yi, aku n rukpai a kapala ka ne yavu kuwa da n kuwai. U tadanu mu kukere ku ulyaki ku ne, u danai, "Kotsu vu pana uwonvo wa. Mpa Kagita mpa dem Makorishi.

¹⁸ Mpa uza da u tsu naka uma. Mari n kuwa ta, shegai gogo-na ma ta n uma hal ubana bawu utyoku. Ma ta na nkukpunku n da n naka mu ucira u ukupa ko kpam n gbagirya asu u da akushe a'ari, aku n gonuko le n uma.

* **1:4** Asiya uyamba u da a Roma u da gogo-na a ka isa Turukiya. † **1:8** Alfa n Omega alyani idyani i kagita n i makorishi a asuvu a idyani i Tsiheline. Dana da u danai wa ta pini kahu a yain ko ndya wa, kpam wa yan ta pini hal ubana bawu utyoku.

¹⁹ “Korongu gba ili i'ya vari a uwenishe gogo-na vi a tagarada, n ili i'ya kpam ya tuwa ya gita ubana a kapala.

²⁰ Kalen ka kari pini usokongi ka atala a shindere a da vu wenei a kukere ku ulyaki ku va, n ka ashampatsu a ncikalulu a zinariya a shindere yi ka na: Ashampatsu a ncikalulu yi a da a'uwa a Atoni a shindere. Atala a shindere kpam a da atsumate a zuba a da a ka wundya a'uwa a Atoni a shindere yi.

2

Akani ubana a Afisu

¹ Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Afisu. Mpa uza da ma banan atala a shindere a kukere ku ulyaki ku va ma wala a asu u da ashampatsu a ncikalulu a shindere a zinariya a'ari vi, mpa ma suku akani a na yi ubana ara vunu:

² N reve ta gba ili i'ya va yan. N wene ta manyan ma vunu n akawunki n ahankuri a vunu. N reve vu 'yuwan ta ama a cingi. Vu kondoi kpam aza da a danai ele asuki a da, kpam a da tani wa, vu cinai aza a ka'an a da.

³ Vu kawunku ta upana u ikyamba adama a va, kpam katakasuvu ka vunu ka ta pini n ucira tyoku da vari mu utono.

⁴ “Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u roku. Vu buwa kpam n uciga tyoku da vari va yan a'ayin a da vu gitai vu wushuki na mpa wa.

⁵ Kotsu vu asansa n tyoku da vu rukpai a asuvu a unyushi u cingi wa! U kana ta vu asaka uyansa unyushi u cingi, vu rongo uma tyoku da vari vu yain a'ayin a da vu gitai vu wushuki na mpa. Vu lya baci kapala n uyansa unyushi u cingi, ma tuwa ta n yan vu mavura a asu u da ma takpa kashampatsu ka macikalulu ki a asu u da kari vi.

⁶ Shegai ili i shinga i'ya va yan i'ya na: Vu kovo ta ili i'ya atoni a aza a Nikala* a ka yansa, tyoku da dem mpa n kovoi ili i'ya a ka yansa.

⁷ “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Ma asaka ta aza da a lyai kaci a lyai madanga ma ma naka uma ma mari a asu u uwunvugusa a zuba.”†

Akani ubana a Simirana

⁸ Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Simirana. Uza da wari a Kagita n Makorishi, kpam wari u kuwai shegai gogo-na u 'yanga de, aya wa suku akani a na yi:

⁹ N reve ta upana u ikyamba n unambi u vunu, shegai va ta n utsari! N reve ta kadyanshi ka cingi ka ama a dansai a kaci ka vunu. A da ele ama a Kashila a da, shegai nala a'ari wa. Ele aza a Kanangasi† a da a'ari.

¹⁰ Kotsu vu pana uwonvo wa, vu ciba baci n icun i upana u ikyamba u da va tuwa va so. N tonuko vu, Kalapansi ka zuwa ta a zuwa a aza roku a de a kuwa ku a'ali tsara a kondo da, kpam ya pana ta ikyamba hal a'ayin kupa. Lya kapala n utono karara, ko u kana baci a wuna vu, ma naka vu ta funi u uma u da bawu wari n utyoku u woko vu katsupi ka ulya kaci.

¹¹ “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Aza da baci a lyai kaci ka ucira u cingi, a ka doku a kuwa kpam ire wa.”

Akani ubana a Birigama

* 2:6 Atoni a Nikala awenishiki a ka'an a da, aza da a ka ciga ama a rongo a ulyasaka ameli kayala kpam a yansa tsishankala. † 2:9 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

12 Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Birigama.‡ Uza da wari n burundu u kulya u da wari n unā u kulya u re, aya wa suku akani a na yi:

13 N reve ta va ta ndishi a ilyuci i'ya Kanangasi ka lya tsugono. Avu Katoni ka va ka ka maci, kpam vu asaka mu utono wa. Vu wushuku ta tun a'ayin a da a zuwai Antiba kuwai pini a ilyuci i de, asu u da Kanangasi ka lya tsugono. U wenishike ta ama maco a asu u kadyanshi ka ne n manyan ma ne, an eyi Katoni ka va ka.

14 “Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u na. Ama roku a asuvu a kabolo ka vunu a ka tono ta uwenishike u Bala'am, uza da u wenikei Balaku tyoku da wa zuwa aza a Isara'ila a yain unyushi. Balaku zuwa le ta a takumai inyama i'ya a yankai ameli a le udarakpa. U zuwa le ta dem a yain unyushi u tsishankala. ◇

15 Aza roku a de a ka tono ta uwenishike u aza a Nikala, adama a nala a yan ta unyushi u cingi tyoku da aza a Isara'ila a yain.

16 Gogo-na kpatala a unyushi u vunu! Vu yan baci nala wa, ma tuwa ta ara vunu gogo n shilakana n ama a nala yi n burundu u da wa wuta a unā u va vi.

17 “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni! Aza da a lyai kaci, ma naka le ta a asuvu a mana da a'ari a sokongi. Ma naka ta ya dem katali ka pun ka a korongi pini kala ka savu. Uza da u wushai katali ka nala aya koshi wa reve kala ka nala ki.”§

Akani ubana a Tayatira

18 Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Tayatira. Maku ma Kashila,† uza da a'eshi a ne a'ari yavu kapeli ka akina, kpam adeshikpetsu a ne a'ari yavu urim u shili u da a gboroi, aya wa suku akani a na yi ubana ara vunu:

19 N reve ta gba ili i'ya va yansa. N reve ta ya cigamgbana ta, kpam eda Atoni a va da mayun. N reve ta kpam tyoku da i tsu banga atoku, n reve ta kpam vu kawunki n ahankuri. N reve ta gogo-na ya yan ta ili i'ya i lai a'ayin a da i gitai i wokoi Atoni a va.

20 Shegai u kana ta n barana vu a ukuna u roku. Avu vu kangu Jezebe uka u nala vi wa, uza da u yain kaban an u danai eyi matsumate ma Kashila ma. An wa wenishike, u puwunsa ta agbashi a va tsara a yain unyushi u tsishankala a lyai kpam ilikulya i'ya a darankpai ameli.

21 N naka yi ta kabala tsara u kpatala u asaka unyushi u cingi u ne, shegai u 'yuwan ta u asaka tsishankala tsu ne.

22 Adama a nala ma zuwa yi ta u yain maala. Ma zuwa ta aza da a yain tsugbani n eyi dem a pana ikyamba cika. Ma yan ta nala gogo-na a 'yuwan baci u'asaka tsicingi tsu le tsa a ka yansa.

23 Ma wuna ta aza da a wokoi mmuku n ne. Aku a'uwa a Atoni gba a reve an n revei uyawunsa u le kpam n ili i'ya a ka ciga. Ma yan ta ya dem mavura tyoku da unyushi u ne wari.

24 Aza roku a asuvu a de aza a Tayatira a tono uwenishike u ne wa. I rotsongusu ili i'ya aza da a wokoi mmuku n ne mi a isai “ili i usokongi i pige i Kanangasi”* wa. Ma tonuko da i yain ili i roku kpam wa,

25 shegai i lyai kapala n i toni mu mayun mayun hal n tuwa.

26-28 “Ma asaka ta aza da a lyai kaci ki a tsara ucira ucun u te u ulya tsugono tsa Tata u va u naka mu. Ma yan ta nala a asu u aza da a ka lya kapala n uyansa ili i'ya n tonuko

‡ 2:12 A ilyuci i Birigama, a'uwa a ameli a da pini a asu u da ama a tsu lyasaka magono ma Roma kayala yavu Kashila ka. Asudarakpa u da pini evu u da a tsu lyaka kameli ka Zeyu kayala. Birigama da kami ka asu u da tsugono tsu Kanangasi tsari a likimba. ◇ 2:14 Mkc. 25:1. § 2:17 Aza a Yahuda a wushuku ta Irimiya matsumate u sokongi magbodo ma mana a Akpati u Kazuwambani. A'ayin a makorishi, a ka wene ta ma aku a lyatangu ama n u da.

* 2:24 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

le a yansa, hal ubana makorishi ma likimba. Ma ʼsaka le ta a tsara ucira u ulya tsugono tsa aletsu gba. A ka lya baci tsugono tsu nala tsi, a ka shamgba ta n ucira, kpam a ka gbashangu le ta tyoku da ama a tsu tassa mgbodo n cin. Ma naka le ta dem katala ka ka tsu wantukpa n kpasani ku de ka woko iryoci i ulya u kaci u le.†

²⁹ Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!”

3

Akani ubana a Saridisa

¹ Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Saridisa. Uza da wa lya tsugono tsu a'ulu a shindere a Kashila, kpam wa banga atala a shindere, aya uza da wa suku akani a na yi: N reve ta ili i'ya va yansa. Ama a dana ta va ta n uma, shegai avu kakushe ka.

² 'Yanga! Kenu da ucira u vunu u wokoi, kpam u yan de evu n ukotso. Adama a nala, gbamatangu ili i'ya i buwa vu vi. N wene ta ili i'ya wari uyan i cina i'ya Kashila ka va ka ciga vu vu yain wa.

³ Kotsu vu asansa n ili i'ya vu wushai n i'ya vu panai wa. Tono i'ya, kpam vu kpatala vu asaka unyushi u cingi u vunu. Vu 'yanga baci wa, ma tuwa vu ta a'ayin a da bawu vu zuwai ma tuwa, tyoku da kaboki ka tsu tuwa.

⁴ Aza roku a de a asuvu a Saridisa a nangasa aminya a le n ashinda a unyushi u cingi wa. Ama a nala a ka uka ta aminya a pun aku a wala kabolo na mpa, adama a da a ratsa ta a yain nala.

⁵ Uza da baci u fudai u lyai kaci ka ucira u tsicingi, wa uka ta aminya a pun tyoku u ama a nala yi. Ma cimbusa kala ka ne a asuvu a Tagarada u Aza a Uma wa. A'ayin a da baci mari kushani a kapala ka Tata u va n atsumate a zuba a da a ka gbashika yi, ma dana ta bawu malala n reve ta vuma u na vi.

⁶ “Uza da baci wari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!”

Akani ubana a Filadalifiya

⁷ Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka kari a ilyuci i Filadalifiya. Uza da wari uwulukpi n mayun wa ta ukani n makukpunku ma Dawuda.* U giduwa baci utsutsu, uza wa la wa fuda wa gbagirya u da wa. Kpam u gbagirya baci utsutsu, uza wa la wa fuda wa giduwa u da wa. Aya uza da wa suku akani a na yi:

⁸ N reve ta ili i'ya va yansa. N reve ta ama a bidya vu vu woko uzapige wa. Vu tono ta uwenishike u va, kpam kain ka la ka vu danai, “N kpada ureve Yesu wa.” N giduwa ta utsutsu a kapala ka vunu u da bawu uza wa fuda wa gbagirya.

⁹ Gogo-na va wene ta ili i'ya ma yan n ama da a'ari aza a Kanangasi.† A dana ta ele ama a Kashila a da, shegai ele aza a kaban a da. Ma zuwa le ta a tuwa a kudangu a kapala ka vunu. Nala wa wenike le ta an ma ciga vu cika.

¹⁰ Vu kawunku ta tyoku da n tonuko vu vu yain. Adama a nala, ma kangu vu ta a'ayin a da baci ma tuko ama a likimba ukondo u pige.

¹¹ Ma ta utuwa gogo. Lya kelime n ugbama a asuvu a upityanangu u vunu, kotsu uza roku u wusa vu funi u da va wusha an vu lyai kaci wa.

¹² Ma zuwa ta vuma da u lyai kaci ka ucira u cingi u nala vi, u woko kadawatsu ka roku ka ka banga Kuwa ku Kashila ku Kashila ka va. Vuma u nala vi wa rongo ta pini

† 2:26-28 Katala: An u wokoi a'ayin a nala yi ama a wushuki an atala a ka yanka le ili i roku a uma u le, a naka uza ucira a kaci ka katala ka ka lakai ucira gba u woko ta yavu ucira u kuyante u Kawauwi, u da a ka pece n eyi. * 3:7 Makukpunku ma Dawuda ma wenike ta an wari n ucira u da wa lya tsugono. † 3:9 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

maco. Ma korongu t̄a k̄pam a'ala a re a ikyamba i ne: kala ka Kashil̄a ka v̄a, n kala ka Urishelima u Savu, u d̄a w̄ari ilyuci i savu i Kashil̄a ka v̄a, u d̄a wa cip̄a a asu u Kashil̄a a zuba. Ma koronku yi t̄a k̄pam kala ka savu ka v̄a.

¹³ “Uza d̄a baci w̄ari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!”

Akani ubana a Lawudukiya

¹⁴ Aku u tonuko mu, “Korongu ukanikorongi u na ubana a asu u katsumate ka zuba ka kuwa ku Atoni ka k̄ari a ilyuci i Lawudukiya. Aya Nala W̄ari, eyi dem uza d̄a u wenei ukuna vi d̄a, k̄pam uza u maci uza d̄a u tsu dansa ukuna u mayun kain dem. Ara ne d̄a Kashil̄a ka yain ili gb̄a. Aya uza d̄a wa suku akani a na yi:

¹⁵ N reve t̄a ili i'ya va yansa. K̄pam v̄a yuwu ko shen‡ wa. W̄ari wa la t̄a tsulobo v̄ari baci ili i te a asuvu a le.

¹⁶ An u wokoi avu mere-mere ma v̄ari, avu uza u yuwu u d̄a ko uza u shen wa, ma 'yuwan vu t̄a.

¹⁷ Vu dana t̄a, ‘Mpa uza u uts̄ari u d̄a, k̄pam n cir̄angusuku t̄a k̄aci ka v̄a udukuyan. Ma ciga k̄pam ili i roku wa, ko kenu.’ Shegai vu reve tyoku d̄a v̄ari mayun wa: Avu ili i uwono i'ya k̄pam ili i iyali, uza d̄a u tsu ciga ili dem. Avu karumb̄a ka k̄pam katab̄a ka v̄ari.

¹⁸ Adama a nala, ma nak̄a vu t̄a adooki vu tsila zinariya u d̄a ma denge. Zinariya d̄a a dar̄akpai k̄pam a wulukpei u d̄a na. Tsila u d̄a kotsu vu yain uts̄ari. Vu tsila k̄pam aminya a pun a d̄a ma denge vu ukunka k̄aci ka vunu, tsar̄a vu as̄ak̄a upana uwono an v̄ari katab̄a. U gan t̄a dem vu tsila agum̄a a a'eshi a d̄a ma denge tsar̄a vu gbara a a'eshi a vunu, kotsu vu fud̄a vu wene.

¹⁹ “Aza d̄a ma ciga alya ma b̄ara k̄pam ma yan mavura. Mats̄a vu as̄ak̄a unyushi u cingi u vunu.

²⁰ Panai! M̄a t̄a kushani a utsutsu m̄ari u'isa, “Azakuwa!” Uza d̄a baci u pan̄aka mu, aku u tonuko mu n uwa, ma uwa t̄a, aku n lyai ilikulya kab̄olo n eyi.

²¹ “Aza d̄a a lyai k̄aci, a ka dusuku t̄a n̄a mpa a karatsu ka tsugono tsu v̄a, tyoku d̄a mpa dem n lyai k̄aci n dusuki n Tata u v̄a a karatsu ka tsugono tsu ne.

²² “Uza d̄a baci w̄ari n atsuvu a upana, u pana ili i'ya Kulu Keri ku tonukoi a'uwa a Atoni!”

4

Yahaya wenei zuba

¹ An n kotsoi uwenishe u ili i nala yi gb̄a, aku n lyai kapala n uwene kuwene. N wenei utsutsu ukukpi ubana a zuba. Aku uza d̄a w̄ari n kalaḡatsu tyoku u kavana vi u yain kadyanshi n̄a mpa u danai, “Yuw̄a utuw̄a pini na ma wenike vu t̄a ili i'ya ya git̄a bamu n i nala yi.”

² Kute-kute Kulu Keri ku Kashil̄a ku tonoi n̄a mpa, aku pini a zuba vi n wenei karatsu ka tsugono n uza roku pini ndishi.

³ Uza d̄a u dusuki pini vi, wa wakan̄asa san n mini ma avuku tyoku u atali a tsulobo. Kasomini ka pini ka laḁa cika ukyawin n karatsu ka tsugono tsi.

⁴ Aratsu a tsugono kamanga n a nishi a kyawain karatsu ka tsugono tsi. Nkoshi kamanga n ama a nishi a d̄a a'ari pini a zuba u le. A ukusa t̄a aminya a pun n ifuni i zinariya a a'aci a le.

⁵ Ili i na yi i'ya i'ari uwutusa a karatsu ka pige ki: ulada, n mawura ma pige, n makpankashil̄a. Av̄asu a shindere yi a d̄a a'ulu a shindere a Kashil̄a a nala yi a'ari a utasa a kapala ka karatsu ki.

‡ 3:15 Pini na, “Shen” kalen ka ne ka unak̄a k̄aci a asu u manyan ma Kashil̄a, “Yuwu” k̄pam ukp̄ad̄a u unak̄a k̄aci a asu u manyan ma Kashil̄a.

⁶Nala kpam dem a asu u ɗa a kirai a kapala ka karatsu ka tsugono tsi u rotso ta kushiva ka kari pun cika ka laɗa yavu madubu ma ma wundyamgbanaka.

Ili i uma i nishi i'ya i kyawain karatsu ki, kaɓon dem i te. Ili i nala yi i'a ta n a'eshi kapala n kucina.

⁷I kagita i'a ta n kaci tyoku u gabako. I ire kpam kaci ka ne tyoku u kagono ka kanaka. I tatsu i'a ta n upetiwa'eshi tyoku u vuma. I nishi yi kpam i rotso ta kajambu ka ka inkpusa.

⁸Ili i uma i nishi yi, ya dem wa ta n ashan a teli, ikyamba i le kpam i'a ta upali n a'eshi, hal n kere ka ashan ki dem. Kaara n kayin a tsu asaka ushipa wa:

“Magono ma Zuba uza u uwulukpi u ɗa. Uza u uwulukpi u ɗa. Uza u uwulukpi u ɗa.

Aya Kashila Uza u Ucira Gba.

Aya uza ɗa wari caupa, aya dem wari gogo-na, kpam aya wa tuwa.”

⁹Ili i uma i nala yi i lyai kapala n i cikpali uza ɗa wari ndishi a karatsu ka tsugono ki. I naka yi kpam tsupige n ucikpa. Aya uza ɗa wari n uma hal ubana bawu utyoku.

¹⁰Nkoshi kamanga n ama a nishi n nala mi dem n kudangi a kapala ka uza ɗa wari ndishi a karatsu ka tsugono ki. Tyoku ɗa a'ari pini ulyaka uza ɗa wari n uma hal ubana bawu utyoku kayala, aku a zuwusai ifuni i le a kapala ka karatsu ka tsugono ki a danai,

¹¹“Magono ma Zuba n Kashila ka tsunu,

u lobono ta vu wushi icikpali,

tsupige, n ucira kpaci aɗa vu gain i'ya.

Aɗa vu yain ili gba,

vu yain i'ya tyoku ɗa i'ari

adama a ɗa nala va ciga i'ya.”

5

Maku ma Kondom ma kukpai tagarada

¹Ili i roku i'ya kpam n wenei a kuwene ku va i'ya, vuma ɗa wari ndishi a karatsu ka tsugono ka nala ki wa ban tagarada u ɗa wari waraka u bululu n ikorongi* a apashi a re gba. Kashila ka katala ta u ɗa kpam u padarai u ɗa mai n cirakpa† tsu shindere n ili i uzuwa iryoci.†

²Aku n wenei kpam katsumate ka zuba ka ucira, kari kadyanshi n kalagatsu ka ucira, ka danai: “Ya ratsai u fukpa cirakpa tsi aku u barakpa tagarada vi?”

³Shegai uza wa la a zuba ko a likimba ko kpam a kere ka iyamba uza ɗa u ratsai u kukpa tagarada vi u yain u ɗa kaneshi wa.

⁴Aku n rongoi a kushen cika, kpaci ko uza wa la u rawai u kukpa u ɗa u yain kaneshi wa.

⁵Aku uza u te a asuvu a nkoshi mi u tonuko mu, “Paɗa kushen ki! Wene na, uza roku u ɗa pini uza ɗa u lyai kaci. Aya a tsu isa Gabako, magono ma, uza ɗa u wutai a asuvu a kaletsu ka Yahuza. Aya matsukaya ma pige ma Dawuda Magono. Aya uza ɗa wa fuda wa fukpa cirakpa tsu shindere tsu nala tsi, aku u barakpa tagarada vi.

⁶Aku n wenei Maku ma Kondom kushani a mere ma asu u karatsu ka tsugono ki. Ili i uma i nishi i nala yi na nkoshi mi n kyawan yi. Ikyamba i ne i'a ta yavu ama a'ari a wuna yi a yankai udarakpa. Wa ta n avana a shindere n a'eshi a shindere, a ɗa a'ulu a shindere a Kashila a nala yi a ɗa Kashila ka suki ubana a aɓon a likimba gba.

⁷Maku ma Kondom mi ma banai ma bidyai tagarada u ɗa uza ɗa wari ndishi a karatsu ka tsugono wa ban tagarada a kukere ku ulyaki ku ne ki.

* 5:1 Tagarada u ɗa wari waraka u bululu: A'ayin a nala a tsu yan ta itagarada i le a waraka u te u bululu, aku a katala u ɗa a mmuku ma alangu. † 5:1 A'ayin a nala yi, a tsu kimba ta ukanikorongi n cirakpa aku a zuwa iryoci a kucina i'ya ya wenike uza u ili. A kukpa baci u ɗa she cirakpa tsi tsu fukpa kpam ko uza wa fuda kpam wa kimba u ɗa tyoku ɗa wari caupa wa. Uza ɗa uza u ili u dangasai aya koshi wari n ucira u ɗa wa fukpa iryoci yi.

⁸ An wari pini uyan nala, aku ili i uma i nishi na nkoshi kamanga n ama a nishi yi a kudangi a kapala ka ne. Ya dem wa banā molo n kabelu ka zinariya. Kabelu ki ka ta ushadangi n ili i magulani i'ya i'ari kushani ka kavasū ka ama aza da a ka gbashika Kashila.

⁹ Aku a shipai ushipa u savu u na:
 “Vu ratsa ta vu bidya tagarada vi
 vu fukpa cirakpa tsi vu barakpa u da.
 Ili i'ya i zuwai i'ya, ama a'ari a wuna vu ta,
 kpam mpasa n vunu n wokoī katsupi
 an vu wutukpai ama a agali kau-kau, n aletsu, n ama, n iyamba,
 kpam gogo-na ama a Kashila a da a'ari.

¹⁰ Vu zuwa le a woko kagali ka ne; wata,
 adarakpi aza da a ka gbashika Kashila.
 Kpam a ka lya ta tsugono tsu likimba.”

¹¹ Aku n doki n webelei, n panai atsumate a zuba a ka shipa. Kakuma ka le ka kari ukece wa.† A kyawain karatsu ka tsugono ki n ili i uma i nishi na nkoshi mi.

¹² Aku a shipai n alagatsu a ucira:
 “Tsa cikpala ta Maku ma Kondom
 ma a'ari a wunai vi,
 adama a ucira u pige,
 n utsari, n kakiri n ucira u ne.
 Wa wusha ta karinga n tsupige,
 n icikpali cika!”

¹³ Aku n panai gba ili i uma ya shipa; wata, gba i'ya i'ari a zuba, n likimba, n i'ya i'ari a kere ka likimba, n asuvu a kushiva. Ushipa u le vi u da na:
 “Uza da wari a karatsu ka tsugono
 kaḅolo n Maku ma Kondom mi
 wa ta n karinga ka pige
 n icikpali, n tsupige, n ucira
 hal ubana bawu utyoku.”

¹⁴ Aku ili i uma i nishi yi a wushuki, “Nala wari!” Nkoshi mi kpam n kudangi n lyaka yi kayala.

6

Maku ma Kondom ma fukpai cirakpa

¹ Aku n wenei Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu kagita a asuvu a tsu shindere, pini nala, n panai ili i uma i te a asuvu a i nishi yi i yain kadyanshi n kalagatsu ka makpankashila, u danai, “Tuwa!”

² An n webelei, aku n wenei kadoki ka eri. Uza da kpam u yuwai ka vi wa banā utaun, aku u wushai funi. Wa wala ili i ne yavu uza da u lyai kaci ka kuvon ushani, kpam wa doku wa lya.

³ Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu ire, pini nala, n panai ili i uma i ire i danai, “Tuwa!”

⁴ Aku kadoki ka roku ka shili yavu akina ka wutai. Uza da u yuwai ka vi u wusha ta ucira u da wa zuwa ama a likimba a shilakanā utyoku u le, tsara a wunamgbana a asu u kuvon. Uza da wa walaka ka vi u wusha ta burundu u pige.

⁵ Aku Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu tatsu. N panai ili i uma i tatsu yi i danai, “Tuwa!” An n webelei, aku n wenei kadoki ka lima. Uza da kpam u yuwai ka vi wa banā ili i ukondugo araji a kukere ku ne. ⁶ Aku n panai ili i roku i'ya kalagatsu ka

† 5:11 Kakuma ka atsumate a zuba yi ka rawa ta azu azu hal ubana a asu azu kupa bawu utyoku.

ne ka wutusa a mere ma ili i uma i nishi i nala yi. Ka danai, “Ikebe i'ya vuma wa tsara a manyan ma uliva,* i'ya a tsu tsupa ikebe i kakundatsu ka te ka ityabi.† Ikebe yi kpm unā u te u ḍa n i'ya a tsu tsilaḳa akundatsu a tatsu a ilya. Kpm kotsu vu nangasa manivi ko mini ma cinwi mi wa!”

⁷ Aku Maku ma Kondom mi ma fukpaḳi cirakpaḳa tsu nishi, pini nala, n panai ili i uma i nishi yi i danai, “Tuwa!”

⁸ An n webelei, aku n wenei kadoki ka kari dusu. Uza ḍa u yuwaḳi ka vi kala ka ne ka Ukpā, uza ḍa a ka isa Asu u Akushe wari utono uza u kagitaḳi vi evu evu. Kashilaḳa ka pecei ama a likimba aḳaci a nishi. Ukpā n Asu u Akushe a wushai ucira u ḍa a ka wuna kaḳaci ka te a asu u kuvon, n kambulu n usara kau-kau, na nnama n kakamba.

⁹ Aku Maku ma Kondom mi ma fukpaḳi cirakpaḳa tsu tawun. N wenei a'ulu a aza a maci a cuku tsu asudarakpa. Ama a na yi alya aza ḍa atokulalu a wunusai adama a kadyanshi ka Kashilaḳa ka maci ka a dansai.

¹⁰ A'ulu yi a 'yangaḳasai alaḳatsi n ucira a danai, “Ashikapige, avu uza u uwulukpi u ḍa, kpm uza u mayun! Tsa folo vu, kotsu vu ḅarakpaḳa wa vu yanka aza a likimba a ḍa a wunusa tsu afada kpm vu yan le mavura.”

¹¹ Aku Kashilaḳa ka nakai ili i uma yi ya dem matogo ma pun ma bululu, u tonuko le a wunvuga kenu hal she atokulalu a le a wuna atoku a tsugbashi a le; wata, atoku a le hal she a shadangu kakumaḳa ka ama ka Kashilaḳa ka zuwuka le.

¹² Aku n wenei Maku ma Kondom mi ma fukpaḳi cirakpaḳa tsu teli. Likimba gbaḳai n ucira. Kaara ka nakaḳa kpm katyashi wa, aku karimbi ka kimbaḳi asu gba. Uwoto u wokoi san yavu mpasa.

¹³ Atala a rukpusai a zuba utuwaḳa a likimba tyoku ḍa apopi a gburu a tsu rukpusa uwule u ucira u sakataḳa le baci.

¹⁴ Zuba katalai yavu kajiba ka a katalai aku a takpai ka. Nsasa n iyamba i mere ma mini a 'yangaḳasai a asakai asu u ḍa a'ari caupa vi adama a ugbaḳa vi.

¹⁵ Pini nala, ama hal na ngono a matsai tsaraḳa a kpawunsa a a'aburu ko kpm a mere ma atali a ugadi a nsasa. Azapige a gomunati, n atigi dem a boloi tsaraḳa a kpawan. N wenei dem aza a utsari, n aza a ucira a ka kpawunsa. Hal n agbashi n aza ḍa bawu a'ari agbashi dem a ka kpawunsa.

¹⁶ A'ari u'isasa nsasa n atali, a ka dansa, “Tsa folo ḍa, tuwai i rukpaḳa tsaraḳa i sokongu tsu kotsu uza ḍa wari ndishi a karatsu ka tsugono ka nala ki u wene tsu wa, kpm Maku ma Kondom mi ma fuda ma yan tsu mavura wa.”

¹⁷ Mayun ḍa Kain ka upan u Kashilaḳa n Maku ma Kondom mi ka a ka yanka ya dem mavura ka rawa de, kpm uza wa la wa la a upana u ikyamba u nala vi wa.”

7

Ili i uzuwa iryoci i aza a Isara'ila

¹ An nala wurai, aku n wenei atsumate a zuba a nishi kushani a aḅon a nishi a likimba, a kanaḳi uwule u nishi tsaraḳa uwule u lapana a likimba ko a kushivaḳa kpm ko a madanga wa.

² Aku n wenei kpm katsumate ka roku ka wutaḳi a kasana, wa ḅanaḳi ili i uzuwa iryoci i Kashilaḳa Uza u Uma. U yankai atsumate a nishi a ḍa a nakai ucira a foro iyamba n kushivaḳa kadyanshi n kalaḳatsi ka ucira.

³ U danai, “Kotsu i asakaḳa uwule u nangasa iyamba, n kushivaḳa ko kpm ndanga wa, she a'ayin a ḍa tsu zuwusukai agbashi a Kashilaḳa ka tsunu iryoci n ili i uzuwa iryoci i ne a acen a le.

⁴ Aku n panai kalaḳatsi ka isaḳi kakumaḳa ka lamba u ama ḍa atsumate yi a yankai iryoci n ili i uzuwa iryoci i Kashilaḳa a acen a le yi. Kakumaḳa ka ama ki ka azu amangatawun n

* 6:6 Kondo “Ikebe i azurufa” a kaci ka idani ka “Ikebe” a Idani i Uḅanga.

azu amangare n azu a nishi (144,000). Ama a na yi alya mmuku n tsikaya m aletsu kupa n a re a aza a Isara'ila. Aza da atsumate yi a zuwusukai iryoci yi alya:

⁵⁻⁸ A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re (12,000) a kagali ka Yahuza, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Roben iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Gadu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Ashiru iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Nafutali, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Manase iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Saminu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Levi iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Isaka, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Zebulun iryoci.

A zuwuka ta ama azu kupa n azu a re a kagali ka Isuhu, n ama azu kupa n azu a re a kagali ka Bayami iryoci.

Kakuma ka ama ka lyakai Kashila kayala

⁹ An nala wurai, aku n webelei pini nala, n wenei kakuma ka ama ushani ka ka wurai ukece. A wuta ta a asuvu a iyamba, kagali, ama n aletsu a likimba gba, aku a shamgbai a kapala ka karatsu ka tsugono ki n Maku ma Kondom mi. A ukusai aminya a pun cika kpm ya dem wa bana avuku a mashuwan a kukere ku ne.

¹⁰ A ka salasa n kalagatsu ka pige, n a dansi,
“Kashila ka tsunu ka n Maku ma Kondom uza da u wauwa tsu,
Kashila ka tsunu uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono.”

¹¹ Gba atsumate a zuba a shamgbai a kyawain karatsu ka tsugono ki kabolo na nkoshi n ili i uma i nishi yi. Aku a kudangusi a varai a'aci a le a iyamba a lyakai Kashila kayala.

¹² A ka dansa,
“Mayun da,
Kashila ka tsunu
uzapige da, uza u ucira,
n tsupige, n kakiri.
Asaka tsu cikpala yi
tsu cikpa yi
tsu naka yi karinga
hal ubana bawu utyoku.
Ami!”

¹³ Uza u te a asuvu a nkoshi mi u wece mu, “Ama da a ukusai aminya a pun yi an yayi? Nte a wutusai?”

¹⁴ Aku n wushunku yi, “Uzapige, mpa n reve wa, shegai avu reve ta.”

Aku u tonuko mu, “Alya aza da a soi upana u ikyamba u pige u nala vi bawu a kuwusai. A zasai aminya a le na mpasa n Maku ma Kondom, aku aminya a le a wokoi pun cika.

¹⁵ “Adama a nala a da a'ari kushani a kapala ka karatsu ka tsugono tsu Kashila. A tsu lyaka yi ta kayala kaara n kayin, a kuwa ku ne ka a tsu gbashika yi. Uza da kpm wari ndishi a karatsu ki wa rongo ta n ele kpm u kirana n ele.

¹⁶ “Ama a nala a ka doku a ka pana kambulu wa, a ka pana kpm kakuli wa. Kaara ka doku ka damgbarasa le wa, usudugbi kpm wa runukpa le wa,

¹⁷ adama a da Maku ma Kondom ma mari a mere ma asu u karatsu ka tsugono ki aya kaliniki ka le. Wa tono ta n ele ubana a asu u da mini ma ma tsu naka uma ma wutusai. Kashila kpm ka yansasa ta gba meshi ma le.”

¹ An Maku ma Kondom mi ma fukpai cirakpa tsu shindere tsu makorishi tsu waraka u bululu vi, mawura ma la a zuba wa, hal ubana kagbidi ka ulapa u uwule.

² Aku n wenei atsumate a zuba a pige a shindere a da a shamgbai a kapala ka Kashila ki, a wushai avana.

³ Katsumate ka zuba ka roku kpm kau ka tuwai ka shamgbai a asudarakpa. Wa bana kabelu ka zinariya ka urunukpusa ili i magulani. U wusha ta ili i magulani ushani i'ya u darakpai kabolo n kvasu ka ama a Kashila. Katsumate ki ka zuwai kune ku na ki a asudarakpa u da a yain n zinariya u da wari pini a kapala ka karatsu ka tsugono ki.

⁴ Aku kanga ka ili i magulani ka katsumate ka bana a kabelu ki n kvasu ka ama a Kashila ka 'yangai a zuba ubana a asu u da Kashila kari.

⁵ Aku katsumate ki ka kenei tsikina pini a asudarakpa vi u shadangi kabelu ki. U vutalai ka a likimba, a rongoi uyansa mawura icun kau-kau, na mkpankashila, n ulada, aku likimba gbada cika.

Atsumate a zuba a fulai avana

⁶ Aku atsumate a zuba a shindere a da a ka bana avana a shindere a fobusoi tsara a fula.

⁷ An katsumate ka zuba ka kagita ka fulai kavana ka ne, aku atsumate a zuba a vutalasi mini ma atala n akina a da a'ari kasatari na mpasa a likimba. Akina yi a kulatangi kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a likimba, a nangasai gba ndanga n iceshi i'ya i'ari a kabaci ka nala ki.

⁸ Aku katsumate ka zuba ka ire ka fulai kavana ka ne. A vutalai ili i roku yavu masasa ma pige ma ma tasa n akina a asuvu a kushiva. Kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a kushiva yi ka wokoi mpasa.

⁹ Gba ili i'ya i'ari pini a kabaci ka nala ki i kuwai, a'atsu a da kpm a'ari pini a namgbusai.

¹⁰ Katsumate ka zuba ka tatsu ka fulai kavana ka ne, katala ka pige ka ka tasa yavu kvasu ka wutai a zuba ka rukpai. A asuvu a agata a tatsu dem, ka rukpa ta a asuvu a agata a te. A asuvu a a'eshi a mini a tatsu dem, ka rukpa ta a keshi ka mini ka te.

¹¹ Kala ka katala ki ka Aguma a Akoni, aku kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a mini yi ka konikpoi. Ama ushani a kuwa ta adama a akoni a mini yi.

¹² Aku katsumate ka nishi ka fulai kavana ka ne. Ili i roku i gbashai kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a kaara u nangasai ka n uwoto n atala.* Aku kabaci ka te asuvu a abaci a tatsu ka katyashi ka kain ka wokoi karimbi. Nala dem kabaci ka te asuvu a abaci a tatsu ka uwoto n ka te asuvu a abaci a tatsu ka atala a naka katyashi n kayin wa.

¹³ An n webelele aku n wenei kajambu ka imkpusa a zuba, n panai ka salasa cika, "Upana u ikyamba! Upana u ikyamba! Upana u ikyamba wa tuwa ta a asu u ama a likimba, atsumate a zuba a tatsu a da a buwai vi a fula baci avana a le."

9

¹ Aku katsumate ka tawun ka fulai kavana ka ne. N wenei ili i roku yavu katala ka ka rukpai a likimba vi. Katala ki ka wusha ta makukupunki ma ukukupunka kadaka ka bawu kari n utyoku.

² An ka kukpai, aku kanga ka wutai yavu kanga ka kari a asuvu a kunu ka kari n akina walu-walu. Kanga ki ka kimba ta zuba kpm ka kangi dem kaara, aku asu vi u wokoi n karimbi.

³ Pini nala, abaruma a wutai ushani a asuvu a kanga ki a cipai a likimba. A wuta ta n ucira u da a ka tadasa ama tyoku da adabu a tsu yan.

* **8:12** Kaara ka tsu naka ta katyashi hal ulapa u uwule kupa n u re, shegai a'ayin a da a korongi makpanda ma na mi, ulapa u uwule kulla u da koshi ka tsu naka katyashi. Nala dem uwoto n atala; ulapa u uwule kulla u da koshi a tsu naka katyashi. A'ayin a da baci bawu katyashi ka le kari pini karimbi ka ka tsu kimba asu.

⁴ A tonuko le, “Aza ḁa bawu a'ari n iryoci i ili i uzuwa iryoci i Kashila a acen a le, alya koshi ya taḁasa. Shegai kotsu i taḁasa ndanga ko iceshi wa.”

⁵ Kashila ka wushunku le ta a yanka ama a nala yi mavura cika hal uwoto u tawun, shegai u wushunku le a wuna le wa. Mbala mi tyoku u mbala n kudaḁu n ḁa mari ku taḁa baci uza.

⁶ A a'ayin a nala yi, ama a ka bolo ta ukpa, shegai a ka tsara u ḁa wa. A ka ciga ta a kuwa, shegai a ka fuda wa.

⁷ Abaruma yi a rotso ta adoki a ḁa a foḁusoi adama a kuvon. A'a ta n ifuni i zinariya a a'aci a le, kpm upetiwa'eshi u le u rotso ta u ama.

⁸ Kenji ka le ka ta n akumgbi yavu ka aka, a'anga a le kpm tyoku u a'anga a gabako ḁa a'ari.

⁹ A ukai ntogo ma urim a akamba a le. Mawura ma ashan a le a ka wura, ma ta yavu mawura ma adoki na nringongo n le a ka wura a ka daraka ubana a asu u kuvon.

¹⁰ Na ntadatsu n ḁa mari a iwunja i le n ḁa n tsu naka le ucira u ḁa a tsu zuwa ama a pana ikyamba hal uwoto u tawun vi.

¹¹ Magono ma le aya katsumate ka zuba ka ka lya tsugono a kadaka ka bawu kari n utyoku vi. Kala ka ne ka Kawuni (n Tsiyahuda aya Abadon, n Tsihelene† kpm aya Apoliyo).

¹² Upana u ikyamba u kagita u kotso de. Shegai upana u ikyamba i re i roku i'a ta a utuwa.

¹³ Aku katsumate ka zuba ka teli ka fulai kavana ka ne. N panai kalagatsu ka yain kadyanshi a asuvu a avana a ḁa a'ari a ngan n asudarakpa u ḁa a yain n zinariya u ḁa wari kushani a kapala ka Kashila.

¹⁴ Kalagatsu ki ka tonukoi katsumate ka zuba ka teli ka ka bana kavana ki, “Surukpa atsumate a zuba a nishi a ḁa Kashila ka zuwai a sira le a Agata a Yufiriti a pige yi!”

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ka teli ki ka ba ka surukpai atsumate a zuba a nishi yi a wutai tsara a ba a wuna kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a ama a likimba. Kashila ka foḁuso le ta tsara a yain nala dere u ulapa u uwule u nala vi n a'ayin a nala yi hal n uwoto n kayen ka nala ki dem.

¹⁶ Atsumate yi a tonu ta n asoje a ḁa a ka walaka adoki. N pana ta a da alya pini hal azururu amangatawanre (200,000,000).*

¹⁷ A asuvu a kuwene ku va, n wene ta adoki n ayuwi a le. Ayuwi yi a ukusa ta ntogo ma irim n ḁa mari san yavu akina, ulima u le kpm yavu mbucu ma ivashi i akaryabi kpm n ulada u mini ma tsulon. A'aci a adoki yi a'a ta yavu a'aci a igabako, akina n kanga n akina a eri a ka wutusa a anana a le.

¹⁸ Usara u tatsu u nala vi, (wata, akina, n kanga, n akina a eri a ḁa a ka wutusa a anana a adoki yi,) n u ḁa a wunai kabaci ka te a asuvu a abaci a tatsu a ama a likimba.

¹⁹ Anana a adoki yi a ḁa gbam koshi wa, hal dem n iwunja i le i'ya i'ari n ucira u ḁa a ka ne ama usan. Iwunja i le tyoku u a'ali a ḁa, a'a ta n a'aci a ḁa a ka kapa ama.

²⁰ Shegai ama ḁa bawu a kuwai n usara u na vi a 'yuwan ta ukpatala a asaka tsicingi tsu le. A lyai kelime n ulyasaka ityoni i cingi kayala, a lyasakai kpm ameli kayala a ḁa a rumai n zinariya, n azurufa, n irim i shili, n a ḁa a sadarai a atali, n a ḁa a shei na ndanga. Ameli a nala yi a tsu wene ko ili, ko kpm a pana kadyanshi, ko a wala wa!

²¹ Ama a na yi a asaka uwunusa atoku a le wa, a asaka uyansa tsukunu wa, kpm dem a asaka uyansa tsugbani, n uboki wa.

10

Katsumate ka zuba n maku ma tagarada

* 9:16 Kakuma ka asoje ka 200,000,000.

¹ Aku n wenei kpm kuwene, katsumate ka zuba ka ucira kari ucipa a iyamba. U wambanai kalishi yavu kunya, n kasomini zuba n kaci ka ne. Upetiwa'eshi u ne wa lafa yavu kaara, a'ene a ne kpm yavu adawatsu a akina.

² Wa banā maku ma tagarāda ma mari ubarakpi. U shamgbai n kune ku ulyaki ku ne a kushiva, ka ugula kpm a kagida.

³ U wurangi yavu gabako. An u wurangi, aku mkpankashila n shindere n wushuki.

⁴ An mkpankashila mi n wushuki, mpa na n cigi n gita ikorongi, aku n panai kalagatsu a zuba ka danai, “Sokongu ili i'ya mkpankashila n shindere mi n danai vi, kotsu vu korongu i'ya wa.”

⁵ Katsumate ka zuba ki ka radagbai kukere ku ulyaki ku ne ubana a zuba.

⁶ Aku u tsinai n kala ka Kashila, ka kari n uma hal ubana bawu utyoku, uza da u yain zuba n ili i'ya i'ari a asuvu a le, n iyamba n ili i'ya i'ari a asuvu a le, n kushiva n ili i'ya i'ari a asuvu a le gba, ukuna u maci u da wa tono. U da, “Kashila ka barakpa wa, aku u yain ili i'ya u fobusoi.

⁷ Shegai katsumate ka zuba ka shindere ki ka fula baci kavana ka ne, Kashila ka yan ta ili i'ya wari u sokongi hal utuwa gogo-na vi, tyoku da u tonukoi agbashi a ne, ntsumate.”

⁸ Kalagatsu ka doki ka isa mu: “Wala vu ba vu wushi tagarada u da wari ubarakpi vi, u da katsumate ka zuba ka banā vi.”

⁹ Aku n banai a asu u katsumate ka zuba ki, n tonuko yi u naka mu maku ma tagarada mi. Aku u tonuko mu, “Wusha tagarada vi vu takuma u da. Wa yankpa ta a unā u vunu yavu ishigi, shegai wa vura vu ta katsuma.”

¹⁰ N wushai tagarada u da wa banā vi n takumai. U yankpa ta cika yavu ishigi a unā u va, shegai an n sodugi u da, aku u vura mu katsuma.

¹¹ A tonuko mu kpm, “U kana ta vu doku vu tonuko ama ili i'ya Kashila ka fobusoi u yanka ama n iyamba n aletsu kau-kau, na ngono gba.”

11

Ama a re aza da a wenei ukuna vi

¹ Pini nala, a naka mu kalangu ka uratsanaka, aku Kashila ka tonuko mu, “Wala vu ba vu ratsanaka Kuwa ku Kashila n asudarakpa, vu keci kpm ama da a'ari ulya kayala pini.

² Shegai kotsu vu ratsanaka ulanga u kuwa vi wa, kpaci n naka u da de Awulawa. A ka lya ta tsugono tsu ilyuci i va hal uwoto amangare n u re.*

³ Ma suku ta ama a va ama a re aza da a revei n kami ka ukuna ki a yain ku'bari ku akani a mayun a va. A ka uka ta aminya a da a tsu uka adama a unamgbukatsuma, kpm a ka dansa ta akani a va a asuvu a a'ayin kazu ka te n amangatawanre n amangatatsu (1,260) a nala yi.

⁴ Ama a re a da a dansai akani a Kashila yi, a shamgba ta a kapala ka Asheku uza da wa lya tsugono tsu likimba gba. Alya ndanga n zayitum n re n ashampatsu a ncikalun n re n da mari pini vi.

⁵ Uza wa ciga baci u ne le usan, akina a ka wuta ta a anana a le a wuna atokulalu a le yi. Nala Kashila ka wuna uza da baci dem wa ciga u ne le usan.

⁶ A a'ayin a da a'ari uyan ku'bari ku akani a Kashila yi, u naka le ta ucira u da a ka fuda a ka shamkpa mini ma zuba. A wusha ta dem ucira u da a ka savada mini ma woko mpasa, kpm a zuwa usara u da u nei likimba usan. A tsu yan ta nala a'ayin a da baci dem a ka ciga a yain.

⁷ An ama a re yi a kotsoi udansa akani yi, aku kadin ka ka wuta a kadaka ka bawu kari n utyoku vi ka yain kuvon n ele. Ka lyai kaci ka le ka wuna le.

* **11:2** Uwoto amangare n u re ili i te i'ya n a'ayin 1,260. Ili i te i'ya dem n ayen a tatsu n kagbidi a masala ma 12:14.

⁸ A ka ʔsaka ta ikyamba i le a ure u pige u ilyuci i pige i nala yi a asu u da a wandamgbanaɪ Asheku a le. U da a yankai tsizagadi a isa yi “Sodom”† n “Masar.” ⁹ Ama n agali n aletsu n iyamba a ka wundya ta ikyamba i le. A ka ʔsaka uza u cidangu le wa hal she a yan a'ayin a tatsu n kagbidi.

¹⁰ Ama a likimba gba a ka yan ta mazanga adama a ukpa u ama a re a nala yi. A ka yan ta abiki hal a sukusuku atoku a le kune, kpaci ntsumate n re n nala mi n zuwa ta ama a panai ikyamba cika.

¹¹ Shegai an a'ayin a tatsu n kagbidi a nala yi a wurai, aku Kashila ka doki ka fulaka le kubi ka uma. Aku a 'yangai a shamgbai, ama da a wene le vi a panai uwonvo cika.

¹² Ntsumate n re mi n panai kalagatsu ka ucira ka wutai a zuba, ka danai, “Yuwai utuwa na!” Aku a yuwai ubana a zuba a asuvu a kalishi, atokulalu a le n a wundi le.

¹³ Kute-kute iyamba i gbadai n ucira, pini nala, kuma ku te a asuvu a kuma kupa ku ilyuci ki ku wasasai. Ama azu a shindere (7,000) a da a kuwai adama a ugbadu u iyamba vi. Aza da kpam a buwai n uma a pana ta uwonvo cika aku a nakai Kashila ka kari ndishi a zuba tsupige.

¹⁴ Upana u ikyamba u ire u kotso de, shegai u tatsu wa ta a utuwa.

Kavana ka shindere

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ka shindere ka fulai kavana ka ne, n panai alagatsu a ucira a ka dansa, “Kashila ka tsunu n uza da u dangasai u woko Kawauwi ki, wa ta n ucira u da wa lya tsugono tsu likimba gba.

Kpam Kashila ka lya ta tsugono hal ubana bawu utyoku.”

¹⁶ Nkoshi kamanga n ama a nishi aza da a'ari ndishi a aratsu a tsugono a kapala ka Kashila, a kudangusi a varai a'aci a le a iyamba a lyaka yi kayala.

¹⁷ A danai,

“Magono ma Zuba Kashila Uza u Ucira Gba,
uza da wari gogo-na kpam uza da wari caupa,
Tsu cikpa vu ta an va wenishike ucira u vunu,
kpam vu gita de ulya tsugono tsi.

¹⁸ Ama a likimba a'ari a ka pana ta upan u vunu cika, shegai gogo-na a'ayin a upan u vunu a rawa de.

A'ayin a yan de a da va yanka akushe afada,
vu naka kpam agbashi a vunu katsupi.

Va naka ta ntsumate n vunu n aza a uwulukpi a vunu katsupi.

Va naka ta gba aza da a panai uwonvo u kala ka vunu katsupi,

ili i'ya i bidyai uza u kenu hal ubana uza u pige.

Aku vu wuna aza da a tsu zuwa ukpa a likimba.”

¹⁹ Pini nala, Kuwa ku Kashila ka kari a zuba ku kukpai, tsara a wene Akpati u Kazuwamgbani† u da wari pini. A rongoi ulada, n mawura ma pige, n makpankashila, n ugbadu u iyamba u pige, n mini ma atala.

12

Uka n ubungu

¹ Aku n wenei iryoci i pige i roku a zuba i'ya i zuwai ya dem u yain majiyan. Uka roku u da pini kpam kunya ka u sirai kaara ka. A'ene a ne kpam a uwoto u da a'ari utadangi. Funi da pini a kaci ka ne u da wari n atala kupa n a re.

² U yan de evu n umatsa, kpam mballa n upana u ikyamba m ilimaci yi i zuwa yi ta isali cika.

³ Kute-kute n wenei iryoci i roku a zuba. N wenei ubungu u shili u pige u da wari n a'aci a shindere n avana kupa. Kaci dem ka ta n maku ma funi ma ne. ⁴ Uwonja u ne u

rononoi kaḅaci ka te a asuvu a aḅaci a tatsu a atala a zuba, aku u vutaḷai a ḁa a likimba. U shamgbai a kapala ka uka u ilimaci vi tsara u matsa baci maku mi aku u sofugu ma.

⁵ Aku u matsai kalobo, uza ḁa wari n ucira u ḁa wa lya tsugono tsa ama a likimba gba n kalangu ka urim. Katsumate ka zuba ka fulai maku mi u bankai ma a asu u Kashila, tsara u ba u dusuku a karatsu ku tsugono tsu ne.

⁶ Aku uka vi u sumai u banai a mete a asu u ḁa Kashila ka fobusuko yi. Nte a ka kirana n eyi ḁe hal a'ayin kazu ka te n amangatawanre n amangatatsu (1,260).

⁷ Kute-kute a gitai kuvon a zuba: aku Mika'ilu katsumate ka zuba ka pige n atsumate a ne a gitai kuvon n ubungu vi, ubungu vi n atsumate a ne a kana dem kuvon n ele.

⁸ Shegai ubungu vi u lya kaci ka kuvon ki wa, kpam a ka asaka yi n atsumate a ne a shamgba ḁe a zuba kpam wa.

⁹ Mika'ilu n atsumate a ne a vutaḷai ubungu vi a wutukpa yi a zuba ubana a likimba kaḅolo n atsumate a ne. Ubungu u na vi aya gai wari pini tun caupa vi, aya a tsu isa Kalapansi kpam dem a tsu isa yi ta Kanangasi.* Aya u tsu zuwa ama a yain unyushi u cingi.

¹⁰ Aku n panai kalagatsu a zuba ka yain kadyanshi n ucira ka danai:

“Gogo-na Kashila ka tsunu ka wauwa ta ama a ne!

Gogo-na wa yan ta manyan n ucira u ne,

u lyai tsugono tyoku u magono!

Gogo-na Kawauwi ka ne ka wenike ta ucira u ne a likimba!

Adama a ḁa Kalapansi ka buwa kpam kushani a zuba a kapala ka Kashila wa,

kpam wa doku wa tuko kadyanshi ka atoku a tsunu agbashi kaara n kayin wa.

A vutaḷa ḁe Kalapansi a wutukpa yi a zuba!

¹¹ Ama a tsunu a lya ta kaci ka ne

adama a mpasa a Maku ma Kondom mi,

n kadyanshi ka Kashila ka a yain kuḅari.

A pana uwonvo u ḁa a ka kuwa wa.

¹² Gba eda aza ḁa i'ari a zuba yanyi mazanga.

Shegai eda aza ḁa i'ari a iyamba n a asuvu a mini ya pana ta ikyamba cika.

Kpaci Kalapansi ka bana ta a likimba a asu u ḁa i'ari,

kpam upan u de u ḁa wari,

kpaci u reve ta a'ayin a ne a buwa ushani wa.”

¹³ An ubungu vi u wenei a vutaḷa yi ḁe a likimba, aku u gitai uloko uka ḁa u matsai maku ma vali mi.

¹⁴ A nakai uka vi ashan a kajambu ka pige tsara u imkpa ubana a asu u ḁa wari a mete. Nte a ka kirana n eyi ḁe hal ayen a tatsu n kagbidi,† ubungu vi kpam wa fuda wa yanka yi ili wa.

¹⁵ Aku ubungu vi u cikpunkai uka vi mini n unu u ne yavu agata tsara ma pura yi.

¹⁶ Shegai iyamba i bangai uka vi: i kukpai unu u ne i soi mini ma ubungu u cikpai vi.

¹⁷ Ubungu vi u panai uka vi upan cika, aku u lazai tsara u ba u yain kuvon na mmuku n ne n ḁa n buwai. Mmuku n ne mi alya aza ḁa a nakai udani u Kashila karinga a tonoi kpam akani a ḁa Yesu wenishikei.

¹⁸ Aku ubungu vi u shamgbai a ikengi i kushiva.‡

13

Kadin ka ka wutai a asuvu a kushiva

* 12:9 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi. † 12:14 Kondo kadyanshi ka masala ma 11:2 ‡ 12:18 Itagarada i Kashila i roku i zuwa ta idani i na yi a makpanda ma 17, i roku tani a 18. I roku kpam a masala ma 13:1 ma a zuwai i'ya.

¹ A kuwene ku va ki, n wene ta kadin ka 'yanga ka wuta a asuvu a kushiva. Ka ta n a'aci a shindere n avana kupa. Kavana dem ka ta n maku ma funi ma ne. Kaci dem a korongu ta pini a'ala a da a wishai Kashila.

² Kadin ki ka rotso ta kanama, shegai adeshikpetsu a ne yavu manama ma a tsu isa biya.* Wa ta kpm n una yavu u gabako. Ubungu vi u naka yi ucira dere n ucira u ne, n karatsu ka tsugono n tsugono.

³ Kaci ka te ka pini a asuvu a a'aci a kadin ki ka kari n kalani ka usan u da wari u gain u wuna yi, shegai usan vi u tana de gogo-na. Ya dem a asuvu a likimba u yan ta majiyan ma kadin ki.

⁴ A lyakai ubungu u da u nakai kadin ki ucira vi kayala. A lyakai dem kadin ki kayala a danai, "Uza wa la tyoku u kadin ka na wa! Uza wa la wa shilakanana n eyi u lyai kaci wa."

⁵ Kashila ka asaka ta kadin ki ka yain agoni n ucira u ne nala, kpm dem u wishai Kashila. U asaka yi ta u tsara ucira u nala vi hal uwoto amangare n u re.

⁶ U gitai uwishisa Kashila. U yankai kpm kala ka Kashila una u cingi, n a asu u da wari, n ama da kpm a'ari a zuba gba.

⁷ Kashila ka asaka yi ta u yain kuvon n ama a ne kpm u lyai kaci ka le. Kpm dem a naka yi ta ucira a kaci ka agali n ama n aletsu n iyamba gba.

⁸ Ya dem a likimba wa lyaka yi ta kayala, shegai bamu n aza da a'ala a le a'ari ukorongi a Tagarada u Aza a Uma tun kahu a yain likimba. Tagarada nala vi u Maku ma Kondom ma a'ari a wunai vi u da.

⁹ Uza da wari n atsuvu a upana, u pana.

¹⁰ Uza da baci dem Kashila ka dangasai a ka kana, a ka kana yi ta.

Uza da baci dem Kashila ka danai a ka wuna n burundu, a ka wuna yi ta.

Nala wa wenike ta u kana ta ama a Kashila a kawunku kpm a yain n upityanangu.

Kadin ka ire ka ka wutai a uyamba

¹¹ Aku n wenei kadin ka roku ka wutai a asuvu a uyamba. Wa ta n avana a re tyoku u maku ma kondom, u yain kadyanshi n kalagatsu ka ubungu.

¹² Kadin ka na ki ka shamgbai a kapala ka kadin ka kagita ki, kpm u yain manyan n ucun u ucira u da kadin ka kagita ki ka yankai manyan. N ucira u nala vi u da u zuwai gba uza da baci dem wari a likimba u lyakai kadin ka kagita ki kayala, uza da wari n kalani ka usan u da wari u rawai u wuna yi u da u tana vi.

¹³ Aku kadin ka ire ki ka yansa ikunesavu i pige i pige. Hal gbam u zuwai akina a wutai a zuba utuwa a likimba, ama n a wundi.

¹⁴ Kashila ka zuwai kadin ka ire ki ka yain ikunesavu a kapala ka kadin ka kagita ki, hal u yinsai gba ama a likimba n ikunesavu i ne yi. U tonuko le a mai kameli ka ka rotsoi kadin ka kagita, uza da a'ari a wunai n burundu, shegai u gonoi n uma.

¹⁵ Kashila ka asakai kadin ka ire ki ka zuwai kameli ka kadin ka kagita ki ka yain uma, tsara ka dansa ka zuwa a wuna gba uza da baci bawu u lyaka yi kayala.

¹⁶ A matsai ama a yansai kugyan a akere a ulyaki a le ko kpm a acen a le, ko azapige ko aza a kenu, ko aza a utsari ko aza a unambi, agbashi ko aza da bawu a'ari agbashi.

¹⁷ Ama da a'ari n kugyan ku na alya koshi a ka tsila kpm a denge. Kugyan ku na ki kala ka kadin ki ka ko kpm lamba da wari a kushani ku kala ka ne.

¹⁸ Ya ciga ta kakiri tsara i reve lamba u kadin vi! Uza da wari n kakiri cika wa reve ta u da. Lamba u ne vi u da amangatawanteli n amangatatsu n u teli (666), kpm wa ta a kushani ku vuma u roku.

14

Maku ma Kondom n ama a ne

* 13:2 Adeshikpetsu a biya a gbonguro ta, kpm a'a ta n tsileme n akulukpatsu a bululu.

¹ Aku n wenei Maku ma Kondom kushani a Masasa ma Sihiyona.* Ama azu amangatawun n azu amangare n azu a nishi (144,000) a'ari kushani n eyi. Ama a nala yi alya aza da a'ari n kala ka Maku ma Kondom ki n ka Tata u ne a acen a le.

² N panai kalagatsu ka roku ka dansa a zuba. Kalagatsu ki ka ta yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpusa ko kpam yavu mawura ma makpankashila. Yavu mawura ma ama ushani aza da a ka keme molo.

³ Ama azu amangatawun n azu amangare n azu a nishi a shamgbai a kapala ka karatsu ka tsugono, kabolo n ili i uma i nishi yi, na nkoshi mi. A ka shipa ushipa u savu u da bawu uza wa fuda wa rotsongusu, she ele koshi. A asuvu a ama a likimba gba, alya aza da a wutukpai koshi.

⁴ Alya aza da a kana kaci ka le uwulukpi bawu a yain tsishankala; adama a nala yi a da a'ari uwulukpi. A tono ta Maku ma Kondom mi a asu u da dem u banai. Ele ama a Kashila a da n Maku ma Kondom mi; a'a ta tyoku u ilimaci i kagita i'ya a nakai Kashila.

⁵ A tsu yan kaban wa, kpam a'a n unyushi wa.

Atsumate a zuba a tatsu

⁶ Aku kpam n wenei katsumate ka zuba ka imkpusa a zuba bilibili. Wa danasa ta akani a Kadyanshi ka Shinga a da bawu a'ari n utyoku a asu u ama da a'ari a likimba; wata, iyamba, n agali, n aletsu, n ama.

⁷ U yain kadyanshi n ucira, "U kana ta i wenike Kashila karinga, kpam i dansa tyoku da wari n tsupige. Kpaci a'ayin a yan de a da wa yanka ama a likimba afada. Wenike ni karinga, adama a da aya u yain zuba n iyamba, n kushiva, n a'eshi a mini."

⁸ Aku katsumate ka zuba ka ire ka imkpai a zuba tyoku ka kagita ki n ka dansi, "Ilyuci i Babila i pige i rukpa de! Ilyuci i na yi tsishankala tsu ne tsu zuwa ta iyamba dem i wokoi n icadi. Nala dem u zuwai ama a wokoi yavu asoi n tsishankala tsu ne."

⁹⁻¹⁰ Aku katsumate ka tatsu ka tono le, n ka salasi, "Gba ama da a lyakai kadin ki kayala n kameli ka ne a'a ta n kugyan ku kadin ki a acen a le ko kpam a akere a le. Kashila ka zuwa le ta a soi mini ma cinwi ma mavura ma ne. Mini ma cinwi ma na mi a goso ma n mini wa, Kashila n kaci ka ne aya u tsungi ma n ucira nala a mako ma upan ma ne. Ama a nala yi dem a ka zuwa le ta a pana ikyamba a asuvu a akina a eri a da a ka tasa a kapala ka atsumate a eri n a kapala ka Maku ma Kondom.

¹¹ Akina a da a ka zuwa le a pana ikyamba yi a ka runukpa le ta hal ubana bawu utyoku. Ama a nala yi a da a ka lyaka kadin ki kayala n kameli ka ne kpam a'ari n kugyan ku kala ka ne ki, upana u ikyamba u le wa kotso wa, ko kenu."

¹² Gba ili i'ya ili i na yi ya tono i'ya, u kana ta ama a Kashila a kawunku. Alya ama da a tonoi udani u Kashila kpam a tonoi Yesu mayun.

¹³ Aku n panai kalagatsu a zuba ka danai, "Korongu na: Eda aza a mazanga a da, aza da ili i'ya i bidyai n gogo-na ubana ya kuwa a asuvu a utono u Asheku!"

Aku Kulu ki ku wushuki, "Mayun da, a ka wunvuga ta a manyan ma a yain, kpam alabari a manyan ma shinga ma le ma tono le ta."

Ukana u likimba

¹⁴ Aku n webelei n wenei kalishi ka pun. Uza roku uza da u rotsoi vuma ndishi pini a asuvu a kalishi ki. Wa ta n funi u zinariya a kaci ka ne kpam wa bana makanatsu ma kulya a kukere ku ne.

¹⁵ Aku katsumate ka roku ka wuta a asuvu a Kuwa ku Kashila ka salakai uza da wari ndishi a kalishi ki n kalagatsu ka pige, u danai, "Gita ukana n makanatsu ma vunu. Ili i'ya a ka kana a likimba i gewe de, kpam a'ayin a da gai na vi a da a ka bolomgono i'ya."

¹⁶ Aku uza da wari ndishi a kalishi ki u koronoi iceshi yi n makanatsu ma ne u kanai i'ya.

* 14:1 Sihiyona kala ka dem ka Urishelima.

¹⁷ N wenei katsumate ka zuba ka ire ka wutaḡi a Kuwa ku Kashilaḡ a zuba, ka ta n makanatsu ma kulya cika.

¹⁸ Katsumate ka tatsu uza da wari n ucira a kaci ka akina, u wutaḡi a asudarakpa. Katsumate ka na ki ka isaḡi katsumate ka ire ki u danai, “Bidya makanatsu ma vunu vu bolomgbono ilimaci i atyaci a cinwi† a likimba, kpaci ilimaci i le i gewe de.”

¹⁹ Katsumate ki ka bankai makanatsu ma ne a likimba u kanai cinwi vi. U bolomgbonoi ilimaci i atyaci a likimba a asu u pige u da a ka pishisa i'ya. Tyoku da upan u Kashilaḡ wari u da gai la vi.

²⁰ Ilimaci i atyaci yi a pisha ta i'ya a ulanga u ilyuci, kpam mpasa n wotsongi n wutaḡi a asu u da a ka pishisa vi yavu agata a da a rawai mel amangatawanre (200) kpam kadaka ka agata ki ka rawa ta udeshe kutawun.

15

Usara u shindere u makorishi

¹ Aku n wenei iryoci i pige i roku a zuba i'ya i zuwai ya dem u yain majiyan. N wenei atsumate a zuba a shindere a ka bana usara u shindere u makorishi. Kashilaḡ ka kotso baci uyan ama mavura n usara u shindere u na vi, wa asaka ta upana upan.

² N wenei ili i'ya i rotsoi kushiva ka ka lafa yavu madubu kasatari n akina. Kpam n wene ta aza da a lyai kaci ka kadin ki n kameli ka ne; wata, kadin ka lamba wari kushani ku kala ka ne. Ama yi a shamgbai a ikengi i kushiva, ya dem wa bana molo u da Kashilaḡ ka naka yi.

³ A shipai ushipa u da Musa kagbashi ka Kashilaḡ u shipai n ushipa u da Maku ma Kondom ma shipai, a danai,
“Avu Magono ma Zuba Kashilaḡ Uza u Ucira Gba,
vu yan ta manyan ma pige ma pige,
ma ma zuwa majiyan.

Vu lyai tsugono tsu ama gba.

Ili i'ya vu yain gba mayun da kpam i lobono ta.

⁴ Ama gba a ka naka vu ta tsupige, Magono ma Zuba!

Ama gba a ka dana ta, ‘Vu gbonguro ta cika kpam va ta n ucira.

Vuma wa la uwulukpi wa, she avu.

Ama a likimba gba a tuwa ta a lyaka vu kayala.

Ya dem wene ta manyan ma maci ma vu yain.’ ”

⁵⁻⁶ N wenei kpam pini a zuba, atsumate a zuba a shindere aza da a ka bana usara u shindere vi a wutaḡi asuvu Asu u Uwulukpi† a Kuwa ku Kashilaḡ. Ya dem u ukai kunya ku eri ka ka lafa, n kunya ku uwambana ku kagbodo ka a cai n zinariya uwambani a makamba ma ne.

⁷ Aku uza te a asuvu a ili i uma i nishi yi u nakasai atsumate a shindere yi abelu a zinariya a da a'ari ushadangi n mavura ma Kashilaḡ, uza da wari n uma hal ubana bawu utyoku.

⁸ Aku Kuwa ku Kashilaḡ ki ku shadangi n kanga ka ka wutaḡi asu u tsupige tsu Kashilaḡ n ucira u ne. Uza wa la wa fuda wa uwa pini wa, she usara u shindere u da atsumate a shindere yi a tukoi u kotso.

16

Abelu a upan u Kashilaḡ

¹ Aku n panai kalagatsu ka pige Asu u Uwulukpi ka tonukoi atsumate a zuba a shindere yi, “Walai i ba i tsalasa abelu a shindere a upan u Kashilaḡ a likimba.”

² Katsumate ka zuba ka kagita ka ba ka tsalai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a likimba. Aku agalama a tadasai a ikymba i aza da a'ari n kugyan ku kadin ki, aza da a gbashikai kameli ka ne.

³ Katsumate ka zuba ka ire ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a kushiva, aku mini mi ma wokoi yavu mpasa n kakushe, aku gbā ili i uma i kushiva yi i kuwai.

⁴ Katsumate ka zuba ka tatsu ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a agatā n a'eshi a mini, aku a gonoi mpasa.

⁵ N panai katsumate ka zuba ka ka kirana n mini ka danai,
“Adā Kashilā Uza u Uwulukpi.

Adā Kashilā uza dā vari gogo-na kpm vā tā pini tun caupa!
Dere dā an vā yanka likimba afada naha.

⁶ Ama a cingi a zuwa tā mpasa m ama nā nsumate n vunu n yeni.

Adama a nala vu nakā le dē mpasa a soi n dā n wokoi katsupi ka malen ma manyan ma le.

Ili i'ya i gain a tsasā i'ya a ka tsasā.”

⁷ Aku kpm n panai kalagatsu ka wutāi a asudarakpa n ka dansi:

“Eye, Magono ma Zuba Kashilā Uza u Ucira Gbā,
mayun dā kpm dere dā tyoku dā vu yain ama a cingi mavura.”

⁸ Katsumate ka zuba ka nishi ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a kaara, aku Kashilā ka asakāi ka runukpa ama n akina a ne.

⁹ Usufugbi u pige u runukpai ama gbā, aku a wishai kala ka Kashilā uza dā suki usara u na vi gbā. Shegai a 'yuwain ukpatala a asakā unyushi u cingi u le a cikpala tsupige tsu ne.

¹⁰⁻¹¹ Katsumate ka zuba ka tawun ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a karatsu ka tsugono tsu kadin ki, aku uyamba u dā wa lya tsugono tsi u wokoi n karimbi. Ama a ka lumusa ajiri a le adama a upana u ikyamba nā mbālā ma agalama. Shegai a wishai Kashilā ka Zuba a 'yuwain ukpatala a asakā unyushi u cingi u le.

¹² Katsumate ka zuba ka teli ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne agatā a pige a Yufiriti aku mini mi ma wumkpai. Nala git̄a tā tsarā a fobusuko ngono n kasana ure u dā a ka tuwā n asoje a le.

¹³ Aku n wenei pini ityoni i cingi i tatsu i'ya i rotsoi apodo. A ka wutā a unā u ubungu, n a unā u kadin ka kagitā, n a unā u kadin ka ire ki uza dā wari matsumate ma kaban.

¹⁴ Ityoni i cingi i na yi i'ā tā n ucira u dā a ka yan ikunesavu. A bana tā a asu u ngono n likimba gbā a bolomgbono le a yain kuvon n Kashilā Uza u Ucira Gbā a kain ka pige ka wa yan ama afada.

¹⁵ Asheku a danai, “Kiranai ma tuwā tā tyoku dā kaboki ka tsu tuwā bawu uza revei. Kashilā ka zuwuka tā uza dā bawu wari alavu kpm wari ufobusi n aminya a ne tsarā u rongo ukyawunsa katabā wa unā u shinga, kpm wa pana uwono u ama wa a ka wundya yi baci.

¹⁶ Ityoni yi i bolomgbonoi ngono mi asu u te a asu u dā a ka isā Aramagado n Tsiyahuda.

¹⁷ Katsumate ka zuba ka shindere ka tsal̄ai ili i'ya i'ari a kabelu ka ne a uwule, aku kalagatsu ka pige ka wutāi asuvu a Kuwa ku Kashilā a karatsu ka tsugono ka danai, “N kotsu dē ko ndya wa.”

¹⁸ Aku a rongoi uladā, n mawurā ma pige, n makpankashilā, n ugbādā u iyamba u pige u dā u wurai i'ya a'ari a yansai an ama a'ari a likimba.

¹⁹ Ugbādā u iyamba vi u pecei ilyuci i pige i Babila aƆon a tatsu. Ilyuci i pige i pige i likimba i wasasaī gbā gbā. Kashilā ka cibai inyushi i Babila gbā aku u zuwai Babila vi u soi mini ma cinwi ma mako ma ne; wata, upan u pige u ne.

²⁰ An iyamba i gbādāi nala, aku gbā iyamba i mere ma mini nā nsasa a puwain.

²¹ Mini ma atala ma pige* ma araji a le a rawai uratsanakā evu n amangatawun (100) ma rukpusaī a zuba u ama. Adama a nala ama a wishai Kashilā, an u wokoi aya u sukunku le usara vi.

* 16:21 Araj̄i a mini ma atala mi a rawa tā araji a kakpakpa ka siminti.

17

Kashankala n kadin

¹ Katsumate ka zuba ka te asuvu atsumate a shindere a ɗa a'ari n abelu a shindere yi ka tuwaj ara va aku ka danai, “Tuwaj na n wenike vu tyoku ɗa a ka yanka kashankala ka ya dem u revei vi mavura; wata, ilyuci i pige i'ya a mai asu u ɗa agata a'ari ushani.

² Ngono n likimba n vakusu ta n eyi, kpam ire i unamba u uwono u ne tyoku u mara ma ma makai ya dem a likimba ɗa i'ari.”

³ Kpam asuvu a kuwene ka Kulu ku zuwai n wenei vi, katsumate ka pura mu ubana a mete. Pini de n cinai uka ndishi a zuba u kadin ka san kpayaya. A korongi inyashi i Kashila a ikyamba i ne gba, kpam wa ta n a'aci a shindere n avana kupa.

⁴ Uka vi u ukai aminya a tsugono a ɗa a'ari n ushili u galura n san kpayaya. Kpam dem u ukai ili i ikali i zinariya, n atali a ikebe† icun kau-kau. A kukere ku ulyaki ku ne u banai mako ma a yain n zinariya ushadangi n ili i icadi; wata, ili i icadi n ashinda a tsishankala tsu ne.

⁵ A korongi kala ka kari n kalen usokongi a kucen ku ne. Kala ka danai, “Mpa Babila Kacirani, anuku a ashankala, uza ɗa u gitai ili i icadi gba a likimba.”

⁶ Aku n wenei uka vi ugutukpi an u soi mpasa m ama a Kashila, aza ɗa a wunai adama a ɗa a dansai ukuna u Yesu.

An n wene yi n yain majiyan.

⁷ Aku katsumate ka zuba ki ka wece mu, “Ndy a zuwai vu yain majiyan? Ma tonuko vu ta ukuna u usokongi u uka u na vi n kadin ka u yuwaj uza u a'aci a shindere n avana kupa vi.

⁸ Kadin ka vu wenei na vi wari ta n uma caupa, shegai gogo-na kakushe ka. Ciga ɗa wa ciga u wuta asuvu a kadaka ka bawu kari n utyoku aku u bana asu u ɗa a ka wacinsa yi. Ama ɗa a'ari a likimba, aza ɗa bawu Kashila ka korongi a'ala a le a Tagarada u Aza a Uma kahu uyan u likimba, a ka yan ta majiyan a webele baci kadin ki. Wari ta n uma caupa, gogo-na kakushe, shegai wa gono ta kpam.

⁹ “Va ciga ta katakasuvu n kakiri tsara vu reve ili i na yi. A'aci a shindere a nala yi agalala a ɗa asu u ɗa uka vi wari ndishi. A'aci yi ngono n shindere n ɗa dem.

¹⁰ Ngono n tawun n rukpa de, gogo-na ma teli ma ma lya tsugono, kpam ma shindere mi kotsu ma tuwaj wa. Shegai tsugono tsu ne tsa barakpa wa.

¹¹ Kadin ka kari n uma caupa vi kpam gogo-na u kuwaj vi, aya magono ma kulla. Wa ta tyoku ngono n shindere mi, kpam a asu u uwacinsa u ɗa wa bana.

¹² “Avana kupa a ɗa vu wenei vi, ngono kupa n ɗa bawu n gitai ulya tsugono n ɗa, shegai a ka wusha ta ucira u ɗa a ka lya tsugono tyoku u ngono hal ulapa u uwule u te kaɓolo n kadin ki.

¹³ Gba a ka wushuku ta a naka yi ucira n tsugono tsu le.

¹⁴ A ka yan ta kuvon n Maku ma Kondom mi, shegai Maku ma Kondom mi ma lya ta ucira u le, kpaci aya Asheku a zuba u isheku gba, kpam Magono ma a zuba u ngono gba. Ama a ne a ɗa u isai kpam u dangasai a ka tono yi ta kain dem.”

¹⁵ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, “Agata a ɗa vu wenishei nala vi; wata, a asu u ɗa kashankala ki kari ndishi, ama a ɗa n kakuma ka ama n iyamba n aletsu.

¹⁶ Kpam avana kupa n kadin ka vu wenei vi a ka kovo ta kashankala ki. A ka wusa yi ta gba ili i'ya wari n i'ya, aku a asaka yi katafa. A ka karasa ta ikyamba i ne, aku akina a koruso a lya yi gba.

¹⁷ Ngono kupa mi ma yan ta nala kpaci Kashila ka ka zuwai gba afofi a ne a shadangu. Adama a nala a ka wushuku ta a naka kadin ki ucira n tsugono tsu le. A ka naka ta kadin ki karinga hal she Kashila ka zuwa afofi a ne a shadangu.

¹⁸ Uka ɗa vu wenei vi, ilyuci i pige i ucira i'ya, i'ya magono ma ne ma lya tsugono tsu ngono n likimba gba.”

18

A wacinsai Babila

¹ An kuwene ku uka da u kumbai kadin ki ku wurai, n wene ta katsumate ka zuba ka roku ka cipa a iyamba. Wa ta n ucira cika, aku katyashi ka ka lafa ka ka wutusa ara ne ka wakanai likimba.

² U salai n kalagatsu ka ucira:
 “Ilyuci i pige i Babila i wasa de.
 Ama a'a kpam pini wa,
 shegai ityoni i cingi kau-kau i ashinda i'ya i'ari pini.
 Gba nnu ma ashinda ma ta pini.

³ Gba iyamba i so ta mara ma ne,
 adama a da u lai uciga tsishankala.
 Ngono n likimba n yan ta tsishankala n eyi,
 kpam gba aza a tsilaga a tsara ta ikebe ushani
 adama a da u la ta uciga ili i shinga i shinga.”

⁴ Aku n panai kalagatsu ka roku a zuba ka danai:
 “Wutai pini a ilyuci i nala yi, ama a va,
 kotsu i yain unyushi u cingi tyoku da u yain wa,
 kotsu kpam i wushi mavura ma wa wusha wa.

⁵ Unyushi u ne u yan ta kazana ka ka rawai a zuba,
 Kashila kpam ka asansa n ili i cingi i'ya u yansai wa.

⁶ Yankai Babila dem tyoku da u yankai aza roku.
 I tsupuka yi ili i cingi i'ya u yansai hal kure.
 I fobusuko yi mara ma ma rawai ucira kure
 tyoku da u fobusukoi aza roku.

⁷ U naka ta kaci ka ne tsupige cika
 u tsarai kpam gba ili i'ya wa ciga.
 I naka yi upana u ikyamba n unamgbukatsuma cika.
 U yanka ta kaci ka ne aradi, u danai,
 ‘Mpa na n dusuki,
 mpa uka da wa lya tsugono.
 Mari n vali da wa kuwa mu wa,
 adama a nala ma saka yi wa.’

⁸ Adama a da uka vi u yain aradi nala,
 wa barakpa wa,
 Kashila ka yan yi ta mavura n mabala,
 n ukpa u ama a ne, n kambulu.
 Akina a ka lya yi ta,
 kpaci Kashila, uza da u yanka yi afada,
 wa ta n ucira cika.”

⁹ “Ngono n da a yain tsishankala kpam a pecei utsari u ne, a ka wene ta kanga ka ukana u akina a da a ka lya yi, aku a sai a namgba katsuma adama a nala yi.

¹⁰ A shamgbai a mbari, kpaci a ka pana ta uwonvo u upana u ikyamba u da u tsara yi
 kotsu u tsara le dem wa. A danai,
 “Upana u ikyamba!
 Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi,
 ilyuci i pige i Babila,
 kpaci mavura ma vunu ma tuwa ta
 a asuvu a ulapa u uwule u te!’

¹¹ “Kpam aza a tsilaga a likimba a ka sa ta a namgba katsuma adama a ne, kpaci gogo-na ko uza wa la wa tsila ili i'ya a ka dengishe wa.

¹² Ili i'ya a ka dengishe vi i'ya zinariya, n azurufa, n atali a ikebe,† n ityali. A ka tsara kpam katsili ka aminya a da a lai tsugbere tsulobo, n aminya a mini ma galura n san kpaya wa. A ka tsara uza da wa tsila ndanga n da mari n magulani ma shinga, n ili i'ya a yain n a'anga a karon, na ndanga ma ikebe wa. Nala dem n urim u shili, n urim, n katali ka ikebe cika ka kuma.

¹³ A ka tsara uza da wa tsila ili i magulani i kusan,* n ili i magulani i urunukpa, n i kusugburu wa. Nala dem n mini ma cinwi, n manivi, n kira, n ilya. Hal n anaka, na ncon, n adoki, na nringongo ma adoki ma ucanka ucanga a ka tsara katsili wa. Nala dem a ka tsara katsili ka agbashi, n ama da a kana a asu u kuvon wa.

¹⁴ “Aza a tsilaga yi a tonuko yi,
“ ‘Gbā ili i'ya vari vu zuwukai a'eshi yi i kotso de,
kpam gbā ili i'ya i lobonuso vu vi i puwan de,
vu buwa kpam utsara i'ya wa!’

¹⁵ “Aza a tsilaga a ne, aza da a yain utsari a asu u dengishike yi ili i nala yi, a ka shamgba ta a mbari, adama a da a ka pana ta uwonvo u upana u ikyamba u da u tsara yi kotsu u tsara le dem wa. A ka sa ta a namgba katsuma.

¹⁶ A ka dana ta,
“Upana u ikyamba!
Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi!
Wari u tsu uka ta aminya a ikebe
a da a'ari n mini ma galura n san kpaya.
U uka ta dem ikali i icanga i zinariya,
n atali a ikebe† icun kau-kau!

¹⁷ A asuvu a ulapa u uwule u te u da a nangasai gbā utsari u ne!

“Atigi† a a'atsu a pige n ayain a manyan a le kabolo n aza a nwalu a mini yi, n aza a tsilaga tsu ili i'ya a ka cangasa pini a a'atsu yi a ka shamgba ta a mbari.

¹⁸ A ka sa ta cika an a wenei kanga ka ukana u akina ka kari yi ulya vi, ‘Kotsu a'ari a yan ilyuci tyoku u ilyuci i ucira i na yi wa!’

¹⁹ “A ka polusuko ta a'aci a le kabuta tsara a wenike unamgbukatsuma u le. Kpam a ka dana ta:

“ ‘Upana u ikyamba!
Upana u ikyamba u ilyuci i pige i nala yi!
Tsu yan ta utsari adama a udukuyan u ne.
Kpam gogo-na a asuvu a ulapa u uwule u te gbā u puwan de.’

²⁰ Eda aza da i'ari a zuba yanyi ipeli,
i yain kpam mazanga,
kpaci Kashila ka wacinsa de Babila.
Ama a Kashila kabolo n asuki
n aza da a tsu dansa akani a Kashila
a ka yan ta mazanga.
Kpaci Kashila ka kidaga de Babila ugana
adama a ili i cingi i'ya u yansaka da.”

²¹ Aku katsumate ka zuba ka ucira ka bidyai katali ka pige, yavu ka a tsu wurika kira, aku u vutalai ka a kushiva, u salai:

“Babila, avu ilyuci i ucira,
tyoku da Kashila ka wacinsa vu n ucira da na
tyoku da n vutalai katali ka na ki!
Avu ilyuci i na yi, ama a ka doku a ka wene vu kpam wa.

²² Ama a ka doku a ka pana a kemi kpam molo wa,

* **18:13** A asuvu a ili i magulani yi, a 6olomgbono ta pini n mar, n furankinsen. Ili i te i'ya n ili i'ya arevi a tukoi Yesu kune a'ayin a da a matsa yi.

ko ashipi, ko kpam ama a fulusa avula n igbali wa.

Uza wa doku wa yan kpam manyan a asuvu a vunu wa.

Uza wa doku wa pana mawura ma kira kpam wa.

²³ Uza wa doku wa wene katyashi ka ncikalu a asuvu a vunu kpam wa.

Uza wa doku wa pana kpam kalagatsu ka kalobo n makere a yain iyolo wa.

Aza a tsilaga a vunu alya a'ari a lakai ucira a asuvu a likimba naha.

Tsuboci tsu vunu tsu yinsa ta ama a likimba gba.

²⁴ Kashila ka yanka ta Babila mavura

kpaci ilyuci yi i wuna ta aza da a dansai akani a Kashila,

n aza da a'ari ama a Kashila.

Mayun da, Babila wuna ta ama a likimba ukyawan.”

19

Ama da a'ari a zuba a cikpalai Kashila

¹ An katsumate ka zuba ka ucira ka nala ka kotsoi kadyanshi, aku n panai mawura ma kakuma ka ama a zuba, a ka salasa:

“Cikpalai Kashila!

Iwauwi, n tsupige, n ucira i Kashila ka tsunu i'ya!

² Mayun da kpam dere da tyoku da u tsu yan ama a cingi afada.

U yawunsa de tyoku da wa yanka kashankala ka pige ka nala ki mavura,

uza da u zuwai ama a likimba a yain tsicingi a asu u da a yain tsishankala n eyi.

Kashila ka tsupa yi ta kpaci u wuna ta agbashi a ne.”

³ Aku a doki a salai:

“Cikpalai Kashila!

Kanga ka ukana u akina ka ilyuci i pige yi ka 'yanga ta a zuba hal ubana bawu utyoku!”

⁴ Nkoshi kamanga n ama a nishi mi n ili i uma i nishi yi a kudangi a lyakai Kashila kayala, uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono. A danai, “Ami! Cikpalai Kashila!”

Abiki a iyolo a Maku ma Kondom

⁵ Aku n panai uza roku wa isa pini a karatsu ka tsugono ki, u danai,

“Gba ama,

azapige n aza da bawu a'ari azapige.

Aza da ya lyaka Kashila kayala, danai,

“Tsu naka vu ta tsupige.”

⁶ Aku n panai mawura ma kakuma ka ama a zuba a ka salasa yavu mawura ma mini ma pige ma ma rukpusa kpam yavu mawura ma makpankashila ma pige. N panaka le a ka dansa:

“Cikpalai Kashila!

Kpaci Magono ma Zuba Kashila

Uza u Ucira Gba aya Magono!

⁷ Tsu yanyi ipeli n mazanga.

Tsu cikpalai tsupige tsu ne.

Kpaci a'ayin a da a ka yan iyolo i

Maku ma Kondom mi a rawa de.

Ukasavu vi u fobuso de

kaci ka ne adama a iyolo yi.

⁸ Kashila ka naka yi ta aminya a pun,

a da a lai aminya a tsugbere,

a da a'ari sarara kpam a ka lada.”

(Aminya yi a da ili i shinga i'ya ama a Kashila a ka yansa.)

⁹ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, “Korongu na: Kashila ka zuwuka ta gba uza da baci dem a libanai a asu u abiki a iyolo i Maku ma Kondom mi unā u shinga.” Katsumate ka zuba ki ka danai kpm, “Ili i'ya Kashila ka dansai na vi mayun da.”

¹⁰ Aku n kudangi a a'ene a katsumate ka zuba ki tsara n lyaka yi kayala, shegai u tonuko mu, “A'a! Kotsu vu lyaka mu kayala wa! Mpa dem kagbashi ka tyoku u vunu n tyoku u Atoni a da a buwai, n gba aza da a kana ukuna u mayun u da Yesu todugboi. Cikpalai Kashila!”

Ukuna u mayun u da Yesu todugboi vi u da u tsu zuwa ama a dansa akani a Kashila.

Uza da u yuwai kadoki ka eri

¹¹ Aku n wenei zuba kukpai, n wenei kadoki ka eri kari kushani pini. Uza da u yuwai ka vi kala ka yi Uza u Maci n Uza u Mayun. U tsu yan ta afada a ne dere, kuvon kpm dere.

¹² A'eshi a ne a ka lafa yavu akina, aku u ukai ifuni ushani a kaci ka ne. A korongu ta kala ka ne a ikyamba i ne, shegai aya koshi u revei ka.

¹³ U ukai matogo ma a rumbugi a asuvu a mpasa. Kala ka ne ka, “Udani u Kashila.”

¹⁴ Asoje a zuba a yuwusai adoki a eri a ka tono yi. A ukusai aminya a pun a da a lai aminya a tsugbere, a da a'ari sarara.

¹⁵ Burundu u kulya u wutai a unā u ne, kpm n u da wa yan manyan u yain kuvon n uyamba. Wa lya ta tsugono tsu le n kalangu ka urim. Wa wenike ta upan u pige u Kashila Uza u Ucira Gba a asu u upisha cinwi a kadaka ka upishisa mini ma cinwi.

¹⁶ A kapashi ka matogo ma ne ma ma palai maguta ma ne a yain ikorongi i na:
MAGONO MA NGONO N ASHEKU A ISHEKU.

¹⁷ Aku n wenei katsumate ka zuba ka shamgbai a kaara. U salakai gba asakali a da a ka imkpusa a zuba n kalagatsu ka ucira, u danai: “Tuwai! Bolomgbonoi i lyai ilikulya i abiki ushani i'ya Kashila ka tuwa ka fobusuko da!

¹⁸ Tuwai! Takumai ikyamba i ngono, n atigi, n asoje, kabolo n ikyamba i adoki n ikyamba i ayuwi a le. Tuwai! Takumai ikyamba i ama gba: agbashi n aza da bawu a'ari agbashi, azapige n aza da bawu a'ari azapige!”

¹⁹ Aku n wenei kadin na ngono n likimba gba, kabolo n asoje a le, a bolomgbonoi tsara a yain kuvon n uza da u yuwai a zuba u kadoki ki n asoje a ne dem.

²⁰ Aku a kana kadin ki kabolo n matsumate ma kaban uza da u yanka yi ikunesavu yi. (U yansa ta ikunesavu i nala yi tsara u yinsa aza da a'ari n kugyan ku kadin ki, aza da kpm a lyakai kameli ka ne kayala.) Kadin ki n matsumate ma kaban mi a vutala le ta n uma u le pini a kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri.

²¹ Uza da u yuwai kadoki ki u wunusai asoje a le gba n burundu da wari a uwutusa a unā u ne. Aku gba asakali yi a takumai ikyamba i le a cuwusai hal ucuwi u leje le.

20

Ayen kazu (1,000)

¹ An uza da u yuwai kadoki ki u lyai kaci ka kadin ki, n matsumate ma kaban n asoje a le dem, aku n wenei katsumate ka zuba ka roku kari ucipa a iyamba, ubani n makukpunku ma kadaka ka bawu kari n utyoku n ikani i araji a kukere ku ne.

²⁻³ Katsumate ka zuba ki ka kana ubungu vi; wata, kali ka nala ka kari tun caupa vi ka a tsu isa Kalapansi ko kpm Kanangasi.* U bidyai ikani yi u sira yi mai n i'ya. Aku u vutala yi a kadaka ka bawu kari n utyoku. N makukpunku ma wa bana a kukere ku ne ki ma u gbagiryai utsutsu u kadaka vi, aku u zuwai iryoci pini a utsutsu vi tsara ko uza u kukpa wa. Kalapansi ki ka rongo ta pini hal ayen kazu (1,000), adama a nala wa doku

* 20:2-3 Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

wa yinsā kpam ama a likimba wa. Ayen kazu yi a wura baci, katsumate ki ka ʼasakā yi tā ve a'ayin kenu.

⁴ Aku n wenei aratsu a tsugono, kpam aza ɗa a'ari ndishi pini a zuba le alya ama ɗa Kashilā ka nākai ucira u ɗa a ka lya tsugono. Alya a'ulu a aza ɗa atokulalu a kiɗasai a'aci a le adama a ɗa a dansai akani a Yesu n kadyanshi ka Kashilā. Ama a nala yi a lyaka kadin ko kameli ka ne kayala wa, kpam a wusha kugyan ku ne a acen a le ko a akere a le wa. A gonoi a yain uma aku a dusuki a aratsu a tsugono, a lyai tsugono kaɓolo n Kirisiti Kawauwi hal ayen kazu.

⁵ A'ayin a kagitā a ɗa pa vi a ɗa Kashilā ka 'yangasa akushe a ukpa. (Akushe a ɗa a buwai a gono n uma wa, she a'ayin a ɗa ayen kazu yi a kotsoi.)

⁶ Aza ɗa Kashilā ka 'yangasai a ukpa a'ayin a nala yi a yan tā ipeli cika; alya ama a ne. A ka wuna le a kushivā ku akina wa; wata, ukpa u ire u ɗa la vi. Shegai a ka gbashika tā Kashilā n Kawauwi ka u dangasai tyoku u adarakpi, kpam a ka lya tā tsugono kaɓolo n eyi hal ayen kazu.

Kashilā ka lyai kaci ka Kanangasi

⁷⁻⁸ An ayen kazu yi a kotsoi, katsumate ka zuba ki ka ʼasakāi Kanangasi a asu u ɗa a'ari a sira yi caupa vi, wa wuta tā u yinsā iyamba n aza ɗa a wacuwai a asuvu a likimba gbā. Iyamba i nala yi i'ya a ka isa Gogu n Magogu. Wa tuko le tā a asu u te a asu u ɗa a ka yan kuvon. A ka yan tā ushani cika hal gbam ko uza wa fuda wa kece le wa.

⁹ A wacuwai a asuvu a likimba a kyawain a asu u ɗa ama a Kashilā a zuwai agali; wata, ilyuci i'ya wa ciga. Shegai akina a wuta i a zuba a wacinsa le.

¹⁰ A'ari a vutalā ɗe kadin ki n matsumate ma kaɓan mi a kushivā ku akina ka kari urana n akina a eri, aku a vutalāi kpam pini Kalapansi, uza ɗa u yinsai ama a na yi gbā. Akina yi a ka zuwa le tā a pana ikyamba kaara n kayin hal ubana bawu utyoku.

Afada a makorishi

¹¹ N wenei karatsu ka tsugono ka pun ka pige, aku n wenei uza ɗa wari ndishi pini vi. An u wenikei kaci ka ne, aku likimba n zuba a puwain kpam ko uza u doku u wene le wa.

¹² N wene tā kpam gbā ama ɗa a kuwusai a'ari kushani a kapala ka karatsu ka tsugono ki, azapige n aza a kenu. Aku a kukpai itagarada i'ya a korongusi ili i'ya ya dem yansai. A kukpai kpam tagarada roku; wata, Tagarada u Aza a Uma. A yanka tā akushe yi afada ya dem n ili i'ya u yain, tyoku ɗa a korongi pini a itagarada yi.

¹³ Aza ɗa a kuwai a kushivā a banai dem tsara Kashilā ka yanka le afada. Ukpa n Asu u Akushe a tukusoi ama ɗa a'ari ara le, aku Kashilā ka yanka le afada ya dem n ili i'ya u yain.

¹⁴ A vutalāi Ukpa n Asu u Akushe a kushivā ku akina. (Kushivā ku akina ku nala ki ka ukpa u ire.)

¹⁵ Aku a vutalāi ama a kushivā ku akina ki; wata, uza ɗa baci dem kala ka ne bawu kari ukorongi a asuvu a Tagarada u Aza a Uma.

21

Zuba u savu n likimba u savu

¹ An n kotsoi uwene kuwene ka Kashilā ka yanka ya dem afada, aku n wenei zuba u savu n likimba u savu. Zuba u kagitā n likimba u kagitā a puwain, kpam kushivā ku buwa wa, ko kenu.

² N wenei kpam ilyuci i pige i'ya a wulukpei i'ya Kashilā ka suki; wata, Urishelima u savu, u wuta i a zuba wa cipa a iyamba. Ilyuci i pige yi tyoku u uka ɗa u ukai aminya a iyolo a ne ɗa wari, kpam u fobusoi u gawunsa n vali u ne.

³ Aku n panai kalagatsu a karatsu ka tsugono, ka danai, “Gogo-na kuwa ku Kashila ka ta n ama! Wa rongo ta n ele, kpam a ka woko ta ama a ne. Kashila n kaci ka ne wa rongo ta n ele kpam wa woko ta Kashila ka le.

⁴ Wa yansasa ta meshi ma le gba. Ko uza wa kuwa kpam wa. Uza wa namgba kpam katsuma wa, ko u sai ko kpam u doku u pana ikyamba wa. Ili i cau i'ya i kotso de.

⁵ Uza da wari ndishi a karatsu ka tsugono ki u danai, “Webele! Ma gonusuko ko ndya wa i savu!” Aku u tonuko mu, “Korongu na, kpaci idani i na yi mayun da kpam a ka wushuku ta n i'ya.”

⁶ Kpam dem u dana ta, “N yan de gba ili i na yi! “Mpa Alfa mpa dem Omega.† Wata, mpa Kagita mpa dem Makorishi. Ma naka ta aza da a ka pana kakuli mini ma uso a keshi ka mini ka ka naka uma gbani, bawu a tsupai ko i te.

⁷ Gba aza da baci dem a lyai kaci a ka wusha ta ili i na yi gba: Ma woko ta Kashila ka le, kpam a ka woko ta mmuku n va.

⁸ Shegai gba ama a na yi; wata, aza da a kpadai ukawunku adama a uwonvo, n aza da a asakai upityanangu na mpa katsupi ka le ka kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri. A ka tsupa ta dem aza da a nangasai kaci ka le n unyushi u cingi, n aza a mawunuka, n ashankala n akina yi. A'eli, n aza da a ka gbashika ameli, n aza a kaban, asu u le u da kushiva ku akina ka kari urana n akina a eri. Ukpā u ire u da la vi.

Urishelima u Savu

⁹ Katsumate ka zuba ka tuwai ka tonuko mu, “Tuwa n wenike vu makere ma ma yan iyolo n Maku ma Kondom mi.” (Katsumate ka zuba ka na ki uza u te da a asuvu atsumate a shindere a da a'ari n abelu a shindere a usara u shindere u da a yain a makorishi.)

¹⁰ Kulu ku Kashila ku tonoi na mpa, aku katsumate ka canga mu ubana a zuba masasa ma ugadi. Aku u wenike mu Urishelima ilyuci i pige i uwulukpi i'ya Kashila ka suki, i wutai a zuba ya cipa a iyamba.

¹¹ I shadangi n tsupige tsu Kashila kpam ya lada n katyashi ka shili usatari n mini ma avuku tyoku atali a ikebe† cika a da a'ari sarara yavu madubu ma ma wundyamgbanaka.

¹² Kasaga ka kari n ugbami ka ugadi cika ka kyawain i'ya. Itsutsu kupa n i re i'ya pini, kpam utsutsu dem katsumate ka zuba ka pini ka wundya u da. A itsutsu yi a korongu ta pini a'ala a agali a aza a Isara'ila kupa n a re, utsutsu dem kala ka te.

¹³ Kaon dem ka ta n itsutsu i tatsu: i tatsu a kasana, i tatsu a gadi, itsutsu i tatsu a daka, i tatsu kpam a kalivi.

¹⁴ Kasaga ka ilyuci ki ka ta n atali kupa n a re a kami, katali dem a korongu ta pini kala ka kasuki ka te a asuvu a asuki kupa n a re a Maku ma Kondom mi.

¹⁵ Katsumate ka zuba ka ka dansa na mpa vi ka banai kalangu ka zinariya. Ka wa ratsanaka ilyuci i pige, itsutsu, n kasaga ka ilyuci ki.

¹⁶ An u ratsanakai, u wenei i'ya yavu akpati da ugadi n upeti n akumgbi a ne a'ari derere. Uratsanaka u akpati vi mel kazu ka te n amangatawantawun (1,500) u da. *

¹⁷ Aku katsumate ka zuba ki ka ratsanakai kasaga ki, n uratsanaka u tsunu, upeti u ne u rawa ta udeshe amangatawanre n kupa n u teli (216).

¹⁸ N atali a da a ka lada san n mini ma avuku a da a makai kasaga ki. Gba ili i'ya i'ari a ilyuci yi n zinariya da wari sarara cika hal wa lada yavu madubu ma ma wundyamgbanaka da a yain i'ya.

¹⁹⁻²⁰ Asuvu a atali kupa n a re yi katali dem ka ta kau kpam ka ikebe a kami ka kuma ki. A roku a shili a da, a roku tani mini ma tsulon ma le, a roku tani mini ma avuku ma le, a roku kpam mini ma lima icun i mabucu ma ivashi i akaryabi.†

* **21:16** Ugadi u kasaga ka ka kyawain ilyuci yi, u rawa ta nwalu ma ukyawan uyamba u Najeriya kure n kagbidi.

† **21:19-20** Atali kupa n a re yi, katali dem ka ta n kala ka ne: ka kagita ka jasper, aku safiru, n agatu n zumurudu n onis n yakutu n kirisolati n berili n tofazu n kirisofaras n yakinta n ametis.

²¹ Itsutsu kupa n i re yi ityali i ikebe† i'ya cika. Utsutsu dem n utyali u te u da a yankai u da. Ure u pige u ilyuci vi n zinariya u da wari sarara katyashi ka ne ka lafa yavu madubu ma ma wundyamgbanaka da a yankai u da.

²² N wene kuwa ku ulya kayala pini a ilyuci i pige yi wa, kpaci Magono ma Zuba Kashila Uza u Ucira Gba n Maku ma Kondom alya kuwa ku ulya kayala ku ne.

²³ Ilyuci i pige yi ya ciga kaara ko uwoto a naka katyashi pini wa. Kpaci tsupige tsu Kashila tsa tsa lafa pini aku Maku ma Kondom ma wakanai asu vi yavu macikalu.

²⁴ Gba ama a likimba a rongo ta pini a katyashi ka ka lafa pini a ilyuci yi. Kpam ngono ma tukuso ta utsari u le pini.

²⁵ Itsutsu i ilyuci yi ukukpi u da ya rongo kain dem. A ka gidaku i'ya wa, kpaci kayin ka pini asu vi wa.

²⁶ Ama a ka tukuso ta pini gba ili i shinga n i karinga pini a ilyuci i pige yi.

²⁷ Ili i cingi i'la i'ya a ka asaka i uwa pini asu vi wa. Nala dem uza da baci dem u yain ili i uwono, ko kaban a ka asaka yi u uwa pini wa, shegai aza da a korongi a'ala a le a Tagarada u Aza a Uma u da Maku ma Kondom mari n u da.

22

Agata a da a tsu naka uma

¹ An katsumate ka zuba ki ka wenike mu ilyuci i savu yi, aku kpam u wenike mu agata a da a'ari n mini ma ma tsu naka uma. A ka lafa cika yavu madubu ma ma wundyamgbanaka. A gitai uyene a karatsu ka tsugono tsu Kashila n ka Maku ma Kondom a dusuki vi.

² Ma yenei a mere ma ure u ilyuci vi. Ndanga n da n tsu matsa mmuku n da n tsu naka uma n gbonguroi pini a apashi a re gba a agata yi. Kayen dem a tsu matsa ta ilimaci kupa n u re; wata, kuten a uwoto. Ama a likimba a tsu yanka ta avuku a le aguma a tanasa mbala. ³ Ili i'la i'ya Kashila ka yankai una u cingi pini a ilyuci yi wa. Karatsu ka tsugono tsu Kashila n ka Maku ma Kondom a dusuki vi a ilyuci yi i'ya ka rongo, kpam agbashi a ne a ka gbashika yi ta.

⁴ A ka wene ta upetiwa'eshi u Kashila n kala ka ne ukorongi a acen a le.

⁵ A ka doku a yain kayin kpam wa. A ka ciga kpam katyashi ka macikalu ko ka kaara wa, kpaci Magono ma Zuba Kashila ka naka le ta katyashi. Kpam a ka lya ta tsugono hal ubana bawu utyoku.

Utuwa u Yesu

⁶ Aku katsumate ka zuba ki ka tonuko mu, "Idani i na yi mayun da, a wushuku kpam n i'ya. Magono ma Zuba Kashila uza da u nakai Kulu Keri ku ne a asu u nsumate, u suku ta katsumate ka zuba ka ne ka wenike agbashi a ne ili i'ya ya tuwa ya gita gogo."

⁷ Yesu danai, "Panai na! Ma ta a utuwa gogo. Tagarada u na u dana ta ili i'ya ya gita gogo-na n ubana a kapala. Kashila ka zuwuka ta aza da a tonoi u da una u shinga."

⁸ Mpa Yahaya, uza da n panai kpam n wenei gba ili i nala yi. An n kotsoi upana n uwene i'ya, aku n kudangi a a'ene a katsumate ka zuba ka ka wenike mu ili yi gba tsara n lyaka yi kayala.

⁹ Shegai u tonuko mu, "A'a! Kotsu vu lyaka mu kayala wa! Mpa dem kagbashi ka tyoku u vunu, n atoku a vunu nsumate, kpam n gba ama da a wenei karinga ka idani i tagarada u na vi. Lyaka Kashila kayala!"

¹⁰ Aku u tonuko mu kpam, "Kotsu vu kimba ili i'ya a danai a tagarada na vi a kaci ka ili i'ya ya gitasa gogo-na n i'ya ya tuwa ya gita a kapala wa. A'ayin a da ili i na yi ya gita a ka rawa de gogo.

¹¹ Asaka gba aza da a ka yansa tsicingi a rongo uyansa tsicingi hal kain ki ka rawa. Aza da kpam a ka yansa ili i icadi a rongo uyansa i'ya. Aza da kpam a ka yansa ili i shinga, a rongo uyansa ili i'ya i'ari i shinga, aza da kpam a'ari uwulukpi a suma uyansa tsicingi."

¹² Yesu doki u danai, “Panai na! Ma ta a utuwa gogo. Ma ta a utuwa n tsupa ko kpam n yanka gba ama mavura a ili i'ya a yansai.

¹³ “Mpa Alfa mpa dem Omega.† Wata, mpa Kagita mpa dem Makorishi. Mpa Uza u Iyan mpa kpam Uza u Utyoku.

¹⁴ “Kashila ka zuwuka ta aza da a zai ntogo n le sarara una shinga, kpam adama a nala, a ka fuda ta a ka lya ilimaci i ndanga n da n tsu naka uma kpam a wura a itsutsu a uwa a asuvu a ilyuci yi.

¹⁵ Shegai a ka bishinka ta ama a na u'uwa a asuvu a ilyuci yi: aza da a gonukoi kaci ka le n ashinda adama a unyushi u le, n aza a uyansa tsukunu, n aza a uyansa tsishankala. A ka bishinka ta dem aza a magalaka, n aza da a ka lyasaka ameli kayala, n gba aza da a tsu dansa kaan.

¹⁶ “Mpa Yesu, n suku ta katsumate ka zuba ka va ka naka da akani a na yi a a'uwa a Atoni. Mpa Kami; wata, Matsikaya ma Dawuda Magono. Mpa Katala ka Kpasani.”

¹⁷ Kulu Keri n ukasavu u Maku ma Kondom mi a danai, “Tuwa!” Uza da baci u panai akani a na yi asaka u dana, “Tuwa!” Uza da baci wa pana kakuli u tuwa, uza da baci dem wa ciga, asaka u kene mini ma uma gbani.

Makorishi

¹⁸ Mpa Yahaya da ma rono atsuvu a uza da baci dem wa pana akani a kaci ka ili i'ya ya gitasa gogo-na, kpam n i'ya ya tuwa ya gita a kapala i'ya n korongi a tagarada u na vi: Uza u doku baci ili a asuvu a akani a na yi, Kashila ka doku yi ta dem mavura ma ne. Wa yanka yi ta mavura n usara u shindere u da n yain kadyanshi ka le pini a tagarada u na vi.

¹⁹ Kpam uza u takpa baci ili a asuvu akani a na yi, Kashila ka bishinka yi ta utsara una u shinga u da a dansai a tagarada na vi. Kashila kpam ka bishinka yi ta ulya ilimaci i madanga ma unaka uma, kpam wa asaka vuma u nala vi u rongo a ilyuci i uwulukpi i nala yi wa.

²⁰ Yesu, uza da u danai ili i na yi mayun da, u dana ta, “Mayun da, ma ta a utuwa gogo.” Ami. Tuwa, Yesu Asheku!

²¹ Asaka Yesu Asheku u wenike gba de ukuna u shinga u pige u ne. Ami.